Gerotu Tokanchi Gipiratkaluru

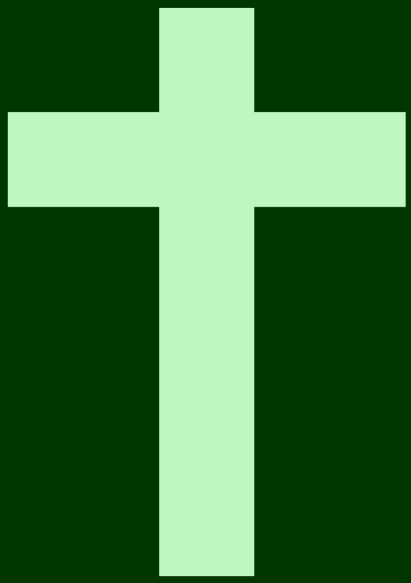

New Testament in Yine

Gerotu Tokanchi Gipiratkaluru
New Testament in Yine

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yine

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yine [pib], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:
You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yine

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
5c761e81-2e6f-5161-be9d-dbc456a2816b

Contents

Matiyo 1
Marko 51
Lokasu 80
Gwa 133
Yokanatkalune Kamrure 171
Romanone 220
1 Korintyone 242
2 Korintyone 263
Kalatane 276
Gigwisone 284
Wilipone 291
Kolosane 296
1 Tesalonikane 301
2 Tesalonikane 306
1 Timotiyo 309
2 Timotiyo 315
Tito 319
Wilimo 322
Gewreyone 323
Santiyako 340
1 Petro 346
2 Petro 352
1 Gwa 356
2 Gwa 362
3 Gwa 363
Gota 364
Gipgujetkaluru 366

Kiglerpotunanu Tokanchi
Kpashiri Matiyo Yonatanru

Geso Kristo gitsrukatenni giwaakaka

1 Tyenwa rushpakinri Geso Kristopirana. Tawiklopishni Geso, ga wa
Gawraklopishni Tawi.
2 Gawra wugenetlu Gisaaka.
Gisaaka wugenetlu Gakowo.
Gakowo wugenetna Gota ga wa gimolene.
3 Gota Tamara wugenetyana Pare ga wa Sara.
Pare wugenetlu Gesromo.
Gesromo wugenetlu Gara.
4 Gara wugenetlu Gaminata.
Gaminata wugenetlu Naasoni.
Naasoni wugenetlu Salmo.
5 Salmo Racha wugenetyalu Poosi.
Poosi Rota wugenetyalu Gowe.
Gowe wugenetlu Gesi.
6 Gesi wugenetlu pogirchi Tawi.
Pogirchi Tawi, wa Goriyasu ganunronanni wugenetyalu Salomo.
7 Salomo wugenetlu Rowowa.
Rowowa wugenetlu Gawi.
Gawi wugenetlu Gasa.
8 Gasa wugenetlu Gosapata.
Gosapata wugenetlu Gora.
Gora wugenetlu Gosuya.
9 Gosuya wugenetlu Gowata.
Gowata wugenetlu Gacha.
Gacha wugenetlu Gesechi.
10 Gesechi wugenetlu Manasese.
Manasese wugenetlu Gamonu.
Gamonu wugenetlu Gosiyasu.
11 Gosiyasu wugenetna Gechoni
ga wa gimolene, gajriikaklugogne,
wa Wawilonya yinitkana.
12 Gajrikapkalunenanu Wawilonya satokyatkana.
Gechoni wugenetlu Salatili.
Salatili wugenetlu Sorowawili.
13 Sorowawili wugenetlu Gawiyo.
Gawiyo wugenetlu Geliyachi.
Geliyachi wugenetlu Gasoro.
14 Gasoro wugenetlu Satose.
Satose wugenetlu Gachimi.
Gachimi wugenetlu Giliyo.
15 Giliyo wugenetlu Geleyasa.
Geleyasa wugenetlu Matana.
Matana wugenetlu Gakowo.
16 Gakowo wugenetlu Gosi,
Mariya gnuru.

Wala rushpakya Geso,
wa Kristo chinkaluru.
17 Giyagni wane pejnuklopisha gwashle, Gawrakluyakawa ga wa
Tawiklupotunanuko, pamole gepkoxamkoje gwashlu. Tawikluyakawa
ga wa Wawilonya yinriklupotunanuko pamole gepkoxamkoje gwashlu.
Wa Wawilonya yinrikluyakawa ga wa Kristoklupotunanuko, pamole
gepkoxamkoje gwashlu wane.

Geso Kristo gishpakinri

18 Wane rixa gishpakleta Geso Kristo. Wa runro
Mariya, Gosi galuka gnunrotletinitkalo, mawakanuwalo, tetkatka
kamshiro tixinritka Giwekikaluru Kpashiri chinanu.
19 Ga wa tganurupa Gosi, gi rixanu poyagkakachrini gi raluka pogitlepi-
ranatlo, rushinika giknoklemtlo pochkeruko.
20 Yanshinikanyeginatinri, Gitsrukaachitowreru gipgujewnayegitlu rup-
nawleya. Wane chinru, “Gosi, Tawiklopisha, gi pika gwaletanro pga-
nunropa Mariya. Gi rixanu wala gwiyachri Giwekikaluru Kpashiri chi-
nanni. 21 Tushpakawgenetanu toturu. Geso pgiwakatanru. Gi rixanu Wale
gognetkakanna rayinerutene mukochireyna.”
22 Pejnuruko tye wane gixka poyagkakikolupa Gitsrukaachi tokanu,
tokanchi geneklewatachriya. Wane china:
23 *Waneplo sato makloji mapnokatowa kamshiropni.*
Toturu tushpakawgenetanu.
Rutakgiwakatanruna Gemanwuru.
Walenwa yokaakaluru: *Wixaymalu Goyakalu.*
24 Yotunotinitka rumkanatinriya, wane rixatka Gitsrukaachi towreru tow-
tapyawakatkalu. Rawatkalo ganunro. 25 Gi wa retawalo tushpakawgenet-
inpotunanuko muchinanu toturu. Giwakatlu Geso.

2

Kgimatkalerune gapokinri

1 Wane rixa. Wetle Pokchi Gotechijne rushpakini Geso, wa pogirchi
Giroreklu, kgimatkalerune tkachi gishpatyawaka sreta runyana. Gerosale
rapokna. 2 Wane chinna, “¿Ginaklu wa Goteyone Pogire gishpakachritka? Gi
rixanu tkachi gishpatyawaka sreta wetyalo katagirite. Wuna wyoptsojityen-
tapyaplu.”
3 Pogirchi Girore jempiranyegitinitkalu, kojwakanshinikanuta, pejnu-
runeko Gerosale gajeneymananuko. 4 Rapatna pejnuruneko tsrukakalune
sasertotene ga wa yonchikgapine yinenu. Repomgana ginaka rushpakini
Kristopa. 5 Wanna wane china, “Wetle, Gotechijne. Gi rixanu wane chiny-
ongatka tokanchi geneklewatachriya:
6 *Ga wa pixa, Wetle Pokchi, Gotachijne,*
Galikakni gi wa mturpotyi,
Gota gitsrukatene getanu,
Gi rixanu pixa yegi rushpakini Gitsrukaachi.
Wale girukotanna nayinerutene Gisrayiline.”

Kgimatkalerune yoptsojityegitatkalu

7 Giyagni Girore pochkeruko tomgana wa kgimatkalerune. Repomsapo-
tutna tegipgujewnalgognetka katagiri. 8 Wetle yokanatna. Wane china,
“Gajewa. Gepomsapotutanna wa mturu pirana. Wa gikshikiniplu ginkaka-
panno, gita koxa yoptsojityentapyaplu.”

9 Pogirchi yijnakotinitkana, yatkana. Waneklu katagiri wa tkachi
gishpatyawaka sreta retinrona, kosekananumtna, tapokinpotuko; mturu
gwiyawaka ginaple tutuka. 10 Retinitkalona katagiri, rumuwatna. Ru-
muwpotutna. 11 Jiglokapjimtatkana, retluna mturu runroyegi, Mariya.
Yoptsojityegitatkaluna. Kotpukatkalona ponikowatinrina yegi. Ranikyegit-
atkaluna genekashlukaka: kori ga wa pgamlupagiri yochpiikalurupa, ga wa
mirmunga. 12 Yokanatkana rupnawleyna Girore yegi ma satokinitpatkana,
gichijnena yatkana. Pagapoko yapamtatkana.

Gigipto ya gasukletinrina

13 Yinitkana kgimatkalerune, Gitsrukaachi towreru gipgujewnagipnaye-
gitlu Gosi. Wane chinru, “Palnanutka. Panikanutkalu mturu ga wa runro.
Pasukanutka. Gigipto pyanutka. Wane pwanatanutka wane nchininpotukyi
Gita. Gi rixanu Giroremka gijganru mturu ruylatyaplu.”
14 Yotunotinitka wale, goyechno ranikatkalu mturu ga wa runro. Gigipto
yatka. 15 Rupninipotunanuko Girore wane rawa, poyagkakikolupa Git-
srukaachi tokanu wa tokanchi geneklewatachriya. Wane china: *Gigipto
ntomgiylu Noturu.*

Mturunni giylatikolu

16 Giyagni Girore getnawa gapnokatkaluru kgimatkaleruneya, rumtuw-
napotuta. Ruylajixanna pejnurunniko mturunni Wetle gwachinni ga wa
psolu sretako wale sreta gwachinni, gepi walapuyegirunni, wanepnute mtu-
runpotni walegognepotuko rixa jemletyawakna kgimatkalerune. 17 Giyagni
poyagkaakatka tokanchi geneklewatachri Geremiya tokanu. Wane china:
18 *Ramachijne jemika tsru wamonchi:*
chiyaglu, saplewjekteru.
Rache twugenenni tuchiyagata.
Gi taluka gimnanuukota,
gi rixanu maleshanatkana.

Nasare satokinrina

19 Ga wa rupnininatka Girorni, Gitsrukaachi towreru gipgujewnagipnaye-
gitatnaklu Gosi Gigiptoya. 20 Wane chinru, “Puyokanutka. Panikanutkalu
mturu ga wa runro, ga wa Gisrayilinchijne pyanutka. Gi rixanu rup-
nanatkana mturu galuka giylaletachinni.”
21 Giyagni yotunomtatka. Ranikatkalu mturu ga wa runro. Gisrayilichijne
yatka. 22 Giyagni Gosi yijnakyegitlu Garchelawo pogirewatinritka Goteya,
rurni Girorni kashriglutka, pika wane yaleta. Yokangipnatkatka. Kalilesreta
yatka. 23 Wane yatka. Pokchi rawatka, Nasare chinkaluru, poyagkakikolupa
tokanchi geneklewatachri tokanu:
Nasare gajeru chinikolupa.

3

Gwa Katlewakleru ginkaklewatinri

1 Walegognekaka runa Gwa Katlewakleru. Gotechijne yineru
mwiyawakanu runkaklewatya. 2 Wane china, “Genshinikanutanu, gi
rixanu tengogne pogirewatyawaka gi gowukatka. 3 Gi rixanu tyenwa
runkakyegitanru tokanchi geneklewatachri Gisayiya. Wane china:
Yineru mwiyawakanu pogimewatya tokanchi:
Galpokotanru Gitsrukaachi gatnugapote;
Mpotukatanru gigapkaka.”

4 Kameyopixi kamrutikaluru rutaka Gwa. Pamta gipchiji rushrika. Ga wa
tsetskaka nikjeta. Ga wa wrolga gosha gajero rura. 5 Giyagni yayegitluna
Gerosale gajene, ga wa pejnuruneko Gote gajene, ga wa pejnuruneko Gorta-
gasreta gajene. 6 Gortagapga katikna waleya. Rupgujtamukochiretnawana.
7 Gixo Gwariseyone ga wa Sariseyone retinitka Gwa katlewatyawaka gina-
chine, wane chinna, "¡Gimnu pixkalungi! ¿Katu yimakgi gasukyegityawaklu
jgekanchipa? 8 Giyagni genshinikanuwlu kamrure gkamruretpotutanu. 9 Gi
gkagwaka wane chinkakletinwa, 'Waneywu wutsrukatni Gawrani.' Gi rix-
anu gita wane chingi, Goyakalu gimkata gipgujewnakakletanna Gawraklop-
ishanemka tyekaka sotlukakaya. 10 Gagmunasko rapokatka gepchi. Pejnu-
ruko gagmuna kiglejiru mwanutu kayiikalurupni. Xirnachri ruknookona."

Satu Gwa pnute muchkonurutu

11 Wane koxa china Gwa, "Gita galikakni katgi gonuya genshinikanutinri
chinanu. Ga wa najxigi ginachri gita pnute muchkonurutu. Gi wa
gita gimukluni nanikyaplu yoshmaklejixi. Wale katangi Giwekikaluru
Kpashiriya ga wa xirnachriya. 12 Ruplokapre kashicha. Powratpotu-
tanru giylakaajetikowaka. Rapatjetanru trikneji rumretyawakaplu, ga wa
yoxikanru gichicha xirniyawaka gike rixiniko muwnakatupa."

Geso katka

13 Giyagni Kalile runyatka Geso. Gorta gapga Gwa yegi ya, wale katyaplu.
14 Seyni Gwa gaalipotutmaklu. Wane china, "Gita gimkata katkota Pixaya,
¿ga wa Pixa ginyegitno nkatyapyi?"
15 Giyagni rugita Geso. Wane chinru, "Puchichanno xani. Gi rixanu kigleru
wane wixinri, psolpotuyako wpoyagkaklewatinripa." Waneklu rugitatkalu.
16 Giyagni rali katkoklunutka Geso, waneklu gonu rushpakyatka. Retlu
tengogne gitpukachri ga wa Giwekikaluru Goyakalunu gijrukachri motkoko
pixka. Rapyegitatkalu. 17 Waneklu satu tokanchi tengogneya, wane china,
"Tyenwa Noturu nushinikanru potu. Wale giglenshinikanutno."

4

Geso yantaletka

1 Giyagni yineru mwiyawakanu Giwekikaluru ganiklu Geso,
yantaletikolupa tsru kamchiya. 2 Geso, rali gogajirewatinitka
gepkoxamkojmolegogne ga wa gepkoxamkojmoleyechno, wanepnute
nachlu. 3 Rapyegitinitkalu kyantaletlewakleru, wane chinru, "Goyakalu
Wgene pixinipa, wane pchinanru tye sotlukaka jimapro rixinwa."
4 Seyni Wale gigita. Wane china, "Wane chinayongayegitkalurutkani:
Gi wa niikalurupje ruwekya yineru,
Seyni pejnuruko tokanchi
Goyakalu chinyawaka."
5 Giyagni tsru kamchi kpashiri pokchi raniklu. Kpashiwakapji gwachri
tenoptaji potu rutaklu. 6 Wane chinru, "Goyakalu Wgene pixinipa, gewi
pakaxikamtini. Gi rixanu wane chinayongayegitkalurutkani:
Gitowrene towutanu Pixa chinanu.
Kashichanyina gimyoyna,
gi pagogneko sotlu putspejixitinripa."
7 Geso wane chinru, "Wanekoxa chinyongayegitkalurutkani: *Gi pyantale-
tanru Gitsrukaachi Poyakalute."*
8 Magka tenolu potu ranikatnaklu tsru kamchi. Psolchijiko rekakgityalu
pejnuruko pogirewatyawaakaka ga wa ruglenkaka. 9 Wane chinru, "Pejnu-
ruko tyekaka nenekanyi pyoptsojityegitinipno."

10 Giyagni Geso wane chinru, “Pyanutka, Satanasyo. Gi rixanu wane
chinayongayegitkalurutkani:
Gitsrukaachi Poyakalute pyoptsojityegitanu.
Walepje pyonogyegitanu.”
11 Giyagni tsru kamchi giknokamtatkalu. Goyakalutowrerune yayegit-
atkalu. Rupxakatkaluna.

Geso yinuwaka kamrurewletinri

12 Geso yijnakotatka Gwa samyookatka. Satokatka. Kalile yatka.
13 Ruknokamtatkalu Nasare. Kapernawo yatka. Wane rawatka, tsru
wenuspuwnaga gwachri pokchi, Sapolonosreta ga wa Neptalisreta,
14 poyagkakikolupa tokanchi geneklewatachri Gisayiya tokanu chinyawaka:
15 *Sapolonchijne ga wa Neptalchijne gajene,*
tsru wengapo, Gorta wakanute,
Kalile payinchijne,
16 *Yine mapshagawaka tuplatachine*
Retluna tsru pokamlalu.
Gipnalusreta,
gipnalchikle tuplatachine
pokamlalu gipgujewnayegitna.
17 Wanekluyakawa yinuwaka ginkaklewleta Geso. Wane china, “Gen-
shinikanutanu, gi rixanu tengogne pogirewatyawaka gi gowukatkalu.”

Geso tomgana gepkoxamkoje chalugatachine

18 Kalile Wennespuwnaga yapanata Geso. Retna gepi moletkakachine:
Simo, Petro giwakatletachri, ga wa repuru Gantirishi. Tsru wenu chalu-
ganatna gi rixanu kshimagaklerunni. 19 Wane chinna, “Tekali. Gwagajxigi-
tanno. Yine gwapjetachine nixkakanutkagi.” 20 Waneklu rutakamtatkaluna
chalnekakna. Romkagitatkaluna.
21 Wane yapamtna. Wane retyana pimrine gepi moletkakachine, Sew-
ereyo wgenene: Santiyako ga wa repuru Gwa. Kanawa rawanatna, ruruy-
mana Sewereyo. Ramtanatluna chalnena. Wane tomgiyna. 22 Waneklu
ruknokamtatkalona kanawa. Ga wa rurna ruknokamtna. Geso romkagi-
tatkana.

Kalile yapamtinri Geso ginkaklewananumtachri

23 Psoluko Kalile yapamta Geso. Runkaklewawaklepjikakayna runkak-
lewatya. Kiglerpotunanu Tokanchi runkakleta pogirewatyawakapirana.
Pejnuruko yayixlu ga wa pejnuruko gagijewnalu Wale gituukakyana yine.
24 Psoluko Suri poshalpiranamta. Ranikyegitluna pejnuruneko yayixachine,
pnumnu gixa yayixletachine, salewnachine, ga wa kamchichachine, ga
wa popukalerune, ga wa giktegachine. Rutuukakna. 25 Gixoluru yineru
gomkagitlu, Kalile gajene, ga wa Ntekapoli gajene, ga wa Gerosale gajene,
ga wa Gota gajene, ga wa Gorta wakanute gajene.

5

Tokanchi magka ginkakletikaluru

1 Gixolune yine reta. Magka kanika. Tuplata. Yayegitluna yimaklene.

Giglenshinikanyeglewlu

2 Yinuwaka yanumsaleta. Runkaklewyegitna. Wane china:
3 Giglenshinikanyegitkalunni kwamonurune
Goyakalu munangachine,
gi rixanu wannani tengogne pogirewatyawaka.

4 Giglenshinikanyegitkalunni wamonuwatachine,
gi rixanu gimnanuukalunepni.
5 Giglenshinikanyegitkalunni mayogone,
gi rixanu wanna yoptotanru psolchijneko.
6 Giglenshinikanyegitkalunni nachgimane poyagkaklewluya,
ga wa gonunnagatewatachine poyagkaklewluya,
gi rixanu wannanwa jinanurunepa.
7 Giglenshinikanyegitkalunni kgetwamonrerune
gi rixanu getwamonutkalunepni wanna.
8 Giglenshinikanyegitkalunni powragajirune,
gi rixanu wanna getanru Goyakalu.
9 Giglenshinikanyegitkalunni maluukakane gipoyikgayegkakachine,
gi rixanu wanna Goyakalu wgenene chinkona.
10 Giglenshinikanyegitkalunni kojwakjetkalune poyagkaklewlena chinanu,
gi rixanu wannanni tengogne pogirewatyawaka.
11 "Giglenshinikanyegitkalungi yangingina, kojwakingina, psolpotuyako rektutetingina Gita chinanu, rayloklewashatinrina. 12 Gimuwatanu. Gimjikpotutanu, gi rixanu tsrupotupni gwenutikolupa tengogneya, gi rixanu wane rixa kojwaakotnina tokanchi geneklewatachinni muchinanu gwachinni gixaya.

Psolchijneko tuwne

13 "Gixni wa tye psolchijneko tuwnegi. Gi wa mro rixinitka tuwu, ¿klu tuwutka? Gike kigleyatkalu, seyni maleka ruknokanruna yineya rakatooko.

Pokamlalu psolchijneko chinanu

14 "Gixni wa pokamlalu tye psolchijneko pokamlachijnetachingi. Magka rogote gwachri pokchi gi rumkata yogimatkota. 15 Ga wa yineru gikoxa yochpiklo katalo ga wa gimatumpuko rutaklo, seyni wa katalo kgapi tutaako, pejnuruneko panchi gwachine tpokamlatyegitinripa. 16 Giyagni wane gixa pokamlatletanu yine getanuya, reta kamruretyapgina kigleru rixinri gkamrure, rumalwutyapluna gixa Giru tengogne Gajeru.

Geso getyawaklu Tokanchi Yokanatkaluru

17 "Gi gkagwakanru wa nuninri nuknokapyaplu Tokanchi Yokanatkaluru, gi wa tokanchi geneklewatachine kirukateko. Gi wa nuna nuknokyaplu, seyni npoyagkakyaplu. 18 Gi rixanu galikakni wane nchingi, Nikawninpotunanuko tengogne ga wa tye chiji, gi pajina, gi satuna yotmokle nikawninri Tokanchi Yokanatkaluruya, pejnurpotunanuko ma mixkanuwpotunanuko. 19 Giyagni gi gixachrikokta kaspukiniplu satu tye yokanru mtserutu potu ga wa yimakna yine ma kamrutyanupluna tye mtserutu potu yokanru, walepni mturu potu chinkona tengogne pogirewatyawakaya. Seyni gi gixachrikokta kamrutlu ga wa wane rixa yimakletna yine, walepni wa tsru chinko tengogne pogirewatyawakaya. 20 Gi rixanu wane nchingi, mpoyagkaklewle tsru ma mixkanupa yonchikgapine poyagkaklewle ga wa Gwariseyone poyagkaklewle pnute, gi gapokanuna tengogne pogirewatyawaka."

Geso getyawaklu gimtuwakchi

21 Wane china, "Gixa yijnakotlu wa tsrunni wane chinikowaka, 'Gi puylatanru yineru,' ga wa 'Girukokta giylatlu yineru rumkata giklukanuwnayegjixkota.' 22 Ga wa Gita wane chingi, girukokta gimtuwnayegitlu gimole maleshawaka rumkata giklukanuwnayegjixkota. Girukokta wane chininri gimole, 'Manshinikanutyi,' jemanshinikankakjetikowaka rumkata

ganikletlu tsrukakalune. Girukokta wane chininri, ‘Seprolokachriyi,’
rumkata Gigena xirnachri yaleta.
23 “Giyagni panikinri penekashle Goyakalu getanu, ga wa
wane pushinkapinri pumole pwamontakinri, wane pixanu:
24 Genekashjetikowakakwa ginaple putkapanru penekashle. Gajewa.
Muchinanu gapka pumatletapanutkalu pumole. Waneklu wane pyanutka.
Putakanru penekashle.
25 “Giyampotu pumatletanutkalu payegixjeru gatnugapo puyapinikopsh-
inri, ma samyookanpakyi payegixjeru wa kgiklukanuwnayegjixlewakleru
yegi. Ga wa kgiklukanuwnayegjixlewakleru ma samyookanpakyi gitow-
ereru yegi, yoshmakjetikowaka pma yoshmakikotupa. 26 Galikakni wane
nchinyi, gi wane pushpakini pma wenutkanuwalo talipre mchataajpotu-
nanuko.”

Geso getyawaklu gimopatlewlu

27 Geso gomkagi wane chinretna, “Gixa yijnakotlu wa tsrunni
chinikowaka: Gi pumopatlewatanu. 28 Gita wane chingi, katukokta sato
suxo getini, retsotanutinro, rumopatlewatatka walaya rajiya.
29 “Giyagni wa potukleygale mukochirewkakinipyi, pkoshpakanru. Pu-
knokanru pixyegiya. Gi rixanu kigleyyi pixinripa satupje pumane psojite
pamginri, psolumaneko Gigena xirnachri pma muknokikotupa. 30 Ga wa
potuklemyo mukochirewkakinipyi pustakanru. Puknokanru pixyegiya. Gi
rixanu kigleyyi pixinripa satupje pumane psojite pamginri, psolmaneko
Gigena xirnachri pma mamginitipa.”

Geso getyawaklu giknokagnunrowlu

31 Wane chinna, “Girukokta giknokagnunrota, renekanro kiruka ma ga-
nunrotyanpatkalo. 32 Ga wa Gita wane chingi: Girukokta giknokagnunrota
gapoklewlumigjeya, gimopatlewatachro rixkakanro. Ga wa girukokta gnun-
rotlo giknookaluro, rumopatlewatatka.

Geso getyawaklu wale kawchinanu chinrekaka

33 “Gyijnakotatnaklu wa tsrunni wane chinikowaka: *Gi wa maleshawaka
Goyakalu kawchinanu pchinanu.* Poyagkakanru Gitsrukaachi chinanu, wa
pupiratanru Wale kawchinanu pchinre. 34 Ga wa Gita wane chingi, giketso-
taji Wale kawchinanu nchinanu: gi wa tengogne kawchinanuko, gi rixanu
walenwa Goyakalu tuplapijere; 35 gi wa chijiko, gi rixanu rutspanjixgapreni;
gi wa Gerosale kawchinanuko, gi rixanu tsru Pogirchi pokchini; 36 gi pujiwu
kawchinanuko, gi rixanu gi pumkata klatalu gixkakletlu pajiwutsapje, gi
ksajiruko. 37 Wane nchintokanutanu, gigi: ‘Gigi;’ gike: ‘Gike.’ Gi rixanu
wanepnutetka mugletu ruyakatyatka wale.

Geso getyawaklu mugletu satkakyegitikolu

38 “Gyijnakotlu wane chinikowaka, *‘Ygalchi, ygalchi chinanu. Ygichi,
ygichi chinanu.’* 39 Ga wa Gita wane chingi, gi psatkakyegitanru mu-
gletu, seyni gi gixachrikokta giptagojityi potuklesretgoji, pasretgoji koxa
puprotakgojyegitanru. 40 Paluka jigyegletjeru kgiklukanuwnayegjixlewak-
leru yegi, paluka gwamkaletjeru puchichankoxlu pumkaluchrata. 41 Gi
gixachrikokta yakakinyi gepi kilometro waleyma pyinripa, gepkoxamkoje
kilometro pyanu waleyma. 42 Penekanru pagjitjeru. Girukokta galuka
ganikleshatyayi, gi paalixanru.

Geso getyawaklu kamnixkaklu

43 “Gyijnakpiranatlu wane chinikowaka, ‘Pushinikanru pumwastsitanru
ga wa payegixanru pkamnixjeru.’ 44 Ga wa Gita wane chingi, gishinikanna
gkamnixjene. Gagjitanru ruglenshinikanyegitikolupna gkamakpirjetjene.
Kigle getle gixanna gayegixjene. Gagjigogneyegitanna gyenetjene ga wa
gkojwakjene, 45 tengogne Gajeru Giru wgenene gixinripa. Gi rixanu Wale
gishpakaklu tkachite muglene chinanu ga wa kiglerune chinanu. Gina
rixyegitna poyagkakachine ga wa mpoyagkaakane koxa. 46 Gi rixanu
gishinikinipna wa gishinikjene, ¿klu gimapnutko? ¿Gi ge waneko pixka
rixna gijgawenutachine? 47 Ga wa gimolenepje galukini, ¿klu gkamruta
gixa pimrine pnute? ¿Gi ge waneko pixka rixkoxna payineko? 48 Giyagni
mmagatikanepgi, gixa Giru pixka tengogne Gajeru mmagatikatni.”

6

Poyagkaklewlu kamrutikolu

1 Geso gomkagi wane chinretna, “Ggirukotinwa yine getanuya. Gi wa
poyagkakachinepgi wanna getyapgi. Wane gixini, gi wa rapnutanungi Giru
tengogne Gajeru.

Geso yimakle genekashlewlu piranaya

2 “Giyagni petwamonrewle penekashlewatinipa, gi wa pkowjixanu pixa
penute, wa sanowashatachine pixka kowjixjetna ginkaklewakapjikakaya
ga wa gatnugapkakaya, yine gimalwutyapna. Galikakni wane nchingi rap-
nutkatkana. 3 Wa petwamonrewle peneklewashatini, gi wa pkegnetesretate-
myoko gimatanru wa potuklesretatemyo pkamrutinri, 4 wa yogimatikowaka
penekashlewatinripa. Ga wa Puru, yogimatikowaka getyachri, pgujewaka
rapnutinyi.

Geso yimakle gagjigogneru piranaya

5 “Wa gagjigognetini gi wa sanowashatachine pixka gixanu. Gi rix-
anu wanna galuka gagjigognereta tunwatachine ginkaklewakapjikakaya ga
wa gipututsojriykaka, wa yine getyapna. Galikakni wane nchingi, rap-
nutkatkana. 6 Ga wa pixa gagjigognetini, pjiglokanu pugruko. Pushyatanru
pupgyaptote. Pagjitanru Puru yogimatikowaka gwachri. Ga wa Puru
yogimatikowaka getyachri pgujewaka rapnutinyi.

Gagjigogneru Gitsrukaachi yimakanru

7 “Gagjigognetini gi wa goyanumsaleshatachinepgi payine pixka. Gi rix-
anu wanna kagwaklu gixo tokanchiya yijnakotikolupna. 8 Gi wa wanna
pixka gixanu gixa. Gi rixanu gixa Giru gimata kluneru gmagatya gma
magjitkanuwalu.

9 “Wane gixa gagjigogneretanu:
Wuru, tengogne Gajeru,
gipashichgiwakatkalurupyi.
10 Runanutka Pixa pogirewatyawaka.
Pixa galukyawaka wane gixkalurupni; tengogneko pixka rixko tyechijne.
11 Penekanwu xawakni wnikanrupa tyegogne chinanupa.
12 Pkaspukinwu wmukochire wixa pixka wkaspukyana pnu wixjene.
13 Gi wa yantaletikowakako putakanwu, seyni pushatkapanunwu galikaka
mugletuya.

Kaspukyegkaklewlu

14 “Gi rixanu gixa kaspukinna yine pnu gixjene, Giru tengogne gajeru,
kaspukinkoxgi gixa. 15 Seyni gma kaspukinna yine pnu gixjene, Giru koxa
gi kaspukmukochiretanungi.”

Geso ginkakle gogajirewlu piranaya

16 Geso gomkagi wane chinretna, “Wa gogajirewatinipa gi wa sanowashat-
achine pixka gixgojitanu wamonuwnagojitachine. Gi rixanu gektu rixgojit-
nawana wa yine getyapna gogajirewatachine gixyawakako. Galikakni wane
nchingi rapnutkatkana. 17 Ga wa pixa gogajirewatinipa, ringi psagjiwutanu,
ga wa perkagojitanu. 18 Pma metikotupa yine yegi wa pogajirewatinri, seyni
Puru yegi yogimatikowaka gwachri. Ga wa Puru yogimatikowaka getyachri
pgujewaka rapnutinyi.

Geso ginkakna tengogne gajeru ponikolewlupirana

19 “Gi wa tye chiji mponikowatini, wa kochopa ga wa puchowlu
gimtukyawaka, ga wa kachowguru kotamgiyawaka, chowguwatinripa.
20 Seyni tengogne mponikowatini galikaka, mumtuklewatikowaka gi
wa kochopako, gi wa puchowluko, mkotamgikowakanu kachowguru,
mchowguwatikowakanu. 21 Gi rixanu ginakaktaplu mponikowle
wanekoxaplu gaji.

Wumane katalote

22 “Wumane katalote walenwa wuygale. Giyagni potukaygale pixinipa,
psoluko pumane pokamlapa. 23 Seyni puygale mugletu rixinipa, psoluko
pumane mapshagalupni. Giyagni pokamlalu pumane gwachri mapshagalu
rixini, ¡gi pamapshagnunanuktalu!

Goyakalu ga wa ponikowlu

24 “Gi satuna gimkata wayegrechri gixleta gepi gitsrukaachine yegi. Gi
rixanu waka rayegixanru satu, satu rushinikanu. Waka satu rupxaletanu,
satu reyikanu. Gi gimkata gipxaletletlu Goyakalu ga wa ponikowlu.

Kojwakanshinikanrewlu

25 “Giyagni wane nchingi, gi gkojwakanshinikanutinwa giwekinriya, klu
gnikanuna ga wa klu giranuna. Gi koxa gimaneya, klu gmakatanu. ¿Gi
ge tsrupotni giwekinri niikaluru pnute, ga wa manchi gitaakaluru pnute?
26 Getpotutanna tengogne yapachine koshichine mutaklewatkanni. Gi jir-
gana. Gi rawluna wa gignantakjetikwakaya. Ga wa Giru tengogne Gajeru
goglutna. ¿Gi ge kiglepotgi gixa wanna pnute? 27 ¿Katu gixa gimkata yog-
nikletlu giwekinriya pshinitsonuji gkojwakanshinkanrewleya?
28 “¿Klu koxa gkojwakanshinikanutnawa gmakatanruya? Getjetanru kag-
wuru chiji gajeru, gi rixpoko tseruwnaleta. Gi kamrurewpotuta. Gi jiweta.
29 Seyni wane nchingi gi wa Salomoko psolu pogirewleyako makawata satu
tyegwukaka pixka. 30 Ga wa Goyakalu wane gixa makatletinri kshana
xawakni gwachri, yechikawa xirnachri ruknookonatka, ¿gi ge wale pnute
makatangi gixa? Psotsotaji galixachingi. 31 Giyagni gi wa gkojwakan-
shinikanutinwa, wane nchininri, ‘¿Klu wnikanuna? ¿Klu wuranuna? ¿Klu
wutakanuna?’ 32 Gi rixanu payine pejnuruko tyekaka rujgana. Ga wa
Giru tengogne Gajeru gimatlu tyekaka pejnuruko galukanru. 33 Seyni
muchinanu gapka gijganru Goyakalu pogirewatyawaka, ga wa Wale poy-
agkaklewle. Pejnuruko tyekaka gyognikiko. 34 Giyagni gi wa gkojwakan-
shinikanutinwa yechikawa chinanu. Gi rixanu waneplu kojwakanshinikan-
rewlu yechikawapa. Poyagotatka pagognekaka wa gektutu.”

7

Gi giklukanuwnayegjixlewatanu

1 Geso gomkagi wane chinretna, “Gi wa ruklukanuwna nchinyegit-
anru satu, gma muklukanuwnayegjixikotupa. 2 Gi rixanu gikta gix-
poko giklukanuwnayegjixletna pimrine, waneko pixka gixa giklukanuw-
nayegjixkotanu gixa. Waneko pixka rixa: Wa yantapi gixa yantajetinri,
walako gyantatiko.
3 “Ga wa waneko pixka rixatnaka. Wutakashatanru: Pixa getlu kapopejiru
pumoleygale gwachri, ga wa ¿puygaleko gwachri kaknalu gi peta? 4 Ga wa
wane pchinanru pumole, ‘Gichikaka. Nwanruchi puygale gajeru kapope-
jiru.’ ¡Ga wa petanru pixako puygale gwachri kaknalu! 5 ¡Sanowashatachriyi!
Muchinanu gapka puknokanruchi kaknalu puygale gajeru. Waneklu petpo-
tutanutkalu puknokyaplu pumoleygale gwachri kapopejiru.
6 “Gi wa kewene penekanru wa kpashiri. Gi giknokanru katajiroji perlaji
gixanu kochine yegi, ma makatokyanupluna gijixiya, ma muprotkapyegit-
yanupgi, ma suskatyanupgi.

Gagjitanu. Gijganu. Giylaylagipgyaptotetanu.

7 “Gagjitanu ga wa geneeko. Gijganu ga wa gikshikanu. Giylaylagipgyap-
totetanu, gkotpukyegitko. 8 Gi rixanu girukokta gagjita, yoptota. Ga wa
gijgachri rukshika. Ga wa giylaylagipgyaptotetachri kotpukyegitko.
9 “Ga wa gixa, ¿giru jeji wa gituru gagjitinri jimapro, renekanru sotlu? 10 Ga
wa shima ragjitini, ¿gimnurge renekanru? 11 Giyagni wa gixa muglenmakgi
gimata genekawgenreta kigleru genekashle, pnutlu Giru tengogne Gajeru
kiglerkaka renekanna ragjitjene. 12 Giyagni pejnurkakako gixa galukanru
wa yine wane gixyapgi, waneko pixkapotuko gixankoxna wanna. Gi rixanu
tyenwa tokanchi yokanatkaluru ga wa tokanchi geneklewatachine tokanu.

Mtsergipgyaptotetu

13 “Gjiglokanu mtsergipgyaptotetu. Gi rixanu tsru gipgyaptoteru, tsru-
gapolu wa gamgikowakgapo. Gi gepikanna walegapo jiglokachinena. 14 Gi
rixanu mtsergipgyaptotetu, mtsergapotni giweklugapo. Gi gixo gikshiklu.”

Kamrurna gimatinna

15 Geso gomkagi wane chinretna, “Ggirukotinwa wannaya tokanchi genek-
lewatachine gixashatachine, ginyegitjene gowegane pixka gixamkatachine,
seyni gitokoya kewetnane kmatsurune pixkalunni. 16 Kamrurna gimatinna.
¿Kawshipirege jirgiylona gowaji? Ga wa ¿kawshisureruylege jirgiylona giker-
sagi? 17 Wane rixa pejnuruko kigleru gagmuna, kiglejiwlerni. Seyni wa gek-
tutu gagmuna muglejiwletni. 18 Gi rumkata kigleru gagmuna muglenjiwleta.
Gi koxa rumkata mugletu gagmuna kiglejiwleta. 19 Pejnuruko gagmuna
kiglejiru mwanutu kayiikalurni. Xirnachri ruknooka. 20 Giyagni kamrurna
gimatinna.

Gi pagogneko numatgi

21 “Gi pejnuruneko ‘Gitsrukaachi, Gitsrukaachi’ nchinjene gapokanru ten-
gogne pogirewatyawaka. Seyni Nuru tengogne Gajeru gishinikanru kamru-
tachri, jiglokanru. 22 Walegognepa gi gepika wane chinanno, ‘Gitsrukaachi,
Gitsrukaachi ¿gi ge tokanchi geneklewatachinwu Pixa giwakaya? ¿Gi ge
pgiwakaya maleka wuknokna kamchine?’ ¿Gi ge pgiwaka wkamrutyalu gixo
giyaklukaka? 23 Giyagni nunkakpotutanna, ‘Gi pagogneko numatgi. Knanu
gyanutka Gityegiya, mukochri kamruklerungi.’

Sotlumta gogo kamrupjitachri

24 “Giyagni girukokta yijnakotlu tye ntokanu, ga wa wane rixlu, jeji
kshinikanuru pixkalutu, sotlumta gogo kamrupjitachri. 25 Gina gijruka.
Rapogata. Kannipgyalu gajpopokannipgyata. Yantamuchkonupjitlu wale
panchi. Gi wa yawna, gi rixanu sotlumta gogo poyegitanruni. 26 Giyagni
girukokta yijnakotlu tye ntokanu, gi wane rixa, jeji manshinikanutu pixka-
lutu, ksatu gogo kamrupjitachri. 27 Gina gijruka. Rapogata. Kannipgyalu
gajpopokannipgyata. Yantamuchkonupjitlu wale panchi. Yawnamtana.
Tsru yawnalu rixana.”
28 Wane rixa. Wa Geso tye tokanchi rali ginkakletinitka, wa gixolune
yine giglajita runkakaklewleya. 29 Gi rixanu tsru gitaakaluru pixka rixa
ginkaklewleta. Gi wanna yonchikgapine pixka rixa.

8

Geso gituukaklu gijirgitutachri

1 Magka yopikyatka. Gixolune yine gomkagitlu. 2 Wane satu gijirgitutachri
yayegityalu. Yoptsojityegitlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, palukiniplu
pumkata powratletanunno.”
3 Romyokyegitlu. Kamruklu. Wane china, “Naluklu powra pixinripa.”
Waneklu rujirgitle rutukyatka. 4 Geso wane chinru, “Petanu. Gike
punkakanu. Seyni pyanu. Pekakgitinwa sasertote yegi. Penekanru
genekashlu wa Moysisi yokanatanru. Walepni gipgujtalewlu wanna chi-
nanu.”

Ksolaloteru tseruwakle gituukaaka

5 Kapernawo rapokinitka, satu ksolaloteru ginyegitlu. Ragjitlu. 6 Wane
china, “Gitsrukaachi, nopji ruklugana ntseruwakleni. Giktegachrina. Salew-
nachripotuna.”
7 Wane china, “Wane nyanu Gita. Nutuukakapanru.”
8 Ksolaloteru gigita. Wane china, “Gitsrukaachi, gi numukluyi wa
nopji washrempuko papokinripa. Seyni wane pchinatokanushatanu.
Ntseruwakle gitukanutka. 9 Gi rixanu gita koxa jejno tsru gitaakalune
rapukote gwachrino. Gita koxa solalone gitakika. Wane nchinru wa tye,
‘Pyanutka.’ Yatka. Satu wane nchina, ‘Punanu.’ Runa. Wane nchinru
nwayegreru, ‘Pkamrutanru wa tye.’ Kamrutlu.”
10 Geso yijnakotinri, ruglajita. Wane chinna romkagitjene: “Galikaka
wane nchingi, gi satuna Gisrayiline yegi nukshikyalu tye pixkalutu
galixlewlu. 11 Wane nchingi, runanna gixo tkachi gishpatyawakasreta
gajene ga wa tkachi gimxityawakasreta gajene. Tengogne pogirewatyawaka
tuplatanna Gawrayma, Gisaaka, ga wa Gakowoyma. 12 Seyni wa
pogirewatyawaka gwachinemka giknookalunenapni mapshagawaka
maleka. Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu.”
13 Geso wane chinru ksolaloteru, “Pyanutka. Palixyawakpotuko pkamru-
tikatka.”
Rutuukakatka tseruwakle wanekluyakawa.

Geso gituukaklo Petro gimajiro

14 Petropji ya Geso. Retlo Petro gimajiro. Tukluganatana, tpachwatana.
15 Kamrukamyotlo. Tupachwalgatka. Tyotunomtatka. Wala gipxakatkalu.
16 Kayi rixinitka ranikyegitluna gixo kamchichachine. Maleka ru-
knokna kamchine tokanuya. Rutuukakna pejnuruneko yayixachine,
17 poyagkakikolupa tokanchi geneklewatachri Gisayiya tokanu. Wane china:
Waleko gwalu wugroklewle. Raniklu wyayixlekaka.

Geso galuka gomkagletachine

18 Geso getna gixo yine Wale yegi. Yokanrewata wakanu yinripna. 19 Satu
yonchikgapri gapyegitlu. Wane chinru, “Yimaklewatachri, nomkagitanyi
ginakakokta pyinipa.”
20 Geso wane chinru, “Kewnechrone waneyna kapna. Ga wa koshichine
tengogne yapachine waneyna rawyawakna. Ga wa Gita Yineru Wgenno
maleshayno nutspanjiwutyawaka.”
21 Satu yimakleru wane chinru, “Gitsrukaachi puchichanno muchinanu
gapkachi wane nyanu, nuruchi gipnini, ga wa nkapnamtanu.”
22 Geso wane chinru, “Pomkagitanno. Petashatanna gipnachine kapnale-
tanna wannanunekni gipnachine.”

Geso kochroklu tsru kannipgyalu

23 Kanawa ruptekatka. Yimaklene gomkagitlu. 24 Waneklu tsru yow-
jereshpurga rixa tsru wenu. Wa kanawa tuygajetlo gishpurga. Seyni Wale
gimkananumta. 25 Yimaklene yayegitlu. Komyekluna. Wane chinruna,
“¡Gitsrukaachi, pognetkakanwu! ¡Wamginripatka!”
26 Wale wane chinna, “¿Klu chinanu pikachingi? Psotsotaji galixachingi.”
Giyagni yotunota. Chigetjetlu kannipgyalu ga wa tsru wenu. Tsru mayegix-
galu rixatka.
27 Giyagni jejine giglajita. Wane chinna, “¿Gi gixachri jejnige wa tye? Wa
kannipgyalu ga wa tsru wenu yijnakotanru.”

Gergesa gajene kamchichachine

28 Wakanu rapoka Gergesenonesreta. Yoptotapluna gepi kamchichachine,
yomlechi yegi ginyachine. Kmatsurunpotni. Wane rixkalchinanna gike
gimkata giknoglegapotlu walegapo. 29 Wane saplewatyana. Wane chinna,
“¿Gi rixwu wixa ga wa pixa, Geso, Goyakalu Wgene? ¿Punge gewi psaletpo-
tutyapwu ma mapookanuwa gipapko?”
30 Gowukako rawanatikna gixo kochine. Nikanatna. 31 Ga wa kamchine
ragjitluna. Wane chinruna, “Puknokinipwu, puchichanwu kochinemane
wjiglokinripa.”
32 Wane chinna Geso, “Gajewa.”
Wanna gishpakamtatka. Kochine yegi yatkana. Waneklu pejnu-
runniko gixolunni kochinni pagakaxikamtkalunenni gitawakapjita ru-
jrukamtyanna. Tsru wenu rapokanna. Gonu rupniyanna. 33 Kochi kogluk-
lerune gasukamta. Pokchi yana. Runkaklewatna pejnurpiranako kam-
chichachineya. 34 Giyagni pejnuruneko pokchi gajene yayegitluna. Yopto-
tapluna Geso. Retluna. Ragjitluna pnusretako yinripatka.

9

Geso gituukaklu giktegachri

1 Kanawa ruptekatka Geso, koprugatatka. Gipokchi yatka. 2 Waneklu
satu giktegachri ranikyegitluna, gijeko giklugachri. Geso geta galixletna
wanna. Wane chinru giktegachri, “Kiglenshinikanupyi, Wiwi. Kaspuk-
mukochiretkalurutkayi.”
3 Wa pimrine yonchikgapine wane chinanshinikanutna, “Tyenwa mu-
pashiregnuchi china.”
4 Rumatanshinikanutinna Geso, wane chinna, “¿Klu chinau mugletu gyan-
shinikanuta gajiya? 5 Gi rixanu ¿girni wa myapretu wane chinikolu, waka,

‘Kaspukmukochiretkalurutkayi,’ waka wane chinru, ‘Palnanutka. Pyanamtanutka’? 6 Seyni wa gimatyaplu wa Gita Yineru Wgenno tyechijne gitaakalurno kaspukmukochirewlewatachripno” —giyagni wane chinru giktegachri, “Palnanutka. Pwanutkalu pujeko. Pyanutka pupji.” 7 Giyagni wale palnatka. Gipji yatka.
8 Gixolune getanatlu. Pikna. Rumalwutluna Goyakalu, gi rixanu renekyana yine wane rixa gitakletikolupa.

Matiyo tomgaka

9 Wane yiyatka Geso. Retlu satu jeji, girukotlewatachine gijgawenjetikowaka tuplanatachri. Matiyo giwakni. Wane chinru, “Pomkagitanno.” Palnamtatka. Romkagitatkalu.

Geso gimnikna gijgawenutachine

10 Wane rixa. Panchi nikjetikowaka tuplanata. Wanena gi gepika gijgawenutachine ga wa kmukochirerune gapokachine. Tuplatna nikjetikowaka Gesoyma ga wa yimaklene. 11 Gwariseyone getinna. Wane chinkanna yimaklenni, “¿Klu chinanu gijgawenutachine ga wa kmukochirerune rumnika gyimakjeru?” 12 Yijnakotinitka Geso, wane china, “Wa gichkolune gi ralukluna kpinrewakleru, seyni wa yayixachinena galikaka. 13 Gajewa. Gimatanutkalu klunerpiranni. *Naluklu getwamonrewlu. Gi wa genekashlu giylatkaluru naluka.* Gi rixanu gi nuna ntomgiyapna poyagkakachine seyni kmukochirerune.”

Gepomgalu gogajirewlupiranaya

14 Giyagni Gwa yimaklene yayegitlu Geso. Wane chinruna, “¿Klu chinanu wixa ga wa Gwariseyone gixo kata gogajirewata; ga wa Pixa yimaklene gi gogajirewata?”
15 Geso wane chinna, “Gi rumkata wamonuwnaletna wa kashimyolu getachine wannayma rawinikopshini gnunrowatachri, wa xani pixka Gita gimwakopshinna nyimaklene. Seyni runanu pagogne wa gnunrowatachri konkoklunpatka wannayegiya. Waneklu rogajirewatanna wanna.

Yaglu wa gerotu yimaklewlupirana

16 “Gike gamatlu muchkirgasamatkatuwa mkachritsole. Gi rixanu waleko ramle sama jiprojiklu mkachri. Pnute rixa giskakletanatka. 17 Gi koxa wa tsrutsoleji nikchimtamapa rutakgatlona winga gerotga. Wane rixkoklunu tsapkaka gipshekgata. Ga wa wingani tuyokgatana. Salewnanatka tsapni koxa. Seyni gerotmapa rutakgatlona gerotga winga. Gepiko gimretka.”

Gayro wgene ga wa Gesomkalu kamrukamkaptostsitachro

18 Runkakiniwana tyepirana, runyegitlu satu gitsrukaachi. Yoptsojityegitlu. Wane chinru, “Nshichni gajerya tupnanawa. Seyni punanu. Putakamyogontapanro. Tuwekanu.” 19 Palnamta Geso. Romkagimtlu yimakleneyma.
20 Wanero sato suxo pamole gepi walapu gigragalewatachro. Gitjimne tyapamtyalu, tkamrukamkaptostsitaplu. 21 Gi rixanu wane china walananuko, “Nkamrukamkatyapjeplu nutukanu.”
22 Wa Geso giprotaka. Retanatlo. Wane chinro, “Kiglenshinikanupyi, Wiwi. Palixle gitskalakyi.” Wanekluyakawa tutskalga suxo.
23 Geso gapokatkalu gitsrukaachipji. Retna tumlejitachine ga wa gixolune sejrewnachine. 24 Wane china, “Gixrikanu. Wa mturo gi wa tupna, seyni tumkanata.” Ruxpiranatluna.

25 Wa gixolune maleka koshpaaka. Jiglokamtatka. Kamrukamyotlo.
Tyotunotatka mturo. 26 Pogitpiranamtkatka psolchijneko walechijne.

Gepi maygalene gimrekgakaaka

27 Wane yiyatnaka Geso. Romkagimtluna gepi maygalene. Saplewje-
nanumtna. Wane chinna, "¡Petwamonutanunwu, Tawiklopisha!"
28 Panchi rapokinitka, maygalene ginyegitlu. Ga wa Geso wane chinna,
"¿Galixge numkata wane gixleta?"
Wane chinruna, "Gigi, Gitsrukaachi."
29 Giyagni kamrukaygaletatkana. Wane chinna, "Galixyawakpotuko
gkamrutikotka."
30 Rumrekgatatkana. Ga wa Geso rujretpotutna. Wane chinna, "Ggirukot-
inwa gike gimatanru." 31 Seyni yatkana. Poshalpiranamtluna psolchijneko
walechijne.

Geso getwamonutna yine

32 Yinitkana, satu jeji ranikyegitluna myanumatkatu, kamchichachrina.
33 Maleka ruknoklu kamchi. Wa myanumanatkatu yanumsatatka. Gixolune
giglajita. Wane chinna, "Gi pagogne Gisrayilichijne retika tye pixkalutu."
34 Seyni wa Gwariseyone wane china, "Kamchi gitsrukate giyakleya
maleka ruknokna kamchine."
35 Papokchimnunanuka yapa Geso, tsru pokchikaka ga wa mtserutu
pokchikaka. Runkaklewawaklepjikakna runkaklewananumtya. Runk-
akletananumtlu Kiglerupotunanu Tokanchi pogirewatyawakapirana. Ru-
tuukakananumtlu pejnuruko yayixlukaka, ga wa pejnuruko gagijewakchi
yinyegiya.

Gixlu jirgakalurupa

36 Retna gixolune yine. Retwamonutna, gi rixanu kojwakan-
shinikanutnawana. Giknookalurune gowegane pixka, girukotapratachri
waneyamigjene. 37 Giyagni wane chinna yimaklene, "Galikakni gixlu
jirgakalurupa. Seyni wa kamrurewaklerune gi gixna. 38 Giyagni gagjitanru
jirgakalurupa Gitsrukate jirgalyegipa yokanatyapna kamrurewaklerune."

10

Pamole gepi tsomitikolu

1 Pamole gepi yimaklene tomga. Rutakna kamchine puchotlewatachine
chinanu maleka ruknokyapna, pejnuruko yayixlukaka rutuukakinripna ga
wa pejnuruko gagijewakchi
2 Pamole gepi yokanatanune giwakna walenwa: muchinanu Simo wa
Petro chinkaluru, ga wa repuru, Gantirishi, ga wa Santiyako, Sewereyo
wgene ga wa repuru Gwa; 3 Wilipi ga wa Wartolo, Tomasu ga wa Matiyo
gijgawenutachri, Santiyako, Galgweyo wgene, ga wa Tateyo. 4 Simo Kanani
gajeru ga wa Gota Giskaryote samyokjerupa.

Pamole gepine kamrurepa

5 Geso yokanatatkana nyi pamole gepi. Wane china yokanretna, "Gi wa
payingapoko gyanu. Gi wa Samaritane pokchiko gapokanu. 6 Seyni gowe-
gane gamgachine yegi galikaka gyanu, Gisrayiliklopishane yegi. 7 Gyinipa
ginkaklewananumtanu. Wane nchinanu, 'Tengogne pogirewatyawaka gi
gowukatka.' 8 Gituukakananumtanna yayixachine. Gyotunkakananum-
tanna gipnachine. Mpowratananumtanna gijirgitutachine. Maleka gi-
knokanna kamchine. Genekashatkaluru gyoptota. Genekashlewatanu

koxa gixa. 9 Gi wa koriko ntapgatanu, gi wa sroschiko; gi wa sintawoko
giskotatanu. 10 Gi tsapako yagaplu chinanu, gi gepimkaluko, gi yosh-
makjixrechishpatako, gi wa kanojerchiko. Gi rixanu wa kamrurewakleru
rumkata yoptoletlu nikanru.
11 "Girukokta pokchi gapokanu tsru pokchi ga wa mturu pokchi, gepomle-
watanu ginaklu kiglepiranyegirupji. Wane gwanu gyinpotunanuko. 12 Wa
panchi gapokinipa galukanna wane gajene. 13 Wa panchi gajene rumukane
rixinrina, waneyapna gixa giglenunshinikanu. Seyni ma mumuklunu rix-
inrina giglenunshinikanu satokyegitangi. 14 Katukokta gi yoptotangi, gi
yijnaktokanutangi, walepji gyinpatka ga wa wale pokchiya, giplokjiximtanu
gistapjixipagi, rumatikolupna. 15 Galikakni wane nchingi wa gakotkalurupa
Sotomachijne, Komorachijne gajenniya wale pokchi gajenni pnute wa gik-
lukanuwnalgognepatka.

Kojwawakchikakapa

16 "Xawakni Gita yokanatgi gowegane pixkalungi kewetnanetskala.
Giyagni galpokonshinikanutanu gimnune pixka, ga wa myokwirenepgi
motkokone pixka.
17 "Ggirukotinwa yineya. Gi rixanu samyokangina jeman-
shinikankakjetikowaka. Runkaklewawaklepjikakayna kochipjetingina.
18 Girukotlewatachine yegi ga wa pogirchine yegi ganiiko Gita
chinanupa, gipgujtalewlu chinanu wanna yegi ga wa payine yegi.
19 Wa nsamyookoklunupa gi wa gkojwakanshinikanutinwa gi nchina
yanumsaletinripa. Gi rixanu waneklupapko geneeko wane nchinanrupa.
20 Gi rixanu gi wa gixapni yanumsatachinepgi, seyni Giwekikaluru gixa
Girunu gixa gitokote yanumsatini.
21 "Molchi samyokanru gimoleko rupninripa, ga wa girchi gituru. Ga wa
wgenchine kamnixanna rurunna ruylatikolupna. 22 Gayegixkalunepgi pe-
jnuruneyako Gita giwaka chinanu, seyni wa kashnantakanshinikanutachri
yoptukyawakpotunanuko wale gognetkaako. 23 Tye pokchiya kojwakingina
gasukanu. Papokchi gyanu. Gi rixanu galikakni wane nchingi, gi gnikawna
wane yaletanu papokchimnunanuka Gisrayilichijne nma munkanupachi
Gita Yineru Wgenno.
24 "Yimaklechi gi wa tsrunwa yimaklewatachri pnute. Gi wa
wayegrechriko, rutsrukate pnute. 25 Poyagotyalu yimaklechi wa yimakjeru
pixka rixinripa, ga wa wayegrechri wa rutsrukate pixka rixinripa. Welsewo
chinmakluna kapjiru pnutenapna gipji gajenepni.

Piikalurupa

26 "Giyagni gi mpikanna. Gi rixanu maleshlu giyogimatkaluru gi wa
mupgujetkotpakni. Maleshlu pochkeruko mumatkotupa. 27 Wane nchinyagi
Gita mapshagawakaya, pokamlawakaya wane nchininri gixa. Gijnakpotuko
gyijnakotinri, panchi gayiji ginkakletinri. 28 Gi mpikanna manchi giylata-
chine seyni giweklu gi rumkata giylaletna. Seyni Wale galikaka mpikanu
giweklu gimkata gamgakakletachri ga wa manchi Gigena xirnachriya. 29 ¿Gi
ge wa ganikajiproji chinanu rushankaka gepi koshichine? Ga wa gi sat-
una wanna chiji gijruka gixa Giru mwaknu. 30 Gijiwtsako pejnuruko yan-
tatkalurni. 31 Giyagni gi mpikanu. Kiglepotgi gixa gixo koshichine pnute.
32 "Giyagni girukokta gipgujtatanno yineyegiya, Gita koxa gipgujtatanru
Nuru tengogne Gajeru yegi. 33 Girukokta ginutatanno yinyegiya, Gita koxa
ginutatanru Nuru tengogne Gajeru yegi.

Gi wa giglewanshinikanrewlu, seyni yoglolewapi

34 “Gi gkagwakanru nuninri wa tyechijne nutakyaplu kiglegwashle. Gi
wa nuna kiglewashle nutakinripa seyni yoglolewapi. 35 Gi rixanu nuna
nkotspalatyapna:
Jeji wa ruru kamnixinripa,
Ga wa tshicho tunro tkamnixinripa,
Ga wa tomekanunro tgimajiro tkamnixinripa.
36 Wa jeji kamnixjene, walepji gajeneko kamnixanru.
37 “Girukta gi wa galukpotutno ruru, runro pixka pnute, gi wa rumukluno
Gita. Girukta gi wa galukpotutno gituru, rushicho pixka pnute, gi wa
rumukluno Gita. 38 Girukta gi gwanro koroshiteshkita, gi rawgajxigitanno,
gi rumukluno Gita. 39 Girukta gikshika giwekleta, ruwekinri ramginina.
Girukta gamtakanru ruwekinri Gita chinanu, rukshika giwekletanu.

Gapnutikolkakapa

40 “Gixa yoptotachri, Gita yoptota. Wa Gita yoptotachri nyokanatjeru
yoptota. 41 Tokanchi geneklewatachri giwakaya tokanchi geneklewatachri
yoptotachri, wale yoptotanru tokanchi geneklewatachri gapnutikolu. Poy-
agkakachri giwakaya poyagkakachri yoptotachri, wale yoptotanru poy-
agkakachri gapnutikolu. 42 Girukokta genekanru girapistonopje kachikle-
galu satu mturu wanna nyi mturune nyimakleru giwakaya, galikakni wane
nchingi, gi wa ramga gapnutkotanu.”

11

Gwa Katlewakleru yokanatanune

1 Wane rixa. Geso rali towutletatkana pamole gepi yimaklene, wane yiy-
atka, papokchikaka wannanu yimaklewatinripa ga wa runkaklewatinripa.
2 Yoshmakikowaka Gwa yijnakpiranyegityalu Kristo kamrure. Giyagni
yokanatna yimaklene Gesyegi. 3 Wane chinruna, “¿Pixaklege ginachripyi,
waka wkagwakerge satu?”
4 Rugita Geso. Wane chinna, “Gajewa. Ginkakapanru Gwa gyijnakotan-
rukakaya ga wa getanrukakaya. 5 Maygalenenanu getatka. Ga wa myanka-
nenanu yanatka. Ga wa gijirgitunatachine powratkatka. Ga wa majnakone-
nanu jemashatatka. Ga wa gipnachine yotunkaaka. Ga wa kwamonurune
yegi runkakletika Kiglerpotunanu Tokanchi. 6 Giglenshinikanyegitkaluru
mutspetkatu Gitaya.”

Geso gipgujtatanru Gwa Katlewaklerupirana

7 Yanananumtinna, Geso yinuwaka ginkakletna gixolune yine Gwapirana,
“¿Kluneru getapa yineru mwiyawakanuya? ¿Satu kapanrege kannipgyalu
kowshikanrurge? 8 Seyni ¿kluneru getapa? ¿Satu jeji popchimkalurege
gitakachri? Gike. Pogirchinepji rawna popchimkalu gitakachine. 9 Seyni
¿klu chinanu wane gyapa? ¿Satu tokanchi geneklewatachrirge getapinripa?
Gigi, wane nchingi. Tokanchi geneklewatchri pnute. 10 Gi rixanu walenwa
yonpiranyegitkaluru:
Petanu. Gita yokanatlu notowreru pixa penute.
Wale galpokotanru patnugapote pixa penute.
11 “Galikakni wane nchingi, gi wa rupgujewna satu suxo gishpakyachri,
Gwa Katlewakleru pnute tsru. Seyni wa mtserutu potu tengogne pogire-
watyawakaya tsruni Gwa pnute. 12 Gwa Katlewakleruklyakawa ga wa
xanigognenanu tengogne pogirewatyawaka muchkowyegitka. Muchkowat-
achine kashichlu. 13 Gi rixanu pejnuruneko tokanchi geneklewatachine
ga wa tokanchi yokanatkaluru Gwaklupotunanuko runkakletpiranatluna.

14 Galuka yoptoletiniplu walenwa Giliya wa ginachripa. 15 Girukokta kaj-
nakopnapa wa yijnakotinripa, yijnakotanu."

Mturune giputu tuplanatachine

16 Geso gomkagi wane chinretna, "¿Giru pixka nutakanna nyi gimuweekak-
gognenatachine? Mturune pixka, giputu tuplanatachine, rupxalunna tom-
sanatachine. 17 Wane chinna:
Wtumlejyegitgi. Gi wa gansata gixa.
Wamonuwata gixa yegi. Gi wa nchiyagjeta gixa.
18 Gi rixanu runa Gwa. Gi wa nika. Gi wa rura. Wane chinna, 'Kamchi
waneylu.' 19 Nuna Gita Yineru Wgenno, nikachrino ga wa girachrino. Wane
chinna, 'Getanru. Satu jeji tsru nikalu. Winga kgirakleru. Gijgawenutachine
ga wa kmukochirerune gipxaalu.'
"Wa gimatkalewlu potukalu gekakgitka kamrureya."

Geso ginkakna pokchikaka gajene salewnalepapirana

20 Giyagni Geso yinuwaka chigetjeretna pokchikaka gajene. Wale chi-
nanu chigetjetna gi rixanu wanna getanmaklu gixo potu ruyaklewle
kamrujetyawaka. Ga wa retmakluna, gi waleko renshinikanutyana.
Wane china chigetjeretyana, 21 "¡Gi waneni pixa Korasi pokchi! ¡Gi
waneni pixa Wetsayta! Gi rixanu Tiro pokchiniya ga wa Sito pok-
chiniya wanepmaklu giyaklewlukaka nkamruyegityagi gixa, wannanimka
muchikawako renshinikanutannimkana. Kawshistugalu mkachrimka ru-
takmanetinnimkawanna ga wa chichipagimka rutakmanetinnimkawana.
22 Ga wa wane nchingi, Tiro ga wa Sito pnute salewnalenapgi gixapni
giklukanuwnalugognepa. 23 Ga wa pixa Kapernawo, tengognepotunanuko
pixka putaaka. Ga wa gipnachine gwiyawakapotunanuko pixka putaako. Gi
rixanu wa Sotoma gajene yegi kamrutikomka giyaklewlu pixa yegi kamru-
tikaluru, xanigognenanumka rutukna. 24 Ga wa wane nchingi wa gakotkalu-
rupa Sotomachijne gajenniya gixa pnute wa giklukanuwnalgognepatka."

Ginanu Gita yegi. Gita gapnankakanutkagi

25 Walegogne Geso wane china, "Numalwutyi, Nuru, tengogne Gitsrukate
ga wa chiji, tyepirankaka Pixa yogimatyana kgimatkalerune ga wa kan-
shinikanurune, ga wa mturune pekakgita. 26 Gigi, Nuru, gi rixanu wane Pixa
gigleretle getletlu.
27 "Ptowruko samyokno Nuru. Gikena gimatlu Gituru, seyni Girchipje
gimatlu. Gikena gimatkoxlu Girchi, seyni Giturupje ga wa girukokta raluka
gekakgireta Gituru.
28 "Ginanu Gita yegi, pejnurunekgi gama kamrurewletachingi, gitji-
tachingi. Gita gapnankakanutkagi. 29 Gikamrurewatinno. Gimatinno. Gi
rixanu mayogotno Gita. Mturu gixnachriwano najiya. Ga wa gikshikanru
gapnanunshinikanutinripa. 30 Gi rixanu myapretni gikamrurewatinipno.
Ga wa nutjitanru munotni."

12

Gapnanutikalurugogne

1 Walegognekaka sana yapanata Geso gapnanutikalurugogne. Yimaklene
nachi. Yinuwaka sustakagwuremtluna gitaklugwu. Nikluna. 2 Gwariseyone
getanata. Wane chinruna, "Petanna. Gapnanutikalurugogneko ginan-
shichkalurni kamrutna pyimaklene."

3 Wale wane chinna, “¿Gi ge getyongapiranyegitlu Tawi kamrutanru? Wa
nachichini wale ga wa waleymalune koxa. 4 Gi rixpoko jiglokletlu Goy-
akalupji. Niklu jimaprokaka gekakgitkaluru. Walenwa ginanshichkaluru
wale nikyaplu, ga wa waleymalune koxa. Sasertotenepje nikanruni. 5 ¿Gi ge
getyongatkoxlu Tokanchi Yokanatkaluruya wa gapnanutikalurgognekaka
kpashiwakapji, sasertotene gimuteru pixka gixkaklu gapnanutikalurgogne?
Gi wale chinanu ruklukanuwnanna. 6 Gita wane china, gewlu kpashi-
wakapji pnute tsru. 7 Gimka giklukanuwnayegjixanna muklukanuw-
nakane, gimatinmaka klunerni tyepirana: *Naluklu getwamonrewlu. Gi
wa genekashlu giylatkaluru naluka.* 8 Gi rixanu gapnanutikalurugogne
Gitsrukatno Gita wa Yineru Wgenno.”

Giprigamyotachri

9 Wane yiyatka. Wanna ginkaklewawaklepji yatka. 10 Waneru satu jeji
giprigamyotachri. Repomgaluna. Wane chinruna, “¿Munanshichkotlege wa
gapnanutikalurugogne pinitikolu?” Wane chinna gepomgaletluna jigyegit-
yapluna.
11 Geso wane chinna, “¿Giru jeji wane gixa yegi, sato gowega waneyalutu?
Walamka gijrukanu kapna gapnanutikalurgogneko. ¿Gi ge kashichanro
ga wa koschekanro? 12 ¿Gi ge kiglepotlu yineru gowega pnute? Giyagni
munanschichkotni gapnanutikalurugogne kigleru kamruruya.” 13 Giyagni
wane chinru jeji, “Pomyokanu.” Romyokatka. Ruglewamyotatka. Kigletkalu
pasretako pixka.
14 Yatkana Gwariseyone. Jemanshinikankakyegitluna ruylatyapluna.

Gipxaklewatachri tsomitkaluru

15 Rumatinitka Geso, wane yiyatka. Gixolune yine gomkagimtlu. Pe-
jnuruneko rutuukaka. 16 Rujretna ma pogijetyapluna, 17 poyagkakikolupa
tokanchi geneklewatachri chinyawaka Gisayiya. Wane china:
18 Getanru nupxakjeru Gita tsomitanru.
Nushinikanru potu.
Wale gigletanshinikanutno.
*Giwekikaluru Gitanu nutakanru payine yegi runkakletinri gitakyagoklewlupi-
rana.*
19 Gi wa yangalewatanu.
Gi wa saplewjetanu.
Gike yijnaktokanutanru gatnugapoya.
20 Wa katsluksu gischokachri gi wa sustonganu.
Wa yochpiikalurchopa gimoliinatachri
gi wa ruwakanu,
koshpakinpotuklu giklukanuwnayegjixlu raalirewatinripa,
21 payine kagwaklewatinripa Wale giwakaya.

Geso yapkaklu panchi gajene kotspalanshinikankakachinepirana

22 Giyagni Wale yegi raniika satu kamchichachri. Walenwa maygaletu,
myanumatkatu. Rutuukaklu. Giyagni wa maygaletu myanumatkatu
yanumsatatka, retatka. 23 Pejnuruneko gixolune giglajita. Wane chinna, “¿Gi
ge Tawiklopishakni wa Tye?”
24 Wa Gwariseyone yijnakotinri, wane chinna, “Wa Tye gi wa maleka gi-
knokna kamchine, seyni Welsewoyapje chinanu, wa kamchine gitsrukate.”
25 Geso gimatanshinikanutanna wanna. Wane chinna, “Pejnuruko
pogirewatikowaka wa wane gajene kotspalanshinikankakmaka wannakak-
luko, giknookalurupni pogirewatikowaka. Pejnuruko pokchikaka ga wa

panchikaka wa wane gajene kotspalanshinikankakmaka wannakakluko,
gi rumkata gwagognereta. 26 Satanasyokaklukmaka maleka giknoklu Sa-
tanasyo, walenanuko kotspalkakanshinikanutinmakwa. Giyagni ¿gi rix-
poko gwagogneretanu wale pogirewatyawaka? 27 Ga wa Gita Welsewo
chinanumka maleka nuknokanna kamchine, gwugenene ¿katu chinanu
maleka ruknokna? Giyagni gwugenenepni gixa gitakyagokachinepni. 28 Wa
Giwekikaluru Goyakalunu chinanu Gita maleka giknokinna kamchine, ga-
likakni gixyegitkalu Goyakalu pogirewatyawaka.
29 "¿Gi rixpoko satu gimkata jiglokapjiretlu gichkolu, chowgutyaplu rej-
nunkate, ma mostutkanuwalu wa gichkolu? Waneklu chowgutyalu gipji
gajeru.
30 "Gitasreta mwakatu, walenwa nkamnixjeru. Gitayma mapatjetkatu,
kotspalewata. 31 Giyagni wane nchingi, pejnuruko mukochri ga wa mu-
pashiregnuchi kaspuukalurupni yinyegiya. Seyni ginnakokta yine Gi-
wekikaluru mupashichkane, gi wa kaspukikna. 32 Girukokta gapatno Gita
Yineru Wgenno kaspukikalurupni. Seyni girukokta gapatlu Giwekikaluru
Kpashiri gi wa kaspukiko, gi wa tyegogneyako, gi wa ginachripgogneko.

Yineru gaji tsepowniyachri

33 "Waka gagmuna kigleru rixa ga wa giji koxa kiglejiru, waka mugletu rixa
gagmuna, ga wa giji koxa muglejitu. Gi rixanu gijiya rumatika gagmuna.
34 Gimnu pixkalungi. ¿Gi gixpoko gimkata yanumsaletlu kigleru, muglenekgi
gixini? Gi rixanu klunerutka yineru gaji tsepowniyachri, wale yanumatya
ginamaya. 35 Kigleru yineru, raji ponikowle kigleru, kiglekakalu koshpakya.
Mugletu yineru raji gixolewniyachri mugletu, mugletkaka koshpakya. 36 Ga
wa wane nchingi, pejnuruko tokanchi yanumsashatinrina yine, rugyegitan-
runa giklukanuwnalgognepa. 37 Gi rixanu ptokanu chinanu muklukanuw-
nakaakotupyi, ga wa ptokanu chinanu koxa giklukanuwnayegjixkalurupyi."

Gimuweekakgognenatachine muglene gagjitlu getkaluru

38 Giyagni pimrine yonchikgapine ga wa Gwariseyone gigita. Wane
chinna, "Yimaklewatachri, waluka getletlu pixa kamrutanru getkaluru."
39 Rugita Geso. Wane chinna, "Gimuweekakgognenatachine mug-
lene, kgimopataklerunni ragjitluna getkaluru, seyni getkaluru gi wa re-
neekona, seyni Gonasu tokanchi geneklewatachri getkalurutepje. 40 Gi
rixanu *tsro potu tsru wenu gajeronanwaka rawanata Gonasu mapgogne,*
mapyechno, waneko pixka nixanu Gita Yineru Wgenno. Mapgogne,
mapyechno chiji gitokote nwanatanu. 41 Giklukanuwnalgognepa jejinni,
Niniwe gajenni, yotunotanu nyi gimuweekakgognenatachineyma. Wan-
nani giklukanuwnakakanna nyi gimuweekakgognenatachine. Gi rixanu
wannani genshinikanuta Gonasu ginkaklewle chinanu. Ga wa xani gewru
Gonasu pnuterutu. 42 Giklukanuwnalgognepa tyotunotanu tkachi kegnetes-
reta gajerni pogirewatachroni nyi gimuweekakgognenatachineyma. Tuk-
lukanuwnakakanna, gi rixanu yoptukyawakchijiko tunya tyijnakotyaplu
Salomo gimatkalewle. Ga wa getanru. Gewru Salomo pnuterutu.

Kamchi puchotlewatachri satoka

43 "Kamchi puchotlewatachri yineru rushpakamtinika, pnumnu ya-
panatatka, popriwaakaka. Rujgalu rapnanutyawakapa. Gi wa ruk-
shiklu. 44 Giyagni wane china, 'Nsatokanutka nopji nuyakatyawaka.'
Wane rapokinitka rukshiklu malepjiru, saxritkaluru ga wa galpokotkaluru.
45 Giyagni wane ya. Waleyma ranikna pimrine payokgipre kamchine wale

pnuterune muglene. Jiglokna. Wane rawna. Ralipretka gektutu giknogatkalu tye jeji muchinanu pnute. Waneko pixka rixanna nyi gimuweekakgognenatachine muglene."

Geso ginro ga wa repurune

46 Gixolune yine runkaklewyeginatiniwa, runro ga wa repurune maleka tunwatachine, raluka giynumsaletluna. 47 Satu wane chinru, "Gewna punro ga wa pepurune, maleka tunwatachine. Raluka giynumsaletyina."

48 Rugitlu wane chinjeru. Wane chinru, "¿Katni wa nunro? ¿Katni wa nepurune?" 49 Romyokyegitna yimaklene. Wane china, "Ga ga nyinwa nunro, ga wa nepurune. 50 Gi rixanu girukokta kamrutlu tengogne Gajeru Nuru gishinikanru, walenwa nepuru, ga wa nepuro, ga wa nunro."

13

Yapkaklu kgitaklewaklerupirana

1 Walegogne panchi rushpakamtya Geso. Tsru wenuspuwnaga tuplata. 2 Rapatyegitluna gixolune yine. Kanawa ruptekatka. Wane tuplata. Ga wa pejnuruneko gixolune yine wanga gwa. 3 Gi gepikapirana runkakna yapkakluya. Wane china, "Wane rixa. Wa kgitaklewakleru gitaklewtapanu. 4 Kopalajitini pimriji gatnugapostsi gapokajita. Runna koshichine. Niklokajitluna. 5 Pimriji sotlu gwiyawaka gapokajita mwiyawakanu potu kajpa. Waneklumka rupchekni. Mpixnuwakapotni chiji. 6 Ga wa rushpakini tkachi jimanatkalu. Ma matskinu chinanu rupriganatka. 7 Pimriji kona yegi gapokajita. Tseruwna konkaka. Kapotanatkalu. 8 Pimriji kiglewaka chiji gapokajita. Wane jiwatya. Rawa satu satpachaji, satu patsrujirmoleji, satu mapmoleji. 9 Kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu."

Kluneru chinanni yapkaklukaka

10 Runyegitluna yimaklene. Wane chinruna, "¿Klu chinanu yapkaklu punkaklewyegityana?"

11 Rugita Geso. Wane chinna, "Gi rixanu wa gixa geneeka gimatyaplu giyogimanatkaluru tokanchi tengogne pogirewatyawakapirana, seyni wanna gi wa geneeka. 12 Wa waneyalutu wanepnute reneeka. Waneyamigjetu wane rixle konikona. 13 Giyagni yapkaklu nunkaklewyegityana, retinmakna ma metinitipna, yijnakotinmakna ma yijnakotinitipna, ma mumata jeminitipna. 14 Wane rixa poyagkakikolupa wannaya Gisayiya tokanchi geneklewatchri ginkakle. Wane china:

Gijnakopna gyijnakotini, gi gimata jemanru.
Getini getinmaka, gi gimatanru.

15 Gi rixanu shikowgajkaakana nyi yine.

Ga wa gijnakopnayna kyapreru yijnakotyana.
Ga wa rushyaygaletna ma giygalna metinitipna;
gi wa gijnakopnayna yijnakotinripna;
gi rajiyakna rumata jemyana; ma kashrijetikotupna,
nma mutuukakyanupna.

16 "Seyni giglenshinikanyegitkalurni giygale gi rixanu geta, ga wa gijnakopna gi rixanu gyijnakota. 17 Gi rixanu galikaka wane nchingi, wa tsru galuklu rixmakluna gixo tokanchi geneklewatachine ga wa poyagkakachine. Raluka getletmakluna wa gixa getanru. Gi retluna. Raluka yijnakletmakluna wa gixa yijnakotanru. Gi wa yijnakotluna.

Kgitaklewaklerupirana ginkakpokowakatka

18 “Giyagni gjemanru gixa kgitaklewakleru yapkaklepirana. 19 Girukokta
yijnakotlu tokanchi pogirewatyawakapirana, ga wa gi rumata jemlu,
runa mugletu. Kashichlu raji gitaakaluru. Walenwa gatnugapostsi gi-
taakaluru. 20 Ga wa sotlu gwiyawaka gitaakaluru, walenwa yijnakotlu
tokanchi. Waneklu rumuwlepotuko yoptotlu. 21 Seyni gi katskiri. Pshinit-
sonu gwachripa. Wa runini salewakchi ga wa kojwawakchi tokanchi
chinanu, waneklu rutspekaaka. 22 Ga wa kona gwiyawaka gitaakaluru
wale yijnakotlu tokanchi. Wa kojwakanshinikanrukaka tyegogneya, ga wa
ponikowlu yokwire kapotlu tokanchi. Gi wa jiwatanatka. 23 Wa kiglewaka
chiji gitaakaluru walenwa yijnakotlu. Rumatjemlu tokanchi. Jiwata: satu,
satupachaji; satu, patsrujiremoleji; satu, mapmoleji.”

Geso yapkakle triko ga wa triko pixkalutu kshanapirana

24 Satu yapkaklu runkakyana. Wane chinna, “Tengogne pogirewatyawaka
satu jeji pixka rixa, kiglejiru gitakachri rusanate. 25 Seyni rumkakopshinna
yine runa kamnixjeru. Rutkaplu triko pixkalutu kshana, triko ganikajite.
Yatka. 26 Giyagni wa gitaakaluru gipchekinitka, kaji rixinitka, waneklu koxa
rupgujewna triko pixkalutu kshana.
27 “Wayegrechine gapyegitlu kwangixleru. Wane chinruna, ‘Gitsrukaachi,
¿gi ge kiglejiru putaklu wa pusanate? Giyagni ¿ginaka ruyakatya triko
pixkalutu kshana?’
28 “Wale wane chinna, ‘Satu jeji nkamnixjeru wane gixlu.’
“Ga wa wayegrechine wane chinruna, ‘Giyagni ¿gi ge paluklu wa
woplipchetapyaplu?’
29 “Wale wane china, ‘Gike. Wa goplipchetinri gma moplityakoxaplu triko.
30 Getasha tseruwnaletanru gepiko, jirgakoklunpotunanuko. Jirgakoklun-
patka, wane nchinanna wa jirgachinepa, “Muchinangapka goplitanru triko
pixkalutu kshana. Gostuptajetanru yoxikikolpatka. Ga wa triko gapatjetanu.
Rumretikowakapji gitakanru.” ’ ”

Yapkaklu mostasajipirana

31 Satu yapkaklu runkakatnakna. Wane chinna, “Tengogne pogire-
watyawaka mostasaji pixka rixa. Satu jeji ganiklo. Rusanate ru-
taklo. 32 Walenwa galikaka ptowruko kajiruji mtserujitu potu. Seyni wa
tseruwninitka walenwa tsru potu kshana gitaakaluru pnute. Gagmuna
pixka rixa. Giyagni teno yapachine koshichine gina. Waleplu shalewatna.”

Geso yapkakle gisekachripirana

33 Satu yapkaklu runkakatnakna:
“Tengogne pogirewatyawaka gisekachri pixka rixa. Sato suxo gwalu.
Gepmole masu yaglu trikopagi tyapjetlu, psoluko rusekinpotunanuko.”

Yapkaklukakaya runkakletinri Geso

34 Pejnuruko tyekaka yapkakluya Geso ginkakna yine. Wa yapkaklu
migje gike runkakna, 35 wa poyagkakikolupa tokanchi geneklewatachri
chinyawaka. Walenwa china:
Nyanumatanu yapkakluya.
Rekamrutkoklunuyakawa tye psolchijneko
yogimanatkalurkaka nunkakletanu.

Geso ginkakpokowakatlu triko pixkalutu kshana yapkaklu

36 Giyagni rungatkana gixolune. Panchi yatka Geso. Yimaklene ginyegitlu.
Wane chinruna, “Punkakpokowakatanwu wa sana gajeru triko pixkalutu
kshana yapkaklupirana.”

37 Rugita Geso. Wane china, “Wa kiglejiru gitakachri walekno Gita Yineru
Wgenno. 38 Sanni wa tye psolu chijiko. Ga wa kiglejirni wa pogirewatyawaka
gajenni. Ga wa triko pixkalutu kshana walenwa muglene. 39 Ga wa kamnix-
jeru walenwa tsru kamchi, triko pixkalutu kshana gitakachri. Wa jirgalni
walenwa ralipregognepa. Ga wa jirgachinepa wannanwa Goyakalutowre-
rune.
40 “Giyagni wa kshana triko pixkalutu wane rixa goplitkotanu. Yoch-
piikotanu. Wane rixanu ralipregognepatka: 41 Gita wa Yineru Wgenno
nyokanatanna notowrene, pogirewatyawaka rapatinrina pejnuruko git-
spetkalurkaka. Ginanshichkaluru kamrutachine koxa rapatanna. 42 Wanna
xirnachri giknooko. Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu. 43 Giyagni
poyagkakachine gatajiwnanu, tkachi pixka, Rurna pogirewatyawakaya. Ka-
jnakopnalu wa yijnakotinripa yijnakotanu.

Geso ginkakna ponikowlu yogimatkalurupirana

44 “Tengogne pogirewatyawaka ponikowlu pixka rixa sana
yogimatkaluru. Satu jeji rukshikinitkalu, yogimatatnaklu. Rumuwle
chinanu rushankaplu pejnuruko wane rixle. Ragjitanru wale sana.

Kwenuro potu perlaji

45 “Wanepnutetnaka tengogne pogirewatyawaka kmarnewakleru pixka
rixa, kigle katajiroji perlaji gijgachri. 46 Rukshiklo sato kwenuro potu perlaji.
Rushankaplu pejnuruko wane rixle. Ragjitatkalo.

Geso yapkakle chalupirana

47 “Wanepnutetnaka tengogne pogirewatyawaka tsru chalu pixka rixa.
Tsru wenu ruknokgatka. Rawlo pnumnu gixachro shima. 48 Wa katsepo rix-
initka chalu, wanga koshpatyatkalona. Tuplatna. Tsomitatkalona kiglero.
Kojita rutakna. Ga wa gektuto shima maleka ruknokanatkalona. 49 Wane
rixanu ralipregognepa. Rushpakamtanna Goyakalutowrerune. Konanna
muglene poyagkakachinetskalaya. 50 Towrechine xirnachri giknokanunna.
Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu.”

Geso yapkakle ponikolewlu gerotkaka ga wa kapokotkakapirana

51 Wane chinna Geso, “¿Gi ge gimata jemlu wa tye pejnurkakakopirana?”
Rugitluna, “Gigi.”
52 Wale wane chinna, “Giyagni pejnuruko yonchikagapri ginkaakaluru
tengogne pogirewatyawakaya, satu jeji pixka rixa kapjiru. Ponikolewle
koshpakyalu gerotkaka ga wa kapokotkaka.”

Nasare myoptotikotu Geso

53 Wane rixa. Rali ginkakletinitkalu tyekaka yapkaklu, wane yiyatka.
54 Gichijne yatka. Wanna ginkaklewawaklepji runkakjetyana. Wane rixa.
Wanna giglajita. Wane chinna, “¿Ginaka rawyalu tye gimatkalewlu ga wa
tye giyaklukaka? 55 ¿Gi ge kyosokokleru wgenekni wa Tye? ¿Gi ge Mariya
chinkalurokni wa runro? ¿Ga wa repurune Santiyako ga wa Gosi, ga wa
Simo, ga wa Gota chinkalune? 56 ¿Gi ge pejnuroneko repurone wixa yegi?
¿Giyagni ginaka pguta rukshikyalu pejnuruko tyekaka gimatkalewlu ga wa
ruyaklewle?” 57 Wale pupjetyana.
Seyni Geso wane china, “Maleshlu tokanchi geneklewatachri Goyakalunni
mkagwakpiratkotu ga wa gichijnepjeya, gipjiya.”
58 Gi wa gixo giyaklu kamruta waneya ma malixlena chinanna.

14

Gwa katlewakleru gipnale

1 Walegognekaka Girore pasreta girukotlewatyachri yijnakpogiwletlu
Geso. 2 Wane chinna wayegrene, “Walenwa Gwa Katlewakleru. Gip-
nachinetskala yotunomtyatka. Giyagni kgiyaklewaklerni.”
3-5 Gi rixanu Gwa giykotlu Girore. Wane chinru, “Ginanchichkalurni
pepuru gnunro pwayegitinripa.”
Wale chinanu raluka giylaletmaklu. Seyni yine pika wale, gi rixanu
tokanchi geneklewatachri kagwakyaluna. Giyagni Girore kashichjixatkalu
Gwa. Rostujixlu. Yoshmakjetikowaka rutakjixatkalu Giroryana, Wilipi
repuru gnunro, chinanu.
6 Meyiwlu kamrutka Girore poyagkakle walapute chinanu. Wanna
ganikajite tansatya Giroryana nshicho. 7 Tmeyitlu Girore. Giyagni rupi-
ratyalo Wale kawchinanu renekyaplo klunerukokta tagjityaplu. 8 Wa
wala jigetkaluro tunroya. Wane china, “Penekanno gewiya satu kotajipi
Gwa Katlewaklerujiwu.” 9 Giyagni wa pogirchi wamonuwata. Wa Wale
kawchinanu chinre ga wa waleyma gwanatachine nikawakakwale renekjix-
atkalo. 10 Yokanrewatatka. Rustaknoojixatkalu Gwa yoshmakjetikowakaya.
11 Kotajipi ranikjiwutikatka. Makloji geneekatka. Tunro yegi taniklu.
12 Rapokna Gwani yimaklene. Ranikmanetatkaluna. Kapnatatkaluna.
Runkakpatkaluna Geso.

Pamyo waragkane geneka nikletka

13 Geso yijnakpiranyegitanatkalu, wane kanawa yiyatka. Yineru
mwiyawakanu yatkana wanna mkoje. Wa gixolune jeminitka, pokchikaka
ruyakatyatkana. Romkagitluna. Chiji yapamtna. 14 Ruptekinitka Geso, retna
gixolune yine. Retwamonutna. Rutuukakna yayixachine.
15 Wa kayi rixinitka yimaklene gapyegitlu. Wane chinna, “Gewni yineru
mwiyawakanu. Wa kayitkani. Giyagni pyokanatanna gixolune pokchikaka
yinripna, ragjityapluna nikanrupna.”
16 Geso wane chinna, “Gi wa magatyana wane yinripna. Genekanna
nikanrupna.”
17 Wane chinruna, “Maleshaywu gewi, seyni pamyo jimapropje ga wa gepi
shima.”
18 Wale wane china, “Ganikyegitanno gewi.”
19 Peklomta gogo tuplajixatkana gixolune yine. Rawlu pamyo jimapro ga
wa gepi shima. Teno yigata. Ruglenshinikanyegitlu. Jiknajrotlu. Renekna
yimaklene. Ga wa yimaklene geneksatna gixolune yine. 20 Pejnuruneko
nikatka. Jinanutkana. Koschekatkaluna gixetachri psojkaka, pamole gepi
kojita katsepo. 21 Wa nikachine pamyo waragka jejine. Gi wa kyagna suxone.
Gi wa mturuneko.

Tsru wenumta yapamta Geso

22 Waneklu kanawa ratskojixatkana yimaklene, wakanu kosekinri-
patkana, rungakopshinna yine. 23 Rali gingaletinitkana gixolune yine,
magka kanika Walepje, ragjigognetinripa. Kayi rixinitka wane rawanatatka
Walepje. 24 Ganikajgatkalo kanawa. Rutwatjekakanro gishpurga, gi rixanu
kannipgyalu satkakanro.
25 Rumrereekastsitkani, Geso yayegitatkana. Tsru wenumta
yapananumta. 26 Yimaklene getinri tsru wenumta yapananumtini,
kojwakanshinikanutna. Wane chinna, “¡Pagixanutkani!” Piklena saplewatna.

27 Waneklu ruynumatatkana Geso. Wane chinna, “Kiglenshinikanupgi.
Gitni. Gi wa mpikanu.”

Gonumta yapamta Petro

28 Giyagni Petro gigitlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, Pixa pixinipa ptom-
ganno Pixa yegi nyinripa. Gonumta nyapamtanu.”
29 Wale wane china, “Punanu.”
Kanawa ruptekamtya Petro. Gonumta yapamta, Geso yegi yinripa.
30 Retinitkalu gichkonnipgyalu, pikana. Yinuwaka gimxiklemtanatka.
Saplewatana. Wane china, “Gitsrukaachi, pognetkakanno.”
31 Waneklu Geso gomyokyegitlu. Kashichlu. Wane chinru, “Psotsotaji
galixachriyi. ¿Klu chinanu maponshinikanukletyi?”
32 Kanawa ruptekinitkana, rutukannipgyamtatka. 33 Giyagni kanawa
gwanatachine yoptsojityegitluna. Wane chinna, “Galikakpotunanni Pixni
wa Goyakalu Wgenyi.”

Genesare gajene yayixachine rutuukaka Geso

34 Koprugatinitkana, Genesarechijne rapokna. 35 Yine gimatatkalu wane
gajene. Yokanrewatna psolusretako walesreta. Yayixachine pejnuruneko
ranikyegitluna. 36 Ragjitluna gimkaluptostsipje kamrukinripna. Pejnu-
runeko kamrukjene wanna gitskalgatka.

15

Wa merkamyonkane nikachine

1 Giyagni Gwariseyone, yonchikgapine Gerosale giyakatyachine gapye-
gitlu Geso. Wane chinruna, 2 “¿Klu chinanu pyimaklene giknoklu git-
srukaachinni giykole? Gi rixanu gi rerkamyotna wa jimapro nikinna.”
3 Wale gigitna. Wane chinna, “¿Klu chinanu koxa gixa giknoklu Goy-
akalu yokanatanru giykole chinanu? 4 Gi rixanu Goyakalu wane china,
‘Pkagwakpiratanru puru, punro’ ga wa *‘Girukta kamakpirjetlu ruru, runro
walepni gipnanuna.’* 5 Ga wa gixa wane china, ‘Girukokta wane chinru
ruru ga wa runro, “Nenekashle gixanupmaka Goyakalu nenekashatanutka,
wa nenekashle gixa gipxakikolupmaka.” 6 Wane gixachri gi kagwakpi-
ratanutkalu ruru, runro.’ Wane gixa giknoklejetlu Goyakalu yokanatanru
gixa giykole chinanu. 7 Sanowashatachingi. Goyakalu tokanu kigle renekle-
wata Gisayiya gixapirana. Wane china:
8 *Nyi yine gispuyna kagwakpiratnona*
seyni rajiyna wajra yanna Gitaya.
9 Magijeru yonogleyegitnona.
Runkakletluna yokanrekakna yine wa Goyakalu tokanu pixkalutu.”

Geso ginkakna wa yineru gaji gajeru puchotlewatachrikaka

10 Tomgana gixolune yine. Wane chinna, “Gyijnakotanu. Gimata jemanu.
11 Gi wa ginama jiglokyachri puchotlu wa yineru. Seyni wa ginama gishpaky-
achri, walenwa puchotlu yineru.”
12 Giyagni yimaklene yayegitlu. Wane chinruna, “¿Gi ge pumata wa
Gwariseyone yijnakotinri wa tye tokanchi jigekanuwatna?”
13 Seyni rugitna. Wane chinna, “Pejnuruko gitaakaluru ma mutakanutu
Nuru tengogne Gajeru goplitkalurupni. 14 Getashatanna. Maygalenkakluko
koseekakachinni. Wa maygaletu kosekinmaklu maygaletu kapna rumu-
jruukakanna.”
15 Petro gigita. Wane china, “Punkakpokowakatanwu tye yapkaklu.”

16 Geso wane china, “¿Wane koxa gixge gixa mumatjemkangi? 17 ¿Gi ge
gimata jema wa pejnuruko ginama jiglokyachri, ginanwaka ya? Rush-
paka gichkajetyawaka. 18 Seyni wa ginama gishpakyachri raji ruyakatya.
Walenwa puchotlu yineru. 19 Gi rixanu yineru gaji rushpakya mugletu
shinikanchi, giylalewlu, gimopatlewlu, gapoklewlu, chowguchkaka, gixasha
gipgujtalewlu, mupashiregnuchi. 20 Tyekakni wa puchotlu wa yineru. Ga wa
meromyogkatu nikini gi wa puchotlu yineru.”

Kanani gajero galixlewle

21 Wane yiyatka Geso. Tirosreta ga wa Sitosreta yatka. 22 Wanero sato suxo
Kanani gajero, walesreta giyakatyachro. Tsaplewjeta. Wane china, “¡Git-
srukaachi, Tawiklopisha, petwamonutanunno! Nshichni kamchichachropo-
tuna.”
23 Seyni gi satu tokanchi rugityalo. Wa yimaklene yayegitlu. Ragjitluna.
Wane chinruna, “Pyokanatanro, gi rixanu tsaplewjegajxigiyakatwu.”
24 Wale gigita. Wane china, “Gi wa nyokanatka, seyni wa gowegane
chinanupje gamgachine Gisrayiliklopishane.”
25 Giyagni tapoka. Tyoptsojityegitlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, pupx-
akanunno.”
26 Rugita Wale. Wane china, “Gi kigleru wa kashichikolupa yine wgenene
nikanru, kewe wgenene ruknokyegitkomka.”
27 Wala wane china, “Gigi, Gitsrukaachi. Seyni wa kewene niklu rut-
srukatna nikawakakwale gijrukyachripopeji.”
28 Giyagni Geso gigita. Wane chinro, “¡Suxo, tsruni palixle! Wane
pixikolupa palukyawaka.”
Wanekluyakawa tutukawgenetatka.

Gixolune gituukaakalune

29 Wane yiyatka Geso. Kalile Wennespuwnaga yapa. Magka kanika.
Wane tuplata. 30 Rapyegitluna gixolune yine. Wannaymana myankane,
maygalene, myanumatkane, mastsine, ga wa pimrine gixo. Gesojixistsi
rutaakana. Wale gituukakna. 31 Wane rixini ruglajitna gixolune yine,
reta yanumletkana myanumatkane, ga wa mastsine kigletka, myankane
yanatka, ga wa maygalene getatka. Rumalwutluna Gisrayiline Goyakalute.

Gepkoxamkoje waragkane geneka nikletka

32 Geso tomgana yimaklene. Wane chinna, “Netwamonutna gixolune yine,
gi rixanu waneyatkana mapgogne Gitayma. Maleshayna nikanruna. Gi
naluka yokanretna mniikane ma mujxipakgapotinitipna.”
33 Yimaklene wane chinru, “¿Ginaka gawinri wixa wane pejnu niikaluru
yineru mwiyawakanuya, wunanutyapna wane pejnu gixolune yine?”
34 Geso wene china, “¿Gi pejnu jimapro waneygi?”
Wanna wane china, “Payokgipre ga wa psotsotaji kopaji.”
35 Towutna wa gixolune yine tuplatinripna chiji. 36 Kashichatkalu
payokgipre jimapro ga wa shima. Poyagnutlu. Jiknajrotlu. Renekna
yimaklene, ga wa yimaklene geneksatna gixolune yine. 37 Pejnuruneko
nikatka. Jinanutkana. Ga wa gixetachripsojkaka koshchekna payokgipre
kojita katsepo. 38 Wane nikyachine gepkoxamkoje waragka jejine. Gi wa
kyagna suxone, gi wa mturuneko. 39 Rungatkana gixolune yine. Kanawa
ruptekatka. Maktalasreta yatka.

16

Klu chinanu getkalurkaka

1 Gwariseyone gapyegitlu ga wa Sariseyone rumlukanutyapluna.
Ragjitluna rekakgityapna getkaluru tengogne gajeru chinanu.
2 Seyni Wale gigitna. Wane chinna, “Wa kayi rixinitka, wane nchina gixa,
‘Kiglegogneru gi rixanu gasergogneru.’ 3 Ga wa goyechnokawa, ‘Xawakni
ginapni,’ nchina, ‘gi rixanu gasergogneru ga wa kwamongognetaa rixa.’
Sanowashatachingi. Gimata getgogneretlu tengogne ga wa ¿gi ge gimkata
gimata getletlu gipapko gimaxiklechi? 4 Gimuweekakgognenatachine mu-
glengi, kgimopatakleruneko gagjitlu getkaluru, seyni getkaluru gi wa
rekakgitkona seyni Gonasu tokanchi geneklewatchri getikalurutepje.”
Ruknokamtna. Yatka Geso.

Gisekachri Gwariseyonenu ga wa Sariseyonenu

5 Wakanu rapokinitkana yimaklene. Ramtaka ganikletluna jimapro.
6 Geso wane chinna, “Xako ggirukotinwa wa gisekachriya Gwariseyonenu
ga wa Sariseyonenu.”
7 Wannananuko gishinikanuwata. Wane chinna, “Gi rixanu gi waniklu
jimapro.”
8 Geso gimata. Wane china, “¿Klu chinanu gixnanuko gishinikanuwata wa
jimapro gma manikiniti chinanu? Psotsotaaji galixachingi. 9 ¿Gi ge gimata
jemawa? ¿Gi ge gishiniikoxlu wa pamyo jimapro wa pamyo waragkane
chinanu, ga wa gi pejnu kojita gkoschekyalu? 10 ¿Gi ge gishiniikoxlu wa
payokgipre jimpro wa gepkoxamkoje waragkane chinanu, ga wa gi pejnu
kojita gkoschekyalu? 11 ¿Gi gixge gi gimata jema gi wa jimapropiranni wane
nchinyagi? Gimretinwa gisekachriya Gwariseyonenu ga wa Sariseyonenu.”
12 Giyagni rumata jemluna gi wane chinna wa gisekachriya jimapro chinanu
rumretinwana, seyni wa Gwariseyone ginkaklewleya ga wa Sariseyonenu.

Petro gipgujtale

13 Susari Wiliponusreta yinitka, Geso gepomgana yimaklene. Wane
chinna, “Wa yine ¿katu wane chinna wa Gita Yineru Wgenno nixinri?”
14 Wanna wane china, “Pimrine wane china, ‘Gwa Katlewakleru.’ Ga
wa pimrine, ‘Giliya.’ Ga wa pimrine, ‘Geremiya.’ Waka satu tokanchi
geneklewatachri kagwakyayina.”
15 Wale wane china, “Ga wa gixa, ¿katu wane chinno?”
16 Rugita Simo Petro. Wane china, “Pixni Kristoyi. Goyakalu giwekachri
Wgenyi.”
17 Giyagni rugita Geso. Wane chinru, “Giglenshinikanyegitkaluryi Simo,
Gonasu wgenyi, gi rixanu gi wa kamaneru, gi wa kagragalu gekakgityi,
seyni wa Nuru tengogne Gajeru gekakgityi. 18 Seyni Gita koxa wane
nchinyi, pixni Petroyi, ga wa tye tsru sotlu gogotemta nkamrutanru gapat-
jetikowaka Gitanu. Gi wa gipnachine gishyatikowaakaako gichkolu gapatje-
tachine pixka. 19 Pixa nenekanru kotpukapi tengogne pogirewatyawaka chi-
nanu. Klunerukokta pixa gostutanru tyechijneya, tengogne koxa rostutiko.
Klunerukokta pkaspuka tyechijneya, tengogne koxa kaspukiko.” 20 Giyagni
rujretna yimaklene gikena ma munkakinitipna wa Kristo rixinri.

Rupnale runkakagnaputa Geso

21 Wanekluyakawa Geso Kristo yinuwaka gekakgiretna yimaklene,
rumkata Gerosale yaletinripa. Wane gixo salewninripa tsruneya,
tsrukakalune sasertoteneya, ga wa yonchikgapineya; ruylatikolupa ga
wa mapgogne rixinri yotunkakikolupa.
22 Petro ganiklu. Yinuwaka chigetjeretlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi,
kigle gwalepyi. Gike pixiniko wane pixanu.”

23 Giyagni Wale giprotakyegitlu. Wane chinru Petro, “Najxigi pyanutka,
Satanasyo. Nutspekakjermakyi. Gi pushiniklu wa Goyakalupirana, seyni wa
yinepirana galikaka.”

Geso Gomkagitachri gimkata kamruretanrupa

24 Giyagni Geso wane chinna yimaklene, “Katukokta galuka gwa gajx-
igletno raalixinwa walenanuko. Rawanro koroshishkitate. Romkagi-
tanno. 25 Gi rixanu girukokta galuka gishatkapletlu ruwekinri, ruwekinri
ramginina. Girukokta gamtakanru ruwekinri Gita chinanu, rukshikanru
ruwekinri. 26 Gi rixanu ¿klu gaprini wa yineru psolu chijikmaka wane
rixletanu, seyni ruwekinri ramginina? Ga wa ¿klu rupekotanru yineru
ruwekinripa? 27 Gi rixanu nunanu Gita wa Yineru Wgenno Nuru goy-
aknuyma, notowreruneyma. Waneklu satkaka rixpoko kamruretyawaka
napnutinitkalu. 28 Galikaka wane nchingi, pimrine gewi gwachine gi getum-
ganru gipnalu ma metkanuwalunachi Gita Yineru Wgenno ginachripatkano
npogirewatyawakaya.”

17

Geso satuko kogetkogatka

1 Patsrujirgogne giknoginitka, Geso ganikna Petro ga wa Santiyako, ga wa
repuru Gwa. Satu magka tenolu ranikna wannapje. 2 Wane wanna getanu
satuko kogetkogatka. Yochiigojita tkachi pixka. Ga wa gimkalu klatpotlu
pokamlalu pixka. 3 Moysisi ga wa Giliya gipgujewnayegitna ruynumsanat-
jene.
4 Rugita Petro. Wane chinru Geso, “Gitsrukaachi, kigleru gewi gawinri.
Palukiniplu, wkamrutanru mapa gimajechri. Pixanupa satu, Moysisinupa
satu, ga wa Giliyanupa satu.”
5 Wa yanumsanatiniwa, satu kyachgapererumko katajiru chikletyegitna.
Waneylu satu tokanchi kyachgapererumkoya wane chinachri, “Tyenwa No-
turu nushinikanru potu. Wale gigletanshinikanutno. Wale gyijnakotanu.”
6 Yijnakotinitkaluna yimaklene tye tokanchi, chiji rapokgojitna. Pikpo-
tutna. 7 Geso yayegitna. Kamrukna. Wane chinna, “Gyotunotanutka. Gi wa
mpikanu.” 8 Tunogitinitkana, gike retatkana. Gesopjetkani.

Giliya gapoklepa

9 Wa magka yopikinitkana, rujretna Geso. Wane china, “Gi satuna
ginkakanu wa getanruya nma yotunotkanuwa Gita Yineru Wgenno gip-
nachinetskalaya.”
10 Yimaklene gepomgalu. Wane chinruna, “¿Gi chinkoxna wa yonchikgap-
ine wa Giliya gingapkatanu?”
11 Rugita Geso. Wane chinna, “Giliya galikakni rungapkatanu rugletyaplu
ptowruko. 12 Seyni wane nchingi, Giliya ginpatka. Gi rumatluna. Seyni wane
rixluna klunerukokta ralukyawakna. Waneko pixka rixannona Gita Yineru
Wgenno. Wannaya nsalewnanu.”
13 Wa yimaklene gimata jematkalu wa Gwa Katlewaklerupirana runkak-
letinri.

Geso gituukaklu mturu popukaleru

14 Wa gixolune yegi rapokinitkana, runa satu jeji. Yoptsojityegitlu.
15 Wane china, “Gitsrukaachi, petwamonutanru noturni. Gi rixanu
popukalerunni. Yayixachrinni. Gixo kata xirnachri yana. Gixo kata gonu
yana. 16 Pyimaklenyegimka nanikniri. Gi rumkata gituukakletanruna.”

17 Rugita Geso. Wane china, "¡Ya nyi gimuweekakgognenatachine mal-
ixkane, mpotukane! ¿Gi pejnugognenanukta numwanutkagi? ¿Gi pejnu-
gognenanukta nakotangi? Ganikyegitanno." 18 Geso chigetjetlu kamchi.
Rushpakamtatka kamchi waleya. Ga wa mturu gitukatka wanekluyakawa.
19 Giyagni yimaklene gapyegitlu Geso. Wannapje rixinrina, wane chin-
runa, "¿Klu chinanu wixa gi gimkata giknokletlu maleka?"
20 Geso wane chinna, "Gi rixanu psotsotaji galixa. Gi rixanu galikaka wane
nchingi, waneygi gixkamka galixle mostasajipso pixka, wane nchinanru
tye magka, 'Wane pushpakinitka. Pnu pyanutka.' Ga wa pnumka yanu.
Gikenapmakni gma mumkatanutupmaka. 21 Wa tye pixkalutu gi gishpaka
seyni gagjigognerupjeya ga wa gogajirewlupjeya."

Geso ginkakletatnaklu rupnalepapirana

22 Kalile rapatanatinna, Geso wane chinna, "Samyookalurupno Gita wa
Yineru Wgenno, yine kashichyapno. 23 Ruylatannona. Mapgogne rixinri
nyotunkaako." Wanna wamonuwnapotutanna.

Girukotlewatachine gijgawenutikolu geneeka

24 Kapernawo rapokatkana. Girukotlewatachine gijgawenyegitachine
ginyegitlu Petro. Wane chinruna, "¿Gyimakjeru gi ge wenutanru wa girukotle-
watachine gijgawenre?"
25 Petro wane china, "Gigi."
Jiglokapjimtini, Geso gapka yanumata. Wane china, "¿Gi pixka getle
pixlu Simo? Tyechijne pogirene, ¿katu yoptotyalona sroschi marnewlu
girukotikolu chinanu, ga wa satkaka yineru chinanu? ¿Gimolenyegiyna waka
pnu gajenyegiya?"
26 Petro wane china, "Pnu gajeneyegiya."
Geso wane chinru, "Giyagni gimolene gishpaka. 27 Seyni wma jigekyapna,
tsru wenu pyanu. Pkowchontapanu. Wa muchinanu gapka pkosetanropa,
wala shima pkoschekanu. Pkomchaknamatanro. Pukshikanro sroschiproji.
Wala pwanu. Penekanna Gita chinanu ga wa pixa chinanu."

18

¿Girni wa tsru potu?

1 Waneklu yimaklene gapyetitlu Geso. Wane chinna, "Giyagni ¿girni wa
tsru potu wa tengogne pogirewatyawakaya?"
2 Tomgalu satu mturu. Wanna ganikajite rutaklu. 3 Wane china,
"Galikaka wane nchingi, gma kashrijetkoklunupa, mturune pixka gma
mixkanupa, gi gapokanuna tengogne pogirewatyawaka. 4 Giyagni girukokta
mturu rixnawa tye mturu pixka, walepni wa tsrupotupa tengogne pogire-
watyawakaya. 5 Girukta yoptotlu satu tye pixkalutu mturu Gita giwakaya,
Gita yoptota.

Geso ginkakna mturune gitspeekakikolupirana

6 "Girukokta gitspekaklu wa satu wa nyi mturune wa nalixjene Gita,
kiglemkalu waleya rushriknojitikolupa wa tsru sotlu ginripiya, tsru wenu
ruknokikolupa.

Wa pumyo ga wa pujixi gitspekakinipyi

7 "¡Gi waneni tye psolchijne gajeneko gitspekaklu chinanu! Gi rixanu
galikakni waneplu gitspekaklu, seyni ¡Gi waneni wale jeji wale chinanu runa
gitspeeru! 8 Giyagni wa pumyo ga wa pujixi gitspeekakinipyi pustakanru.
Puknokanru pixyegiya. Kigleyyi mastsi ga wa yokmatachriyi puwekinri

pjiglokinripa wanepnute gepimyo pixini ga wa gepjixi pixini, puknookona
xirnachri yegi gike rixini mnikawnakatu. 9 Wa puygale gitspeekakinipyi
pkoshpakanru. Puknokanru pixyegiya. Kigleyyi wa puwekinri pjiglokinripa
paygalepjeya wanepnute gepiygale pixini puknookona Gigena xirnachri.

Geso yapkakle gowega gamganatachropirana

10 "Xako gi geyikanru satu nyi mturune, gi rixanu wane nchingi Goyakalu-
towrerune tengogne gajene wanna chinanu psolgogneko retgojitluna Nuru
tengogne Gajeru. 11 Gi rixanu nuna Gita Yineru Wgenno nognetkakapyaplu
gamganatachri.
12 "¿Gi pixka getle gixlu gixa? Waneyapmkalu satu yineru satu pacha
gowegane ga wa tamganmaka sato gowega, ¿gi ge magka ruknokamtna
wa mturujmole mturuji gowegane, ga wa rujgaplo wa gamgachro? 13 Wa
rukshikinro, galikaka wane nchingi rumuwpotuta wala chinanu, wa mtu-
rujmole mturuji mamgakane pnute. 14 Wane rixa. Giru tengogne Gajeru gi
raluklu wa satu nyi mturune gamginri.

Molchi mukochirewatachri

15 "Giyagni wa pumole mukochirewyegitinyi, pyayegitanru. Pekakgi
giklukanuwnayegletanru gixapje gixini, pixa ga wa wale. Wa yijnako-
tinipyi, pukshikmoletatka. 16 Ma yijnakotkamkayi satumka ga wa gepimka
panikanu pixayma, wa gepi getachine ga wa mapa pejnuruko tokanchi
poyegitko. 17 Wa ma yijnakotkanupna wanna, punkakanna gapatjetachine.
Ga wa gapatjetachine gi yijnakotanu waneklu mjemkatu pixka ga wa gij-
gawenutachri pixka pixa getletanru.
18 "Klunerukokta gixa gostutanru tyechijneya, tengogne koxa rostutiko.
Klunerukokta gkaspuka tyechijneya, tengogne koxa kaspukiko.
19 "Galikakni wane nchinatnakgi, wa gepi gixa wanerutu nchinan-
shinikanutini tyechijneya, klunerukoktapirana gagjitini, Nuru tengogne
Gajeru wane gixingi. 20 Gi rixanu ginakaktana gepi, mapa ngiwaka chinanu
gapatachine, wanna ganikajitkoxno Gita."

Gkaspukini payokgipremole kata payokgipre kata

21 Giyagni Petro yayegitlu. Wane chinru, "Gitsrukaachi, ¿gi pejnu kata
mukochirewyegitanno nomole, ga wa gita kaspukinri? ¿Payokgipre katpotu-
nanrege nkaspukinri?"
22 Geso wane chinru, "Gi wane nchinyi wa payokgipre katpotunanuko,
seyni payokgipremole payokgipre.

Gepi riwishkatachine

23 "Giyagni tengogne pogirewatyawaka satu jeji pixka rixa, pogirchi.
Raluka giglepokletlu wayegreneyma riwishkatna. 24 Yinuwaka giglepokletlu
riwishkatna. Wale yegi raniika satu riwishkatachri. Gixo potu waragkaproji
riwishkatachri. 25 Maleshaylu wenutyaplu. Giyagni gitsrukaachi yokanatlu
rushagkikolupa wale, ga wa ganunro, ga wa wugenene, ga wa pejnuruko
wane rixle, wenutikolupa.
26 "Giyagni yoptsojityegitlu wayegrechri. Wane chinru, 'Gitsrukaachi, ma
pognanutupyi gitaya. Nwenutanyi pejnuruko.' 27 Giyagni gitsrukaachi get-
wamonutlu wayegrechri. Rushotatkalu. Kaspukyegitatkalu riwishkatyalu.
28 "Yatka wale wayegrechri. Rukshiklu satu waleyma wayegrechri,
wale riwishkatjeru, satu pachaproji riwishkatachri. Kashiplajitanru.
Kachinekanru. Wane chinru, 'Pwenutanutkano wa priwishkatyano.'
29 "Giyagni wa rixje wayegrechri gijixistsi yoptsojityegitlu. Ragjitlu. Wane
chinru, 'Ma pognanutupyi gitaya. Nwenutanyi pejnuruko.'

30 “Maka wale gi galuklu. Seyni wane ya. Yoshmakikowaka rutaklu
wenutinpotunanuklu riwishkatyalu. 31 Giyagni retinrina rixje wayegre-
chine, wamonuwnapotutna. Runkakapluna rutsrukatna pejnuruko wane
gixkaluruya.
32 “Giyagni repuklu rutsrukate. Wane chinru, ‘Mugletu wayegrechriyi.
Pejnuruko wa tye priwishkate nkaspukyegityi gi rixanu pagjitno. 33 ¿Gi ge
pumkatkoxlu pixa petwamonutyalu pixje wayegrechri, wa gita pixka wane
nixa getwamonretyi pixa?’
34 “Rutsrukate gimtuwnayegitlu. Saletlewatachine yegi samyoklu
wenutinpotunanuklu pejnuruko riwishkanatanru.
35 “Waneko pixka rixangi gixa Nuru tengogne Gajeru, gma kaspukiniplu
satkaka gixa gajiya gimole mukochirewyegitingi.”

19

Gorta wakanute potu romkagitluna Geso wa gixolune

1 Wane rixa, rali ginkakletinitka Geso tye tokanchikaka, Kalile yiyatka.
Gotesreta, Gorta wakanute yatka. 2 Romkagitluna gixolune yine. Wane
rutuukakyana.

Geso ginkaklewle giknokagnunrowlupiranaya

3 Rapyegitluna Gwariseyone. Rumlukanutanruna. Wane chinruna, “¿Mu-
nanshichkotlege wa yineru ruknokagnunrotini kluneru chinanukokta?”
4 Wale gigita. Wane china, “¿Gi ge getyongatlu wa kgiyaklewakleru,
yinuwakyawakpotunanuko *jeji, suxo kamrutna?* 5 Wane china, *‘Giyagni
jeji rutspalitinitkana ruru ga wa runro. Rupxaletanrotkani ganunro. Wa
gepinanna pamanepje rixanutkana.’* 6 Giyagni gi gepitkana, seyni pamanep-
jetkana. Giyagni wa Goyakalu gapatanru ma mutspalkakinitipa wa yineru.”
7 Wane chinruna, “¿Gi rixkoxge Moysisi yokanrewata *kiruka
geneekaluropa ma ganunrotyanpatkalo, ruknokyaplo?”*
8 Wane chinna, “Wa nshiknu gaji chinanu Moysisi gichichgi giknokagnun-
rotinripa. Seyni wa yinuwakyawakpotunanuko gi wane rixa. 9 Gita wane
china, girukokta giknokagnunrota gapoklewlumigjeya, sato ganunrotinit-
naka, rumopatlewatatka. Girukokta gnunrotlo giknookaluro rumopatle-
watatka.”
10 Wane chinruna yimaklene, “Wane rixini jeji ganunro chinanu, gi wa
kigleylu ganunrowatinri.”
11 Giyagni Wale wane chinna, “Gi wa pejnuruneko gimkata yoptoletlu
tye tokanchi, seyni wannapje wa geneekalunepje. 12 Gi rixanu wanena
mumkata gnunrowletkane runronanwakna rushpakinyakawna. Wanena
mumkata gnunrowletkane wa yine wane gixkakanune. Wanena mganun-
rowashatkane tengogne pogirewatyawaka chinanu. Gimkata yoptoletachri
yoptotanru.”

Geso giglenshinikanyegitna mturune

13 Giyagni Geso yegi raniikana mturune rutakamyogogotyapna, ga wa
ragjigognetinripa. Ga wa yimaklene chigetjetna.
14 Ga wa Geso wane china, “Getashatanna mturune runyegitannona.
Gi gimaletanna. Wa wanna pixkalune wannanni wa Goyakalu pogire-
watyawaka.” 15 Rutakamyogogotna. Wane yiyatka.

Wa makluji ponikolu

16 Wane rixa. Satu ginyegitlu. Wane chinru, “Yimaklewatachri kigleru,
¿klu kigleru nkamrutanu nyoptotyaplu wa nuwekinri gike rixiniko mnikaw-
nakatupa?”
17 Wane chinru, “¿Klu chinanu pepomgano kiglerupirana? Gi satuna
waneru kigleru; satupjeru: Goyakalu. Wa paluka jiglokletinri giweklu,
pkamrutanru yokanrukaka.”
18 Wane chinru, “¿Girni?”
Geso wane chinru, *“Gi puylalewatanu. Gi pumopatlewatanu.
Gi pchowguwatanu. Gi maleshawaka pupgujtalewashatanu.
19 Pkagwakpiratanru puru, punro. Pushinikanru pumole pixananuko pixka.”*
20 Wane chinru makluji, “Pejnuruko tyekaka nkamrutatka
nmaklutinyakawa. ¿Kluneru wanepnute nmagatya?”
21 Wane chinru Geso, “Palukiniplu wa mmagatikatu pixinripa, pyanu.
Pushankanru ptowruko wane pixle. Penekanna wa kwamonurune.
Waneyapyi ponikowle tengogneyapa. Punanu. Pomkagitanno.”
22 Wale tokanchi yijnakotinitka, ralimta wamonuwatachri, wa waneyanru
gixo wane rixle.

Kyowiklu ponikolewlu

23 Giyagni Geso wane chinna yimaklene, “Galikaka wane nchingi, wa
ponikolu kyaprepotlu tengogne pogirewatyawaka rapokinripa. 24 Wane
nchinatnakgi, myapretmakni kameyo tsapujripna tjiglokinripa, wa
ponikolu pnute jiglokyaplu Goyakalu pogirewatyawaka.”
25 Wa yimaklene yijnakotinri, ruglajpotutna. Wane chinruna, “Giyagni
¿katni gimkata gognetkaakota?”
26 Yopukgatna Geso. Wane chinna, “Wa yineya mumkatkotni wa tye, seyni
Goyakalu pejnuruko gimkata.”
27 Giyagni rugita Petro. Wane chinru, “Wixa giknokamtatkalu pejnuruko.
Womkagitatkayi. Giyagni ¿klu waneyapwu?”
28 Geso wane chinna, “Galikaka wane nchina, wa ptowruko
gerotewatinipa, wa noyaknu ntuplapijere ntuplatini Gita Yineru Wgenno,
waneklu gixa koxa wa nomkagitjengi pamole gepi tuplapije, pguru
tuplapijerkaka, ntuplatanu. Pamole gepinerune Gisrayiline gitakyagokanu
gixa. 29 Pejnuruneko girukokta giknokamtatkalu panchi, yegwakane ga
wa repurune, ga wa ruru, ga wa runro, ga wa ganunro, ga wa wugenene,
ga wa gichijne Gita giwaka chinanu, yoptotanru satu pacha kata pnute.
Wanepnute yoptotanru ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. 30 Seyni
gixo muchichachine gapkatpotutanu. Gapkatpotutachine wannapni wa
muchichachinepa.

20

Sana gowasha kamrurewatyachine

1 “Gi rixanu wa tengogne pogirewatyawaka satu yineru pixka rixa,
kwangixleru. Goyechnokawpotuko yayegitna rusanate rowashate kamrure-
watachinepa, kamrurewjixyapna. 2 Rupiratyana wale ga wa kamrurewat-
achineyma pamoleprojipni pagogne. Yokanatatkana rusanate rowashate.
3 “Tenotkalu tkachi yatnaka. Retna pimrine giputu tunwanatachine, wa
mkamrurewatkane. 4 Wale wane chinna, ‘Gajewa. Gixa koxa nusanate
gyanu. Nenekangi poyagotyawaka.’
5 “Giyagni wanna wane ya. Tumananu kwanjixleru rumepe yaletatnaka.
Ga wa kayinwaka koxa yatnaka. Waneko pixka rixatnaka. 6 Rumxiikastsi

tkachi yatnaka. Rukshikna pimrine tunwanatachine, mkamrurewatkane.
Wane chinna, '¿Klu chinanu gewi psolgogneko ntunwashgognenata?'
7 "Wane chinruna, 'Gi rixanu gi satuna kamrurewjixwu.'
"Wane chinna, 'Gajewa gixa koxa. Nusanate gyanu.'
8 "Wa kayi rixinitka kgisanateru wane chinru girukotlewjixanru, 'Ptomganna kamrurewatachine. Pwenutanutkana kamrurna wenru. Gapkatatachine pyinuwaka wenutletanu, ga wa muchichachinpotunanuko.'
9 "Rapokna wa rumxiikastsitka tkachi yinuwaka kamruretachine.
Pamoleproji satkaka yoptota. 10 Rapookoxna muchi kamrurewletachine.
Kagwaka yoptoretluna wanna pnute. Ga wa wanna koxa satkaka
pamoleproji yoptota. 11 Rawatkalona. Kegemgayegitluna wa kgisanateru.
12 Wane chinna, 'Wa nyi gapkatatachine pshinitsonu kamrurewtapna. Ga wa
wixako pixka pixna, wa gakota salewnalgognenatachinwu ga wa gemeru.'
13 "Wa wale gigita. Wane chinru satu wannate, 'Nomole, gi wa mpoyagkaakotu nixyi. ¿Gi ge pupiratyano pamoleproji chinanu? 14 Ga ga pixanu
pwanutka. Pyanutka. Naluka genekletkoxlu wa tye gapkatatachri pixako
pixka. 15 ¿Gi ge munanshichkotni wa nkamrutanru wa nalukyawaka gita wa
gitanuya? ¿Waka ksotanuygalegolyi gi rixanu kiglerno gita?'
16 "Wane rixanna muchichachine. Wannapni gapkatatachinpatka. Ga wa
gapkatatachine, wannapni wa muchichachinpatka. Gi rixanu gixolunni wa
tomgakalune, ga wa gi gixpotna wa tsomitkalune."

Geso ginkakletlu rupnalepapirana

17 Gerosale kanikinpatka Geso, pamole gepi yimaklene kegnetetamnugapo ranikna. Wane chinna, 18 "Xani Gerosale wkanikanutka, ga wa Gita
Yineru Wgenno samyookalurpatkano tsrukakalune sasertotene yegi, ga wa
yonchikgapine yegi. Ruklukanuwnayegjixannona nupninripa. 19 Payineko
yegi samyokannona yenetyapnona, kochipjetyapnona, koroshishkita rutakyapnona. Seyni mapgogne chininri nyotunkaako."

Santiyako ga wa Gwa gagjire

20 Giyagni tyayegitlu Sewereyo wgenene ginro twugeneneyma. Tyoptsojityegitlu. Pagixanu tagjitlu.
21 Wale wane chinro, "¿Klu paluka?"
Wala wane chinru, "Wane pchinanu tuplatinripna nyi gepi nwugenene
satu potuklesretate ga wa satu pkegnetesretate pogirewatyawakaya."
22 Wane chinna Geso, "Gi gimata wa gixa gagjitanru. ¿Gimkatge giiretyalo
wa girapistono wa Gita girinro? ¿Gimkatge gkatletikolu wa katlu wa Gita
katikolu?"
Wanna wane chinru, "Wumkatlu."
23 Wane chinna, "Wa girapistono nurapre girini. Wa katlu wa Gita katikolu
wale koxa gkatikolupa. Seyni wa tuplalu npotuklesretate, wa nkegnetesretate gi wa Gitanni nenekyaplu, ga wa wannanupni galpokyegitkalunepni
Nuru chinanu."
24 Wa pamole yijnakotinri, rumtuwnana wa gepi moletkakachine chinanu.
25 Geso tomgana. Wane chinna Wale, "Gimata wa tsrukakalune payineko
yegi towutlewpotutna. Wanna gitsrukatene tsru gitaaka wanna chinanu.
26 Seyni gi wane gixkakanu, seyni girukokta galuka tsru gixletnachriwa
gixyegkakluko walepni wa gipxakjerupa. 27 Girukokta gixyegkakluko galuka
muchinanu gixletnawa, walepni gwayegrerupa. 28 Gita pixka wa Yineru
Wgenno gi nuna nupxakikolupa, seyni nupxaklewatinripa, nenekyaplu
nuwekinri nwenutyaplu ruspakinripna gixolune yine."

Gepi maygalene gimrekgakaakalune

29 Geriko yamtyatkana. Gixolune yine gomkagitlu. 30 Gepi maygalene
gatnugapostsi tuplatachine, wa yijnakotinitkana wa Geso giknoginritka,
wane china sapletna, “Gitsrukaachi, Tawiklopisha, petwamonutanunwu.”
31 Gixolune yine chigetjetna pochke rixinripna, seyni wanepnute saplew-
jetna, “Gitsrukaachi Tawiklopisha, petwamonutanunwu.”
32 Wa Geso tunwata. Tomgana maygalene. Wane chinna, “¿Klu galukatka
wa nixyapgi?”
33 Wane chinruna, “Gitsrukachi, Wumrekgatinripa.”
34 Giyagni Geso getwamonutna. Kamrukaygaletna. Wanekluyakawa
retatkana. Romkagitatkaluna.

21

Gerosale rapokinri gakagloklewatachri

1 Kayegikatkaluna Gerosale. Wetpage yana, Goliwa Magkateya. Giyagni
Geso yokanatna gepi yimaklene. 2 Wale wane chinna, “Tujra pokchi wu-
naple gyanu. Wane gikshikinro mporo kwugenero tsatkaluro, twugeneyma.
Gkoshpirokanro. Ganikyegitanno. 3 Girukokta wane chininipgi, ‘¿Klu chi-
nanu gkoshpiroklo?’ Wane nchinanu, ‘Gitsrukaachi galukna. Waneklutka
satkakjixanna mporone.’ ”
4 Ptowruko wa tye wane gixkalurni wa poyagkakikolupa wa tokanchi
geneklewatachri chinyawaka. Wane china:
5 *Wane pchinanro Gerosale, wa Siyo nshicho,*
Petanru Pogire punyegitjeru.
Mayogotu, mporotji tuplatachri,
ga wa mporo wgenetji.
Walenwa prachi kgitjiklero wgene.
6 Ga wa yimaklene wane ya. Wa Geso china towutyawakpotukna
rixna. 7 Rawpatkalona wa mporo ga wa twugene. Sapowakatjitatkalona
gimkaluyma. Wanna gogo tuplamta. 8 Gixolune yine potu gikwekamkata
gatnugapoya. Pimrine gistaklu gagmunasurkaka. Rukwekluna gatnugapo
9 Gixolune kosekamtachine ga wa kaptomtachine saplewjenanumta. Wane
chinananumtna:
“¡Wuya, Tawiklopisha!
¡Gimalwutkaluru ginachri Gitsrukaachi giwakaya!
¡Wuya tengognepotuya!”
10 Wa Gerosale rapokamtinitka, psolu pokchi gajeneko gimyeka. Wane
chinna, “¿Katni wa tye?”
11 Ga wa gixolune wane china, “Tyenwa Geso, Nasare Kalilesreta giyakaty-
achri, tokanchi geneklewatachri.”

Kpashiwakapji powratkaluru

12 Geso jiglokamta kpashiwakapji Goyakalunu. Ruknokna pejnuruneko
kgishanrewaklerunni gagjijetachinni kpashiwakapjiya. Yawnajkaklo
kwalkaka gipekoserojiprojitachinni, motkoko gishanretachinni tuplapijere
koxa. 13 Wane chinna, “Yonatkalurni:
Wa nopji gagjigognewakapji chinkalurupni.
Ga wa gixa wane gixatkalu gitawakapna
kachowgurune gwiyawakapna.”

Kpashiwakapji runkaklewatya Geso

14 Giyagni kpashiwakapji runyegityaluna maygalene, ga wa myankane.
Rutuukakna. 15 Tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine getlu
giglajrukaka Wale kamrutanru. Ga wa mturune retna saplewjetachine
kpashiwakapjiya, wane chinachine, "¡Wuya, Tawiklopisha!" Rumtuwnana.
16 Wane chinruna, "¿Gi ge pjemna wane chinyawakna?"
Geso wane china, "Gigi. ¿Gi ge pagogne getyongatlu: *Wa mturunenamaya ga wa gashichachinenamaya puglepotutlu gimalwuru?*"
17 Ruknokamtna. Tsru pokchi ruyakatya. Wetaniya ya. Wane rawamta.

Gikermuna mwakato kamakpiratka

18 Goyechnokawpotuko tsru pokchi satokatka. Nachneru. 19 Retlo satopje
gikera gatnugapostsi gwachro. Yayegitlo. Gike rukshikyalo. Tosurepjeni.
Wane chinro, "Gi pagogneko kajpatkayi." Wanekluyakawa tuprigamtanatka
gikerni.
20 Yimaklene getlo. Ruglajitna. Wane chinna, "¡Ge! ¡Wanekluyakawa
tuprigamtanatka gikerni!"
21 Rugita Geso. Wane chinna, "Galikakni wane nchingi, wa kalixlegi gix-
inipa, gi wa gnutanshinikanutini, gi wa tyepjeni wa gikerapirana wane gix-
anu, seyni koxa wa tye magka wane nchininiplu gixa, 'Puxrikanu. Tsru wenu
puknokinwa,' wane rixanu. 22 Wa gagjigognetinipa pejnuruko girukokta
gagjita galixinri, gyoptotanru."

Yoptopiiru Geso gitakikolupiranaya

23 Wa kpashiwakapji yinitka, wa runkaklewanatini, rapyegitluna
tsrukakalune sasertotene ga wa yine tsrutene. Wane chinruna, "¿Katu
gitakyi tyeya?"
24 Giyagni Geso gigitna. Wane chinna, "Gita koxa gepomgangi satu
tokanchiya. Wa ginkakinipno Gita koxa ginkakangi klu nutakika tyekaka
nkamrutinri. 25 Wa Gwa katlewle ¿ginaka giyakatyachrini? ¿Tengogne waka
yinyegiyakla?"
Giyagni wannananuko gishinikanuwata. Wane chinna, "Wane wchininip-
maka: Tengogne giyakatyachrini, wane chinanunwu, '¿Klu chinanu koxa gi
galixlu?' 26 Wa wane wchininipmaka: Yine yegi giyakatyachrini, gixolune
yine wpikanuna. Gi rixanu pejnuruneko kagwaklu Gwa tokanchi geneklewatachri Goyakalunu rixinri."
27 Rugitluna Geso. Wane chinruna, "Gi wumata."
Wale koxa wane chinna, "Gi Gitako ginkakangi klu nutakika tyekaka
nkamrutinri."

Geso yapkaklu gepi wugenrupirana

28 "Seyni ¿gi pixka getle gixlu gixa? Gepi wgenru satu jeji. Tsru gituru
rapyegita. Wane chinru, 'Wiwi, nusanate nowashate pyanu. Tyegogne wane
pkamrurewatini.'
29 "Wale gigita. Wane china, 'Gi jmerno.' Seyni gowukshini ren-
shinikanuta. Wane yatka.
30 "Gapkatatachri rapyegitatnaka. Waneko pixka chinatnaklu wale. Wale
gigita. Wane china, 'Gitapni, papa.' Seyni gi wane ya.
31 "¿Giru wa nyi gepi ruru gishinikanru kamruta?"
Wanna wane china, "Tsru gituru."
Geso wane chinna, "Galikakni wane nchingi wa gijgawenutachinni,
kapoklewaklerone gixa pnute jiglokanna Goyakalu pogirewatyawaka.
32 Gwa ginyegitgi poyagkaklewlugapoya. Gi wa galixlu. Ga wa

gijgawenutachine ga wa kapoklewaklerone galixlu. Ga wa gixa getinri gi wa waneklu genshinikanuta wa galixyaplu."

Geso yapkakle kamrurewaklerune muglenepirana

33 "Gyijnakotanru satu yapkaklu. Waneru satu jeji kgisanateru. Wale gitaklu sana gowasha. Pirijeretjetlo. Tapgatyawakapa jitota. Tenopjiru kamruta. Renekamtna sana girukotachine. Pnu yatka wajra. 34 Tjirgikolustsitka wayegrene yokanyegitna sana girukotachine yegi rawapyapluna sana gwiyachritka.

35 "Ga wa sana girukotachine kashichna wayegrene. Satu kochipjetna, ga wa satu ruylatna, ga wa satu sotlujetna. 36 Rumepe yokanretatnakna pimrine wayegrene muchichachine pnute. Waneko pixka rixkanna wannani. 37 Gapkatatachri potu gituru yokanyegitna. Wane china, 'Kagwakpiratanruna noturu.' 38 Wa sana girukotachine retinitkaluna gituru, wane chinkakna wannakakluko, 'Tyenwa yoptotachripa. Wuya. Wuylaganru. Waneyapwu wa yoptotanrupmaka.'

39 "Kashichanruna. Gowasha ruknokyanruna. Wane ruylatyanruna.

40 "Giyagni wa kgisanateru gininitka, ¿gi rixanutkana wa wanna sana girukotachine?"

41 Wane chinruna, "Wa gektune ruylapotutanna. Pimrine girukotachine renekamtanutnaklu sana. Wanna genekanru sana gwiyachritka topapko gapokinitka."

42 Geso wane chinna, "¿Gi ge pagogne getyongatlu wa Tokanchi Yonatkaluruya?

Wa sotlu myoptotkotu kamrupjitachineya
Wale gitaaka yoptowaka gitsejita.
Gitsrukaachi chinanu kamrutka wa tye.
Rakaglajiygaletwu.

43 "Giyagni wane nchingi, wa Goyakalu pogirewatyawaka konkalurupni gixyegiya. Panerune reneeko wa pogirewatyawaka kamrure kamrutachinepa. 44 Katupnikta tye sotlu gitspetanuna rumlokpotutanuna, ramgapotutanuna. Ga wa tye sotlu gijrukgogotanrunapa ramgapotutanuna."

Sasertotene ga wa Gwariseyone galuka kashretyalu Geso

45 Wa tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone yijnakotinitkalu yapkaklukaka Wale chinyawaka, rumatluna wannapirana china yanumsaletinri. 46 Rujgaluna gi rixpoko kashretyapluna, seyni gixolune yine pikna, gi rixanu tokanchi geneklewatachri kagwakyaluna.

22

Kashimyolu meyiwlu

1 Rugita Geso. Yapkaklu runkakyatnakna. Wane china, 2 "Tengogne pogirewatyawaka satu jeji pixka rixa pogirchi. Kashimyolu kamrutyalu gituru. 3 Wayegrene yokanata tomgiyapna chanixkalune kashimyolu yegi. Seyni gi raluka ginretna.

4 "Rumepe yokanretatnakna pimrine wayegrene. Wane china, 'Ginkakapanna chanixkalune, "¡Getanru xani! Ralixatka nnijitu nwakate jejine ga wa nuxowaakakanune giylatkalunetka. Pejnuruko galpokotkalurutkani. Ginanu kashimyolu yegi." '

5 "Wanna gi jemlu, seyni ralimtna. Satu rusanate ya. Ga wa satu marnewjetyawaka ya. 6 Pimrine kashwayegretanruna wale wayegrene.

Rektutetkanna ga wa ruylatkanna. 7 Ga wa pogirchi yijnakotinri wa tyepirana, jigekanuwata. Yokanatna solalotene. Ruylajixanna wa nyi kgiylalewaklerunni. Yochpikpokchitanna.
8 "Giyagni wane chinna wayegrene, 'Wa kashimyolu galikaka galpokotkalurni, seyni wa chanixkalune gi wa rumuklunina. 9 Giyagni gajewa. Rutspalgapotyawaka gyanu. Nchanixanna ginnakokta gikshikanune, kashimyolu yegi yinripna.' 10 Yatkana wanna wayegrechine. Wa gatnugapkaka yana. Rapatjemtkana pejnuruneko rukshikanunna mugleneymananuko ga wa kiglerune. Ga wa kashimyolu yegi yomitna nachnewatachine.
11 "Jiglokamta pogirchi retyapna wa nachnewatachine. Wane retyalu satu jeji kashimyolu getachinemkalu mutaakatu. 12 Wane chinru, 'Nomole, ¿gi pixpoko jigloklemta gewi wa kashimyolu getachrimkalu mutaakatyi?'
"Seyni wale pochke. 13 Giyagni pogirchi wane chinna wa kamrurewyegitjene, 'Gostujixitanru, ga wa gostumyotanru. Maleka giknokaganru mapshagawaka.' Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu.
14 "Gi rixanu gi gepikna chanixkalune, ga wa gi gixna tsomitkalune."

Gepomgalu pogirchi wenutikolupiranaya

15 Giyagni wane yana Gwariseyone. Jemanshinikankakna wa kashtokanutyapluna. 16 Yimaklenna yokanyegitluna Giroreyoneyma. Wane chinna, "Yimaklewatachri, wumatyi Pixni mayrokletu. Galikaka potu punkaklewata Goyakalu gatnugapotepirana. Gike pkagwakpirata, gi rixanu gi putakyagokna jejine. 17 Giyagni punkakanwu. ¿Gi pixka getle pixlu Pixa? ¿Wa munanshichkotnige Goteyone genekyaplu wenrukaka wa Pogirchi Susa waka gike?"
18 Seyni Geso gimatlu wanna muglenu. Wane china, "Sanowashatachingi, ¿klu chinanu gimlukanutno? 19 Gekakgitanno wa sroschiproji Susa wenutikolupa."
Ranikyegitluna paproji. 20 Wane chinna Wale, "¿Katunni wa tye yaglu ga wa toyonga?"
21 Wane chinruna, "Susa yagluni ga wa Susa yongani."
Giyagni wane chinna, "Giyagni genekanru Susa Susanni, ga wa Goyakalu Goyakalunu."
22 Yijnakotinitkaluna, ruglajitna. Kaspukamtatkaluna. Yatkana.

Gepomgalu gipnachine yotunrepapiranaya

23 Walegogne rapyegitluna Sariseyone, wane chinachine maleshlu yotunrupa gipnachineya. Repomgaluna. 24 Wane chinna, "Yimaklewatachri, Moysisi wane china: Mwugenetniko gipninina satu, wa repuru gwanro wale gnunronanni, ruxolewnakakinripa giklopishapa yegwakluni chinanupa. 25 Wixa yegi wanena payokgiprerune moletkakachine. Muchinanu tsru gnunrowata. Waleni gipnanuna muknokawgenetkatniko. Repuru gwatnaklo. 26 Waneko pixka rixana gapkatatachrini, ga wa mapa rixinrini, ga wa payokgiprepotunanniko. 27 Pejnurunniko gipnanatka. Tapkata gipukatanatka suxni. 28 Giyagni wa yotunruklupa ¿giru gnunropni wa payokgiprenni gnunronanni? Gi rixanu pejnurunenniko gnunronanni."
29 Giyagni rugita Geso. Wane chinna, "Gixa pupjeta gi rixanu gi gimatlu wa tokanchi yonatkaluru gi wa Goyakalu giyaklewleko. 30 Gi rixanu yotunruklupa gi wa jejineko gnunrowatanu. Gi wa suxoneko gnuruwatanu, seyni tengogne gajene Goyakalutowrerune pixka rixanutkana. 31 Wa yotunotachinepa gipnachinepirana, ¿gi ge getyongatlu wa tokanchi

Goyakalu chinyawakgi? 32 *'Gitni wa Gawra Goyakalute, Gisaka koxa Goyakalute, ga wa Gakowo koxa Goyakalute.'* Gi wa gipnachine Goyakalutni, seyni giwekachine Goyakalute."
33 Wa yijnakotinitkaluna gixolune yine, ruglajitna wa runkakyana.

Tsru potu Yokanatkaluru Tokanchi

34 Giyagni wa Gwariseyone yijnakotinri Wale kochrokna Sariseyone, rapatjetna wanna mkoje. 35 Satu wannanyi yonchikgapine gepomgalu. Rumlukanutyaplu, repomgalu. Wane chinru, 36 "Yimaklewatachri, ¿girni wa tsru potu Yokanatkaluru Tokanchi pejnuruko pnute?"
37 Rugitlu. Wane chinru, *"Pushinikanru Gitsrukaachi Poyakalute psolpotuyako pajiya, psolpotuyako punshinikanuya,* psolpotuyako pushinikanutletanruya. 38 Tyenwa tsru potu ga wa muchinanu yokanru. 39 Ga wa gepi chininri tye pixka rixa: *Pushinikanru pumole pixnanuko pixka.* 40 Wa tye gepi yokanru chinanni pejnuruko Tokanchi Yokanatkaluru ga wa tokanchi geneklewatachine chinyawaka."

Kristo, Tawiklopisha

41 Rapatanatinna Gwariseyone, Geso gepomganna. 42 Wane chinna, "¿Gi nchina gixa wa Kristoya? ¿Katuklopishni?"
Wane chinruna, "Tawinu."
43 Wane chinna Wale, "Giyagni ¿gi rixa Tawi wa Giwekikaluruya wane chinru Gitsrukaachi? Wane china:
44 *Gitsrukaachi wane chinru*
Nutsrukate,
'Ptuplatanu npotuklesretate,
wa nutakinpotukna Pixa kamnixjene
pujixipta rapukote.'
45 Giyagni waleko Tawi wane chininri Gitsrukaachi, ¿gi rixpokotyawaka giklopishayapni?" 46 Gi satuna gimkata gigletokanutlu. Walegognekakayakawa gi satuna tserpiranawata gepomgaletlu wanepnute.

23

Geso ginkakletna yonchikgapine ga wa Gwariseyonepirana

1 Giyagni gixolune yine yanumyegita Geso, ga wa yimaklene koxa. 2 Wane chinna, "Moysisi tuplapijere tuplatna yonchikgapine ga wa Gwariseyone. 3 Giyagni pejnuruko chinyawakgina gkamrutyaplu, wale gkamrutanu. Seyni gi wa kamrutyawakna gkamrutanu gixa. Gi rixanu wane chinna, seyni gi wane rixa kamruretluna. 4 Gi rixanu rumlutluna ginolu, kyapre ganikolu. Wale rutjikaakana yine. Seyni wannako gi wa gimyojiyakna raluka komyekletyaluna.
5 "Ga wa pejnuruko kamrurna wane rixna wa retikolupa yineya. Gi rixanu tserutamtapotutlona yoptoyegitjerna yonchimta. Tserutluna gimkaluptostsimta gwachri. 6 Ralukluna tsrukakalune tuplapijere meyiwluya, ga wa tsrune tuplapijere ginkaklewawakapji gajerkaka. 7 Ralukluna giputuya ralukikolna, ga wa yine wane chinyapna, 'Rawii, Rawii.'
8 "Ga wa gixa gi wa 'Rawi' nchinko, gi rixanu satupjeru gyimakjeru wa Kristo ga wa pejnurunekgi gixa moletkakachingi. 9 Gi satuna gixa 'nuru' nchinanu tye chijiya, gi rixanu satupjeru Giru tengogne Gajeru. 10 Gi wa kgiykolewaklerune nchinko gi rixanu satupjeru giykotjeru. Walenwa Kristo.
11 Wa tsru potu gixa yegi gajeru, gipxakjerupni wale. 12 Gi rixanu girukokta tsru potu gixnawa, walepni wa mturupotupa. Girukokta walenanuko mturu potu gixnawa walepni wa tsru gitaako.

"¡Gi waneni!"

13 "¡Gi waneni gixa yonchikgapingi, ga wa gixa Gwariseyone, sanowashat-
achingi! Gi rixanu gixni wa gishyatlu wa tengogne pogirewatyawaka
yinyegiya. Gi rixanu gi wa gixako jigloka. Gi koxa gichi jiglookakletna
jiglokachinmaka. 14 ¡Gi waneni yonchikgapingi, ga wa gixa Gwariseyone
sanowashatachingi! Gi rixanu gkonapjijetanna gipnagnurutachronni. Gix-
ashleya gogagjirgognerkakgi. Giyagni giklukanuwnapotutanuna.

15 "¡Gi waneni yonchikgapingi ga wa Gwariseyone, sanowashatachingi!
Gi rixanu tsru wenu ga wa popriwaka chiji gyotaljeta gixa, satupje Goteyo
gitaknachriwa gixkakyapa. Ga wa wane rixkoklunu, wane gixkaklu Gigena
xirnachri gajeru pixkalutu gixa pnute gepi kata rixanu.

16 "¡Gi waneni gixa! Maygalenekgi kosekachingi. Wane chinachingi,
'Girukokta wa kpashiwakpotugruko kawchinanu koschekachri, gike
rixa. Seyni girukokta wa kpashiwaka potu gajero kori kawchinanu
koschekachri walenwa giklukanuwnachrini.' 17 ¡Seprolokachingi ga wa
maygalengi! Gi rixanu ¿girni wa tsrupotu? ¿Waka kori waka kpashiwaka
potu wa kori kpashiri rixikowaka? 18 Ga wa, Girukokta gima wa
genekashlu yochpikjetikowakakwa kawchinanu koschekachri, gike
rixa. Seyni gima girukokta wale gogo gwachri genekashlu kawchinanu
koschekachri, walenwa giklukanuwnachrini. 19 Maygalengi, ¿girni wa tsru
potu: genekashlu waka yochpikjetikowakakwa wa genekashlu kpashiri
rixikowaka? 20 Wa yochpikjetikowakakwa kawchinanu koschekachri,
gikwa kawchinanu koscheka ga wa waleymananuko pejnuruko walekwa
gwachri kawchinanu. 21 Kpashiwakapji kawchinanu koschekachri, walepji
kawchinanu koscheka ga wa walepji Gwachri kawchinanu. 22 Tengogne
kawchinanu koschekachri, Goyakalu tuplapijere kawchinanu koscheka ga
wa wale gogo Tuplatachri kawchinanu.

23 "¡Gi wanengi gixa, yonchikgapingi ga wa Gwariseyongi! Gi rix-
anu pamolete gwenutyalu pgamlusureru, ga wa ganisiji, ga wa komi-
noji, ga wa gkaspuklu wa tsru potu yokanru Yokanatkaluru Tokanchi
chinyawaka. Walenwa poyagkaklewlu, getwamonrewlu, ga wa galixlewlu.
Tyekaka gimkata kamrureta. Gi wa pimri koxa gkaspuka kamruretanu.
24 ¡Maygalenekgi kosekachingi! ¡Yosla gixirikachine pixkagi gixa, ga wa
kameyo gnikloka!

25 "¡Gi wanengi gixa, yonchikgapingi, Gwariseyongi! Sanowashatachingi.
Gi rixanu mpowratlu kolpeto rogote ga wa kajpapago rogote, seyni gitokoya
katsepoylu chowguchi ga wa makotnachinwa. 26 Gwariseyo maygaletyi,
muchinanu gapka powratanru kolpeto gitokote ga wa kajpapago gitokote,
wa rogo gajeru koxa powra rixinripa.

27 "¡Gi wanengi gixa yonchikgapingi ga wa Gwariseyongi! Sanowashat-
achingi. Gi rixanu wane pixka gixachingi, yomlechkaka galatawnachri.
Maleka galikaka retika kiglepotlu. Ga wa gitoko katseplu gipnachrigapu ga
wa pejnuruko kapcholu. 28 Waneko pixka gixa gixa koxa. Maleka galikaka
yine getyawakgi poyagkakachinepgutgi. Seyni wa gitokoteya katsepoygi
nsanowashle ga wa gmukochire.

29 "¡Gi wanengi gixa, yonchikgapingi ga wa Gwariseyongi! Sanowachat-
achingi. Gi rixanu gixa kamrutlu wa Goyakalu tokanu geneklewatachinni
kapnatikowaka. Gigletlu poyagkakachinni yomle. 30 Wane chinachingi,
'Wutsrukatenniklu gawkamka koxa wixa, gi wa wupxakmakna Goyakalu
tokanu geneklewatchinni giylatikolu.' 31 Wane gixa gipgujtaletnawa wa

Goyakalu tokanu geneklewatachinni giylatachineklopishangi. 32 Gixa koxa
poyagkakanru gitsrukatenni yaglu.
33 "¡Gimnu pixkalungi! ¿Gi gixpoko gasukletinri Gigena xirnachri gik-
lukanuwnayegjixikolupa? 34 Giyagni Gita yokanyegitgi Goyakalu tokanu
geneklewatachine, ga wa kgimatkalerune, ga wa yonchikgapine. Pimrine
wanna giylatanu gixa. Koroshishkita gitakanna. Pimrine wanna gkochipje-
tanu ginkaklewawaklepjiya. Papokchimnunanuka gkojwakinna. 35 Wa gixa
giklukanuwninripa pejnuruneko poyagkakachinegraga, chiji gipkaakalu-
rugraga, wa Gawili poyagkakachrigragakluyakawa Sakariygragaklupotu-
nanuko, Warachi wgene, wa gixa giylatanruna kpashiwakpotugruko ga
wa yochpikikowakakwa ganikajiteswa. 36 Galikaka wane nchingi, wa nyi
gimuweekakgognenatachine giklukanuwna pejnuruko tyekakaya.

Geso wamonuwata Gerosaleya

37 "¡Gerosale, Gerosale! Goyakalu tokanu geneklewatachinni giylatachriyi.
Ga wa pyokanyegitikolunni sotlujetachriyi. ¡Gi pejnu katananukta naluka
gapatjewgenretyi, gaxawripa pixka tapatjewgeneta! Tomejimpuko tutakna.
Ga wa pixa Gesosale gajengi gi galuklu. 38 Gwiyawakapjikaka giknokamta-
nuna gixapni. 39 Gi rixanu wane nchingi, xaniyakawa gi getanutkanno wa
gixa wane chininpotunanuko:
Giglenshinikanyegitkalurni
Gitsrukaachi giwaka ginyachri."

24

Geso ginkakletagnaputlu kpashiwakapji gijrolekachripa

1 Kpashiwakapji rushpakamtya Geso. Yatka. Rapyegitluna yimak-
lene, rekakgityapluna kpashiwakapjikaka. 2 Geso wane chinna. "¿Getluge
tyekaka? Galikaka wane nchingi, gi wa rutukanuna sotlu rogotkakinripa,
gi wa mujroleekatunpakni."

Getkalurkakapa ma mapookanuwa yoptukgognetyawakapa

3 Goliwa Magkate tuplata. Yayegitluna yinaklene wanna mkoje. Wane
chinruna, "Punkakanwu. ¿Giklupni wa tyekakapa? ¿Klu getkaluru wanepa
wa puninipa ga wa yoptukgognetyawakapa?"
4 Rugita Geso. Wane chinna, "Xako gi satunako yokwitangi. 5 Gi rixanu gixo
ginanu ngiwakaya. Wane chinachinepa, 'Gitni wa Kristo.' Gixopni yokwi-
tanna. 6 Gyijnakotanutkalu giylalupirana ga wa pogiwlesha giylalupirana.
Gi gkegeknanuwatanu. Rumkata wane gixleta, seyni gi wa yoptukyawakap-
nichi. 7 Gi rixanu yotunyegkakanna pachijne gajene pachijne gajene yegi
ruylakakinripna. Ga wa pogirewatyawaka gajene yotunyegkakanna pogire-
watyawaka gajene. Waneplu nachlukaka ga wa giyolikchijrukaka pachi-
jnemnunanukaya. 8 Tyekakapni pejnuruko muchichachripa wa kachinolka-
kapa.

Geso ginkakletlu yimaklene kojwakikolupna

9 "Wanepnute gixapni samyokalunenapgi nsaletikolupa ga wa
giylatikolupa. Ga wa gayegixko payinemnunanukoya Gita giwaka chinanu.
10 Giyagni gixopni gitspekaakona. Samyookakanna. Rayegixkakanna.
11 Rupgujewnanna wanna migje Goyakalu tokanu geneklewatachine.
Yokwitanunna gixoni. 12 Mukochri gixolewnakalu chinanupa, gixopni
masata galuklewletannatka. 13 Seyni wa kashnantakanshinikanutachripa
yoptukyawakapotunanuko wale gognetkaako. 14 Muchinanu ptowruneko

payinerumnunanuka runkakikolupna Kiglerpotunanu Tokanchi pogirewatyawakapirana. Waneklupatkani yoptukyawakapa.

Gagnanutkaluru gimtukpotlewatachri

15 “Giyagni getinpatkalu gagnanutkaluru gimtuklewatachri potu,
Ntanyili, Goyakalu tokanu geneklewatachri chinyawaka, kpashiwakapji
rawanatini, 16 (Wa getyongatachripa gimata jemanru), waneklu Gote
gwachinepni gasukanuna. Magkakaka yanna. 17 Panchi gogoshrichi
gwanatachripa gi gijrukanuna ranikyaplu gipji gajeru. 18 Wa sana gwachri
gi wa satkapanu rawapyaplu gimkalu. 19 ¡Gi waneni wa kamshironepni
wa gashichakachinepni wale gognekakpatka! 20 Gagjigognetanu gi
waneyapgi ginapuklu gasuktalu, gi wa gapnanutikalurgogneko. 21 Gi rixanu
wanepatkalu tsru salewakchi wa mwajejetkatu reyinuwakletinitkalu
tye psolchijneko ga wa xanigognenanu salewakchi. Gi wane
rixanu. 22 Wa Gitsrukaachi ma sustakanmaklu walegognekaka gi
pamanenupnikmaka gishatkapkona, seyni tsomitkalune chinanu sustaklu
walegognekaka. 23 Giyagni satu wane chininipgi, ‘Gewru Kristo,’ ga
wa wane chininipgi, ‘Ga ga waneru,’ gi wa galixanu. 24 Gi rixanu
rupgujewnanna wale migje Kristone, ga wa wanna migje Goyakalu
tokanu geneklewatachine. Kamrutanruna tsru getkalurkakapa ga wa
koglajrukakapa yokwitikolupmakna tsomitkalune wa rumkatmaka wane
gixleta. 25 Xani nunkakatkagi ma mapookanuwa.
26 “Giygani girukokta wane chininipgi, ‘Wane rawa, yineru
mwiyawakanumka,’ Gi wane gyanu. Ga wa ‘Gitokogruko rawa,’ gi galixanru.
27 Gi rixanu, wa rawrakle pixka rixanu, tkachi gishpatyawakasreta
rawrakini pixka ga wa rumxityawakasretpotunanuko pokamlata, wane
pixka nixa ginretanu Gita wa Yineru Wgenno nuninipa. 28 Gi rixanu
ginakakokta rawmanetanu gipnachri, wane rapatjetinna klatatalune.

Yineru Wgene gapoklepa

29 “Wa ruknoginitka tyegogne gajeru salewakchi, waneklu:
Ruchpokanu tkachi.
Ga wa ksuru gi wa pokamlatanu.
Ga wa tengogne tujirotini katagirkaka.
Wa gichkolkaka tengogne gajeru kowshiwshitko
30 “Wanepnute tengogne rupgujewninitka Gita Yineru Wgenno yigap-
kakle. Giyagni kegeknanuwatanna payinerumnunanuko tye psolchijne
gajeruko. Retinpatkanona *Gita Yineru Wgenno ginachripatkano. Ten-
gogne gajeru kyachgapererumko numunanu.* Tsru nuyakle, tsru noy-
aknu numunanu. 31 Nyokanatanna notowrene. Tsro pogimnupotuplo
kowgimayma nyokanatanna. Wanna gapatjetanna ntsomitanune gepkox-
amkojesretayako, yoptukyawakapotunanuko tengogne ga wa pasreta yop-
tukyawakpotunanuko.

Gikera gipcheksuretinripirana

32 “Gimatanru yapkaklu gikerapiranaya. Wa tyosnuygalejiplutinitka,
tupcheksuretinpatka, gimatanutkalu wa walapustsitkani. 33 Waneko
pixka gixanu gigognepirana. Getinpatkalu wane gixlutkani tyekaka, gi-
matanutkalu gi gowukpatkalu. Gipgyaptostsitkalu. 34 Galikaka wane
nchingi, gi ruknoganu tye gimuweekakgognenatachinesha wa ptowruko
tyekaka ma mixkanuwa. 35 Wa tengogne ga wa chiji giknoganu, seyni wa
ntokanu gi giknoganu.

Nowegogneklu pixka

36 “Seyni walegogne, wale gipapko, gike gimata, gi wa Goyakalu towre-
runeko tengogne gajene, gi wa Gituruko, ga wa Girchipje galikaka gimata.
37 Gi rixanu Nowgogneklu pixka nixa gapokletanu Gita Yineru Wgenno.
38 Gi rixanu wa gonnewlu ma mapookanuwagognekaka wane rixa nikletna,
rurna, ganunrowatna, ga wa ganuruwatna wa Nowe jiglokingognepotu-
nanuklo pumlekwa. 39 Gi rumatna rapokinipotunanuko gonnewlu ga wa
ranikanna pejnurunniko. Wane pixka rixanu napokinipa Gita Yineru
Wgenno. 40 Giyagni gepi jejine sana gwanatanu. Satu ganiika ga wa satupni
giknokamtkona. 41 Gepi suxone ginripagita satu ginripiya. Sato ganiika.
Satopni giknokamtkona.
42 “Giyagni gixa giyokanu. Gi rixanu gi gimata girugogne runanu Git-
srukate. 43 Ga wa gimatanru wa tye. Wa kwangixlerupji gimatkamka
girpapko runinripa kachowguru, ruyokanmaka. Gi retashatanmaklu ko-
tamgiyaplu gipji. 44 Giyagni galpokotinwa gixa koxa, gi rixanu gi gimata gixa
girpapko nunanu Gita Yineru Wgenno.

Wayegrechri maponshinikanutkatu

45 “Giyagni ¿girupni wa wayegrechri gaponshinikanutkaluru ga wa
kshinikanuru? Wale rutakamta rutsrukate gipji gajene chinanu, wale
geneka nikletyapna nikjetinnapapko. 46 Giglenshinikanyegitkaluru wale
wayegrechri wa runini rutsrukate rukshikyaplu wane gixanatachri.
47 Galikaka wane nchingi pejnuruko wane rixle chinanu rutakanru.
48 Ga wa gektutu wayegrechri wane chinanutka rajiya, ‘Ramga ginreta
Nutsrukate,’ 49 Yinuwaka giylakletletna ruwayegretkone. Nika, ga
wa rura gimetachineyma. 50 Wale wayegrechri gitsrukate ginanu.
Ma kagwakgognetinitgogne, runanu. Ma mumatinpapko runanu.
51 Kochipjepotutanru. Sanowashatachineyma rutakanru walenupa.
Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu.

25

Yapkaklu pamole maklojinepirana

1 “Giyagni tengogne pogirewatyawaka pamole maklojine pixka
rixanu. Wanna koscheklo yochpiikalurkaka wannanuko. Rushpakamtna
yoptotapyapatkaluna gnunrowatachripa. 2 Pamyona manshinikanurone,
ga wa pamyo koxa kanshinikanurone. 3 Giyagni wa manshinikanurone
koscheklo yochpikjetanrona, seyni gi ranikluna ringi. 4 Seyni wa
kanshinikanurone ganiklu ringi pastonoya yochpikjetkaluroyma.
5 Ramganatinikopshini gnunrowatachripa ruxapnewanatna, rutnonatna
pejnuroneko. Rumkanatna.
6 “Ganikajyechno jemka saplechi wane chinachri, ‘¡Tyepatkani! Gnun-
rowatachripatkani. Gishpakanu. Gyoptotapanru.’
7 “Giyagni pejnuroneko maklojine yotunota. Ruglepokotlona yochpik-
jetanrona. 8 Giyagni manshinikanurone wane chinna kanshinikanurone,
‘Psoji genekanunwu gringite. Wa wyochpikjetanro giwniyanatkawu.’
9 “Seyni wa kanshinikanurone gigitna. Wane chinna, ‘Gike. Gi getko poy-
agotanu wixa chinanupa ga wa gixa chinanu koxa. Seyni gagjitapangonuklu
gixanupa wa ragjijetikowakaya.’
10 “Ragjitapakopshinruna rapokatka gnunrowatachripa. Ga wa
galpokonatachinetka jiglokamtatkaluna kashimyolu yegi. Rushyatkatka
gipgyapto.

11 “Gowukshini pimrone gina maklojine. Wane chinna, ‘Gitsrukaachi,
gitsrukaachi, pkotpukyegitanunwu.’
12 “Rugita wale. Wane china, ‘Galikaka wane nchingi, gi numatgi.’
13 “Giyagni giyokanu. Gi rixanu gi gimatlu gigogne, gi wa gipapkoko.

Yapkaklu sroschiprojkakapiranaya

14 “Gi rixanu tengogne pogirewatyawaka satu jeji pixka rixa wajra yachri.
Tomgana wayegrene. Renekamtna wane rixle. 15 Satu reneka satu pacha
waragkaproji, ga wa satu gepkoxamkojemole waragkaproji, ga wa satu
gepmole waragkaproji. Satkaka rumkatyawaka renekna. Wajra yatka. 16 Wa
satu pacha waragka yoptotachri ralimta. Marnewatatka. Walaya satu pacha
waragkatnaka yoptotatnaka. 17 Waneko pixka rixa wa gepkoxamkojemole
waragkaproji waneyalutu. Gepkoxamkojmole waragkatnaka yoptotatnaka.
18 Ga wa gepmole waragkaproji yoptotachri ralimta. Jitotlu chiji. Yogi-
matatkalo rutsrukate serojiprojite.
19 “Gowukshini potu runa wanna wayegrechine gitsrukate. Rugle-
pokotluna kwentatna. 20 Rapoka satu pacha waragkaproji yoptotachri.
Raniklo pimro satu pacha waragkaprojitnaka. Wane china, ‘Gitsrukaachi,
satu pacha waragka penekamtno. Petanu. Pimro satu pacha waragkaproji
nyoptotatnaka walaya.’
21 “Rutsrukate wane chinru, ‘Poyagnu, wayegrechri kigleryi ga wa poy-
agkakachriyi. Psotsotaji putakika poyagkakachriyi. Gixo potu chinanu
nutakinyi. Putsrukate gimuwatyawaka pjiglokanu.’
22 “Rapoka koxa gepkoxamkojmole waragkaproji yoptotachri. Wane
china, ‘Gitsrukaachi, gepkoxamkojmole waragkaproji penekamtno. Petanu.
Pimro gepkoxamkojmole waragkaproji nyoptotatnaka walaya.’
23 “Rutsrukate wane chinru, ‘Poyagnu, wayegrechri kigleryi ga wa poy-
agkakachriyi. Psotsotaji putakika poyagkakachriyi. Gixo potu chinanu
nutakinyi. Putsrukate gimuwatyawaka pjiglokanu.’
24 “Rapoka koxa gepimole waragkaproji yoptotachri. Wane china, ‘Git-
srukaachi, numatyi jeji shiko gajiryi. Pma mutaklewatyawakanu pjirgiya.
Pma muknokajityawakanu papatjetya. 25 Npika. Nalimta. Nyogimatlo
pserojiprojite chiji gitokote, wa gepmole waragkaproji. Waneyyi wa pixanu.’
26 “Rugita rutsrukate. Wane chinru, ‘Wayegrechri mugletyi ga wa ma
mernuwatachriyi. ¿Pumatmakge wa nma mutaklewatyawakanu njirgiya,
nma muknokajityawakanu napatjetya? 27 Giyagni pumkata gitakletlo nsero-
jiprojite kgipekoklerune yegi, wa napokini nyoptotanmaklo gitanuko ga wa
gixolewnachroymananuko.’
28 “ ‘Giyagni gkonanro waleya gepimole waragkaproji. Wa satu pacha
waragkaproji waneyalutu genekanro. 29 Gi rixanu waneyalutu psoluko
reneeko. Ruxolewnayegitanru. Ga wa waneyamigjetu, wane rixleko koniko.
30 Ga wa wayegrechri gike gapri migje maleka mapshagawaka giknokanru.
Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu.’

Giklukanuwnalgognepotupa

31 “Wa noyaknu numuninipa Gita wa Yineru Wgenno ga wa pejnuruneko
notowreneyma, natajiwniyawaka ntuplapijere ntuplatanu. 32 Gita getanu
rapatjekaakona payinemnunanuka. Nkotspalatanna. Wa gowegane giruko-
tachri pixka kotspalatna gowegane chiwo wgeneneyegiya. 33 Potuklesretate
galikaka nutakanna gowegane. Kegnetesretate nutakanna chiwo wgenene.
34 “Giyagni Gita pogirchino wane nchinanna npotuklesretate gajene, ‘Gi-
nanu, Nuru giglenshinikanutanune. Gyoptotanru pogirewatyawaka gixa

chinanupa galpokotkaluru ma mutaakonuwa tye psolchijneko. 35 Gi rixanu
nachinanno. Geneka nikletno. Nonunnagatewanata. Geneka giiretno.
Pnu giyakatyachrino. Gyoptotno. 36 Mamkatno. Gmakatno. Nyayixa.
Nsalwayegitno. Yoshmakjetikowakananno. Ginyegitno.'
37 "Giyagni poyagkakachine gigitanno. Wane chinannona, 'Gitsrukaachi,
¿giklu wetyi pnachinatini ga wa woglutyi, waka gonunnagatewatachriyi ga
wa weneka giiretyi? 38 ¿Giklu wetyi pnu giyakatyachriyi ga wa wyoptotyi,
waka mamkatyi ga wa wmakatyi? 39 ¿Giklu wetyi pyayixanatini ga wa
yoshmakikowaka pwini pixa, ga wa wunyegityi pixa?'
40 "Wa Gita pogirchino gigitanna. Wane nchinanna, 'Galikakni wane
nchingi, girukokta wa mturu potu wa nyi nomole wane gixini, wane gixno
Gita.'
41 "Wanepnute wane nchinankoxna wa nkegnetesreta gwachine,
'Gixrikinno, kamakpiratkalungi. Xirnachri gyanu gike rixiniko muwnakatu,
tsru kamchi chinanu galpokotkaluru ga wa gitowrenenupa. 42 Gi rixanu
nachi nixinina, gi geneka nikletanno. Nonunnagatewanatinina, gi geneka
giiretanno. 43 Pnu nuyakatinina, gi wa gyoptotanno. Mamkatu nixini,
gi wa gmakatanno. Nyayixinina ga wa yoshmakikowaka nwini, gi wa
nsalwayegitanno.'
44 "Giyagni wanna koxa gigitanno. Wane chinannona, 'Gitsrukachi, ¿giklu
wetyi wa pnachinatini ga wa ponunnagatewatini ga wa pnu puyakatini,
mamkatu, ga wa yayixachriyi ga wa yoshmakikowaka pwini, waneklu gi wa
wupxakyi?'
45 "Gita gigitanna. Wane nchinanunna, 'Galikaka wane nchingi, gi rixanu
gi wane gixlu satu nyi mturpotune, gi wa Gita wane gixa.'
46 "Wane yanunna saletikowakapna gike rixiniko mnikawnakatu. Ga wa
poyagkakachine wane yanna giwekikowaka gike rixiniko mnikawnakatu."

26

Tsrukakalune jemanshinikankaka kashichyapluna Geso

1 Wane rixa. Rali ginkakletinitkalu Geso pejnuruko tyekakapirana, wane
chinna yimaklene, 2 "Gixa gimatlu wa gepigogne giknoginpatka, waneplu
Tsru Giknoglushgogne ga wa Gita Yineru Wgenno samyooko, koroshishkita
nutakikopatka."
3 Giyagni tsrukakalune sasertotene, ga wa yine tsrutene gapata.
Sasertotene gitsrukatpotupji rapatyana. Kaygwasu giwakni.
4 Jemanshinikankakna kashichyapluna Geso yokwireyna, ga wa
ruylatyapluna. 5 Wane chinna, "Gi wa tsrugogneklupni. Ma
mejnugimalewatinitipna yine."

Wetani ruyokjiwutika Geso

6 Wetani rawanata Geso, gijirgitutpachri Simopji. 7 Tapyegitlu sato suxo.
Waneylo pastono klatalo, pgamlugalu yegi. Kwenuru potu. Nikawaka
tuplanatini Geso, tuyokjiwutlu.
8 Wale retna yimaklene. Rumtuwnana. Wane chinna, "¿Klu chinanu wane
tixa salewnaleta? 9 Gi rixanu tumkata gishankakotmaka tsru wenruya,
renekikolupna kwamonurune."
10 Geso gimatlu. Wane chinna, "¿Klu chinanu nsalewnakaklo twu suxo? Gi
rixanu kigleru kamrurchi tkamrutyano. 11 Gi rixanu waneygognenanupgi

wa kwamonurune gixayma, seyni Gita gi wa gimwagognenanutanutkagi. 12 Gi rixanu tuyokmanetno pgamlugalo, wa nkapnatikolupa tkamrutyano. 13 Galikaka wane nchingi, ginakakokta runkakletiko Kiglerupotunanu Tokanchi wa psolchijneko wa tye koxa tkamrutanru wala wane chinkalurupa wa tushinikikolupa wala."

Gota galuka samyokletlu Geso

14 Giyagni satu pamole gepi rixinri, Gota Giskaryote giwakatletachri tsrukakalune sasertotene yegi ya. 15 Wane chinna, "¿Klu galuka genekletno, gita samyokangi Wale?" Rupiratyaluna mapmoleproji.
16 Wanekluyakawa rujgalu ruglepoktapinri samyokyaplu.

Tsru Giknoglushgogne chinanu galpokotka

17 Muchinangogne jimaprojpa gisekachri myapjetkotugognekaka yimaklene ginyegitlu Geso. Wane chinruna, "¿Ginaka paluka galpoklejixwu wa Tsru Giknoglushgogne pnikyawakapa?"
18 Wale wane china, "Pokchi gyanu wale jeji yegi. Wane nchinanru, 'Yimaklewatachri wane china, "Nogognestsitkani. Pixa yegi Tsru Giknoglushgogne nkamrutinri nyimamkleneyma" ' " 19 Ga wa yimaklene Geso chinyawakna kamrutna. Ralpokotluna Tsru Giknoglushgogne chinanu.

Geso ginkakletlu wa satu yimakleru samyokanru

20 Kayimnu chininitka nikawaka tuplatatka pamole gepi yimakleneyma. 21 Wa nikanatinna, Geso wane china, "Galikaka wane nchingi, satu gixate rixinri samyokanutkano."
22 Wamonuwnapotutna. Yinuwaka wane chinretna satkaka, "¿Gitgetkopni, Gitsrukaachi?"
23 Giyagni rugitna Wale. Wane chinna, "Girpaktanwa Gitayma gigakachri kolpetoya gimyoya, walepni wa samyokanno. 24 Galikaka Gita wa Yineru Wgenno wane nyanu chinyawaka wa yonchi Gitapiranaya. ¡Gi waneni wa tye jeji, wale chinanu Gita wa Yineru Wgenno samyooko! Kiglemkalu tye jeji chinanu ma mushpaakannimka."
25 Giyagni rugita Gota wa samyokjeru. Wane chinru, "¿Gitgetkoni, Rawi?"
Wane chinru, "Pixa chinyawaka."

Jimapro gimnikikolu gitaakaluru

26 Nikanatinna wanna, Geso kashichlu jimapro. Ruglenshinikanyegitlu. Jiknaglu. Renekna yimaklene. Wane chinna, "Gyoptotanru. Gnikanru. Tyenwa nomane."
27 Kashichlo girapistono. Poyagnutyegitlo. Renekna. Wane chinna, "Giranu walaya pejnurunekgi. 28 Gi rixanu tyenwa nograga wa gerotu tokanchi gipiratkaluru chinanu, gixoluru yineru chinanu giyookaluru, wa mukochri kaspukikolupa. 29 Ga wa wane nchingi, xaniyakawa gi wa nuranutkalo twu gowajga wa walegognepotuko wa nuranro geroto wa Goyakalu pogirewatyawakaya."

Geso ginkakletagnaputlu Petro nutatinripa

30 Wa wanna shikaletinitkalu gimalwuru, rushpakamtatkana. Goliwa Magkate yana.
31 Giyagni Geso wane chinna, "Tye yechno pejnurunekgi gixapni gitspeekaakona Gita chinanu. Gi rixanu kayongalutkani:
Nuylakanru girukotapratachri,
ga wa gowegane gapatyawaka gajene
kotspalkaakona.

32 Wa nyotunotinpatka, Gita gapka kosekanu gixaya. Kalile nyanu.”
33 Petro gigita. Wane chinru, “Pejnurunekmaka gitspetanu Pixa chinanu,
gike nixiniko nutspetanu gita.”
34 Geso wane chinru, “Galikaka wane chinyi, tye yechno ma yanu-
matkanugnapuwa gaxawripa, mapa kata pnutatanno.”
35 Petro wane chinru, “Numkata gipnaletankoxmaka Pixayma, gi nnu-
tatanyi.” Ga wa pejnuruneko yimaklene wane china.

Getsemani ragjigognetinri Geso

36 Giyagni sana ya Geso wannayma. Getsemani chinikowaka sana yana.
Wane chinna yimaklene, “Gewi ntuplatanu, nagjigognetapinikopshini.”
37 Ranikna Petro ga wa gepi Sewereyo wgenene. Yinuwaka wamonuw-
naleta. Ga wa kojwakanshinikanutka. 38 Giyagni wane chinna, “Non-
shinikanu nwamonuwnapotutya gipukchi pixka potuko. Gkagwakanu gewi.
Giyokanu Gitayma.”
39 Wane rajrinya psotsotaaji. Yoptsojita. Yonoogojpotuta. Ragji-
gogneta. Wane china, “Nuru, rumkatini wane gixletikolupa, ruknoganu tye salewakchi Gitaya, seyni gi wa Gita galukyawakapni, seyni Pixa galukyawakapni.”
40 Yimaklene yegi ya. Retamtna gimkanatachine. Wane chinru Petro,
“Giyagni ¿gi gimkata giyokletge Gitayma pshinitsonu? 41 Giyokanu. Gagji-
gognetanu gma yantaletikotupa. Wa jmerenshinikanurungi galikakni, seyni
gimane muchkotni.”
42 Rumepe wane yaletatnaka. Ragjigognetapa salewnalepirana. Wane
china, “Nuru, nma murkanuwalo gi tumkata giknogletini Gitaya wa twu
girapistono, wane gixkalurupni palukyawaka.”
43 Rumepe yayegletatnakna. Retamtna gimkanatachine, gi rixanu ruxap-
newlena chinanu gi rumkata gimrekaygaletna. 44 Rajrinatnaka. Ragjigogne-
tapa mapa kata rixinri. Waneko pixka chintokanutatnaka.
45 Wanepnute yimaklene yegi yatnaka. Wane chinna, “Gimkapanuchi.
Gapnanutanutka. Nopapkostsitkani Gita wa Yineru Wgenno samyookotka
kmukochirerunemyoya. 46 Gyotunotanutka. Gayanutka. Gi gowukatkalu
nsamyokjerupa.”

Geso samyookaluru. Kashichkaluru

47 Wa yanumsanatiniwa, runatka Gota satu wa pamole gepi rixinrina.
Waleymana gixolune yine kyoglolewaprerune, kgagajererune. Runna
tsrukakalune sasertotene ga wa tsrunekoxasreta gajene. 48 Wa samyok-
jerupa genekna saturutu gimaxiklechi. Wane china, “Girukta namlutanu
gita, Walepakni. Gkashichanru.”
49 Rapyegitinitkalu Geso, waneklu wane chinru, “¡Rawi!” Ralukatkalu ga
wa ramlutlu.
50 Geso wane chinru, “Nomole, ¿klu chinanu puna?”
Giyagni rapyegitluna. Geso. Kashichatkaluna. 51 Ga wa satu Gesoymalutu
koshpaklu yoglolewapre. Rustaklu sasertotene gitsrukate potu wayegreru.
Yostakjepitlu.
52 Giyagni Geso wane chinru, “Pumretanru pyoglolewapre. Rawyawaka
putakanru. Gi rixanu pejnuruneko yoglolewapi koschekachri, yoglole-
wapiko ruylatiko. 53 ¿Waka gkagwakluge gi numkata gagjiretlu Nuru;
Walemka gitakyegitanutkano yokgipimole waragka pnute solalone gi-
towrene? 54 ¿Seyni gi rixpoko poyagkaakotanmaka Tokanchi Yonatkaluru
wane chinachri rumkata wane gixleta?”

55 Waneklu Geso wane chinna wa gixolune yine, “¿Ginyegitno gixa yoglolewapiyma gagajeyma, kachowguru pixka gixa kashretnoge? Pagognemnunanuka gixayma ntuplanata. Nunkaklewata kpashiwakapjiya. Gi wa wane gkashichyano. 56 Seyni pejnuruko tyekaka wane gixkaluru poyagkakikolupa wa yonchi, Goyakalu tokanu geneklewatachine yonga.” Ruknokamtluna pejnuruneko yimaklene. Rasukatkana.

Jemanshinikankakjetikowaka tunwatinri Geso

57 Ga wa Geso kashichachine ganiklu. Sasertotene gitsrukate potu Kaygwasu yegi ranikatkaluna, rapatyawakatkana yonchikgapine ga wa tsrune. 58 Wa Petro gomkagitlu gogajxigiyako. Sasertotene gitsrukatpotupjipotunanuko romkagitlu. Gitoko jigloka. Tuplanata towrechineyma retyaplu rushinityawakapa.

59 Wa tsrukakalune sasertotene, pejnuruneko jemanshinikankakjetikowakaya rujgaluna gipujtalewlusha galikaka migje Geso chinanu ruylajixyapluna. 60 Gimka gepikna gipgujtalewashatachine gapokachine, seyni gi rukshikluna.

Gapkatamtachine gepi gapoka, 61 wane chinachine, “Wale wane china, ‘Numkata jijrolekletlu kpashiwaka potu Goyakalunu, ga wa mapgogne nkamrupjitanutnaklu.’ ”

62 Palna sasertotene gitsrukate potu. Wane chinru, “¿Gike pugita? ¿Klu rupgujtatyayina wa nyi?” 63 Seyni Geso pochkeru.

Sasertotene gitsrukate potu wane chinru, “Goyakalu giwekachri kawchinanu nkoschekjixyi. Punkakanwu, ¿Pixlege wa Kristo, Goyakalu Wgenyi?”
64 Geso wane chinru, “Pixa chinyawaka. Seyni wane nchinyi,
Xaniyakawa gixa getanno
Gita wa Yineru Wgenno
tuplatyawakapa giyaklu potuklesretate,
nuninkoxapa kyachgapererumkoya tengogne.”

65 Giyagni wa sasertote gitsrukate potu suskamkata. Wane china, “Mupashiregnuchi china. ¿Klu wanepnute magatyawu gipgujtalewatachine? Getanu wa xani. Gyijnakotatkalu ma mupashiregnuya. ¿Gi pixka getle gixlu?”

66 Rugitna. Wane chinna, “Ruklukanuwna rupninripa.”

67 Giyagni rutskagjegojitluna. Yotmutluna. Pimrine giptagojitlu. 68 Wane chinna, “Kristo, Goyakalu chinanu punkakanwu: ¿Katu giylakyi?”

Petro nutatlu Geso

69 Malekputu tuplanata Petro. Wane tapyegityalu sato wayegrechro. Wane china, “Pixa koxa Geso Kalile gajeruymananyi.”

70 Seyni pejnuruneko getanuya nutata. Wane china, “Gi numata gikta pchina.”

71 Rushpaka. Maleka gajeru gipgyaptote ya. Satu getatnaklu. Wane chinna wa wane gwanatachine, “Tye koxa Geso Nasare gajeruymananu.”

72 Wale kawchinanu nutatatnaka. Wane china, “Gi numatlu wa jeji.”

73 Pshinitsonu rapyegitluna wane gwanatachine. Wane chinruna Petro, “Galikakni pixa koxa wannaymananyi. Gi rixanu ptokanu pumatika wa wane pixinri.”

74 Giyagni yinuwaka kamakpiirewleta. Yinuwaka Wale kawchinanu chinreta, “Gi numatlu wa jeji.”

Waneklu gaxawripa yanumatatka. 75 Rushinkaplu Petro wa Geso tokanu, wane chininri, “Ma yanumatkanuwa gaxawripa, mapa kata pnutatanno,” chinyalu. Rushpakamtatka. Maleka ya. Chiyampotuta.

27

Geso Pilato yegi

1 Goyechnokawpotuko jemanshinikankakjetikowaka jiglokna
tsrukakalune sasertotene ga wa yine tsrutene Geso chinanu, wa
ruylatyapluna. 2 Rostutluna. Ranikatkaluna. Pilato girukotlewatachri
yegi samyokluna.

Gota gipnale

3 Giyagni Gota wa samyokjeru retatkalu wa ruklukanuwnayegjixiko-
lutka, kashrijetanshinikanuta. Satkaklo wa mapamoleproji tsrukakalune
sasertotene ga wa tsrune yegi. 4 Wane china, "Gita mukochirewatatka.
Nsamyoklu muklukanuwnakatugraga."
Wa wanna wane chinru, "¿Gi rixwu wixa? Petanru pixa."
5 Ruknokamtlo sroschiproji kpashiwakaya. Ralimta. Rushriknojit-
nanatkawa.
6 Tsrukaklune sasertotene gwalo sroschi. Wane chinna, "Ginan-
shichkalurni tuknokikolu wa kpashiri gignantakikowaka, gi rixanu
granchi wenroni." 7 Jemanshinikankakna. Walaya ragjitluna kajpa
kamgakleruchijne, pnu giyakatyachine kapnatikowakapa. 8 Giyagni wane
chinkaluru Granchichijne xanigognenanu. 9 Waneklu poyagkakatkalu
Goyakalu tokanu geneklewatachri Geremiya wane chinyawaka:
*Rawlona mapmoleproji sroschi wa rutakwenutikolu wenru, wa pimrine
Gisrayiliklopishane gitakwenutanru.* 10 *Reneklona kajpa kamgakleruchijne
chinanu, Gitsrukaachi chinyawakno.*

Pilato gepomsatlu Geso

11 Girukotlewatachri getanu tunwata Geso. Ga wa girukotlewatachri
gepomgalu. Wane china, "¿Pixlege wa Goteyone Pogiryi?"
Geso wane china, "Pixa chinyawaka."
12 Wa jigyegitkoklunu tsrukakalune sasertoteneya ga wa tsruneya koxa,
gike rugita. 13 Giyagni Pilato wane chinru, "¿Gi ge pjema gi pejnupi-
rananananukta jigyegityayina Pixa?" 14 Gi satuna tokanchi rugityalu. Giyagni
girukotlewatachri giglajpotuta.

Waka Geso waka Warawasu

15 Wa tsrugogneklu satu yineru rushyegjetna gostutkaluru girukokta
ralukanruna. 16 Giyagni waneyananna gostutkaluru kpogiru, Warawasu
giwakatletachri. 17 Giyagni rapatinitkana, Pilato wane chinna, "¿Giru galuka
wa nkaspukyegityapgi? ¿Warawaslege waka Geso wa Kristo chinkaluru?" 18 Gi
rixanu wale gimata wa ranxalna chinanu samyokluna.
19 Gitakyagoklewatikowaka tuplanatini wale, ganunro yokantokanye-
gitlu. Wane chinru, "Petashatanru Wale poyagkakachri. Gi rixanu xawakni
gixo nsalewna Wale chinanu nupnawleya."
20 Ga wa tsrukakalune sasertotene ga wa tsrune gishinikanutna gixolune
yine wa Warawasu galikaka ragjitinripna, ga wa Geso ruylajixinripna.
21 Rugita girukotlewatachri. Wane china, "¿Giru galuka wa nyi gepi wa
nkaspukyegityapgi?"
Wanna wane china, "Warawasupni."
22 Pilato wane chinna, "Giyagni ¿gi nixyaplu Geso wa Kristo chinkaluru?"
Pejnuruneko wane china, "¡Koroshishkita gitaakalurupa!"
23 Girukotlewatachri wane china, "¿Klu gektutu kamruta?"
Wanepnute potu tsaplewatna. Wane chinna, "Koroshishkita gitaakalu-
rupni."

24 Giyagni Pilato getinri gike rumkata, seyni wanepnute galikaka rixa
gejnugima, gonu koscheka. Reromyoga gixolune yine getanu. Wane china,
“Muklukanuwnakatno tyegragaya. Gixa getanutkalu.”
25 Pejnuruneko yine gigita. Wane chinna, “Wixa chinanupni gigragaya, ga
wa wwugenene chinanupni.”
26 Giyagni kaspukyegitna Pilato Warawasu. Rali kochipjetjixletinitkalu
Geso, samyokatkalu koroshishkita rutakikolupa.

Geso gixpiranatkaluru solaloneya

27 Giyagni girukotlewatachri solalotene ganikatkalu Geso. Tsrupji Preto-
ryopji ranikluna. Pejnuruneko solalone gapatyegitlu. 28 Giyagni Waleko
gimkalu komkagatkaluna. Pakni yoshmookaluru pixkalutu mkachri yosh-
makatkaluna. 29 Kona kamgikaluru sagyeta yoshmakjiwutatkaluna. Kat-
sluksu samyokluna, potuklemyo. Yoptsojityegitluna. Ruxpiranatluna.
Wane chinruna, “¡Wuya, Goteyone pogire!” 30 Rutskagjetluna. Kashich-
luna katsluksu. Ruylajiwutluna. 31 Rali gixpiranatletinikaluna, komka-
gatkaluna mkachri. Waleko gimkalu yoshmakatnakluna. Ranikatkaluna,
koroshishkita rutakyapatkaluna.

Koroshishkita gitaakaluru

32 Rushpakamtinitkana. Retluna Surene gajeru, Simo giwakatletachri.
Wale rutjijixlona Geso koroshishkitate. 33 Rapokluna Kolkota chinikowaka.
Walenwa Gijiwuswaga yegi chinikowaka. 34 Reneka giiretmakluna
winga shepichlega yapjetkaluro. Retumgamkalo. Gi raluka giiretlo.
35 Koroshishkita rutakatkaluna. Kotspaltamkatluna. Gipenoklu rutakluna
gimkalu. 36 Tuplatna. Wane retanatyaluna. 37 Gijiwu gogwakate
rutakyaluna jigyegitikolu yonga, wane chinachri:
Tyenwa Geso Goteyone Pogire.
38 Giyagni Waleyma koroshshkita rutaakana gepi kachowgurune, satu
potuklesreta, satu kegnetesreta. 39 Wa giknogachine mupashiregnuchi chin-
runa. Ruwnownojiwutna. 40 Wane chinruna, “Pixni wa kpashiwakapji
jijrolekachripyi, mapagogne pkamrupjitanutnaklu. Pixnanuko gognetkak-
inwa. Goyakalu Wgene pixinipa, koroshishkita pujrukini.”
41 Waneko pixka china gixpiranatletluna tsrukakalune sasertotene, ga wa
yonchikgapine, ga wa tsrune. Wane chinna, 42 “Pimrine rognetkaka. Wale-
nanuko gi rumkata gognetkakletnawa. Goteyone Pogirmaka, koroshishkita
rujrukini xani. Walixanmaklu. 43 Raponshinikanutkamkalu Ruru Goyakalu.
Rushatkapanru xani ralukiniplu. Gi rixanu wane china, ‘Goyakalu Wgenno.’
” 44 Waneko pixka rixa yangaletluna kachowgurune Waleyma koroshishkita
gitaakalune.

Geso gipnale

45 Tumananutkani ruchpokatka tkachi psolchijnepotunanuyako. Kay-
inwakasreta rapokinpotunanuko rumrekatka. 46 Kayinwakpapko Geso
saplewata. Tsru plaji rixa. Wane china, *“Geloyi, Geloyi, ¿Lama sawajtani?”*
Walenwa, “Noyakalute, Noyakalute, ¿klu chinanu puknokatkano?”
47 Jeminrina pimrine wane gwanatachine, wane chinna wanna, “Pete.
Wale tomgalu Giliya.”
48 Waneklu rasukamta satu wannate. Rawlo katsopi. Kachgalu shich-
ponkaklu. Katsluksu rutaklu. Reneka giiretlu. 49 Pimrine wane china,
“Getashatanru. Wetkoxewa gikta runanu Giliya rognetkakapyaplu.”
50 Rumepe saplewletatnaka Geso. Tsru saple rixa. Kaspukatkalu ruwek-
inri.

Ksolaloteru gipgujtale

51 Waneklutka mkachrichrata gimaletanatachri kpashiwaka gajeru giskakamtatka. Gepichratatkalu. Teno rumuyaka giskakletyatka chijiina. 52 Ruyolikchijita. Sotlukaka gitspatjeta. Rutpukamta yomlechkaka. Gi gepika kpashirinni gapnanutachinnimane yotunota. 53 Wa yotunotinitka Wale, waneklu yomlechi rushpakyatkana. Kpashiri pokchi yatkana. Gixolune yegi rupgujewnayegitna.

54 Ga wa ksolaloteru ga wa waleymalune Geso girukotanatachine getlu wa giyolikchijru, ga wa wane gixkalurkaka. Tsru piklu rixanna. Wane chinna, "Galikakni Goyakalu Wgenni wa tye."

Koroshishkitastsi gwachine suxone

55 Wane rawanatna gixo suxone gowuka getanatyachine. Kalile romkagityaluna Geso. Rupxakanatluna. 56 Wannaymana Mariya Maktala gajero, ga wa Santiyako, Gosi ginro Mariya, ga wa Sewereyo wgenene ginro.

Geso kapnatkaluru

57 Kayi rixinitka runa satu jeji ponikolu, Garimate gajeru. Gosi giwakatletachri. Wa Geso yimaklerkoxni wale. 58 Wale yayegitlu Pilato. Gesnimane ragjita. Giyagni Pilato genekjixmanetlu. 59 Gosi gwamanetatkalu. Powrachratalu poyitatkalu. 60 Waleko giyomlepmaka gerotupna rutaklu, sotlu yomlechi gipgyaptote gakanokachri. Wane yiyatka. 61 Wane rawanatna Mariya Maktala gajero, ga wa sato Mariya. Tuplanatna yomlechi ginaple.

Yomlechi girukotka

62 Waleprikgogne, walenwa gapnanutikalurgogne, Pilato yegi rapatyana tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone. 63 Wane chinna, "Gitsrukaachi, wushiniklu wa wale kyokwirewaklerni wane china, 'Mapagogne giknoginpatka nyotunotanu.' 64 Giyagni pyokanrewatanu girukotayomletikolupa mapgogne rixinpotunanuko, ma chowgutapyapluna yimaklene goyechno, ma wane chinyanupna yine, 'Yotunomtatka gipnachinetskalaya.' Gapkatatachri pupjeru muchinanu pnute ma mixinitipa."

65 Pilato wane chinna, "Waneygi girukowatachine. Gajewa. Gignantakanru gimatyawaka." 66 Wane yatkana. Rugnantakluna yomlechi. Rupitluna sotlu, girukowatachineymananuko.

28

Yotunre

1 Ruknoginitka gapnanutikalurgogne, rumrerekamtinitka muchinangogne wa simana, wane yana Mariya Maktala gajero ga wa sato Mariya, yomlechi retapyapna.

2 Waneklu waneru tsru giyolikchijru. Gi rixanu Gitsrukaachitowreru gijruka tengogneya. Rapoka. Rakaprurutlu sotlu yomlechi gajeru. Wale gogo tuplanatatka. 3 Rawrakle pixka rixgojita. Gimkalu klataa rixpotuta giwru pixka. 4 Wale piklena chinanu wa girukowatachine giypiypitana. Gipnachine pixka rixanna.

5 Goyakalutowreru gigita. Wane chinna suxone, "Gi mpikanu gixa. Gi rixanu numatgi Geso gijga, wa koroshishkita gitakanatkaluru. 6 Gi wa gewitkalu. Yotunomtatka wa Wale chinyawaka. Ginanu. Getapanru rutakanatikowaka. 7 Gajewa. Nteyakawamtanu. Ginkakapanna wa yimaklene yotunomtinritka gipnachinetskalaya. Kosekatkagi. Kalile yatka. Wane getinitkalu. Nunkakatkagi."

8 Giyagni wanna yomlechi teyakawamtyatkana. Pikachine ga wa
gimuwatachine potu. Rasukamtna yimaklene runkakapyapna. 9 Makakta
Gesokni wa yoptotapna. Wane chinna, “Kiglenshinikanupgi.” Rapyegit-
luna. Kashjixitluna. Yoptsojityegitluna. 10 Giyagni Geso wane chinna, “Gi
mpikanu. Gajewa. Ginkakapanna nomolene wa Kalile yinripatkana. Wane
retinnona.”

Girukowatachine ginkakle

11 Wane yakopshinna, pimrine girukowatachine pokchi yatkana.
Tsrukakalune sasertotene runkakapna pejnuruko retanrutkana wane
gixachritka. 12 Rapatjetna tsruneyma. Jemanshinikankakna. Gixo
sroschi reneekana solalone. 13 Wane chinkana, “Wane nchinanu,
‘Yimaklene goyechno ginapa. Chowgutpatkaluna, wumkanatni wixni.’
14 Wale yijnakotinipa girukotlewatachri, wixa giglepokyegitangi.
Mkojwakanshinikanutkane wixkakangi.” 15 Wanna yoptotlo sroschi.
Wane rixna wa runkakikowakna. Giyagni poshalpiranatka Goteyone yegi
xanigognenanu.

Tsru yokanru

16 Giyagni pamole satupje yimaklene Kalile yatkana, satu magka yegi
wa Geso chinyawakpotukna. 17 Retinitkaluna yoptsojityegitluna. Seyni
pimrine nutanshinikanyegitlu. 18 Rapyegitinitkana Geso, ruynumsatna.
Wane chinna, “Psolpotuko nutakika tengogne ga wa chiji. 19 Giyagni gyanu.
Gyimakanna payinemnunanuka. Gkatanna Girchi giwakaya, ga wa Gi-
turu giwakaya, ga wa Giwekikaluru Kpashiri giwakaya. 20 Ginkakanna
kamrutyapluna pejnuruko nyokanatyagi. Gjemanu: Gixayma nwanu psol-
gogneko yoptukgogneshatyawakpotunanuko.”

Kiglerpotunanu Tokanchi
Kpashiri Marko Yonatanru

Gwa katlewakleru

1 Tyenwa yinuwakikolu Kiglerpotunanu Tokanchi Geso Kristopirana Goyakalu Wgene. 2 Wane rixa yokanatkaluru Gisayiya Goyakalu tokanu geneklewatachri. Wane china:
Gita yokanatlu notowreru pixa penute.
Wale galpokotanru patnugapote.
3 *Yineru mwiyawakanu saplewatyachri wane china:*
Galpokotanru Gitsrukachi gatnugapote.
Mpotukatanru gigapkaka.
4 Gwa katlewata yineru mwiyawakanuya. Wane runkakyana yine genshinikanutachinepa katinripna. Ga wa kaspukamukochiretikolupapirana runkakna. 5 Rushpakyegitluna pejnuruneko Gotesreta gajene ga wa Gerosale gajene koxa. Wanna ptowruneko katka Gorta gapgaya. Rupgujtamukochiretnawana.
6 Wa Gwa makatlu kameyopixi. Wa pamta gipchiji rushrika. Wale niklu tsetse ga wa wrolga gosha gajeru. 7 Runkaklewata. Wane china, “Runa najxigi Gita pnute muchkonurutu. Gi wa Gita gimukluni nyomshokinri nkoshpirokyaplu yoshmaklejixitsa. 8 Gita galikakni katgi gonuya. Wa Wale katangi Giwekikaluru Kpashiriya.”

Geso katka

9 Wane gixlutkani walegognekaka. Nasare Kalilechijne runyatka Geso. Wane Gorta gapga Gwa katyalu Geso. 10 Waneklu wa gonu yotunotyatka. Retlu gitpukachri tengogne, wa Giwekikaluru motkoko pixka rixa, Wale gogwaka gijrukyachri. 11 Tengogne runya satu tokanchi wane chinachri, “Pixni Noturyi nalukanruyi. Pixa gigletanshinikanutno.”

Geso yantaletka

12 Waneklu wa Giwekikaluru ganiklu yineru mwiyawakanu. 13 Wane rawanata yineru mwiyawakanuya gepkoxamkojemolgogne. Wane rumlukanutyalu Satanasyo. Wane rawanata kmatsurunetskala. Goyakalutowrerune tengogne gajene gipxaklu.

Geso yinuwaka kamrureta

14 Waneklu kashichkoklunutka wa Gwa. Wanepnute Geso wane ya, Kalile ya. Runkaklewata Kiglerpotunanu Tokanchi pogirewatyawakapirana. 15 Wane china, “Gigogne poyagkakatka. Goyakalu pogirewatyawaka gi gowukatkalu. Genshinikanutanu. Galixanru Kiglerpotunanu Tokanchi.”

Tomgana gepkoxamkoje yimaklene

16 Tsru wenustsi Kalile yapamta. Retlu Simo repuruyma Gantirishi, chalugjetachine tsru wenuya, wa kshimagaklerune. 17 Wane chinna Geso, “Ginanu gwagajxigitanno. Yine gwapjetachine nixkakanutkagi.” 18 Waneklutka ruknokamtatkaluna chalnena. Romkagitatkaluna.
19 Wane rajrinya. Retlu Santiyako, Sewereyo wgene repuruyma Gwa. Wanna koxa kanawa gwanata. Ramtatluna chalkaka. 20 Waneklutka tomgana Wale. Ruknokamtluna rurna Sereweyo kanawaya kamrurewakleruneyma. Wane yana. Rawgajxigitluna.

Rutuukaklu jeji kamchi puchotlewatachri waneyalutu

21 Kapernawo rapokinitkana, gapnanutikalurugognekaka jiglokjeta
ginkaklewawakapji. Wane runkaklewlejetya. 22 Ruglajitna wa
runkaklewleya. Gi rixanu runkakna tsru gitaakaluru pixkako rixa. Gi
wa yonchikgapine pixka rixa. 23 Waneru runkaklewawaklepjiyna jeji wa
kamchi puchotlewatachri waneyalutu. Wale saplewata. 24 Wane china,
"¡Ya! ¿Gi pixannatkawu Geso Nasare gajeru? ¿Puna pumtukpotutapyapwu?
Numatyi Kpashiryi Goyakalunu."
25 Geso chigetjetlu. Wane china, "Pochkepyi. Pushpakanutka waleya."
26 Wa kamchi puchotlewatachri shipchojtakakanru jejni. Saplewjetana
tsruplaji. Rushpakamtatka wa waleya.
27 Pejnuruneko giglajita. Giyagni repomgakakna. Wane chinna, "¿Klunerni
wa tye? ¿Klu gerotu ginkaklewlutkani wa tye? ¡Waleni wa tsru gitaakaluru
pixka rixa! Wale yokanatna kamchine puchotlewatachine. Jemluna Wale."
28 Waneklu pogiwata psolchijnepotunanuko Kalilesretaya.

Rutuukaklo Simo gimajiro

29 Wanepnute rushpakamtinitkana ginkaklewawakapjiya, wanna wane
yana Simo, Gantirishipji, Santiyakoyma, Gwa koxa. 30 Wa Simo gimajiro gik-
luga. Tpachwata. Giyagni walapirana runkakluna. 31 Giyagni rapokinitka
kosemyotlo, yotunkaklo. Tupachwalgamtatka. Wala gipxakatkana.

Gixo gitukachine

32 Wa kayi rixinitka wa rumxikinitka tkachi ranikyegitluna pejnuruneko
yayixachine, kamchichachine. 33 Wa pejnuruneko tsru pokchi gajene gap-
atjeta gipgyaptoya. 34 Geso gituukakna gixo yayixachine pnumnunanuka
gixachri yayixluya. Wale giknokna maleka gixo kamchine. Gi ruchi yanum-
saletna kamchine, gi rixanu rumatluna.

Geso gagjigognetapa

35 Yotunomta goyechnokawpotuko, ma mumrereekanuwa. Rushpakamta.
Wane ya yineru mwiyawakanu. Wane ragjigognetya. 36 Simo, waleymalune
gijgalu. 37 Rukshikluna. Wane chinruna, "Pejnuruneko gijgayi."
38 Wane chinna Geso, "Wane gayanu papokchikaka gawastsitanune yegi.
Wane koxa nunkaklewatini. Wale chinanukni nuna."
39 Wane ya. Runkaklewananumta runkaklewawaklepjikakayna psoluko
Kalileya. Ruknokyana maleka kamchine.

Geso gituukaklu gijirugitutachri

40 Satu gijirgitutachri ginyegitlu. Ragjipotutlu. Yoptsojityegitlu. Wane
chinru, "Palukiniplu pumkata powratletno."
41 Geso getwamonutlu. Romyokyegitlu. Kamruklu. Wane chinru,
"Naluklu. Powra pixinripa." 42 Waneklutka gijirgitlu gitukyegitatkalu.
Powratkalu.
43 Rujretlu. Yokanatatkalu. 44 Wane chinru, "Gike punkakanu. Seyni
pyanu. Sasertote pekakgitapinwa. Penekashatanru powranuya wa Moysisi
yokanatanru. Walepni gipgujtalewlu wanna chinanu."
45 Wa wale gishpakamtatka. Yinuwaka ginkakletletlu gixo. Poshalpi-
ranamtlu. Giyagni wa Geso gi wa gimkata gapokletlu gipgujewnaleta tsru
pokchiya, seyni maleka rawanata yineru mwiyawakanuya. Runyegitluna
Wale pnumnunanuka gajene.

2

Geso gituukaklu giktegachri

1 Gi gixogogne giknoginiwa, Kapernawo rapokatka. Yijnakyegitinitka
panchitkalu, 2 rapatjekakna gixolune. Gi wa gipgyaptoko poyagotatka. Geso
ginkakna wa tokanchi.
3 Runna. Ranikyegitluna giktegachri. Ranikjene gepkoxamkoje. 4 Gi
wa rumkata gapyegletluna gixo yine chinanu. Suswakluna wa washre
Wale ginaple. Wane rixa kotpukleswatluna. Wane jijrukyaluna gijeko
wa giktegachri giklugyawaka. 5 Geso getlu wanna galixle. Wane chinru
giktegachri, "Wiwi, pmukochirkaka pkaspukikatka."
6 Wane koxa tuplanatna pimrine yonchikgapine. Wanna gishinikanuwata
rajiyna. 7 Wane chinna wanna, "¿Klu chinanu wane china yanumsaleta
wa tye? Mupashiregnuchi china. Gike gimkata kaspukmukochirewleta.
Satupjeru Goyakalupje."
8 Giyagni rumata Geso Walenanuko wane rixanshinikanutinrina. Wane
china, "¿Klu chinanu wane gixanshinikanuta tyekaka wa gajiya? 9 ¿Girni
wa myapretu potu? Wane chinikolu giktegachri, 'Wa pmukochirkaka
pkaspukikatka,' ga wa wane chinikolu, 'Pyotunotanu. Pkoschekjekotanu.
Pyanutka.' 10 Wa gimatyaplu wa Gita Yineru Wgenno tyechijneya gi-
taakalurno kaspukmukochiretjerupno," wane chinru giktegachri, 11 "Pixa
wane nchina, Pyotunotanu. Pkoschekjekomtanu. Pyanutka pupji."
12 Yotunomtatka. Waneklutka koschekjekomtatka. Rushpakamtatka pe-
jnuruneko getanu. Giyagni pejnuruneko giglajita. Rumalwutluna Goyakalu.
Wane chinna wanna, "¡Gi pagogneko wane pixkalutu weta!"

Geso tomgalu Rewi

13 Rumepe gishpakleta. Tsru wenu yatka. Pejnuruneko yine ginyegitlu.
Wale ginkaklewyegitna. 14 Ruknogamta. Retlu Rewi Galgweyo wgene. Tu-
planata girukotlewatachri wenutikowaka. Wane chinru, "Pomkagitanno."
Palnamtatka. Romkagitatkalu.
15 Waneklu wane rawanatini Geso wa nikawakakwa Rewipji, gixna gi-
jgawenutachine ga wa kmukochirerune nikawakakwa koxa rawanatna
Gesoyma, yimaklene koxa. Gi rixanu gixolunni yine. Romkagitluna.
16 Wanena yonchikgapine. Wannanwa Gwariseyone koxa. Retanatluna
nikyawaka wannayma kmukochirerune ga wa gijgawenutachine. Wane
chinkanna wa yimaklenni Gwariseyoneya ga wa yonchikgapineya, "¿Gi rix-
atka wa wannayma nika, rura, wanna gijgawenutachine ga wa kmukochire-
rune?"
17 Geso yijnakotlu. Wane chinna Wale, "Wa gichkolune gi galuklu kpinre-
wakleru, seyni yayixachine galuklu. Gi wa nuna ntomgiyapna poyagkaka-
chine, seyni wanna kmukochirerune ntomginripni."

Gogajirewlu

18 Wa Gwa yimaklene ga wa Gwariseyonenu gogajirewata. Runna. Wane
chinruna, "¿Klu chinanu wanna Gwa yimaklene wa Gwariseyone yimaklene
koxa gogajirewata, ga wa Pixa yimaklene gi wa gogajirewata?"
19 Wane chinna Geso, "Gi rumkata gogajirewletna wanna kashimyolu geta-
chine gnunrowatachri wannaymalutuwa, Gita pixka nyimakleneymano.
Wa wannayma rawanatini gnunrowatachri gi rumkata gogajirewletna,
xani pixka wa Gita gimwakopshinna nyimaklene. 20 Runinpatka pagogne
wa gnunrowatachri konikolgognepatka wannayegiya. Waneklu rogajire-
watanna wanna.

Yaglu gerotu yimaklewlupirana

21 "Gikena gamatlu wa muchkirgakatu mkachri gitsole. Wane rixkoklunu,
waleko gerotu sama suskaklu gitsole. Wanepnuteyaka rixa giskakletanatka.

22 Gikena giyokgatlu winga gerotu, tsapkaka tsrutsoleji. Wane rixkoklunutka, winga suskakanru tsapkakni. Tuyokgata wino. Tsapkaka salewna. Seyni wa winga gerotu tsapa gerotu tutakgatka."

Komlakluna gitaklugwu gapnanutikalurgogne

23 Wane rixa. Sana yapanata gapnanutikalurgogne. Yimaklene yanananumta. Yinuwaka sustakagwuremtluna gitaklugwu. 24 Giyagni Gwariseyone wane chinru, "Petanu. ¿Klu chinanu wane rixna gapnanutikalurgogne wa ginanshichkalurgogne?"
25 Wane chinna Geso, "¿Gi ge pagogne getyongatlu wa gi rixpokota Tawi, magatini wa nachichini wale ga wa waleymalune? 26 Gi rixpoko jiglokletlu wa Goyakalupji, wa Gawiyatari walenwa sasertote gitsrukatpotu. Niklu jimaprokaka gekakgitkaluru. Wa walenwa ginanshichkaluru niklu. Sasertotenepje niklu. Reneekoxna rumotsane."
27 Wane koxa chinna Geso, "Wa gapnanutikalurgogne yine chinanu kamrutka. Wa yine gi kamrutka gapnanutikalurgogne chinanu. 28 Giyagni wa gapnanutikalurgogne koxa gitsrukatno Gita wa Yineru Wgenno."

3

Rutuukaklu giprigamyotachri

1 Jiglokatnaklu ginkaklewawakapji. Waneru satu jeji giprigamyotachri.
2 Giruktatluna Geso wa gapnanutikalurgogne rutuukaklewatinri wa jigyegityapluna. 3 Wane chinru wa jeji giprigamyotachri, "Pyotunotanu ganikajiya."
4 Wane chinatnakna Geso, "¿Girni wa gapnanutikalurgogne muklukanutu kamrutkalurupa: waka kiglerge waka gektutlege? ¿Gognetkaklurge giweklu waka giylalu?" Ga wa wanna pochke.
5 Reknojtayegitna. Jigekanuwata. Wamonuwna wa shikgaji rixinrina. Wane chinru jeji, "Pomyokanu." Romyoka. Ruglewamyotatka.
6 Rushpakamtna Gwariseyone. Waneklutka Giroreyoneyma jemanshinikankakyegitluna Wale ruylatyapluna.

Romkagimtluna gixolune yine

7 Geso gitspalamta. Tsru wenu ya yimakleneyma. Romkagimtluna gixolune yine Kalile gajene Gote gajene koxa, 8 Gerosale gajene, Gitome gajene, ga wa pasreta Gorta gajene, Tirostsi gwachine, Sitostsi gwachine, gixolune yine. Jemyegitluna gi pixkalutukokta kamruta. Runyegitluna Wale.
9 Wane chinna Geso wa yimaklene galpokjixanutkalo kanawa gixolune yine chinanu ma machpakyanupluna. 10 Gi rixanu gi gepika rutuukaka. Giyagni rujirkojetna Wale gogo yayixachine pejnunanuka kamrukyapluna.
11 Ga wa kamchine puchotlewatachine getinri yoptsojityegitluna. Saplewatna. Wane chinna wanna, "Pixni wa Goyakalu Wgenyi." 12 Geso gijretna gixo gi rupgujetanruna.

Tsomitna Geso pamole gepi

13 Kanika magka. Tomgana Wale gishinikanune. Runyegitluna. 14 Geso gitakna pamole gepi Waleyma gwachinepa, wa yokanatanunepa ginkaklewatachinepa, 15 wa kamchine maleka ruknokyapna. 16 Rutakna pamole gepi: Simo; wale rutakgiwakata Petro; 17 wa Santiyako, Sewereyo wgene; Gwa, wa Santiyako gepuru (Giwakatna Wowanerge; walenwa rutlogle pixkalune), 18 wa Gantirishi, wa Wilipi, wa Wartolo, wa Matiyo, wa Tomasu, wa Santiyako Galgweyo wgene, wa Tateyo, wa Simo Muchkopiranawatachri;
19 wa Gota Giskaryote samyokjerupa.

20 Panchi rapokinitkana, rapatjetatnakna yine. Giyagni wa wanna gi
gimkata nikletna. 21 Wa jempiranyegitluna wa Wale gimwanune. Runna
kashichyapmakluna. Wane chinna wanna, “Sepronachrinatkani.”

Mupashiregnuchi Giwekikaluru Kpashiripirana

22 Gerosale yopikyana yonchikgapine. Wanna wane china wa waneylu
Welsewo, wa tsru potu kamchiyma ruknokna kamchine maleka.
23 Wa tomginitkana Geso, wane china yapkakluya, “¿Gi rixpoko maleka
giknokletinwa Satanasyokakluko? 24 Wa pogirewatikowaka gajene wan-
nakakluko kotspalanshinikankakmaka, gi rumkata gwagogneretna wa wale
pogirewatikowaka gajene. 25 Panchi gajene wannakakluko kotspalan-
shinikankakmaka gi rumkata gwagognereta wa wale panchi gajene. 26 Wa
Satanasyo yagotinmakwa walenanuko wa, kotspalanshinikanutinmakwa
gi rumkata gwaleta seyni nikawnanu. 27 Gike gimkata jiglokletlu gipji
gichkolu, chowgutyaplu rejnunkate ma mostutkanuwalu wa gichkolu.
Waneklu chowgutyalu gipji gajeru. 28 Galikaka wane nchingi, kaspuukalu-
rupni wanna yine wgenene pejnuruneko mukochirkakna, mupashireg-
nuchi girukokta mupashiregnuchi yanumatini. 29 Seyni girukokta wa Gi-
wekikaluru Kpashiri mupashichkatu, gike rixiniko kaspukiko seyni gik-
lukanuwnachri mukochri gike rixiniko mnikawnakatupa.”
30 Gi rixanu wanna wane china, “Waneylu kamchi puchotlewatachri.”

Geso ginro, repurune

31 Tuna runro, repurune koxa. Maleka rawna. Repukmakluna. 32 Wa gixol-
une yine ruxiplatjene wane chinruna, “Petanu. Malekna punro, pepurune.
Rujgayina.”
33 Wa Wale gigitna. Wane china, “¿Katni wa nunro, wa nepurune?”
34 Retjetna ruxiplatanune. Wane china, “Getanna nunro nepurune. 35 Wa
girukokta kamrutlu Goyakalu galukanru, ga ga walenwa nepuru, nepuro,
nunro.”

4

Kgitaklewakleru

1 Rumepe yinuwaka ginkaklewleta tsru wenustsiya. Rapatyegitluna
gixo potu yine. ¡Gi pejnunanukta! Giyagni ratskotatka kanawa. Wane
tuplatatka tsru wenuya. Pejnuruneko yine chiji gwa, tsru wenuwnaga.
2 Runkaklewyegitna Geso yapkakluya gi gepikapirana. Wane chinna Geso
runkaklewleya,
3 “Gjemanu. Satu kgitaklewakleru gishpakamta rutaklewtapanu. 4 Wane
rixa kopalajreta. Pimriji gatnugapostsi gapokajita. Runna koshichine
teno yapachine. Niklokajitluna. 5 Pimriji sotlu gwiyawaka gapokajita
mawiyawakanu potu kajpa. Waneklu rupcheknimka gi rixanu gi wa
tenru kajpa. 6 Ga wa rushpakini tkachi jimanatkalu. Ma matskinu chi-
nanu rupriganatka. 7 Pimriji kona yegi gapokajita. Tseruwna konkaka.
Kapotanatkalu. Gi kajinatkalu. 8 Pimriji kiglewaka chiji, gapokajita. Wane ji-
watya. Tseruwna. Ruxolewna. Rawa satu mapamoleji, satu patsrujirmoleji,
satu satu pachaji.”
9 Wane chinna Geso, “Kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu.”
10 Walepje rixini repomgaluna rawastsitanune pamole gepiyma wa yap-
kaklupiranaya. 11 Wane chinna Geso, “Ga wa gixa geneeka gimatyaplu
giyogimanatkaluru Goyakalu pogirewatyawakapirana. Wa maleka gajene
ginkaaka yapkaklupjeya pejnurukopirana.

12 Retinna retanmakna, ma mumatinitipna.
Jeminna, jemanmakna, ma mumata jeminitipna, ma kashrijetikotupna,
ma kaspukmukochiretkanupna."
13 Wane chinna Geso, "¿Gi ge gimatlu tye yapkaklu? ¿Gi gixpoko gimatle-
tanru ptowruko yapkaklu? 14 Wa kgitaklewakleru gitaklu tokanchi. 15 Ga ga
wannanwa gatnugapostsi gwachine. Rutakikna tokanchi. Wa jeminitkana
waneklu runa Satanasyo. Konyanna tokanchi rajna gitaakaluru. 16 Waneko
pixka rixna wa gitaakalurune sotlu gwiyawaka. Wa jeminitkaluna tokanchi
waneklu yoptotluna rumuwleyna. 17 Gi wa waneyna gitskina wanna. Wa
pshinitsonu gwachinepa. Wa runini salewakchi, wa kojwawakchi tokanchi
chinanu waneklu rutspekaakana. 18 Pimrine gitaakalune wannanwa konye-
girune wa tokanchi jemachine. 19 Wa kojwakanshinikanrukaka tyegogneya
ga wa ponikolewlu yokwire ga wa getsotanrewlu pagixankakaya jigloka.
Kapotlu tokanchi. Gi wa jiwatanatka. 20 Wannanwa gitaakaluru kiglewaka
chiji, wa jemachine tokanchi. Wanna yoptotlu. Jiwatna, satu mapamoleji,
satu patsrujirmoleji, satu satu pachaji."

Yochpikjetkaluro

21 Wane koxa chinna Geso, "¿Taniikege yochpikjetkalurompuko wa gi-
matumpuko ga wa shechimpuko tutakikolupa? ¿Gi ge katalo kgapiko tu-
takikolupni, wa tpokamlatinripa? 22 Gi rixanu maleshlu wa yogimatkaluru
ma mupgujetikotupa. Gi wa pochkeruko mpogijetkotupni. 23 Girukokta
kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu."
24 Wane koxa chinna Geso, "Xakoka gyijnakotanru. Wa yantapi gixa
yantajetinro, walako yantatingina gixanuko. Gyognikyegitko gixapa. 25 Wa
waneyalutu wanepnute reneeka. Waneyamigjetu wane rixle konikona."

Giji tseruwniyachri

26 Wane china Geso, "Wane rixa Goyakalu pogirewatyawaka wa satu jeji
gitaklu giji chijiya. 27 Rumka, yotunota, goyechno ga wa gogi. Wa kajiruji
gipcheka. Tseruwna. Gi rumata gi rixpokota. 28 Walenanuko jiwkaknawa
wa chiji. Muchinanu yosnukapcheta; wanepnute gigwutka, wanepnute giji
galixachri gigwuya. 29 Wa ralijitinitka waneklutka gistakapi rustajikatka gi
rixanu rapokatka gipapko jirgikolupa."

Mostasaji

30 Wane china Geso, "¿Giru wutakanru wale pixkalutu pogirewatyawaka
Goyakalu? ¿Giru yapkaklu wutakanru? 31 Wa mostasaji pixka rixa. Wa chiji
rutaakoklunu walenwa mtserutu ptowruko kajiruji giyagokolutu wa chijiya.
32 Wa rali gitakletkoklunutka. Rupcheka. Tseruwna tsru potu ptowru
kshana gitaakaluru pnute. Tsruplukakni. Giyagni koshichine tengogne
gajene gimkata gwaleta gichiklempuko."
33 Gixo tye pixkalutu yapkakluya Wale ginkakna tokanchi wa rumkata
jemletyawakna. 34 Ga wa yapkaklu migje gi wa runkakna Geso, seyni Waleko
yimaklene wannapje rixini runkakpokowakatna ptowruko.

Rutuukaklu kannipgyalu

35 Wa walegogne wa kayi rixinitka wane chinna Geso, "Wakanu gayanu."
36 Wa yokanatkatkana gixolune yine. Waneklu ranikatkaluna yimaklene
kanawaya. Wane koxa yana pimro kanawkaka Waleyma. 37 Yopyoka tsru
kannipgyalu. Tuygajetlo gishpurga kanawa. Giyagni katsepgatkalo kanawa.
38 Tostsi rawananumta. Rumkananumta rutspannojreya. Komyekluna.
Wane chinruna, "Yimaklewatachri, ¿gikenna rixyi wa wupninripatka?"

39 Wa yotunotinitka chigetjetlu kannipgyalu. Wane chinru wa tsru wenu,
"Pochke. Pushyanamatanu." Rutuka wa kannipgyalu. Mayegixgataa rix-
anatka.
40 Wa wane chinna Geso, "¿Klu chinanu mpikatka? ¿Klu chinanu gi galix-
gognenatawa?"
41 Pikna tsru piklu. Wane chinkakna wannakakluko, "¿Katni wa Tye? Wa
kannipgyalu wa tsru wenu jemyawaklu."

5

Geso gituukaklu kamchichachri

1 Wakanu yana tsru wenuya Gerasenonesreta. 2 Wa ruptekinitka kan-
awaya, waneklutka yoptotaplu satu jeji yomlechi gajeru. Kamchi pu-
chotlewatachri waneyalutu. 3 Yomlechi yegi gwachrini wale. Gikeko
gimkata gosturetatkalu, gi wa yowumatsayakoxapa. 4 Wa gi gepi kata
wane rostutkamkatka supoya yowumatskoxaya. Wa yowumatsni ruston-
jemtana waleya. Wa supni tutskinjemtana. Gikena poyago gipuchkak-
letlu. 5 Psolyechnoko psolgogneko wane rixa saplewjenanumta magkaya
yomlechkakaya. Rustajitnawa sotluya.
6 Wa retinitkalu wa Geso gowukayako rasukamta. Yoptsojityegitlu.
7 Saplewata. Tsruplaji rixa. Wane china, "¿Gi pixanutkano Geso, Goyakalu
teno potu Gajeru Wgene? Kachingagjire nixyi Goyakalu kawchinanu, gi wa
psaletpotutanno."
8 Gi rixanu Geso wane chinatkalu, "Pushpakyegitanru tye jeji, kamchi
puchotlewatachri."
9 Geso gepomgalu, "¿Klu giwakyi?"
Rugitlu. Wane china, "Ngiwaka Gixoluru, wa gixolurunpotwu." 10 Wa
ragjitlu maleka ma yokanatyaplu tyesretaya.
11 Wanenanru magkastsi gixoluru kochi. Nikanatna. 12 Ragjitluna pe-
jnuruneko kamchine. Wane chinna, "Kochi yegi pyokanatanunwu wa
wanna wjiglokyapa." 13 Geso gichichna. Rushpakamtatkana kamchine
puchotlewatachine. Kochinni jiglokamtatkana. Gixolunni kochinni gipjita
gijrukyanatka. Tsru wenu rapokanna. Wanegetkonna gepi waragka. Tsru
wenu gagyekyachinena.
14 Wanna kochi girukotachine gasukamta. Runkaklewtapna tsru
pokchiya, ga wa sana gajene koxa. Runatkana retapyapluna klunerukta
wane gixkaluru. 15 Runyegitluna Geso. Retluna wa kamchitpachri wa
gixoluru gwanatanru. Tuplanatatka. Kamkatkalu. Kanshinikanutkalu.
Pikanna. 16 Retanatjene ginkakna gikta rixpokonatka wa kamchitpachri,
wa kochinepirana. 17 Yinuwaka gagjiretluna Geso wa rushpakinripa
wannasretaya.
18 Ratskota kanawa. Wa kamchitpachri gagjitlu wa Wale yegi rawinri-
patka. 19 Geso gi galuka ganikletlu. Wane chingonuklu, "Pupji pyanutka
pumwanune yegi. Punkakanna gikta rixpokotatkayi Gitsrukaachi. Wale
punkakanna retwamonutyayi." 20 Ralimta. Yinuwaka ginkaklewletatka
Ntekapoliya gikta rixpokotatkalu Geso. Pejnuruneko gimyeka.

Gayro gagjitlu rushicho chinanu

21 Koprugatatnaka Geso kanawaya. Wakanu ya. Rapatyegitluna gixo
yine. Tsru wenuwnaga rawa. 22 Runa satu wa tsru gitaakalurune ginkakle-
wawakapji gajenyegiya, Gayro giwakatletachri. Retinitkalu yoptsojityegitlu
Gesojixistsiya. 23 Wane chinru, "Wuya wanepnawakla nshicho wgeneji.

Petapanunro. Tupnakastsinatkani. Putakamyogogotanunro tutskalginripa.
Tuwekanu."
24 Geso waleymamnutka. Romkagimtluna gixolune yine. Rachpakluna.

Rutuukaklo salewnanatachro

25 Sato suxo gigragalewatachrona. Pamole gepi walapu gigragalewat-
achrona. 26 Gixo kpinrewaklerunyegimka tyanitka. Wanna chinanu
tsalewna gixo. Tnikatlewatanatka ptowruko walanuko tixinri. Gikena
gipxakanro. Seyni taalinanumtana. 27 Tjempiranyegitinitkalu Geso, tuna
Wale gajxigiya wa gixolune yine yegi. Tkamrukamkatlu. 28 Wa wane
china wala, "Nkamrukamkashatinri nutskalganu." 29 Waneklutka tograga
gitskikatka. Tumatnawa tomaneya tuglewatinritka wa tsalewnanatinri.
30 Waneklutka Geso gimatatka Walenanuko rushpakamtyatka giyaklu.
Ruprotaka wa gixolune yine yegi. Wane china, "¿Katu kamrukamkatno?"
31 Wane chinruna wa yimaklene, "Gi ge petna wa gixolune yine gach-
pakyawakyi. Seyni wane pchina, '¿Katu kamrukno?' "
32 Wale geknojtata retyaplo katukta wane gixlu. 33 Wa suxo pika. Tutatata.
Tumata wa wala gixyawaka. Tuna. Tyoptsojityegitlu Wale. Tunkaklu
ptowruko galikaka. 34 Wale wane chinro, "Wiwi, palixle gitskalakyi. Pyanu.
Kiglenshinikanpatkayi. Kiglepatkayi wa psalewninrinanutka."

Yotunkaklo Gayro wgene gipnachro

35 Yanumsatiniwa Wale, ginkaklewawakapji gitsrukatepji runyana pim-
rine. Wane chinna, "Pshichni tupnanatka. ¿Klu chinanu pkojwakawalu
Yimaklewatachri?"
36 Seyni Geso jemashatlu tye tokanchi wane chinkaluru. Wane chinru tsru
gitaakaluru ginkaklewawakapji gajeru, "Gi pumyekanu. Palixashatanu."
37 Gi wa ruchichlu wa satu gininripa Wale gajxigi ga wa Petro, wa
Santiyako, wa Gwa, repuru wa Santiyako 38 Wane ya gipjiya ginkakle-
wawakapji gitsrukate. Retlu sejrechi, chiyagatachine, saplewjepotutachine.
39 Jiglokamta. Wane chinna Geso, "¿Klu chinanu nsejrewna nchiyaganata?
Wa mturo gi tupna seyni tumkanata."
40 Ruxpiranatluna. Wale maleka giknokna pejnuruneko. Ranikna wa
mturni giru ga wa tunro, ga wa Waleymalune koxa. Jigloka mturni
gwiyawaka. 41 Ga wa kosemyotinitkalo mturni, wane chinro, *"Talita
komi."* Walenwa yokaakaluru: "Mturo, pixa wane nchinyi, pyotunotanu."
42 Waneklutka mturo yotunotatka. Tyanatka, gi rixanu waneyatkalo pamole
gepi walapu. Waneklutka ruglajitna. Tsru giglajru rixna. 43 Wale gijretna
gikena gimatanru. Wane china teneeko tnikanru.

6

Geso ginkaklewata Nasareya

1 Rushpakamta waneya. Rapoka gichijne. Romkagitluna yimaklene.
2 Rapokinitka, gapnanutikalurgogne yinuwaka ginkaklewleta wa ginkakle-
wawakapjiya. Gi gepika yijnakotlu. Ruglajitna. Wanna wane china, "¿Ginaka
rumatyalu Wale tyekaka? ¿Klu gimatkalewlunwa tye renekikolu wa Wale?
¿Gi pixkalutunanni ruyaklekaka kamrutkalurni gimyoya? 3 ¿Gi ge kyosokok-
lerukni tye, wa Mariya wgene, wanna Gosi, wa Gota, Simo wanna yegwaklu?
¿Gi wa gewna wixayma repurone?" Wale rutspenshinikanutyana.
4 Wa Geso wane china, "Goyakalu tokanu geneklewatachine kagwakpi-
ratkalunni, seyni gichijnepjeya, ga wa gimolenyegisretaya, ga wa gipjiya mk-
agwakpiratkotni." 5 Gi wa rumkata kamruretlu waneya wa satu ruyakleya.
Rutuukakna psotsotajiko yayixachine, walepje. Wanna gogo rutakamyota.

6 Ruglajita wa ma malixleyna. Sajrukamta papokchikaka walesreta. Runkaklewata.

Yokanatna pamole gepi

7 Tomgana Geso wa pamole gepi. Wa yinuwaka yokanretna gepkaka. Tsru rutakna wa kamchine puchotlewatachine chinanu.
8 Yokanatatkana gikena ranikanna wa gatnugapoya, satupjeru kanojerna; gi wa nikanruna, gi wa tsapako, gi wa sroschiko tsapaneyna. 9 Wa rutakanrona yoshmakjixrechishpatapje. Gi wa gepimkalu rutakanna. 10 Wane chinna Wale, "Ginakakokta gjiglokanu satu panchi, wanepji gwanu gishpakamtinpotunanuko waneya. 11 Wa pejnuruneko wa gma yoptotjenepa, gma jemjenepa, gishpakamtinpatka wa waneya giplokjiximtanu gistapjixipagi wa rumatikolupa wanna chinanu."
12 Rushpakamtatkana. Runkaklewatna wa yine genshinikanutanu. 13 Gixo kamchine maleka ruknokna. Ruyookana ringi gixo yayixachine. Rutukna.

Gwa katlewatachri gipnale

14 Pogirchi Girore jemyegitlu. Gi rixanu rumatkatka Geso giwaka. Wane china, "Gwa wa katlewatachri yotunota gipnachineya. Giyagni kgiyaklewaklerni Wale."
15 Pimrine wane china, "Giliyni."
Pimrine wane china, "Goyakalu tokanu geneklewatachrini. Satu tokanchi geneklewatachri pixka rixa."
16 Jeminitka Girore wane china, "Gwakni wale wa nustaknoojixanru. Yotunotatka."
17 Gi rixanu muchikawako Girore towyegitanru. Kashijixlu Gwani. Rostujixlu wa yoshmakwaka wa Giroryana chinanu repuru gnunro Wilipi. Wa wala ganunrota Girore. 18 Gi rixanu wa Gwa wane chinatkalu Girore, "Ginanshichkalurni wa pepuru gnunro waneyyi pixinri." 19 Giyagni Giroryana gayegixlu. Taluka giylajixletlu. Gi tumkatlu. 20 Gi rixanu wa Girore piklu wa Gwa. Rumatlu wa wale jeji poyagkakachrini wa kpashirni. Girukotlu. Giyagni jeminri gi rumatanshinikanuta. Yijnakotlu rumuwleya.
21 Runa pagogne ruglepoktapini wa Girore wa poyagkakawalaputetini. Meyiwlu nachnewlupa kamruta wa tsrukakalune, tsru gitaakalune, wa wanna potu Kalile gajene chinanu. 22 Tjiglokamta Giroryana nshicho. Tansata. Tmeyitlu Girore ga wa waleyma gwanatachine nikawakakwa. Pogirchi wane chinro makloji, "Pagjitanno klunerukokta paluka. Gita genekanyi."
23 Wale kawchinau wane chinro, "Pagjitanru pejnunanuka nenekanyi. Ganikajiko npogirewatyawakaya nenekanyi."
24 Tushpakamta wala. Wane chinro tunro, "¿Klu nagjitanu?"
Wala wane china, "Wa Gwa katlewatachrijiwu pagjitanu."
25 Waneklutka giyampotu tjiglokyegitlu pogirchi. Tagjitlu. Wane chinru, "Naluklu xawakniko, penekyapno satu kotajipi Gwa Katlewaklerujiwu."
26 Wa pogirchi wamonuwnapotuta, seyni Wale kawchinanu chinrekaka, waleyma gwanatachine nikawakakwaya chinanu, gi raluka giknokakletokanuta. 27 Waneklutka pogirchi yokanatlu satu girukotjeru. Yokanatlu ranikjiwutikolupa. Wa wale wane ya. Rustaknojitlu yoshmakawakaya. 28 Ranikjiwutatkalu kotajipiya. Reneklo makloji. Wa makloji geneklo tunro.
29 Jeminitkana wa yimaklene, runna. Ranikluna gimane. Yomlechi rutakluna.

Yokanatanune satoka

30 Yokanatanune rapatjetna Geso yegi. Runkaklewyegitluna ptowruko
kluneruktа kamrutanrunapirana, wa runkaklewtapinrina. 31 Geso wane
china, “Ginanu gixa mkoje yineru mwiyawakanuya. Gapnanutanu pshinit-
sonu.”
Gi rixanu gi gepikna wane ginachine yachine. Gi wa kagognena nikin-
ripna.
32 Ralimtna wanna mkoje sato kanawaya yineru mwiyawakanu. 33 Gixo
geta yaletna. Rumatkana. Wane rasukyegitluna chijiya ptowruko
tsru pokchikaka gajene. Wanna gapka gapoka. Rapatyegitluna
Geso. 34 Ruptekamta Geso. Retna gixolune yine. Retwamonutna gi
rixanu gowegane pixka rixna gi waneyna girukotjerna. Yinuwaka
ginkaklewyegitna gixopirana.

Roglutna pamyo waragkalune yine

35 Wa kayi rixinitka yimaklene gapyegitlu. Wane chinna, “Gewni yineru
mwiyawakanu. Wa kayitkani. 36 Pyokanatanna yine wa sana yinripna, wa
pokchikaka tyesretaya wa ragjityapluna nikanrupna.”
37 Rugita Wale. Wane china, “Gixa genekanna nikanropna.”
Wane chinruna, “¿Wanerge gayanu? ¿Wagjitanro jimapro gepi pachproji
wenroloto, wenekyapna nikinropna?”
38 Wale wane china, “¿Gi pejnu jimapro waneygi? Getapanro.”
Rumatinitkana. Wane chinna wanna, “Pamyo. Gepi shima.”
39 Towutna wanna tuplatinripna pejnuruneko paptogkaka peklomta
poleru. 40 Tuplatna paptogkaka satu pachkaka ga wa pamyomolkaka
koxa. 41 Geso kashichlo pamyo jimapro ga wa gepi shima. Tengogne
yigata. Ruglenshinikanyegitlu. Wa jiknajrotlu jimapro. Renekna yimaklene
rutspamtinripna. Raneksatkana wa pejnuruneko wa gepiroto shima koxa.
42 Nikatkana pejnuruneko. Jinanutkana. 43 Koschekluna psojkaka pamole
gepi kojita katsepo, ga wa shima koxa. 44 Wa nikachine pamyo waragka
jejine.

Gonu gogote yanamtyawaka Geso

45 Waneklutka kanawa ratskojixatkana yimaklene wa Wetsayta gapka
yinripna wakanu. Wane yakopshinna yokanatna gixolune yine. 46 Rali
gingaletinitkana wane ya magka. Ragjigognetapa.
47 Wa kayi rixinitka wa kanawa ganikajgatkalo tsru wenuya. Walepje
chiji gwatka. 48 Retna kegeknanuwatna ranikgatyawakna. Wa kannipgyalu
satkakanna. Wa goyechnokawpotuko Geso ginyegitna. Tsru wenumta
yapananumta. Raluka giknoglemtna. 49 Retinitkaluna wa tsru wenumta
yanamtyawaka. Kagwakluna pagixanu. Saplewatanna.
50 Gi rixanu pejnuruneko getlu. Rumyekanna. Waneklutka Geso giynu-
matna. Wane china, “Kiglenshinikanupgi. Gitni. Gi wa mpikanu.”
51 Ratskota kanawa wanna yegi. Rutukamta kannipgyalu. Ruglajpotu-
tanna. 52 Gi rixanu gi rumata jemluna wa jimaprokakapirana. Shikowga-
jitna wane rixinrina.

Rutuukaklewata Genesareya

53 Wa koprugatinitkana, wane yana Genesarchijne. Rutspakatkana.
54 Ruptekinitkana wa kanawaya, waneklutka rumatkatka Geso.
55 Rasuktatna psoluko walesretaya. Yinuwaka gwapletkana pnumnu gajene
yayixachine gijekoyna ginakakta jemyegityawakluna. 56 Ginakakokta
rapoka pokchikaka, tsru pokchikaka, sana, rutaakana giputkaka

yayixachine. Ragjitluna wa kamrukashatyapluna gimkaluptostsiya. Wa pejnuruneko wa kamrukachine wanna gitskalgatka.

7

Puchotlewatachrikaka

1 Rapatyegitluna Gwariseyone, pimrine koxa yonchikgapine wa Gerosale giyakatyachine. 2 Wanna getinna wa pimrine Wale yimaklene nikyawakna gimyoyna gimuteru, walenwa merkakotu yangakanna. 3 (Wa Gwariseyone, pejnuruneko Gote gajene waneyna giykolu rutsrukateynina wa gixo kata ma meromyogkanna ma merkakanotkanna gi wa nikanna. 4 Giputu ruyakatyana ma powratkannuwana gi nikanna. Gixo pimripirana wa yoptotanruna kamrutanruna, wa gerkikaluro wa girapkaka, gashgajkaka, yowumaswagkaka.)

5 Repomgaluna Gwariseyone ga wa yonchikgapine, "¿Klu chinanu wa pyimaklene gi wa wane rixna wa gitsrukaachinni giykole, seyni nikna wa gimyoyna gimuteru?"

6 Geso wane china, "Sanowashatachingi. Goyakalu tokanu kigle reneklewata Gisayiya gixapirana. Wane rixa yonatkaluru:

Nyi yine gispuyna kagwakpiratno
seyni rajiyna wajra yanna Gitaya.

7 Magijeru yonogleyegitnona.

Runkaklewatna wa Goyakalu tokanu pixkalutu
wa yokanrekakna wa yine.

8 Wa gixa giknoklu Goyakalu yokanatanru tokanchi. Waneygi wa yine giykole."

9 Wane chinkoxna Geso, "Kigle giknokle gixlu wa Goyakalu yokanatanru tokanchi wa gomkagityaplu wa gixako giykole. 10 Wa Moysisi wane china, *'Pkagwakpiratanru puru punro.'* Wane koxa china, *'Girukta gogimtukaklu ruru, runro walepni wa gipnanu.'* 11 Ga wa gixa wane china, 'Wa satu jeji wane chininri wa ruru ga wa runro, "Ptowruko gitanu wa wale gipxakyapmakyi, korwani" ' (Walenwa genekashlu Goyakalunupa). 12 Gixa gi gichichanutkalu pagixanu kamrutinripa ruru, runro chinanu. 13 Gixa kaspuklu wa Goyakalu tokanu wa giykole chinanu wa gixako genekanru. Gixo wale pixkalutu gkamruta."

14 Wa tomgatnakna gixolune yine. Wane chinna Geso, "Gyijnakotanno pejnurunekgi. Gimata jemanu. 15 Gike wane wa yineru malekate wa jiglokinripa rumkata puchotletyaplu, seyni wa yineruyako gishpakyachri walenwa puchotlu wa yineru. 16 Girukokta kajnakopnapa wa yijnakotinripa, yijnakotanu."

17 Rutspalamtinitka wa gixolune yine yegi, jiglokinitka panchi, repomgaluna yimaklene wa yapkaklupiranaya. 18 Wane chinna Geso, "¿Gixa koxa wane gixa mumatjemkangi? ¿Gi ge gimata jemlu wa pejnuruko maleka gwachri wa jigloklu yineru gi rumkata puchotletlu? 19 Gi rixanu gi wa jigloklu wa raji seyni ginanwakapje. Rushpaka gichkajetyawaka." Wale powratlu ptowruko niikaluru.

20 Wane china, "Wa yineruya gishpakyachri, ga ga walenwa puchotlu yineru. 21 Wa gitoko rajiyna yine rushpakya gektutu shinikanchi, gimopatlewlu, gapoklewlu, giylalewlu, 22 chowguchkaka, gimkapnuglu, muglenchi, yokwikaklu, mpogijpatnuchi, sotanugnuchiygale, mupashiregnuchi, tserpiranawlu walenanuko, sepronchi. 23 Ptowruko wa tye muglenchi gishpaka gitokoya. Ga ga walenwa puchotlu yineru."

24 Wane yiyatka Geso. Tirosreta ga wa Sitoya yatka. Jiglokamta panchi.
Wale galuklu gike ma mumatyanupa, seyni gi rumkata yogimleta.

Suxo Sirogwenisanemole

25 Seyni waneklutka tjemyegitlu sato suxo. Tshicho wgenejni waneyanro
kamchi puchotlewatachri. Tuna. Tyoptsojityegitlu gijixistsi. 26 Wa suxni
Kriyko, Sirogwenisanemole. Tagjitlu ruknokyaplu maleka kamchi tshi-
choya.
27 Geso wane chinro, "Petashgapkatanna jinanu rixinripna yine wgenene.
Gi kigleru kashichikolupa wa nikanruna wgenchine, ruknokikolupa kewene
yegi."
28 Tugitlu wala. Wane chinru, "Gigi, Gitsrukaachi, seyni wa wanna
keweneko nikawakakwa rapukote nikyaluna wa mturune gipopejre."
29 Wale wane chinro, "Tye tokanchi chinanu pyanutka. Wa kamchi
gishpakyatkalo wa pshicho."
30 Talimta topji. Tetamtatkalo tshicho tukluganatatka tojeko, wa kamchi
gishpakyatkalo.

Rutuukaklu majnakotu myanumatkatu

31 Wane yiyatnaka wa Tirosretaya. Sito yapamta. Tsru wenu Kalile ya,
Ntekapoli ganikajite. 32 Ranikyegitluna satu majnakotu, myanumatkatu.
Ragjitluna rutakamyogogotyaplu.
33 Geso ganiklu yine mwiyawakanu Walepje. Yoshmakamyojita gi-
jnakopnakakaya. Rutskagata. Kamrukannutlu. 34 Tengogne yigata.
Kosennipgyapotuta. Wane chinru, "Gegwata." (Walenwa: Putpukanu.)
35 Rutpukajnakopnatatka. Waneklutka rushpirokatka wa kashinatjeru wa
ginnu. Yanumpotutatka.
36 Yokanatatkana Geso gikena runkakanna, seyni gixkatmaka wane china
wanepnuteko runkaklewamtna. 37 Tsru giglajru rixna. Wane chinna wanna,
"Kiglepotlu ptowruko kamruta. Jemkakna majnakone. Wa myanumatkane
yanumkaka."

8

Roglutna gepkoxamkoje waragkane yine

1 Wa walegognekaka wanetnakna gixolune yine. Gi wa waneyanna nikan-
runa. Geso tomgana yimaklene. Wane chinna, 2 "Netwamonutna gixolune
yine, gi rixanu waneyatkana mapgogne Gitayma. Maleshayna nikanruna.
3 Wa nyokanatinnatkana ma niikanna wa gipjina, rujxipakgapotanunna. Wa
pimrinni gowuka giyakatyana."
4 Rugitluna yimaklene, "¿Ginaka giyakatyachro jimapro wa satu gimkata
ginanuwkakletanunna gewi yineru mwiyawakanuya?"
5 Geso gepomgana. Wane chinna, "¿Gi pejnu jimapro waneygi?"
Wanna wane china, "Payokgipre."
6 Yokanatna wa gixolune yine tuplatinripna chiji. Kashichlu wa
payokgiprerutu jimapro. Poyagnutatka. Jiknajrotlu. Wa renekna yimaklene
rutspamtinripna. Reneksatna gixolune yine. 7 Waneyna psotsotaji shima
wgenkaka. Wale giglenshinikanyegitlo. Wa yokanatna rutspamtinripna.
Rutspamtna gixolune yine yegi. 8 Nikatkana. Jinanna. Koschekluna wa
gixetachri psojkaka payokgipre kojitaya. 9 Wanegetkona gepkoxamkoje
waragka yine. Yokanatatkana. 10 Waneklutka ratskota wa kanawa
yimakleneyma. Wane ya Talmanutasreta.

Gisekachri Gwariseyonenu

11 Runna Gwariseyone. Yinuwaka yoptopiiretluna. Rujgaluna Waleya
getkaluru tengogne gajeru. Yantaletluna. 12 Wamonuwnalenshinikanuya
kosennipgyapotuta. Wane china, “¿Klu chinanu rujgaluna getkaluru tye
gimuweekakgognenatachine? Galikaka wane nchingi, gi wa reneekona
getkaluru tye gimuweekakgognenatachine.”
13 Kaspukatkana. Kanawa ratskotatnaka. Wakanu ya.
14 Ramtaka gwalemtluna nikanruna. Maleshayna. Satupje jimapro
waneyna wa kanawa. 15 Yokanatna Geso. Wane china, “Xako. Ggirukotinwa
wa gisekachriya wa Gwariseyonenu, wa gisekachri koxa Girorenenu.”
16 Yoptopirkakna wannakakluko. Wane chinkakna, “Jimapro male-
shaywu.”
17 Geso gimatlu. Wane chinna Wale, “¿Klu gyoptopirkakya wa maleshaygi
jimapro? ¿Gi ge gishinikanuwatawa? ¿Gi ge gimata jemanatawa? ¿Waneygi
shikolu gaji? 18 Kaygalmakgi ¿gi ge geta? Kajnakmakgi ¿gi ge gjema? ¿Gi ge
gishinika? Wa njiknajrotinitkalu pamyo jimapro wa pamyo waragkaneya
¿gi pejnu kojita katsepo wa psojkaka gkoschekyatkalu gixa?”
19 Wanna wane chinru, “Pamole gepi kojita.”
20 “Wa payokgipre jimapro wa gepkoxamkoje waragkaneya ¿gi pejnu
kojita katsepo wa psojkaka gkoschekyatkalu gixa?”
Wanna wane china, “Payokgipre kojita.”
21 Wane chinna Geso, “¿Gi ge gimata jemawalu?”

Retkaklu maygaletu Wetsaytaya

22 Rapokna Wetsayta. Rawapluna Wale yegi satu maygaletu. Ragjitluna
kamrukyaplu. 23 Geso kanjimtlu wa maygaletu. Raniklu pokchi kegneteya.
Gitskaga sagaygaletlu. Rogwaka rutakamyoyegitlu. Repomgalu, “¿Gi ge petlu
pa gixanu?”
24 Rumrekgata. Wane china, “Netna yine, wa yanachine wa gagmuna
pixka gixachine neta.”
25 Rumepe gitakamyoyegletatnaklu wa giygale. Waneklu retatka. Rugle-
watatka. Retashpotutatka gowuka ptowrupotuko. 26 Geso yokanatatkalu
gipji. Wane chinru, “Gi wa pokchiko pyanu.”

Petro gipgujetlu

27 Yatkana Geso wa yimakleneyma. Pokchikaka ya Susari Wiliponu yegi.
Wa gatnugapoya repomgiyna wa yimaklene. Wane chinna Wale, “Wa yine
¿katu wane chinna Gita nixinri?”
28 Wanna gigitlu. Wane chinruna, “ ‘Gwa Katlewakleru;’ pimrine, ‘Giliya;’
pimrine, ‘Satu Goyakalu tokanu geneklewatachine.’ ”
29 Wa Wale gepomgana, “¿Ga wa gixa katu wane chinno?”
Rugita Petro. Wane chinru, “Pixni Kristoyi.”
30 Rujretna ma yanumsatinitipna Walepirana gikena.

Geso ginkakna ma mapookanuwa rupninripa

31 Yinuwaka ginkakletna wa Yineru Wgene salewninripa gixo, ma yop-
totikotupa tsruneya, tsrukakalune sasertoteneya, ga wa yonchikgapineya.
Ruylatikolupa. Yotunotanu mapgogne chininri. Wane chinru tye tokanchi
gipgujetkaluru. 32 Wa Petro ganiklu. Yinuwaka chigetjeretlu. 33 Geso
giprotakyegitna. Retjetna yimaklene. Chigetjetlu Petro. Wane chinru,
“Najxigi pyanutka, Satanasyo. Gi rixanu gi pushiniklu wa Goyakalupirana,
seyni wa yinepirana galikaka pushinika.”
34 Tomgana Geso wa gixolune yine yimakleneyma. Wane china,
“Katukokta galuka gwagajxigletno raalixinwa walenanuko. Rawanro

koroshishkitate. Romkagitanno. 35 Girukokta galuka gishatkapletlu
wa ruwekinri, ruwekinri ramginina. Girukokta gamtakanru ruwekinri
Gita chinanu, Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu, rushatkapanru
ruwekinri. 36 Gi rixanu ¿klu kigleyanaplu wa yinerupni psolchijnekmaka
waneyapmaklu wane rixle, seyni ruwekinri ramgapotutinina? 37 Gi
rixanu ¿klu rupekotanru yineru ruwekinripa? 38 Katukokta gipatewatanno
ga wa ntokanuya koxa wa nyi gimuweekakgognenatachine yegi,
kgimopataklerune ga wa kmukochirerunni, Gita wa Yineru Wgenno koxa
gipatewatanru wale, wa nuninipa Nuru goyaknuya, wanna kpashirine
Goyakalutowrerune tengogne gajene numuninipa."

9

1 Wane chinkoxna Geso, "Galikaka wane nchingi, pimrine gewi gwa-
chine gi wa getumganru gipnalu ma metkanuwalunachi Goyakalu pogire-
watyawaka ginachripa giyakluyma."

Satuko kogetkogatka

2 Patsrujirgogne rixinri, Geso ganikna Petro, Santiyako, Gwa. Ranikna
wannapje satu magka tenolu. Wanna getanu satuko kogetkogatka. 3 Ga wa
gimkalu yochigatatka klatpotlu. Wa giwru pixka rixa. Giyagni gi satuna
kgerkakleru tye chiji gwachri gimkata klataa gixkakletlu tye pixka. 4 Wanna
yegi rupgujewniyna Giliya ga wa Moysisi, Geso giynumsatachine.
5 Petro, wane chinru Geso, "Yimaklewatachri, poyagnu gewi gawinri.
Gewi wkamrutanru mapa gimajechri. Pixanupa satu, Moysisinupa satu, wa
Giliyanupa satu." 6 Gi rumata yanumatana, ga wa pikanna.
7 Runa kyachgapererumko. Wale chikletyegitna. Waneylu tokanchi
kyachgapererumkoya, wane chinachri, "Tyenwa Noturu nalukanru. Wale
gyijnakotanu."
8 Pshinitsonu potu retanatinna, gikena retatkana wannayma. Gesop-
jetkani.
9 Magka yopikyatkana. Yokanatna Geso gike runkakinripna wa retanruna,
ma yotunotkanuwa wa Yineru Wgene gipnachineya. 10 Rushinikluna wa
tokanu. Rugjekakna wannakakluko, "¿Klunerni wa tye, wa gipnachinyegiya
yotunotini?"
11 Repomgaluna. Wane chinruna, "¿Klunerni wa yonchikgapine chinanru
wa Giliya gapkamka ginanu?"
12 Rugitna Wale. Wane china, "Giliya galikakni rungapkatanu rugletyaplu
ptowruko. ¿Gi chinpiranata koxa wa yonchi wa Gita Yineru Wgenno gixo
nsalewninripa, ga wa gi nkagwakpiratko? 13 Seyni wane nchingi Giliya
ginpatka. Wane rixluna klunerukokta ralukyawakna chinyawaka yonchi
walepirana."

Ruknookamchitetlu mturu

14 Runinitkana wa yimaklene yegi. Retna gixolune yine wanna yegi. Wa
yonchikgapine yoptopiratna wanna. 15 Waneklutka pejnuruneko gixolune
yine getlu. Ruglajitna. Rasukyegitluna. Ralukluna.
16 Geso gepomgana, "¿Klu gyoptopiratyana wanna?"
17 Gixolune satute gigitlu. Wane china, "Yimaklewatachri, nanikyegityi
noturu. Waneyanru kamchi myanumatkatu rixkakjeru. 18 Ginakakokta
kashichyanru shipchojtakakjetanru. Soliwanamjetana. Raskereygitana.
Rupriganamumtana. Wane nchinna pyimaklene ruknokyapluna maleka,
seyni gi rumkatluna."

19 Rugita. Wane chinna Wale, “¡Ya nyi gimuweekakgognenatachine mal-
ixkane! ¿Gi pejnugognenanukta numwanutkagi? ¿Gi pejnugognenanukta
nakotangi? Ganikyegitanno.”
20 Ranikyegitluna. Retinitkalu waneklutka wa kamchi shipchojtakakpotu-
tanru mturni. Chiji rapokamtana. Ruprurutana. Rushpaksolnamatana.
21 Geso gepomgalu ruru, “¿Gipshini wane gixlenatkalu?”
Wale wane china, “Mturuyakawa rixini. 22 Gixo kata ruknoklu xirnachri,
wa gonga koxa ruylatyapmaklu, seyni pumkatiniplu pupxakanunwu. Pet-
wamonutanunwu.”
23 Geso wane chinru, “Pumkata galixletinipa, ptowruko gimkata gixkota
wa galixachri chinanu.”
24 Waneklutka mturu giru saplewata. Wane china, “Nalixa. Pupxakanno
nma malixlenuya.”
25 Geso getna gixolune yine. Rasukamtna. Potowurutna. Chigetjetlu
kamchi. Wane chinru, “Kamchi myanumatkatu majnakotu, Gita yokanatyi
pushpakyegitanru wale. Gi wanepnuteko pjiglokanutkalu.”
26 Saplewatana. Shipchojtakakpotutanru mturni. Rushpakamtatka.
Walenitka gipnachri pixka rixanatka. Giyagni gixo wane china, “Rup-
nanatka.” 27 Seyni Geso kosemyotlu. Tunwakaklu. Yotunota.
28 Wa jiglokinitka wa panchi yimaklene gepomgalu wannapje rixini, “¿Klu
chinanu wixa gi wumkata giknokletlu maleka?”
29 Wane chinna Geso, “Wa tye pixkalutu gi gimkata gishpakleta seyni
gagjigognerupjeya.”

Geso ginkakna ma mapookanuwa rupninripa

30 Wa rushpakinitkana waneya, Kalile yapamtna. Gi raluka gimatkota.
31 Wa runkaklewyegitna Geso yimaklene. Wane chinna, “Gita wa Yineru
Wgenno samyookalurupno yinemyoya. Ruylatannona. Nupnanu. Nyotuno-
tanu mapgogne rixinri.” 32 Seyni wanna gi gimata jemlu wa tokanu. Pika
gepomgaletluna.

Yoptopirkakna katni wa tsru potu

33 Rapokna Kapernawo. Panchi rawinitka, Geso gepomgana, “¿Klu gyop-
topirkakananumtya gatnugapoya?”
34 Wa pochkena. Wannakakluko yoptopirkakananumtna wa gatnugapoya
katni wa tsru potu.
35 Tuplata Geso. Tomgana pamole gepi. Wane chinna Wale, “Girukokta
galuka muchinanu gixleta, walepni wa gapkatpotutachri pejnuruneyapa.
Pejnuruneko gipxakjetachrinapni.”
36 Koscheklu mturu. Wanna ganikajite rutaklu. Kampuklu. Wane chinna
Wale, 37 “Girukta yoptotlu satu tye pixkalutu mturu Gita giwakaya, Gita
yoptota. Girukta yoptotno, gi Gita yoptota seyni wa nyokanatjeru galikaka.”

Geso gijretlu Gwa kamrutanru

38 Wane chinru Gwa, “Yimaklewatachri, wetlu satu wa pgiwakaya ru-
knokyana maleka kamchine. Wale gi gomkagitwu. Wujretlu gi rixanu gi
romkagitwu.”
39 Geso wane china, “Gi wa gijretanru. Wa gikena wane gixa giyakleta ngi-
wakaya wa rumkata pshinitsonu gektuchinretno. 40 Wa wma kamnixjetni
wixasretni wale. 41 Girukokta genekangi sato girapistonoya gonu ngiwakaya
gi rixanu Kristonungi, galikaka wane nchingi gi ramgini wenutikolupa.

Gitspeekaklu

42 “Girukokta gitspeekaklu wa satu wa nyi mturune wa nalixjene Gita,
kiglemkalu waleya rushriknojitikolupa wa tsru sotlu ginripiya, tsru wenu
ruknokikolupa. 43 Wa pumyo gitspeekakinipyi pustakanru. Kigleyyi wa
pjiglokinripa wa puwekinri mastsi, wanepnute gepimyoyi pixinipa wane
pyanuna Gigena wa xirnachri muwnakatupa. 44 Wanna tsomne ma mup-
niyawaka. Wa xirnachri gike rixini ruwnanu. 45 Wa pujixi gitspeekakinipyi,
pustakanru. Kigleyyi wa pjiglokinripa wa puwekinri yokmatachriyi, wanep-
nute gepijixyi pixinipa puknookona Gigena wa xirnachri muwnakatupa.
46 Wanna tsomne ma mupniyawaka. Wa xirnachri gike rixini ruwnanu.
47 Wa puygale gitspeekakinipyi, puknokanru. Kigleyyi wa pjiglokinripa
Goyakalu pogirewatyawaka paygalepjeya wanepnute gepiygaleyi pixinipa
puknookona Gigena. 48 Wanna tsomne ma mupniyawaka. Wa xirnachri gike
rixini ruwnanu.
49 “Wa pejnuruneko tuwutkalurupa xirnachriya. 50 Kiglerni wa tuwu,
seyni wa tuwu mushi rixinitka ¿klu gmorotanu? Waneyapgi gixnanuko
tuwu. Kigle gimwakaklepgi.”

10

Giknokagnunrolu

1 Wane yiyatka. Gotesreta ya, Gorta wakanute. Rapatyegitatnakluna
gixolune yine. Rumepe ginkaklewyegitatnakna wa rixjetyawaka.
2 Rapyegitluna Gwariseyone. Repomgaluna wa muklukanutlege giknok-
agnunrolu wa gnurchi. Rumlukanatluna. 3 Wale gigitna. Wane china, “¿Klu
yokanyegitgi Moysisi?”
4 Wane chinruna, “Moysisi gichichlu *kiruka yonatyapa ma ganunrotyan-
patkalo. Ruknokanrotka.”*
5 Wane chinna Geso, “Nshiknu gaji chinanu yonyegitgi wa tye Tokanchi
Yokanatkaluru. 6 Seyni yinuwakyawaka giyaklewlu, *jeji, suxo kamrutna
Goyakalu. 7 Giyagni jeji giknokanna ruru, runro. Rupxaletanrotkani ganunro.
8 Wa gepinanna pamanepje rixanutkana.* Giyagni gi gepimanetkana, seyni
pamanepjetkana. 9 Giyagni wa Goyakalu gapatanru ma mutspalkakinitipa
wa yineru.”
10 Wa panchiya repomgatnakluna yimaklene walekotnaka. 11 Wane
chinna Geso, “Girukokta giknoklo wa ganunro, sato ganunrotinitnaka ru-
mopatlewata wala chinanu. 12 Wa suxo giknokinri tganuru wa satu tganu-
rutini, tumopatlewata.”

Ruglenshinikanyegitna mturune

13 Ranikyegitluna mturune wa kamrukyapna. Wa yimaklene chiget-
jetna wa ranikjerna. 14 Retinri Geso jigekanuwata. Wane chinna Wale,
“Getashatanna mturune runyegitannona. Gi gimaletanna. Gi rixanu wanna
pixkalune wannanni wa Goyakalu pogirewatyawaka. 15 Galikakni wane
nchingi, girukokta gi yoptotanru Goyakalu pogirewatyawaka mturu pixka
gi wa jiglokanruna.” 16 Kampukna. Wanna gogo rutakamyota. Ruglen-
shinikanyegitna.

Gitsrukaachi makluji ponikolu

17 Gatnugapo yapananumtini, runyegitlu satu gasukamtachri. Yoptsojityegitlu. Repomgalu, “Yimaklewatachri kigleru ¿Klu nkamrutanu nyoptotyaplu wa nuwekinri gike rixiniko mnikawnakatupa?”
18 Geso wane chinru, “¿Klu chinanu wane pchinno kigleru? Gi satuna waneru kigleru. Satupjeru, Goyakalupje. 19 Wa Tokanchi Yokanatkaluru

pumata: Gi *pumopatlewatanu. Gi puylalewatanu. Gi pchowguwatanu. Gi wa maleshawaka pupgujtalewashatanu.* Gi pyokwirewatanu. *Pkagwakpiratanru puru ga wa punro."*
20 Rugitlu. Wane chinru, "Yimaklewatachri, pejnuruko tyekaka nkamrutatka nmaklutinyakawa."
21 Geso yopukgatlu. Raluklu. Wane chinru, "Satupje pmagatya. Pyanu. Pushankanru ptowruko wane pixle. Penekanna wa kwamonurune. Waneyapyi ponikolewlu tengogneyapa. Punanu. Pomkagitanno. Panikanru pkoroshishkitate."
22 Seyni wale yanshinikanpotutana tye tokanchiya. Ralimta wamonuwatachri gi rixanu waneyanru ponikowle gixo wane rixle.
23 Geso geknokyegitna. Wane chinna Wale wa yimaklene, "Kyaprepotlu jiglokinripna Goyakalu pogirewatyawaka wa ponikolune."
24 Wa yimaklene giglajita wa tokanuya, seyni Geso gigitatnaka. Wane chinna Wale, "Wiwine, ¡gi payaprenanutkalu wa jiglokyapluna wa Goyakalu pogirewatyawaka wanna serojiproji gaponshinikanutachine!
25 Myapretmakni kameyo tsapujripna tjiglokinripa wa ponikolu pnute jiglokyaplu Goyakalu pogirewatyawaka."
26 Wanna giglajpotuta. Wane chinkakna wannakakluko, "¿Katu gimkata gognetkaakotanu?"
27 Geso yopukgatna. Wane china, "Wa yineru mumkatanutu, wale rumkata Goyakalu. Wa ptowruko rumkata Goyakalu."
28 Petro yinuwaka wane chinretlu, "Petanu. Wixa giknokamtlu ptowruko. Womkagitatkayi."
29 Giyagni Geso wane china, "Galikaka wane nchingi, girukokta giknokapjimta, yegwakane, repurune, repurone, wa ruru, runro, wugenene, wa rusanatkaka giknokachri Gita chinanu, wa Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu, 30 wale geneeko satu pacha kata pnute xani tyegognekaka, panchikaka, yegwakane, repurune, repurone, runrone, wugenene, rusanatkaka, kojwawakchi koxa. Pagognesha ginachripa reneeko ruwekinri mnikawnakatupa. 31 Seyni gixo muchichachine gapkatpotutanu. Gapkatpotutachine wannapni wa muchichachinpatka."

Geso ginkakna ma mapookanuwa rupninripa

32 Wanena gatnugapo. Gerosale kanikna. Kosekamtna Geso. Ruglajitna. Romkagitluna pikachineko. Ranikatnakna wa pamole gepine. Yinuwaka Wale wane chinretna wane rixikolpatka: 33 "Xani Gerosale wkanika. Wa Gita Yineru Wgenno samyookotka wa tsrukakalune sasertotene, wa yonchikapine yegi. Ruklukanuwnayegjixannona nupninripa. Samyokannona payinyegiko. 34 Rapnokatannona. Kochipjetannona. Rutskagjetannona. Ruylatannona. Wa mapgogne giknoginpatka nyotunotanu."

Santiyako, Gwa gagjitanru

35 Wa Santiyako Gwa, Sewereyo wgenene, rapyegitluna. Wane chinruna, "Yimaklewatachri, waluklu klunerukokta wagjityayi wane pixanwu."
36 Wane chinna Geso, "¿Kluneru galuka wa nixyapgi?"
37 Wanna wane chinru, "Penekanwu Pixa wuxiplatanyi poyaknu yegi, satu potuklesretate, satu pkegnetesretate."
38 Wane chinna Geso, "Gi gimata wa gixa gagjitanru. ¿Gimkatge giiretyalo wa girapistono wa Gita girinro? ¿Gimkatge gkatletikolu wa katlu wa Gita katikolu?"
39 Wanna wane chinru, "Wumkatlu."

Wane chinna Geso, “Wa girapistono nurapre girini. Wa katlu wa Gita
katikolu wale koxa gkatikolupa. 40 Seyni tuplalu npotuklesretate, wa nkeg-
netesretate gi wa Gitanni nenekyaplu, ga wa wannanupni galpokyegit-
kalunepni.”
41 Wa jeminitkaluna, wa pamole yinuwaka gimtuwnaleta Santiyakoya ga
wa Gwaya 42 Geso tomgana. Wane chinna Wale, “Gimata wa tsrukakalune
kagwakikalune payinetskalaya towutlewpotutna. Wanna gitsrukatene tsru
gitaaka wanna chinanu. 43 Seyni gi wane gixkakanu, seyni girukokta
galuka tsru gixletnachriwa gixayegkakluko walepni wa gipxakjerupa.
44 Girukokta gixayegkakluko galuka muchinanu gixletnawa, walepni pe-
jnurune wayegreru. 45 Gi rixanu Gita wa Yineru Wgenno gi nuna
nupxakikolupa, seyni nuna nupxaklewatinripa, nenekyaplu nuwekinri
nwenutyaplu rushpakinripna gixolune yine.”

Retkaklu Wartimeyo maygaletu

46 Geriko yana. Geriko yiyatka Wale, ga wa yimaklene, ga wa gixolune
yine. Wartimeyo wa maygaletu, Timeyo wgene, tuplanata wa gatnugapostsi,
ragjigognenatlo sroschi. 47 Jemyegitlu Walenwa Geso Nasare gajeru. Yin-
uwaka saplewleta. Wane china, “Geso, Tawiklopisha, petwamonutanno.”
48 Gixolune yine chigetjetlu pochke rixinripa, seyni wanepnuteyaka
saplewjeta, “Tawiklopisha, petwamonutanno.”
49 Geso tunwata. Wane china, “Ntomganru.”
Tomgaluna wa maygaletu. Wane chinruna, “Kiglenshinikanupyi. Pal-
nanu. Tomgayi.” 50 Ruknoksapowlechratamta. Rupteka palnaleta. Yayegi-
tatkalu Geso.
51 Geso gepomgalu. Wane chinru, “¿Klu palukatka wa nixyapyi?”
Maygaletu wane chinru, “Yimaklewatachri, netinripa.”
52 Geso wane chinru, “Pyanu. Palixle gitskalakyi.” Waneklutka retatka.
Romkagitatkalu Geso wa gatnugapoya.

11

Jigloka Gerosale

1 Goliwa Magkatetkana. Gi gowukatkana Gerosalestsi, ga wa Wetpage
ga wa Wetani. Wane yokanatyana gepi yimaklene. 2 Wane chinna Wale,
“Gyanu tujra pokchi gixa ginaple gajeru. Pokchipotuko gapokinpatka wane
gikshikinri mporo wgene tsatkaluru, gi satuna yineru mtuplatjitanutuwa.
Gkoshrikanru. Ganikanru. 3 Girukokta wane chininipgi, ‘¿Klu chinanugkosh-
piroklu?’ wane nchinanu, ‘Gitsrukaachi galuklu. Waneklutka yokanatanut-
naklu gewi.’ ”
4 Wane yana. Rukshikluna mporo wgene tsatkaluru gipgyapto maleka
rutspalgapotyawaka. Koshpirokluna. 5 Pimrine wane gwanatachine wane
chinna, “¿Klu chinanu gkoshpirjetlu mporo wgene?”
6 Wanna wane china Geso chinyawakna. Retashatkatkana.
7 Ranikatkaluna mporo wgene Geso yegi. Gimkalna sapwakatjitluna.
Wale gogo tuplamtatka Geso. 8 Gi gepikna gikwekamkatachine gatnugapo.
Pimrine gagmunasurkaka gistakamta. Rukwekamtluna gatnugapo.
9 Kosekamtachine ga wa kaptomtachine saplewjenanumtna. Wane china
sapletna:

¡Wuya! ¡Gimalwutkaluru
ginachri Gitsrukaachi giwakaya!
10 ¡Gimalwutkaluru wutsrukatni Tawi pogirewtapyawakni!
Waneplu pogirewatyawaka.

¡*Wuya* tengognepotuya!
11 Geso gapokamtatkalu Gerosale. Kpashiwakapji ya. Retjetinitkalu
ptowrunanuka, kayi rixinitka rushpaka. Wa Wetani ya wa pamole gepiy-
mananuko.

Wa gikera masagito

12 Waleprika Wetani yamtyatkana. Nachlu. 13 Retlu gowukaya gikera
kasureru. Yayegimtlu, wane getko rukshikinri pagixanu. Rapyegitinri gike
rukshika. Gisurepjeni. Gi gipapkoni wa sagiwatinri wa gikera. 14 Geso
wane chinanru gikerni, "Gikena niksagitanutkayi gike pixiniko." Jemluna
yimaklene.

Geso powratlu kpashiwakapji

15 Wane yana Gerosale. Jiglokamta kpashiwakapji. Yinuwaka
maleka giknokletna kgishanrewaklerunni ga wa gagjijetachinni wa
kpashiwakapjiya. Yawnajkaklo kwalkaka gipekoserojiprojitachineni,
motkoko gishanretachinni tuplapijere koxa. 16 Gi ruchichna Wale wa satuna
ganikyalo kastonolo wa kpashiwakapji. 17 Runkaklewyegitna. Wane chinna
Wale, "¿Gi ge yonatkaluru:
Wa nopji gagjigognewakapji chinkalurupni
ptowruko payinerumnunanuko yegi?
Ga wa gixa wane gixatkalu
gitawakapna kachowgurune gwiyawaka pixka."
18 Yijnakotluna wa tsrukakalune sasertotene wa yonchikgapine. Ruj-
galuna gi rixpoko giylaletanruna gi rixanu pikluna. Wa ptowruko yine
giglajita runkaklewleya.
19 Wa kayi rixinitka tsru pokchiya yiyatka Geso.

Wa gikera giprigatka

20 Ruknoginna goyechnokawa, retluna gikera rupriganatka
gitskiymananuko. 21 Petro gishinkapatka. Wane chinru, "Yimaklewatachri,
petanru gikera pkamakpiratanruna rupriganatka."
22 Geso, wane chinna, "Galixanru Goyakalu. 23 Galikaka wane nchingi,
katukokta wane chinru tye magka, 'Puxrikanu. Wa tsru wenu puknok-
inwa.' Gi wa shikpokwakgajitachriko, seyni ralixa wane rixanu chinyawaka,
wanepotuko rixanu wale chinanupa. 24 Giyagni wane nchingi, ptowruko
girukokta gagjitanu gagjigognetini, galixinri gyoptotanru, waneyapgi gix-
inripa. 25 Wa ntunwa gagjigogneretini, gkaspukinri wa waneygi gixinipa
pnu gixjeru, wa gixa Giru tengogne gajeru koxa kaspukmukochiretyapgi
wa gmukochirkaka. 26 Ga wa gixa gma kaspukinri, wa Giru koxa tengogne
gajeru gi wa kaspukmukochiretanungi."

Goteyone gepomgalu Geso klu rutakika

27 Satokna Gerosale. Yotaljeta kpashiwakapjiya. Runyegitluna wa
tsrukakalune sasertotene, wa yonchikgapine, wa tsrune. 28 Wane chinruna,
"¿Klu putakika pixa tyekaka pkamrutinri? ¿Katu gitakyi tyekaka pkamruti-
nri?"
29 Wane chinna Geso, "Nepomgangi gixa satu tokanchi. Gigitanno. Wanep-
nute nunkakyapatkagi klu nutakika tyekaka nkamrutinri. 30 Wa Gwa
katlewle, ¿tengogne giyakatyachrirge? ¿waka yinenukla? Gigitanno."
31 Yoptopirkakna wannakakluko. Wane chinna, "Wane wchininipmaka
tengogne giyakatyachrini, Wale wane chinanunwu, '¿Klu chinanu koxa gi
galixlu?' 32 Ga wa wane wchiniplu, 'Yinenni' "—wanna pikna gixolune

yine, gi rixanu pejnuruneko kagwaklu wa Gwa walenwa Goyakalu tokanu geneklewatachri.
33 Rugitluna Geso. Wane chinruna, “Gi wumata.”
Wane chinna Geso, “Gita koxa gi ginkakangi klu nutakika tyekaka nkamrutinri.”

12

Gowasha ga wa girukotachine

1 Yinuwaka Geso yanumsayegletna yapkakluya: “Satu jeji gitaklu sana gowasha. Pirijeretjetlo. Tapgatyawakapa jitota. Tenopjiru kamruta. Renekamtna sana girukotachine. Pnu yatka. Wajra ya. 2 Talixinipapko yokanatlu wayegrechri sana girukotachine yegi rawapyaplo wa sana girukotachinyegiya wa gwachrotka gowashaya. 3 Kashichluna. Kochipjetluna. Yokanatanruna maleshalni. 4 Rumepe yokanreyegitna satu wayegrechri. Ruylajiwutanruna. Rektutetluna. 5 Rumepe yokanretatnaklu satu. Waleni ruylatna. Pimrinnikoxni gixni. Kochipjetkanna pimrinni. Ruylatkanna pimrinni.
6 “Waneyawalu satu gituru ralukanru potu. Yokanyegitna waleni koxa gapkatpotutachritka. Wane china, ‘Kagwakpiratanruna noturu.’
7 “Wa sana girukotachine wane chinna wannakakluko, ‘Tyenwa yoptotachripatka. Ginanu. Wuylaganru. Yoptotanrupmaka wixanpatkani.’ 8 Kashichluna. Ruylatluna. Ruknokluna maleka gowashaya.
9 “¿Gi rixpokotanu wa kgowashateru? Runanu. Ruylatanunna wa sana girukotachinepni. Renekanna gowasha pimrine. 10 ¿Gi ge tye yonchiga getyongata?
Wa sotlu myoptotkotu kamrupjitachineya,
Wale gitaaka yoptowaka gitsejita.
11 Gitsrukaachi chinanu kamrutka wa tye.
Rakaglajiygaletwu.”
12 Raluka kashretluna. Wanna tsrukakalune pikna gixolune yine. Rumata jemluna wa wannapirana wa yapkaklu. Kaspukluna. Yatkana.

Wenutikolu Susa

13 Yokanyegitluna pimrine Gwariseyone ga wa Giroreyone wa kashtokanutyapluna. 14 Runna wanna. Wane chinruna, “Yimaklewatachri, wumatyi Pixni mayrokletyi. Gike pkagwakpirata. Gi petlu wa yinermanewle giglenu, seyni galikaka potu punkakwu Goyakalu gatnugapotepirana ¿Wa munanshichkotnige renekikolupa wenrukaka wa Susa waka gike? ¿Wenekerge waka gi wa wenekanru?”
15 Wa Wale gimatlu rixashleyna. Wane chinna Wale, “¿Klu chinanu gimlukanutno? Ganikinno sroschiproji netyaplo.”
16 Wanna ganikyegitlu. Wane chinna Wale, “¿Katu yaglunwa tye, ga wa katunni toyonga?”
Wanna wane chinru, “Susanni.”
17 Wane chinna Geso, “Genekanru Susa wa Susanuko, ga wa Goyakalu genekanru wa Goyakalunu.”
Ruglajitna Waleya.

Gepomgalu yotunruya gipnaluya

18 Runyegitluna Sariseyone. Wanna wane china maleshaplu gipnachine yotunre. Repomgaluna. Wane chinruna, 19 “Yimaklewatachri, Moysisi

yonyegitwu wa satu yegwakluko gipnini, ruknokagnunrotana, gi ruknokaw-
genetana wa repuru gwanro wale gnunronanni, ruxolewkakinripa giklop-
ishapa yegwakluni chinanu. 20 Wanenannina payokgiprerune moletkaka-
chine. Muchinanu tsru gnunrowata. Rupnana. Gi ruknokawgenetana.
21 Gapkatatachri gwatnaklo. Rupnana koxa waleni. Gi waleniko giknokaw-
genetana. Mapa rixinrini waneko pixka rixana. 22 Payokgipre gwalo.
Gi wannaniko giknokawgenetana. Suxni gapkata potu gipnaletanatka.
23 Yotunruklupa yotunotinipna, ¿katu gnunropni wa wannaya? Gi rixanu
payokgipreni gnunronitka wa wala."

24 Rugitna Geso. Wane china, "¿Gi ge mpupjeta gi rixanu gi gimatlu wa
Tokanchi Yonatkaluru, gi wa Goyakalu giyaklewleko? 25 Wa yotunotinipna
wa gipnachineya gi ganunrowatanutkana, gi kashimyokaakotkana, seyni
wa Goyakalutowrerune tengogne gajene wannako pixka rixanutkana. 26 Wa
yotunotachinepa gipnachinepirana, ¿gi ge getyongatlo wa Moysisi kirukate,
wa Goyakalu giynumatyawaklu kawshipiriya? Wane china: *Gitni wa Gawra
Goyakalute, Gisaaka koxa Goyakalute, ga wa Gakowo koxa Goyakalutno.* 27 Gi
wa gipnachine Goyakalutni, seyni giwekachine Goyakalute. Giyagni gixni
gamtakanshinikanpotutana."

Muchinanu Yokanatkaluru Tokanchi

28 Rapoka satu yonchikgapri koxa. Yijnakotna rugjekakyawakna. Rumata
kigle gigle Geso gixna. Repomgalu, "¿Girni wa tsru potu Yokanatkaluru
Tokanchi pejnuruko pnute?"

29 Geso gigitlu, "Wa muchinanu walenwa: *Pjemanu, Gisrayili. Wa Git-
srukaachi Woyakalute, wa Gitsrukaachi satupjeru.* 30 *Pushinikanru Git-
srukaachi Poyakalute psolpotuyako pajiya, psolpotuyako punshinikanuya,
psolpotuyako pmuchkonuya.* Ga ga walenwa muchinanu Yokanatkaluru
Tokanchi. 31 Gepi chininri tye pixka rixa: *Pushinikanru pumole pixnanuko
pixka.* Maleshlu satu Yokanatkaluru Tokanchi tyekaka pnute tsru."

32 Wa yonchikgapri wane chinru, "Kigleru, Yimaklewatachri.
Galikaka wane pchina, *Satupjeru Goyakalu. Maleshlu satu. Walepjeni.*
33 *Wushinikanru psolpotuyako wajiya, psolpotuyako wunshinikanuya,
psolpotuyako wmuchkonuya. Wushinikanru wumole wixnanuko pixka,*
tyekaka ptowruko genekashlu yoxiikalurupa wa genekashlu giylatkalurupa
pnute tsru."

34 Geso getinri wa yonchikgapri gigitlu rumatleya, wane chinru, "Gi wa
gowukyi pogirewatyawaka Goyakalu."

Gi satuna tserpiranawanshinikanyegitlu repomgiyatkalu.

Gepomgalu Tawi Wgenepirana

35 Kpashiwakapji runkaklewatya. Geso wane china, "¿Gi chinna wa
yonchikgapine wa Tawiklopisha rixinri wa Kristo? 36 Wa waleko Tawi wane
china wa Giwekikaluru Kpashiriya:
*Gitsrukaachi wane chinru Nutsrukate,
Ptuplatanu npotuklesretate,
Wa nutakinpotukna pkamnixjene pujixipta rapukote.*
37 Waleko Tawi wane chinru Gitsrukaachi. ¿Gi rixpokotyawaka giklop-
ishayapni?"

Gixolune yine rumuwleyna yijnakotluna.

Yopnuglu yonchikgapineya

38 Wane china Geso wa runkaklewleya, "Ggirukotinwa wanna
yonchikgapineya, galuka yanretachine gowuukalkaka gimkaluyna.

Ralukluna ralukikolupna giputuya. 39 Ralukluna wa tsrukakalune
tuplapijere ginkaklewawakapjikakaya, muchinanu tuplapijkaka koxa
nikjetikowakaya. 40 Konapjijetkanna gipnagnurutachronni. Rixashleyna
gogagjirgognerkakna. Tsru potu ruklukanuwnayegjixikolupna."

Gipnagnurutachro genekashle

41 Tuplanata Geso tugnantakikowaka genekashlukaka ginaple. Retjetna
yine gi rixpoko gitakletyaplona sroschi gignantakikowaka. Gixna ponikol-
une gitaklo gixo. 42 Tuna sato suxo gipnagnurutachro kwamonuro. Tutaklo
gepi mturomchataaji. Walanwa satopje sintawo. 43 Tomgana Geso wa
yimaklene. Wane china, "Galikaka wane nchingi, wa twu suxo gipnag-
nurutachro kwamonuro wala gitaklo pejnurune pnute gitakachine gignan-
takikowaka. 44 Pejnuruneko gitaklo ruxetanrona. Wa twu suxo twamonnu-
poga tutaklo pejnuroko walanu, pejnuruko tuwekinripa."

13

Getkalurkaka ma mapookanuwa Geso

1 Wa rushpakamtini kpashiwakapjiya, satu yimakleru wane chinru, "Yi-
maklewatachri, ¡petanru gi pixka sotlerutkakananni, ga wa gi pixkapjirutu-
nanni!"
2 Geso wane chinru, "¿Petlu tyekaka tsru panchikaka? Gi wa rutukanu sotlu
rogotkakinripa, gi wa mujrolekatunpakni."
3 Tuplatini wa Goliwa Magkateya kpashiwakapji ginaple, repomgaluna
wanna mkoje rixinna, Petro, Santiyako, Gwa, Gantirishi, 4 "Punkakanwu.
¿Giklupni wa tyekakapa? ¿Klu getkaluru wanepa wa tye pejnuruko wa
poyagkakinpatka?"
5 Yinuwaka Geso wane chinretna, "Xako gi satunako yokwitangi. 6 Gi
rixanu runanna gixo ngiwakaya, wane chinachinepa, 'Gitni wa Kristono.'
Yokwitanunna gixopni.
7 "Seyni wa gixa jeminiplu wa giylalupirana ga wa pogiwlesha giylalupi-
rana, gi gkegeknanuwatanu. Rumkata wane gixleta, seyni gi wa yop-
tukyawakapnichi. 8 Gi rixanu ruylakakanna pachijne gajene ga wa pachijne
gajeneyma, ga wa pogirewatyawaka giylakakanu pogirewatyawakayma.
Waneplu giyolikchijrukaka pachijnemnunanukaya. Waneplu nachlukaka.
Tyekakapni muchichachripa wa kachinolkakapa.
9 "Gixako getinwa gixnanuko. Wa samyokangina jeman-
shinikankakyawakapna. Ginkaklewawakapjikakaya gkochipjetiko.
Gitsrukaachine, pogirchine getanu gixapni tunwatanuna Gita chinanupa
gipgujtalewlu waneyapna. 10 Muchinanu ptowruneko payinerumnunanuka
runkakikolupna Kiglerpotunanu Tokanchiya. 11 Wa ganiikoklunpatka gixa
wa nsamyookoklunupa gma mapookanupachi gi gkojwakinwa wa gixa
chinyawakapa. Gi waleko gyanshinikanutanu, seyni wa genekikolupa gixa
walepapkopa, wane nchinyawakapa. Gi wa gixni yanumsatachinepgi seyni
Giwekikaluru Kpashiripni.
12 "Gimole samyokanru rupninripa gimoleko ga wa ruru samyokanru
gituru rupninripa. Wa wugenenna gimtuwnayegitanuna rurunepnina.
Ruylajixanunna rurunepni. 13 Gayegixkalunepgi pejnuruneyako Gita gi-
waka chinanu, seyni wa kashnantakanshinikanutachripa yoptukyawakpo-
tunanukopa walepni wa gognetkaako.
14 "Wa getyongatachripa gimata jemanru: Wa getiniplu gagnanutkaluru
gimtukpotlewatachri wane rawinri mawiyawakanupmaka, waneklu Gote
gwachine gasukanu. Magkakaka yanna. 15 Panchi gogo gwanatachri wa

rujrukanmaka, gi jiglokapjitanu ranikyaplu gipji gajeru. 16 Wa sana gwanatachri gi wa satkapanu rawapyaplu gimkalu. 17 ¡Gi waneni wa kamshironepni ga wa gashichakachinepni walegognekakpatka! 18 Gagjigognetanu gi waneyapgi ginapuklu gasuktatinripa. 19 Wa walegognekakapa waneplu salewakchi wa mwajejetkatu wa muchi giyakletinitkalu wa Goyakalu giyakle, ga wa xanigognenanu. Gi wane rixanu. 20 Wa Gitsrukaachi ma sustakanmaklu walegognekaka gi pamanenapnikmaka gognetkaakona seyni tsomitkalune chinanu wa Wale tsomitanune sustaklu walegognekaka. 21 Giyagni satu wane chininipgi, '¡Gewru Kristo!' ga wa wane chiningi, '¡Getanru. Waneru!' gi wa galixanu. 22 Rupgujewnanna wale migje Kristone, wa wanna migje Goyakalu tokanu geneklewatachine. Kamrutanruna getkalurkakapa ga wa koglajrukakapa, yokwitikolupmakna tsomitkalune wa rumkatmaka wane gixleta. 23 Xako gixa. Nunkakatkagi psoluko ma mapookanuwa.

Geso ginkakna runinripapirana

24 "Seyni walegognekakpatka ruknoginpatka wale salewakchi,
wa tkachi gichpokanu.
Wa ksuru gi wa pokamlatanu.
25 Wa katagirkaka gijirotanu tengogneyapa.
Wa gichkolkaka tengogne gajeru kowshiwshitko.
26 Wanepnute retannona *Gita wa Yineru Wgenno kyachgapererumkoya ginachripno.* Tsru nuyakle ga wa noyaknu numunanu. 27 Waneklu nyokanatanna notowrene tengogne gajene rapatjetikolupna ntsomitanune. Wa gepkoxamkojesretkakayako yoptukyawakpotuko chiji, yoptukyawakpotuko tengogne rapatjerewatinna.

28 "Gimatanru yapkaklu gikerapiranaya. Wa tyosnuygalejiplutinitka, tupcheksuretinpatka, gimatanutkalu wa walapustsitkani. 29 Waneko pixka gixa getinpatkalu wane gixlutkani tyekaka, gimatanutkalu gi gowukpatkalu. Gipgyaptostsitkalu. 30 Galikaka wane nchingi, gi ruknoganu tye gimuweekakgognenatachinesha wa ptowruko tyekaka ma mixkanuwa. 31 Wa tengogne ga wa chiji giknoganu, seyni wa ntokanu gi giknoganu.

32 "Seyni walegogne, wale gipapko gike gimata, gi wa Goyakalu towreruneko tengogne gajene, gi wa Gituruko, ga wa Girchipje galikaka gimata. 33 Giyagni giyokanu. Gagjigognetanu. Gi gimatlu giklupaktani gipapkopa. 34 Waneko pixka rixa wa jeji wajra yachri. Ruknokamtlu gipji. Rutakamtna wayegrene. Satkaka renekamta kamrure. Gipgyapto gwachri towutamta ruyokinripa.

35 "Giyagni gixa giyokanu. Gi rixanu gi gimata giklu runanu wa kwangixlerupji, patako kayi, patako ganikajyechno, patako gaxawripa yanumatini, patako goyechnokawpotuko. 36 Wa rawraka ginretinipa ma mukshiikyanupgi gimkanatachingi. 37 Wa gixa nchinyagi wane koxa nchinna pejnuruneko: Giyokanu."

14

Jemanshinikankakyegitluna Geso ruylatyapluna

1 Gepigogne magatiniwa Tsru Giknoglushgogne wa Tsrugogne jimapro gisekachri myapjetkotu, rujgaluna tsrukakalune sasertotene, ga wa yonchikgapine gi rixpoko kashichyapluna gayroklewluya ruylatyapluna. 2 Wane chinna wanna, "Gi wa tsrugogne wkashichanru, ma mejnugimalewatinitipna yine."

Geso giyokjiwutka

3 Wetani rawanata Geso Simopji gijirgitutpachri. Tuplanata
nikjetikowakaya. Tuna sato suxo. Waneylo pastono pgamlugalo nartogapje
kwenuru potu. Tupokastonotlo. Tuyokjiwutlu. 4 Wanena pimrine
gimtuwnachine wannananuko. Wane chinna wanna, "¿Klu chinanu
wane tixa saletletatkalo pgamlugalo? 5 Wa tumkata gishankakotmaka
wa twu pgamlugalo, wa mapa pachaproji pnute. Walamka kwamonurunni
geneeko." 6 Geso wane china, "Getashatanro. ¿Klu chinanu nsalewnakaklo?
Kigleru kamrurchi tkamrutyano. 7 Gi rixanu waneygognenangi wa
kwamonurune gixayma. Wa galukiniplu gimkata kigleru kamruyegletna,
seyni gi waneygognenanupgi Gita. 8 Wa wala kamrutlu tumkatyawaka.
Tuyokagnaputlo pgamlugalo nomane wa nkapnatikolupa. 9 Galikaka
wane nchingi, ginakakokta runkakletiko Kiglerpotunanu Tokanchi wa
psolchijneko wa tye koxa tkamrutanru wala wane chinkalurupa wa
tushinikikolupa wala."

Gota samyoklu Geso

10 Gota Giskaryote satu pamole gepi rixinri yayegitna tsrukakalune saser-
totene samyokyaplu Geso wanna yegi. 11 Wanna jeminitkalu, rumuwatna.
Rupiratyaluna renekyapluna sroschiproji. Rujgaluna ruglepoktapinri gi
rixpoko samyokletyapluna.

Tsru Giknoglushgogne

12 Muchinangogne jimapro gisekachri myapjetkotu wa renekashatinrina
giylatkalurupa wa Tsru Giknoglushgogne chinanu, yimaklene wane chinru,
"¿Ginaka paluka yokanretwu wa walpokotyaplu wa pnikanrupa Tsru Gi-
knoglushgogne chinanupa?"
13 Yokanatna gepi yimaklene. Wane chinna Wale, "Tsru pokchi gyanu.
Wane yoptotingi satu jeji wa gashgaji gonu gwanru ganikachri. Gomkagi-
tanru. 14 Ginakakta jigloka wane nchinanru wa kapjiru, 'Yimaklewatachri
wane china, "¿Ginaklu wa napokagrukowakle wa nnikyawakapa Tsru Gi-
knoglushgogne nyimakleneyma?" china.' 15 Wale gekakgitangi satu teno
gajeru tsrugruko gali galpokletkalurutka. Wane galpokotinri wixanupa."
16 Wane yatkana yimaklene. Tsru pokchi yatkana. Rukshikluna Wale
chinyawakpotukna. Ralpokotluna Tsru Giknoglushgognenupa.
17 Wa kayi chininitka wane ya wa pamole gepiyma. 18 Wa tuplatinitkana
nikawakakwa, nikna. Wane china Geso, "Galikaka wane nchingi, wa satu
gixate numnikjeru, wale samyokanno."
19 Wa wanna yinuwaka wamonuwleta. Wane chinna wanna satkaka,
"¿Gitgetkopni?"
Satu koxa, "¿Gitgetkopni?"
20 Wane chinna Geso, "Wa satu pamole gepi rixinri, wa gigakachri Gitayma
kolpetoya. 21 Galikaka Gita wa Yineru Wgenno wane nyanu chinyawaka wa
yonchi Gitapiranaya. ¡Gi waneni wa tye jeji, wale chinanu Gita wa Yineru
Wgenno samyooko! Kiglemkalu tye jeji chinanu ma mushpaakanmaka."
22 Wa nikanatinna wanna, Wale kashichlu jimapro. Ruglenshinikanye-
gitlu. Jiknaglu. Wane gixachri renekna. Wane china, "Gyoptotanru. Tyenwa
nomane."
23 Wale kashichlo girapistono. Poyagnutatkalo. Renekna. Rurna walaya
pejnuruneko.
24 Wane chinna Wale, "Tyenwa nograga wa gerotu tokanchi gipiratkaluru
chinanu, gixoluru yineru chinanu giyookaluru. 25 Galikaka wane nchingi,

gi wa nuranutkalo gowajiga wa walegognepotuko wa nuranro geroto wa
Goyakalu pogirewatyawakaya."
26 Wa wanna shikaletlu gimalwuru. Rali shikaletinitkaluna, Goliwa
Magkate yana.
27 Wane chinna Geso, "Pejnurunepnikgi gixapni gitspeekaakona.
Yonatkalurutkani:
Nuylakanru wa girukotapratachri.
Rupalatanna wa gowegane.
28 Nyotunotanu. Nali yotunkakletkoklunpatka, Gita gapka kosekanu gixaya.
Kalile nyanu."
29 Petro wane chinru, "Wa pejnurunekmaka gitspeekaako, ga wa gita gike."
30 Geso wane chinru, "Galikaka wane nchinyi, wa pixa xani tye yechno ma
yanumatkanu gnapu wa gaxawripa gepi kata, pnutatanno mapa kata."
31 Seyni wale psolmuchkonuko tokanuwna. Wane china, "Wa nupnan-
maka koxa Pixayma, gi wa nnutatanyi."
Pejnuruneko waneko pixka china.

Getsemani

32 Wane yana Getsemani giwakatletyawaka. Wane chinna Wale wa yimak-
lene, "Ntuplatanu gewi. Nagjigognetkakopshini."
33 Ranikna Waleyma Petro, Santiyako, Gwa. Yinuwaka giglajreta, wa-
monuwnaleta. 34 Wane chinna Wale, "Nonshinikanu nwamonuwnapotutya
gipukchi pixkapotuko. Gkagwakanu gewi. Giyokanu."
35 Psotsotaaji wajrayaka ya. Wane yoptsojita chijiya. Ragjigogneta
wa rumkata wane gixletikolupmaka, ruknoganu Waleya wale salewakchi.
36 Wane china, "Gagwa, Nuru, ptowru gimkatachriyi Pixa. Pkoshri-
patinno twu girapistono, seyni gi wa Gita galukyawakapni, seyni Pixa
galukyawakapni."
37 Runa. Retamtna gimkanatachine. Wane chinru Petro, "¿Simo,
pumkanatge? ¿Gi ge pumkata giyokleta pshinitsonu? 38 Giyokanu. Gagji-
gognetanu gma jiglokinitipa yantaletikowakapa. Wa ginshinikanu galikakni
jmererni, seyni manchi muchkotni."
39 Rumepe yaletinitnaka ragjigognetyawaka, waneko pixka chintokanu-
tatnaka. 40 Satokatnaka. Retamtatnakna gimkanatachine. Ruxapnewatna.
Gi rumata gigretluna.
41 Runa mapa kata rixinritka. Wane chinna Wale, "Gimkanutka. Gap-
nanutanu. Wanekotka. Nopapko gapokatka. Xani Gita wa Yineru Wgenno
samyookatka kmukochirerunemyoya. 42 Gyotunotanutka. Gayanutka. Gi
gowukatkalu nsamyokjerupa."

Geso kashichka

43 Waneklutka yanumsanatiniwa Geso, runatka Gota. Walenwa pamole
gepi rixinri. Waleymana gixolune yine kyoglolewaprerune, kgagajere-
rune. Wannanwa tsrukakalune sasertotene gayinerutene, yonchikgap-
ineyegirune koxa, tsrunyegirune koxa. Gotaymamnutkana.
44 Wa samyokjeru genekagnaputatkana saturutu gimaxiklechi. Wane
chinna wale, "Girukta namlutanu gita, Walepakni. Gkashichanru.
Ganikanru. Ggirukotpotumtanru."
45 Runinitka, waneklutka runyegitlu. Wane chinru, "¡Yimaklewatachri!
¡Yimaklewatachri!" Ramlutlu.
46 Romyokyegimtluna. Kashichluna. 47 Wa satu wane gwanatachri
koshpakyoglolewapreta. Rustaklu wa sasertote gitsrukate potu wayegreru.
Yostakjepitlu.

48 Geso wane china, “¿Gishpakamta gixa yoglolewapiyma gagajeyma,
kachowguru pixka gixa kashretnoge? 49 Pagognemnunanuka gixayma
nwanata, nunkaklewanata wa kpashiwakapjiya. Gi wa wane gkashichyano,
seyni wa poyagkakikolupa wa yonatkalurkaka, wane gixyatkano.”
50 Ruknokamtluna pejnuruneko. Rasukatkana.
51 Satu jeji gomkagitlu sapwakmanetachri gichrataya. Jejine kashichlu.
52 Wa wale ruknokachratamtlu. Rasukyana mamkatni.

Geso sasertote gitsrukate potu yegi

53 Ranikluna Geso sasertotene gitsrukate potu yegi. Rapatna Walyegiya
pejnuruneko tsrukakalune sasertotene, tsrune, yonchikgapine. 54 Wa Petro
gomkagitlu gogajxigiyako. Sasertote gitsrukatpotupjipotunanuko romkag-
itlu. Tuplanata towrechineyma. Rolkanata chichpawa.
55 Wa tsrukakalune sasertotene, pejnuruneko jemanshinikankak-
jetikowakaya rujgaluna gipgujtalewlumka Gesoya rupninripa, seyni
gi rukshikluna. 56 Gi rixanu gixo gipgujtatlu maleshawaka, seyni wa
rupgujtalewlena gi wa pixkakakluni. 57 Pimrine gapoka. Rupgujtatluna
maleshawaka. Wane chinna wanna, 58 “Wixa jemlu wane chininri,
‘Gita yotkakanunru wa tye kpashiwakapji myochi kamrutikaluru. Wa
mapagogne chininri satu nkamrutanu myochi mkamrutikotpatka.’ ”
59 Seyni rupgujtalna wanna koxa gi pixkakakluni.
60 Wa sasertote gitsrukate potu tunwata ganikajitskalaya. Repomgalu wa
Geso. Wane chinru, “¿Gikeko pugityano? ¿Klu rupgujtatyayina wanna nyi
Pixaya?”
61 Seyni Wale pochkeru. Gike rugita. Sasertote gitsrukate potu rumepe
gepomgaletatnaklu. Wane chinru, “¿Pixlege wa Kristoyi Gimalwutkaluru
Wgenyi?”
62 Geso wane china, “Gitakni.
Gixa getanno Gita, Yineru Wgenno,
tuplatyawakapa potuklesreta ruyakle Goyakalu, nuninkoxapa kyachgapere-
rumkoya tengogneya.”
63 Giyagni wa sasertote gitsrukate potu suskakamkata. Wane china,
“¿Klu wanepnute magatyawu gipgujtalewatachine? 64 Gjematkalu wa mu-
pashiregnuchi china. ¿Gi pixka getle gixlu?”
Wa wanna pejnuruneko wane chinyegitluna wa Wale giklukanuwna rup-
ninripa.
65 Pimrine yinuwaka gitskagjeretanru, rushyagojitanruna, yotmutan-
runa. Wane chinruna, “Goyakalu tokanu peneklewatkoxewa.” Towrechine
giptagojitlu.

Petro nutatlu Geso

66 Rapuko rawanata Petro panchiya. Tuna sato rupxakjero wa sasertote
gitsrukate potu. 67 Wa tetinri wa Petro rolkanatini, tyopukgatlu. Wane china,
“Pixni Waleymalutyi, Geso Nasare gajeru.”
68 Seyni wale nutata. Wane china, “Gi numatlu. Gi koxa numatjemlu wa
pchinyawaka.” Rushpaka. Maleka ya. Yanumatatka gaxawripa.
69 Wa gipxaklewatachro getinri, tyinuwaka wane chinretatnakna wane
gwanatachine, “Tyenwa satu wannate.”
70 Seyni wale nutatatnaka. Gowukshini wane gwanatachine wane chin-
runa Petro, “Galikakni pixni satu wannatyi. Gi rixanu Kalile gajeryi.”
71 Yinuwaka kamakpiirewleta, wane chinreta Wale kawchinanu, “Gi nu-
matpotunatlu wa tye jeji wa Walepirana gyanumsatinri.”

72 Waneklu gaxawripa yanumatatka gepi kata chininri. Petro gishiniklu
wa tokanu Geso chinyawaklu, “Ma yanumatkanugnapu gaxawripa gepi
kata, pnutatanno mapa kata.” Yanshinikanunatlu wa wale, chiyagatatka.

15

Ranikluna Geso Pilato yegi

1 Waneklutka wa goyechnokawa jemanshinikankakatkana wa
tsrukakalune sasertotene, wa tsruneyma, wa yonchikgapineyma,
wa ptowruneko jemanshinikankakachineyma. Rostutluna Geso.
Ranikatkaluna. Pilato samyokatkaluna. 2 Pilato gepomgalu, “¿Pixlege wa
Goteyone Pogiryi?”
Rugitlu. Wane china, “Pixa chinyawaka.”
3 Wa tsrukakalune sasertotene jigyegitlu gixo. 4 Repomgatnaklu Pilato.
Wane chinru, “¿Gi ge pugita? Petanu. ¡Gi pajigyeglenanukta rixyegityina!”
5 Ga wa Geso gi wa waleko rugitya. Giyagni ruglajita Pilato.
6 Wa tsrugogneklu rushyegjetna gostutkaluru girukokta ragjitna.
7 Wane rawanata satu Warawasu giwakatletachri gostutkaluru
yagotkakachineyma, giylalewatachine yagotkakluya. 8 Runna gixolune
yine. Yinuwaka gagjiretluna rixjetyawakna.
9 Pilato gigitna. Wane china, “¿Gi ge galuklu gita gishyegityapgi wa Pogirna
Goteyone?” 10 Rumata ranxalna chinanu samyokluna tsrukakalune saser-
totene.
11 Seyni wa tsrukakalune sasertotene komyekanshinikanutna gixolune
yine rushyegityapna Warawasu galikakapni.
12 Rugitatnakna Pilato. Wane china, “¿Klu nixyalu galuka wa gixa gi-
wakatyalu Goteyone Pogire?”
13 Wanna saplewatatnaka, “¡Koroshishkita putakjixaganru!”
14 Wane chinna Pilato, “¿Klu gektutu kamruta?”
Wanna saplewpotuta, “¡Koroshishkita putakjixaganru!”
15 Pilato galuka giglenshinikanretna yine. Giyagni rushyegitna Warawasu.
Kochipjetka Geso. Rali kochipjeretkoklunutka, samyoklu koroshishkita
rutakikolupa.

Solalone gapnokatlu Geso

16 Wa solalone ganiklu wa tsru panchi gitokote. Walenwa Pretoryo.
Tomgana ptowruneko wa solalone. 17 Yoshmakluna pakni yoshmookaluru
pixkalutu mkachri. Yoshmakluna sagyeta kona kamgikolu. 18 Yinuwaka
galukletluna, “¡Wuya, Goteyone Pogire!”
19 Ruylakjiwutluna katsluksuya. Rutskagjetluna. Yonogyegitluna. Yopt-
sojityegitluna. 20 Wa rali gapnokatletinitkaluna, komkagatkaluna wa pakni
yoshmookaluru pixkalutu mkachri. Waleko gimkalu yoshmakatkaluna.
Ranikatkaluna koroshishkita rutakyapatkaluna.
21 Rutjikakluna satu giknogamtachri, Simo, Surene gajeru, Galegantro,
Rogwo giru, wa sana ginyachri wa ranikyaplo wa Geso koroshishkitate.
22 Kolkota chinikowaka ranikatkaluna. Walenwa yokaakaluru,
Jiwchiswaga yegi. 23 Renekluna winga smurna yapjetkalurga, seyni gi
wa yoptotlo.

Koroshishkita rutaaka Geso

24 Koroshishkita rutakluna.
Kotspaltamkatluna.
Rutakluna rupenookaklena ranikyapluna satkaka.

25 Wa goyechnokawasreta koroshishkita rutakatkaluna. 26 Wa tokanu
rogwaka gwachri yonatkaluru wa jigyegitikolu, wane china, “Wa Goteyone
Pogire.”
27 Waleyma koroshishkita rutaakana gepi kachowgurune, satu potuk-
lesreta, satu kegnetesreta. 28 Poyagkaakatka Tokanchi Yonatkaluru, wane
chinachri:
Mugleneyma kagwakikolupa Wale koxa.
29 Mupashiregnuchi chinruna giknogachine. Ruwnownojiwutna. Wane
chinna, “¡Gaga! Wa Pixni wa kpashiwakapji yotkakachripyi, mapgogne
chininri pkamrupjitanru. 30 Pixnanuko gognetkakinwa. Pujrukanu wa
koroshishkitaya.”
31 Waneko pixka rixna wa tsrukakalune sasertotene gapnokatletlu. Wane
chinkakna yonchikgapineyma, “Pimrine rognetkaka. Walenanuko gi
rumkata gognetkakletnawa. 32 Kristo, Gisrayiline Pogire gijrukanu wa xani
wa koroshishkitaya. Wetyaplu. Walixyaplu.” Wa Waleyma koroshishkita
gitaakalune koxa yangalu.
33 Tumananutkani ruchpokatka psolchijnepotunanuyako kayinwakas-
reta rapokinpotunanuko. 34 Kayinwakpapko Geso saplewata. Tsruplaji
rixa. Wane china, *“Geloyi, Geloyi, ¿Glama sawajtani?”* Walenwa yokaakaluru:
“Noyakalute, Noyakalute, ¿klu chinanu puknokatkano?”
35 Jeminrina pimrine wane gwanatachine, wane chinna wanna, “Gje-
manru. Tomgalu Giliya.”
36 Rasukamta satu. Katsopi kotsgatapyaluna kachgalu. Katsluksu rutaklu.
Reneklu ruranrupa. Wane china, “Getashatanru. Wetkoxewa gikta runanu
Giliya koshpakapyaplu.”
37 Geso tsruplaji rixa. Rupnanatka.
38 Waneklutka mkachrichrata gimaletanatachri kpashiwaka potu gajeru
giskakamtatka gepichratatkalu. Teno rumuyaka giskakletyatka chijiina.
39 Wale ginaple tunwanata satu ksolaloteru. Retanata wane rixa gipnalet-
inri. Wane china, “Galikakpotunanni tye jejni Goyakalu Wgenni.”
40 Wane koxa tunwanatna suxone. Retanatna gowukayako. Wa wan-
natskala rawanatna Mariya Maktala gajero, Mariya Santiyako mturu wa
Gosi ginro, ga wa Salome koxa. 41 Wa wanna Kalile rawanatiniwa romk-
agjenatluna. Rupxakjenatluna. Wa pimrone gixo waneklu koxa, Waleyma
kanikachine wa Gerosale.

Kapnatluna Geso

42 Wa kayi rixinitka wa galpokotikolgogne, walenwa gapnanutikalur-
gognestsi. 43 Gosi Garimate gajeru, jemanshinikankakjetikowaka gajeru
kagwakpiratkaluru. Wale koxa kagwaklu pogirewatyawaka Goyakalu.
Wane ya. Mpiikatu jiglokyegitlu Pilato. Ragjitlu Gesnimane. 44 Wa Pi-
lato giglajita wa rupninrinatka. Repuklu ksolaloteru. Repomgalu wa
muchikawako rupninrinatka. 45 Runkaklu wa ksolaloteru. Reneklu gi-
manetka Gosi. 46 Wale gagjitlu mkachrichrata. Jijrukatkalu. Poyitatkalu
mkachrichrata. Rutaklu yomlechi wa sotlu jitotikalurupna. Rakaprurjixlu
sotlu wa giyomle gipgyaptote. 47 Wa Mariya Maktala gajero, wa Mariya Gosi
ginro, getanatna ginakakta rutakanunruna.

16

Yotunru gipnaluya

1 Wa ruknoginitka wa gapnanutikalurgogne, Mariya Maktala gajero,
wa Mariya Santiyako ginro, wa Salome, ragjitlona pgamlugalo wa ruyo-
gatyapluna. 2 Goyechnokawpotuko muchinangogne simana wane yana
yomlechi yegi. Tkachi gishpakatka. 3 Wane chinkakananumtna wannakak-
luko, “¿Katmakla gakaprurutyanwure sotlu yomlechi gipgyaptote gajeru?”
4 Wa retinitkaluna, retluna wa sotlu gajritkalurutka. Gi rixanu tsrupotu-
nanu sotlu. 5 Jiglokatkana yomlechi. Retluna jeji tuplanatachri potuklesreta,
gimkalu gowukalu gitakachri klatalu. Ruglajpotutna.
6 Wane chinna wale, “Gi wa giglajitanu. Gijgalu Geso, Nasare gajeru, wa
koroshishkita gitakanatkaluru. Yotunomtatka. Gi gewitkalu. Getanru ru-
takikowaka. 7 Seyni gyanutka. Ginkakanna wa yimaklene, Petro koxa, Wale
gapka wane kosekingi. Kalile yanu. Wane getinitkalu chinyawakpotukgi.”
8 Wane yiyatkana. Rasukamtna yomlechiya. Wa rutatatna. Ruglajitna.
Giketsotaji runkakna, piklena chinanu.
9 Wa yotunotinitka wa goyechnokawpotuko muchinangogne wa
simanatka, rupgujewnayegitlo muchinanu wa Mariya Maktala gajero.
Walanwa ruknokakamchitetanro payokgipre kamchine. 10 Tyinitka
wala. Tunkakna wa Waleymalunenanu, wa wamonuwnanatachine,
chiyaganatachine. 11 Wa wanna jemyegitinitkalu ruwekinritka, wa
retikolutka walaya, gi ralixna.
12 Wanepnute gepi wa wanna yanananumta sana yachine. Geso wane
gipgujewnayegitna. Satuko kogetkogatka. 13 Wane yiyatkana. Runkakna
pimrine. Gi wannako ralixna.
14 Ralipretka rupgujewnayegitna Geso pamole satupjene wa tuplanatinna
nikawakakwaya. Chigetjetanna wa ma malixleyna shikowgajitinriyna, gi
rixanu gi ralixkana retjene yotunomtinritka.
15 Wane chinna Wale, “Psolchijneko gyanu. Ginkakletanru Kigler-
potunanu Tokanchi pejnurunenanuko giyakotkalune yegi. 16 Wa gal-
ixachripa katko wale gognetkaako, seyni wa malixakletu giklukanuw-
nayegjixko. 17 Tyekaka getkalurkaka kamrujetanna wa galixachine. Gita
giwakaya ruknokinrina kamchine. Gerotu patokanchikaka yanumatinna.
18 Koschekanruna gimnukaka. Rurinrina kamakalu gi wa rumtukanna. Wa
yayixachine gogo rutakamyotanna. Ruglewatanna.”
19 Wa Gitsrukaachi gali yanumsayegletinitkana, tengogne yoptotikatka.
Tuplatatka Goyakalu potuklesretate. 20 Wanna gishpakamtatka. Runkak-
lewatna pasretamnunanukaya. Wa Gitsrukaachi gikamrurewatna. Wan-
naya Goyakalu kamrujetlu getkalurkaka. Gitsrukaachi poyegitlu tokanu wa
getkalurkakayma. Wane gixkalurupa.

Kiglerpotunanu Tokanchi
Kpashiri Lokasu Yonatanru

Teyogwilo chinanupni

1 Wane rixa. Gi gepika yagota yonretlu wixa yegi kamrutikalurutkapirana. Yagota ginkakpokwakletluna. 2 Waneko pixka rixna reyinuwaklewayakawa getachine. Wannanwa tokanchi kamruklerune. Ga wa wanna samyokwu tyekakapirana. 3 Giyagni kigle getle nixlu gita koxa nyonyegityi, kshinikanuru potu Teyogwilo. Rixpokotyawaka nunkakyi. Gi rixanu reyinuwakayakawa nomkaginshinikanpiranpotutlu, 4 pumatpotutyaplu koxa pixa poyegitkalurni wa tokanchi punkakikolu.

Gwa Katlewakleru girune

5 Gotechijne pogire Giroreklunanu, waneru satu sasertote, Sakariya giwakatletachri, Gawiyaklopishaneyma gitaakaluru. Ganunronwa Gaaroklopisha. Gilisawetinwa tgiwaka. 6 Ga wa gepiko poyagkakachinni Goyakalu getanuya. Muklukanuwnakane. Romkagitluna pejnuruko Gitsrukaachi yokanatanru, Wale gitakanru. 7 Gi kwugenna gi rixanu migatni Gilisaweti, ga wa gepiko gi gepika walapu waneyanatkana.

Gwa gishpakle ginkakagnaputka

8 Wa gipapko gapokinpatka sasertote kamrure kamrutinri Goyakalu getanu, wane rixa. 9 Sasertotene gixjetyawaka, wale gitaaka yochpikyaplu pgamlupagiri. Kpashiwaka potu Gitsrukaachinu jigloka. 10 Pejnuruneko gixolune yine maleka gagjigognenatya yochpiikakopshini pgamlupagiri.

11 Gitsrukaachitowreru gipgujewnayegitlu. Pgamlupagiri yochpikjetikowakakwa potuklesretate tunwata. 12 Wa retinitkalu Sakariya, kojwakanshinikanutnanwa. Tsru piklu rixa. 13 Ga wa Goyakalutowreru wane chinru, “Sakariya, gi pikanu. Gi rixanu pagjigognere jemka. Ga wa pganunro Gilisaweti gishpaakakanru puturu. Gwa pgiwakatanru. 14 Pumuwatanu. Pumjikanu. Gixo yine gimuwatanu rushpakinri chinanupa. 15 Gi rixanu tsrupni Goyakalu getanu. Gi wa wingako ruranu. Gi wa kapsagaluko ruranu. Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu rixanu, runronanwakyakawa. 16 Gixo Gisrayiliklopishane satkakanu puturupa Gitsrukaachi Royakalutna yegi. 17 Giwekikaluruya, Giliya pixka, ga wa ruyakleya runanu. Ma mapookanuwa Gitsrukaachi, wale gapka kosekanu. Wale satkakgajinshinikanutanna girchine wugenenna yegi; ga wa kaalirerune satkakyapa kanshinikanurune rixinripna poyagkakachine pixka. Yine galpokotachripni Gitsrukaachi chinanu giglepokotkalunepa.”

18 Sakariya wane chinru Goyakalutowreru, “¿Gi nixpoko gimatletanru? Gi rixanu tsrutsolejinatkano. Ga wa nganunro koxa gi gepika walapu waneyatkalo.”

19 Goyakalutowreru gigitlu. Wane chinru, “Gitni Kawrilno. Goyakalustsi tunwatachrino. Gitni yokanatkalurno nuynumsatyapyi, ga wa nunkakyapyi tye kiglerupirana. 20 Ga wa xani myanumatkatupyi. Gi pumkata yanumletannuna wale wane gixkoklugognepotunanukopa, pma malixtokanutkalchinanno. Gigogne poyagkaakalurupni ntokanu.”

21 Ga wa yine kagwakanatlu Sakariya. Ruglajitna wa kpashiwaka ramginritka chinanu. 22 Ga wa rushpakamtinitka, gi rumkata yanumletanatka.

Rumatna wa pagixanu retinrinatka getkaluru kpashiwakaya. Rutsejrig-
jeyegishatatkana. Myanumatkatunannatkani.
23 Wane rixa. Poyagkaklu wa sasertote kamrure. Rali poyagkakletinitkalu,
gipji yatka. 24 Ruknoginitka walegognekaka, kamshirotkani ganunro Gili-
saweti. Pamyo ksuru tyogimatnawa. Wane china, 25 “Giyagni wane rixno
Gitsrukaachi, wa walegogne retyano konpatetyapatkano yine getanuya.”

Geso gishpakle ginkakagnaputka

26 Patsrujire ksuru chininri Goyakalu yokanatlu gitowreru Kawrili. Satu
pokchi Nasare giwakatletachri, Kalilesreta, yokanatlu. 27 Makloji jeji metka-
towa yegi yokanatlu. Satu jeji gipiratanrotka, Gosi giwakatletachri, Tawik-
lopisha. Wala makloji giwaka Mariyni.
28 Wala yegi jigloka Goyakalutowreru. Wane china, “Mariya, gimutkalur-
potyi. Pixaymalu Gitsrukaachi.”
29 Tkojwakanshinikanutnanwa wale tokanu chinanu. Tnutanshinikanuta
gi pixkalutuknige wa tye galuklewlu. 30 Giyagni wa Goyakalutowreru wane
chinro, “Mariya, gi pikanu. Gi rixanu Goyakalu gimutatkayi. 31 Xani
pmushiwatanu. Pushpaakakanru puturu. Pgiwakatanru Geso. 32 Tyepni wa
tsru. Teno potu Gajeru Wgene chinko. Gitsrukaachi Goyakalu genekanru
rutsrukatni Tawi pogirewatyawaka. 33 Gakowniklopishane yegi pogirew-
gognenatini. Pogirewatyawaka gike rixiniko nikawnanu.”
34 Giyagni Mariya wane chinru Goyakalutowreru, “¿Gi rixpokotanu wa
tye? Gi rixanu gi jeji numatawa.”
35 Goyakalutowreru gigita. Wane chinro, “Giwekikaluru Kpashiri ginye-
gitanyi. Teno potu Gajeru giyakle chikletyegitanyi. Giyagkoxni kpashiripni
gishpakachripa wane chinko Goyakalu Wgene. 36 Ga wa petanro. Pumole
koxa Gilisaweti wala koxa tutsroginiko tmushiwata. Toturupni. Patsrujire
ksuryegitkalo wa migato chinkaluronanu. 37 Gi rixanu Goyakalu gi satuna
ma mumkatanutni.”
38 Giyagni Mariya wane china, “Gitsrukaachi wayegrerno. Wane
nixikolupa pixa chinyawakpotuko.”
Wala yegi yiyatka Goyakalutowreru.

Mariya salwayegitlo Gilisaweti

39 Walegognekaka tpalnamta Mariya. Kmagkatewaka tya. Teyakawamta.
Gotechijne gajeru pokchi tya. 40 Sakariyapji tjiglokamta. Taluklo Gili-
saweti. 41 Wane tixatka. Wa Gilisaweti yijnaka galukletinitkalo wa Mariya,
wa mturu tonanwaka gajeru ruptekapa. Wa Gilisaweti Giwekikaluru
Kpashiri gwagajitanro potu gixachrotkani. 42 Tsru saple tixa. Wane china
sapleta, “Giglenshinikanyegitkaluryi pixje suxonyegiya. Giglenshinikanye-
gitkaluru punanwaka gishpakyachripa. 43 ¿Gi nixge gita wa tye giknogyapno,
wa Nutsrukate ginro ginyegityawakno? 44 Gi rixanu neyijnako galukle-
tiniyakawayi, wa mturu nonanwaka gajeru ruptekapa rumuwle chinanu.
45 Giglenshinikanyegitkaluro galixachro, gi rixanu poyagkakikolupa wa
tunkakikolupirana, wa Gitsrukaachi ginkakjixyalo.”
46 Mariya wane china,
Numalwutlu Gitsrukaachi nonshinikanuya.
47 Ga wa numuwyegitlu Goyakalu, Nognetkakjeru.
48 Gi rixanu mpogireto retyano wayegrerno.
Xaniyakawa giglenshinikanyegitkalurno
Wane chinannona pejnurune gimuweekakgognenatachinepa
gapkatatachineshaklumnunanukapa.

49 Gi rixanu wa Kgiyaklewakleru tsrupirana kamruyegitno.
Kpashiri giwakni.
50 Retwamonunanumtna pagwashlukaka
gimuweekakgognenatachinmnunanuka wa pikjene.
51 Muchkowamyota. Galixkotnachinewa rajiyna
ga wa ginshinikanuyna kopalatna.
52 Pogirewatyawakna tsrukakalune ruknokya.
Mpogirene tsrune rutaka.
53 Kiglerkakaya jinanu rixkakna nachichachine.
Ga wa ponikolune maleshayalune yokanatna.
54 Rupxaklu wayegreru Gisrayili,
gi rixanu rushiniklu retwamonrewle,
55 Chinyawakpotukna wutsrukatenni,
Gawra ga wa giklopishane rushinityawakpotuko.
56 Mapa ksuru Gilisawetiyma wane twa Mariya. Wanepnute topji tsatokatnaka.

Gwa Katlewakleru gishpakle

57 Ga wa Gilisaweti poyagkakatkalu togogne tushpakawgenetinripatka, rushpakatka toturu. 58 Yijnakotinitkana tumwastsitanune ga wa tomolene wa tsru getwamonre rixyalo Gitsrukaachi, rumuwatna walayma.
59 Wane rixatka. Yokgipgogne chininri runna wa sajruka gistakletyapatkaluna wa mturu. Ruru giwakmaka rutakluna, Sakariya. 60 Tugita runro. Wane china, “Gike. Seyni Gwa giwakatko.”
61 Wane chinrona, “Gi satuna pumole wane tye giwaka giwakatletachri.”
62 Rutsejrigjeyegitluna ruru klu giwaka ralukyalu wale. 63 Ragjitlu pamta. Yonatlu. Wane china, “Gwanwa giwaka.”
Pejnuruneko giglajita.
64 Waneklu Sakariya kotpuknamatka ga wa ginnu. Yanumatatka. Rumalwutlu Goyakalu. 65 Tsru piklu rixanna pejnuruneko rumwastsitanune. Ga wa psoluko Gotechijne gajeru kmagkatewaka pogiwatya pejnuruko tyepirankaka. 66 Pejnuruneko yijnakotachine gimretpiranatlu rajiyna. Wane chinna, “¿Gi gixachrini: xani tye mturu? Gi rixanu waleymalu Goyakalu.”

Tokanchi reneklewatyawaka Sakariya

67 Ga wa Sakariyni ruru, Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu. Goyakalu tokanu reneklewata. Wane china:
68 Gimalwutkalurni Gitsrukaachi, Gisrayiline Goyakalute.
Salwayegitna rayinerutene koshpakapna.
69 Wixa yegi rupgujewnakakyalu Gognetkaklewatachri potu,
satu wayegrerni Tawniklopisha.
70 Reyinuwakleyakawa wane chinjetyawakpotuko
pejnurunniko kpashirinni tokanchi geneklewatachinniya,
71 Gognewatikalurupapirana, wkamnixjeneyegiya,
ga wa pejnuruneko wayegixjeneyegiya.
72 Gi rixanu retwamonutna wutsrukatenni
ga wa rushiniklu kpashiri tokanu rupiratanru. 73 Wutsrukatni Gawrani
rupiratya Wale kawchinanu
renekyapwu
74 Mpiikonepwu wushatkapko wkamnixjenyegiya,
Wale yegi wkamrurewatinripa,
75 Kpashirinepwu, poyagkakachinepwu
Goyakalu getanu psolgogneko wugogne.

76 Ga wa pixa, mturu,
teno potu Gajeru tokanu geneklewatachri pchinko
Gi rixanu Gitsrukaachi kosekachripyi
palpokgapotyaplu.
77 Rayinerutene pumatkakanu gognewatikalurupirana
kaspukmukochiretikolupna,
78 Woyakalute gishiniklewle ga wa retwamonrewle chinanu,
Wa wale chinanu salwayegitwu
pokamlatachri tengogne potu gishpakyachri.
79 Wane rixa pokamlatyegityapna mapshagwaka gwachine,
ga wa gipnalchikle tuplanatachinena,
wkosekikolupa, giglewanshinikanrugapo gayinripa.
80 Ga wa mturu tseruwna. Muchkowata Giwekikaluruya. Yineru mwiyawakanu rawanata walegognepotunanuko wa Gisrayiline yegi rupgujewnini.

2

Geso gishpakle

1 Wane rixatka walegognekaka. Susa Gakosto yokanrewata psolchijne gajeneko gitakgiwakatikolupa. Walepirana pogiwata. 2 Tye muchinanu gapka gitakgiwakatikolu wane gixka wa Surchijne girukotlewatyachri rixini Surino. 3 Satkaka waleko gipokchi ya, rutakgiwakatikolupna pejnuruneko.
4 Giyagni Kalilchijne gajeru pokchi Nasare yiyatka Gosi. Gotchijne kanika. Tawi pokchi ya Wele chinikowaka. Tawiklopishni wale. Tawnineru. 5 Wa rutakgiwakatikolupa Mariyayma rupiratanro. Kamshirni wala. 6 Wane rixatka. Wane rawanatinna tpoyagkakatkalu togogne tushpakawgenetinripatka. 7 Tushpaakakatkalu muchinanu toturu. Mkachrichrata tpoyitatkalu. Prachine wakane nikjetyawaka tuklukakatkalu, gi rixanu maleshayna pagruko pnu giyakatyachine gwajetyawaka.

Goyakalutowreru ginkakapna girukotapratachine

8 Walesretako wanena girukotapratachine, maleka gwachine, girukotaprayechnotachine. 9 Goyakalutowreru gapyegitna wanna. Gitsrukaachi gatajiwnale yochigyegitna. Pikpotutna. Tsru piklu rixna.
10 Ga wa Goyakalutowreru wane chinna, “Gi mpikanu. Gi rixanu kigleru tokanchi nunkakapgi, tsru gimuwlupirana, pejnuruneko yinenupni. 11 Tawi pokchi rushpakya xani gixa chinanu Gognetkaklewatachri. Walenwa Kristo Gitsrukaachi. 12 Waleko rumatikolupa: Gikshikanru mturu mkachrichrata poyitkaluru; prachine nikjetyawaka giklugachri.”
13 Walegnapunanu Goyakalutowreruymatkana gixolune solalone tengogne gajene. Goyakalu gimalwutachine. Wane chinachine:
14 Goyakalu gimalwutkaluru teno potu Gajeru.
Ga wa tyechijne gajene yinenupa giglewanshinikanrewlu,
wa giglenshinikanutachinenupa.

Girukotapratachine salwayentaplu prachinepjiya

15 Wane rixatka. Wanna yegi yiyatkana Goyakalutowrerune. Tengogne yatkana. Ga wa girukotapratachine wane chinkakna, “Wele gayanu xani. Wetapanru tyepirana wa giknogachri wa Gitsrukaachi ginkakjixyawu.”
16 Giyampotu wane yatkana. Rukshiklona Mariya, ga wa Gosi, ga wa mturu prachine nikjetyawaka giklugachritka. 17 Wa retinitkaluna, pogitatkaluna wa mturupirana, wa chinikowakna. 18 Ga wa pejnuruneko

yijnakotachine giglajita wa girukotapratachine chinyawakna. 19 Ga wa
Mariya pejnuruko tyekakapirana tumreta tajiya. Tyanshinikanpiranatlu.
20 Satokatkana girukotapratachine. Ralixkotluna Goyakalu ga wa rumal-
wutluna pejnurukopiranaya, wa yijnakotanruna ga wa retanruna, wa
chinikowakpotukna.

Sajruka gistakletikolu Geso

21 Yokgipgogne chininitka wa sajruka gistakletikolpatka wa mturu, gi-
wakatka Geso, wa Goyakalutowreru giwakatyawaklu, ma nanwakchi
mawakanuwa giwakatlu.

Goyakalu yegi raniika Geso

22 Wa poyagkakgognetkatka powralu rutakikolupna, wa Moysisi Tokanu
Yokanatkaluru chinyawakpotuko, Gerosale ranikatkaluna, wa Gitsrukaachi
renekyapatkaluna. 23 Wa rixyongatyawaka Gitsrukaachi Tokanu
Yokanatkaluru: *Pejnuruneko jejine kotpukawugenewlemapatini kpashirine
chinkalunepni Gitsrukaachi chinanupa.* 24 Wa genekashlu giylatkalurupa
renekanna wa Gitsrukaachi Tokanu Yokanatkaluru chinyawaka: *Gepirine
kamowane, waka gepi motkoko wgenene.*
25 Gerosale waneru satu jeji, Simo giwakatletachri. Walenwa jeji
poyagkakachri ga wa kgipashiregolu. Wale kagwaklu rumnanukikolupna
Gisrayiline. Waleymalu Giwekikaluru Kpashiri. 26 Giwekikaluru Kpashiriya
runkaaka gichi rupnanu ma metkanuwalu Gitsrukaachi Kristote.
27 Giwekikaluruya kpashiwakapji yatka. Wa kpashiwakapji ranikinitkaluna
rurune wa mturu Geso, wane rixyapatkaluna wa rixjetyawakna wa
Tokanchi Yokanatkaluru chinanu. 28 Giyagni wale kampukatkalu.
Rumalwutlu Goyakalu. Wane china:
29 "Xani, Gitsrukaachi, petasha yaletanutkalu pwayegreru
giglewanshinikanutachri pchintokanutyawaka.
30 Gi rixanu noygalpotuko netyatkalu gognewatikaluru Pixanu,
31 Wa pejnuruneko yine getanu palpokotanru.
32 Pokamlatachripni payinyegiya gipgujewnakakachripa.
Ga wa payinerutene Gisrayiline yochigyegitachripni."

Simo giglenshinikanyegitna ruru, runro

33 Ga wa ruru, runro giglajita wa wale wane chinikowaka. 34 Simo
giglenshinikanyegitna. Wane chinro runro Mariya, "Pjemanu. Wa Tye
gitaaka rujrukinripna, ga wa yotunomtinripna gixolune Gisrayiline. Ru-
taaka rumatikolupa rixinripa. Gapatkalurupni Wale, 35 rupgujewninripa
gixolunenshinikangaji. Ga wa yoglolewapi yoglonshinikanutanyi pixako."

Gana ginkakletpiranyegitlu Geso

36 Wane koxa twanata Gana, tokanchi geneklewatachro, Panwuri nshicho.
Gaseriklopishni. Gixo potu walapu waneyatkalo. Talixinitka, payokgipre
walapu tganuru yegi twanata. 37 Gipnagnurutachrotkani, ga wa yokgipi-
mole gepkoxamkoje walapu waneyatkalo. Goyechno ga wa gogi gi tushpaka
kpashiwakapjiya. Togajirewatinri ga wa tagjigognetinri Gitsrukaachi yegi
tkamrurewatya. 38 Walepapko tapoka. Wala koxa gipgujtatlu Goyakalu.
Walepirana tunkakleta pejnuruneko kagwakachinyegiya, gognewatikaluru
Gerosale chinanu kagwakachine.

Satokatkana; Nasare yana.

39 Wa poyagkakinitkaluna wa pejnurkakakopirana wa Gitsrukaachi
Tokanu Yokanatkaluru chinyawaka, satokatkana. Kalilechijne

gajeru pokchi, Nasare, yatkana. 40 Ga wa mturu tseruwna. Ga wa
muchkowananumta. Kgimatkaleru potu rixinri. Ga wa Goyakalu
gimutlewle waneylutni.

Kgimatkalerunyeglu Geso

41 Pawalapkaka Gerosale yana rurune, wa meyiwlu yegi, Tsru Gi-
knoglushgogne. 42 Wa pamole gepi walapu chininitka, Gerosale kanikna
meyiwlugogneklu, rixjetyawakna. 43 Nikawnagognetinitka, satokatkana.
Ga wa mturu Geso Gerosale rutukatka. Gi rumatna rurune rutukin-
ritka. 44 Kagwakluna rumotsananumtjene yegi rawamtinri. Pagogne
yanru yinitkana, rujgatkaluna gimolenna yegi ga wa rumatanunna yegi.
45 Wa ma mukshiikanutkaluna, Gerosale satokna. Rujgananumtluna.
46 Wane rixatka. Mapgogne giknoginitka, kpashiwakapji rukshikyatkaluna.
Kgimatkalerune ganikajite tuplanata. Jemanatna, ga wa repomgana.
47 Pejnuruneko wa yijnakotjene giglajita rushinikanuwleya ga wa Wale
gigityawakna.

48 Wa retinitkaluna, ruglajitna. Runro wane chinru, “Noturu, ¿klu chinanu
wane pixwu? Gi rixanu, gita ga wa puru gijgayi. Kachingajpotwu.”

49 Giyagni Wale wane chinna, “¿Klu chinanu gijgano? ¿Gi ge gimata wa
Nuru kamrure numkata kamruretatka?”

50 Gi rumata jemluna wale tokanu wa chinyawakna.

51 Wannayma yopikatka. Nasare yatka. Yijnakotna. Runro taji gimretpi-
ranatlu pejnuruko tyijnakotanru ga wa tetanrupirana. 52 Ga wa Geso tseruw-
nagimatkalewleta. Ya tseruwnaleta. Pnuteyaka Goyakalu gigleretyawaka
kamruta, ga wa yine gigleretyawaka koxa.

3

Gwa Katlewakleru ginkaklewle

1 Pamole pamyo walapu girukotlewwatinitka Tiweryo Susa, Ponsyo Pilato
girukotlewata Gotesretaya. Ga wa Girore girukotlewata Kalilesretaya. Ga
wa repuru Wilipi girukotlewata Gitorisretaya ga wa Trakonitesretaya. Ga
wa Lisani girukotlewata Gawilinisretaya. 2 Sasertotene gitsrukatene potu
rixanatinna Ganasu ga wa Kaygwasu, Goyakalu tokanu ginyegitlu Gwa,
Sakariya wgene, yineru mwiyawakanuya. 3 Psoluko Gorta Gapgasretchijne
yamta. Runkakletananumtlu katlupirana renshinikanutinripna yine, ga
wa kaspukmukochiretikolupna. 4 Wane rixa chinyongatyawaka Gisayiya
tokanchi geneklewatachri kirukate:

Yineru mwiyawakanu saplewatyachri tokanu:
Galpokotanru Gitsrukaachi gatnugapote.
Mpotukatanru gigapkaka.
5 *Pejnuruko magkachpalkaka tsepotkalurupni.*
Pejnuruko magkamriji ga wa mturu magka
patenkaklutkalurupni.
Ga wa katpagapkakalu potukatgapotkalurupni.
Ga wa kamlojgapolu pgayamta rixgapotko.
6 *Ga wa pejnuruko yineru*
getanru gognewatikaluru Goyakalunu.

7 Ga wa Gwa wane chinna gixolune yine gishpakamtachine wale
katyapna, “Gimnu pixkalungi. ¿Katu ginkakgi gasukyegityawaklu Goyakalu
jgekanupa? 8 Giyagni gkamrutanru genshinikanrewlu gimuknu kamrure.
Gi wa gyinuwaka wane chinkakletanu, ‘Waneywu wutsrukatni Gawrani.’
Gi rixanu gita wane chingi, Goyakalu gimkata gipgujewnakakletanna

Gawraklopishanemka tyekaka sotlukakaya. 9 Xani koxa gagmunasko
rapokatka gepchi. Pejnuruko gagmuna kiglejiru mwanutu kayiikalurni.
Xirnachri ruknookona. Waneko pixka rixko yineru kigleru kamrurchi ma
kamrutkanupa."

¿Klu wkamrutanu?

10 Ga wa gixolune yine gepomgalu. Wane chinruna, "Giyagni ¿klu wkam-
rutanu?"
11 Rugita Gwa. Wane chinna, "Wa gepi mkachri waneyalutu, renekanru
waneyamigjetu. Ga wa nikchi waneyalutu waneko pixka rixanu."
12 Runkoxna gijgawenutachine katikolupna. Wane chinruna, "Yimakle-
watachri, ¿klu wkamrutanu?"
13 Wale wane chinna, "Gi wa gitaakaluru pnute gijganu."
14 Solalone koxa gepomgalu. Wane chinruna, "¿Ga wa wixa klu wkamru-
tanu?"
Wane chinna wanna, "Gi satuna mpiikakanu sroschi gijginriya. Gi koxa
gapatlewatanu. Mpoyagnutanru gwenutikolu."

Gwa pnute muchkonurutu

15 Kagwakanatna yine. Pejnuruneko rajiyna gishinikanuwyegitlu Gwa,
gikta Kristoni. 16 Pejnuruneko rugita Gwa. Wane chinna, "Gita galikakni
katgi gonuya. Ga wa runa gita pnute muchkonurutu. Gi wa gita gimuluni
nkoshpirokyaplu yoshmaklejixitsa. Wale katangi Giwekikaluru Kpashiriya
ga wa xirnachriya. 17 Ruplokapre gimyo gwa. Triko powratpotutanru giy-
lakaajetikowaka. Rapatjetanru trikneji rumretyawakaplu, ga wa yoxikanru
gichicha xirniywaka gike rixiniko muwnakatupa. Waneko pixka rixanunna
yinepni. Genshinikanutachine rumretanu, ga wa menshinikanutkane xir-
nachri ruknokanu." 18 Giyagni gixo giykolu ga wa pimripirana giykolu
kigleru galikakni runkakletna yine.

Yoshmaakaluru Gwa

19 Giyagni Gwa gijretlu Girore pasreta girukotlewatyachri wa Giro-
ryana repuru Wilipi gnunro chinanu, ga wa pejnuruko mugletu kamru-
tanru Girore chinanu. 20 Pejnuruko tyekaka pnute potu rixyatka. Yosh-
makikowaka rushyayegitlu Gwa.

Geso katka

21 Ma yoshmaakonuwa Gwa wane rixatka. Pejnuruneko yine katkatka, ga
wa Geso koxa katkatka. Ga wa ragjigognetini tengogne kotpuuka. 22 Wale
yegi Giwekikaluru Kpashiri gijrukatka, kamanemnuru. Motkoko pixka
rixmanemta. Waneylu tokanchi tengogneya wane chinachri, "Pixni Noturyi
nalukanruyi. Pixa gigletanshinikanutno."
23 Waleko Geso mapamole walapustsitka. Gosi wgene kagwakikaluru.

Geso gitsrukatenni giwaakaka

24 Ga wa Gosni wa Gili wgene. Walenwa Mata wgene.
Walenwa Rewi wgene. Walenwa Melchi wgene.
Walenwa Ganasu wgene. Walenwa Gosi wgene.
25 Walenwa Matati wgene. Walenwa Gamo wgene.
Walenwa Nawomo wgene. Walenwa Gesli wgene.
Walenwa Naaka wgene.
26 Walenwa Mati wgene.
Walenwa Matati wgene. Walenwa Simi wgene.
Walenwa Gosi wgene. Walenwa Gota wgene.
27 Walenwa Gowana wgene. Walenwa Resa wgene.

Walenwa Sorowawil wgene. Walenwa Salatili wgene.
Walenwa Neri wgene.
28 Walenwa Melchi wgene.
Walenwa Gawti wgene. Walenwa Kosami wgene.
Walenwa Gelmotami wgene. Walenwa Geri wgene.
29 Walenwa Geso wgene. Walenwa Giliyase wgene.
Walenwa Goreyi wgene. Walenwa Matati wgene.
Walenwa Rewi wgene.
30 Walenwa Simo wgene.
Walenwa Gota wgene. Walenwa Gosi wgene.
Walenwa Gonani wgene. Walenwa Giliyachi wgene.
31 Walenwa Meleya wgene. Walenwa Maynani wgene.
Walenwa Nata wgene. Walenwa Tawi wgene.
32 Walenwa Gesi wgene. Walenwa Gowe wgene.
Walenwa Poosi wgene. Walenwa Salmo wgene.
Walenwa Naasoni wgene.
33 Walenwa Gaminata wgene.
Walenwa Gatni wgene.
Walenwa Pare wgene. Walenwa Gota wgene.
34 Walenwa Gakowo wgene.
Walenwa Gisaaka wgene. Walenwa Gawra wgene.
Walenwa Tara wgene. Walenwa Nachori wgene.
35 Walenwa Sarochi wgene. Walenwa Rakawo wgene.
Walenwa Paleka wgene. Walenwa Gewre wgene.
Walenwa Sala wgene.
36 Walenwa Kaanani wgene.
Walenwa Garpaksa wgene. Walenwa Seme wgene.
Walenwa Nowe wgene. Walenwa Lamechi wgene.
37 Walenwa Matosala wgene.
Walenwa Genochi wgene.
Walenwa Gare wgene.
Walenwa Malereri wgene.
Walenwa Kaanani wgene.
38 Walenwa Genoso wgene.
Walenwa Seti wgene.
Walenwa Gata wgene.
Walenwa Goyakalu wgene.

4

Geso yantaletka

1 Ga wa Geso Gorta satokyatka. Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanrupotni. Yineru mwiyawakanu raniika Giwekikaluru chinanu.
2 Gepkoxamkojmolgogne tsru kamchi yantaletlu. Gike nika walegognekaka. Ruknoogognetinitka, nachneru.
3 Giyagni tsru kamchi wane chinru, “Goyakalu Wgene pixinipa, wane pchinanru tye sotlu jimapro rixinwa.”
4 Geso gigitlu, “Wane chinyongayegitkalurutkani: *Gi wa niikalurupje ruwekya yineru.”*
5 Tenolu potu magka raniklu. Pshinitsonuji rekakgitlu pejnuruko pogirewatyawaakaka psolchijiko. 6 Tsru kamchi wane chinru, “Nutakanyi tye

ptowruko chinanu. Ptowruko pogirewle nenekanyi. Gi rixanu gita samy-
ookalurni, ga wa katukta naluka nenekanru. 7 Wa pyoptsojityegitinipno
pejnuruko pixanpatkani."
8 Geso gigitlu, wane chinru, "Yonatkalurutkani:
Gitsrukaachi Poyakalute pyoptsojityegitanu.
Walepje pkamrurewyegitanu."
9 Giyagni Gerosale raniklu. Kpashiwakapji gwachri tenoptaji potu rutaklu.
Wane chinru, "Goyakalu Wgene pchininipa, gewi pakaxikamtini. 10 Gi
rixanu wane chinyongayegitkalurutkani:
Gitowrene towutyegitanyi wanna girukotyapyi.
11 Ga wa:
Kashichanyina gimyoyna,
gi pagogneko sotlu putspejixitinripa."
12 Geso gigita. Wane chinru, "Kapiranalutkani: *Gi pyantaletanru Git-
srukaachi Poyakalute."*
13 Rali yantaletletinitkalu pejnuruko yantaletlewluya, Wale yegi yiyatka
tsru kamchi. Wanepshini retashatlu.

Geso yinuwaka kamrurewleta

14 Ga wa Giwekikaluru giyakleyma satokatka Geso. Kalile yatka. Psolchi-
jiko walesreta pogiwapiranatyatka. 15 Wanna ginkaklewawaklepjikaka
runkaklewatya. Gimalwutkalurni pejnuruneyako.

Nasare giknokikaluru Geso

16 Nasare yatka, wa tseruwakikwaka. Rixjetyawaka gapnanutikalurgogne
jiglokjetlu ginkaklewawakapji. Palna. Retyongata. 17 Tokanchi geneklewatachri Gisayiya kirukate reneeka. Koprakatkalo kiruka. Rukshiklu wane
china yongatyawaka:
18 *Gita rawa Gitsrukaachinu Giwekikaluru.*
Gi rixanu Wale tsomitno
Kiglerpotunanu Tokanchi nenekyapna
kwamonurune.
Wale yokanatno kashikanotkalune yegi
nunkakletyaplu gishpakikolupirana.
Ga wa maygalene yegi, gimrekgalupirana.
Nkoshpakyapna kapsakletkalune.
19 *Nunkakletyaplu Gitsrukaachi*
gimutlewle walapute.
20 Saprurutatkalo kiruka. Kamrurewatachri renekatkalo. Tuplatatka. Pe-
jnuruneko ginkaklewawakapji gwanatachine yopukgapotutlu. 21 Yinuwaka
wane chinretna, "Xawakni poyagkaakatka tye Tokanchi Yonatkaluru gixa
jemanu."
22 Pejnuruneko pogitlu. Ruglajyegitluna rumutlewle tokanuya, wa yanu-
matinri. Wanna wane china, "¿Gi ge Gosi wgenekni wa Tye?"
23 Wane chinna Geso, "Pejnurunekgi gixa tye yapkaklu nchinanno, 'Kpin-
rewakleru, putuukakinwa pixnanuko. Klunerukta wyijnakpiranyegitanru
Kapernawo kamrutikaluruya, gewi koxa puchijneya pkamrutinri.' "
24 Wane china, "Galikakni wane nchingi, gi satuna tokanchi geneklewatachri galuukalurni gichijneya. 25 Galikakni wane nchingi, Giliyaklu-
nanu tengogne gishyatkalurunanni. Mapa walapu ga wa patsrujire ksuru
rushyanatka, ga wa tsru nachinanni psolchijneko. Waleklu gi gepikananna
gipnagnurutachrone Gisrayilichijneya. 26 Seyni gi satona wanna yegi
yokanatka Giliya, seyni Sarepta Pokchi, Sitosreta yokanatka, sato suxo

gipnagnurutachro yegi. [27] Giliseyo tokanchi geneklewatachriklunanu gi
gepikananna gijirgitutachine Gisrayilchijne gwachine. Seyni gi satuna wa
nyi powratka. Ga wa Naama galikakni Suri gajeru powratka."
[28] Giyagni pejnuruneko ginkaklewawakapji gwachine ramewnapotutna,
tyepirana yijnakotinna. [29] Palnamtna. Pokchi malekate ranikluna. Pokchi
magkatetajgapotuko ranikluna, yotkakyapmakluna gitskata. [30] Seyni Wale
wanna ganikajite yapamta. Yatka.

Jeji kamchi waneyalutu

[31] Yopikamtatka. Kapernawo yatka, Kalilesreta gajeru pokchi. Gapnanu-
tikalurgognekaka runkakaklewjeta. [32] Runkaklewle koglajejetna, gi rixanu
tsru gitaakaluru tokanni.
[33] Ginkaklewawakapji waneru satu jeji kamchi puchotlewatachri waneya-
lutu. Wale tsru saple gixa. [34] Wane china, "¡Ya! ¿Gi pixannatkawu Geso
Nasare gajeru? ¿Puna pumtukpotutapyapwu? Numatyi katyi Pixa Kpashiryi
Goyakalunu."
[35] Geso chigetjetlu. Wane china, "Pochkepyi. Pushpakanutka waleya."
Giyagni wa kamchi ganikajitskalaya yawnakaklu. Wale rushpakamtyatka.
Gi wa rumtukamtlu.
[36] Tsru giglajru rixna pejnuruneko. Wannakakluko giynumsakaka. Wane
chinkakna, "¿Klu tokanchinwa tye, gi rixanu tsru gitaakaluru ga wa kgiyakle-
waklerni rixa yokanretna kamchine puchotlewatachine? Rushpakamtna."
[37] Pogita piranamtkatka psoluko walesreta sajrukleya.

Geso gituukaklo Petro gimajiro

[38] Palnamta Geso. Ginkaklewawakapji yiyatka. Simopji jigloka. Simo
gimajirni tsru pachwalu kashichanro. Wala chinanu ragjitluna. [39] Walastsi
tunwata. Chigetjetlu pachwalu. Kaspukatkalo pachwalu. Waneklu tpalnam-
tatka. Tupxakatkana.

Rumxikinitka tkachi, gixolune gituukaaka

[40] Wa rumxikinitka tkachi, pejnuruneko yayixmoletachine ga wa pimrine
yayixachine waneyalune, satumnunanuka gagijewnalkakaya ranikyegit-
luna. Satkaka rutakamyogogota. Rutuukakna. [41] Kamchi gishpakyegitna
gi gepiko koxa. Saplewamtachine wane china saplemtna, "Pixni Goyakalu
Wgenyi."
Seyni rujretna. Gi retasha yanumsaletanna tyepirankakaya, gi rixanu
rumatluna Walenwa Kristo.

Runkaklewananumtya Geso

[42] Gogi rixinitka rushpakamta. Yineru mwiyawakanu ya. Ga wa gixol-
une yine gijgalu. Yayegitluna. Chipetmakluna wa wanna yegi ma yiniti-
pachi. [43] Seyni Wale wane chinna, "Numkata papokchikaka Kiglerpotunanu
Tokanchi ginkaklewletya, Goyakalu pogirewatyawakapirana. Gi rixanu
wale chinanukni nyokanatka." [44] Ginkaklewawakapjikakaya runkakle-
wananumtya Gotechijneya.

5

Gixo potu shimni sajiika ruyakleya

[1] Wane rixatka. Genesare Powgawnaga rawanata. Gixolune yine gach-
paklu, Goyakalu tokanu yijnakotinripna. [2] Retlo gepi kanawa, gipow-
gawnaga gwanatachro. Chalugjetachine gitspakamtanrotka. Rerkachal-
netna. [3] Sato kanawa rupteka, Simo kanawate. Simo ragjita ganikajgayaka
ranikyaplu. Kanawa tuplata. Runkaklewyegitna gixolune yine.

4 Rutuka ginkaklewletinitka, wane chinru Simo, “Tengawaka gyanu. Gi-
knokchalnetanu shima gkashichinripa.”
5 Simo gigitlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, psolyechnoko wkamrurewpo-
tuta. Giketsotaaji wkashichana. Seyni Pixa tokanu chinanu, wuknokanru
chalu.”
6 Wane rixinitkana gixo potu shimni sajikna. Ruskatana chalnenina.
7 Rupxaalunna repnomyoyegitna wa sato kanawa gwanatachine wa rupx-
akapyapna. Runna. Gepi kanawa tsepotna. Wane tixa gimxiklepotutana
kanawni. 8 Wa Simo Petro getinitkalu, Gesosoji rapokamta Petro. Wane
china, “Puxrikyegitanno, Gitsrukaachi. Gi rixanu gitni jejno kmukochir-
erno.”
9 Gi rixanu ruglajpotutana ga wa pejnuruneko waleymalune gixoluro
shima chinanu wa kashichanrona. 10 Waneko pixka rixna Gakowo ga wa
Gwa, Sewereyo wgenene, wa Simo gipxaalune.
Ga wa Geso wane chinru Simo, “Gi pikanu. Xaniyakawa kyinegakler-
patkayi.”
11 Chiji kosepowamtatkalona kanawkaka. Pejnuruko ruknokamtatkana.
Romkagitatkaluna.

Geso gituukaklu gijirgitutachri

12 Wane rixatka. Satu pokchi rawanatini, waneru satu jeji gijirgitu-
tachripotuna. Geso reta. Yoptsojityegitlu. Chiji yonogita. Ragjitlu. Wane
chinru, “Gitsrukaachi, palukiniplu pumkata powratletanunno.”
13 Giyagni romyokyegitlu. Kamruklu. Wane chinru, “Naluklu. Powrap-
atkayi.” Wanekluyakawa gijirgitlu gitukyegitatkalu wale.
14 Ga wa Geso gijretatkalu gi satuna runkakinripa, seyni, “Pyanu,”
chinru. “Sasertote pekakgitapinwa. Penekashatanru powranuya wa Moy-
sisi yokanatanru. Walepni nupgujtatjeru wanna chinanu.”
15 Seyni pnute pogitka Walepirana. Giyagni gixolune yine gapatyegitlu
wa yijnakotyapluna, wa rutuukakikolupna yayixleyna. 16 Seyni Wale
gixrikamta. Yineru mwiyawakanu ya. Wane ragjigognetya.

Geso gituukaklu giktegachri

17 Pagogne wane rixatka. Wale ginkaklewanata. Wane tuplanatna
Gwariseyone ga wa Tokanchi Yokanatkaluru yimaklewatachine. Wanna
papokchimnunanuka ruyakatyana, Kalilesreta, Gotesreta, ga wa Gerosale
koxa. Waneru Gitsrukaachi giyakle rutuukakyapna. 18 Giyagni pimrine
jejine ganiklu satu jeji gijekoya. Walenwa giktegachri. Rujgaluna wa
gitoko yoshmakletanruna, Gesostsi rutakyapluna. 19 Gi rukshikluna gi
rixpoko yoshmakletluna gixolune yine chinanu. Panchi gogo ratskotatkana.
Washreswa jijrukyaluna gijekoya. Ganikaji Gesostsi rutakluna. 20 Geso getlu
wanna galixle. Wane china, “Jeji, pmukochirkaka kaspuukatkayi.”
21 Giyagni wa yonchikgapine ga wa Gwariseyone yinuwaka yanshinikan-
retna. Wane chinna, “¿Gi gixachrinwa Tye wa mupashiregnuchi china
yanumsaleta? ¿Katu gimkata kaspukmukochiirewleta? Satupjeru, Goy-
akalupje.”
22 Giyagni Geso gimata wane rixanshinikanutinrina. Rugita. Wane
chinna, 23 “¿Klu chinanu wane gixanshinikanuta tyekaka wa gajiya?
¿Girni wa myapretpotu, wane chinyalu giktegachri, ‘Wa pmukochirkaka
kaspuukatkayi,’ ga wa wane chinyalu, ‘Pyotunotanu. Pyanutka?’ 24 Wa
gimatyaplu wa Gita Yineru Wgenno gitaakalurno tye chijiya kaspuk-
mukochirewletachripa,” wane chinru giktegachri, “Pixa wane nchina, Py-
otunotanu. Pkoschekjekomtanu. Pyanutka pupji.”

25 Waneklu yotunomtatka wa pejnurune wanna getanu. Koscheklu rukluganatyawakamta. Gipji yatka. Rumalwumtlu Goyakalu. 26 Pejnurunniko giglajitana, ga wa rumalwutluna Goyakalu. Tsru piklu rixna. Wane chinna, "Koglajlewatachri weta xawakni."

Rewi tomgaka

27 Wanepnute rushpakamta. Retlu satu gijgawenutachri. Rewi giwakatletachri, gijgawenutikwaka tuplanatachri. Wane chinru, "Pomkagitanno."
28 Ruknokamtlu pejnurkakako. Palnamta. Romkagitatkalu.

Gijgawenutachine rumnika Geso

29 Rewi tsru nachnewlu kamruta gipjiya. Gi gepikna wane gijgawenutachine ga wa pimrine koxa wannayma tuplanatachine nikikowakaya. 30 Gwariseyone ga wa yonchikgaprenna kegemgana Geso yimaklenyegiya. Wane chinna, "¿Gi rixatka wa wannayma nika, rura, wanna gijgawenutachine, wanna kmukochirerune?"
31 Rugita Geso. Wane chinna, "Wa gichkolune gi galuklu kpinrewakleru, seyni yayixachine galuklu. 32 Gi wa nuna ntomgiyapna poyagkakachine seyni wanna kmukochirerune ntomginripni renshinikanutinripna."

Gogajirewlupirana repomgana

33 Giyagni wanna wane chinru, "Wa Gwa yimaklene gogajirewata gixo kata ga wa ragjigognetkoxna. Waneko pixka rixna wa Gwariseyone yimaklene. Ga wa Pixa yimaklene nikna ga wa rurna."
34 Wane chinna Geso, "Gi rumkata gogajirewletna kashimyolu getachine, wanna yegi rawinikopshini gnunrowatachri, xani pixka Gita gimwakopshinna nyimaklene. 35 Runinpatka pagogne wa gnunrowatachri konikolgognepatka wannaya. Waneklugogne rogajirewatanna wanna."
36 Yapkaklu koxa runkakna. Wane china, "Gikena gamatlu gerotsama wa mkachritsole. Wane rixkoklunu wa gerotsama suskaktsoletlu. Gi koxa pixkakakluni gitsole ga wa gerotsamayma. 37 Gikena giyokgatlu winga gerotu tsapkaka tsrutsoleji. Wane rixkoklunutka winga gerotu suskakanru tsapkakni. Tuyokgata wino. Tsapkaka salewna. 38 Seyni wa winga gerotu tsapa gerotu tuyokgatka. 39 Gi satuna kapokotga girachri galuklu gerotga. Gi rixanu wane china, 'Kapokotga galikaka kiglepotlu.' "

6

Gapnanutikalurgogne yimaklene sustakagwumtlu gitaklugwu

1 Wane rixatka. Sana yapanatna Gesoyma gapnanutikalurgogne. Ga wa yimaklene sustakagwumtluna gitaklugwu. Gimyoyna jipekamtluna. Nikamtluna. 2 Pimrine Gwariseyone wane china, "¿Klu chinanu wane rixna gapnanutikalurgogne wa ginanshichkalurgogne?"
3 Rugita Geso. Wane chinna, "¿Gi ge pagogne getyongapiranyegitlu Tawi kamrutanru wa nachichini wale ga wa waleymalune koxa? 4 Gi rixpoko jiglokletlu Goyakalupji. Jimaprokaka gekakgitkalurkaka koscheka. Niklu. Ga wa waleymalune koxa reneka. Walenwa ginanshichkaluru niklu. Sasertotenepje nikanruni."
5 Wane chinna, "Gapnanutikalurgogne koxa Gitsrukatno Gita wa Yineru Wgenno."

Jeji giprigamyotachri

6 Wane rixa koxa satu gapnanutikalurgogne. Ginkaklewwakapji jigloka.
Wane runkaklewatya. Wane rawanata satu jeji potuklemyo giprigamy-
otyachri. 7 Giruktatluna yonchikgapine ga wa Gwariseyone, wa gapnanu-
tikalurgogne rutuukaklewjetinri. Rujgaluna wa jigyegityapluna. 8 Seyni
Wale gimatlu yanshinikanutanruna. Wane chinru wa jeji giprigamyotachri,
"Pyotunotanu. Ganikaji ptunwatanu."
Giyagni yotunomtatka. Ganikaji tunwata. 9 Giyagni Geso wane chinna,
"Nepomgangi, ¿girni wa gapnanutikalurgogne muklukanutu kamrutkalu-
rupa, waka kiglerge waka gektutlege? ¿Gognetkaklurge giweklu waka giy-
lalu?"
10 Geso geknokyegitna pejnuruneko. Wane chinru, "Pomyokanu." Wane
rixa. Ruglewamyotatka. 11 Seprolokpotutatkana. Yanumsayegkakna wan-
nakakluko gi rixpokotanruna Geso.

Wa pamole gepi tsomitka

12 Wane rixatka walegognekaka. Magka ya. Ragjigognetapa. Psolu
yechnoko ruynumatlu Goyakalu. 13 Gogi rixinitka, tomgana yimaklene.
Tsomitna pamole gepi wanna. Yokanatanune chinkoxna. 14 Wa Simo. Wale
rutakgiwakata Petro. Ga wa repuru Gantirishi, ga wa Santiyako, ga wa
Gwa, ga wa Wilipi, ga wa Wartolo. 15 Ga wa Matiyo, ga wa Tomasu, ga
wa Santiyako, Galgweyo wgene, ga wa Simo wa Muchkopiranawatachri
chinkaluru. 16 Ga wa Gota, Santiyako wgene. Ga wa Gota Giskaryote.
Walenwa samyokjerupa.

Gimta chiji runkaklewatya

17 Wannayma yopikatka. Wa gimta chiji rawna ga wa gixolune yimaklene
ga wa gixolune potu yine, psoluko Gotesreta gajene, ga wa Gerosale gajene,
ga wa tsru wenustsi Tiro ga wa Sitosreta gajene. 18 Runna yijnakotyapluna,
ga wa ragijewnalna rutuukakikolupna. Ga wa kamchine puchotlewatachine
kojwakanunena gituukaakalunetkani. 19 Pejnuruneko gixolune yine galuka
kamrukletlu Geso, gi rixanu Waleya rushpaka giyaklu. Pejnuruneko ru-
tuukaka.

Giglenshinikanyegitikolu ga wa "¡gi waneni!" chinyegitikolu

20 Tunogyegitna yimaklene. Wane china:
Giglenshinikanyegitkalungi kwamonurungi,
gi rixanu gixanni Goyakalu pogirewatyawaka.
21 Giglenshinikanyegitkalungi xani nachichachingi,
gi rixanu jinanurunepgi.
Giglenshinikanyegitkalungi chiyagatachingi xani,
gi rixanu gitsolguwatachinepgi.
22 "Giglenshinikanyegitkalunepgi wa yine gayegixinipgi, ga wa ruxrikye-
gitinipgina, ga wa yanginipgina, ga wa ma maluka yijnaklegiwakatinipgina
wa mugletu pixka, Gita wa Yineru Wgenno chinanupa.
23 "Walgogne gimuwatachinepgi. Giptetanu gimuwleya. Gi rixanu
tsrupotni gapnutikolupa tengogneya. Gi rixanu tokanchi geneklewatachine
wane gixka rutsrukatenniyna.
24 Seyni ¡gi wanengi gixa ponikolungi!
gi rixanu waneyatkagi psoluko gimnanukikolu.
25 ¡Gi wanengi gixa jinanurungi xani!
gi rixanu nachichachinepgi.
¡Gi wanengi gixa xawakni gitsolguwatachingi!
gi rixanu wamonuwatachinepgi, chiyagatachinepgi.

26 “¡Gi wanengi gixa wa pejnuruneko yine kiglerune chinanungi! gi rixanu
tokanchi geneklewatachine migjene wane gixka rutsrukatenniyna.

“Gishinikanna gkamnixjene,” china Geso

27 “Seyni wane nchingi gixa, yijnakotachingi, gishinikanna gkamnixjene.
Kigle getle gixanna gayegixjene. 28 Gagjitanru Goyakalu ruglenshinikanye-
gitanna gkamakpiratjene. Gagjigogneyegitanna gektutetjene. 29 Ga wa
puptagojitjeru pasretgoji koxa penekanru. Ga wa pkonpatatjeru gi wa
pumkalu koxa pchipetinri. 30 Katukta gagjitinipyi, penekanru. Ga wa wane
pixle konachripa, gi wa psatkakjixanru. 31 Gikta gixpoko galuka gixkota gixa
wa yineya, waneko pixka pixanna wanna.
32 “Gi rixanu wa gishinikjene gishinikinipa, ¿kluneruya mpoyagnutiko?
Gi rixanu kmukochirewaklerune koxa gishinikna wa rushinikjenna.
33 Ga wa kigle getle gixinipna wa kigle getle gixjene, ¿kluneruya
mpoyagnutiko? Gi rixanu kmukochirewaklerune waneko pixka gixa.
34 Wa nserojiprojite genekinna wa gkagwaka nsatkakletjenepa wane
pejnupotuko, ¿kluneruya mpoyagnutiko? Wa kmukochirewaklerune
koxa sroschi genekjetna wa wane pejnu kagwaka satkakjenepa. 35 Seyni
gishinikanna gkamnixjene. Kigle getle gixanna. Nserojiprojite genekanu
mkagwaka satkakletkoto. Tsru potu gapnutikolupa. Teno potu Gajeru
wgenenepgi. Gi rixanu retwamonutna wa poyagnu mchinkane ga wa
muglene. 36 Kgetwamonuklerunepgi, Giru pixka kgetwamonuklerni Wale.

Gi wa kgiklukanuru nchinanru satu

37 “Gi gitakyagoklewatanu, gma mutakyagokikotkoxapgi gixa. Gi
wa kgiklukanuru nchinanru satu, wa gixa koxa kgiklukanurune gma
chinikotkoxapa gixa. Gkaspukinna pimrine, gixa koxa kaspukikalunepgi.
38 Geneklewashatanu, ga wa gixa koxa genekashatko. Yagotkaluru pnute,
salyatkaluru, yoshkishkitkaluru, yomitachrinatka yine genekangi. Wa
yantapi gixa yantajetinri, walako gyantatiko.”
39 Satu yapkaklu runkakna. “¿Rumkatge maygaletu kosekletlu maygaletu?
¿Gi ge kapna rumujruukakanna? 40 Yimaklechi gi wa tsrunwa yimaklewat-
achri pnute. Seyni galpokotkaluru yimakjeruko pixka rixanu.
41 “¿Klu chinanu petlu kapopejiru pumoleygale gwachri, ga wa puygaleko
gwachri kaknalu gi peta? 42 ¿Gi pchinru pumole, ‘Gichikaka. Nwan-
ruchi puygale gajeru kapopejiru’? Gi petlu wa puygale gwaknatachri.
Sanowashatachriyi. Muchinanu gapka puknokanruchi kaknalu puygale
gajeru. Waneklu petpotutanutkalu puknokyaplu pumoleygale gwachri
kapopejiru.

Gijiya rumatika satkaka gagmuna

43 “Gi rixanu maleshlu kigleru gagmuna muglejiwletu. Maleshkoxlu mu-
gletu gagmuna kiglejiwleru. 44 Gi rixanu gijiya rumatika satkaka gagmuna.
Gi rixanu gi wa kawshipiri tjirgika gikersagi. Gi koxa kawshiri tjirgika
gowaji. 45 Kigleru yineru raji ponikowle kigleru, kiglekakalu koshpakya.
Mugletu yineru ponikowle mugletu mugletkaka koshpakya. Gi rixanu gixo
potu rajgajeru yanumsatya ginamaya.

Goyakalu tokanu yijnakotachri

46 “¿Klu chinanu wane nchinno, ‘Gitsrukaachi, Gitsrukaachi,’ Ga wa gi wa
nchinyawakgi gkamruta? 47 Girukokta nunyegitjeru, wa ntokanu yijnako-
tachri ga wa wane rixlu, nekakgitangi giru pixka rixa. 48 Jeji pixkalutni
kamrupjitachri. Wale jitotlu. Teno rixlu. Sotlumta gogo ruglepokotlu.

Rapompotutini wenu, yoshkigamtlu walepji. Gi rumkata kowjewjeretlu, gi
rixanu giglepokotikwaka rutaaka. 49 Giyagni girukokta yijnakotlu gi wane
rixa, jeji pixkalutu kamrupjitachri. Mshikowakanu chiji rutaklu mugle-
pokotikowakanu chiji. Yoshkigamtlu gonu. Waneklu yawnamtanatka. Tsru
yawnalu rixana walepji."

7

Geso gituukaklu satu ksolaloteru wayegreru

1 Wa rali ginkakletinitka pejnuruko tokanu ga wa yine yijnakotlu. Giyagni
Kapernawo yatka. 2 Satu ksolaloteru wayegreru ralukanru potu yayixyana.
Rupnakastsinatkani. 3 Yijnakpiranyegitlu Geso. Goteyone tsrutene yokanata
Wale yegi. Ragjijixlu rutskalatyaplu wayegreru. 4 Rapyegitinitkaluna Geso,
ragjipotutluna. Wane chinruna, "Rumukluni wale wane rixikolupa. 5 Gi rix-
anu rushinikanerutwu. Wale kamrupjijixlu wunkaklewawaklepji." 6 Geso
wannayma wane ya. Seyni gi gowukatkalu gipji, ksolaloteru yokanyegitlu
rumatletanune. Wane chinruna, "Gi pkojwakinwa, Gitsrukaachi. Gi rixanu
gi numukluyi wa nopji washrempuko pjiglokinripa. 7 Tye chinanu koxa gi
wa numukluyi netyayi wa nyayegityapyi. Seyni wane pchintokanushatanu.
Nwayegreru gitukanutka. 8 Gi rixanu gita koxa jejno tsru gitaakalune
rapukote gwachrino. Gita koxa solalone gitakika. Wane nchinru wa tye,
'Pyanutka.' Yatka. Satu wane nchina, 'Punanu,' Runa. Wane nchinru
nwayegreru, 'Pkamrutanru wa tye,' Kamrutlu."
9 Geso yijnakotinri, ruglajita waleya. Ruprotakyegitna. Wane chinna
gixolune yine romkagitjene, "Galikaka wane nchingi, gi satuna Gisrayiline
yegi nukshikyalu tye pixkalutu galixlewlu."
10 Panchi satokinitkana wa yokanatkalune, retatkaluna wayegrechri gi-
tukachritka.

Nayi gajero gipnagnurutachro wgene ruweekaka Geso

11 Wanepnute wane rixatka. Pokchi yatka Nayi chinikowaka. Wa-
leymamnuna yimaklene ga wa gixolune yine. 12 Pokchi gipgyaptotestsi
rapokinitkana, maleka koshpaaka satu gipnachri satupjerutu toturu runro.
Gipnagnurutachroni wala. Gixolune yine pokchi gajene gimotsatlo. 13 Wa
Gitsrukaachi getinro, retwamonutlo. Wane chinro, "Gi pchiyagatanu."
14 Kayegiklu. Kamruklu ruklugyawakamta. Ranikjene tunwata. Wane
china, "Makluji, pixa wane nchina, pyotunotanu." 15 Giyagni tuplata wa
gipnapachritka. Yinuwaka yanumsaleta. Giyagni runro renekatkalu.
16 Giyagni pejnuruneko pikana. Rumalwutluna Goyakalu. Wane chinna,
"Tsru tokanchi geneklewatachri Goyakalunu gipgujewnayegitwu. Goy-
akalu salwayegitna rayinerutene." 17 Pogiwata tyepirana psolchijnepotuko
Gotechijneya ga wa psolusretayako.

Gwa Katlewaklerutowrene yokanatkalune

18 Gwa yimaklene ginkaklu wa pejnuruko Walepirana. Giyagni Gwa
tomsatna gepi yimaklene. 19 Gitsrukaachi yegi yokanatna. Wane chinjixlu,
"¿Pixlege wa ginachripyi, waka satlachi wkagwakanu?"
20 Giyagni wa jejine yayegitlu Wale. Wane chinruna, "Gwa Katlewakleru
yokanatwu Pixa yegi. Wane chinjixwu, '¿Pixlege wa ginachripyi, waka
satlachi wkagwakanu?' "
21 Wale pshinitsonu rutuukakna gixolune ragijewnalkakayna, ga
wa salewnakakjerna, ga wa kamchineya. Ga wa gixo maygalene
rumrekgakakna. 22 Rugita Geso. Wane chinna, "Gajewa. Ginkakapanru

Gwa getanrukakaya ga wa gyijnakotanrukakaya: Maygalenenanu getatka. Ga wa myankanenanu yanatka. Ga wa gijirgitunatachine powratkatka. Ga wa majnakonenanu jemashatatka. Ga wa gipnachine yotunkaaka. Ga wa kwamonurune yegi runkakletika Kiglerpotunanu Tokanchi. 23 Giglenshinikanyegitkaluru mutspetkatu Gitaya."

Geso gipgujtatyawaklu Gwa Katlewakleru

24 Wa yinitkana wa Gwatowrene, Geso yinuwaka ginkakletna gixolune yine Gwapirana, "¿Kluneru wa yineru mwiyawakanuwa getapa? ¿Satu katslu kannipgyalu kowshikanrurge? 25 Seyni ¿kluneru getapa? ¿Satu jeji popchimkalurege gitakachri? Gi rixanu pogirchinepji rawna wale potu mkachri ga wa popchimkalu gitakachine. 26 Seyni ¿klu chinanu wane gya getletapa? ¿Satu tokanchi geneklewatachrirge getapinripa? Gigi, wane nchingi. Tokanchi geneklewatachri pnute. 27 Gi rixanu walenwa yonpiranyegitkaluru:

Petanu. Gita yokanatlu notowreru Pixa penute.
Wale galpokotanru patnugapote Pixa penute.

28 "Gi rixanu wane nchingi, maleshlu satu suxo gishpakyachri Gwa Katlewakleru pnute tsru. Seyni wa mtserutu potu tengogne pogirewatyawakaya tsruni wale pnute."

29 Giyagni pejnuruneko yine ga wa gijgawenutachine yijnakonatlu. Poyagkakachri chinruna Goyakalu, gi rixanu katkana Gwa katlewleya. 30 Seyni wa Gwariseyone ga wa yonchikgapine ruknokluna Goyakalu gishinikyawaka wannayako, gi rixanu gi katkana waleya.

Mturune giputu tuplanatachine

31 Wane china Gitsrukaachi, "Giyagni ¿giru pixka nutakanna nyi gimuweekakgognenatachine? ¿Kluneru pixka rixna? 32 Mturune pixka, giputu tuplanatachine. Tomgakakna. Wane chinna:

Wtumlejyegitgi. Gi wa gansata gixa.
Wamonuwata gixa yegi.
Gi wa nchiyagata.

33 "Gi rixanu runa Gwa Katlewakleru. Gi niklu jimapro. Gi ruuro winga. Wane nchina, 'Kamchi waneylu.' 34 Nuna Gita Yineru Wgenno. Nikachrino ga wa girachrino. Wane nchina gixa, 'Getanu. Satu jeji tsru nikalu. Winga kgirakleru. Gijgawenutachine ga wa kmukochirerune gipxaalu.' 35 Wa gimatkalewlu potukalu gekakgitka pejnuruneko wugenene chinanu."

Simopji Gwariseyo rawanatini Geso

36 Chanixlu satu Gwariseyo waleyma nikinripa. Giyagni Gwariseyopji jigloka. Nikjetikowaka tuplata. 37 Wane tixa. Tsru pokchi wanero sato suxo kmukochirewaklero. Tumatinitka wa Gwariseyopji tuplanatini, pastono pgamlugalo tanika. 38 Gitjimne twanata gijixistsi. Chiyaganata. Tyinuwaka gigakajixletlu toktegaya. Tojiwutsa tsheyityalu. Tamlujixitlu. Ga wa tuyokgatlu wa pgamlugalo.

39 Wa Gwariseyo getinri, wa tomgajeru wane china ginanwakaya, "Goyakalu tokanu geneklewatachri rixkamka wa tye, rumatanmaklo girni wa twu suxo ga wa gi pixkalotni wa kamrukjero. Kmukochirewaklerni."

40 Giyagni rugita Geso. Wane chinru, "Simo. Satu tokanchi naluka ginkakletyi."

Wale gigita, "Wane pchinanu, Yimaklewatachri," china.

41 Wane china Geso, “Satu sroschi marnewatyachri waneylu gepi riwishkatjene. Satu riwishkatlu pamyo pachaproji. Ga wa satu, pamyomoleproji riwishkatlu. 42 Maleshayna wa wenutyapluna. Giyagni kaspukyana gepiko. Giyagni ¿giru wa gepi rixinrina gishinikpotutlu?”
43 Rugitlu Simo. Wane chinru, “Goo. Wale getko wa gixo potu kaspukikaluru.”
Giyagni wane chinru, “Wane potuko pchina gigleta.”
44 Reknokyegitlo wa suxo. Wane chinru Simo, “Petlo twu suxo. Njiglokapjityi. Gi penekno gonu nojixi chinanu. Seyni wa twu tugaklu nojixi toktegaya ga wa tojiwutsaya tsheyitlu. 45 Gi wa pamlutno. Seyni wa wala njiglokiniyakawa gi tkaspuka gamlujixletno. 46 Gi wa ringi puyokjiwutno, seyni wa twu pgamlugalo tuyokjixitno. 47 Giyagni wane nchinyi, gixoluru tmukochire tkaspukika. Giyagni tushinikpotutno. Ga wa ptsotsotajiko kaspukikaluru ptsotsotaji rushiniklewata.”
48 Wane chinro wala, “Pmukochirkaka pkaspukikatka.”
49 Giyagni Waleyma tuplanatachine yinuwaka wane chinanshinikanretna, “¿Gi gixachringe wa Tye, wa mukochri koxa kaspukachri?”
50 Giyagni wane chinro suxo, “Palixle gognetkakyi. Pyanutka. Kiglenshinikanpatkayi.”

8

Suxone, Geso gipxakachine

1 Wanepnute wane rixatka. Papokchimnunanuka, tsru pokchi ga wa mturu pokchiya runkaklewananumta. Kiglerpotunanu Tokanchi runkakletananumta Goyakalu pogirewatyawakapirana. Ga wa pamole gepi Waleyma. 2 Ga wa pimrone suxone gituukaakalune kamchineya ga wa yayixlukakaya. Mariya wa Maktala gajero chinkaluro. Walaya payokgipre kamchine giknokikaluro. 3 Ga wa Gwana, Chosa gnunro, Girore gitakanru, ga wa Sosana, ga wa pimrone gixo. Wanna gipxakna wane rixleyna.

Yapkaklu kgitaklewaklerupirana

4 Gixolune potu yine Waleyma papokchimnunanuka giyakatyachinni. Wale yegi yatkana. Wane china yapkakluya,
5 “Satu kgitaklewakleru gishpakamta. Kopalajtapa. Kopalajitini, pimriji gatnugapostsi gapokajita. Rakatooka. Ga wa teno yapachine koshichine niklokajitlu. 6 Pimriji sotlu gwiywaka gapokajita. Rupcheknimka. Ruprigana gi rixanu gi kgachijiyeginru. 7 Pimriji kona yegi gapokajita. Konaymananuko tseruwna. Ga wa kona kapotanatkalu. 8 Ga wa pimriji kiglewaka chiji rapokajita. Rupchekatka. Jiwatatka. Ruxolewnapotuta.”
Wane chininitkalu tyepirana, wane china sapleta, “¡Girukokta kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu!”

Geso ginkakpokowakatlu yapkaklu kgitaklewaklerupirana

9 Yimaklene gepomgalu klunerni wa tye yapkaklu. 10 Wane china, “Gixa geneeka gimatyaplu giyogimanatkaluru Goyakalu pogirewatyawakapirana. Seyni wa pimrine, yapkakluya,
Wa retinna ma metkanupna.
Ga wa jeminna ma mumatjeminitipna.
11 “Ga wa tyenwa yapkaklu. Wa kajirujni wa Goyakalu tokanu. 12 Ga ga wannanwa gatnugapostsi gwachine, wa yijnakotachine. Gowukshini runa tsru kamchi. Rajgajerna tokanchi konanna, ma malixinitipna, ma

mognetkakikotupna. 13 Ga wa sotlu gwiywaka gwachine, wa yijnaktokanutinitkaluna, rumuwleyna yoptotluna tokanchi. Seyni gi wa waneyna gitskina. Wa pshinitsonu galixachinepa, wa yantaletlewlupapko gapokini ruxrikinrina. 14 Ga wa kona yegi gapokajitachine, wannanwa yijnakotachine. Wa wane yinina, kojwakanshinikanrukaka, ga wa ponikowlu, ga wa meyiwlukaka tye gwashluya kapotlu tokanchi. Gi wa jiwatanatkana. 15 Ga wa kiglewaka chiji gapokajitachine, wannanwa potukgajirune, kigle gajirune. Yijnakotluna tokanchi. Kamrutluna. Kashnantakgognenatinrina. Jiwatinrina.

Maleshlu wa yogimatkaluru ma mupgujetikotupa

16 "Gike yochpiklo katalo yantapistono yogimatyaplo, waka shechi rapukote rutakyaplo. Seyni wa katalo kgapi tutaako, wa jiglokachine getyaplu tpokamlanu. 17 Gi rixanu maleshlu wa yogimatkaluru ma mupgujetikotupa. Gi wa pochkeruko mumatkotupni ga wa mpogijetkotupni. 18 Xakoka wa gyijnakotanru. Gi rixanu wa waneyalutu reneeka. Ga wa waneyamigjetu, waneyapgutlu konikona."

Geso ginro ga wa repurune

19 Runro ginyegitlu ga wa repurune. Gi rumkata gapyegletluna gixo yine chinanu. 20 Runkaaka. Wane chinruna, "Punro, pepurune maleka rawna. Raluka getletyina."

21 Giyagni rugitna. Wane chinna, "Nunro ga wa nepurune wannanwa yijnaktokanutlu Goyakalu, ga wa kamrutluna Wale chinyawaka."

Geso gituukaklu kannipgyalu

22 Wane rixatka pagogne. Sato kanawa rupteka yimakleneyma. Wane chinna, "Tsru wenu wakanute gayanu." Rutspegatkana.

23 Koprugatinikopshinna Wale gimkamta. Ga wa yopyoka tsru kannipgyalu tsru wenuya. Tuygajetlo kanawa. Kyowikolni. 24 Yayegitluna Wale. Komyekluna. Wane chinruna, "Gitsrukaachi, Gitsrukaachi, wupnannatka."

Giyagni yotunota. Chigetjetlu kannipgyalu ga wa gishpurga. Rutukatka. Mayegixgataa rixanatka. 25 Wane chinna, "¿Ginakatkalu galixle?" Pikanna. Ruglajitanna.

Wane chinkakna wannakakluko, "¿Gi gixachrikoxnige wa Tye, wa kannipgyaluymawaka towuta ga wa gonu? Ga wa yijnakotka."

Geso gituukaklu Geraseno kamchichachri

26 Gerasenonechijne rutspakna. Walenwa Kalile wenne wakanute. 27 Wa ruptekinitka kanawaya, yoptotaplu satu jeji pokchi gajeru, kamchine waneyalutu. Gowukshini potu mamkatunatka. Gi panchiko rawa, seyni yomlechi rawa. 28 Wale getinri Geso, saplewata. Chiji rapokamta Walestsi. Tsruplaji rixa. Wane china saplewleta, "¿Gi pixanutkano Geso, Goyakalu teno potu Gajeru Wgene? Nagjityi gi wa psaletpotutanno." 29 Gi rixanu Wale yokanatatkalu kamchiya wa jeji rushpakinripatka. Gi rixanu gixkatmaka kashichkatka. Rostutka. Yowumatsa rostutikamka. Ga wa supo yoshmakjixitka. Seyni sustonganru yowumatsni. Kamchi yokmentatlu yine mwiyawakanu yinripa.

30 Geso gepomgalu, "¿Klu giwakyi?"

Wale wane china, "Gixoluru." Gi rixanu gixo potu kamchine jigloklu wale.

31 Ragjitluna gitskata potu ma yinitipna. 32 Wanenanru magka gixoluru kochi. Nikanatna. Ragjitluna Wale yokanatyapna kamchine kochine jiglokinripna. Giyagni yokanatna. 33 Giyagni jeji rushpakamtyatkana kamchine.

Kochine jiglokamtatkana. Gixoluru kochi gipjita gijrukya. Tsru wenu rapokanna. Wane ragyekyanna.
34 Wa kochine girukotachine, wa retinitkaluna wane rixinitka, ra-
sukamtna. Runkaklewatna tsru pokchiya, ga wa sana gajene koxa.
35 Runatkana retapyapluna wane gixachritka. Ga wa Geso yegi yana. Re-
tamtluna wa jeji kamchine gishpakamtinritka. Tuplanatatka wa Gesojix-
istsi. Kamkatkalu. Kanshinikanutkalu. Pikanna. 36 Runkaklewatna wa
getanatachine gi rixpoko gigletkotatka wa kamchitpachritka. 37 Giyagni
pejnuruneko gixolune Gerasenonesreta gajene gagjitlu yinripatka wan-
nayegiya gi rixanu tsru piklu rixanna. Wa Wale kanawa ruptekatka.
Satokatka.
38 Ga wa wale jeji wa kamchine gishpakinritka ragjitlu Waleyma rixinri-
patka. Seyni Wale yokanatlu. Wane chinru, 39 "Psatokanu. Pupji pyanutka.
Punkakletanru Goyakalu gixyawakatkayi." Wale yatka. Psolpokchiko runk-
akletamtyatkalu Geso gixyawakatkalu.

Gayro nshicho

40 Wa Geso satokinitka kigle yoptole rixluna gixolune yine, gi rixanu pejnu-
runeko kagwakanatlu. 41 Rapoka satu jeji Gayro giwakatletachri. Walenwa
ginkaklewawakapji gitsrukate. Gesojixistsi yoptsojitamta. Ragjitlu gipji
yinripa. 42 Gi rixanu waneylu satopjeroto rushicho. Wala pamole gepi
walapu waneyatka. Tupnakastsinatkani.
Yanananumtiniwa gixolune yine gachpaklu.

Sato suxo kamrukamkaptostsitaplu Geso

43 Sato suxo gigragalewatachrona. Pamole gepi walapu gigragalewat-
achrona. Gixo kpinrewaklerune chinanu tnikatlewatanatka ptowruko
walanuko tixinri. Gikena gimkata gituukakletanro. 44 Gitjimne tyapamta.
Tkamrukamkaptostsitaplu. Wanekluyakawa tutskikagragatatka.
45 Giyagni Geso wane china, "¿Katu kamrukapno?"
"Goo," chinna pejnuruneko. Giyagni wane chinna Petro ga wa waley-
malune, "Gitsrukaachi, gixolune yine gachpakyi ga wa kachinekyina."
46 Seyni Geso wane china, "Satu kamrukapno. Gi rixanu Gita gimata wa
giyaklu gishpakamta Gityegiya."
47 Giyagni wa suxo getnawa gi wa tyogimatnawa, gitatachro gina. Tyopt-
sojityegitlu. Pejnuruneko getanu tunkakletnawa klu chinanu tkamruklu, ga
wa wanekluyakawa tutukinritka.
48 Wale wane chinro, "Wiwi, palixle gitskalakyi. Pyanu. Kiglenshinikan-
patkayi."

Geso yotunkaklo Gayro nshicho

49 Yanumsatiniwa Wale, ginkaklewawakapji gitsrukatepji runya satu.
Wane china, "Pshichni tupnanatka. Gi pkojwakanutkalu Yimaklewatachri."
50 Yijnakotinitkalu Geso, rugitlu. Wane chinru, "Gi pumyekanu. Palixas-
hatanu. Ga wa tutskalganu."
51 Panchi yatka. Gi satuna retasha jiglokleta Waleyma, seyni Petro
ga wa Gwa ga wa Santiyako, ga wa mturo giru ga wa tunro wannapje.
52 Pejnuruneko chiyaganata, ga wa kegeknanuwatna. Wale wane china, "Gi
nchiyagatanu. Gi wa tupna seyni tumkanata."
53 Ruxpiranatluna gi rixanu rumatna wa tupninrinatka. 54 Ga wa Wale
kosemyotlo. Tomgalo. Wane china, "Mturo, pyotunotanutka."

55 Giyagni satokatka tuwekinri. Waneklu tyotunotatka. Renekjixatkalo
tnikanru. 56 Turune giglajinatachine. Wale gijretna gi satuna ma munkakini-
tipna wa wane gixkalurutka.

9

Pamole gepi yokanatka

1 Tomsatna pamole gepi yimaklene. Renekna giyaklu. Rutaakoxna wa
rutuukakyapna satumnunanuka yayixlu, ga wa pejnuruneko kamchine
chinanu. 2 Yokanatna Goyakalu pogirewatyawaka runkakletinripna, ga wa
rutuukaklewatinripna. 3 Wane chinna, "Gikena ganikanu wa gatnugapoya,
gi wa kanojerchiko, gi wa tsapako, gi wa gnikanruko, gi wa sroschiko, gi
wa gepimkaluko ganikanu. 4 Ginakakokta gjiglokanu satu panchi, wane
gwanu, ga wa wane gishpakamtinpotunanuko. 5 Wa pejnuruneko wa
gma yoptotjenepa, gishpakamtinpatka wa wane pokchiya, giplokjiximtanu
gistapjixipagi wa rumatikolupna."
6 Giyagni rushpakamtna. Papokchimnunanuka yana. Runkakletluna
Kiglerpotunanu Tokanchi. Pasretamnunanuka rutuukaklewatyana.

Gwa Katlewakleru gipnale

7 Giyagni Girore pasreta girukotlewatyachri yijnakotinitkalu pejnuruko
wane gixkalurutka, gi rumatanshinikanuta, gi rixanu pimrine wane china,
"Gwa gipnachinetskalaya yotunomtyatka." 8 Pimrine, "Giliya gipgujew-
natka," china. Ga wa pimrine, "Satu wa tokanchi geneklewatachinni
muchikawlurunniyegiya yotunotatka."
9 Wane china Girore, "Gwa nustaknoojixanru. Giyagni ¿katni xani
wa tyekaka njempiranyegitanru?" Giyagni raluka getletlu. Satokatkana
yokanatanune. Pejnuruko runkakluna wa kamrutanruna.

Pamyo waragkane geneka nikletka

10 Ranikna. Rutspalamta wannayma. Papokchi Wetsayta chinikowaka
yana, wanna mkoje. 11 Wa rumatinitkana wa gixolune, romkagitluna. Ga wa
Wale yoptotna. Goyakalu pogirewatyawakapirana runkakna. Rutuukakna
wa galuka pinitkalune.
12 Rumxiikastsitkani, pamole gepi yayegitatkalu. Wane chinruna,
"Pyokanatanna wa gixolune yine papokchikaka yinripna ga wa sankaka
tyesretaya. Wane ruknokakyapluna goyechno. Rukshikanruna nikanrupna.
Gi rixanu gewwu wa yineru mwiyawakanu."
13 Wane chinna Geso, "Gixa genekanna wa nikanrupna."
Wane chinruna, "Maleshayanwu. Pamyo jimapropje waneywu, ga wa gepi
shima. ¿Waka wixlege yanu wagjitapyaplu niikaluru nyi pejnuruneko yine
chinanu?" 14 Gi rixanu wanegetkona pamyo waragka jejine.
Giyagni wane chinna yimaklene, "Ntuplajixanna paptogkaka pamy-
omolkaka." 15 Wane rixna. Pejnuruneko tuplata.
16 Geso gwalu pamyo jimapro ga wa gepi shima. Tengogne yigata. Ruglen-
shinikanyegitlu. Wa jiknajrotlu. Renekna yimaklene rutspamtinripna
gixolune yine yegi. 17 Nikatkana pejnuruneko. Jinanna. Koschekluna
gixetachritka psojkaka pamole gepi kojita katsepo, ga wa shima koxa.

Petro gipgujtalewata

18 Wane rixatka. Walepje chininitka ragjigogneta. Wanestsi rawna yimak-
lene. Repomgana. Wane chinna, "¿Wa gixolune yine katu wane chinna Gita
nchininri?"

19 Wanna gigitlu. Wane chinna, “Gwa Katlewakleru. Pimrine, Giliya. Pimrine, satu Goyakalu tokanu geneklewatachinni muchikawlurunni yotunotyachritka.”
20 Ga wa Wale wane chinna, “Ga wa gixa ¿katu wane chinno?”
Rugita Petro. Wane chinru, “Goyakalu Kristotyi.”
21 Rujretna ma yanumsatinitipna Walepirana gikena. Wane china,
22 “Numkata Gita Yineru Wgenno salewnaleta gixo, nma yoptotikotupa tsruneya, tsrukakalune sasertoteneya, ga wa yonchikgapineya; nuylatikolupa. Nyotunotanu mapagogne rixinri.”

Geso gomkagitachine gimkata kamruretanru

23 Geso wane chinna pejnuruneko, “Katukokta galuka gwagajxigletno raalixinwa walenanuko. Pagognemnunanuka rawanro koroshishkitate. Romkagitanno. 24 Girukokta galuka gishatkapletlu wa ruwekinri, ruwekinri ramginina. Girukokta gamtakanru ruwekinri Gita chinanu rushatkapanru. 25 Gi rixanu ¿klu gaprini wa yineru psolchijikmaka wane rixletanu, seyni ramginina ga wa salewninina? 26 Katukokta gipatewatanno ga wa ntokanuya koxa, Gita Yineru Wgenkoxno gipatewatanru wale wa nuninipa natajiwnaleyma ga wa Nurunu, ga wa kpashirine Goyakalutowrerunenuyma. 27 Galikaka wane nchingi, pimrine gewi gwachine gi wa getumganru gipnalu ma metkanuwalunachi Goyakalu pogirewatyawaka.”

Geso kogetkogatka

28 Wane rixatka. Rali chinretokanuta. Wanepnute yokgipgogne giknoginitka, ranikna Petro ga wa Gwa ga wa Santiyako. Magka kanikna, ragjigognetapa. 29 Wane rixa. Ragjigognenatini satuko kogetkogatka. Ga wa gimkalu klatalu, katajiru. 30 Waneklu gepi jejine giynumsatlu Wale. Wannanwa Moysisi ga wa Giliya. 31 Goyaknu rumupgujewnana. Rupnalepapirana ruynumsatna, wa Gerosaleya poyagkakanrupa. 32 Ga wa Petro ga wa waleymalune ruxapnewpotutanna. Wa ruyokanatinna retluna royaknu ga wa gepi jejine Waleyma tunwanatachine.
33 Wane rixatka. Rutspalyegimtinitkaluna, Petro wane chinru wa Geso, “Gitsrukaachi, kigleru gewi gawinri. Wkamrutanru mapa gimajechri. Pixanupa satu, Moysisinupa satu, wa Giliyanupa satu.”
Gi rumatanshinikanutinna Petroni wa wane chininri. 34 Tyekaka wane chinanatiniwa, runa kyachgapererumko. Wale chikletyegitna. Pikanna wa kyachgapererumko jiglokamtininna. 35 Waneylu tokanchi kyachgapererumkoya, wane chinachri, “Tyenwa Noturu ntsomitanru. Wale gyijnakotanu.”
36 Wa tokanuwninitka, Gesopje retatkana. Ruchrokanna. Walegognekaka gi satuna runkakna wa retanruyna.

Geso gituukaklu mturu kamchichachri

37 Wane rixatka. Waleprikgogne magka yopikinitkana, gixolune potu yine yoptotaplu.
38 Waneru satu jeji wa gixolune yineymalutu. Saplewata. Wane china, “Yimaklewatachri, nagjityi noturu petinripa. Satupjerutu noturni. 39 Petanru. Kamchi kashjetanru. Walegnapunanu saplewjejetana. Shipchojtakakjetanru. Ratpotposolnamjetana. Gi raluka kaspukletmaklu. Saletjetanru. 40 Nagjitna pyimaklene maleka ruknokyapluna. Gi rumkatluna.”
41 Rugita Geso. Wane china, “¡Ya nyi gimuweekakgognenatachine malixkane, mpotukane! ¿Gi pejnugognenanukta numwanutkagi? ¿Gi pejnugognenanukta nakotyagi? Panikanru puturu gewi.”

42 Ranikiniwalu, kamchi yotkakanru. Shipchojtakakpotutanru. Ga wa
Geso chigetjetlu kamchi puchotlewatachri. Rutuukaklu mturu. Ruru
renekatkalu.

Geso ginkakagnaputatnaklu rupnalepapirana

43 Pejnurunniko giglajitana gi rixanu retluna tsru potu kamrutanrukaka
Goyakalu. Ga wa ruglajinatinna pejnuruneko wa pejnuruko kamrutanruya,
wane chinna yimaklene, 44 "Tyepirankaka gajnakokpotutanu gixa. Gi rixanu
Gita Yineru Wgenno samyookalurupno yinemyoya." 45 Seyni wanna gi
rumata jemlewatanna tye tokanchi. Wannaya yogimatkaluru ma mumata
jemyanupluna wanna. Pika gepomgaletluna tye tokanchiya.

¿Girni wa tsrupotu?

46 Giyagni rugjekakna girni wa wanna tsrupotu. 47 Giyagni Geso gimatlu
wa yanshinikanutanruna rajiyna. Koscheklu satu mturu. Walestsi tun-
wakaklu. 48 Wane chinna, "Girukta yoptotlu satu tye pixkalutu mturu, Gita
giwakaya, Gita yoptota. Girukta yoptotno nyokanatjeru yoptota. Gi rixanu
wa mturu potu gixa yegi, walenwa tsru potu."

Wma kamnixjetni wixasretni wale

49 Giyagni rugita Gwa. Wane chinru, "Gitsrukaachi, wetlu satu wa pgi-
wakaya ruknokyana maleka kamchine. Wujretlu gi rixanu gi romkagitwu
wixa."
50 Geso wane chinru, "Gi wa gijretanru. Gi rixanu wma kamnixjetni
wixasretni wale."
51 Wane rixatka. Wa poyagkakastsitkalu gigogne wa teno ranikolpatka
muchkotanshinikanutnawa Gerosale yinripa.

Geso chigetjetna Santiyako ga wa Gwa

52 Yokanatna gepi ginkaklewatachinepa Wale penute. Yatkana. Samarya
gajene pokchi rapokna wa ralpokotyapluna Wale chinanu. 53 Gi yoptotluna
gi rixanu Gerosalesreta yigata.
54 Retinitkaluna yimaklene Gakowo ga wa Gwa, wane chinna, "Git-
srukaachi, ¿gi ge paluklu wtowutyaplu xirnachri gijrukanu tengogneya,
nikatyapna?"
55 Giyagni Geso satkapyegitna. Chigetjetna. 56 Papokchi yatkana.

Geso gomkagitachine

57 Gatnugapo yapamtini, satu wane chinru, "Nomkagitanyi ginakakta
pyanu."
58 Geso wane chinru, "Kewnechrone waneyna kapna. Ga wa koshichine
tengogne yapachine waneyna rawyawakna. Ga wa Gita Yineru Wgenno
maleshayno nutspanjiwutyawaka."
59 Wane chinru satu, "Pomkagitanno."
Ga wa wale wane china, "Gitsrukaachi, puchichanno muchinanu gapkachi
wane nyanu. Nuruchi nkapnamtanu."
60 Giyagni wane chinru, "Gipnachinni. Giyagni petashatanna wan-
nananukni gipnachine kapnatikolupa wannaya. Ga wa pixa pyanu. Punkak-
letananumtanru Goyakalu pogirewatyawakapirana."
61 Giyagni satu koxa wane china, "Nomkagitanyi, Gitsrukaachi. Seyni
petashgapkatanno nungiyapna nopji gajene."
62 Geso wane chinru, "Girukokta tsru jitlolopagipi kashichachritka, gi wa
rajxigiyaka reknoka. Waneko pixka rixmaka satu nkamrurewyegitjeru;
wa yinuwaka gikamrurewletno ga wa rajxigiyaka reknoka, gi rumukluni
Goyakalu pogirewatyawaka kamrurewatinripa."

10

Payokgipremolene yokanatka kamrurewatinripna

1 Wanepnute Gitsrukaachi yokgijtatna pimrine payokgipremole. Wanna
yokanata gepkaka Wale penute psolpokchikakako ginakakta rushinika
yaleta. 2 Wane chinna, “Galikakni gixlu jirgakalurupa. Seyni wa kam-
rurewaklerune gi gixna. Giyagni gagjitanru jirgakalurupa Gitsrukate jir-
galyegipa yokanatyapna kamrurewaklerune. 3 Gajewa. Gita yokanatgi
gowegane pixka kewetnanetskala. 4 Gi wa sroschigapimapa ganikanu, gi wa
tsapako, gi wa yoshmakjixreko. Gi satuna galukamtanu gatnugapoya.
5 “Girupjikokta gjiglokinipa, muchinanu gapka wane nchinanu, ‘Gigle-
wanshinikanrewlu wanepa tyepji.’ 6 Ga wa wane rawanatini satu gigle-
wanshinikanrewlu wgene, gixa giglewanshinikanre wale yegi rawanu. Ga
wa malesha chinini, satokanu gixa yegi. 7 Walepjiko gwanu. Wane
gnikini. Wane girini klunerukta waneyna wanna. Gi rixanu wa kamrure-
wakleru rumkata yoptoletlu kamrure gipekole. Gi wa papjimnu gyanu.
8 Girpokchikokta gapokinipa ga wa gyoptotko, gnikanru klunerukokta
gitspakikolupa. 9 Wane gwachine yayixachine gituukakanu. Wane nchi-
nanna, ‘Kayegikatkagi gixa Goyakalu pogirewatyawaka.’
10 “Giru pokchikokta gapokinipa, gma yoptotkoklunupa, wanepji gish-
pakamtinitka, pokchi gapka gyanu. Wane nchinanu, 11 ‘Gixa pokchichi-
jnepagi wupxakjixitjeru gixa yegi wsheyitanru. Seyni wa tye gimatanu, wa
kayegikmakatkagi gixa Goyakalu pogirewatyawaka.’ 12 Seyni gixa wane
nchina, wa gakotkalurupa Sotomachijne gajenniya wale pokchi gajene
pnute wa walegognepatka.

Myoptotkane pokchikaka ¡gi waneni! chinyegitkaluru

13 “¡Gi waneni pixa Korasi Pokchi! ¡Gi waneni pixa Wetsayta! Gi rixanu
Tiroya ga wa Sitoya wanepmaklu giyaklewlu wa gixa yegi wane gixikaluru,
muchikawamka renshinikanutanmakna kawshistugalu mkachri gitaka-
chine, ga wa chichipagi tuplanatachine. 14 Seyni gakotkalurupa Tiro ga wa
Sito gajenniya gixa pnute wa giklukanuwnalgognepatka. 15 Ga wa pixa,
Kapernawo, tengognepotunanuko pixka putaaka. Ga wa gipnachine gwiy-
wakpotunanuko pixka putaako. 16 Wa gixa nyokanatanune yijnakotachine,
Gita yijnakotna. Ga wa gixa giknokachine, Gita ruknokna. Ga wa Gita
giknokachine, nyokanatjeru ruknokna.”

Payokgipremolene gapokatnaka

17 Satokatkana payokgipremolene. Gimuwatachine. Wane chinna, “Git-
srukaachi, kamchineko yijnakotwu wixa pgiwakaya.”
18 Geso wane chinna, “Gita getlu Satanasyo rawrakle pixka tengogne
gijrukyachri. 19 Nutakatkagi gakatsretyapna gimnune ga wa geklone, ga wa
geyikyaplu pejnuruko kamnixlewatachri giyakle. Gike gimtukangi. 20 Seyni
gi wa gimuwatanu wa tyeya wa kamchine yijnakotyagi, seyni gimuwatanu
tengogne gitakgiwakatikolutka.”

Geso gimuwpotuta

21 Waneklu koxa rumuwpotuta Giwekikaluru Kpashiriya. Wane china,
“Numalwutyi, Nuru, tengogne Gitsrukate ga wa chiji Gitsrukate. Gi rixanu
tyekaka pyogimatyana kgimatkalerune ga wa kanshinikanerune. Ga wa
mturune pupgujetyana. Gigi, Nuru, gi rixanu palukyawakni.
22 “Ptowrunanuka Nuru genekyano. Gike gimatlu girni wa Gituru seyni
Girchipje gimatlu. Gike gimatlu girni wa Girchi, seyni Giturupje gimatlu ga
wa katukta koxa Gituru galuka gimatkakletlu.”

23 Yimaklene yegi ruprotaka, wannapje rixinna. Wane china, “Katukta
getlu wa gixaygale getanru, giglenshinikanyegitkalurni waleygale. 24 Gi
rixanu wane nchingi wa gixo Goyakalu tokanu geneklewatachinni ga wa
pogirchinni galuka getletmaklu wa gixa getanrutka. Gi wa retluna. Raluka
yijnakletmakluna wa gixa yijnakotanrutka. Gi wa yijnakotluna.”

Satu yonchikgapri gimlukanutlu Geso

25 Wane rixaka. Satu yonchikgapri palna rumlukanutyaplu. Wane chinru,
“Gitsrukaachi, ¿klu nkamrutanu wa nuwekgognenatinripa?”
26 Wale wane chinru, “¿Gi china yongata wa Tokanchi Yokanatkaluru? ¿Gi
pixpoko getyongaletlu?”
27 Wale gigita. Wane china, *“Pushinikanru Gitsrukaachi Poyakalute psolpo-
tuyako pajiya, psolpotuyako punshinikanuya, psolpotuyako pmuchkonuya,*
psolpotuyako pushinikanutletanruya. *Pushinikanru pumole pixnanuko
pixka.”*
28 Geso wane chinru, “Wane potuko pchina gigleta. Wane pixanu ga wa
puwekanu.”

Samari gajeru kigleru

29 Walemka galuka muklukanuwnakatu chinretnawa. Wane chinru Geso,
“¿Katni wa nomole?”
30 Rugita Geso. Wane chinru, “Satu jeji Gerosale yopikyachri Geriko
yachripa kachowgurune yegi rapokana. Komkaganruna. Ruylakan-
runa. Yatkana. Rupnakastsinatkani ruknokamtatkaluna. 31 Ma kag-
wakamtyawakanu wane rixatka. Satu sasertote walegapo yopikya. Re-
tamtanru. Pasreta yapamta. Ruknogamtlu. 32 Waneko pixka rixa satu
Rewiklopisha. Wane rapokamta. Retamtanru. Pasreta ruknogamta
koxa wale. 33 Seyni satu Samarya gajeru, yagapotachri gapyegitatnaklu.
Retlu. Retwamonutlu. 34 Wale yegi ya. Poyitlu gitre. Ruyoklu ringi
ga wa winga. Gipratji rutakatkalu. Pnu giyakatyachine gwajetyawaka
ranikatkalu. Girukotlu. 35 Waleprika gepiproji koshpaka. Reneklu wa
kapjiru. Wane chinru, ‘Pgirukotanru. Klunerukta wanepnute pwenutyalu,
wa nsatokinipa nsatkakinyi gita.’
36 “¿Giru pkagwaka pixa wa mapa chininrinwa gimole wa kachowgurune
yegi yachrini?”
37 Wale wane china, “Wa retwamonutjeru.”
Giyagni Geso wane chinru, “Pyanu. Waneko pixka pixanu pixa.”

Geso salwayegitna Marta ga wa Mariya

38 Wa wane yinitkana, satu pokchi yatkana. Sato suxo Marta giwakatle-
tachro topji tyoptotyalu. 39 Wala waneya wa tepuro. Mariya giwakatle-
tachro. Gitsrukaachijixistsi tuplata. Tyijnaktokanutlu. 40 Giyagni Marta
shiretanshinikanuta gixo tkamrureya. Tapyegitlu. Wane china, “Git-
srukaachi, ¿gike pixa Pixa wa tuknokamtanno nepuro, gitapje nkamrure-
watanatka? Giyagni punkakanro tupxakapyapno.”
41 Gitsrukaachi gigitlo. Wane chinro, “Marta, Marta, kojwakanshinikanu-
tachroyi, mumatanshinikanutkatyi gixo chinanu. Satupje galuukaluru.
42 Ga wa Mariya kigleru tsomita walanupa. Gi wa tkoniko.”

11

Gitsrukaachi gagjigognere

1 Wane rixatka. Wane ragjigognetya. Rali gagjigogneretini, satu yimakleru
wane chinru, “Gitsrukaachi, pyimaka gagjigogneretanwu, wa Gwa pixka
yimaklene yimaka.”
2 Wane chinna, “Wa gagjigognetinipa, wane nchinanu:
Wuru, gipashichgiwakatkalurupyi.
Runanutka Pixa pogirewatyawaka.
3 Penekanwu xawakni wnikanrupa
tyegogne chinanupa.
4 Pkaspukinwu wmukochire,
wixa pixka wkaspukyana pejnuruneko wriwishkatjene.
Gi wa yantaletikowakako putakanwu.”

Ganikajyechno salwatachri

5 Wane koxa chinna, “¿Gi gixpokota gixa wa satu gimatanru gapyegitingi
ganikajyechno? Wane chinangi, ‘Nomole, mapa jimaprochi penekanno.
6 Gi rixanu satu numatanru, pnu kyakleru, ginyegitno. Maleshayno
nenekyaplu.’
7 “Gitokmaka gigitinri. Wane nchinanmaka, ‘Gi pkojwakanno. Gipgyapto
rushyatka. Gitaymana mturune shechi. Gi numkata tunreta nenekyapyi.’
8 “Wane nchingi gixa, gimka gyotunotanu wa genekyaplu gimatatkalchi-
nanru. Seyni gma mapatewatinitipa chinanu gyotunota. Genekanru
psoluko ralukanru.
9 “Gita wane chingi, gagjitanu ga wa geneeko. Gijganu ga wa gikshikanu.
Giylaylagipgyaptotetanu. Gkotpukyegitko. 10 Gi rixanu girukokta gagjita,
yoptota. Ga wa gijgachri rukshika. Ga wa giylaylagipgyaptotetachri kot-
pukyegitko.
11 “Ga wa gixa ¿satu girchi wa gituru gagjitinri jimapro renekanru sotlu?
¿Ga wa shima ragjitini, gimnurge renekanru? 12 ¿Ga wa tonaji ragjitini, gek-
lorge renekanru? 13 Giyagni wa gixa muglenmakgi gimata genekawgeneta
kigleru genekashle, pnutlu Giru tengogne Gajeru Giwekikaluru Kpashiri
renekanna ragjitjene.”

Panchi gajene kotspalanshinikankakinmakna wannakakluko, nikawnanna.

14 Maleka ruknokamtlu kamchi. Myanumatkatni. Wane rixatka. Maleka
rushpakatka kamchi, wa myanumatkatunanu yanumatatka. Giyagni gixol-
une yine giglajita. 15 Pimrine wanna wane china, “Kamchine gitsrukate
Welsewoyma ruknokna kamchine maleka.”
16 Pimrine gimlukanutlu. Ragjitluna Geso rekakgityapna getkaluru Goy-
akalu kamrutanru. 17 Geso gimatanshinikanutanna wanna. Wane china,
“Pejnuruko pogirewatikwaka wa wane gajene kotspalanshinikankakmaka
wannakakluko, nikawnana pogirewatikwakna. Pejnuruko panchi, wa wane
gajene kotspalanshinikankakmaka wannakakluko, maleshpatkalu. 18 Ga
wa Satanasyo walenanuko kotspalkakanshinikanutinmakwa, ¿gi rixpoko
gwagogneretanu wale pogirewatyawaka? Gi rixanu gixa wane china wa
Welsewo giyakleya maleka nuknokna kamchine. 19 Ga wa Gita Welsewo
giyakleyamka maleka nuknokanna kamchine, ¿katu giyakleyamka maleka
ruknokna gwugenene? Giyagni gwugenenepni gixa gitakyagokjenepa. 20 Ga
wa Goyakalumyojiya Gita maleka giknokinna kamchine, galikakni wane
rixa gapkapletgi Goyakalu pogirewatyawaka.
21 “Wa gichkolu kashreru girukotinri gipji, kigle gwashleru wane rixle.
22 Seyni satu wale pnute muchkonurutu gapyegitinri, raalixanru, konyanru
kashri raponshinikanutanrunanu. Rushankiyanru rejnunkakate.

23 “Wa yineru Gitasreta mwakatu walenwa nkamnixjeru. Gitayma mapatkatu, kotspalewata.

Kamchi puchotlewatachri satokinri

24 “Kamchi puchotlewatachri yineru rushpakamtinitka pnumnu yapanata, popriwaakaka. Rujgalu rapnanutyawakapa. Gi wa rukshiklu. Giyagni wane china, ‘Nsatokanutka nopji nuyakatyawaka.’
25 “Wane rapokinitka rukshiklu saxritkaluru ga wa galpokotkaluru. 26 Giyagni wane ya. Waleyma ranikna pimrine payokgipre kamchine wale pnuterune muglene. Jiglokna. Wane rawna. Ralipretka gektutu giknogatkalu tye jeji muchinanu pnute.”

Wa galikakakni giglenshinikanyegitkalune

27 Wane rixatka. Wa tyepirana runkakletanatini sato suxo gixolune yine yegi tsaplewata. Wane china, “Giglenshinikanyegitkalurni wugenewlumapa pwanatyawaka, ga wa tnuchi pashichyawaka.”
28 Wale wane china, “Wanna galikakni giglenshinikanyegitkalune wa Goyakalu tokanu yijnakotachine ga wa kamrutachine.”

Gimuweekakgognenatachine muglenni getkaluru gijga

29 Rapatjetna gixolune yine. Yinuwaka wane chinreta, “Nyi gimuweekakgognenatachine muglenni getkaluru rujgana. Seyni getkaluru gi wa reneekona, seyni Gonasu tokanchi geneklewatachri getikolupje. 30 Gi rixanu wa Gonasu pixka walenwa getkaluru Niniwe gajenyegiya, waneko pixka nixa Gita Yineru Wgenno nyi gimuweekakgognenatachinyegiya. 31 Giklukanuwnalgognepa tyotunotanu tkachi kegnetesretate gajerni pogirewatachroni wa jejine nyi gimuweekakgognenatachineyma. Tuklukanuwnakakanna, gi rixanu yoptukyawakchijiko tunya tyijnakotyaplu Salomo gimatkalewle. Ga wa gewru Salomo pnuterutu. 32 Giklukanuwnalgognepa jejinni, Niniwe gajenni, yotunotanu nyi gimuweekakgognenatachineyma. Wannani giklukanuwnakakanna nyi gimuweekakgognenatachine. Gi rixanu wannani genshinikanuta Gonasu ginkaklewle chinanu. Ga wa getanru gewru Gonasu pnuterutu.

Manchi katalote

33 “Gike yochpiklo katalo yogimatyaplo, gi wa yantapistono rapukote rutakyaplo. Seyni wa katalo kgapi tutaako, wa jiglokachine getyaplu tpokamlanu. 34 Pumane katalote walenwa puygale. Giyagni potukaygale pixinipa, psoluko pumane pokamlapa. Seyni puygale mugletu rixinipa, psoluko pumane mapshagalupni. 35 Giyagni pgirukotinwa wa pokamlalu pixa gwachri ma muchpokinitipa. 36 Giyagni psoluko pumane pokamlatyawaka rixini, maleshni mapshagasretwaka, psoluko pokamlawatyawakni, katalo pixka rixa gatajiwnaletanu pixa yegi.”

Geso giklukna Gwariseyone ga wa yonchikgapine

37 Wa yanumsatinitka, satu Gwariseyo gagjitlu rumnikyaplu. Giyagni jiglokamta. Nikjetyawaka tuplata. 38 Ga wa Gwariseyo retinri, ruglajita gi rixanu gi wa reromyogapkata wa nikinipa.
39 Giyagni wa Gitsrukaachi wane chinru, “Gixni wa Gwariseyongi mpowratlu kolpeto rogote ga wa kajpapago rogote, seyni wa gixa gitokote katseplu makotnachinwa ga wa muglenchi. 40 Mshinikanungi. ¿Wa rogote kamrutachri gi ge gitoko koxa kamruta? 41 Seyni gishiniklewle geneklewashatini, ga wa getanu, ptowruko powrayapgi.

42 “Seyni ¡gi wanengi gixa Gwariseyongi! Gi rixanu pamolete gwenutyalu
pgamlusureru, ga wa rotasure, ga wa pejnuruko giputu gitaakaluru, seyni
Goyakalu poyagkaklewle ga wa rushiniklewle giknogashamta. Tyekaka
gimkata kamrureta. Gi wa pimri koxa giknogashamtanu.
43 “¡Gi wanengi gixa Gwariseyongi! Gi rixanu galuklu tsrukakalune tu-
plapijere ginkaklewwakapji gajerkaka. Galuklu giputuya galukikolu. 44 ¡Gi
wanengi gixa! Kapna pixkalungi, metapnatkotu, ga wa yine rogo yapanatna.
Gi rumatna.”
45 Giyagni wa satu yonchikgapri gigita. Wane chinru, “Yimaklewatachri,
wa wane pchininri, wixa koxa gektutu pchina.”
46 Wale wane china, “¡Gi wanengi gixa koxa yonchikgapingi! Gi rixanu
gitjikakna yine kyapre ganiikolu. Ga wa gixa gi wa pamyojiko gijtukyalu
gitjitkalurkaka.
47 “¡Gi wanengi gixa! Gi rixanu gixa kamrutlu wa Goyakalu tokanu gene-
klewatachinni kapnatikowaka. Ga wa gitsrukatenni giylatanna. 48 Giyagni
gixni wa gipgujtatnachinwagi gigleretlu wa gitsrukatenni kamrutanru. Gi
rixanu wanna giylatanna, ga wa gixa kamrutlu giyomlena. 49 Giyagkoxni
rumatkalewleya Goyakalu tokanu wane china, ‘Nyokanyegitanna wanna
ntokanu geneklewatachine ga wa nyokanatanune. Pimrinepni ruylatanna.
Ga wa pimrinepni kojwakanna.’
50 “Nyi gimuweekakgognenatachine gepomsatko wa pejnurunniko Goy-
akalu tokanu geneklewatachinnigraga chinanu, gipkaakalurugraga, rekam-
rutikowaka tye psolchijneko ga wa xangognenanu. 51 Rugitanna pejnu-
runniko chinanu, wa Gawiligragakluyakawa ga wa Sakariyagragaklupotu-
nanuko, wa giylatkaluru kpashiwakpotugruko ga wa yochpikikowakakwa
ganikajiteswa. Gigi. Nyi gimuweekakgognenatachine gepomsatko wale
chinanupa.
52 “¡Gi waneni gixa yonchikgapingi! Gi rixanu gixa konru wa gimatyawaka
kotpukapre. Gi wa gixako jigloka. Ga wa jiglokachinmaka gimaleta.”
53 Wa Geso wane gishpakamtinitka, wa yonchikgapine ga wa
Gwariseyone yinuwaka tsru jgekanchi gixleta. Gixopirana repomsatluna.
54 Rutsekletmakluna, wa kashtokanutyapluna wa yanumsatinri.

12

Ggirukotinwa wa sanowashluya

1 Wa rapatinitkana gixolune yine, gixo waragkane, wane rixa gaka-
tookakletna. Muchinanu gapka Geso yinuwaka giynumsaletna yimak-
lene, “Ggirukotinwa wa gisekachri, walenwa sanowashlena, wa Gwariseyo-
nenu. 2 Gi rixanu maleshlu wa gishyatkaluru ma mupgujetikotupa. Gi
wa pochkeruko gi wa mumatkotupni. 3 Klunerukokta wa mapshagwaka
nchintokanutinri, pokamlawaka jemiko. Klunerukokta gitokogruko potu
gixaxa nchintokanutinri, panchi gogote runkakletiko.

Katu mpikanu

4 “Ga wa wane nchingi, numatanune, gi mpikanna manchi giylatachine.
Ga wa wanepnute gike rumkata kamruretatkana. 5 Seyni nekakgitangi
katu mpikanu. Wale mpikanu, wa kgiyaklewakleru wa rali giylaletinitkagi
Gigena xirnachri ruknokyapgi. Gigi, wane nchingi, Goyakalu mpikanu. 6 ¿Gi
ge wa ganikajproji chinanu rushankaaka pamyo koshichi? Ga wa gi satuna
wanna gimuslawatka Goyakalu getanu. 7 Seyni gijiwutsako pejnuruko
yantatkalurni. Giyagni gi mpikanu. Kiglepotgi gixa gixo koshichine pnute.

Girukokta gipgujtatno yine getanu

8 “Wane nchingi, girukokta gipgujtatno yine getanu, Gita Yineru
Wgenkoxno gipgujtatanru wale Goyakalutowrerune getanu. 9 Wa
nnutatjeru yine getanuya, Goyakalutowrerune getanu nutatkalurupni.
10 Girukokta gapatno Gita Yineru Wgenno kaspukikalurupni. Seyni
girukokta mupashiregnuchi chinru Giwekikaluru Kpashiri gi wa kaspukiko.
11 “Wa ginkaklewawakapjikaka gwapikoklunupa, ga wa tsrukakalune
ga wa tsru gitaakalune yegi, gi wa gkojwakanshinikanutinwa gi gixpoko
giykoyegletinwa ga wa nchinyawakapa. 12 Gi rixanu Giwekikaluru Kpashiri
waneklupapko ginkakangi wa gimkata chinretyawakapa.”

Jeji ponikolu mshinikanutu

13 Wane chinru satu gixolune yine yegi, “Yimaklewatachri, wane pchi-
nanru nyegwaklu wa kotspalatininno yoptotanrupa.”
14 Ga wa Wale wane chinru, “Jeji, ¿katu gitakno gitakyagokachri ga wa
kotspaltatachri nixinripa gixa chinanu?”
15 Wane chinna, “Getinwa. Psolpotuyako ggirukotinwa gixo gejnu galuka-
chine gma mixinitipa. Gi rixanu gi wa gixo rejnunkate gigletlu yineru
gwashle.”
16 Yapkaklu runkakna. Wane chinna, “Satu jeji ponikolchijne gixo potu
rawyalu. 17 Wale gishinikanuwata ginanwakaya. Wane china, ‘¿Gi nix-
anutka? Gi rixanu maleshayatkano nutakyaplu njirganru.’
18 “Wane china, ‘Wane nixanu. Nugnantakyawaakaka nkoshganu.
Tsrupotu nixanutkalu. Wane nutakanru pejnuruko ntrikoteji ga wa wane
nixle. 19 Wane nchininwa gitnanuko, Gixo wane nixle waneyatkano gignan-
taakaluru gixo walapu chinanupa. Napnanutanutka. Nnikanu. Nuranu.
Numjikanu.’
20 “Goyakalu wane chinru, ‘Mshinikanutyi. Tyeyechno kashichko puwek-
inri. ¿Ga wa palpokotanru katunpatkani?’
21 “Wane rixa ponikolewlu gapotachri, seyni wa Goyakaluya gi wa
ponikolni.”

Kojwakanshinikanrewlu ga wa kegeknanuwlu

22 Geso wane chinna yimaklene, “Giyagni wane nchingi, gi gkojwakan-
shinikanutanu giwekinriya, klu gnikanuna. Gi koxa gimaneya, klu
gmakatanu. 23 Gi rixanu giweklu wa niikaluru pnutni wale, ga wa manch-
inwa gitaakaluru pnutni wale. 24 Getpotutanna pokotune mutaklewatkanni.
Gi jirgana. Maleshayna rapotyawakagrukna, gi wa rugnantakyawaka-
grukokna. Ga wa Goyakalu goglutna. ¡Gi psonanukta kigleygi gixa koshi-
chine pnute! 25 ¿Katu gixa gimkata yognikletlu pshinitsonuji ruwekinriya ko-
jwakanshinikanrewleya? 26 Giyagni gi gimkata wa mturu potu kamruretini,
¿klu chinanu koxa wanepnute gkojwakanshinikanutnawa?
27 “Getjetanru kagwuru, gi rixpoko tseruwnaleta. Gi kamrurewpotuta. Gi
jiweta. Seyni wane nchingi gi wa Salomoko psolpogirewleyako makawata
satu tye gwukaka pixka. 28 Ga wa Goyakalu wane gixa makatletinri kshana
xawakni gwachri, yechikawa xirnachri ruknookonatka ¿gi ge wale pnute
makatangi gixa, ptsotsotaji galixachingi? 29 Ga wa gixa gi gijganru klu
gnikanu, ga wa klu giranu. Gi gkojwakanshinikanutinwa. 30 Gi rixanu
payine tye psolchijneko gajene pejnuruko tyekaka rujgana. Ga wa Giru
tengogne Gajeru gimatlu tyekaka galukanru. 31 Seyni muchinanu gapka gi-
jganru Goyakalu pogirewatyawaka, ga wa Wale poyagkaklewle. Pejnuruko
tyekaka koxa waneyapgi.

Ponikolewlu tengogne gajeru

32 “Gi mpikanu muxone gowegane gapatachingi. Gi rixanu
gixa Giru gigleretlu pogirewatyawaka renekyapgi. 33 Gishankanru
wane gixle. Kwamonurune genekashatanu. Wane gixanu wa gixa
ponikolewle gignantakikowaakakapa tengogne gajerupa mutsrunkatupa,
mnikawnakatupa, kachowguru ma mapokyawakanupa, gi wa kochopako
gimtuklewatyawakapa. 34 Gi rixanu ginakaktaplu mponikowle
wanekoxaplu gaji.

Wayegrechri giyokanatachri

35 “Giyagni galpokmanetinwa, waneyapgi gkatalote yochpiikaluro.
36 Ga wa gixa jejine pixkalunepgi, wa rutsrukatna kagwakachine,
giklu kashimyolu yegi rushpakini rutsrukatna. Wa runinipa
ga wa ruylaylagipgyaptotetinipa, giyampotu kotpukyegityapluna.
37 Giglenshinikanyegitkalunepni wanna wayegrechine wa runinipa
rutsrukatna giyokanatachine rukshikinipa. Galikakni wane nchingi, wa
ralpokotinwa. Tuplajixanna. Ga wa wale gipxakanna. 38 Goprikmaka
runinipa ga wa gogistsi runinipmaka ga wa retamtanna wane
gixanatachine, giglenshinikanyegitkalunepni wanna. 39 Seyni gimatanru
wa tye: wa kwangixlerupji gimatkamka gipapko runanu wa kachowguru,
gimka retasha kotamgaletikolupa wa gipji. 40 Giyagni gixa koxa gali
galpokletachinepgi, gi rixanu gma kagwakinpapko Gita Yineru Wgenno
ginanu.”

Wayegrechri mpoyagkaakatu

41 Giyagni Petro wane chinru, “Gitsrukaachi ¿tye yapkaklu wixapiranrege
pchina, waka pejnurunekopiranra?”
42 Gitsrukaachi wane china, “Giyagni ¿katni wa girukotapjitachri poy-
agkakachri ga wa kanshinikanuru, wa rutsrukate gitakanru wa gipji kam-
rurewatyachine chinanu, wa renekyapna nikanruna kyagolu niklupap-
kokaka? 43 Giglenshinikanyegitkalurni wa wale wayegrechri, wa rutsrukate
ginini retamtlu wane gixanatachri. 44 Galikakni wane nchingi, pejnuruko
wane rixle chinanu rutakanru. 45 Ga wa wale wayegrechri wane chin-
maka rajiya, ‘Ramga ginreta nutsrukate.’ Yinuwaka giylakletletna wayegre-
chine ga wa wayegrechrone; nika ga wa rura gimetachineyma. 46 Wale
wayegrechri gitsrukate ginanu. Ma kagwakgognetinitgogne runanu. Ma
mumatinpapko runanu. Kochipjepotutanru. Malixkane yoptotanruymapa
rutakanru walenupa.
47 “Wa wale wayegrechri wa rutsrukate gishinikanru gimatachri seyni
gi wa ralpokota, gi wa rushinikyawaka kamruta, gixo kata ruylaakona.
48 Seyni wa mumatkatu girukokta kamruta wale rumupgotka, gi gixo kata
potu ruylaako. Wa girukokta gixo reneeka, gixo koxa rujgiko. Wa gixo
gitakikaluru, gixo ragjitanruna.

Kotspalkakikolu Geso chinanu

49 “Nuna tye psolchijneko nutakyaplu xirnachri. ¡Gi pagaluklenanukta
nixlu wa yochpikikolpatka! 50 Katlewlu waneyno nkatikolupa. ¡Gi
pagerutkonanukta nixka ma poyagkaakanukopshini! 51 ¿Gkagwakluge wa
tyechijne nuninri kigle gwashle nenekyapna tye psolchijne gajeneko? Wane
nchingi, gike. Seyni kotspalkakikolu galikakni. 52 Gi rixanu xaniyakawa
wanepna pamyo papji gajene kotspalanshinikankakachinepa. Mapa kam-
nixanna gepi, ga wa gepi kamnixanna mapa.
53 Girchi kamnixanru gituru,

ga wa gituru kamnixanru ruru.
Ga wa ginrochi kamnixanro tshicho,
ga wa tshicho kamnixanro tunro.
Ga wa gimajichro kamnixanro tomekanunro,
ga wa mekanunrochi kamnixanro tgimajiro."

¿Gi gixpoko gi gimata getletlu tyepapkopirana?

54 Wane chinkoxna gixolune yine, "Wa kyachgapererumko getini wa
tkachi gimxityawakasreta ruyakatini, waneklu wane nchina, 'Ginpatkani.'
Ga wa wane rixa. 55 Ga wa tkachi kegnetesretate giyakannipgyaty-
achri rapokannipgyatini, wane nchina, 'Gemerpatkani.' Wane rixa.
56 ¡Sanowashatachingi! Gimata getgogneretlu chiji ga wa tengogne. ¿Gi gixpoko
gi gimata getletlu tyepapkopirana?

Pkaspukikolupa pkamnixjeruya

57 "¿Klu chinanu gixnanuko gi gitakyagoklu wa potukalu? 58 Wa pkam-
nixjeruyma gitsrukaachi yegi pyini, pujgapotutanru pkaspukikolupa wa-
lyegiya, ma kotlolomtyanupyi kgitakyagoklewakleru yegi. Ga wa kgi-
takyagoklewakleru ma samyookanpakyi gitowreru yegi. Ga wa gitowreru
ma yoshmakyanupyi yoshmakjetikowaka. 59 Wane nchinyi, gi wane push-
pakini pma wenutkanuwalo talipremchataajpotunanuko."

13

Gma menshinikanutkanu, giylatko gixa

1 Walgogne koxa wanena pimrine. Runkakluna Kalile gajenepirana,
wa wannagraga Pilato yapjetjixlu renekashlekakna giylatkalurkakagraga.
2 Geso gigita. Wane chinna, "¿Gkagwakluge wa nyi Kalile gajene kmukochire-
waklerune pejnuruneko Kalile gajene pnute gi rixanu wane rixa salew-
naletna? 3 Wane nchingi, gike. Seyni gma menshinikanutkanu gixa, pejnu-
runekgi waneko pixka gixa giylatkotanuna. 4 Ga wa wanna pamole yokgipi,
wa Silowe gajeru tenopjiru yawnayegitanune. Ruylatanna. ¿Gkagwakluge
wa wanna magatya wa pejnuruneko yine Gerosale gajene pnute? 5 Wane
nchingi, gike. Seyni gma menshinikanutkanu gixa, pejnurunekgi waneko
pixka gixa giylatkotanuna."

Gikeramuna masagito

6 Wane china tye yapkaklu, "Satu waneylu gikeramuna rusanate gowasha
gitaakaluro. Wane ya rujgasantaplo. Gi rukshiksagitlo. 7 Wane chinru
gowasha girukotachri, 'Petanro. Mapa walapu nuna. Nujgasagjetlo wa twu
gikera. Gi nukshiksagitlo. Pustakaganro. ¿Klu chinanu tumaletashatatkalu
chiji?'
8 "Wale gigita. Wane chinru, 'Gitsrukaachi, tye walapuchi petashatanro.
Wa nyopagiskotanrochi ga wa npojitaskotanrochi. 9 Tsagiwatinipa, kigleru.
Ga wa wane tma mixkanupa, pustakjixaganutkalo.' "

Gapnanutikalurgogne Geso gituukaklo suxo

10 Satu ginkaklewawakapji gapnanutikalurgogne runkaklewatya
Geso. 11 Wanenanro sato suxo kamchi yayixkaklewatachri waneyaluto.
Pamole yokgipi walapu tyayixa. Satpokachroni. Giketsotaji tumkata
potukawletyana. 12 Wa Geso getinro, tomgalo. Wane chinro,
"Suxo, pkaspukikatka pyayixinriya." 13 Rutakamyogogotlo. Waneklu
tpotukawamtatka. Tumalwutlu Goyakalu.

14 Giyagni ginkaklewwakapji gitsrukate gimtuwna gi rixanu Geso gap-
nanutikalurgogne pinrewata. Rugita ginkaklewwakapji gitsrukate. Wane
chinna wa gixolune yine, “Waneru patsrujirgogne rumkata kamrure-
watikolu. Giyagni walegognekaka ginanu mpinitikolupa. Gi wa gapnanu-
tikalurgogneko.”
15 Giyagni Gitsrukaachi Geso gigita. Wane china, “¡Sanowashatachingi! ¿Gi
ge satkakgi gixa wa gapnanutikalurgogne goglujetyawakna gkoshpirokyana
gwakate ga wa mporote gipra? Ganiklu rurapinripa. 16 Ga wa twu Gawrak-
lopisha, getanro, wa Satanasyo gostutanrona pamole yokgipi walapu, ¿gi ge
tumkata koshpirookotana wa tye tostutikolu wa gapnanutikalurgogneko?”
17 Wa wane chininitka, pejnuruneko patewatana kamnixjene. Ga wa
pejnuruneko gixolune yine gimjika wa pejnurkakayako Wale kamrutanru
gimalwutkaluru.

Yapkaklu mostasajipirana

18 Giyagni wane china Geso, “¿Kluneru pixka rixa Goyakalu pogire-
watyawaka? ¿Giru pixka nutakanru? 19 Mostasaji pixka rixa. Satu jeji
ganiklo. Rusanate rutaklo. Tseruwna. Gagmuna tixnawa. Giyagni tenya-
pachine koshichine gina. Walaplu shalewatna.”

Yapkaklu gisekachripirana

20 Wane chinatnaka, “¿Giru pixka nutakanru Goyakalu pogirewatyawaka?
21 Gisekachri pixka rixa. Sato suxo gwalu. Gepimole masu yaglu trikopagi
tyapjetlu, psoluko gisekinpotunanuko.”

Mtsergipgyaptotetu

22 Papokchimnu yapananumta. Tsru pokchi, mturu pokchi runkakle-
wananumtya. Gerosale rushinika.
23 Satu wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿gi gixo potu gognetkaako?”
Wale wane chinna, 24 “Gyagota jiglokletanru mtsergipgyaptotetu, gi
rixanu wane nchingi, gixo gijga jiglokletanu. Gi rumkatanruna. 25 Wa
kwangixlerupji palninpatka, rushyatanutkalu gipgyapto, gyinuwaka
maleka gwaletanuna. Giylaylagipgyaptotetanuna.
“Wane nchinanuna, ‘Gitsrukaachi, Gitsrukaachi, pkotpukyegitanunwu.’
“Ga wa rugitanu. Wane chinanu, ‘Gi numatgi, ginaka giyakatyachinek-
tagi.’
26 “Giyagni gyinuwaka wane chinretanu, ‘Pixa getanu wnikanata ga wa
wuranata. Ga wa wuputreya punkaklewatya.’
27 “Wane chintokanyegitangi, ‘Gi numatgi ginaka giyakatyachinektagi.
Gitspalatinno gixa pejnurunekgi mpoyagkaknuchi kamrurewatyachingi.’
28 “Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu, wa Goyakalu pogirewatyawaka
gixa geta tuplaletanna Gawra, ga wa Gisaaka, ga wa Gakowo, ga wa
pejnuruneko Goyakalu tokanu geneklewatachine, ga wa gixapni maleka
giknookona. 29 Runanna tkachi gishpatyawakasreta gajene, ga wa tkachi
gimxityawakasreta gajene, ga wa tkachi potuklesretate gajene, ga wa
tkachi kegnetesretate gajene. Goyakalu pogirewatyawaka tuplatanna
nikjetikowakaya. 30 Ga wa wanena kaptotachine. Wannapni muchichachin-
patka. Ga wa muchichachinenanu wannapni kaptotachinpatka.”

Geso ginkaaka Girore gishinikyawakmakapirana

31 Walgogne koxa yayegitluna pimrine Gwariseyone. Wane chinruna
Geso, “Pasukanutka. Pyanutka gewiya. Gi rixanu Girore galuka giylaletyi.”
32 Wale wane chinna, “Gajewa. Ginkakapanru wale kewnechro pixkalutu,
‘Petanu. Maleka nuknokna kamchine ga wa nutuukaklewata xawakni ga

wa yechikawa. Ga wa yechikawapnutgogne, nali kamruretanu. 33 Seyni
wa xawakni ga wa yechikawa ga wa yechikawpnutgogne numkata yaleta,
gi rixanu Goyakalu tokanu geneklewatachri gi gimkata gipnaleta Gerosale
mwakatu.'
34 "¡Gerosale, Gerosale! Goyakalu tokanu geneklewatachinni giylatachriyi.
Ga wa pyokanyegitjenni sotlujetachriyi. ¡Gi pejnu katananukta naluka
gapatjewgenretyi gaxawripa pixka tapatjewgeneta! Tomejimpuko tutakna.
Ga wa pixa gi galuklu. 35 Giyagni gipji giknokamtkalurupni gixa chinanu. Gi
rixanu wane nchingi, xaniyakawa gi getanutkano wa gixa wane chininpotu-
nanuko:
Giglenshinikanyegitkalurni
Gitsrukaachi giwaka ginyachri."

14

Geso gituukaklu satu gankajetachri

1 Wane rixatka Geso. Satu gitsrukaachi Gwariseyopji jigloka gapnanu-
tikalurgogne nikinripa. Giruktatluna. 2 Waneru satu jeji gankajetachri
Wale yegi. 3 Yonchikgapine ga wa Gwariseyone wane china Geso, "¿Ginan-
shichkalurege wa gapnanutikalurgogne gituukaklewlu waka gike?"
4 Wanna pochke. Giyagni Wale kosetlu. Rutuukaklu. Yokanatatkalu.
5 Wane chinna Wale, "¿Giru jeji wane gixa yegi, wa gituru ga wa mporote
wa kapna rujrukinna, gi ge koschekanna waneklu wa gapnanutikalur-
gogneko?"
6 Gi rumkata yoptopiiretluna wa tyepiranaya.

Kashimyolu getachine

7 Retanatna wa tsrukakalune tuplapijere tsomityawakna
nikjetikowakaya. Chanixkalune runkaka satu yapkaklu. Wane chinna,
8 "Wa satu chanixinipyi kashimyolu yegi, gi wa tsrukakalune tuplapijere
ptuplatanu. Patako gonra satu kagwakpiratkaluru wa pixa pnute
chanixkaluru waleya. 9 Ga wa yayegitinipyi nchanixjeru pixa ga wa
wale, wane chininipyi, 'Penektuplapijeretanru tye.' Giyagni patewatachriyi
pyinuwaka gimuteru potu tuplapijere tuplaleta.
10 "Seyni wa pchanixkoklunupa, wane pyanu. Gimuteru potu tuplapi-
jere ptuplatanu, wa runinipa wa pchanixjeru, wane chininipyi, 'Nomole,
kiglewaka pyanu.' Waneklu gimalwutkalurupyi wa pejnuruneko pum-
nikjenyegiya. 11 Gi rixanu girukokta wa tsru gitaknachriwa mturu rutaako
wale. Ga wa mturu gitaknachriwa tsru rutaako wale."
12 Wane koxa chinru wa chanixjeru, "Wa niikaluru pkamrutini ga wa
tsru nachnewlu, gi pchanixanna pumatanune, gi wa pumunanwakaneko,
gi wa pumoleneko, gi wa pumwastsitanune ponikoluneko, wanna ma mu-
peko chanixletyanupyi, pma mapnutikotupa. 13 Wa nachnewlu pkamru-
tinipa pixa, pchanixanna kwamonurune, mastsine, yokmatachine, ga wa
maygalene. 14 Ga wa giglenshinikanyegitkalurupyi, gi rixanu maleshayna
rapnutyapyina. Seyni yotunkoklunupna poyagkakachine, waneklu gap-
nutkalurupyi."

Yapkaklu tsru nachnewlupirana

15 Satu rumnikjeru yijnakonatlu tyepirana. Wane chinru, "Giglen-
shinikanyegitkalunepni wa Goyakalu pogirewatyawaka nikyachinepa."
16 Wale wane chinru, "Satu jeji tsru nachnewlu kamruta. Gixo chanixa.
17 Nachnewlupapko chininitka, yokanatlu wayegreru, runkakapyapna
chanixkalune, 'Ginanutka. Gi rixanu pejnuruko galpokotkalurutkani.'

18 “Pejnuruneko pixkakaklu rixanshinikanutna. Yinuwaka gaalirewletna.
Muchinanu chanixkaluru wane china, ‘Nagjitatkalu chiji. Numkata wane
yaleta, netapyaplu. Nagjityi petashjixa yaletanno.’
19 “Satu wane china, ‘Pamole wakane nagjita gepirinkaka. Nyantata-
panna. Nagjityi petashjixa yaletanno.’
20 “Satu wane china, ‘Nganunrowatatka. Giyagni gi numkata wane yaleta.’
21 “Satokatka wayegrechri. Walepirana runkaklu rutsrukate. Giyagni
rumtuwna kwangixlerupji. Wane chinru wayegreru, ‘Giyampotu tsru
pokchiputu pyanu ga wa gatnugapkaka. Pwapanna gewi kwamonurune, ga
wa mastsine, ga wa maygalene, ga wa yokmatachine.’
22 “Wane china wayegrechri, ‘Gitsrukaachi, wane gixkalurutkani wa
pchinyawaka, ga wa kaswajiwalu.’
23 “Giyagni gitsrukaachi wane chinru wayegrechri, ‘Gatnugapo pyanu
ga wa prijertamnu. Pertapanna jiglokinripna, tsepowninripa nopji. 24 Gi
rixanu wane nchingi, gi satuna wa nyi jejine wa chanixkalune getumganru
wa nnijitu.’ ”

Geso gomkagitachine gimkata kamruretanru

25 Gixolune yine Waleymamnuna. Ruprotakyegitna. Wane chinna,
26 “Girukokta ginyegitinipno ga wa ma mayegixkanuplu ruru, gi wa run-
roko, ga wa ganunroko, ga wa wugeneneko, ga wa gimoleneko, ga wa gi-
moleroneko, ga wa ruwekleko, gi rumkata nyimakleru gixleta. 27 Girukokta
gi gwalo koroshishkitate, gi wa Gita gajxigi rawa, gi rumkata nyimakleru
gixleta.
28 “Gi rixanu wa satu gixa yegi galuka tenopjiru kamruretachri, ¿gi ge
muchinanu gapka tuplanatanu ga wa rutakyagokwenutanru, gikta waneylu
wa nikatyaplu? 29 Rawiyawakapa tenopjiru ralpokoshata, gi rumkata
nikatletinripa wane ma mixinitipa, pejnuruneko getachine ma yinuwaka
gixpiranatletyapluna. Wane chinna, 30 ‘Tye jeji yinuwakasha kamruretlu
panchi. Gi rumkata nikatletlu.’
31 “Ga wa pogirchi giylalu yegi yachri satu pogirchi yoptotachripa, ¿gi
ge muchinanu gapka tuplatanu jemanshinikanrewatachri rixinripa gikta
rumkata pamole waragkayma yoptoletlu wa gepmole waragka waneya-
lutu wa runyegitjerupa? 32 Ga wa ma mumkatkanru, wajra rawiniwa
pogirchi runyegitjeru, yokanatna tsrune, repomgiyapluna rawashletnapi-
rana. 33 Giyagni waneko pixka rixa. Girukokta gixa gma kaspuukanru wa
pejnuruko wa wane gixle gi rumkata nyimakleru gixleta.

Rumushikinitka tuwu

34 “Kiglerni wa tuwu. Seyni wa mushi rixinitka tuwu ¿kluneru morotkatka?
35 Gi wa chijiko pojitikolu kigleylu, seyni maleka giknookalurutkani.
“Girukokta kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu.”

15

Yapkaklu gowega pupjetachropirana

1 Yayegitluna pejnuruneko gijgawenutachine ga wa kmukochirerune yi-
jnakotyapluna. 2 Kegemgana Gwariseyone ga wa yonchikgapine. Wane
chinna, “Wa Tye kmukochirerune yoptota. Ga wa wannayma nika.”
3 Giyagni Wale ginkakna tye yapkaklu. Wane chinna, 4 “Satu jeji wa
gixa yegi satu pacha gowega waneyalutu, sato gamgini ¿gi ge yineru
mwiyawakanu ruknokamtna wa mturujmole mturuji ga wa gamgachro
chinanu wane ya rukshikinpotunanuko? 5 Rukshikinro, rutjimtatkalo

gimuwatachri. 6 Gipji rapokinitka tomgana rumatanune ga wa rumwastsitanune. Wane chinna, ‘Gimumuwatanno. Gi rixanu nukshikatkalo nowegate gamganatachro.’ 7 Wane nchingi, wa tengogne waneplu tsru potu gimuwlu wa satupje kmukochireru renshinikanutinri chinanu, mturujmole mturuji poyagkakachine chinanu pnute, genshinikanru mmagatikane.

Yapkaklu sroschiproji gamgachropirana

8 “Ga wa sato suxo pamoleproji waneyaloto, wa paproji tamgini ¿gi ge tyochpiklo katalo, ga wa tsaxritlu panchi, ga wa tujgapotutlo tukshikinpotunanuklo? 9 Wa tukshikinitkalo, waneklu tunkakna tumatanune ga wa tumwastsitanune. Wane chinna, ‘Gimumuwatanno. Gi rixanu nukshikatkalo gamganatachro nserojiproji.’

10 “Wane nchingi, waneko pixka rixa. Waneplu gimuwlu Goyakalu towrerunyegiya wa satupje kmukochireru chinanu renshinikanutini.”

Yapkaklu wgenchi pupjetachripirana

11 Wane china, “Gepi wgenru satu jeji. 12 Mturu wane chinru ruru, ‘Papaa, penekanno wane wixle psojite wa gitanu nixinripa.’

“Giyagni kotspalatyatkana wane rixlena.

13 “Gi gixgogne potu giknoginitka, gituru mturu gwatkalo pejnuroko. Wajrachijne yatka. Wane saletyalo wane rixle mgirukotnachriwa. 14 Wa pejnuroko nikatininatka, rapoka tsru nachi walechijne. Yinuwaka magletyanatka. 15 Wane ya. Rupxaklu satu walechijne gajeru. Wale yokanatlu peklomtate yegi kochine roglutinripa. 16 Raluka ginanuwkakletnawa galkarowajiya wa kochine nikanru. Gikena genekanru.

17 “Ga wa rushinikanuwpotutinitka, wane china, ‘¡Gi pejnunanukta nuru yegi kamrurewatyachine gixetlu niikaluru! Ga wa gitni gewi nachi kamakatininno. 18 Npalnamtanutka. Nuru yegi nyanutka. Wane nchinanru, “Papaa, tengogne getanu nmukochirewata ga wa pixa getanu. 19 Gi wa numuklutkani wa puturu nchinikolpatka. Satu pkamrurewyegitjeru pixkakanutkano.” ’

20 “Giyagni palnamta. Yayegitlu ruru. Ga wa ruru gowukako retyalu. Retwamonutlu. Rasukyegitlu. Kanopatlu ga wa ramlutlu. 21 Giyagni wa gituru wane chinru, ‘Papaa, tengogne getanu nmukochirewata ga wa pixa getanu. Gi wa numuklutkani wa puturu nchinikolpatka. Satu pkamrurewyegitjeru pixkakanutkano.’

22 “Giyagni ruru wane chinna wayegrene, ‘Giyampotu gwapanru wale potu mkachri. Gyoshmakanru. Yoshmakamyojrechi genekanru. Gyoshmakjixitanru yoshmakjixrechi. 23 Waka wgene gwapanu gixowaakaakaluru. Giylatanru. Wnachnewatanu. Wmeyiwatanu. 24 Gi rixanu tye noturu gipnachrinanni. Ruwekamtatka. Gamgachrinanu ga wa rukshiikatka.’ Yinuwaka meyiwletna.

25 “Ga wa tsru gituru sanananru. Wa panchistsi rapokinitka, yijnakotlo gitlotkalurkaka ga wa gansalu. 26 Satu wayegrechri tomga. Repomgalu klunerni. 27 Wale wane chinru, ‘Pepuru gapokatka, ga wa puru waka wgenni gixowaakaakalurni giylajixa. Gi rixanu gichkolu yoptotlu.’

28 “Giyagni yegwaklu gimtuwna. Gi raluka jiglokleta. Rushpakamta ruru rumnanukyaplu. 29 Giyagni wale gigita. Wane chinru ruru, ‘Papa, ¡gi pejnu walapunanukta pwayegreru nixnawa! Gi pagogneko nkaspuklu pyokanatyano. Gi pagogneko penekno chiwo wgene numatanune numeyiwatinripa. 30 Seyni wa tye puturu wa pnikata wane gixletjeru suxone

kjejigeroneya, wa runinitka, puylatlu waka wgenpotuko gixowaakaakaluru
wale chinanu.'
31 "Giyagni wale wane chinru, 'Noturu, pixa gimwagognenatno. Pejnu-
ruko wane nixle pixanni. 32 Giyagni wumkata meyiwleta ga wa gimuwleta
wa pepuru chinanu. Gi rixanu tye pepuru gipnachri pixkalutunanni, ga wa
ruwekatka. Gamganatachrini ga wa gikshiikalurutkani.' "

16

Panchi girukowatachri mpoyagkaakatu

1 Geso wane chinkoxna yimaklene, "Waneru satu jeji ponikolu. Waneylu
gipji girukotachri. Wa wale jigyegitkalurni waleyegiya, wa saletlu wane
rixle. 2 Giyagni tomgalu. Wane chinru, '¿Klunerni wa tye wa nyijnakyegit-
yawakyi? Puglepokotanru pgirukotanru kwentate. Gi rixanu gi pumkata
girukowletatka.'
3 "Giyagni girukowatachri wane china gitoknanwakaya, '¿Klu nkamru-
tanu? Gi rixanu nutsrukate giknokanno ngirukowatinriya. Gi numkata
jitleta. Npatewata sroschi nagjityapmaka. 4 Numatatka klu nkamrutanu wa
nushpakinipa ngirukowatinri, wannapji yoptotinipnona.'
5 "Giyagni tomgana satkaka rutsrukate riwishkatachri. Wane chinru
muchinanu gapokachri, '¿Gi pejnu priwishkatlu nutsrukate?'
6 "Wale wane china, 'Gepkoxamkoje waragka pamyo pachaksu ringi.'
"Giyagni wane chinru, 'Ga ga pkwentate. Ptuplatanu. Giyampotu py-
onatanru gepi waragka gepi pacha pamyomoleksu ringi.'
7 "Satu wane chinatnaka, '¿Ga wa pixa? ¿Gi pejnu priwishkata?'
"Wale wane china, 'Satpacha shiwate trikoji.'
"Giyagni wane chinru, 'Ga ga pkwentate. Yokgipmole pyonatinri.'
8 "Ralixkotlu gitsrukaachi wa girukowatachri mpoyagkaakatu, gi rixanu
kgimatkaleru rixa. Gi rixanu tyegogne gajene wa wanna gimuweekakgogne-
natachineklusha kgimatkalerune rixna pokamlawaka gajene pnute. 9 Gita
wane chingi, wane gixa gimatletkakanna gyokwireya, wa sroschi yoptot-
inripna. Wane pixini gnikawnagognenatini, waneklu wanna yoptotangi
Gigena rawiyawakapna gike rixiniko mnikawnakatupa.
10 "Girukokta poyagkakachri ptsotsotaji chinanu, gixo koxa chinanu poy-
agkakanu. Ga wa mpoyagkaakatu ptsotsotaji chinanu, gixo koxa chinanu
gi poyagkakanu. 11 Giyagkoxni wa mugletu ponikolewleya gi wa poy-
agkakachingi, ¿katu gaponshinikanutangi wa galikaka potu ponikolewluya?
12 Wa pimrine wane gixleya mpoyagkaakane gixini, ¿katu genekangi gix-
anupa?
13 "Gi satuna gimkata panchi kamrurewatya gepi gitsrukaachinyegiya, gi
rixanu waka rayegixanru satu, satu rushinikanu; waka satu rupxaletanu,
satu reyikanu. Gi gimkata wayegrechri gixleta Goyakalu chinanu ga wa
ponikowlu chinanu."

Gwariseyone gixpiranatlu Geso

14 Ga wa Gwariseyone sroschi galukachine potu yijnakonatlu pejnuruko
Walepirana. Ruxpiranatluna Wale. 15 Wane chinna Wale, "Gixni wa
gixnanuko poyagkakachine gixashatnawa wa yine getanuya. Seyni wa
Goyakalu gimatgajitgi. Gi rixanu wa kiglepotlu yine getanuya, walenwa
gagnanutkaluru Goyakalu getanu.

Geso wane gixa getletyawaklu Tokanchi Yokanatkaluru

16 “Tokanchi Yokanatkaluru ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine
waneyanangi Gwaklupotunanuko. Wanekluyakawa runkakletka Goyakalu
pogirewatyawakapirana. Pejnuruneko muchkowyegitlu. 17 Myapretpotni
tengogne nikawninripa ga wa psolchijneko, wa satu yotmokle pnute
nikawninripa Tokanchi Yokanatkaluruya.

Geso ginkakletlu giknokagnunrolupirana

18 “Girukokta giknoklo ganunro ga wa sato ganunrotatnaka,
rumopatlewjixatka. Ga wa girukta ganunrotlo wa jeji giknokanro
rumopatlewata.

Geso ginkakna wa ponikolu ga wa Lasaropirana

19 “Waneru satu jeji ponikolu. Pakni yoshmookaluru pixkalutu mkachri
ga wa wale potu klatalu mkachri gitakachri. Pagognemnunanuka meyiwlu
ponikpoturu rutaka. 20 Satu kwamonuru, Lasaro giwakatletachri, rupgyap-
totestsi rutaaka. Katreru. 21 Raluka ginanuwleta ponikolu nikjetyawaka
gijrukyachriya. Kewene koxa gina. Ga wa remrotretluna.
22 “Wane rixatka. Rupnana kwamonurni. Goyakalutowrene ganikatkalu.
Gawrasta rutakluna. Rupnana koxa ponikolni. Kapnatkana. 23 Ga wa gip-
nachine gwiywaka salewnapotutinri, wane yigatya. Wajra retyalu Gawra,
ga wa Lasaro walesta gwanatachritka. 24 Giyagni wale saplewpotuta. Wane
china, ‘¡Papa Gawra, petwamonutanno! Lasaro pyokanyegitanno, gonu
rugakaptomyojimtanu. Ruyalkapannutanunno. Gi rixanu tye xirnachri
nsalewnapotutyanatka.’
25 “Gawra wane china, ‘Wiwi, pushinkapanru wa puwekanatini pyopto-
jenatanru kigleru wane pixle. Ga wa Lasaro koxa gektutu yoptojenatanru.
Giyagni wa xani gewi gimnanukikalurni wale, ga wa pixa salewnagognenat-
achripatkayi. 26 Ga wa tyekaka pejnuruko pnute, wixa ga wa gixa ganikajite
rawgognenatyawaka tsru gitskata. Giyagni wixa yegi galuka kopruretachine
gixa yegi rixinripmakna, gi rumkatluna. Ga wa wane gajeneko gi gimkata
koprureta wa wixa yegi rixinripmakna.’
27 “Giyagni wane china, ‘Xani koxa nagjityi, papa. Nurupji pyokanatanru
wale. 28 Gi rixanu waneyno pamyo nomolene. Rupgujtayegityapna wale, wa
gewi tye salewnikowaka ma muninitipkoxna wanna.’
29 “Ga wa Gawra wane china, ‘Wanna waneya Moysisi kirukate ga wa
Goyakalu tokanu geneklewatachine. Wanna yijnakotanna.’
30 “Giyagni wale wane china, ‘Gike, papa Gawra, seyni satu
gipnachinyegiya yayegitinna, renshinikanutanna.’
31 “Ga wa Gawra wane chinru, ‘Ma yijnakotkanruna Moysisi ga wa Goy-
akalu tokanu geneklewatachine, gi koxa rushinikanutkona wa satu gip-
nachinetskalaya yotunotini.’ ”

17

“¡Gi waneni!” chinna Geso

1 Wane chinna yimaklene, “Gi rumkata gimaletkota wa gitspetkalurkaka
chininripa. Seyni ¡gi waneni girukokta jijruklu yineru! 2 Kiglemkalu wa-
leya rushriknojitikolupa wa tsru sotlu ginripiya, tsru wenu ruknokikolupa,
wanepnute wa tye satu mturpotu jijrukinri.

Geso ginkakletlu kaspukmukochirewlupirana

3 “Gixnanuko ggirukotinwa. Wa pumole mukochirewatini punkakanru
wa ruklukanuwninri. Ga wa renshinikanutinipa, pkaspukinri wale. 4 Ga wa

payokgipre kata pagogne mukochirewatini pixaya, ga wa payokgipre kata satkakyegitinyi wane chinachri, ‘Nenshinikanuta,’ pkaspukinri wale.”

Pyognika galixletanwu

5 Giyagni yokanatanune wane chinru Geso, “Gitsrukaachi, pyognika galixletanwu.”
6 Giyagni wa Gitsrukaachi wane china, “Waneygi gixkamka galixle mostasaji pixka, wane nchinanru tye sukomormuna, ‘Pkopkolikinwa. Tsru wenu putakinwa.’ Yijnakotangi.

Geso ginkakletlu wayegrechri kamruretanrupirana

7 “¿Satu wa gixa yegi waneya wayegreru tsru jitlolepagitachri ganikachri ga wa gowegane girukotachri, wa sana ruyakatini, gi koxa wane nchinru, ‘Punanu. Nikjetikowaka ptuplatanu?’
8 “¿Gi ge wane nchinangonuklu, ‘Pkamrutanru nnikanrupa. Palpokotinwa. Pupxakanno nnikakopshini ga wa nurini. Wanepnute pixa nikanutka ga wa puranu’?
9 “¿Poyagnutanruge wa wayegrechri gi rixanu wale kamrutlu towutikowaka waka gike? 10 Waneko pixka gixanu gixa. Wa gixa kamrutinitkalu wa pejnuruko ntowutikwaka, wane nchinanu, ‘Wayegrechine gimuterunwu, gi rixanu wutakikolupje wkamrutatka.’ ”

Pamole gijirgitutachine powratkalune

11 Wane rixatka. Gerosale yini, Samari koprumta ga wa Kalilechijne koxa koprumta. 12 Satu pokchi rapokamtinitka, pamole jejine yoptotaplu gijirgitutachine. Wajra tunwatna. 13 Saplewatna. Wane chinna, “Geso, Gitsrukaachi, petwamonutanunwu wixni.”
14 Wa retinitkana wane chinna, “Gajewa. Sasertotene gekakgitapinitkawa.” Wane rixatka. Wane yakopshinna powratkana.
15 Giyagni satu wa wannate retnatkawa wa rutukinritka, satkapa. Tsru saple rixa gimalwuretlu Goyakalu. 16 Chiji yoptsojitamta gijixistsi. Poyagnutlu. Samarya gajerni wale.
17 Ga wa rugita Geso. Wane china, “¿Gi ge pamolna powratkalune? Ga wa mturuji ¿ginakatkana? 18 Gi satuna geta satkapletka wa Goyakalu rumalwutyapa, seyni tye pnu gajeru galikakni.”
19 Wane chinru, “Palnanutka. Pyanutka. Palixle gitskalakyi.”

Pogirewatyawaka gininripa

20 Repomsatka Geso Gwariseyoneya gikluplu Goyakalu pogirewatyawaka. Wale gigitna. Wane chinna, “Gi wa getkaluru runini Goyakalu pogirewatyawaka. 21 Gi wane koxa chinanna, ‘Getanu. Gewru.’ Gi koxa, ‘Waneru.’ Gi rixanu, Goyakalu pogirewatyawaka gixa gitokote rawa.”

“Nowgogneklu pixka,” china Geso

22 Giyagni wane chinna yimaklene, “Pagognekaka ginanu wa gixa galukpotu getletanmaklu pagogne wa Gita Yineru Wgennogognekaka. Gi wa getanru. 23 Wane chinangina, ‘Ga ga waneru.’ ‘Ga ga gewru.’ Gi wane gyanu. Gi gomkagitanru. 24 Gi rixanu rawrakle pixka rixanu pasreta teno rapukotgogne rawrakini pixka ga wa pasreta teno rapukotgognepotunanuko pokamlata. Wane pixka nixanu Gita Yineru Wgenno nogognepa. 25 Seyni muchinanu numkata salewnaleta gixo, nma yoptotikotupa nyi gimuweekakgognenatachineya.

26 “Gi rixanu Nowegogneklu pixka rixanu nogogneklupa wa napokinipa
Gita Yineru Wgenno. 27 Niknina, rurnina, ganunrowatnina ga wa ga-
nuruwatnina, wa Nowe jiglokingognepotunanuklo pumlekwa. Runatka
gonnewlu. Nikatanna pejnurunniko.
28 “Waneko pixka rixa Lotgogneklu. Niknina, rurnina, marnewatnina,
rushanrewatnina, rutaklewatnina, panawatnina. 29 Wa Lote
gasukingognepotuko Sotomaya, tengogne gina pixka rixa gijrukleta
xirnachri ga wa gasogre. Pejnurunniko nikata.
30 “Waneko pixka rixanu nogognepa, wa Gita Yineru Wgenno nupgu-
jewninigognepa. 31 Walegognepa panchi gogo gwanatachri ga wa panchi
rawa rejnunkate, gi rujrukanu rawapyaplu. Waneko pixka rixanu wa sana
gwanatachri, gi wa satkapanu rajxigiyaka. 32 Gishinkapanro Lote gnunroni.
33 “Girukokta gijga chipetlegiwekletanu ruwekinri ramginina. Ga wa
girukokta gamtakanru, rushatkapgiwekletanu. 34 Wane nchingi, wale
yechnopa, satu shechi gepi gwanatanu. Satu ganiiko, ga wa satupni gi-
knokamtkona. 35 Gepi suxone gimunripagkakanatachinepa. Sato ganiiko,
ga wa satopni giknokamtkona.”
36 Rugitna. Wane chinruna, “¿Ginaka, Gitsrukaachi?”
37 Wale wane chinna, “Ginakakokta rawmanetanu gipnachri wane rapat-
jetinna klatatalune.”

18

Yapkaklu wa gipnagnurutachro ga wa kgitakyagoklewaklerupirana

1 Satu yapkaklu runkaakoxna wa ma mamanga gagjigogneretinitipna.
2 Wane china, “Papokchi waneru kgitakyagoklewakleru. Wale gi piklu
Goyakalu. Gi koxa kagwakpiratna yine. 3 Wale pokchi koxa wanero sato
gipnagnurutachro. Wale yegi tya. Wane chinru, ‘Puglepokyegitanno nkam-
nixjeruya.’
4 “Seyni gixgogne gi raluklu. Wanepnutetka wane china ginanwakayatka,
‘Gimka npiklu Goyakalu. Gi koxa nkagwakpiratlu yineru. 5 Seyni twu
gipnagnurutachro kojwakalchinanno nugnapokyegitanutkalo. Nma maali-
nanumtinitipa wala kojwakle chinanu wa ginjetachro.’ ”
6 Wane china Gitsrukaachi, “Gyijnakotanru wa chinyawaka wa kgi-
takyagoklewakleru. Walenwa mpoyagkaakatu yineru. 7 Ga wa Goyakalu
¿gi ge gapnuyegitanna tsomitanune wa gogi ga wa goyechno ragjitjene? Ga
wa ma pognanutupni wannayegiya. 8 Wane nchingi, giyampotu rapnuyegit-
anna. Seyni wa Gita Yineru Wgenno gininipa tye chijiya ¿nukshikinri galixlu?”

Wa Gwariseyo ga wa gijgawenutachri

9 Wane koxa chinna tye yapkakluya pimrine gaponshinikanutnachinwa
wa poyagkakachine rixinrina; pimrine reyikna:
10 “Gepi jejine kpashiwakapji kanikna ragjigognetinripna. Satu
Gwariseyni, ga wa satu gijgawenutachri. 11 Wa Gwariseyo tunwata.
Walenanuko wane china gagjigogneyegletnawa, ‘Goyakalu, npoyagnutyi
gi wa pimrine jejine pixkalutno, kachowgurune, mpoyagkaakane,
kgimopataklerune. Gi koxa wa tye gijgawenutachri pixka gixachrino. 12 Satu
simankaka gepi kata nogajirewjeta. Pejnuruko nyoptotanro pamolete
nenekjeta.’
13 “Ga wa wajra tunwata gijgawenutachri. Gi raluka tengogne yigleta.
Seyni ruylakastata. Wane china, ‘Goyakalu, petwamonutanno gita
kmukochirerno.’

14 “Wane nchingi, tye yopikachritka gipji muklukanuwnakaakotutkani
satu pnute. Gi rixanu girukokta wa tsru gitaknachriwa mturu rutaako wale.
Ga wa mturu gitaknachriwa tsru rutaako wale.”

Geso ga wa mturune

15 Ranikyegitluna gajerya maturewnachinewa kamrukyapna. Wale retna
yimaklene. Chigetjetkana ranikjenna. 16 Wa Geso tomgana. Wane chinna
Wale, “Getashatanna mturune runyegitannona. Gi gimaletanna. Gi rixanu
wanna pixkalune wannanni wa Goyakalu pogirewatyawaka. 17 Galikaka
wane nchingi, girukokta gi wa mturu pixka rixyoptoletanru Goyakalu
pogirewatyawaka gi wa jiglokanru.”

Ponikolu

18 Satu gitsrukaachi gepomgalu. Wane chinru, “Yimaklewatachri kigleru,
¿klu nkamrutanu nyoptotyaplu nuwekinri gike rixiniko mnikawnakatupa?”
19 Geso wane chinru, “¿Klu chinanu wane pchinno kigleru? Gi satuna
waneru kigleru. Satupjeru, Goyakalupje. 20 Wa Yokanatkaluru Tokanchi
pumata:
Gi pumopatlewatanu.
Gi puylalewatanu.
Gi pchowguwatanu.
Gi wa maleshawaka pupgujtalewashatanu.
Pkagwakpiratanru puru ga wa punro.”
21 Ponikolu wane china, “Pejnuruko tyekaka nkamrutatka nmaklutin-
wakawa.”
22 Ga wa Geso yijnakotlu tye. Wane china, “Satupje pmagatya.
Pushankanru ptowruko wane pixle. Penekanna wa kwamonurune.
Waneyapyi ponikole tengogneyapa. Punanu. Pomkagitanno.”
23 Giyagni ponikolu, walepirana yijnakotinitka, wamonuwnapotutatka gi
rixanu ponikolpotni. 24 Retinri Geso, wane china, “¡Gi pakyaprenunanuktalu
Goyakalu pogirewatyawaka jiglokinripna wa kserojiprojirune!” 25 Geso
wane china koxa, “Myapretmakni kameyo tsapujripna tjiglokinripa wa
ponikolu pnute jiglokyaplu Goyakalu pogirewatyawaka.”
26 Ga wa yijnakonatachine wane china, “Giyagni ¿katu gimkata
gognetkaakotanu?”
27 Geso wane china, “Wa yineya mumkatanutu, wale rumkata Goyakalu.”
28 Giyagni Petro wane china, “Petanu. Wixa giknokamtlu wane wixle. Ga
wa womkagitatkayi.”
29 Wale wane chinna, “Galikakni wane nchingi, girukokta giknokapjimta,
ga wa ganunro, ga wa gimolene, ga wa rurune, ga wa wugenene Goyakalu
pogirewatyawaka chinanu, 30 wale yoptotanru gixo kata pnute xani tye-
gognekaka, ga wa pagognesha ginachripa waneyaplu ruwekinri mnikaw-
nakatupa.”

Geso ginkakletagnaputlu rupnalepapirana

31 Wa Geso ganikna pamole gepi. Wane chinna, “Xani Gerosale
wkanikanutka, poyagkakikolupa pejnuruko Goyakalu tokanu geneklewat-
achine chinyongatyawaka wa Gita Yineru Wgennopirana. 32 Gi rixanu
samyookalurupno payine yegi. Gapnokatkalurupno. Gektutetkalurupno.
Ga wa gitskagjetkalurupno. 33 Kochipjetannona. Ruylatannona. Ga wa
mapgogne chininri nyotunotanu.”
34 Ga wa wanna gi gimata jemlu tyepirana. Wanna yogimatika tyepirana.
Gi rumatluna wa chinyawaka.

Maygaletu Geriko gajeru

35 Wane rixatka. Gerikostsi rapokinitka, waneru satu maygaletu. Gatnu-
gapostsi tuplanatachri. Sroschi gagjijetachri. 36 Wale yijnako giknogletinna
gixolune yine. Repomlewata klunerni. 37 Runkakluna wa Geso Nasare
Gajeru giknogamta. 38 Giyagni saplewjeta. Wane china, "Geso, Tawiklopisha,
petwamonutanunno."
39 Wa kosekamtachine chigetjetlu pochke rixinripa. Seyni wanepnute
saplewjepotuta, "Tawiklopisha, petwamonutanunno."
40 Giyagni Geso tunwata. Rawapjixlu Wale yegi. Wa rapyegitinitkalu,
repomgalu. 41 Wane chinru, "¿Klu palukatka wa nixyapyi?"
Wale wane china, "Gitsrukaachi, netinripa."
42 Ga wa Geso wane chinru, "Petanutka. Palixle gitskalakyi." 43 Waneklu
retatka. Romkagitatkalu. Rumalwumtlu Goyakalu. Ga wa pejnuruneko yine
getinri rumalwutluna Goyakalu.

19

Sakeyo wa gijgawenutachri

1 Geriko Pokchi rapokamtinitka Geso. Koprupokchimtlu. 2 Waneru
satu jeji Sakeyo giwakatletachri. Walenwa gijgawenutachine gitsrukate.
Ponikolni wale. 3 Raluka getletlu Geso gi gixachrini. Gi rumkata getletlu wa
gixolune yine chinanu ma tennu chinanu. 4 Penute ya gasukleta. Sukomor-
muna ratskota retyaplu. Gi rixanu wane yapamtanu.
5 Wane rapokinitka Geso, yopukgatlu. Wane chinru, "Sakeyo, giyampotu
pujrukanutka. Gi rixanu xawakni pupji numkata gapokleta." 6 Giyagni
giyampotu rujruka wale. Gimuwatachri yoptotlu.
7 Pejnuruneko getanatachine kegemga. Wane chinna wa satu jeji
kmukochireru yegi jiglokinri wane rawinripa.
8 Giyagni tunwata Sakeyo. Wane chinru Gitsrukaachi, "Petanu, Git-
srukaachi. Ganikaji wane nixle nenekna kwamonurune. Ga wa girukokta
nyokwire nujgiylo sroschi, gepkoxamkoje kata pnute nsatkaklo."
9 Geso wane chinru, "Xawakni tyepji rapokatka gognewatikaluru, gi
rixanu Gawraklopishkoxni wale. 10 Gi rixanu Gita Yineru Wgenno gina
nujgiyaplu gamganatachri ga wa nognetkakyaplu."

Yapkaklu wa gepi pachaprojipirana

11 Wale tokanchi yijnakotinitkana, satu yapkaklu wane chinyatnakna
Geso, gi rixanu gi gowukatkalu Gerosale, ga wa wanna kagwaklu waneklu
rupgujewnanu Goyakalu pogirewatyawaka. 12 Giyagni wane china, "Satu
jeji wale potu pnu chiji ya, pogirewatyawaka yoptotinripa ga wa satokinripa.
13 Pamole wayegrene tomga. Satkaka gepi pachaproji reneka. Wane chinna,
'Gmarnewatanu napokinpotunanuko.'
14 "Ga wa gichijne gajene gayegixlu. Yokanatkana tsrune wale gajxigi,
wane chinanna, 'Gi waluklu wixa yegi pogirewatinripa wa tye.'
15 "Wane rixatka. Wa yoptotinitkalu pogirewatyawaka. Satokinitka tom-
gajixatkana wanna wayegrechine wa sroschi renekamtanune, rumatyapna
satkaka marnewatinrina.
16 "Muchinanu rapyegitlu satu. Wane chinru, 'Gitsrukaachi, petanu. Gepi
pacha pserojiprojite yogniklo gepi waragkaproji.'
17 "Wale wane chinru, 'Poyagnu, kigleru wayegrechriyi. Ptsotsotaji chi-
nanu poyagkakinri. Giyagni pamole pokchi putakiko.'
18 "Satu ginatnaka. Wane china, 'Gitsrukaachi, gepi pacha pserojiprojite
tyogniklo satu waragkaproji.'

19 “Wale koxa wane china, ‘Pixa koxa pamyo pokchi putakiko.’
20 “Satu ginatnaka. Wane china, ‘Gitsrukaachi, petanro gepi pacha pserojiprojite. Numretlo mkachrisama poyitkaluro. 21 Npikyi. Gi rixanu jeji shikgajiryi. Pma mutaklewatyawakanu pwiya. Pma muknokajityawakanu papatjetya.’
22 “Giyagni wale wane chinru, ‘Mugletu wayegrechriyi. Pixako ptokanu nuklukanuwnayegjixinyi. ¿Pumatnoge wa shikgajiru jeji nixinri? ¿Nma mutaklewatyawakanu nwini, ga wa nma muknokajityawakanu napatjetya? 23 ¿Klu koxa gi putakyalo nserojiprojite kgipekoklerune yegi, wa napokini nyoptotanmaklo gitanuko ga wa gixolewnachroymananuko?’
24 “Wane chinna wane tunwanatachine, ‘Gkonanro gepi pachaproji waleyegiya. Genekanru wa gepi waragkaproji waneyalutu.’
25 “Wanna wane chinru, ‘Gitsrukaachi, waneyatkalu gepi waragkaproji.’
26 “Giyagni wane nchingi, waneyalutu psoluko reneeko. Ga wa waneyamigjetu, wane rixleko koniko. 27 Ga wa nkamnixjene koxa wa nma maluka pogirewletjene wannayegiya, ganikanna gewi. Giylaganna gita getanu.”

Gerosale rapoka Geso gakagloklewatachri

28 Tyepirana rali wane chinremtinitka Geso, yatka. Kosekamtatka. Gerosale kanikatka. 29 Wane rixatka. Gi gowuka chininitka Wetpage ga wa Wetani. Magkastsitkani, wa Goliwa Magkate chinikowaka. Gepi yimaklene yokanata. 30 Wane chinna Wale, “Gyanu tujra pokchi ginaple gajeru. Gapokinpatklu, waneklupa gikshikanro mporo wgene tsatkaluru, yineru mtuplatanutowa. Gkoshrikanru. Ganikanru. 31 Girukokta gepomginipgi, ‘¿Klu chinanu wane gixa koshpirokletlo?’ wane nchinanu, ‘Gitsrukaachi galuklu.’ ”
32 Wane yatkana yokanatkalune. Rukshikluna chinyawakpotukna. 33 Koshpirokatkaluna mporo wgene. Kwangixleru wane chinna, “¿Klu chinanu gkoshpiroklu mporo wgene?”
34 Wanna wane china, “Gi rixanu Gitsrukaachi galuklu.”
35 Ranikatkaluna Geso yegi. Sapwakatjitatkaluna gimkaluymana mporo wgene. Gitji rutakatkaluna Geso. 36 Yamtini Wale, rukwekamkatna gatnugapo.
37 Gi gowuka rixininitka, Goliwa Magkate yojrigle rapokiniwa, pejnuruneko gixolune yimaklene gimuwata. Yinuwaka gimalwuretluna Goyakalu. Saplee gimalwuretluna wa pejnuruko retanruyna, wa giyaklukakaya.
38 Wane chinna:
¡Gimalwutkaluru Pogirchi,
Gitsrukaachi giwaka ginyachri!
¡Kigle gwashle rixanu tengogneya!
¡Tenowaka potu waneplu goyaknu!
39 Giyagni pimrine Gwariseyone gixolune yine yegi gwachine wane chinruna, “Yimaklewatachri, pchigetjetanna pyimaklene.”
40 Wale gigita. Wane china, “Wane nchingi, wa nyi pochke rixinmakna, sotlumka saplewatanu.”

Geso gichiyagatlu Gerosale

41 Gi gowuka tixininitka, retlu tsru pokchi. Chiyagata wale chinanu. Wane china, 42 “¡Pumatkamkalu xani pugogneya, kluneru chinanmaka kigle gwashlepmakyi! Seyni xani puygale yogimatika. 43 Gi rixanu runanu pagognekaka, pkamnixjene chiji pirijeretinyina. Sajrukanyina. Pejnurusretako rerutanyina. 44 Chiji jijrukanyina, ga wa pwugenene gitoko gwachine.

Gi wa rutukanu sotlu rogotkakinripa, gi rixanu gi pumatlu wa psalwayegit-
ikolgogne.”

Kpashiwakapji powratka

45 Kpashiwakapji jiglokamtatka. Yinuwaka giknokletna maleka gishanre-
wanatachine. 46 Wane chinna, “Kayongalutkani:
Nopji gagjigognewakapjipni.
Ga wa gixa wane gixatkalu
gitawakapna kachowgurune gwiywaka.”

Kpashiwakapji runkaklewatya Geso

47 Pagognemnunanuka kpashiwakapji runkaklewatya. Ga wa
tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine, ga wa wanna potu yine
gijga giylaletluna. 48 Gi rukshikluna gikta rixpokotyapluna. Gi rixanu
pejnuruneko yine Walepje kagwakna wa jemyapluna.

20

Geso gitakikolu gepomsayegitka

1 Pagogne wane rixatka. Yine runkakanata kpashiwakapjiya. Runkak-
letlu Kiglerpotunanu Tokanchi. Rapyegitluna tsrukakalune sasertotene,
ga wa yonchikgapine tsruneyma. 2 Ruynumsatluna. Wane chinruna,
“Punkakanwu klu putakika Pixa tyekaka pkamrutinri. ¿Katu gitakyi wa
tyeya?”
3 Giyagni rugita Geso. Wane chinna, “Gita koxa gepomgangi satu
tokanchiya. Ginkakanno. 4 Wa Gwa katlewle ¿tengogne giyakatyachrirge?
¿Waka yinenukla?”
5 Yoptopirkakna wannakakluko. Wane chinna, “Wane wchininipmaka,
tengogne giyakatyachrini, Wale wane chinanunwu, ‘¿Klu chinanu koxa
gi galixlu?’ 6 Wane wchinininapa yinenni, pejnuruneko yine sotluje-
tanunwu. Gi rixanu rushinikanutkana Goyakalu tokanu geneklewat-
achritkani Gwani.” 7 Giyagni rugitna wa gi rumatna ginakakta giyakaty-
achri.
8 Giyagni Geso wane chinna, “Gi Gitako ginkakangi klu nutakika tyekaka
nkamrutinri.”

Kamrurewatachine muglene

9 Yinuwaka ginkakletna yine tye yapkakluya, “Satu jeji sana gowasha
rutaka. Renekamtna sana girukotachine. Pnu yatka. Gixgogne
ramga. 10 Topapkotka satu wayegrechri yokanata girukotachine yegi,
wa renekyapluna wa sana gwiyachritka. Seyni wa girukowatachine
kochipjetanru. Maleshalni yokanatna. 11 Rumepe yokanretatnaklu satu
wayegrechri. Seyni wale koxa kochipjetna. Rektutetanruna. Maleshalni
yokanatna. 12 Wanepnute mapa rixinri yokanatatnaka. Waleni rustakna.
Ruknokanruna.
13 “Giyagni wa kgisanateru wane china, ‘¿Klu nkamrutanutka?
Nyokanatanru nalukanru noturu. Kagwakpirgetkotanruna wale.’
14 “Wa sana girukotachine wa retinitkaluna, wane chinna wannakakluko,
‘Tyenwa yoptotachripatka. Ginanu. Wuylaganru. Yoptotanrupmaka wixan-
patkani.’
15 “Kashichanruna. Gowasha ruknokyanruna. Wane ruylatyanruna.
“Giyagni ¿gi rixanutkana kgisanateru wa wanna sana girukotachine?
16 Runanu. Ruylatanunna wa nyipni sana girukotachinepni. Pimrine
renekanu gowasha.”

Wa wanna yijnakotinitkalu, wane chinna, “Gike rixiniko.”
17 Wa Wale retanatna. Wane china, “¿Klunerkoxni wa tye yonatkaluru?
Wa sotlu myoptotkotu kamrupjitachineya,
wale gitaaka yoptowaka gitsejita.
18 “Katupnikta tye sotlu gitspetanuna, rumlokpotutanuna, ramgapotutanuna. Ga wa tye sotlu gijrukgogotanrunapa ramgapotutanuna.”
19 Waneklu yonchikgapine ga wa tsrukakalune sasertotene galuka kashretlu Geso, gi rixanu rumata jemluna wa wannapirana chinyalu tye yapkaklu. Seyni yine pikna. 20 Giruktatluna. Yokanyegitluna yimlewashatachine, wa poyagkakachine pixka rixashatinripna, wa kashtokanutyapluna, samyokyapluna gitsrukaachi yegi, wa tsru potu gitaakaluru girukotlewatyawaka. 21 Repomgaluna. Wane chinruna, “Yimaklewatachri, wumatlu wanepotuko pchinjeta ga wa punkaklewjeta. Gi wa manewle giglenu chinanu pyoptotlu yineru. Seyni galikaka potu punkakletpiranatlu Goyakalu gatnugapote. 22 ¿Wa munanshichkotnige wenrukaka wenekyaplu Susa waka gike? ¿Wenekerge waka gi wa wenekanru?”
23 Seyni Wale gimatlu wanna sanowashle. Wane chinna, 24 “Gekakgitanno wa sroschiproji. ¿Katu yaglu waneylo, ga wa katunni toyonga?”
Wane chinruna, “Susanni.”
25 Giyagni Geso wane chinna, “Giyagni genekanru Susa Susanni, ga wa Goyakalu Goyakalunni.”
26 Gi rumkata kashretokanutluna yine getanu. Ruglajitanna wa rugityana. Pochkenna.

Gepomsalu yotunrupirana

27 Rapokna pimrine Sariseyone. Wane chinachine maleshlu yotunrupa gipnachineya. Repomgaluna. 28 Wane chinruna, “Moysisi yonyegitwu, *satu yegwakluni* kganunronru *gipninina gi kwugenniri, wa repuru gwanro wale gnunronanni ruxolewkakinripa giklopishapa yegwakluni chinanu.* 29 Giyagni wanena payokgiprerune moletkakachine. Muchinanu tsru gnunrowata. Rupnana. Mwugenetniko. 30 Waneko pixka rixana gapkatatachri. 31 Mapa chininrina gwalo. Waneko pixka rixanna pejnurunniko payokgipreni. Rupnanna. Gi ruknokawgenetanna. 32 Suxni gapkata potu gipnaletanatka. 33 Giyagni yotunruklupa, ¿giru gnunropni wa wannaya? Gi rixanu payokgipreni gnunronitka wa wala.”
34 Geso wane chinna, “Tyegogne gajene ganunrowata ga wa ganuruwatna. 35 Seyni wa rumuknu getkonina rapkapyapluna tujragogne mnikawnakatupa ga wa yotunru gipnachinetskalaya wanna gi ganunrowatanutka. Gi koxa ganuruwatanutkana. 36 Gi rumkata gipnaletanutkana. Gi rixanu Goyakalutowrene pixka rixanutkana. Goyakalu wgenenpatkani, gi rixanu yotunru wgenenpatkani. 37 Wa yotunotachinepa gipnachinepirana, Moysisi ginkakpokowaklewata kawshipiripirana runkakletinri, wane rixinri *Gitsrukaachi, Gawra Goyakalutni, ga wa Gisaaka koxa Goyakalutni, ga wa Gakowo koxa Goyakalutni.* 38 Gi wa gipnachine Goyakalutni, seyni giwekachine Goyakalute. Gi rixanu pejnuruneko giweka Wale chinanu.”
39 Giyagni pimrine yonchikgapine gigita. Wane chinna, “Yimaklewatachri, kigleru wane pchinre.” 40 Gi rixanu wanekluyakawa gi tserpiranawa gepomgaletatkaluna.

Kristo, Tawiklopisha

41 Giyagni Wale wane chinna, “¿Gi chinna wa Tawiklopisha rixinri wa
Kristo? 42 Gi rixanu waleko Tawi wane china Shikalchi kirukateya:
Gitsrukaachi wane chinru Nutsrukate:
‘Ptuplatanu npotuklesretate,
43 *Nutakinpotukna pkamnixjene*
putspanjixgapre rixinripna.’
44 “Giyagni waleko Tawi wane chinru Gitsrukaachi, ¿gi rixpokotyawaka
giklopishayapni?”

Geso giklukna yonchikgapine

45 Pejnuruneko yine yijnakonatinri, wane chinna yimaklene,
46 “Ggirukotinwa wanna yonchikgapineya. Galuka yanretachine
gimkaluyna gowukalu. Ralukluna ralukikolupna giputuyna. Ralukluna wa
tsrukakalune tuplapijere ginkaklewawakapjikakaya, muchinanu tuplapi-
jkaka koxa nikjetikowakaya. 47 Nikatapjijetkanna gipnagnurutachronni.
Rixashleyna gogagjirgognerkakna. Wanna giklukanuwnakakalunpotupni.”

21

Gipnagnurutachro genekashle

1 Geso getanata. Retna ponikolune, wa genekashlu gignantakikowaka
gitakachine. 2 Sato gipnagnurutachro reta kwamonuro. Tutaklo gepi mtur-
omchataaji. 3 Wane china, “Galikaka wane nchingi, wa twu kwamonuro
gipnagnurutachro wala gitaka pejnurune pnute. 4 Gi rixanu nyi pejnu-
runeko ruxetanrona rutakna renekashlena Goyakalunupa. Seyni wa twu
magatyachro potu tutaklo tseyomchataaji, pejnuruko tuwekinripa.”

Geso ginkakletagnaputlu wa kpashiwakapji gijrolekachripa

5 Pimrine kpashiwakapjipirana yanumsanatna, wa kiglepotkaklu sotlu
ga wa giglewlukaka genekashatkaluru. Geso wane china, 6 “Wa tyekaka
getanru. Pagogne ginanu gi wa rutukanu sotlu rogotkakinripa, gi wa
mujrolekatunpakni.”
7 Giyagni repomgaluna. Wane chinruna, “Yimaklewatachri, ¿giklupni wa
tyekakapa? ¿Klu getkaluru wanepa wa tyekaka wane gixinripatka?”
8 Giyagni wane china Geso, “Ggirukotinwa gi wa yokwitkalunepgi. Gi
rixanu gixo ginanu ngiwakaya. Wane chinanna, ‘Gitni. Kayegikatkalu
gigogne,’ chinanna. Giyagni gi wa gomkajigitanna. 9 Seyni wa gixa jeminiplu
wa giylalupirana ga wa yawroptajrukakapirana, gi gimyekanu. Gi rixanu
rumkata muchinanu wane gixleta, seyni gi wa yoptukyawakapnichi.”

Tsru getkalurkakapa ma mapookanuwa yoptukyawakapa

10 Giyagni Geso wane chinna, “Yotunyegkakanna pachijne gajene pachi-
jne gajene yegi, ga wa pogirewatyawaka yotunyegkaka pogirewatyawaka.
11 Waneplu tsru giyolikchijrukaka pachijnemnunanukaya. Ga wa wane-
plu yayixlukaka, ga wa nachlukaka, ga wa gimyeklukaka, ga wa tsru
getkalurkaka tengogneya.
12 “Ga wa ma mapookanupachi tyekaka, gkashichkona. Kojwakang-
ina. Ginkaklewawakapjikakaya ga wa yoshmakikwaka nsamyooko. Ga
wa pogirchine yegi ga wa gitsrukaachine yegi ganiiko Gita giwaka chi-
nanu. 13 Rushpakanu gipgujtalewle chinanu. 14 Giyagni gaji gitakanru tye
shinikanchi xani, gi wa gyanshinikanyegitanru gikta nchina giykoyeglet-
inwa. 15 Gi rixanu Gita genektokanutangi ga wa gimatkalewle ma mumkata
satkakletanruna, gi koxa rumkata yoptopiiretanruna pejnuruneko gkam-
nixjene. 16 Gixa samyooko giruneyako, ga wa gimunanwakaneyako, ga wa

gimoleneyako, ga wa gimatanuneyako. Ga wa gixa pimringi ruylatanna.
17 Gayegixkalunepgi pejnuruneyako Gita giwaka chinanu. 18 Ga wa gixji-
wutsa gi wa patsapjeko gamgingi. 19 Gakotanshinikanutinri, giwekanu.

Gerosale mwakotupni

20 "Wa gixa getiniplu solalone sajrukiniplu Gerosale, waneklu
gimatanutkalu kayegikatkalu mwakotu rixinripatka pokchi. 21 Waneklu
wa Gote gwachine magkakaka ya gasukletanna. Ga wa pokchi ganikajite
gwachine wane rushpakinna. Ga wa pokchi malekate gwachine gi wa
pokchi yanutkana. 22 Gi rixanu walegognekakapa saletikolupna Gerosale
gwachine, wa poyagkakikolupa pejnurkakako yonatkalurkaka. 23 ¡Gi
waneni wa kamshironepni ga wa gashichakachinepni walegognekakpatka!
Gi rixanu waneplu tsru kegeknanuwlu tye chijiya, ga wa jgekanchi nyi
yinyegiya. 24 Yawnanna yoglolewapi gistakikalune. Payinemnunanuka
ganikanna kashikanotkalunenapa. Ga wa Gerosale gakatooko payineya
poyagkakikolpotunanuko payingognesha.

Yineru Wgene gininripa

25 "Waneplu getkalurkaka tkachiya, ga wa ksuruya, ga wa katagirkakaya,
ga wa tye psolchijneyako payinemnunanuka salewnale. Wa tsru
wenu sejrewnale ga wa gishpurga yowjere nutanshinikankakinna.
26 Rupnagoojetanunna yinepni piklena chinanu, ga wa kagwakanruna
chinanu tye psolchijneko ginachripa chinanu. Gi rixanu wa gichkolkaka
tengogne gajeru kowshiwshitko. 27 Wanepnute retannona wa *Gita yineru
Wgenno ginachripa kyachgapereruyma.* Tsru nuyakle ga wa noyaknu
numunanu. 28 Wa tyekaka yinuwaka wane gixletinpatka, mpotukawatanu.
Ntunogitanu. Gi rixanu gi gowukatkalu gkoshpakikolpatka."

Gikera gipchekaygalejitinipirana

29 Satu yapkaklu wane chinyana, "Getanro gikera ga wa pejnurmunako.
30 Wa gixa getinitkalo tupchekaygalejitinitka, gixnanuko gimatatkalu gi
gowukatkalu walapu. 31 Waneko pixka rixanu gixa getinpatkalu wane
gixlutkani tyekaka, gimatanutkalu gi gowukpatkalu Goyakalu pogire-
watyawaka.
32 "Galikaka wane nchingi, gi ruknoganu tye gimuweekakgognenatachi-
nesha, wa ptowruko tyekaka ma mixkanuwa. 33 Wa tengogne ga wa chiji
nikawnanu, seyni wa ntokanu gi nikawnanu.

Giyokanu; gagjigognetanu

34 "Ga wa gixa girukotinwa gixnanuko, gi wa ginjiwujpa gixkalchinanu,
gi wa gimru chinanu, gi wa gkojwakanshinikanutinri tyegogne gajeruya,
mkagwaakotupa rapyegityapgi nogogne gitseklu pixka. 35 Gi rixanu wane
rixa gapyegletanna pejnuruneko tye psolchijnemtako gwachine. 36 Giyagni
psolgogneko giyokanu. Gagjigognetanu pejnuruko ginachripa gimkata
gasukletinripa, ga wa Gitastsi, Yineru Wgennostsi gimkata tunwaletinripa."

Kpashiwakapji runkaklewatya Geso

37 Ga wa gogikaka, wa kpashiwakapji runkaklewjetya. Ga wa goyechno
Goliwa Magkate chinikowaka yajeta. Wane rawjejeta. 38 Ga wa pejnuruneko
yine goyechnokawpotuko yotunjeta. Kpashiwakapji yayegityaluna wa yij-
nakotyapluna.

22

Tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine

1 Gi gowukatkalu meyiwlugogne, wa jimapro gisekachri myapjetkotu
niikalurupa, wa Giknoglushgogne chinkaluru. 2 Ga wa tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine gigjalu gi rixpoko giylaletanruna Geso, gi rixanu
yine pikna.

Gota galuka samyokletlu Geso

3 Satanasyo jiglokatkalu Gota, Giskaryote chinkaluru. Walenwa pamole
gepi rixinrina. 4 Wane ya. Ruynumsatapna tsrukakalune sasertotene ga
wa kpashiwakapji girukotachine gi rixpoko samyokletyaplu wanna yegi.
5 Wanna gimuwata. Rupiratyaluna renekyapluna sroschiproji. 6 Giyagni
wale gipiratyana. Rujgalu ruglepoktapinri gi rixpoko samyokletyaplu wa
gixolune yine mwiyawakanu.

Tsru Giknoglushgogne chinanu galpokotkaluru

7 Rapokatka jimapro gisekachri myapjetkotu nikikolgogne. Rumkata giylaletluna Tsru Giknoglushgogne genekashatkaluru. 8 Giyagni Petro ga wa
Gwa yokanata. Wane chinna, “Gajewa. Galpokotanru wixanupa wa Tsru
Giknoglushgogne wnikanrupa.”
9 Wane chinruna, “¿Ginaka paluka galpoklejixwu?”
10 Wale wane chinna, “Wa tsru pokchi gyinipa, wane yoptotingi satu jeji
wa gashgaji gonu gwanru ganikachri. Gomkagitanru panchipotunanuko
ginakakta jigloka. 11 Wane nchinanru wa kapjiru, ‘Yimaklewatachri wane
china, “¿Ginaklu wa napokagrukwakle wa nnikyawaka Tsru Giknoglushgogne nyimakleneyma?” china.’
12 “Wale gekakgitangi satu tsru teno gajerugruko gali galpokletkalurutka.
Wane galpokotinri.”
13 Giyagni wane yatkana. Rukshikluna Wale chinyawakpotukna.
Ralpokotluna Tsru Giknoglushgognenupa.

Ralipre nachnewlu

14 Wa gipapko gapokinitka, nikjetikwaka tuplata. Ga wa Waleymana
yokanatanune. 15 Wane chinna Wale, “Naluka gimniklepotutgi tye Giknoglushgogne nma salewnagnapuwa. 16 Gi rixanu wane nchingi, gi
wanepnuteko nnikanutkalu ma poyagkaakanuwa wale Goyakalu pogirewatyawakaya.”
17 Rawlo girapistono. Poyagnutatkalo. Wane china, “Gyoptotanro wa
twu. Gimurkakanu. 18 Gi rixanu wane nchingi, gi nuranutkalo wanepnute
gowajga ma mapookanuwa Goyakalu pogirewatyawaka.”
19 Kashichlu jimapro. Poyagnutinitkalu, jiknajrotlu. Reneksatna. Wane
china, “Tyenwa nomane gixa chinanu geneekaluru. Wane gixjetanu
gishinikyapno Gita.”
20 Rali nikletinitkana, waneko pixka rixlo girapistono. Wane china,
“Twu girapistono walanwa gerotu gipiratkaluru nogragaya, gixa chinanu
giyookaluru.
21 “Seyni getanru nsamyokjerumyopa Gitayma nikjetikowakaya. 22 Gi
rixanu galikakni Gita wa Yineru Wgenno galimtanu nutakikowaka, seyni ¡gi
waneni wa tye jeji, wale chinanu Gita wa Yineru Wgenno samyooko!”
23 Giyagni wanna yinuwaka gepomsakakleta wannakakluko girupni wale
wane gixachripa.

Wa tsru potu Goyakalu pogirewatyawakaya

24 Yoptopirkakna wannakakluko giru yimaklelrupni wannate tsru kagwaakaluru. 25 Giyagni Geso wane chinna, “Payineko pogirene girukotanna

wanna, wanna chinanu gitaakalune kigleru gixjene chinkalune. 26 Ga wa
gixa gi wane gixanu. Seyni wa tsru potu gixachri gixyegiya, mturu potu
pixka rixanu. Ga wa gitsrukaachi, satu kamrurewatachri pixka rixanu.
27 Gi rixanu, ¿girni wa tsrupotu, wa nikjetikwaka tuplatachri waka kam-
rurewatachri? ¿Gi ge wa nikjetikwaka tuplatachri? Seyni wa gixyegiya,
Gitni wa kamrurewatachri pixkalutno. 28 Ga wa gixni wa Gitaymalunenangi
nyantaletikowaakakaya. 29 Giyagni Gita gipiratyagi. Nuru pixka pogire-
watyawaka rupiratyano. 30 Wa numnikjenepgi ga wa numurjenepgi wa
nnikjetyawaka npogirewatyawakaya. Ga wa pamole gepi pogirchi tuplapi-
jere ntuplatanu. Gixa gitakyagokanna pamole gepinerune wa Gisrayiline."

Geso ginkakletagnaputlu Petro nutatiniplu

31 "Simo, Simo, petanu. Satanasyo gagjiyegitgi trikoji pixka gixirika-
jitkalunepgi. 32 Ga wa Gita gagjigogneyegityi wa palixle mmagatinitipa. Ga
wa pixa penshinikanutinpatka, pmuchkotanshinikanutanna pumolene."
33 Giyagni Petro wane chinru, "Gitsrukaachi, galpokotachrino yoshmakik-
waka nyinripa Pixayma waka gipnalu yegi."
34 Geso wane chinru, "Petro, wane nchinyi, ma yanumatkanuwa gax-
awripa xawakni, pnutatanno mapa kata pma mumatyanupno."

Yoglolewapi

35 Wane chinatnakna, "Wa nyokanatingi wa sroschimapa maniikangi, ga
wa mtsapanengi ga wa myoshmakjixlengi, ¿pagixanrege gmagatya?"
Wanna wane china, "Gi satuna wmagatya."
36 Geso wane chinna, "Seyni wa xani wa sroschimapa waneyalutu
ranikanru, ga wa tsapa koxa. Ga wa yoglolewapi waneyamigjetu,
rushankanru gimkaluko. Ragjitanru. 37 Gi rixanu wane nchingi rumkata
poyagkakletinripachi wa tye yonatkaluru Gitapirana. Wane china:
Mugleneyma kagwakikolupa Wale koxa, Gi rixanu wa yonatkaluru
Gitapirana poyagkakpotutkalurupni."
38 Giyagni wanna wane chinru, "Gitsrukaachi, petanru. Gewru gepi
yoglolewapi."
Wale wane chinna, "Gigiyatka."

Getsemani ragjigognetya Geso

39 Giyagni wane yiyatka. Wa rixjetyawaka Goliwa Magkate ya. Ga wa
yimaklene koxa gomkagitlu. 40 Wa wane rapokinitkana, Wale wane chinna,
"Gagjigognetanu gma yantaletikotupa."
41 Ga wa Wale gitspalatyana wa sotlu gimkata giknokikwakapshini.
Yoptsojita. Wane ragjigognetya salewnalepapirana. 42 Wane china,
"Nuru, palukiniplu tuknoganu twu girapistono Gitaya, seyni gi wa Gita
galukyawakapni, seyni Pixa galukyawakapni."
43 Satu Goyakalutowreru tengogne giyakatyachri gipgujewnayegitlu.
Muchkotlu. 44 Tsru chingajiwlu rixinri, wanepnute muchkowa gagji-
gognereta. Wane rixa runkokle wa tsru rutspigle pixka rixagragata wa chiji
gapokachri.
45 Wa ragjigognetyawaka palnamtinitka. Yayegitna yimaklene. Retamtna
gimkanatachine wamonnupogna chinanu. 46 Wane chinna, "¿Klu chinanu
gimkanata? Gyotunotanu. Ga wa gagjigognetanu wa yantaletikowakapa
gma jiglokinitipa."

Geso samyooka ga wa kashichka

47 Wa Geso yanumsanatiniwa, getanu, gixolune yine. Ga wa Gota
chinkaluru, wa pamole gepi chininri, wanna kosekamta. Wa Geso yegi
rapokatka. Ramlutlu. 48 Giyagni Geso wane chinru, “Gota, ¿pamlurege
psamyokyatkano Gita wa Yineru Wgenno?”
49 Ga wa Waleymalune getanatlu giknogachripa. Wane chinruna, “Git-
srukaachi, ¿yoglolewaplege wustaklewatini?”
50 Satu wannaymalutu wa sasertotene gitsrukate potu wayegreru ruylaka.
Potuklejepi yostakyalu. 51 Ga wa rujretlu Geso. Wane china, “Wanpotu-
nanuko getashatanu.”
Kamrukjepitlu. Rutuukaklu.
52 Geso gepomgana sajrukjene, wannanwa tsrukakalune sasertotene, ga
wa kpashiwakapji girukotachine, ga wa tsrune; wane chinna, “¿Kachowguru
gishinikachine pixkagi gixa gishpaklemta yoglolewapiyma ga wa gaga-
jeyma? 53 Pagognemnunanuka kpashiwakapji gixayma nwanata. Gi wa
wane gomyokyegityano. Seyni tyenwa gipapkotkani gixa, ga wa mapshag-
waka girukotachripapkotkani.”

Petro nutatlu Geso

54 Kashichatkaluna. Ranikluna. Sasertotene gitsrukatpotupji ranikluna.
Ga wa Petro gowukayako gomkagitlu. 55 Ganikajputu pawatna. Wane
ruxiplakakyana. Wanna yegi tuplata koxa Petro. 56 Sato wayegrechro
getlu wa chichpawastsi tuplanatyawaka. Tetpotutlu. Wane china, “Wa tye
Waleymalutunanu.”
57 Giyagni wale nutatlu. Wane china, “Suxo, gi numatlu.”
58 Gowukshiniyaka satu getatnaklu. Wane china, “Pixa wannaymalutu-
nanyi.”
Ga wa Petro wane china, “Jeji, gi wa gitni.”
59 Gowukshini giknoginitka, satu psolmuchkonuko wane chinatnaka, “Ga-
likakni wa tye koxa Waleymananu. Gi rixanu Kalile gajerni.”
60 Ga wa Petro wane china, “Jeji, gi numata gikta pchina.”
Waneklu, wa yanumsatiniwa, gaxawripa yanumatatka. 61 Giyagni Git-
srukaachi geknokyegitlu. Retlu Petro. Ga wa Petro gishinkaplu Gitsrukaachi
tokanu, wa chinyawaklu, “Ma yanumatkanuwa gaxawripa xawakni, pnu-
tatanno mapa kata.”
62 Giyagni maleka rushpaka Petro. Chiyampotuta.

Geso gixpiranatka ga wa kochipjetka

63 Geso kashichachine jejine gixpiranatlu. Kochipjetluna.
64 Rushyagojitluna. Repomsatluna. Wane chinruna, “Goyakalu tokanu
peneklewatkoxewa. ¿Katu giylakyi?” 65 Wanepnute tye pixkalutu
mupashiregnuchi gi gepika chinruna Geso.

Jemanshinikankakjetikowakaya tunwata Geso

66 Gogi rixinitka rapatjetna yine tsrutene, ga wa tsrukakalune sasertotene,
ga wa yonchikgapine. Jemanshinikankakjetyawakna ranikluna. 67 Wane
chinna, “¿Pixlege wa Kristoyi? Punkakanwu.”
Wale wane chinna, “Wa nunkakingi gi galixanno. 68 Wa nepomginkoxgi,
gi wa gigitanno. 69 Ga wa xaniyakawa *Goyakalu kgiyaklewakleru potuklesre-
tate ntuplatanu Gita Yineru Wgenno.”*
70 Ga wa pejnuruneko wane china, “Giyagni ¿Pixlege wa Goyakalu Wgene?”
Wale wane china, “Gixa chinyawaka Gitakni.”
71 Giyagni wanna wane china, “¿Klu wanepnute gipgujtalu walukatka? Gi
rixanu wixa yijnakotokanutatkalu Walepotuko.”

23

Geso wa Pilato ginaple

1 Giyagni palnamtatkana pejnuruneko gixolune yine. Pilato yegi
ranikatkaluna. 2 Yinuwaka jigyeglejetatkaluna. Wane chinna, "Tye
wukshika wa wumolene pupjekakachri. Rujretna wa Susa genekikolupa
wenru. Wane china Walegimni wa Kristo, Pogirchi."
3 Giyagni Pilato gepomgalu. Wane chinru, "¿Pixnige wa Goteyone Pogiryi?"
Rugitlu Wale. Wane chinru, "Pixa chinyawaka."
4 Pilato wane chinna tsrukakalune sasertotene ga wa gixolune yine, "Gi
satuna giklukanuwnalu nukshikyalu tye jeji."
5 Ga wa wanna muchkotnawana. Wane chinna, "Komyekanshinikanutna
yine. Runkaklewata psoluyako Gotechijneya. Kalile rumuyaka ginkak-
lewletya gewina."

Geso wa Girore ginaple

6 Giyagni Pilato yijnakotinitkalu, repomgalewata gikta Kalile gajerni tye
jeji. 7 Wa rumatinitka wa Girore girukowasretatyawaka gajerni, yokanatlu
Girore yegi, gi rixanu walegognekaka Gerosale rawanata Girore.
8 Ga wa Girore getinitkalu Geso, rumuwpotuta. Gi rixanu gi
pomshinikmaka raluka getletlu. Gi rixanu yijnakpiranyegitlu. Kagwaka
getletlu satu getkaluru Wale kamrutanru. 9 Gixo tokanchi repomgiylu,
seyni Wale gike rugityalu. 10 Wanna koxa tunwanatna tsrukakalune
sasertotene ga wa yonchikgapine. Muchkowa jigyegletluna. 11 Ga wa Girore
solaloteneyma geyiklu. Rapnokatluna. Ponikolu mkachri yoshmakluna.
Pilato yegi yokanatatnaklu. 12 Walegogne rumatkakatkana Girore ga wa
Pilato. Gi rixanu muchikawa kamnixkakapna.

Waka Geso waka Warawasu

13 Giyagni Pilato tomgana tsrukakalune sasertotene ga wa tsrukakalune ga
wa yine. Wane chinna, 14 "Wa tye jeji ganikyegitno wa yine pupjekakachri
pguta. Ga wa nepomsatlu gixa getanu. Gi satuna nukshika giklukanuw-
naletlu tye jeji wa gjigyegityalu. 15 Gi wa Giroreko. Gi rixanu wale yokanatlu
wixa yegi. Ga wa gi satuna kamruta rupninri chinanupa. 16 Giyagni
nkochipjejixanru. Wane gixachri nkaspukanru."
17 Wa satkaka meyiwlugognekaka rumkata kaspuklejetlu satu. 18 Ga
wa pejnuruneko gixolune yine pasaplewatkalunni wane chinna, "Puxri-
ikakanru wa Tye. Ga wa Warawasu pkaspukinwu." 19 Walenwa yagotkaklu
chinanu wa pokchi kamrutikaluru yagotkaklu, ga wa ruylale chinanu yosh-
maaka.
20 Rumepe tomgaletatnakna Pilato. Raluka kaspukletmaklu Geso. 21 Seyni
wanna saplewatatnaka. Wane chinna, "¡Koroshishkita putakaganru! ¡Ko-
roshishkita putakaganru!"
22 Wale wane chinna mapa kata chininri, "Seyni ¿klu gektutu kamruta wa
Tye? Gi satuna nukshikyalu rupninri chinanupa. Giyagni nkochipjejixanru.
Nkaspukanru."
23 Seyni wanna gichko saplewlepotutatnaka. Ragjitluna koroshishkita
rutakikolupa. Giyagni wanna tokanu gaalirewata. 24 Giyagni Pilato
towuwatatka wa ragjityawakna rixikolpatka. 25 Giyagni kaspukjixatkalu
Warawasu wa yoshmaakaluru, yagotkaklu chinanu ga wa ruylale chinanu
yoshmaakaluru, wa wanna gagjitanru. Ga wa Geso samyokatka wanna
galukyawaka.

Wa gatnugapo Gijiwuswaga gapokgapotachri

26 Ranikatkaluna. Surene gajeru Simo kashichna, sana giyakatyachri.
Wale rutjikaklona koroshishkita, Geso gajxigi ranikyaplo. 27 Romkagitluna
gixolune potu yine, ga wa suxone koxa, kegeknanuwatachine, wamonuwat-
achine Wale chinanu. 28 Ruprotakyegitna Geso. Wane chinna, “Geros-
ale gajerone, gi wa gichiyagatanno. Seyni gixnanuko gichiyagatinwa,
ga wa gwugenene chinanu. 29 Gi rixanu runanu pagognepa, wane
chininripna, ‘Giglenshinikanyegitkalune migatone, ga wa nanwakchikaka
mmushiwatkane, ga wa tnuchkaka ma mashichkotu.’ 30 Waneklupa yin-
uwaka *wane chinretanruna magkakaka:*
Wixa gogo pujrukanu.
Ga wa mturu magkakaka:
Pushyatanwu.
31 Gi rixanu wa tyekaka kamrutna wa yinuwakikoluya, ¿gi rixpokotanna
pagogne?”

Koroshishkita gitaakaluru

32 Raniikakoxna Waleyma gepi gektutu kamruklerune giylatkalunepa.
33 Rapokluna Kolkota chinikowaka. Walenwa Gijiwuswaga yegi
chinikowaka. Wane koroshishkita rutakyaluna, ga wa gepi gektutu
kamruklerune koxa, satu potuklesreta, ga wa satu kegnetesreta. 34 Geso
wane china, “Nuru, pkaspukinna wanna. Gi rixanu gi rumatna kluneru
kamrutna.”
Kotspaltamkatluna. Rutakluna rupenokalkakna.
35 Wane tunwanatna yine. Retanatna. Tsrukakaluneyma ruxpiranatluna.
Wane chinna, “Pimrine rognetkaka. Walenanuko gognetkakinwa wa xani
Goyakalu Kristote rixinpakni, ga wa tsomitanru.”
36 Wa solalone yayegitlu. Rapnokatluna. Renekmakluna kachgalu.
37 Wane chinna, “Wa Goteyone pogire pixinipa, pognetkakinwa Pixnanuko.”
38 Wanekoxlu jigyegitikoluyonga Wale gogwaka wane chinachri:
Tyenwa Goteyone Pogire.

Wa gepi kachowgurune

39 Wanenna gepi gektutu kamruklerune, wa gixripatachinni. Satu mu-
pashiregnuchi chinru. Wane china, “¿Gi ge Kristokyi pixa? Pixnanuko
pognetkakinwa ga wa wixni koxa gognetkakanu.”
40 Rugita wa satu. Chigetjetlu. Wane chinru, “¿Gi ge piklu Goyakalu?
Waneko pixka giklukanuwnayegjixkaluryi pixa. 41 Ga wa wixa galikakni
wanepotuko wixka. Gi rixanu wkamrutyawaka pixkapotuko wyoptota.
Seyni wa Tye gi satuna mugletu kamruta.”
42 Giyagni wale wane china, “Geso, pushinikanno gita wa pogire-
watyawaka pjiglokinipa.”
43 Giyagni Geso wane chinru, “Galikakni wane nchinyi, xawakni Gi-
taymapyi gigletikowaka tengogneya.”

Geso gipnale

44 Tumananutkani ruchpokatka psolchijnepotunanuyako, kayinwakas-
reta rapokinpotunanuko. 45 Tkachi giwnamtatka. Mkachrichrata gi-
maletachri kpashiwaka potu gajeru gitlalakamtatka ganikajpotunanuko.
46 Giyagni Geso tsru saple potu rixa. Wane china, “Nuru, *pumyo nutaklu
nuwekinri.”*
Wane rixatka, rupnanatka.
47 Wa ksolaloteru getinri wane rixinritka, rumalwutlu Goyakalu. Wane
china, “Galikakpotunanni tye jejni poyagkakachrini.”

48 Ga wa pejnuruneko gixolune yine wane gapatjetyachine getpachine, wa
retinitkaluna wane rixinitka, ruylakastatna. Satokna. 49 Ga wa pejnuruneko
rumatanune ga wa suxone, Kalileya romkagitjene, gowuka tunwanatna.
Retanatluna wa tyekaka.

Gesni kapnatkaluru

50 Ga wa satu jeji Gosi giwakatletachri. Walenwa jemanshinikankak-
jetikowaka gajeru, jeji kigleru ga wa poyagkakachri. 51 Wale gi gigitlu wanna
gishinikyawaka, gi wa wanna kamrutanru. Garimate gajerni, Gotesreta
gwapokchitachri. Wale koxa Goyakalu pogirewatyawaka kagwaka. 52 Wale
Pilato yegi ya. Gesnimane ragjita. 53 Jijrukatkalu. Pachrata poyitatkalu.
Rutaklu yomlechi sotlu jitotikalurupna, gi satuna mutakikowakanuwa.
54 Walegognenwa Tsrugognestsitka. Ga wa gapnanutikalurgogne gimr-
erekamtinpatka.
55 Ga wa suxone, Kalile rumuninine, gomkagitlu retapyapluna kap-
natikowaka, ga wa gi rixpoko gitakamanretanruna. 56 Ga wa satokatkana.
Ralpokotluna pgamlungiru ga wa pgamlugalu. Gapnanutikalurgogne rap-
nanutna wa yokanru chinyawaka.

24

Yotunru

1 Goyechnokawpotuko muchinangogne simana wane yana yomlechi
yegi. Raniklona pgamlugalo wa ralpokotanrona. 2 Retluna wa sotlu
gakaprurutkalurutka yomlechi gajeru. 3 Jiglokapnatluna. Gi wa rukshik-
manetatkaluna Gitsrukaachmane Geso. 4 Wane rixatka. Ma mumatan-
shinikanutkana wa tyeya, waneklu gepi jejine gapyegitna katajimkalune.
5 Pikanna. Chiji yonogimtna. Wane chinkana, “¿Klu chinanu gijgalu wa
giwekachri wa gipnachinetskalaya? 6 Gi wa gewitkalu seyni yotunomtatka.
Gishinkapanru wa runkakyagi wa Kalile rawanatiniwa, 7 wa wane chininri,
‘Numkata Gita, Yineru Wgenno kmukochirerunemyo samyookalurupno.
Numkata koroshishkita nutakikolupa, ga wa mapgogne rixinri nyotuno-
tanu.’ ” 8 Giyagni wanna gishinkaplu wa tokanu.
9 Yomlechi satokyatkana. Pejnuruko wa tyekaka runkaakana pamole
satupje ga wa pejnuruneko pimrine. 10 Wannanwa Mariya Maktala gajero,
ga wa Gwana, ga wa Mariya Santiyako ginro, ga wa pimrone wannaymalone
ginkakna yokanatkalune tyekakapirana. 11 Ga wa wanna yanumsalesha
pixka rixa jemletluna. Ga wa gi ralixkana. 12 Palnamta Petro. Rasukamta.
Yomlechi yegi ya. Rujnoka. Retlu mkachrichrata kotnuukaluru. Gipji
satokatka giglajitachri wa giknogachriyatka retinri.

Yimaklene Gemawo Pokchi yachinepa

13 Walegogneko gepi wanna papokchi yana. Pamole gepi kilometroni
Gerosaleya, Gemawo chinikowaka. 14 Ruynumsakakananumtna wannakak-
luko wa pejnurukopirana giknogachriyatka. 15 Wane rixatka. Wa ruynum-
sakakananumtinna, repomsakakananumtinna, Waleko Geso kayegikna.
Wannaymamnutkalu. 16 Ga wa wanna gimaletaygaletka ma mumatyanu-
pluna.
17 Ga wa Wale wane chinna, “¿Klupirana nchinkakananumta gixkakluko
gyanananumtyawaka wamonuwgojitachingi?”
18 Satu wa Kleyopa giwakatletachri gigitlu. Wane chinru, “¿Gerosale
gapkapachripjeraygi pixa? ¿Gi ge pumatlu pixa wa wane rixanatinitka
tyegognekaka?”

19 Giyagni Wale wane chinna, “¿Klunernige?”
Ga wa wanna wane chinru, “Wa Gesni Nasare gajernipirana. Walenwa
jejni Goyakalu tokanu geneklewatachrini. Kgiyaklewaklerni kamrureya
ga wa tokanuya, Goyakalu getanu ga wa pejnuruneko yine getanu. 20 Ga
wa wane rixa samyokletluna wa tsrukakalune sasertotene, ga wa wut-
srukateneya giklukanuwnayegjixkalurni rupninripa. Ga wa koroshishkita
rutakluna. 21 Ga wa wixa kagwaklu Walepni wa Gisrayiline koshpakachrip-
maka. Ga wa tyekaka pnutetkani xawaknitkani mapgognetkani wane
rixinritka. 22 Ga wa pimrone suxone koxa wa wixanune koglajitwuna.
Wa goyechnokawpotuko yomlechi yana. 23 Gi rukshikmanetluna. Giyagni
runatkana. Wane chinna klugimkoxakta retna, Goyakalutowrene. Wanna
gima wane china ruwekgimataka. 24 Wane koxa yapna pimrine wixay-
malunenanu yomlechi yegi. Wa chinyawakpotukna suxone rixa getletluna.
Seyni Wale gi retapna.”
25 Giyagni Wale wane chinna, “Gaa mumata jemkangi. Mshinikanga-
jingi wa galixinripa wa pejnuruko wa Goyakalu tokanu geneklewatachine
chinyawaka. 26 ¿Gi ge tyekaka rumkata salewnaletya wa Kristo, ga wa
royaknu jiglokinripa?” 27 Moysisi kirukate yinuwakya ga wa pejnuruneko
tokanchi geneklewatachine kirukate, yokakyegitna pejnuruko yonpiranye-
gitkalurni Wale.
28 Kayegikatkaluna pokchi rushinikyawakna. Wane rixa wa pnu yale-
tanutka. 29 Ga wa wanna chipetlu. Wane chinruna, “Wixyempakyichi, gi
rixanu kayistsitkani; nikawnagognemtanutka.”
Giyagni jigloka. Wannayma rutukamta. 30 Wane rixatka. Wannayma
tuplanatini nikjetikowakaya, rawlo jimapro. Ruglenshinikanyegitlu. Jik-
naglu. Reneksatna. 31 Giyagni rumrekgatatkana. Rumatatkaluna. Ga wa
Wale gamgamtatka wannaygaleya. 32 Wane chinkakna wannakakluko, “¿Gi
wixpokonshinikanunanumta wa gatnugapo ruynumsananumtinitkawu ga
wa runkakpokowakatyawu wa yonatkalurkaka?”
33 Walepapkoyakawa palnamtna. Gerosale satokna. Rukshiikana gap-
atanatachine pamole satupjene ga wa wannaymalune. 34 Wane chinna,
“Galikakni yotunomtatka Gitsrukaachi. Simo yegi rupgujewniyatka.”
35 Giyagni wanna ginkaklewata wa gatnugapoya retanrukaknapirana, ga
wa gi rixpoko gimatletatkaluna wa jimapro jiknajrotinritka.

Geso gipgujewnayegitna pamole satupje

36 Wa yanumsatiniwana tyepirana, wanna ganikajite tunwatatka Geso.
Wane chinna, “Kiglenshinikanupgi.”
37 Giyagni wanna gimyeka. Pikanna. Samenru kagwakyaluna wa
retyawakluna. 38 Wale wane chinna, “¿Klu chinanu gkojwakanshinikanuta?
¿Klu chinanu wane gixa gishinikanuwgajreta? 39 Getamyotanno ga wa nojixi,
wa Gitakni. Gkamrukanno ga wa getanno. Gi rixanu wa samenchi gi kagitlu,
gi kagaplu wa gixa getyawakno.”
40 Wane rixinitka, rekakgimyotatkana ga wa gijixi. 41 Gi ralixawana
wa rumuwleyna ga wa ruglajreyna. Wane chinna, “¿Gi ge waneygi gewi
pagixanu niikaluru?”
42 Giyagni wanna psoji shima jimkaluro ganikyegitlu. 43 Ga wa Wale
yoptotlo. Wanna getanu nikatka.

Geso yokakyegitna tokanchi yonpiranyegitkalurni Wale

44 Ga wa Wale wane chinna, “Tyenwa ntokanu nunkakyagi wa gixa
yegi nwanatiniwa. Wa rumkata poyagkaakota pejnurkakako Gitapirana

yonatkaluru, wa Moysisi Tokanu Yokanatkaluruya, ga wa Goyakalu tokanu
geneklewatachine kirukateya, ga wa Shikalchi kirukateya.”
45 Giyagni kotpukanshinikanutatkana wa rumata jemyapluna
yonatkalurkaka. 46 Ga wa wane chinna, “Wane rixyongata, wa
Kristo salewninripa ga wa mapgogne chininripa yotunotinripa
gipnachinetskalaya. 47 Ga wa payinemnunanuka yegi runkakletikolupa
giwakaya renshinikanutinripna kaspukmukochiretikolupna. Ga wa
Gerosale yinuwakini. 48 Gixni wa gipgujtatachinepgi tyepirana. 49 Gixa
yegi nyokanatanru Nuru gipiratanru. Ga wa gixa Gerosale Pokchi gitukanu,
wa gitaakoklunpotunanuko tsru giyaklewlu potu tengogne giyakatyachri.”

Tengogne raniikatka

50 Wetanistsipotuko ranikna. Yotukamyota. Ruglenshinikanyegitna.
51 Wane rixatka. Wa ruglenshinikanyeginatinitkana, wanna yegi konikatka.
Tengogne raniikatka. 52 Giyagni wanna yoptsojityegitlu. Wanepnute Gerosale satokatkana. Gimuwpotumtachinetka. 53 Psolgogneko kpashiwakapji
rawna. Goyakalu rumalwutna.

Kiglerpotunanu Tokanchi
Kpashiri Gwa Yonatanru

Tokanchi

1 Yinuwakikolu wane rawa Tokanchi. Ga wa Tokanchi Goyakaluy-
mananru. Ga wa Tokanchinwa Goyakalu. 2 Yinuwakikolu Tyenwa Goy-
akaluyma.
3 Ptowrunanuka kamrutka Waleya. Wale mwaknu gikenna kamrutka wa
gwachritka. 4 Wale rawa giweklu. Ga wa giweklunwa yine pokamlatyegi-
tachri. 5 Pokamlalu mapshagawaka pokamlatachri. Wa mapshagawaka gi
gakagloklu.

Gwa gipgujtatlu pokamlalu

6 Waneru satu jeji Goyakalu yokanatanru. Gwa giwakatletachri. 7 Wale
gina rupgujtalewatinripa, rupgujtatyaplu pokamlalu, ralixinripna pejnu-
runeko wale chinanu. 8 Gi wa pokamlalni wale, seyni runa rupgujtatyaplu
pokamlalu.

Pokamlalu galikakpotunanu

9 Tokanchinwa pokamlalu galikakpotunanu. Wa pejnuruko yineru
pokamlatachri tye psolchijneko gapokachri. 10 Tyechijne rawanata. Tye
psolchijneko kamrutka Waleya. Tyechijne gajene gi gimatlu. 11 Walenu
runyegita Wale. Ga wa Walenune gi wa yoptotluna. 12 Seyni pejnuruneko
yoptotjene Wale gitakna Goyakalu wgenene rixinripna, wa ralixgiwakat-
jene. 13 Wanna gi wa granchiko wugenetikna, gi wa manchi galukyawaka,
gi wa jeji galukyawakako, seyni Goyakaluya wugenetikna.

Tokanchiko manewata

14 Tokanchiko manewata. Wixatskala rawanatapa. Wetlu royaknu. Girchi
satupjerutu Gituru goyaknu waneylu. Kgimutlewaklerpotni. Galikakpotni.
15 Gwa gipgujtatlu. Wane china sapleta, “Tyenwa nchinjenatanru, ‘Najxigi
ginachripa, muchichachri gitaya, gi rixanu muchinanu gwachrini gitaya.’
” 16 Gi rixanu wane rixle gixoluruya wyoptojeta pejnurunekwu. Ga wa
rumutlewle wanepnute rumutlewle potu wyoptota. 17 Gi rixanu Moysisiya
reneeka Tokanchi Yokanatkaluru. Wa Geso Kristo chinanu rawa gimutlewlu
ga wa galikakpotunanu tokanchi. 18 Gikena getlu Goyakalu gi pagogneko.
Girchistsi gwachri, satupjerutu Gituru, Wale ginkakletlu.

Gwa Katlewakleru gipgujtale

19 Tyenwa Gwa gipgujtale, wa Goteyone yokanatinitkana Gerosaleya
sasertotene ga wa Rewinane repomgiyapluna, “¿Giryi pixa?”
20 Rupgujetnawa Gwa. Gi wa nutatnawa. Rupgujetnawa, “Gi wa Kristono
gita.”
21 Repomgaluna, “¿Klunerkoxni? ¿Giliyaklayge pixa?”
Wane china, “Gi waleno.”
“¿Wa tokanchi geneklewatachrirayge?”
Rugita, “Gike. Gi waleno.”
22 Giyagni wane chinruna, “¿Gi gixachriyi? wunkakyapna wyokanatjene.
¿Gi pchinnawa pixnanuko?”
23 Wane china:
“Gitni giplaji yineru mwiyawakanu saplewatyachrino,
wane chinachrino:

Mpotukatanru Gitsrukaachigapo,
wa Gisayiya tokanchi geneklewatachri chinyawaka."
24 Wa yokanatkalune, Gwariseyonenu. 25 Repomgaluna. Wane chinruna,
"¿Klu koxa pkatlewatya, wa Kristomigjekyi, gi wa Giliyyi, gi wa tokanchi
geneklewatachrikoxyi?"
26 Gwa gigitna. Wane chinna, "Gita katlewata gonuya. Seyni gixatskala
rawa wa gixa mumatanutu. 27 Walenwa gita gajxigi ginachri. Gi wa gita
gimukluni wa nkoshpirokyaplu yoshmaklejixitsa."
28 Tyekaka wane gixkaluru Wetawara Pokchi, Gorta wakanute, wa Gwa
katlewjetyawaka.

Getanru Gowega Wgene Goyakalunu

29 Waleprikgogne Gwa getlu Geso wale yegi yachri. Wane china, "Getanru
Gowega Wgene Goyakalunu, tye psolchijneko gajene konmukochiretachri.
30 Tyenwa nchinjenatanru, satu jeji najxigi ginachripa, Walenwa
muchichachri gitaya, gi rixanu muchinanu gwachrini gitaya. 31 Gi
numatanatlu. Seyni wa rumatikolupa Gisrayiline yegi, giyagni nuna gita
nkatlewatinripa gonuya."
32 Wa Gwa gipgujtalewata. Wane china, "Netlu Giwekikaluru tengogne
gijrukyachri. Motkoko pixka rixa Geso gogo gwachri. 33 Gi numatanatlu,
seyni wa nyokanatjeru gonu nkatlewatinripa, Wale wane chinno, 'Wa Gi-
wekikaluru peta gijruklegogwakatanru, Wale gogwaka gwachri, Walenwa
Giwekikaluru Kpashiri katlewatyachri.' 34 Gita getlu. Nunkakletlu Tyenwa
Goyakalu Wgene."

Muchichachine Geso yimaklene

35 Waleprikgogne rumepe tunwaleta Gwa, ga wa gepi yimaklene.
36 Rushinga yaletinri Geso, wane china, "Getanru gowega Wgene
Goyakalunu."
37 Gepi yimaklene yijnako yanumsaletlu. Romkagitatkaluna Geso.
38 Ruprotaka Geso. Retna rawgajxigitjene. Wane chinna, "¿Klu gijga?"
Wa wanna wane chinru, "Rawi (walenwa yokaakaluru, Yimaklewatachri),
¿ginaka pwa?"
39 Wane chinna Wale, "Ginanu. Getapanru."
Wane yana. Retluna ginakakta rawa. Walgogne rutukna Wale yegi.
Kayinwakpapkotkani.
40 Wa gepi Gwa yijnakotachine, romkagitjene, satni Gantirishi Simo Petro
gepuru. 41 Gantirishi gikshikgapkatlu waleko yegwaklu Simo. Wane chinru,
"Wukshikatkalu Mesiya." Walenwa yokaakaluru Kristo.
42 Geso yegi raniklu. Geso getlu. Wane china, "Pixni wa Simo, Gona wgene.
Pixa giwakatko Sega. (Walenwa yokaakaluru Sotlu.)"

Geso tomgana Wilipi, Natanayli

43 Waleprikgogne Kalile raluka yaleta Geso. Rukshiklu Wilipi. Wane
chinru, "Pomkagitanno."
44 Wetsayta Pokchi gajerni Wilipi. Walenwa Gantirishi ga wa Petro pokchi.
45 Wilipi gikshiklu Natanayli. Wane chinru, "Wukshikatkalu Moysisi yonye-
gitanru Tokanchi Yokanatkaluruya, ga wa tokanchi geneklewatachine koxa
yonyegitanru. Gesni, wa Gosi wgene, Nasare Gajeru."
46 Natanayli wane chinru, "¿Nasarege rumkata giyakletya pagixanu
kigleru?"
Wilipi wane chinru, "Punanu. Petapanru."

47 Geso getanataplu Natanayli. Wane chinyegitlu, “Getanru satu galikako-
tunanu Gisrayili. Walenwa mayrokletu.”
48 Natanayli wane chinru, “¿Ginaka pumatyano?”
Geso gigita. Wane chinru, “Wilipi ma tomgakanuwayi, wa gikera rapukote
pwanatini, netyi.”
49 Rugita Natanayli. Wane chinru, “Rawi, Pixni Goyakalu Wgenyi. Pixni wa
Gisrayiline Pogiryi.”
50 Geso gigitlu. Wane chinru, “Gi rixanu wane nchinyi, ‘Netyi wa gik-
erampukoya,’ ¿palixge? Tyekaka pnute tsru petanu.” 51 Wane chinru,
“Galikakni, galikakni wane nchingi, xanikakayakawa getanru tengogne
gitpukinri, ga wa Goyakalutowrene gatskomtachine, gijrukamtachine Gita
Yineru Wgenno yegi.”

2

Kashimyolu Kanaya

1 Waleprika pnutgogne waneru kashimyolu Kana Pokchiya, Kalilesreta.
Wanero Geso ginro. 2 Chanixka koxa Geso ga wa yimaklene kashimyolu yegi.
3 Winga magata. Wa Geso ginro wane chinru, “Winga maleshayna.”
4 Wane chinro Geso, “¿Gi rixno Gita ga wa pixa, suxo? Gi rapokawa
nopapko.”
5 Runro wane chinna gipxaklewatachine, “Gkamrutanru klunerukokta
runkakyagi.”
6 Wanenanru patsrujire sotlu gashgaji, wa powratjetyawakna Goteyone.
Gepi, mapa yokmajtagapi jigloklu satkaka.
7 Wane chinna Geso, “Ntseptagatanru gonu tyekaka gashgaji.” Tsepotgapo-
tutluna.
8 Wane chinna Wale, “Nsajikgatanru xani. Nikikwaka chinanuwatyachri
ganikyegitanru.”
Ranikyegitluna. 9 Wa retumginitkalo chinanuwatachri gonu kamru-
tikaluro winga, gi rumata ginaka tuyakatya, seyni wa gipxaklewatachine
gonga saajegatachine gimata. Wa chinanuwatachri tomgalu gnunrowat-
achri. 10 Wane chinru, “Pejnuruko yineru muchinanu rutaklo kiglero winga.
Wa rumetinitkana rutakatkalo mugletotka. Ga wa pixa gimretlo xangogne-
nanu kiglero winga.”
11 Tyenwa muchinanu getkaluru kamruta Geso Kanaya, Kalilesretaya.
Rekakgigoyaknuta. Ga wa yimaklene galixlu. 12 Wale gowukshini yopika.
Kapernawo yatka Wale ga wa runro, ga wa repurune, ga wa yimaklene. Gi
gixgogne wane rawna.

Geso powratlu kpashiwakapji

13 Gi gowukatkalu Tsru Giknoglushgogne Goteyonenu. Gerosale kanika
Geso. 14 Kpashiwakapji retyana wakane gishanretjetachine, ga wa gowe-
gane gishanretjetachine, ga wa motkokone gishanretjetachine, wanep-
nute gipekserojiprojkakachine tuplatachine. 15 Kochipjerewapitsa kamruta.
Kpashiwakapji rerutyana pejnuruneko, ga wa gowegane, ga wa wakane.
Rupkakyanna serojiprojna wa kgipekoklerune. Yawnajkaklo gikwalna.
16 Motkoko gishanretjetachine wane china, “Gkoshpakanro wala gewiya. Gi
wa Nurupjiko marnewakapji gkamrutini.”
17 Giyagni yimaklene gishinkaplu yonatkalurni: *Wane nixa jmerpotno
pupji chinanu.*
18 Wa Goteyone wane chinru, “¿Klu getkaluru pekakgitwu wa tye pkamruti-
nri?”

19 Rugita Geso. Wane chinna, “Gnikatanru tye kpashiwaka potu, ga wa
mapgogne chininri ntunotakanru.”
20 Giyagni wane chinna wa Goteyone, “Gepkoxamkojmole patsrujire
walapu kamrupjinatkaluru tye kpashiwaka potu, ga wa Pixa ¿mapgognepje
ptunotakanru?” 21 Seyni Wale wane chinyegitlu gimanepirana kpashi-
waka potu. 22 Giyagni wa yotunotinitka gipnachinetskalaya, yimaklene
gishinkaplu wa wane chinjenatinri. Ralixluna wa yonatkaluru, ga wa Geso
chinyawaka.

Geso gimatgajitna pejnuruneko

23 Tsru Giknoglushgogne, meyiwlugogne, Gerosale rawanatini gixo gal-
ixgiwakatlu. Retanatluna wa getkalurkaka kamrutini. 24 Waleko Geso
gi gaponshinikanyegitnawa wannayegiya, gi rixanu Wale gimatna pejnu-
runeko. 25 Gi wa magatya wa satu gipgujtatyaplu yineru, gi rixanu Waleko
gimatlu yineru gaji gwachri.

3

Geso ga wa Nikotemo

1 Wanenanru jeji satu Gwariseyo, Nikotemo giwakatletachri. Goteyone
gitsrukate. 2 Tyenwa goyechno yayegitlu Geso. Wane chinru, “Rawi, wu-
matyi Goyakalu yegi ginyachriyi yimaklewatachri pixinripa. Gi rixanu gike
gimkata kamruretlu tyekaka getkaluru wa Pixa kamrutanrukaka waleyma
ma mixkanumka Goyakalu.”
3 Rugita Geso. Wane chinru, “Galikakni, galikakni wane nchinyi, wa
mumepe gishpakletkatu gi rumkata getletlu Goyakalu pogirewatyawaka.”
4 Nikotemo wane chinru, “¿Gi rixpoko gishpakletatnaka satu jeji tsrutsole-
jinatka? ¿Rumkatge gimepe jiglokletanutnaklu runronanwaka, rushpakinri-
patnaka?”
5 Rugita Geso, “Galikakni, galikakni wane nchinyi, satu ma wugenetik-
maka gonuya ga wa Giwekikaluruya, gi rumkata jiglokletanru Goyakalu
pogirewatyawaka. 6 Ga wa manchi gishpakyachri manchini wale, ga wa
Giwekikaluru gishpakyachri, giwekikalurni wale. 7 Gi wa puglajitanu wa
wane nchinyayi, gimkata gimepe gishpakletanutnaka. 8 Wa kannipgyalu
ginakakta raluka wane yannipgyata. Pyijnakpogimnutlu, seyni gi pumata
ginakakta runya, ga wa ginakakta yanu. Wane rixa pejnuruko Giwekikaluru
gishpakyachri.”
9 Rugita Nikotemo. Wane chinru, “¿Gi rixpoko wane gixkotanu?”
10 Rugita Geso. Wane chinru, “¿Pixni wa Gisrayiline yimakachriyi, ga
wa gi ge pumatlu tyekaka? 11 Galikakni, galikakni wane nchinyi, wa
wumatanru wane wchina, ga wa wetanru wupgujtata. Gi gyoptotlu
wupgujtatanru. 12 Wa nunkakingi tyechijne gajerupirankaka, gi galixa,
¿gi gixpokotyawaka galixini wa tengogne gajerupirankaka nunkakingi?
13 Gike gatskotlu tengogne, seyni wa tengogne gijrukyachripje, Gita wa
Yineru Wgenno tengognerutno. 14 Moysisi pixka yotunkakinri wa gimnu
yineru mwiyawakanuya, waneko pixka nixa: numkata yotunkaakotanu
Gita Yineru Wgenno. 15 Wa pejnuruneko nalixjene ma mamginitipa, seyni
waneyapna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatu.

Ralukyapogna Goyakalu tye psolchijne gajeneko

16 “Wane rixa galuklepotutna Goyakalu tye psolchijne gajeneko, giyagni
renekna satupjerutu Gituru, wa pejnuruneko ralixjene ma mamginitipa,

wa waneyapna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatupa. 17 Gi rixanu Goyakalu gi yokanatlu Gituru tyechijne ruklukanuwnayegjixyapna tye psolchijne gajeneko, seyni wa tye psolchijne gajeneko gognetkakikolupa Wale chinanu. 18 Wa Gita galixachri gi ruklukanuwnayegjixko. Seyni malixakletu ruklukanuwnayegjixkanatka gi rixanu gi ralixgiwakatno Gita Goyakalu Wgenno satupjerutu. 19 Tye chinanu Goyakalu giklukanuwnayegjixanru yineru, wa tye psolchijneko runa pokamlalu, ga wa yine galukpotutlu mapshagwaka pokamlalu pnute, gi rixanu mugletni wa kamrurna. 20 Wa pejnuruneko mugletu kamrutachine gagnanutlu pokamlalu. Gi wa pokamlalu yegi yana ma mekakgi giklukanuwnaletikotupna kamrurna. 21 Wa poyagkakachrii yayegitlu pokamlawaka, rekakgi kamruretikolupa Goyakaluya wane gixka."

Gnunrowatachri galukjeru

22 Wanepnute Gotechijne ya Geso yimakleneyma. Wane rawjenatini wannayma. Katlewjixa. 23 Katlewata koxa Gwa Genoya, Sali Pokchistsi, gi rixanu wane rawa gixo gonu. Wane yana. Katkalune. 24 Gi rixanu gi wa yoshmaklewjetikwaka rutaakawa Gwa. 25 Gwa yimaklene gigjekaka satu Goteyoyma powratjetikwakapiranaya. 26 Yayegitluna wa Gwa. Wane chinruna, "Rawi, wa Gorta wakanute pixaymalutunanu, wa pupgujtajenatanru, petanru, katlewjixa. Ptowrunpotunanuko yayegitlu."

27 Rugitna Gwa. Wane china, "Gike rumkata yoptoleta yineru, seyni walepje wa Goyakalu genekyalu. 28 Gixakni wa nupgujtatjengi wane nchinre, 'Gi wa Kristono gita,' seyni gitni wa yokanatkalurno Kristo penutete. 29 Wa gnunrowatachri walenwa kganunrolu, Kristo pixka waneylu ralixjene. Wa gnunrowatachri galukjeru, walestsi gwachri, pixka nixa gita. Ralukjeru yijnakotlu gnunrowatachri tokanu, ga wa rumuwpotuta tokanu chinanu. Waneko pixka nixa gita. Numuwpotuta Kristo chinanu. 30 Rumkata tsru gixleta Wale, ga wa gita giyagokananumtanu.

Teno giyakatyachri

31 "Ga wa teno giyakatyachri pejnuruneko pnute tsruni Wale. Ga wa chiji giyakatyachri, chiji gajerni wale. Tye chiji gajerupirana runkakleta. Ga wa tengogne giyakatyachri pejnurune pnute tsruni Wale. 32 Ga wa retanru, ga wa yijnakotanru Wale rupgujtata. Gike yopto gipgujtaletlu. 33 Yopto gipgujtaletjeru runkakpokowakyegitlu wa Goyakalni wa poyagkakachri. 34 Gi rixanu wa Goyakalu yokanatanru, Kristo, Goyakalu tokanu runkakleta. Gi rixanu gi reneklu Goyakalu Giwekikaluru kyagolu. 35 Ruru galuklu Gituru. Ptowrunanuka reneklu gimyoya. 36 Wa Goyakalu Wgene galixachri waneylu ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. Seyni wa Goyakalu Wgene malixkatu gi retanru ruwekinri, seyni Goyakalu jigekanuwyeegognenatlu."

4

Gakowni jitotkomgalestsi tuplatinri Geso

1 Giyagni wa Geso gimatlu wa Gwariseyone yijnakyegitlu Gwa pnute rixna yimaklene Geso. Katlewjixna. 2 Gimka katlewata Geso, seyni yimaklenepje katlewata. 3 Giyagni Gote rushpakya. Kalile satokanutnaka.

4 Samarya rumkata yaplemta. 5 Giyagni wane rapoka papokchi Samarisreta, Sicha chinkaluru pokchi, wanestsi wa Gakowo genekchijityalu gituru Gosi. 6 Waneru Gakowni jitotkomgale. Giyagni Geso gama yagapleta. Wane tuplata gitkomgastsi. Tumananutkani.

Samari gajero

7 Samari gajero sato suxo gina sajkapgatachropa. Wa Geso wane chinro,
"Putanno." 8 Gi rixanu yimaklene pokchi yatkana. Ragjitapluna niikaluru.
9 Samari gajero wane chinru, "¿Gi pixkatge Pixni Goteyyi pagjitno wa
nutyapyi, gitni wa Samari gajerno?" Gi rixanu Samaritanoneyma gi ru-
matletkakna Goteyone.
10 Rugita Geso. Wane chinro, "Pixamka gimatanru Goyakalu genekashle
ga wa Girni wa wane pchinjeru, 'Putanno,' pixa gagjitanmaklu Waleya.
Walemka genekanyi gonu giwekachri."
11 Suxo wane chinru, "Gitokopna rawatkomgata. ¿Ginaka pguta waneyyi
wa gonu giwekachri? 12 ¿Pixlege wa wutsrukatni Gakowni pnute tsrurayge,
wa tyetkomga wenekjerni, waleni koxa giiru, ga wa wugenene, ga wa
giprane?"
13 Rugita Geso, "Pejnuruneko tye gonu girachine, rumepe gonunna-
gatlewletanatnakna. 14 Wa girukta girinri wa gonu Gita genekyaplu gi
pagogneko ronunnagatewatanutnaka. Seyni wa gonu Gita genekyaplu
gonutkomga pixka rixnanwakatanu, rushpakgatinri ruwekinri chinanu
gike rixiniko mnikawnakatupa."
15 Suxo wane chinru, "Nutsrukate, penekanno tye gonu, gikekni gi nonun-
nagatewatanutka. Gi koxa gewi nsajkapinitka."

Goyakalni Giwekikaluru

16 Geso wane chinro, "Ptomgapanru pganuru. Ginanu gewi."
17 Suxo gigita. Wane china, "Gi kganurno."
Geso wane chinro, "Wanepotuko pchina, 'Gi kganurno,' 18 Gi rixanu pamyo
pganurtapa. Ga wa xani wanerutu pganurmaka, gi wa pganurni. Galikakpo-
tunanu wane pchinno."
19 Wane chinru suxo, "Nutsrukate, netyi tokanchi geneklewatachriyi.
20 Wutsrukatenni tye magkate yonogyegitni. Wa gixa wane china, Gerosale
gimkata yonogjetikwaka rixinripa."
21 Wane chinro Geso, "Suxo, palixanno, gipapko ginanu, gi wa tye
magkateko, gi wa Gerosaleko gixa yonogyegitanru Girchi. 22 Gixa yonogye-
gitlu gma mumatanutu. Wixa yonogyegitlu wumatanru. Gi rixanu Goteyone
yegi ruyakatya gognewatikaluru. 23 Seyni gipapko ginanu, xawaknitkani,
wa galikakpotunanu kyonogiklerune yonogyegitanruna Girchi psolu ra-
jyakoyna, galikakpotunanu. Gi rixanu Girchi gijgakoxna wane gixachine
yonogyegityapluna. 24 Goyakalni Giwekikaluru, ga wa yonogyegitjene Gi-
wekikaluruya galikakpotunanu, rumkata yonogyegletluna."
25 Wane chinru wa suxo, "Numata gita wa Mesiya gininripa—Walenwa
Kristo chinkaluru—wa Wale gininipa runkakanwu ptowrukopirana."
26 Geso wane chinro, "Walekno Gita giynumsatyi."

¿Kristo getkokatkanwa Wale?

27 Wane rixanatawa rapokna yimaklene. Ruglajitna wa suxo ruynumsa-
natinri. Seyni gi satuna wane china, "¿Klu paluka?" waka "¿Klu puynum-
satyalo wala?"
28 Giyagni wa suxo tuknokgashgajremtatka. Pokchi tyatka. Wala wane
chinna jejine, 29 "Ginanu. Getapanru satu jeji, wa pejnuruko nixyawaka
nchinjeru. ¿Kristo getkokatkanwa Wale?"
30 Giyagni pokchi yiyatkana. Yayegitluna Wale.

Jirgikolu

31 Wanekopshini ragjitluna yimaklene. Wane chinruna, "Rawi,
pnikanutka."

32 Wale wane chinna, “Waneyno nnijitu nnikanrupa wa gixa mu-
matanutu.”
33 Giyagni wa yimaklene wane chinkakna, “¿Satu getko gwapnijitutlu?”
34 Wane chinna Geso, “Nnijitni wa nkamrutanru nyokanatjeru
gishinikanru, ga wa nnikatyaplu kamrure. 35 ¿Gi ge wane nchina gixa,
wa gepkoxamkoje ksuru magatiniwa rapokinripa wa jirgikolu? Giyagni
Gita wane chinyagi, ntunogitanu. Getanru trikosha. Rutlikagwutatka
jirgikolpatka. 36 Jirgachri yoptotlu wenutikolu. Rapatjetlu wenutikolu
gike rixiniko mnikawnakatupa, wa gitakachri koxa ga wa jirgachri koxa
rumuwatinripna. 37 Gi rixanu tye chinanu galikakpotunanni wa tokanchi,
‘Satni wa gitaklewatachri, ga wa satni wa jirgachri.’ 38 Wa Gitni wa yokanatgi
gjirgiyaplu wa gixa ma kamruretanutu. Pimrine yaprewpotuta, ga wa gixa
kashrigna wanna kamrurenanu.”

Gixo Samari gajene galixa

39 Wa gixo Samari gajene wale pokchi gajene galixlu suxo tokanu chinanu,
gipgujtalewatachro. Wane china, “Runkakyano pejnuruko nixyawaka.”
40 Giyagni Samari gajene runyegitinitkaluna, ragjitluna wane rutukinri-
pachi. Wane rutuka gepgogne. 41 Gixo wanepnute galixa Geso tokanuya.
42 Wane chinrona suxo, “Gi wa ptokanuya walixatka, gi rixanu wixpotuko
jematkalu. Wumata galikakpotunanu rixinri Tyenwa wa tye psolchijne
gajeneko gognetkakachripatka.”

Kalile yatnaka Geso

43 Gepgogne chininri wane rushpakya. Kalile yatka. 44 Gi rixanu Waleko
Geso gipgujtatlu wa tokanchi geneklewatachine gichijneyna gi wa kag-
wakpiratikna. 45 Giyagni Kalile rapokinitka, wa Kalile gajene yoptotlu, gi
rixanu wa Gerosaleya retjetluna pejnurkakako wa tsrugogne kamrutanru.
Gi rixanu wanna koxa wane ya meyiwlu yegi.

Pogirchi gitakanru wgene gituukaaka

46 Giyagni Kana yatnaka Geso, Kalilesreta, wa gonga winga kam-
rutyawaka. Kapernawo rawanata satu pogirchi gitakanru. Wale wgene
yayixa. 47 Wale yijnakyegitinitkalu Geso Gote ruyakatyatka. Kalile
rapokatka. Geso yegi ya. Ragjitlu yopikinripa rutuukakyaplu gituru, gi
rixanu rupnakastsinatkani. 48 Giyagni Geso wane china, “Gma metkamkalu
getkalurkaka, ga wa koglajrukaka, gi galixanu.”
49 Pogirchi gitakanru wane chinru, “Nutsrukate, pyopikanu ma mup-
nakanuwa noturu.”
50 Wane chinru Geso, “Pyanutka. Puturu giweka.”
Wa jeji galixlu wa tokanchi Geso wane chinyalu. Yatka. 51 Wa yopikam-
tinitka wayegrene gishpakamta yoptotpatkaluna. Runkakluna. Wane chin-
runa, “Puturu giweka.”
52 Giyagni repomgana gipapko yinuwaka giglewleta. Wane chinruna,
“Kapetgogne rutmayitini, rupachwalgatka.”
53 Giyagni ruru gimatlu wanepapkonwa Geso wane chinru, “Puturu gi-
weka.” Ralixa wale, ga wa pejnuruneko gipji gajene.
54 Wa tye gepi chininri getkaluru kamrutatnaka Geso, Gote ruyakatinitka.
Kalile yinitka.

5

Yayixachri, Wetesta gajeru

1 Wanepnute meyiwlugognetnakni Goteyonenu. Gerosale kanika Geso.
2 Wa Gerosale, gowegane gipgyaptotestsi, waneru kawjetikwaka. Gewrey-
one tokanu wane chinika Wetesta. Wale waneya pamyotamnukaka. 3 Wane
ruklugna gixolune yayixachine, maygalene, yokmatachine, giprigmaneta-
chine. Kagwakluna rakaykokgatikolupa gonu. 4 Gi rixanu gipapko gapokini
Gitsrukaachitowreru gijrukini kawjetikwaka. Rakaykokgatlu wa gonu.
Rali gakaykokgatkoklunutka wa gonu, muchinanu gijrukgatachri kaw-
jetikowakaya, wale gituka gi gixachrikokta yayixlu chinanu. 5 Wanenanru
satu jeji mapamole yokgipi walapu yayixachrinatka.

6 Wa Geso getinri tye giklugachri, wa rumatinri gowukshini potu wane
rawinri, wane chinru, "¿Paluka giglewletge?"

7 Rugitlu wa yayixachri, "Gitsrukaachi, maleshayanno jeji nyoshmak-
jerupmaka wa kawjetikowaka wa rakaykokgatkoklunupa gonu. Wa
nunakopshini gita satu gijrukgata muchinanu gitaya."

8 Wane chinru Geso, "Pyotunotanu. Pkoschekjekotanu. Pyanutka."
9 Waneklu ruglewatatka jeji. Koschekjekotatka. Yanamtatka.

Geso jigyegitka wa gapnanutikalurgogne kaspukapgutatinri

Gapnanutikalurgognenwa walegogne. 10 Giyagni wa Goteyone
wane chinru wa gigletkalurutka, "Gapnanutikalurugognewani.
Ginanshichkalurni wa panikjekotinripa."

11 Wale gigitna, "Nugletjeru Walepotuko wane chinno, 'Pkoschekjekotanu.
Pyanutka.' "

12 Giyagni repomgaluna, "¿Giru jejni wa wane chinyi, 'Pkoschekjekotanu.
Pyanutka?' "

13 Wa gigletkalurutka gi gimatlu gi gixachritkani. Gi rixanu Geso
gixrikamta, gi rixanu gi gepikna yine wane.

14 Wanepnute kpashiwakapji Geso gikshikyalu. Wane chinru, "Pet-
inwa. Pugletikolutka. Gi wa wanepnuteko pmukochirewatanutka, wane
pnuterutu ma munyegityanpatkayi."

15 Wa jeji galimta. Runkakapna Goteyone, Gesoktanwa rugletjeru. 16 Wale
chinanu wa Goteyone kojwakananumtlu Geso. Raluka giylaletluna, gi rix-
anu wa tyekaka kamruta gapnanutikalurgogneko. 17 Wa Geso wane chinna,
"Xangognenanu kamrurewata Nuru, ga wa Gita koxa kamrurewata."

18 Giyagni wale chinanu pnute raluka giylaletluna Goteyone, gi rixanu
gi wa gapnanutikalurgognepje gi rapnanuta, seyni wane china Ruru potu
rixinri Goyakalu. Goyakaluko pixka rixnawa.

Goyakalu Wgene gitakikolu

19 Giyagni Geso gigita. Wane chinna, "Galikakni, galikakni, wane nchingi,
gike rumkata kamrureta Walepje rixini Gituru, seyni wale rumkata wa
Ruru reta kamruretanru, gi rixanu klunerukta kamruta Goyakalu, Gituru
koxa waneko pixka gixa kamruretlu. 20 Gi rixanu Girchi galuklu Gituru.
Rekakgitlu pejnurkakako Wale kamrutanru. Tyekaka pnute tsru kam-
rurchi rekakgitanru wa gixa giglajitinripa. 21 Gi rixanu Girchi wane gixa
yotunkakletna gipnachine. Ruweekakna. Waneko pixka koxa rixa Gituru.
Girukokta raluka giweekakleta, ruweekaklu. 22 Gi rixanu Girchi gikena
ruklukanuwnayegjixa. Seyni pejnuruko giklukanuwnayegjixlewlu reneklu
Gituru. 23 Kagwakpiratyapluna Ruruko pixka wa Gituru wa pejnuruneko.
Wa Gituru mkagwakpiratkatu, gi koxa kagwakpiratlu Girchi wa yokanat-
jeru.

24 “Galikakni, galikakni wane nchingi, ntokanu yijnakotachri, nyokanat-
jeru galixachri waneylu ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. Male-
shayaplu ruklukanuwninripa. Gipnaluya rushpakamtya. Jigloklu gi-
weklu. 25 Galikakni, galikakni wane nchingi, rapokanu gigogne, xawaknini
wa gipnachine yijnaktokanutinipno Gita Goyakalu Wgenno. Yijnako-
tachine giwekanu. 26 Gi rixanu Girchi waneylu giweklu Walenanuko.
Reneekoxlu Gituru waneko pixka nixinripa wa waneyapno giweklu Gi-
tananuko. 27 Rutaakoxno nuklukanuwnayegjixlewatinripa gi rixanu Yineru
Wgenno.
28 “Gi giglajitanu tyeya, gi rixanu rapokanu gigogne wa pejnuruneko
yomlechi gwachine yijnaktokanutanno. 29 Kigleru kamrutachine gish-
pakanu yotunruyapa ruwekinripna. Wa gektutu kamrutachine yotuno-
tanna ruklukanuwnayegjixikolupna.

Kristo gipgujtatachine

30 “Gike numkata kamrureta Gitapje nixini. Nyijnakotyawaka waneko
pixka nixa giklukanuwnayegjixlewleta. Wanepotukni wa nuklukanuw-
nayegjixlewle. Gi rixanu gi nujgalu Gitako nushinikanru, seyni wa
nyokanatjeru gishinikanru. 31 Wa Gitnanuko gipgujtatinwa, wa nupguj-
talewle gi wa galikakpotunanni. 32 Satni wa gipgujtatno. Numata Gita wa
rupgujtatanru Gitaya wanepotukni wale.
33 “Gixa yokanatna yine Gwa yegi. Wale gipgujtatlu galikakpotunanu
tokanchi. 34 Gi wa nyoptotlu wa yineru gipgujtalewle. Seyni tyekaka nchina
wa gixa gognetkakikolupa. 35 Gwanwa katalu xirnachri, pokamlatachri. Wa
gixa galuka gimuwlepotuta pshinitsonu pokamlanuya.
36 “Waneyno Gita tsru potu gipgujtalewlu Gwanu pnute. Gi rixanu
Girchi genekyano kamrurchi npoyagkakinripa. Waleko kamrurchi nkam-
rutanru, waleko gipgujtatno wa Girchi yokanatno. 37 Wa nyokanatjeru
Girchi Walekni gipgujtatno Gita. Gi pagogneko gjemaplajitlu gixa. Gi
koxa getgetkowakatlu. 38 Gi koxa waneygi tokanu gaji gwachri. Gi rixanu
Goyakalu yokanatanruno, wa Gita gixa ma malixanutno. 39 Getjepotutanru
yonatkaluru tokanchi, gi rixanu gixa kagwaka waleya waneyapgi giwekinri
gike rixiniko mnikawnakatu. Wale tokanchinwa gipgujtatno Gita. 40 Gixa gi
galuka ginyegletno waneygi gixinripa giwekinripa.
41 “Gi nyoptotlu gimalwuru yineya.
42 “Seyni Gita gimatyegitgi wa maleshaygi Goyakalu galuklewle gixa
gwachri. 43 Gita gina Nuru giwakaya. Gi gyoptotno. Satumka ginanu
waleko giwakaya, wale gyoptotanu. 44 ¿Gi gixpoko galixleta gixa, gixkakluko
gimalwukakinri? Gi gijgalu wa satupjerutu Goyakalu kigle getle rixyapgi.
45 “Gi wa gyanshinikanutanru wa Gita jigyegitangi Girchiyegiya. Waneru
gjigyegitjerupa. Moysisni wa gixa kagwakanshinikanutanru. 46 Gi rixanu
gixa galixanmaklu Moysisi, gitkoxmaka galixanu. Gi rixanu Gitapirana
yonyegita wale. 47 Gma malixiniplu wale yonatanru ¿gi rixyawaka galix-
tokanutinno?”

6

Pamyo waragkane reta nachneta

1 Wanepnute Kalile tsru wenne wakanute yatka Geso. Walenwa Tiwerya
wenne. 2 Gixolune yine gomkagitlu, gi rixanu getkalurkaka retna, Wale
kamrujetanru yayixachineya. 3 Magka kanika Geso. Wane tuplata yimak-
leneyma. 4 Gi gowukatkalu Tsru Giknoglushgogne, Goteyone meyiwatinri-
gogne.

5 Giyagni tunogiygaleta Geso. Retna gixolune yine ginyegityawaklu. Geso
wane chinru Wilipi, “¿Ginaka wagjitapinro jimapro wa nikinripna wanna?”
6 Yantaletyalu wane chintokanuta, gi rixanu Wale gimatlu kamrutanrupa.
7 Wilipi gigitlu, “Gepi pacha wenroluto jimapro gi poyagotanu satkaka
ptsotsotajkaka yoptotinripna.”
8 Satu yimakleru Gantirishi, Simo Petro gepuru, wane chinru, 9 “Gewlu
satu mturu waneylu pamyo jimapro triko pixkalutu kamrutikaluru, ga wa
gepi shima. Seyni ¿klu kigleylu wane pejnurune chinanu?”
10 Giyagni Geso wane china, “Ntuplakakanna yine.”
Waneru tsru peklomta. Tuplatna. Pamyo waragka getko jejine. 11 Giyagni
Geso gwalo jimapro. Rali poyagnutletinri, Wale geneksatna yimaklene.
Wa yimaklene geneksatna tuplatachine. Waneko pixka rixlo shima
ralukyawakpotukna.
12 Wa jinanu rixinitkana, wane chinna yimaklene, “Gapatjetanru wa
gixetachri psojkaka gike ma salewninitipa.”
13 Giyagni rapatjetluna. Pamole gepi kojita tsepotna psojkaka wa pamyo
jimapro triko pixkalutu kamrutikaluru, ruxetanruna nikanatachine.
14 Giyagni wa jejine getinri getkaluru wa Geso kamrutanru, wane chinna,
“Tyenwa galikakpotunanu tokanchi geneklewatachri tyechijne ginachripa.”

Tsru wenu gogote yapamta Geso

15 Giyagni rumatini Geso wa rushinika kashretyapluna pogirna ru-
takyapluna, ruxrikamtatnaka. Magka ya Walepje.
16 Kayi chininitka. Yopikamtna. Wenu yana yimaklene. 17 Kanawa
ruptekna. Tsru wenu wakanute, Kapernawosreta, yanna. Mapshagatkalu.
Gi wa runyegitawana Geso. 18 ¡Gi psoshpurgananuktalu tsru wenu, tsru ra-
wokannipgyale chinanu! 19 Giyagni ranikgatnimkatkana. Gepi waragkastsi,
mapa waragkastsi getko gowuknu yatkana. Retluna Geso. Tsru wenu gogote
yapamta. Gi gowukatkalu kanawa yegi. Pikanna.
20 Wa Wale wane chinna, “Gitni. Gi mpikanu.” 21 Giyagni raluka yoptolta-
pluna kanawaya. Wanekluyakawa tutspaka kanawa rushinikyawakna chiji.

Gixolune yine gijgalu Geso

22 Waleprika gixolune yine tsru wenu wakanute gwachine getlo maleshlo
sato wanepnute kanawa. Satopjero. Ga wa Geso gi gipteklo wala yi-
makleneyma. Wa yimaklenepje yatka. 23 Seyni wa Gitsrukaachi gali
poyagnutletlo jimapro, Tiweryawnaga tuknogamtya kanawkaka. Tiwerya
giyakatyachrokaka. 24 Giyagni wa gixolune yine geta gi wa Gesoko wanetka,
gi wa yimakleneko. Wane retinitkana gixolune yine, kanawa ruptekatkana.
Kapernawo yatkana. Wane rujgiyatkaluna Geso.

Galikakpotunanu tengogne giyakatyachri jimapro

25 Tsru wenu wakanute rukshikinitkaluna, wane chinruna, “Rawi, ¿Giklu
papokatka gewi?”
26 Rugitna Geso. Wane china, “Galikakni, galikakni wane nchingi, gi
wa gijgano getkalurkaka getinri chinanu, seyni wa jimapro gnikinri ga wa
jinangi gixinri chinanu gijgano. 27 Gkamrurewatanu gi wa niikaluru gam-
gachri chinanu, seyni wa waneyapgi gwagognenatachri giwekinri mnikaw-
nakatupa niikaluru chinanu gkamrurewatanu. Walenwa Gita Yineru
Wgenno genekangi. Gi rixanu Girchi, Goyakaluko gimaxikoletno Gita.”
28 Giyagni wane chinruna, “¿Klu wkamrutanu wa Goyakalu kamrure
wkamruretinripa?”

29 Rugita Geso. Wane chinna, “Tyenwa Goyakalu kamrure, wa gixa
galixyaplu Wale yokanatanru.”
30 Giyagni wane chinruna, “¿Klu getkaluru koxa pkamruta Pixa wa
wetyaplu, wa walixyapyi? ¿Klu pkamruta? 31 Wutsrukatenni niklo mana
yineru mwiyawakanuya, yonchi chinyawaka: *Jimapro tengogne giyakaty-
achro roglutna.”*
32 Wane chinna Geso, “Galikakni, galikakni wane nchingi, gi wa Moy-
sisi genekgi wa tengogne giyakatyachro jimapro, seyni Nuru genekgi wa
galikakpotunanu tengogne giyakatyachri jimapro. 33 Gi rixanu Goyakalu
jimapre Walenwa tengogne gijrukyachri, tye psolchijne gajeneko genekgi-
wekletachri.”
34 Giyagni wane chinruna, “Gitsrukaachi, penekjetanwu tye jimapro.”

Geso, wa jimapro giwekikaluru

35 Wane chinna Geso, “Gitni wa jimapro giwekikalurno. Nunyegit-
jeru gi pagogneko nachiplu. Nalixjerupa gi pagogneko ronunnagate-
watanu. 36 Seyni wane nchingi gixa, getmakno. Gi galixa. 37 Pejnuruneko
Girchi genekyano ginyegitanno. Wa nunyegitjeru gi wa maleka nuknoklu.
38 Gi rixanu tengogne gijrukyachrino gi wa Gitako nushinikanru nkam-
rutinripa, seyni wa nyokanatjeru gishinikanru. 39 Tyenwa nyokanat-
jeru Girchi gishinikanru, wa pejnuruneko renekyano gi satuna gamganu,
seyni nyotunkakanru ralipregognepatka. 40 Gi rixanu tyenwa nyokanat-
jeru gishinikanru, wa pejnuruneko Gituru getachine, Wale galixachine
waneyapna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatu. Gita yotunkakanna
ralipregognepatka.”

Kegemgana Goteyone Geso chinanu

41 Giyagni Goteyone kegemgayegitlu wane chinre chinanu, “Gitni
jimaprono tengogne gijrukyachrino.”
42 Wane chinna, “¿Gi ge Gesokni wa tye, wa Gosi wgene, wa ruru, ga
wa runro wumatna? ¿Gi rixkoxge wane china wa Tye, ‘Tengogne gijruky-
achrino?’ ”
43 Geso gigita. Wane chinna, “Gi gkegemganu Gitaya gixkakluko. 44 Gi
satuna gimkata ginyegletno Gita wa Girchi nyokanatjeru ma kosetanutu.
Gita yotunkakanru ralipregognepatka.
45 “Yonatkalurni tokanchi geneklewatachine kirukateya: *Goyakalu yi-
makanna pejnuruneko.* Wa pejnuruneko Girchi yijnakotachine, yi-
maakalune runyegitnona. 46 Gi wa satu getyalu chinanru Girchi, seyni
Gitapje Goyakalu yegi giyakatyachrino netlu Girchi. 47 Galikakni, galikakni
wane nchingi, nalixjeru wale waneya ruwekinri gike rixiniko mnikaw-
nakatu. 48 Gitni wa jimapro giwekikalurno. 49 Gitsrukatenni niklo mana
yineru mwiyawakanuya, ga wa rupnanatkana. 50 Gitni wa jimapro tengogne
gijrukyachrino, wa tye nikachripa ma mupninitipa. 51 Gitni wa jimapro
giwekachrino, tengogne gijrukyachrino. Girukokta nikiniplu tye jimapro
ruwekgognenatanu. Wa jimapro Gita geneklepa walenwa nogitu neneklepa
ruwekinripna psolchijne gajene.”

Gesogitu ga wa gigraga

52 Giyagni Goteyone gejnugimyegkaka. Wane chinna, “¿Gi rixpoko genek-
letanwu Tye gigitu wnikyaplu?”
53 Wane chinna Geso, “Galikakni, galikakni wane nchingi, gma niikanu-
plu nogitu, Gita Yineru Wgenno ga wa gma muragragatkanuplu nograga,

maleshayapgi giwekinri gixa gwachri. 54 Wa nnikgitutjeru, nuragragat-
jeru waneylu ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. Gita yotunkakanru
ralipregognepatka. 55 Gi rixanu nogitni wa galikakpotunanu niikalurni,
ga wa nograga galikakpotunanu girkalurni. 56 Wa nnikgitutjeru, ga wa
nuragragatjeru Gita rawa. Wale Gita gwa. 57 Wane rixa yokanretno
Girchi giwekachri, ga wa Girchi chinanu nuweka, waneko pixka rixa wa
nnikjeru. Wale koxa giwekanu Gita chinanu. 58 Tyenwa jimapro tengogne
gijrukyachri. Gi wa gitsrukatenni pixka rixa, wa mana nikna. Wa gip-
nachinenatkani. Wa tye jimapro nikachri giwekgognenatanu gike rixiniko
mnikawnakatu."
59 Tyekaka wane china ginkaklewwakapjiya, Kapernawo Pokchi runkak-
lewanatya.

Wa Giwekikaluru Walenwa geneka giweklerewatachri

60 Wa gixo yimaklene yijnakonatinri, wane chinna, "Kgimlu tye tokanchi.
¿Katu gimkata yijnakletlu?"
61 Wa rumatini Geso Walenanuko wa yimaklene kegemginri tye tokanchi
chinanu, wane chinna Wale, "¿Tyerge gitspeekakgi? 62 ¿Gi gixpokotanu wa
getinipno Gita Yineru Wgenno teno nyinipa muchinanu nwanatyawaka?
63 Wa Giwekikaluru Walenwa geneka giweklerewatachri. Wa manchi gike
gaprini. Wa tokanchikaka Gita ginkakyagi, walenwa giwekikaluru ga wa
giweklu. 64 Seyni wanena pimrine gixate wa malixkane."
Gi rixanu Geso gimata yinuwakikoluyakawa ginnaktanwa malixkane,
katupni wa samyokjerupa. 65 Wane china, "Wale chinanu wane nchingi, gi
satuna gimkata ginreta Gita yegi ma muchichkanru Girchi."

Tokanchi giweklu mnikawnakatupirana

66 Wanepnute gixo yimaklene satkapa. Gi wa Waleyma yanatkana.
67 Giyagni wane chinna Geso wa pamole gepi, "¿Gi ge galuka yaleta gixa?"
68 Simo Petro gigitlu, "Gitsrukaachi, ¿katyegmaka gayanu? Pixa waneya
tokanchi giweklu mnikawnakatupirana. 69 Wixa galixa. Wumatyi wa
Kristoyi pixinri, Goyakalu giwekachri Wgenyi."
70 Geso gigitlu, "¿Gi ge ntsomitgi gixa wa pamole gepirungi? Ga wa gixa satu
kamchini." 71 Gota Giskaryote wa Simo wgenepiranni wane china, gi rixanu
walepni wa samyokjerupa. Walenwa pamole gepirune rixinrina.

7

Ma malixlena Geso gepurune

1 Wa wanepnute Kalile yapanata Geso. Gote gi raluka yapleta, gi rixanu
Goteyone galuka giylaletlu. 2 Gi gowukatkalu Goteyone meyiwatinrigogne,
wa Gimajechrigogne. 3 Repurune wane chinru, "Pyanutka gewiya. Gote
pyanutka. Wa pyimaklene koxa getyaplu pkamrujetanru. 4 Girukokta
galuka kpogiru gixleta gi yogimatlu kamrure. Tyekaka pkamrutinri, pupgu-
jetinwa psolchijne gajeneko yegi." 5 Gi rixanu gi wa repuruneko galixlu.
6 Giyagni wane chinna Geso, "Nopapko gi wa rapokawa. Seyni waney-
gognenangi wa gipapko. 7 Tye psolchijne gajeneko gi gimkata gayegixletgi
gixa. Seyni Gita rayegixna. Gi rixanu Gita gipgujtatna wanna wa mugletu
kamruretinrina. 8 Gixa kanikanu tye meyiwlu yegi. Gichi nkanikanu Gita
tye meyiwlu yegi. Gi rixanu gi wa poyagkaakawa nopapko."
9 Wane chininitkana, Kalile rutukatka.

Gimajechrigogne meyiwluyeglu Geso

10 Wa meyiwlu yegi kanikinitkana repurune, gowukshini kanikatka Geso
koxa. Gi wa gipgujewnachri, seyni pochkeru pixkako. 11 Giyagni rujgaluna
Goteyone meyiwluyegiya. Wane chinna, "¿Ginaklu wa Wale?" 12 Tsru gix-
axkaklu rixna gixolune yine Gesoya. Wa pimrine wane china, "Kiglerni."
Pimrine wane china, "Gike. Seyni Wale yokwitna yine."
13 Seyni gi satuna pgujetanwaka yanumsayegitlu Goteyone piklena chi-
nanu.

Kpashiwakapji runkaklewatya Geso

14 Ganikaji meyiwlu kanika Geso. Kpashiwakapji ya. Wane runkakle-
watya. 15 Giyagni ruglajitna Goteyone. Wane chinna, "¿Gi rixpoko gimatletlu
wa Tye wa yonchi? Gi wa yimaakalurni."
16 Geso gigitna. Wane china, "Nunkaklewle gi wa Gitanukni, seyni wa
nyokanatjerunni. 17 Girukta galuka kamruretlu nyokanatjeru gishinikanru
rumatanru nunkaklewlepirana, Goyakalunrege waka Gitako ntokanra.
18 Waleko tokanu ginkakletachri, waleko rumalwutikolu rujga. Seyni wa
yokanatjeru gimalwutikolu gijgachri, walenwa galikakpotunanu. Male-
shaylu wale mpoyagkaknuchi. 19 ¿Gi ge Tokanchi Yokanatkaluru renekgi
Moysisi, ga wa gixa gi satuna kamrutlu Tokanchi Yokanatkaluru? ¿Kluneru
chinanu galuka giylaletno?"
20 Yine gigita. Wane chinna, "Kamchi waneyyi. ¿Katu galuka giylaletyi?"
21 Geso gigitna. Wane chinna, "Satu kamrurchi nkamruta. Wa pejnu-
runekgi gixa giglajita. 22 Galikakni Moysisi genekgi wa sajruku gistak-
lewlu (seyni gi wa Moysisi runya, seyni wa gitsrukaachinni runya) ga wa
gapnanutikalurgogne gixa sajruka gistakletlu jeji. 23 Wa gapnanutikalur-
gogne sajruka gistakikolupa jeji wa Tokanchi Yokanatkaluru Moysisinu
ma kaspukikotupa, ¿gimtuwnayegitnoge gixa wa gapnanutikalurgogne nu-
tuukakpotutyalu satu jeji? 24 Gi gitakyagoklewatanu rixa getletikwaka
chinanu, seyni wanepotuko gitakyagoklewatanu."

¿Gi ge Walekni Kristo?

25 Giyagni wane chinna pimrine Gerosale gajene, "¿Gi ge Walekni wa Tye
wa raluka giylaletanruna? 26 Getanu. Gipgujewnachri yanumsata. Gike
chinruna. ¿Rumatatkaluna xani galikakpotunanu tsrukakalune wa Kristo
rixinri? 27 Seyni wa Tye wumatlu ginaka giyakatyachrini. Seyni wa Kristo
gininipa gike gimata ginakakta ruyakatini."
28 Giyagni kpashiwakapji runkaklewanatini Geso, saplewata. Wane china,
"Gimatno Gita. Ginaka giyakatyachrino gimata. Gi wa Gitako nushinikanu
nuna. Seyni wa nyokanatjeru galikakpotunanni Wale, wa gixa mumatanutu.
29 Gita gimatlu, gi rixanu Walenno. Ga wa Wale yokanatno."
30 Giyagni raluka kashretluna, seyni gi satuna gomyokyegitlu gi rixanu gi
wa gipapko gapokawa. 31 Gixo Wale galixachine wane gixolunetskala. Wane
chinna, "¿Wa Kristo gininipa, getkalurkakapa wa Tye kamrutanrupnutlege
kamrutanu Wale? Gike."

Gwariseyonetowrene yokanatka kashichyapluna Geso

32 Wa Gwariseyone yijnakotna gixolune yine kegemgiyawakna Walepi-
rankakako. Tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone yokanatna gi-
towrenna wa kashichyapluna.
33 Geso wane china, "Pshinitsonuchi numwamtangichi. Nyokanatjeru yegi
nyanutka. 34 Gijganmakno. Gi gikshikanutkano. Wa nwiyawakapa gixa gi
gimkata yaletanu."

35 Giyagni wa Goteyone wane chinkaka wannakakluko, “¿Ginaka rushinika
yaletge wa Tye wma mukshikyanpatkalu? ¿Rushinika yaletge gitspalat-
achine, Kriykonetskala gwachine yegi, runkaklewyegityapna Kriykone?
36 ¿Klupiranni wa tye wa Wale wane chinya? Wa, ‘Gijganmakno. Gi gik-
shikanutkano. Wa nwiyawakapa gixa gi gimkata yaletanu.’ ”

Gonu giwekachri yapgatyawaka pixka

37 Ralipregogne, tsru meyiwlugogne potu, Geso tunwata. Saplewata. Wane
china, “Girukokta gonunnagatewata runyegitanno. Ruranu. 38 Yonchi
chinyawaka, Gonu giwekachri yapgatyawaka pixka rixa gishpakletanu gi-
nanwakaya nalixjeru.” 39 Giwekikalurupiranni china wa tye tokanchi, wa
ralixjenepa yoptotanrupni Wale. Gi rixanu gi rapyegitawana Giwekikaluru
Kpashiri, gi rixanu Geso gi wa royakawatyawaka jiglokawa.

Gixolune kotspalanshinikankaaka

40 Giyagni gixolune yijnakotinri tyepirana, pimrine wane china, “Ga-
likakpotunanni Tyenwa tokanchi geneklewatachri.”
41 Pimrine wane china, “Kristokni wa Tye.”
Pimrine wane china, “¿Kalilege ruyakatini Kristo? Gike. 42 ¿Gi ge wanekni
china yonchi wa Tawiklopisha, Wetle Pokchirge, Tawi gwanatyawaka, wane
ruyakatinripa Kristo?”
43 Giyagni wannakakluko kotspalanshinikankakna gixolune Geso chi-
nanuya. 44 Wa pimrine galuka kashretlu, seyni gikena gomyokyegitlu.

Gi pagogneko Wale pixka rixa ginkakleta satu yineru tye jeji pixka

45 Giyagni towrechine gapyegitna tsrukakalune sasertotene ga wa
Gwariseyone. Wane chinkana towrechine, “¿Klu chinanu gi ganiklu?”
46 Wa towrechine gigita, “Gi pagogneko Wale pixka rixa ginkakleta satu
yineru tye jeji pixka.”
47 Giyagni wa Gwariseyone gigitna. Wane chinkana, “¿Gixkoxnirge yok-
witkanatka? 48 ¿Ralixluge satu tsrukakalu, ga wa satu Gwariseyo? Gi
ralixluna. 49 Seyni wa nyi gixolune, Tokanchi Yokanatkaluru mumatkane,
kamakpiratkalunni.”
50 Wane chinna Nikotemo (Goyechno yayentapjeru. Walenwa Gwariscy-
one satute). 51 “Tokanchi Yokanatkaluru wixanu gi giklukanuwnayegjixlu
yineru ma muchinanu jempiranyegitkanuwalu, rumatikolupa wale kamru-
tanru.”
52 Rugitluna Nikotema. Wane chinruna, “¿Kalile gajerkoxlayge pixa? Petje-
tanru. Pumatanru. Gi pagogneko Kalile rupgujewnini tokanchi geneklewat-
achri.”
53 Satkaka gipji yatka.

8

Gimopatlewatachro

1 Wa Geso Goliwa Magkate yatka. 2 Goyechnokawpotuko kpashiwakapji
yatnaka Geso. Pejnuruneko yine ginyegitlu. Tuplata Geso. Runkaklewye-
gitna.
3 Wa yonchikgapine ga wa Gwariseyone ganiklo sato suxo Wale yegi.
Tkashichka tumopatlewanatyawakaya. Ganikaji rutaklona. 4 Wane chin-
runa, “Yimaklewatachri, twu suxo kashichka tumopatlewanatyawakpo-
tukoya. 5 Wa Tokanchi Yokanatkaluruya, Moysisi towutwu sotlujetikolupna
wane gixachrone. Ga wa Pixa, ¿gi pchina Pixa?”

6 Wane chinna yantaletyaluna rumkata jigyegletyapluna. Geso
yonogimta. Chiji yonawata gimyojiya. 7 Romkaga gepomsaletinitkaluna,
potukawata. Wane chinna, “Girukokta gixa satu mmukochiretu, wale gapka
ginkaganro sotluya.” 8 Rumepe yonogletatnaka. Chiji yonawatatnaka.
9 Wa yijnakotinitkana, yatkana. Satkaka yananumta. Muchinanu tsrut-
soleji potu ga wa gapkatatachripotunanuko. Gesopje giknokamtkatka, ga wa
suxo ganikaji gwanatachro. 10 Potukawatatnaka Geso. Gi satuna retatka.
Suxopjetkani. Wane chinro, “Suxo, ¿ginakatkana pjigyegitjene? ¿Gikena
giklukanuwnayegjixyi?”
11 Wala wane china, “Gi satuna, Gitsrukaachi.”
Geso wane chinro, “Gi Gitako giklukanuwnayegjixyi. Pyanutka. Gi wanep-
nuteko pmukochirewatanutka.”

Gesni wa tye psolchijne gajeneko pokamlatyegitachri

12 Wa Geso yanumyegitatnakna. Wane china, “Gitni tye psolchijne
gajeneko pokamlatyegitachri. Wa nomkagitjeru gi wa mapshagwaka
yananu, seyni waneyaplu pokamlalu giweekaklewatachri.”
13 Giyagni Gwariseyone wane chinru, “Pixnanuko gipgujtatnawa. Wa
pupgujtalewle gi wa galikakpotunanni.”
14 Rugita Geso. Wane chinna, “Gitnanukmaka gipgujtatnawa. Nupguj-
talewle galikakpotunanni. Gi rixanu numata Gita ginaka nuyakatya ga wa
ginaka nyanu. Wa gixa gi gimata ginaka nuyakatya ga wa ginaka nyanu.
15 Wa gixa giklukanuwnajixlewata rixpokmanetyawaka. Gita gi satuna
nuklukanuwnayegjixa. 16 Gita giklukanuwnajixlewatini nuklukanuwna-
jixlewle galikakpotunanni, gi rixanu gi wa Gitapjeni, seyni Gita ga wa
nyokanatjeru, Girchi. 17 Wa Tokanchi Yokanatkaluru gixanu wane yonatika:
Gepi jejine gipgujtalewle galikakpotunanni. 18 Gitni wa Gitnanuko gipgujtat-
nachriwano, ga wa nyokanatjeru Girchi gipgujtatno Gita.”
19 Wane chinruna, “¿Ginaklu Puru?”
Geso gigita, “Gi gimatno Gita, gi wa Nuruko. Gitamka gimatanu, Nurkox-
maka gimatanu.”
20 Tye tokanchikaka wane chinya Geso sroschi gignantakikwaka, kpashi-
wakapji runkaklewatini. Gi satuna kashichlu gi rixanu gi wa gipapko
gapokawa.

Nyiyawakapa Gita gixa gi gimkata wane yaletanu

21 Giyagni rumepe wane chinretatnakna Geso, “Nyanutka. Gijganmakno,
seyni gixapni gmukochire gimupnanuna. Nyiyawakapa Gita gixa gi gimkata
wane yaletanu.”
22 Giyagni wane chinna Goteyone, “¿Walenanuklege giylatinwa? Giyagoka
gonra wane china, ‘Nyiyawakapa Gita, gixa gi gimkata wane yaletanu.’ ”
23 Wane chinna Geso, “Gi wa teno gajengi gixa. Gitni wa teno gajerno.
Gixni wa tyechijne gajengi. Gi wa tyechijne gajerno Gita. 24 Giyagni wane
nchingi wa gmukochire gimupnanuna. Gi rixanu, gma malixkanupmakno
Gita nixinri gmukochire gimupnanuna.”
25 Giyagni wane chinruna, “¿Gi gixachriyi Pixa?”
Wane chinna Geso, “Wa muchinanu nunkakyagi. 26 Waneyno gi gepika
nunkakletpiranatyapgi, nuklukanuwnayegjixapgi, seyni wa nyokanatjeru
galikakpotunanni. Wa Waleya nyijnakotinri Gita, wale nunkakleta tyechi-
jneya.”
27 Wa Girchipirana runkakyana. Gi rumata jemluna 28 Giyagni Geso
wane chinna, “Wa gixa yotukinpatkano Gita wa Yineru Wgenno, waneklu

gimatanutkano wa Gita nixinri, ga wa gike nkamruta Gitnanuko, seyni
wa Girchi yegi numatinri wale nunkakleta. 29 Gitaymalu wa nyokanat-
jeru. Gi rutspaltapyano Gitapje nixinri Girchi. Gi rixanu Gita kamrujetlu
rugleretjetyawaka." 30 Tyepirana runkakletini, gixo galixlu Wale.

Galikakpotunanu tokanchi koshpakangi

31 Giyagni wane chinna Goteyone ralixjenetka, "Wa ntokanu gomkayegi-
tini, galikakpotunanu nyimaklenepgi. 32 Gixa gimatanru galikakpotunanu
tokanchi. Galikakpotunanu tokanchi koshpakangi wayegrechine gma mix-
initipa."
33 Rugitluna, "Gawraklopishanwu wixa. Gike wayegrenenanwu, gi pa-
gogneko. ¿Gi pchinkoxge Pixa, 'Gishpakachinepgi?' "
34 Rugitna Geso, "Galikakni, galikakni, wane nchingi, wa pejnuruneko
mukochri kamrutachine, mukochri wayegrenni. 35 Wa wayegrechri gi wa
panchi rawgognenatanu. Wgenchi gwagognenatanru. 36 Giyagni wa Gituru
koshpakinipgi, galikakpotunanu gishpakachinepgi. 37 Numatgi Gawraklop-
ishangi gixinri, seyni galuka giylaletno, gi rixanu wa ntokanu gi wa gwagi.
38 Gita ginkakletlu wa Girchistsi netinri, ga wa gixa kamrutlu wa girustsi
gjeminri."

Kamchi girutachingi

39 Rugitluna. Wane chinruna, "Wurni Gawrani."
Wane chinna Geso, "Gawra wgenengi gixkamka, Gawra kamrujetan-
rumka gkamrutanu. 40 Ga wa xani galuka giylaletno, jeji tokanchi ga-
likakpotunanu ginkakjerno. Wale tokanchi Goyakalu yegi njeminri. Gi wale
kamruta Gawra. 41 Gixa kamrutlu girni kamrure."
Wane chinruna, "Wixa gi wa gapoklewlu chinanu wushpakya. Pagirupje
waneywu. Walenwa Goyakalu."
42 Wane chinna Geso, "Wa Goyakalu girutkamka, galukanmakno galikaka.
Gi rixanu Goyakalu yegi nuyakatya Gita. Gewi napoka. Gi rixanu koxa gi wa
Gitako nushinikanu nuna, seyni Wale yokanatno. 43 ¿Klu chinanu gi gimata
jemlu nunkakletjetanru? Gi rixanu gi gimkata yijnakletlu ntokanu.

Gixni wa giru giyakatyachingi

44 "Gixni wa giru giyakatyachingi. Walenwa tsru kamchi. Giru get-
sotanrewle galuka kamrureta. Reyinuwakleyakawa kgiylalewaklerni wale.
Galikakpotunanu tokanchiya mwakatni wale. Gi rixanu maleshaylu wale
galikakpotunanu. Rayroklewatini, waleko rushinikanu china, gi rixanu
kayroklerni. Gayroklu girni. 45 Gixa gi galixno, gi rixanu Gita galikakpo-
tunanu nchina. 46 ¿Katu wa gixa gimkata gekakgi giklukanuwnaletyano wa
nmukochirewatinritka? Galikakpotunanu nchinini, ¿klu chinanu gi galixno?
47 Goyakalu yegi giyakatyachri yijnakotlu Goyakalu tokanu. Giyagni gi
gyijnakotlu gixa, gi rixanu gi wa Goyakalu yegi giyakatyachingi."

Gawrani mwakanuwa, Gitni

48 Rugitluna Goteyone. Wane chinruna, "¿Gi ge wanepotuko wchina wixa,
wa Pixni wa Samari gajeryi, ga wa waneyyi kamchi?"
49 Rugita Geso, "Maleshayno kamchi, seyni nkagwakpiratlu Nuru, ga wa
gixa mkagwakpiratkotu gixno. 50 Gi wa nujgalu numalwutikolupa. Waneru
wa nujga gimalwuretjeru. Waneru kgitakyagoklewakleru. 51 Galikakni,
galikakni wane nchingi, ntokanu gomkagitachri gike rixiniko retanru
gipukchi."

52 Wane chinruna Goteyone, “Xawakni wumatanatkayi waneyyi kamchi. Gawrani gipnana ga wa tokanchi geneklewatachinni. Ga wa Pixa wane china, ‘Wa ntokanu gimretachri gike rixiniko retumganru gipukchi.’
53 ¿Pixlege wa wutsrukatni Gawrani pnutepgutyi? Wale gipnachrinatka. Ga wa tokanchi geneklewatachinni gipnana. ¿Katu pixnawa Pixnanuko?”
54 Rugita Geso, “Gitnanuko gimalwutinwa, gike gaprini numalwure. Nuru genekno numalwutikolupa. Walenwa wa gixa Goyakalute nchinanru.
55 Gixa gi gimatlu, ga wa Gita gimatlu. Gi numatlu, nchinanmaka Gita, gixa pixkamka nixanu kayroklerupmakno. Seyni numatlu. Numretatokanutlu.
56 Gawrani gitsrukatni rumuwatni retgognetinno nogogne. Retlu ga wa rumuwatni.”
57 Giyagni wane chinruna Goteyone, “Gi pamyomole walapuunawayi. ¿Petnirge Gawrani?”
58 Wane chinna Geso, “Galikakni, galikakni wane nchingi, Gawrani mwakanuwa, nwatka Gita.”
59 Giyagni koscheksotletna sotlujetyapluna. Wa Geso yogimata. Kpashiwakapji rushpakamtya.

9

Jeji rushpakiniyakawa maygaletu rutuukaka Geso

1 Wane yapamtini Geso retlu satu jeji rushpakiniyakawa maygaletu.
2 Yimaklene gepomgalu. Wane chinruna, “Rawi, ¿katu mukochirewata, waleko waka rurune, wa maygaletu rushpakinriya?”
3 Rugita Geso, “Gi tyeko mukochirewata, gi wa ruruneko, seyni wa Goyakalu kamrure gipgujewninripa waleya. 4 Numkata kamrurewleta wa nyokanatjeru kamrurkaka gogikopshini. Goyechno gina. Waneklu gikeko gimkata kamrurewleta. 5 Tyechijne nwakopshini, tye psolchijneko pokamlatachrino.”
6 Wane chininitka, chiji rutskagata. Rugakajpatlu gitskagaya. Maygaletuygale sagajpatlu kajpa. 7 Wane chinru, “Gajewa. Kawjetikwaka Silowega perkapinwa.” Silowe walenwa yokaakaluru, Yokanatkaluru. Giyagni wane ya. Rerkinawa. Getachri ginatka.
8 Giyagni wa rumwastsitanune, ga wa muchikawa retanatjene wa maygaletu rixanatini, wane chinna, “¿Gi ge walekni wa tye, wa tuplajenatachri gagjijenatachri?”
9 Pimrine wane china, “Walekni.”
Ga wa pimrine wane china, “Gike, seyni wale pixka rixa.”
Waleko wane china, “Gitakni.”
10 Giyagni wane chinruna, “¿Gi pixpoko gimrekgaletatka?”
11 Rugita wale. Wane china, “Wa jeji Geso giwakatletachri, kamrujpatlu kajpa. Sagaygaletno. Wane chinno, ‘Gajewa. Silowega perkapinwa.’ Wane nya. Nerkinawa. Netatka.”
12 Wane chinruna, “¿Ginaklu Wale?”
Wale wane china, “Goo. Gi numata.”

Gwariseyone gepomgalu maygaletunanu

13 Gwariseyone yegi ranikluna maygaletunanu. 14 Gapnanutikalurgognenwa Geso kamrujpatlu kajpa, rumrekgakakatkalu. 15 Giyagni rumepe gepomgaletatnakluna Gwariseyone gi rixpoko getletatka. Wale wane chinna, “Kajpa sagaygaletno. Nerkinawa. Netatka.”
16 Giyagni pimrine Gwariseyone wane china, “Tye jeji gi wa Goyakalu yegi giyakatyachrini, gi rixanu gi wa gapnanutikalurgogne rapnanuta.”

Pimrine wane china, “¿Gi rixpoko gimkata kamruretlu tyekaka getkalurkaka satu jeji kmukochireru?”
Wannakakluko kotspalanshinikankakna. 17 Giyagni rumepe wane chinretatnakluna maygaletu, “Ga wa pixa, ¿gi pchina pixa Waleya, gi rixanu rumrekgakakyi?”
Wale wane china, “Tokanchi geneklewatachrini.”

Gwariseyone gepomgalu maygaletunanu giru

18 Giyagni gi ralixpiranyegitluna Goteyone wa maygaletu rixanatinri, ga wa retinritka. Gi ralixluna tomginpotunanukna rurune rugletaygaletikolutka. 19 Repomgakna. Wane chinkana, “¿Tyenwa gituru, wa gixa wane chinanru maygaletu gishpakyachri? ¿Ga gi rixpoko getletatka?”
20 Giyagni rugitna rurune. Wane chinna, “Wumatlu tyenwa wixa wgene wa maygaletu gishpakyachri. 21 Gikta rixpoko getletatka gi wumata. Katukta gimrekgakaklu gi wumata. Gepomganru wale. Tsrutkani wale. Walenanuko ginkakletinwa.”
22 Wane chinna rurune gi rixanu Goteyone pikanna. Gi rixanu Goteyone yijnaakakatkana wa satu gipgujtatinri wa Mesiya rixinri, ruknooko maleka ginkaklewawakapjiya. 23 Giyagni rurune wane china, “Tsrutkani. Gepomganru wale.”

Satupje numata

24 Giyagni rumepe tomgaletatnakluna wa jeji maygaletunanu. Wane chinruna, “Pumalwutanru Goyakalu. Wixa gimatlu tye jeji kmukochirerni.”
25 Giyagni wale gigita. Wane china, “Kmukochireru rixinri, gi numata. Satupje numata, wa maygaletu nixanatinri, xawakni netatka.”
26 Giyagni rumepe wane chinretatnakluna, “¿Gi rixpokotyi? ¿Gi rixpoko gimrekgakakletyi?”
27 Rugitna, “Nunkakatkagi. Gi wa gjemno. ¿Klu chinanu galuka yijnakletatnaklu? ¿Gixkoxlege galuklu wa yimaklengi gixinripa?”
28 Yangaluna. Wane chinruna, “Pixni wa yimakleryi, ga wa wixa Moysisi yimaklenwu wixa. 29 Wixa gimata wa Moysisi ruynumsata Goyakalu. Ga wa Tye, gi wumata ginaka runya.”
30 Rugita wa jeji. Wane chinna, “Galikakni giglajruni wa gixa gi gimatlu ginakakta runya, ga wa rumrekgakakno. 31 Wumata wa Goyakalu gi yijnakotna kmukochirerune, seyni wa satu Goyakalu yonogyegitachri, ga wa Wale gishinikanru kamrutachri, wale yijnakota. 32 Gi pagogneko jempiranyegitka wa satu gimrekgakakyawakatkalu wa maygaletu gishpakyachri. 33 Goyakalu yegi ma muyakatkanumka wa Tye gikemka rumkata kamruretanu.”
34 Rugitluna. Wane chinruna, “Psolpotuyako mukochri gimushpakachriyi, ¿ga wa pixa ginkaklewyegitwu wixa?”
Maleka ruknokluna.

Maygalene

35 Yijnakota Geso wa maleka ruknokyawakluna. Rukshiklu. Wane chinru, “¿Palixluge wa Goyakalu Wgene?”
36 Rugita wale. Wane china, “¿Katni Wale, Gitsrukaachi, wa nalixyaplu Wale?”
37 Wane chinru Geso, “Petatkalu. Walekni giynumsatyi.”
38 Wale wane china, “Nalixa, Gitsrukaachi.” Yoptsojityegitlu.
39 Wane china Geso, “Giklukanuwnayegjixlewlu chinanu, Gita gina tye psolchijneko, retinripna metkane, ga wa maygalene rixinripna getachine.”

40 Wa pimrine Gwariseyone Wale yegi gwanatachine yijnakotlu Wale.
Wane chinruna, “¿Wixkoxlege maygalenwu?”
41 Wane chinna Geso, “Maygalengi gixkamka, gimka kmukochirepgi. Ga
wa xani gi rixanu gixa wane china, ‘Weta,’ giyagni gmukochire waneygi.

10

Geso ginkakle: Yapkaklu gowegane prijerepiranaya

1 “Galikakni, galikakni, wane nchingi, wa gowegane prijere gipgyaptot-
potuko mjiglokikatu, seyni pnusretako ratskomtya, walenwa kachowguru.
2 Wa gipgyaptopotuko jiglokyachri, Walenwa gowegane girukotachri. 3 Wale
chinanu kotpukgipgyaptoteta wa gipgyapto gajeru. Gowegane yijnak-
tokanutlu. Rowegatene tomga satkaka tgiwakaya. Koshpakna. 4 Wa pejnu-
runeko Walenune koshpakinitkana, kosekamtatkana. Gowegane gomkag-
itlu gi rixanu rumatatokanutluna. 5 Gi wa romkagitanruna pnu gajeru, seyni
rasukinrina wale, gi rixanu gowegane gi gimatatokanutna maleka gajene.”
6 Tye yapkaklu tokanchi Geso ginkakna, seyni wanna gi gimata jemlu
klunwa wane chinyana.

Gesni wa kigleru kgirukotaprakleru

7 Giyagni Geso gimepe wane chinretatnaka, “Galikakni, galikakni wane
nchingi, Gitni wa gowegane gipgyaptotno. 8 Pejnuruneko muchinanu gi-
nachine Gitaya kachowgurunni, seyni wa gowegane gi yijnakotna. 9 Gitni
wa gipgyaptono. Gitaya jiglokyachri rognetkaako. Jiglokjetanu. Rushpak-
jetanu. Rukshikjetanru nikyawakapa. 10 Wa kachowguru gina walepje
chinanu, chowguwatinripa, ga wa ruylalewatinripa, ga wa nikatlewatin-
ripa. Gita gina waneyna rixinripna ruwekinrina, ga wa ponikowa giwekket-
inripna.
11 “Gitni wa kigleru kgirukotapraklerno. Kigleru girukotapratachri ruwek-
inri rutaka gowegane chinanu. 12 Wa wenutkalurni, wa girukotapratachri
migje, kgowegateru migje, retapinri kewetna ginachri, ruknokamtna gowe-
gane. Rasukatka. Kewetna kashichanna. Rakapalatna gowegane. 13 Wa
wenutkaluru gasuka gi rixanu wa wenutkalurni. Gike rixluna wa wale wa
gowegane.
14 “Gitni wa kigleru kgirukotapraklerno. Numatna nowegatene. Wa
Gitanune gimatno. 15 Waneko pixka rixa gimatletno Gita Girchi, ga wa Gita
gimatlu Girchi. Nutaklu nuwekinri gowegane chinanu. 16 Pimrone koxa
waneyno gowegane, tye prijere mwakane. Wanna koxa numkata gwapleta.
Yijnaktokanutannona. Waneplu satupje rapatyawakapna gowegane, ga wa
satupje girukotapratachri. 17 Giyagni Girchi gishinikno gi rixanu nuwekinri
nutaka numepe yoptoletyapatnaklu. 18 Gike konanno nuwekinri, seyni
Gitako gitaklu Gitanuko. Nutaaka nutakyaplu. Nutaaka numepe yoptoletya-
patnaklu. Wane rixa yokanretno Nuru.”

Kotspalanshinikankaklu Goteyonkakluko

19 Wanetnaklu kotspalanshinikankaklu Goteyonkakluko tye tokanchi chi-
nanu. 20 Gixolune wane china, “Kamchi waneylu. Seprolokachrini. ¿Klu
chinanu gyijnakotlu?”
21 Pimrine wane china, “Gi wa kamchichachri tokanni wa tye. ¿Kamchirge
gimkata gimrekgakakletlu satu maygaletu?”

Nowegatene jematokanutno

22 Gerosale waneru meyiwlugogne, wa kpashiwakapji gitaakoklungogne.
Ginapukluni. 23 Kpashiwakapji yotaljeta Geso, gitamnu Salomonu.

24 Giyagni sajrukluna Goteyone. Wane chinruna, "¿Giklunanu pali
kojwakanshinikanretanwu? Wa Kristo pixinipa, punkakanwu
pgujetanwaka."
25 Rugitna Geso, "Nunkakatkagi. Gi galixa. Wa nkamrurkaka Nuru
giwakaya, waleko gipgujtatno Gita. 26 Seyni gixa gi galixa gi rixanu gi wa
nowegatengi. 27 Nowegatene jematokanutno. Gita gimatna. Romkagitnona.
28 Gita genekna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatu. Gi pagogneko
ramganna. Gikena koshripatanna nomyoya. 29 Nuru, nenekjeru, pejnurune
pnute tsruni Wale. Gikena gimkata koshripletna Nurumyoya. 30 Gita ga wa
Girchi satupjerunwu."

Goteyone galuka sotlujeretlu Geso

31 Rumepe koscheksotleretna Goteyone sotlujetyapluna. 32 Rugitna Geso,
"Gixo kigleru kamrurchi nekakgitgi Girchiya. ¿Giru kamrurchi tyekaka
chinanu nsotlujetanmakno?"
33 Rugitluna Goteyone, "Wa kigleru kamrurchi chinanu, gi wa wsotluje-
tyi, seyni wa mupashiregnuchi chinanu wsotlujetanmakyi, gi rixanu Pixa
yinerukyi Goyakalu putaknawa."
34 Rugitna Geso, "¿Gi ge yonatka wa Tokanchi Yokanatkaluruya gixanu:
Gita wane china, goyakalungi?
35 "Wane chininna goyakalune wanna Goyakalu tokanu genekikolune, ga
wa yonchi gi rumkata kaspukletko, 36 wa Gita Girchi kpashiri gitakanruno,
tyechijne yokanatanru, gixa wane china, 'Mupashiregnuchi pchina,' gi rix-
anu wane nchina, 'Gitni Goyakalu Wgenno.' 37 Gimka Nuru kamrure nkam-
rutanu, gi galixanno. 38 Wa nkamrutinri, gimka galixanno Gita, galixanru
kamrurchi, gimatyapatkalu, gimatgognenatinripa wa Girchi gwano Gita, ga
wa Gita Girchi nwa."
39 Giyagni rumepe galuka kashretmakluna, ga wa Wale gishpakamta
wannayegiya.

Rumepe Gorta wakanute yaletatnaka Geso

40 Rumepe Gorta wakanute yaletatnaka, wa Gwa muchinanu katlew-
jenatyawaka. Wane rawanata. 41 Gixo yayegitlu. Wane chinna, "Gwa
galikakni gi satuko getkaluru kamruta. Seyni Gwa ginkakletjenatanru wa
Tye ptowruko galikakni." 42 Gixo galixlu waneya.

11

Lasaro yayixinri

1 Yayixana Lasarni, Wetani gajerni, Mariya gwiyawaka pokchi, ga wa
tyegwaklo Marta. 2 Mariya, wa Gitsrukaachi pgamlugalo giyokachro, ga
wa tsheyjixitlu tojiwutsaya ga ga walanwa yayixyegwakatachro Lasarni.
3 Repurone yokanrewata Wale yegi. Wane chinjixluna, "Gitsrukaachi,
petanu, wa palukanruni yayixanatka."
4 Wa yijnakotinitka Geso wane china, "Tye yayixlu, gi wa gipukchipni
seyni rumalwutikolupa Goyakalu, wa Goyakalu Wgene gimalwutikolupa
Wale chinanuya."

Lasaro gipnale

5 Geso gishinikna Marta, ga wa tepuro, ga wa Lasaro. 6 Giyagni wa
jeminitka wa yayixinrinatka, wane rutukawa gepgogne wa rawanatyawaka.
7 Giyagni wanepnute wane chinna yimaklene, "Gote gayanutnaka."
8 Yimaklene wane chinru, "Rawi, tyegognekakniko, raluka sotlujeretany-
ina Goteyone. ¿Waneklege pyanutnaka?"

9 Rugita Geso, “Waneylu pagogne pamole gepi gora. Gogi yanini satu, gi
wa rutspeta, gi rixanu tyechijne pokamlatachini reta. 10 Wa satu goyechno
yanini rutspeta, gi rixanu maleshlu pokamlalu waleya.”
11 Rali wane chinretinitka, wane chinna, “Lasarni, walukanru, rapnanu-
tatka. Seyni wane nyanu. Nkomyekapanru.”
12 Giyagni wane chinruna yimaklene, “Gitsrukaachi, rapnanutini, ru-
tukanu.” 13 Wa Geso wane chinre wale gipnaleya. Wa wanna kagwaklu wa
rapnanushatinri rumkinriyapirana, china.
14 Giyagni Geso wane chinatkana pgujetanwaka, “Lasarni gipnanatka.
15 Numuwata gixa chinanu, gi wa wane nwanata, galixinripa. Seyni
gayanutka wale yegi.”
16 Giyagni Tomasu wa Gepirutu chinkaluru wane chinna ruyimakikolune,
“Wane koxa gayanu wixa Waleyma wupninripa.”

Yotunru ga wa giweklu

17 Giyagni rapokinitka Geso, rumatatkalu gepkoxamkojgognetkani kap-
natikolutka. 18 Wa Wetani gi gowukayatkalu Gerosale, mapa getko kilo-
metroni. 19 Gixo Goteyone ginyegitlo Marta ga wa Mariya yegwakluniyna
rumnankapkana. 20 Giyagni Marta jeminitka Geso gininritka, tyoptotaplu.
Ga wa Mariya panchi tuplanata.
21 Giyagni Marta wane chinru Geso, “Gitsrukaachi, gewi pwanatkamka,
gimka rupnanni nyegwakluni. 22 Xani koxa numatlu wa pejnuruko
pagjityaplu Goyakalu, Goyakalu genekanyi.”
23 Wane chinro Geso, “Yotunotanu pyegwaklupa.”
24 Marta wane chinru, “Numatlu yotunotinripa yotunkoklunchipa
ralipregognepa.”
25 Wane chinro Geso, “Gitni wa yotunru ga wa giweklu. Wa nalixjeru rup-
nanmaka, ruwekanu. 26 Pejnuruneko giwekachine nalixjene gi pagogneko
rupnanna. ¿Gi ge palixlu tye?”
27 Wane chinru, “Gigi, Gitsrukaachi. Nalixatka gita Pixni wa Kristoyi,
Goyakalu Wgenyi, tyechijne ginachriyi.”

Geso chiyagata

28 Tali wane chinretinitka, talimta. Pochkeroko tomgalo tepuro Mariya.
Wane chinro, “Gewitkalu Yimaklewatachri. Repukyi.”
29 Wala jeminitka, giyampotu tpalnamta. Tyayegitlu. 30 Gi wa
pokchi rapokawa Geso, seyni wa Marta yoptotapyawakaklu rawanata.
31 Giyagni Goteyone panchi gwanatachine walayma tumnanukanatjene,
wa retinitkalona Mariya tunwamtinritka giyampotu, tushpakamtatka,
romkagimtlona. Kagwakna wa yomlechi tyinripa wane chiyamtapinripa.
32 Giyagni Mariya tapyegitinitkalu Geso, tetinri, chiji tapokamta gijixistsi.
Wane chinru, “Gitsrukaachi, gewi pwanatkamka, gimka rupnanni nyegwak-
luni.”
33 Giyagni Geso wa retinro chiyagatachro, ga wa walayma ginachine
Goteyone chiyaganatachine jigekanuwata ginshinikanuya. Kojwakan-
shinikanuta. 34 Wane china, “¿Ginaka gitakanru?”
Wane chinruna, “Gitsrukaachi, punanu. Petapanru.”
35 Chiyagata Geso. 36 Giyagni wane chinna Goteyone, “¡Getanru! ¡Gi
pagaluklenanukta rixlu!”
37 Wanna pimrine wane china, “¿Gi ge rumkatlu wa Tye wa maygaletu
gimrekgakakachri, gituukakletlu wale ma mupninitipa?”

Lasaro yotunkaaka

38 Giyagni Geso jigekanuwatatnaka Walenanuko. Yomlechi yegi rapoka.
Gitawakapnani, sotlu gishyatkaluru. 39 Wane china Geso, “Gkoschekanru
sotlu.”
Marta, wa gipnachri gepuro wane chinru, “Gitsrukaachi posunatkalu, gi
rixanu gepkoxamkojgognetkani.”
40 Geso wane chinro, “¿Gi ge wane nchinyi, palixini petanru Goyakalu
goyaknu?”
41 Giyagni koschekluna wa sotlu wa gipnachri gitakikowakaya. Wa
Geso teno yigata. Wane china, “Nuru, npoyagnutyi Pixa yijnakotyawakno.
42 Numata pyijnakjetno. Seyni gixolune yine chinanu wa sajrukachine, wane
nchina, wa ralixinripna Pixa yokanatyano.”
43 Rali wane chinretinitka, saplewata. Tsru tokanu rixa, “Lasaroo, tekali.
Pushpakanu.”
44 Wa gipnanatachri rushpakatka, gostumyotkaluru, ga wa gijixi
mkachrichrataya. Ga wa gigoji sapwakgojitka kasamalu.
Wane chinna Geso, “Gkaspukanru. Getasha yaletanru.”

Jemanshinikankakna ruylatyapluna Geso

45 Giyagni gixo Goteyone wa Mariya yegi ginachine, ga wa Geso kamru-
tanru getachine ralixluna Wale. 46 Wa wanna pimrine Gwariseyone yegi
ya. Runkaakana wa Geso kamrutanrupirana. 47 Giyagni wa tsrukakalune
sasertotene ga wa Gwariseyone gapatjetna jemanshinikankakjetikwaka
gajene. Wane chinna, “¿Gi wixanutka? Gi rixanu wa tye jeji kamrutlu gixo
getkalurkaka. 48 Wetasha wane gixletinri pejnuruneko galixanru. Runanna
Romanone. Konanunwuna gawiywaka ga wa wgirukotlewatyawaka.”
49 Wa Kaygwasu, satu wannate, wale walapu sasertotene gitsrukate potu
rixinri, wane chinna, “Gixa gike gimata. 50 Gi waleko gyanshinikanuta wa
rupxakyapwu wa satu jeji gipninripa yine chinanu, ma mamginitipna pejnu-
runeko yine.” 51 Gi wa waleko rushinikanu wane china, seyni wa sasertotene
gitsrukate potu rixinri wale walapu, tokanchi reneklewata. Wane china wa
Geso gipninripatka yine chinanu. 52 Gi wa wannanerupje chinanu, seyni
koxa wanerutupje rapatyawakapna Goyakalu wgenene wa gipalanatachine.
53 Giyagni walgogneyakawa jemanshinikankakna ruylatyapluna.
54 Giyagni Geso gi wane yapatka pgujetanwaka Goteyonetskalaya, seyni
wane yiyatka. Yineru mwiyawakanustsi gwachijnetachri ya, satu pokchi
Giprayi giwakatletachri. Wane rawanata yimakleneyma.

Yokanatkaluru kashichikolupa

55 Wa Tsru Giknoglushgogne Goteyonenu gi gowukatkalu. Walesreta rush-
pakyana gixo. Gerosale kanikna, Tsru Giknoglushgogne ma mapookanuwa,
kpashirine rutakikolupna. 56 Giyagni rujgaluna Geso. Kpashiwakapjiya tun-
watachine wane chinkakna, “¿Gi pixka getle gixlu? ¿Gi wa meyiwatikwaka
runanu?” 57 Tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone yokanrewatna,
wa katukokta gimata ginaka rawa, runkaklewatinripa wa kashichyapluna.

12

Ruyokjixitka Geso Wetaniya

1 Giyagni patsrujirgogne magatiniwa Tsru Giknoglushgogne, Wetani
rapoka Geso, wa Lasaro gwiywaka, wa gipnapachri wa yotunkakanru gip-
nachinetskalaya. 2 Giyagni wane ralpokotyaluna nachnewlupa. Marta
gitspaprota. Lasaro walenwa ruxiplatjeru nikikowakaya. 3 Giyagni Mariya

wa pgamlugalo ganikaji ginnu twapa, nartogapje kwenuru potu. Tuyokjix-
itlu Geso. Tsheyjixitlu tojiwutsaya. Psolupjiko tyapa pogamlunuta.
4 Satu yimakleru Gota Giskaryote, Simo wgene, wa samyokjerupa, wane
china, 5 "¿Klu chinanu gi tushankaka twu pgamlugalo wa mapa pachaproji
chinanu, kwamonurunnimka teneeko?" 6 Gi wa retwamonutya chinanna
wa kwamonurune, seyni gi rixanu kachowgurni wale. Sroschimapa ranika.
Rawjetlu tsapatkaluru.
7 Giyagni Geso wane china, "Petashatanro. Nkapnatikolgogne chinanu
tumretlo wa twu. 8 Gi rixanu wa kwamonurune gimwagognenata gixa, ga
wa Gita gi wa gimwagognenatanu."

Jemanshinikankakyegitluna Lasaro

9 Giyagni gixolune Goteyone gimata wa wane rawinri Wale. Gi wa Geso
chinanupje runna, seyni Lasaro koxa retapinripna wa yotunkakanru gip-
nachinetskalaya. 10 Jemanshinikankakna tsrukakalune sasertotene, Lasaro
koxa ruylatinripna. 11 Gi rixanu wale chinanu gixo Goteyone wane ya.
Ralixluna Geso.

Gerosale rapokinri gakagloklewatachri

12 Waleprikgogne gixolune yine gina meyiwlu yegi, gi rixanu yijnakotluna
Geso Gerosale yinripa. 13 Rawluna kasureru. Yoptotapluna. Saplewatna:
¡Poyagnu!
¡Giglenshinikanyegitkaluru Gitsrukaachi giwaka ginyachri,
Gisrayiline Pogire!
14 Geso gikshiklu mporo. Waletji tuplata. Yonchi chinyawaka:
15 *Gi pikanu, Siyo nshicho.*
Petanru. Pogire gina,
mporo wgenetji tuplatachri.
16 Muchinanu yimaklene gi gimata jemlu tyekakapirana, seyni royaknu
jiglokinitka Geso, waneklu rushinkapluna tyekaka yonatkaluru Walepirana,
ga wa wane rixluna tyekaka.
17 Giyagni wa gixolune Wale yegi gwanatachine, wanna gipgujtatlu
tomgiyawaklu Lasaro kapnaya. Gipnachinetskalaya yotunkaklu. 18 Wale
koxa chinanu yoptotapluna gixolune yine, gi rixanu jempiranyegitluna
Wale getkaluru kamrutinri. 19 Giyagni Gwariseyone wannakakluko wane
chinkaka, "Getlu. Gikegapri gkamruta. Getanru. Psolchijne gajeneko
gwagajxigitlu."

"Waluka getletlu Geso"

20 Kanikachine meyiwlu yoptsojityentapachinepaymana pimrine
Kriykone. 21 Giyagni wa nyi gapyegitlu Wilipi, Wetsayta, Kalilesreta
gajerunanu. Ragjitluna. Wane chinruna, "Wumole, waluka getletlu Geso."
22 Wilipi ginkakaplu Gantirishi. Gantirishi ga wa Wilipi ginkaklu Geso.
23 Geso gigitna. Wane china, "Nopapko gapokanu noyaknu njiglokinripa
Gita, Yineru Wgenno. 24 Galikakni, galikakni wane nchingi, Chiji ma
mujrukini trikoji, ma mupnakanu, walepje gituka. Wa rupninina, gixoji
rawini. 25 Ruwekinri galukachri, ramginina ruwekinri, ga wa ruwek-
inri gayegixachri tyechijneya, wale gimretanru ruwekinripa gike rixiniko
mnikawnakatupa. 26 Satu kamrurewyegitinno, romkagitanno. Ginakpak-
tano, wane koxa rawanu nkamrurewyegitjeru. Satu kamrurewyegitinno,
Nuru gitakanru kagwakpiratikolupa.

Yineru Wgene gimkata yotunkakletkota

27 “Xani nkojwakanshinikanuta. ¿Gi nchinanu? ¿Nuru, pognetkakanno
tyepapkoya? Seyni tye chinanukni tyepapko nuna. 28 Nuru, pgiwaka
gimalwutikolupa Pixa chinanu.”
Giyagni tengogne ruyakatya tokanchi, “Rumalwutikolutka Gita chinanu.
Rumepe gimalwutikolupa Gita chinanupa.”
29 Giyagni wa gixolune wane gwanatachine, yijnakonatachine, wane
chinna, “Rutlogleni.”
Pimrine wane china, “Goyakalutowreru giynumsatlu.”
30 Rugita Geso. Wane china, “Gi wa Gita chinanni runa tye tokanchi,
seyni gixa chinanu. 31 Xani ruklukanuwnayegjixikolna tye psolchijne
gajeneko. Xani tye psolchijne gajeneko gitsrukate, Satanasyo, giknookalu-
rupni maleka. 32 Wa yotukinpatkanona chijiya, pejnuruneko nkosetanu Gita
yegi.” 33 Wane china rumatkakyapna gi pixkalutu gipukchi rupninripa.
34 Giyagni rugitluna gixolune, “Wixa jemlu Tokanchi Yokanatkaluruya
wa Kristo gwagognenatanu. ¿Gi pchinkoxge Pixa: ‘Rumkata yotunkaakota
Yineru Wgene?’ ¿Gi gixachringe wa tye Yineru Wgene?”
35 Giyagni Geso wane chinna, “Pshinitsonu gixa yegi rawanu pokamlalu.
Pokamlalu waneyakopshingi gyananu, ma kashichkanupgi wa mapshagalu.
Wa mapshagwaka yanachri gi wa rumata ginakakta ya.

Goteyone malixle

36 “Pokamlalu waneyakopshingi galixanru pokamlalu, wa pokamlalu
wgenene gixinripa.” Walekakapirana yanumsata Geso. Ralimta. Yogi-
matyana.
37 Gixomka getkaluru kamrugetanutna. Gi ralixluna Wale,
38 poyagkakikolupa wa tokanchi Gisayiya tokanchi geneklewatachri
chinyawaka:
Gitsrukaachi, ¿katu galixlu wunkakletanru?
¿Katu gekakgitka wa Gitsrukaachimyo?
39 Wale chinanu gi rumkata galixletna, gi rixanu rumepe wane chinretat-
naka Gisayiya:
40 *Maygalene rixkakna.*
Shikowgajkakna.
Giygaleyna ma metinitipna.
Ma mumata jemgajitinipna ma kashrijetikotupna.
Nma mutskalakyanupna.
41 Tyekaka chinjeta Gisayiya wa retinri wa royaknu, Walepirana ruynumsat-
inri.
42 Wane gixkamka, seyni wa tsrukakaluneko gixo galixlu Wale, seyni
wa Gwariseyone chinanu gi wa rupgujtatluna, ginkaklewwakapji ma mu-
knokikotupna. 43 Gi rixanu ralukpotutluna yine gimalwure Goyakalu gimal-
wure pnute.

Geso tokanu giklukanuwnakaklewatinri

44 Saplewata Geso. Wane china, “Nalixjeru gi Gita ralixa seyni wa
nyokanatjeru galikaka. 45 Wa netjeru retkoxlu wa nyokanatjeru. 46 Gitni
pokamlalno tye chiji ginachrino wa pejnuruneko nalixjene mapshagwaka
mawinitipna.
47 “Satu jeminri ntokanu, gi wa ralixanru, gi wa Gita giklukanuwnayegjix-
anru. Gi rixanu gi wa nuna nuklukanuwnayegjixyapna tyechijne gajene,
seyni nognetkakyapna tyechijne gajene. 48 Nuknokjeru, gi wa yopto-
tokanutno, waneru wa ruklukanuwnayegjixjerupa. Wa tokanchi nunkak-
letanru, wale giklukanuwnakakanru ralipregognepa. 49 Gi rixanu gi wa

Gitako nushinikanu nunkaklewata, seyni wa nyokanatjeru Girchi, Wale
yokanatno wane nchinyawakapa, ga wa nunkakletanrupa. 50 Numatlu Wale
yokanatyawaka Walenwa giweklu gike rixiniko mnikawnakatu. Giyagni wa
Gita ginkakletanru wa Girchi chinyawakno, wane nchina ginkakleta."

13

Geso gerkajixitna yimaklene

1 Ma mapookanuwa meyiwlu Tsru Giknoglushgogne, rumata Geso
wa gipapko gapokinritka, tyechijne rushpakinripatka, Girchi yegi
yinripatka. Wane rixa gishinikletna Walenune tyechijne gwanatachine,
yoptukyawakpotuko rushinikna.
2 Rali nachinewletinitkana kamchi gajitletkakatkalu Gota, wa Simo
Giskaryote wgene, samyokyapatkalu. 3 Rumata Geso wa Girchi genekyalu
pejnurkakako, ga wa Goyakalu yegi giyakatyachri, ga wa Goyakalu yegi ya.
4 Palnatka nachnewluyegiya. Komkaga. Sheyipisama rawa. Saprikapchi-
jitnawa. 5 Wanepnute gerkapi rutakgatlu gonu. Yinuwaka gerkajixletna
yimaklene. Sheyipisama saprikapchijitanruya sheyityana.
6 Giyagni Simo Petro yegi runini, Petro wane chinru, "Gitsrukaachi, ¿Pixlege
gerkajixitanno?"
7 Rugita Geso. Wane chinru, "Wa Gita kamrutanru, gi wa xani pumata
jemlu. Wa gowukshiniyaka pumata jemanru."
8 Wane chinru Petro, "Gike pixiniko perkajixitanno."
Geso gigitlu, "Nma merkakanyi maleshayapyi Gitanuya."
9 Wane chinru Simo Petro, "Gitsrukaachi, gi wa nojixipje, seyni nomyo
koxa ga wa nojiwu koxa."
10 Wane chinru Geso, "Wa gerkakalurutka, gi wa magatatka. Satupjetkalu
wa gijixipje gerkako, seyni psoluyako powratka. Ga wa gixa powralungi,
seyni gi wa pejnurunekgi." 11 Gi rixanu rumatlu samyokjerupa. Giyagni
wane china, "Gi wa pejnurunekgi powra."

Gyimanrupa nekakgitgi

12 Giyagni rali gerkajixitletinitkana, wa rawamkatinitka, tuplatatnaka
nikikowakaya. Wane chinna, "¿Gi ge gimatlu wa nixyawakgi? 13 Gixa wane
chinjetno, 'Yimaklewatachri ga wa Gitsrukaachi.' Wanepotuko nchina, gi
rixanu Gitakni. 14 Maka Gita wa Gitsrukaachino ga wa Yimaklewatachrino
nerkajixitgi, gixa koxa gimkata gerkajixkakleta. 15 Gi rixanu gyimanrupa
nekakgitgi, gixa koxa kamrutyaplu nkamrutyagi. 16 Galikakni, galikakni
wane nchingi, wa wayegrechri gi wa rutsrukate pnute tsruni wale. Wa
yokanatkaluru gi wa yokanatjeru pnute tsruni wale. 17 Tyekaka gimatini,
giglenshinikanyegitkalunepgi wa wane gixinipa.
18 "Gi wa pejnurunekgi gixapirana wane nchina. Gita gimatna ginnanwa
ntsomitanune, seyni poyagkaakalurupa satu tokanchi yonatkaluru, wane
chinachri: *Wa Gitayma jimapro nikachri rumtukno yokwireya.*
19 "Xanigognenanu nunkakgi ma mapookanuwa, wa rapokinipa galix-
anno Gita nixinri. 20 Galikakni, galikakni wane nchingi, wa nyokanatanru
yoptotachri Gita yoptota. Ga wa Gita yoptotachri nyokanatjeru yoptota."

Geso ginkakletlu wa satu yimaklerni wa samyokjerupa

21 Wane chininitka Geso, kojwakanshinikanuta. Rupgujtalewata. Wane
china, "Galikakni, galikakni wane nchingi, satu gixa nchininri wale
samyokanno."

22 Giyagni yimaklene getjekaka. Gi rumatanshinikanutna katupiranni
wane china. 23 Waneru satu yimakleru Geso gishinikanru, Geso gitspanostat-
achri. 24 Giyagni Simo Petro gitnoyegitlu tye, wa repomgiyaplu katupiranni
wane china. 25 Geso gitspanostatachri wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿katni
wale?”
26 Giyagni rugita Geso, “Waleni Gita genekanrupa psoji gigakachri.” Wale
gigaklu psoji. Reneklu Gota Giskaryote, wa Simo wgene. 27 Psoji niklokinitka,
Satanasyo jiglokatkalu.
Giyagni Geso wane chinru, “Pkamrutanru giyampotu pkamrutanru.”
28 Gi satuna nikikowakaya tuplanatachine gimata klu chinanu wane
chinru. 29 Gi rixanu pimrine kagwaklu wa Gota ktsapane rixinri, Geso wane
chinru, “Pagjitanru wa walukanru meyiwlu chinanu, waka kwamonurune
renekanu pagixanu.” 30 Giyagni wale yoptotinitkalu psoji, waneklu rush-
pakamtatka. Goyechnotkani.

Gerotu yokanru

31 Giyagni rushpakamtinitka, wane china Geso, “Xanitkani njiglokanutka
noyaknu Gita Yineru Wgenno. Ga wa Goyakalu gimalwutikolpatka Gita chi-
nanu. 32 Goyakalu gimalwutikolupa Gita chinanu, Goyakalu chinanu koxa
Gita gimalwutikolupa. Xaniyakawa numalwutikolupa Goyakalu chinanu.
33 “Wiwine, pshinitsonu numwanutkagi. Gijganmakno. Wa Goteyone
nchinyawaka, wa nyiyawakapa Gita, gixa gi gimkata wane yaletanu. Wane
koxa nchingi gixa xani.
34 “Satu yokanru gerotu nenekgi, wa gishiniikakinripa. Gita
gishinikinikopixkagi, waneko pixka gixa gishiniikakletanu. 35 Wale
chinanu pejnuruneko gimatanu gixni wa nyimaklengi, wa gixkakluko
gishiniikakinripa.”

Geso ginkakletagnaputlu Petro nutatinripa

36 Simo Petro wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿ginaka pyanu?”
Geso gigitlu, “Wa nyiyawakapa Gita gi pumkata gomkagletanno wa xani.
Wa gowukshini pomkagitanno.”
37 Petro wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿klu chinanu gi numkata gomkagle-
tanyi wa xani? Pixa chinanu nutakanru nuwekinri.”
38 Geso gigitlu, “¿Gita chinanu putakanru puwekinri? Galikakni, galikakni,
wane nchinyi, ma yanumatkanuwa gaxawripa, mapa kata pnutatanno.

14

Gatnugapo, ga wa tokanchi galikakpotu, ga wa giweklu

1 “Gi gkojwakanshinikangajitinwa. Galixlu Goyakalu. Galixankoxno Gita.
2 Nurupji gixo gwikwaka wane. Wane ma mixkanumka, nunkakanmakgi.
Giyagni nyanuchi. Nalpoktapingi gwiyawakapa gixanupa. 3 Nyinpatka,
nalpokotiniplu gwikowakapa gixanupa, nunanutnaka. Gitako gwapanutk-
agi. Nwiyawaka koxa Gita, wane koxa gwanu gixa. 4 Gimatlu ginaka nyanu.
Gimatgapotlu.”
5 Tomasu wane chinru, “Gitsrukaachi, gi wumata ginaka pyanu. ¿Gi
wixpoko gimatletanru wa gatnugapo?”
6 Geso wane chinru, “Gitni wa gatnugapo, ga wa tokanchi galikakpotu, ga
wa giweklu. Gike yayegitlu Girchi, seyni Gitapje chinanu yayegitka Girchi.
7 Gimatinno, Nuru koxa gimatanu. Xaniyakawa gimatlu. Getatkalu.”

Pekakgitanwu wa Girchi

8 Wilipi wane chinru, “Gitsrukaachi, pekakgitanwu wa Girchi. Poyagota
wixa chinanu.”
9 Geso wane chinru, “Gi pomshiniko numwatkagi, ¿gi ge pumatno, Wilipi?
Wa netjeru retkoxlu Girchi. ¿Gi pchinkoxge pixa, ‘Pekakgitanwu Girchi?’
10 ¿Gi ge palixno wa Gita Girchi nwinri, ga wa Girchi Gita rawa? Wa tokanchi
nunkakyagi, gi wa Gitako nonshinikanu wane nchina. Seyni wa Girchi Gita
gwachri Wale kamrutlu wa kamrurchikaka. 11 Galixanno Girchi nwinri, ga
wa Girchi Gita rawa. Gma wane gixkanupa, galixanno kamrurchiyako.

Kamrurchi tyekaka pnute

12 “Galikakni, galikakni wane nchingi, wa kamrurchikaka nkamrutanru
nalixjeru koxa kamrutanru. Ga wa tyekaka pnute kamrutanu nalixjeru, gi
rixanu Girchi yegi nyanu. 13 Klunerukokta gagjitanru Girchi ngiwakaya,
wale nkamrutanu, Girchi gimalwutikolupa Gituru chinanu. 14 Klunerukokta
gagjitinipa ngiwakaya, Gita kamrutanru.

Giwekikaluru Kpashiri gipiratkaluru

15 “Gishinikinipno gkamrutanru nyokanatanrukaka. 16 Gita gagjitanru
Girchi ga wa satu Kgimnanukakleru renekangi, gixa yegi gwagognenat-
achripa. 17 Walenwa Giwekikaluru galikakpotunanu. Wale tyechijne gajene
gi gimkata yoptoletanru, gi rixanu gi retluna. Gi koxa rumatluna. Gixa
gimatlu gi rixanu gixa yegi rawa, ga wa gixa gitokote rawanu.

Kristo gipgujewninri

18 “Gi wa murungi nuknokamtanu. Nyayegitangi. 19 Pshinitsonu tyechijne
gajene gi getanutkano, ga wa gixa getanno, gi rixanu Gita giweka, ga wa
gixa koxa giwekanu. 20 Walegogne gimatanu wa Girchi nwinri, ga wa Gita
gwa gixa, ga wa gixa nwa Gita. 21 Nyokanrekaka waneyalutu, ga wa wale
kamrutachri, walenwa nushinikjeru. Nushinikjeru Nuru gishinikanrupa.
Gita gishinikanru. Nupgujetinwa wale yegi.”
22 Gota gi wa Giskaryotni wale, wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿klunerni wa
tye wa wixa yegi pupgujetinwa, gi wa tye psolchijne gajeneko yegi?”
23 Geso gigitlu. Wane chinru, “Girukokta gishinikinipno rumretatokanu-
tanno. Nuru gishinikanru wale. Wale yegi gayanu. Wale yineru yegi gaw-
gognenatanu. 24 Nma mushinikjetu gi gimretanru ntokanu. Ga wa tokanchi
gyijnakotanru gi wa Gitanni, seyni Girchi wa nyokanatjeru tokanni.

Giglewanshinikanru nuknokyegimtgi.

25 “Tyekaka nunkakgi gixa yegi nwanatini. 26 Wa Kgimnanukakleru,
Giwekikaluru Kpashiri, wa Girchi yokanatanru Gita giwakaya, Wale
gimatkakangi pejnurukopirana. Rushiniikakangi pejnurupiranako
nunkakyagi. 27 Giglewanshinikanru nuknokyegimtgi. Nuglenunshinikanu
nenekgi. Gi wa tyechijne gajene genekle pixka, Gita genekyagi. Gi wa
gkojwakanshinikanutinwa. Gi wa kpiklegolunepgi.
28 “Gyijnakotlu wa nunkakyawakgi: ‘Nyanu, ga wa nunanutnaka gixa
yegi.’ Gishinikinipno, gimuwatanmaka, gi rixanu wane nchina, Girchi yegi
nyanu. Gi rixanu Girchinwa Gita pnute tsru. 29 Ga wa xani nunkakatkagi ma
mapookanuwa, wa wane rixinpatka galixinripa. 30 Gi wa gixo potu nuynum-
satanutkagi, gi rixanu runatka kamchi, tyechijne gitsrukate. Gike waneylu
wa Gitaya. 31 Seyni rumatinripna tyechijne gajene Girchi nushinikinri, ga
wa Girchi yokanatyawakno wane nixa kamrureta.
“Ntunwatanu. Gewi gayinitka.

15

Geso ginkakna Gowatsa galikakpotupirana

1 “Gitni wa gowatsno galikakpotu. Nurni wa kgisanateru. 2 Pejnuruko giplutsa Gita gwachri, gi kajru, Wale konanru. Ga wa pejnuruko kajiru Wale powratanru jiwpotutinripatka. 3 Ga wa gixa powralunetkagi tokanchi chinanu wa nunkakyagi. 4 Gita gwanu gixa. Gixa nwanu Gita. Wa giplutsa pixka gi rumkata gwaleta walenanuko, wa gowatsa mwakatu rixini, waneko pixka gixa, Gita gmawakanu.

5 “Gitni wa gowatsno. Gixni wa giplutsa. Gita gwachri, wa wale nwini Gita, wale gixoji gwiylu. Gi rixanu Gita mwakatu gike gimkata kamrureta gixa. 6 Girukta gi gwinno, maleka giknookalurupa wa giplutsa pixka. Rupriganu. Rawanruna. Xirnachri ruknokanruna, ga wa xirnanu. 7 Gita gwini. Gixa rawini ntokanu, galukanru pejnunanuka gagjitanu. Waneyapgi. 8 Waleya rumalwutika Nuru, wa gixa gixo Wale kamrure gwinri. Wane gixinipa nyimaklenepgi.

9 “Girchi gishinikinikopixkano, wane nixa gishinikletgi. Nushiniklewle gomkagitanu. 10 Gkamrutiniplu nyokanrekaka nushiniklewle gomkagita. Gita pixka Nuru yokanrekaka nkamruta ga wa rushiniklewle nomkagita. 11 Tyepirana nunkakgi, numuwle waneyapgi, ga wa gixa gimuwle tseruwnapotutinripa.

Geso ginkakna wa gikena waneya rushiniklewle tye pnute tsru

12 “Tyenwa nyokanre, wa gishiniikakinripa, Gita gishinikinikopixkagi. 13 Gikena waneya rushiniklewle tye pnute tsru, wa rutakyaplu ruwekinri rumatanune chinanu. 14 Gixni wa numatanungi wa gkamrutinri nyokanatyagi. 15 Gi wa wayegrechine nchinanutkagi, gi rixanu wa wayegrechri gi rumata kluneru kamruta wa rutsrukate. Seyni numatanune nchinatkagi, gi rixanu ptowrukakapirana nyijnakotanru Nuru yegi, numatkakgi. 16 Gi wa gixa tsomitno Gita, seyni Gita tsomitgi gixa. Nutakgi gyinripa, kiglerkaka gkamrutinripa, ga wa gkamrutanrupa gwagognenatinripa, wa klunerukokta gagjityaplu Girchi ngiwakaya Wale genekangi. 17 Tyenwa nyokanyegitgi, gishiniikakinripa.

Geso galipre ginkaklewleta

18 “Tyechijne gajene gayegixinipgi, gimatanru Gita gapka rayegixna ma mayegixkanuwagina gixa. 19 Tyechijne gajene gixkamka, tyechijne gajene galukmakna wannanune. Seyni gi rixanu gi wa tyechijne gajengi ga wa Gita tsomitgi tyechijneya, giyagni rayegixgina tyechijne gajene. 20 Gishinikanru wa tokanchi wa nchinyagi: Wayegrechri gi wa rutsrukate pnute tsruni. Gitpotuko kojwakinitkana, kojwakankoxgina gixa. Wa ntokanu rumretkamkana, gixanu koxa rumretanna. 21 Seyni wa tye pejnunanuka kamrutingina ngiwaka chinanu, gi rixanu gi rumatluna wa nyokanatjeru. 22 Nuna. Nunkaklewywgitna gkojwakjenepa. Nma munkanumka, gimka nunkaklewyegitanna, gimka kmukochirepna, seyni nunkakna. Giyagni xani maleshayna rushyamukochiretinrina. 23 Nayegixjeru Nuru koxa rayegixa. 24 Wane nma mixkanupa wanna yegi, satu mkamrutanutu, gimka waneyapna mukochirna. Ga wa xani Gita koxa ga wa Nuru koxa retna. Rayegixnona Gita ga Nuru koxa. 25 Seyni poyagkakikolupa yonchi chinyawaka Tokanchi Yokanatkaluruya wannanu: *Gike chinanu rayegixnona.*

26 “Ga wa runanu Kgimnanukakleru, Wale Girchi yegi nyokanyegitangi, wa Giwekikaluru galikakpotu, wa Girchi yegi gishpakyachri. Wa runinipa,

Wale gipgujtatanno. 27 Wa gixa koxa gipgujtalewatanu gi rixanu nyinuwakinyakawa gimwano.

16

Geso gomkagi ginkaklewleta

1 "Tyekaka nunkakgi gma pupjetinitipa. 2 Ginkaklewwakapjikaka giknokikolupa. Runanu gipapko wa katukokta giylatangi kagwakanru Goyakalu chinanu kamrurewatinri. 3 Tyekaka kamrutingina gi rixanu gi rumatluna Girchi, gi wa Gitako. 4 Seyni wa tyekaka nunkakgi, wa rapokinipa walepapko gishinkapanru wa wane nchinyagi. Seyni tyekaka gi nunkakgi muchinanu, gi rixanu gixa yegi nwa. 5 Ga wa xani nyokanatjeru yegi nyanutka, ga wa gixa gi satuna gepomgano, '¿Ginaka pyanu?' 6 Seyni gi rixanu nunkakgi tyekakapirana gwamonnu mpachikgajita.

Giwekikaluru Kpashiri kamrurepirana runkakleta Geso

7 "Seyni galikaka nunkakgi gipxakikolupni nyinripa, gi rixanu wane nma yakanu Kgimnanukakleru gi ginanmaka gixa yegi. Ga wa Gita wane yinipa, Wale nyokanyegitangi. 8 Wa Kgimnanukakleru gininipa rushinikanutanna tyechijne gajene mukochripirana, ga wa poyagkaklewlupirana, ga wa giklukanuwlupirana. 9 Mukochripirana galikaka rushinikanutanna, gi rixanu gi ralixnona Gita. 10 Wa poyagkaklewlupirana rushinikanutanna, gi rixanu Girchi yegi nyanu. Gi wa getanutkano. 11 Ga wa giklukanuwlupirana rushinikanutanna, gi rixanu tyechijne gitsrukate giklukanuwnayegjixkalurupa.

Galikaka potu Giwekikalurupirana runkakleta Geso

12 "Gi gepika waneyawano nunkakyapgi, seyni xani gi gimkata kashnantakletlu. 13 Wa runinipa galikaka potu Giwekikaluru Wale kosekangi pejnuruko Galikakpotunanu Tokanchi yegi. Gi rixanu gi Waleko rushinikanu runkakletanu, seyni wa yijnakotyalu pejnunanuka runkakletanu. Runkakangi ginachrikakapapirana. 14 Wale chinanu numalwutikolupa, gi rixanu Gitanu rawanu. Walepirana runkakangi. 15 Klunerukta Girchinu walekoxni Gitanu. Giyagni wane nchina wa Gitanu rawini, runkakangi.

Gwamonnu gimuwlu gixkalurupni, china Geso

16 "Pshinitsonu gi getanutkano. Wanepnute pshinitsonu, getanutnakno." 17 Giyagni wane chinkakna pimrine yimaklene,

"¿Klunerni wa tye wa wane chinyawu, 'Pshinitsonu gi getanutkano. Wanepnute pshinitsonu getanutnakno.' Ga wa 'gi rixanu Girchi yegi nyanutka?' "

18 Giyagni wane chinna, "¿Klunerni china, wa 'pshinitsonu?' Gi wumata jemlu wa wane chinre."

19 Rumata Geso raluka gepomgaletyaluna. Wane chinna, "¿Gixkakluko gepomgakaka wane nchininri, 'Pshinitsonu gi getanutkano. Wanepnute pshinitsonu, getanutnakno?' 20 Galikakni, galikakni wane nchingi, wa gixapa chiyagatanu, ga wa gwamonuwatanu. Tyechijne gajene gimuwatanu. Gixa gwamonuwatanu, seyni gwamonnu gimuwlu gixkalurupni. 21 Wa suxo tushpakawugenetini, kachinolu teta gi rixanu rapokatka topapko. Wa rushpakinitka mturu gi wa tushinikatkalu tsalewninrinanu, tumuwle chinanu wa tyechijne rushpakinriyatka satu yineru. 22 Giyagni xani gixa koxa galikakni kachinolu geta. Seyni netanutnakgi ga wa gimuwgajitanu. Gikeko koningi gimuwle. 23 Walegognepa gike gagjitanno gixa. Galikakni, galikakni wane nchingi, klunerukokta gagjitanru Girchi ngiwakaya

Wale genekangi. 24 Xanigognenanu gike gagjitawa ngiwakaya. Gagjitanru ga
wa gyoptotanru tseruwninripa gimuwle.

"Girchi yegi nyanutka," china Geso

25 "Tyekaka yapkaklu tokanchiya nunkakgi. Wa gipapko ginanu, gi
wa yapkaklu tokanchiya nunkakangi. Seyni pgujetanwaka nunkakangi
Girchipirana. 26 Walegogne gixa gagjitanu ngiwakaya. Gi wane nchingi
Gita gagjitanru Girchi gixa chinanupa. 27 Gi rixanu Girchiko galukgi gi
rixanu gixa galukno, ga wa galixno Goyakalu yegi nuyakatya. 28 Girchi yegi
nushpakamtya. Tyechijne nuna. Nuknokamtanutnaklu tyechijne. Girchi
yegi nyanutka."

"Gita gaalixaplu tye psolchijneko," china Geso

29 Wane chinruna yimaklene, "Petanu. Xani pgujetanuwaka pchina
yanumsaleta. Gi satuna yapkaklu pchina. 30 Xawakni wumata Pixa gimatlu
ptowrunanuka. Gi pmaga gepomgakota. Tye chinanu walixa Goyakalu yegi
puyakatya."
31 Rugitna Geso, "¿Xawakni galixge? 32 Gipapko ginanu, runatka, gitspalka-
kanu. Satkaka rawyawaka yanu. Gitapje giknokamtanu. Seyni gi Gitapjeni,
gi rixanu Gitaymalu Girchi.
33 "Tyekaka nunkakgi waneygi nchininripa giglewanshinikanru Gita chi-
nanu. Tyechijne waneyapgi salewakchi. Seyni kiglenshinikanupgi. Gita
gaalixaplu tye psolchijneko."

17

Geso gagjigognere

1 Tyekaka wane china Geso. Teno yigata. Wane china, "Nuru, nopapko
gapokatka. Puturu gimalwutikolupa Pixa chinanu, wa Pixa koxa gimal-
wutikolupa Puturu chinanu. 2 Wane pixa gitakletno pejnurune yine chi-
nanu, wa pejnuruneko penekyano, Gita genekyapna ruwekinrina gike
rixiniko mnikawnakatupa. 3 Tyenwa giweklu gike rixiniko mnikaw-
nakatu, wa rumatyapyina, satupjeru Goyakalu galikakpotunanu, ga wa Geso
Kristo wa pyokanatanruno. 4 Gita chinanu pumalwutikolutka tyechijneya.
Nnikatatkalu kamrurchi penekyano nkamrutyaplu. 5 Ga wa xani, Nuru,
penekanno noyaknu, wa Pixastsi nwini noyaknunanu tye psolchijneko
mawanatkanuwa.

Geso gagjigogneyegitna yimaklene

6 "Wa nyi yine tyechijne gajene penekyano, nekakgigiwakatyi. Pixanune,
ga wa Gita penekatka. Rumretatokanutyina. 7 Xawakni rumatatkaluna
pejnurkakako penekyano Pixa ruyakatya. 8 Gi rixanu wa tokanchi wa
penekyano, nenekatkana. Yoptotatkaluna. Rumatatkaluna galikakpotu-
nanu Pixa yegi nuyakatinri. Ga wa ralixna Pixa yokanatyano. 9 Wanna
chinanu nagjita. Gi wa tye psolchijne gajeneko chinanu nagjita, seyni
penekyano chinanu, gi rixanu Pixanunni. 10 Wa pejnuruko wane nixle, Pixa
wane gixleni. Pixa wane gixle Gitankoxni. Gimalwutkalurno waleya. 11 Gi
wa tyechijnetkano, ga wa wanna tyechijne gwawa. Pixa yegi nyanu Gita.
Nuru kpashiri, pgiwakaya pumretanna wa penekyano, satupjerune rixin-
ripna, Wixa pixka. 12 Wanna yegi nwanatini, Gita gimretanatna pgiwakaya.
Wa penekyano numretanatna. Gi satuna gamgiyna wanna, seyni kamchi
jiglokanrunapjeni gamgana, poyagkakikolupa wa yonatkaluru.
13 "Ga wa xani Pixa yegi nya, ga wa tye wane nchina tyechijneya, waneyna
rixinripna numuwle tseruwnapotutachri. 14 Gita genekna ptokanu, ga wa

tyechijne gajene gayegixna, gi rixanu gi wa tyechijne gajenni, Gitako pixka,
gi wa tyechijne gajerno. 15 Gi wa nagjita wa Pixa gwapyapna tyechijneya,
seyni Pixa girukotyapna mugletuya. 16 Gi wa tyechijne gajenni, Gita pixka;
gi wa tyechijne gajerno. 17 Kpashirine pixkakanna galikaka potu ptokanuya.
Galikakpotni ptokanu. 18 Wa tye psolchijneko Pixa yokanatno, waneko pixka
nixa tye psolchijneko yokanretna. 19 Wanna chinanu Gitnanuko kpashiri
nixnawa, kpashirine rixinrikoxapna wanna galikaka potu tokanchiya.

Geso gagjigogneyegitna gapatachinepa

20 "Gi wannapje chinanu nagjita, seyni koxa wa nalixjenepa wanna tokanu
chinanu. 21 Satupjerune rixinripna pejnuruneko, Pixa pixka, Nuru, Gita
pwinri, ga wa Gita Pixa nwinri; wanna koxa satupjerunepa Wixa rawin-
ripna, wa tyechijne gajene galixinripa Pixa yokanatyano. 22 Wa noyaknu
penekyano, wale nenekatkana. Wa satupjerune rixinripna, Wixa pixka
satupjerunwu. 23 Wanna nwinri Gita ga wa Pixa Gita pwinri, satupjerune
rixpotutinripna, wa tye psolchiijneko gajene gimatinripa Pixa yokanatyano,
ga wa pushinikyana Gita pushinikiniko pixka.
24 "Nuru, wa wanna penekyano naluklu ginakaktanwa Gita, wanna koxa
Gita yegi gwanu, wa retyapluna noyaknu penekyano. Gi rixanu Pixa gishini-
kno tyechijne ma mutaakanuwa.
25 "Nuru poyagkakachri, tyechijne gajene gi gimatyi, seyni Gita gimatyi.
Ga wa nyi gimata wa Pixa yokanatyano. 26 Gita gimatkakna pgiwaka, ga wa
numatkakanna, wa gishiniklewlu wa pushinikyano wanna rawinripa, ga wa
wanna nwinripa."

18

Geso samyookaluru ga wa kashichkaluru

1 Wane chininitka Geso, yatka yimakleneyma. Setro Gapga wakanute
yatka, wa sana gwiywaka. Geso jiglokamtlu sana yimakleneyma.
2 Ga wa Gota koxa wa samyokjerupa rumatlu sana. Gi rixanu gixo kata
wane rapatjetyana Geso ga wa yimakleneyma. 3 Giyagni Gota ganikna
solalone, wa tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyonetowrerune. Wane
yana yochpiikaluroyma, kataluyma, giylalewapiyma.
4 Giyagni Geso gimatlu ptowrunanuka wa ruknogjerupa. Potukle ya.
Wane chinna, "¿Katu gijga?"
5 Rugitluna, "Geso, Nasare gajeru."
Wane chinna Wale, "Gitni."
Wannaymakoxlu Gota samyokjeru. 6 "Gitni," chinanna Geso, ruxririkam-
tanna. Nakgamtanna.
7 Giyagni rumepe gepomgaletatnakna, "¿Katu gijga?"
Wanna wane china, "Geso Nasare gajeru."
8 Rugita Geso, "Nunkakatkagi Gitni. Giyagni Gita gijgini getasha yaletanna
nyi," 9 poyagkakikolupa tokanchi Wale chinyawaka, "Wa penekyano, gi
satuna gamgiyno."
10 Giyagni Simo Petro kyoglolewapreru, koshpaklu. Rustaklu sasertotene
gitsrukate potu wayegreru, ga wa rustakjepitlu. Potuklejepi rustakyalu.
Wayegrechri giwaka Malko.
11 Giyagni Geso wane chinru, "Petro, gipata pyoshmakanru yoglolewapi.
Wa Girchi genekyano wa girapistono, ¿gi ge nurinro?" Wane china salew-
nalepapirana.

Geso Ganasa yegi

12 Giyagni solalone, ga wa ksolaloteru, ga wa Goteyonetowrerune, wanna
kashichlu Geso. Rostutluna. 13 Ganasa yegi gapka ranikluna. Gi rixanu
Kaygwasu gimatjirni. Walenwa wale walapu sasertotene gitsrukatpotu.
14 Walenwa Kaygwasu wa Goteyone giykotachri, wa wane chinachri wa
rupxakyapna wa satu jeji gipninripa yine chinanu.

Sasertotene gitsrukatpotupji rawini Petro

15 Simo Petro gomkagitlu Geso, ga wa satu yimakleru. Wa tye yimakleru
rumata sasertotene gitsrukatpotu. Gesoyma jigloklu sasertotene gitsrukat-
potupji. 16 Maleka, gipgyaptostsi rawanata Petro. Giyagni rushpaka wa
satu yimakleru wa sasertotene gitsrukate potu gimatanru. Ruynumsatlo
gipgyapto gajero. Gitoko raniklu Petro.
17 Giyagni wa gipxaklewatachro gipgyapto gajero wane chinru Petro, "¿Gi
ge tye jeji yimaklerkoxyi pixa?"
Wale wane china, "Gi wa gitni."
18 Wane tunwanatna wayegrechine ga wa towrechine, yoshikpawata-
chine. Gi rixanu kachikleru. Rolkana. Petro koxa wannastsi tunwata. Rolka
koxa wale.

Sasertotene gitsrukate potu gepomgalu Geso

19 Giyagni wa sasertotene gitsrukate potu gepomgalu Geso, yimaklenepi-
ranaya, ga wa runkaklewleya. 20 Geso gigitlu, "Pgujetanuwaka potu
nchina yanumsayegletna psolchijneko gajene. Gita ginkaklewjeta ginkak-
lewwakapjiya, wa rapatjejetyawakna pejnuruneko Goteyone. Gi wa yogi-
mawakako nunkaklewatya. 21 ¿Klu pepomgiyno Gita? Pepomganna wa yi-
jnakotachine wa nchinyawakna. Petanu. Wanna gimata wa nchinyawaka."
22 Wa wane chininitka, satu towrechri wane tunwanatachri giptagojitlu
Geso. Wane china, "¿Wane pixa gigletlu sasertotene gitsrukate potu?"
23 Rugitlu Geso, "Wa gektutu nyanumsatini, pupgujetanru gektutu, ga wa
kigleru, ¿klu chinanu puylakno?"
24 Giyagni sasertotene gitsrukate potu Kaygwasu yegi yokanatlu Ganasu
gostutkaluru.

Petro nutatlu Geso

25 Wa Simo Petro tunwa golkalenatachri. Wane chinruna, "¿Gi ge satu
yimaklerkoxyi pixa?"
Wale nutata. Wane china, "Gi wa gitni."
26 Satu sasertotene gitsrukate potu wayegreru, wa Petro gistakjepmole-
tanru, wane chinru, "¿Gi ge sana netyayi Waleyma?"
27 Giyagni rumepe nutletatnaklu Petro. Waneklu yanumatatka gaxawripa.

Geso Pilato yegi

28 Giyagni Kaygwasu yegi ranikyatkaluna Geso. Tsrupji, Pretoryopji
ranikluna. Goyechnokawni. Wannako gi jigloklu Pretoryopji ma puchown-
inripna, seyni wa Tsru Giknoglushgogne nachnewlu nikinripna. 29 Giyagni
maleka rushpakyegitna Pilato. Wane china, "¿Klu gijigyegitlu tye jeji?"
30 Rugitluna. Wane chinruna, "Gektutu ma kamrutkanumka wa Tye,
gimka wsamyokanyi."
31 Giyagni Pilato wane chinna, "Ganikanru gixa. Giklukanuwnayegjixanru
Tokanchi Yokanatkaluru gixanu chinyawaka."
Wane chinruna Goteyone, "Ginanshichkaluru wuylatyaplu satu." 32 Wane
rixa wa poyagkakikolupa Geso wane chinre, wa rumatkakyana gi pixkalutu
gipukchi rupninripa.

Pilato gepomgalu Geso

33 Giyagni Pilato rumepe jiglokletlu Pretoryopji. Tomsatlu Geso. Wane
chinru, “¿Pixni Goteyone Pogiryi?”
34 Rugita Geso, “¿Pixako pushinikanrerge wane pchina, waka pimrinra
ginkakyi wa Gitaya?”
35 Rugita Pilato, “¿Gitlege wa Goteyo? Pumolene ga wa tsrukakalune
sasertotene gita samyokyina. ¿Kluneru pkamruta?”
36 Rugita Geso, “Wa npogirewatyawaka gi wa tyechijne rawa. Tyechi-
jne rawkamka npogirewatyawaka, ntowrerune yagotkakanmaka nma
samyokikotupmaka Goteyone yegi. Ga wa xani npogirewatyawaka gi wa
gewi rawa.”
37 Giyagni wane chinru Pilato, “Giyagni ¿pogirchiklayge Pixa?”
Rugita Geso, “Pixa wane chinyawaka pogirchi nixinri. Wale chinanukni
nushpaka, ga wa wale chinanukni nuna tyechijne, nupgujtatyaplu tokanchi
galikakpotunanu. Pejnuruko galikakpotunanu gixachri yijnaktokanutno.”
38 Pilato wane chinru, “¿Klunerni wa galikakpotunanu?”

Waka Geso waka Warawasu

Wa wane chininitka rushpakatnaka Goteyone yegi. Wane chinna, “Gi
satuna nukshikyalu ruklukanuwninri. 39 Wa gixa gixjetyawaka satu nkosh-
pakyegityagi tsru Giknoglushgogne. ¿Giyagni gi ge galuklu gita koshpakyegit-
yapgi Goteyone Pogire?”
40 Giyagni pejnuruneko gimepe saplewletatnaka. Wane chinna, “Gi wa
Tyepni, seyni Warawasu galikakapni.” Ga wa Warawasni kachowgurni.

19

Getanru wa jeji

1 Giyagni Pilato gwapatkalu Geso. Kochipjejixlu. 2 Solalone kona kamgiy-
lona sagyeta. Yoshmakjiwutluna. Pakniga yoshmookaluru pixkalutu
mkachri yoshmakluna. 3 Wane chinna, “¡Galu, Goteyone Pogire!”
Ruylakluna.
4 Pilato gishpakatnaka maleka. Wane chinna, “Getanu. Nanikyegitgi
maleka, wa gimatinripa gi satuna ruklukanuwninri nukshikyalu.”
5 Giyagni rushpaka Geso maleka. Sagyeta kona kamgikolo rutaka, ga wa
pakniga yoshmookaluru pixkalutu mkachri. Wane chinna Pilato, “Getanru
wa jeji.”
6 Giyagni retinitkaluna tsrukakalune sasertotene ga wa towrechine, saple-
watna. Wane chinna, “¡Koroshishkita putakaganru! ¡Koroshishkita putaka-
ganru!”
Pilato wane chinna, “Gixako ganikanutkalu. Koroshishkita gitakanru. Gi
rixanu gita gi gikshikyalu wa ruklukanuwninri.”
7 Rugitluna Goteyone, “Wixa waneya Tokanchi Yokanatkaluru. Tokanchi
Yokanatkaluru wixanu chinyawaka rumkata gipnaleta, gi rixanu Goyakalu
Wgene rixnawa.”
8 Tye tokanchi jeminitka Pilato, pnute pikletkalu. 9 Rumepe jiglokletat-
naklu Pretoryopji. Wane chinru Geso, “¿Ginaka giyakatyachriyi?”
Seyni Geso gi gigitlu. 10 Giyagni wane chinru Pilato, “¿Gita gi wa puynum-
sata? ¿Gi ge pumata wa gita gitaaka koroshishkita nutakyapyi, ga wa nutaaka
nkoshpakyapyi?”
11 Rugita Geso, “Tengogne pma mutaakikamka gimka putaako Gita chi-
nanu. Giyagni pixa yegi nsamyokjeru pixa pnute tsru mukochri waneylu
wale.”

Pilato samyoklu Geso koroshishkita rutakikolupa

12 Wanekluyakawa Pilato galukmaka koshpakletlu. Seyni Goteyone saplewata. Wane chinna, “Wa Tye pkoshpakinipa, gi wa Susa gimatjerpatkayi. Girukokta pogirchi rixnawa yoptopiratlu Susa.”
13 Giyagni Pilato tye tokanchi yijnakotinri, maleka ranikatkalu Geso. Gitakyagoklewjetikwaka tuplata, wa Sotlumta chinikwaka, ga wa Gewreyone tokanu, Kawata. 14 Tsru Giknoglushgognestsitkani. Tumananutkani. Wale wane chinna Goteyone, “Getanru Mpogire.”
15 Giyagni wanna saplewata, “¡Puxriikakanru! ¡Puxriikakanru! ¡Koroshishkita putakaganru!”
Wane chinna Pilato, “¿Wa koroshishkita nutakanru mpogire?”
Rugitluna tsrukakalune sasertotene, “Maleshaywu wpogire. Susapjeni.”
16 Giyagni samyoklu koroshishkita rutakyapluna. Yoptotluna Geso. Ranikatkaluna.

Koroshishkita gitaakaluru

17 Rutjitakoroshiteshkitatatka. Ralimta. Jiwchiswaga yegi chinikowaka ya. Gewreyone tokanu wane chinka Kolkota. 18 Wane koroshishkita rutakyaluna, ga wa Waleyma pimrine gepi. Satkaka pasretkaka. Geso ganikaji gwa.
19 Yonatkoxlu Pilato jigyegitikolupirana. Koroshishkitaptostsi rutaklu. Wane chinyongata:

Geso, Nasare Gajeru, Goteyone Pogire.

20 Giyagni gixo Goteyone getyongatlu tye jigyegitikolu, gi rixanu koroshishkita rutakikwaka Geso, gi gowuklu tsru pokchi. Gewreyone tokanu yonatika, ga wa Ratinane tokanu, ga wa Kriykone tokanu. 21 Giyagni tsrukakalune sasertotene Goteyonenu wane chinru Pilato, “Gi wa ‘Goteyone pogire’ pchinkakyongatanru, seyni, ‘Wale wane china, “Goteyone Pogirno” ’ ”
22 Rugita Pilato, “Nyonatanrutkani nyonatatka.”
23 Giyagni solalone koroshishkita gitakinitkalu Geso, rawamkatatkaluna. Gepkoxamkoje kotspaltatyatkaluna, satkaka solalonenupa. Ga wa gimkaluchrata. Wa gimkaluchrata myotsgakotni. Teno ruyaka saxpaletika psoluko. 24 Giyagni wannakakluko wane chinkaka, “Gi wa wsuskakanru, seyni wupenokatanru galikaka katunpaktani wa mkachri.”
Wane rixa poyagkakikolupa wa yonchi wane chinachri:
Kotspalatluna nomkalu wannanupa rixinripa.
Nomkalu chrata rupenokotna.
Giyagni wane rixna solalone.

Geso gitaklo runro Gwa yegi girukotyaplo

25 Geso koroshishkitatestsi koxa tunwanatna runro, ga wa runro gepuro, ga wa Mariya wa Kleyogwa gnunro, ga wa Mariya Maktala gajero. 26 Giyagni Geso getinna runro ga wa yimakleru rushinikanru wane gwanatachri, wane chinro runro, “Suxo petanru puturu.”
27 Wanepnute wane chinru yimakleru, “Petanro punro.” Wanekluyakawa yimakleru ganiklo waleyma tixinripa.

Geso gipnale

28 Wanepnute gi rixanu rumata Geso pejnurkakako poyagkaakalurutkani wa yonchiko poyagkakikolupa, wane china, “Nonunnagatewata.”
29 Wanenanro pastono kachgalu gwanro katsepolo. Giyagni wanna shichpongakaklu katsopi kachgalu. Gisopoje rutakluna. Ginama rapookakluna. 30 Giyagni kachgalu rurinitka Geso, wane china, “Nikatkalurutkani.”
Yonogjiwumta. Reneklu ruwekinri.

Yoglokwanapatka Geso

31 Tsru Giknoglushgognestsitkani, ga wa tsrupotgognenwa wale gapnanutikalurgogne. Giyagni koroshishkita ma mutukmanetinitipna gapnanutikalurgogne, Pilato ragjitna Goteyone jiknagatpalitikolupna, wa koroshishkita koshpakikolpatkana. 32 Giyagni solalone wane ya. Yoptowaka gwachrigapkani jiknagatpalitna. Waneko pixka rixanruna wa satni wa Waleyma koroshishkita gitaakalurni. 33 Seyni wa Gesni yegi rapokinna gi rixanu retluna gipnachritka, gi wa jiknagatpalitatkaluna. 34 Seyni satu solalo yoglokwanapatlu chokorujeya. Waneklu rushpaka gigraga, gonu koxa. 35 Wa getachri gipgujtatlu, ga wa rupgujtale galikaka potu. Wale gimata wa galikaka potu china, wa gixa koxa galixinripa. 36 Gi rixanu tyekaka wane gixka poyagkakikolupa wa yonchi chinikwaka: *Gi jiknagaputko Wale.* 37 Ga wa satu yonchi koxa wane chinatnaka: *Retanruna yoglotanruna.*

Kapnatkaluru Gesni

38 Wanepnute Gosi Garimate gajeru, Geso yimaklerni seyni giyogimatnachriwa Goteyone pikle chinanu. Pilato ragjita wa Gesnimane koshpakinripa. Ruchichlu Pilato. Giyagni wane ya. Koshpakmanetlu Geso. 39 Nikotemo koxa wane ya, wa muchikawa goyechno yayegitjeru Geso. Raniklo miramunga ga wa galowemunga yapjetkaluro, gepkoxamkojmole patsrujire getko ginnu. 40 Ranikmanetatkaluna Gesni. Poyitatkaluna mkachrichrata. Pgamlugalo rupoyitluna wa Goteyone gixjetyawaka kapnatikolupa. 41 Wa koroshishkita rutakikwaka waneru sana. Wa sana waneru gerotu yomlechi, satuna ma mutakikowakanuwa. 42 Giyagni gi rixanu Tsru Giknoglushgognestsitkani Goteyonenu, ga wa gi gowuklu yomlechi, wane rutakluna Gesni.

20

Yotunru

1 Muchinangogne wa simana, goyechnokawpotuko mapshagakowalu yomlechi tya Mariya Maktala gajero. Tetlu sotlu gajriikaluru yomlechiya. 2 Giyagni tasukamta. Simo Petro yegi tya, ga wa satu yimakleru Geso galukanru. Wane chinna, “Kapna ranikyatkaluna Gitsrukaachini. Gi wumata ginaka rutakanruna.”

3 Ralimta Petro ga wa satu yimakleru. Yomlechi yegi yana. 4 Pagasukamtkalunni gepi. Wa satu yimakleru kapnugamtlu Petro. Wale gapka gapoklu yomlechi. 5 Rujnoka getletlu. Retlu mkachrichrata wane gwanatachri. Seyni gi wa jigloka. 6 Giyagni rapoka romkagitjeru, Simo Petro. Jiglokamtlu kapna. Retlu mkachrichrata wane gwanatachri. 7 Ga wa kasamalu wa gijiwu sapwakanatachri gi wa mkachrichratayma rawanata, seyni sapruruukaluru pasretako gitaakaluru. 8 Giyagni jiglookoxatka satu yimakleru wa yomlechi gapokgapkatachri. Retlu. Ralixa. 9 Giyagni gi rumatawaluna yonchi chinyawaka, wa rumkata yotunretinripa gipnachinetskalaya.

10 Giyagni satokatnakna yimaklene gimolenyegna.

Geso gipgujewnayegitlo Mariya Maktala gajero

11 Wa Mariya maleka tunwanata. Yomlechistsi chiyaganatya. Wa chiyaganatini tujnoka tetyaplu kapna. 12 Tetna gepi Goyakalutowrene klatamkalune tuplanatachine, satu gijiwusretananu, ga wa satu gijixisretananu Gesomane gwanatyawaka. 13 Wane chinrona, “Suxo, ¿klu kachokyi?”

Wane chinna wala, “Gi rixanu ranikluna Nutsrukatni. Gi numata ginakakta rutakanruna.”
14 Wane chininitka tuprotaka. Tetlu Geso. Wane rawanata. Gi tumatlu wa
Geso rixinri.
15 Wane chinro Geso, “¿Suxo, klu kachokanatyi? ¿Katu pujga?”
Wala kagwaklu sana girukotachrini. Wane chinru, “Gitsrukaachi, Pixa
ganikiniplu punkakanno ginaka putakniri. Gita ganikanutkalu.”
16 Wane chinro Geso, “¡Mariya!”
Tuprotaka. Wane chinru wala, *“¡Rawoni!”* Wane chinreni, “Yimaklewat-
achri.” 17 Wane chinro Geso, “Gi pkamrukanno, gi rixanu gi wa teno nyawa
Gita, Nuru yegi. Seyni nomolene yegi pyanu. Punkakanna, ‘Teno nyanu
Nuru yegi ga wa Giru yegi, Noyakalute yegi, wa Goyakalute yegi.’ ”
18 Talimta Mariya Maktala gajero. Tunkakna yimaklene wa
tetyawakatkalu Gitsrukaachi, ga wa tyepirana wane chinro.

Geso gipgujewnayegitna yimaklene

19 Wa muchinangogne simana kaynotka, tushyatka gipgyaptokaka wa
yimaklene gapatyawaka Goteyone pikle chinanna, runa Geso. Wanna
ganikajite tunwata. Wane chinna, “Kiglenshinikanupgi.” 20 Wane chininitka
rekakgimyotna ga wa gikwanapa. Giyagni yimaklene gimuwata retyawak-
luna Gitsrukaachi.
21 Giyagni rumepe wane chinretatnakna Geso, “Kiglenshinikanupgi. Wa
Girchi yokanatiniko pixkano Gita, waneko pixka nixa yokanretgi.”
22 Wane chininitka, runnipgyayegitna. Wane chinna, “Gyoptotanru Gi-
wekikaluru Kpashiri. 23 Wa gixa kaspukmukochiretanune, kaspukyegit-
kalunepni. Wa gimretmukochiretanune gimretyegitkalunepni.”

Tomasu malixle

24 Wa Tomasu, satu wa pamole gepi rixinrina, wa Gepirutu chinkaluru,
gi wannayma wane rawanata wa Geso gapkapini. Giyagni wane chinruna
pimrine yimaklene, “Gitsrukaachi wetatka.”
25 Wane chinna wale, “Nma metkanuplu wa gimyo wa klawopchole,
nma yoshmaakanuplu nomyoji klawopna, nma yoshmaakanuplu nomyo
gikwanapa, gi nalixanu.”

¡Nutsrukate! ¡Noyakalute!

26 Yokgipgogne giknoginitka, gitoko rawanatatnakna yimaklene. Wannay-
makoxlu Tomasu. Runa Geso. Gipgyaptokaka gishyatka. Ganikaji tunwata.
Wane china, “Kiglenshinikanupgi.”
27 Wane chinatkalu Tomasu, “Pomyokyegitanno pumyoji. Petamyotanno.
Pomyokyegitanno. Nokwanapa pyoshmakanru. Gi wa malixakletupyi,
seyni galixachripyi.”
28 Wa Tomasu gigitlu. Wane chinru, “¡Nutsrukate! ¡Noyakalute!”
29 Wane chinru Geso, “Gi rixanu petno, palixa. Giglenshinikanutkalunni
nmametjene ga wa galixachine.”

Twu kiruka rumushinikikolupa

30 Giyagni gi gepi pimrikaka getkalurkaka kamruta Geso, yimaklene
getanu, twu kiruka mutakyongatkotu. 31 Tyekakni yonatkaluru galixinripa
Gesonwa Kristo Goyakalu Wgene, ga wa galixinri waneyapgi giwekinri
giwakaya.

21

Geso gipgujewnayegitna payokgipre yimaklene

1 Wanepnute Tiwerya Wenne rupgujewnayegitatnakna yimaklene Geso.
Wane rixa gipgujewnaleta. 2 Rapatanatna Simo Petro, ga wa Tomasu wa
Gepirutu chinkaluru, ga wa Natanayli, Kana gajeru Kalilesreta, ga wa Sew-
ereyo wgenene, ga wa pimrine gepi yimaklene. 3 Wane china Simo Petro,
"Nchaluntapanu."
Wane chinruna, "Gapakapwu pixayma."
Wane yana. Kanawa ruptekna. Wale yechno, gi satona kashichna.

Tiwerya Wennestsi rupgujewninri Geso

4 Goyechnokawa chininitka, wanga tunwanata Geso. Seyni wa yimaklene
gi rumatluna Geso rixinri. 5 Wane chinna, "Wiwine, ¿gi ge waneygi gnikan-
rupa?"
Rugitluna, "Malesha."
6 Wale wane chinna, "Kanawa potuklesretate giknokanru chalu. Gik-
shikanro." Giyagni ruknokluna. Gi rumkata kosletatkaluna, gi rixanu gi
gepiklo shima.
7 Giyagni wa yimakleru Geso gishinikanru wane chinru Petro, "Git-
srukaachikni Wale."
Giyagni wa Simo Petro wa yijnakotinitka Gitsrukaachi rixinri, gimkalu
sapwaknawa gi rixanu mamkatunanni. Tsru wenu ruptekgamtatka. 8 Ga
wa pimrine yimaklene kanawa yapamta, gi rixanu gi gowuklu chiji, seyni
pamyomolestsi getko gowuknuni. Kosemtluna chalu shimayma.
9 Giyagni chiji ruptekinitkana, retluna chichpawa giglepokotkaluru, ga wa
shima gitaakaluro, ga wa jimapro. 10 Wane chinna Geso, "Ganikanro shima,
wa gkashichanronatka xani."
11 Ratskotlota Simo Petro. Chiji kosemtlu chalu. Katsepomnuro tsrokaka
shima. Satu pacha pamyomole mapa shima. Wane pejnumkalo, seyni gi
ruskaka chalu. 12 Wane chinna Geso, "Ginanutka. Gnikanutka."
Gi satuna yimakleru tserpiranawata wa repomgiyaplu, "¿Katyi Pixa?"
Rumatluna wa Gitsrukaachi rixinri. 13 Runa Geso. Koscheklu jimapro.
Renekna. Waneko pixka rixlo shima. 14 Tyenwa mapa kata chininri rupgu-
jewna Geso yimaklene yegi wa gipnachinetskalaya rali yotunretinitka.

Peneka nikletanna nowegatene

15 Giyagni rali nikaprikletinitkana Geso wane chinru Simo Petro, "Simo
Gonasu wgene, ¿gi ge pushinikno wa nyi pnute?"
Wane chinru, "Gigi, Gitsrukaachi. Pixa gimata nalukyayi."
Wane chinru, "Peneka nikletanna noprane gowega wgenene."
16 Rumepe wane chinretatnaklu, "Simo, Gonasu wgene, ¿gi ge pushini-
kno?"
Wane chinru, "Gigi, Gitsrukaachi. Pixa gimata nalukyayi."
Wane china, "Peneka nikletanna nowegatene."
17 Mapa kata chininri wane chinru, "Simo, Gonasu wgene, ¿Gi ge palukno?"
Wamontaklu Petro wa mapa kata chininri wane chinru, "¿Gi ge palukno?"
Wane chinru, "Gitsrukaachi, Psoluko pumata. Pixa gimata nalukyayi."
Wane chinru Geso, "Peneka nikletanna nowegatene. 18 Galikakni, ga-
likakni wane nchinyi wa makluji pixini pushrikapchijitnawa. Palukyawaka
pya. Wa tsrutsoleji pixini pkanrakanu. Satu gishrikapchijitanyi. Ranikanyi
pma maluka yaletyawakanu." 19 Tyenwa china rumatkakyaplu gi pixka-
lutu gipukchi chinanu rumalwutikolupa Goyakalu. Wane chininitka wane
chinru, "Pomkagitanno."

Yimakleru rushinikanru

20 Ruprotaka Petro. Retlu wa yimakleru wa Geso gishinikanru romkag-
itjerna, wa rutspanostatkoxjeru nikikowakaya, wa wane chinachri, “Git-
srukaachi, ¿katupni wa psamyokjerupa?” 21 Giyagni Petro getlu wale. Wane
chinru Geso, “Gitsrukaachi, ¿ga wa tye, gi rixanu?”
22 Wane chinru Geso, “Nalukiniplu rutukanu wale nuninpotunanuko, ¿gi
pixanru pixa? Pomkagitanno pixa.”
23 Giyagni rushpaka tye tokanchi wa moletkakachinkakluko, wa tye yi-
makleru gi wa rupnanu. Seyni wa Geso gi wane chinru, “Gi rupnanu,” seyni,
“Nalukiniplu rutukanu wale nuninpotunanuko, ¿gi pixanru pixa?”
24 Tyenwa yimakleru gipgujtatachri tyekakapirana. Wale yonatlu
tyekakapirana. Wumatlu wa rupgujtalewle galikakpotunanni.
25 Gi gepiikoxlu wa Geso kamrutanru. Satkaka yonatkamka walepje
rixinri, nkagwaklu gi wa tye psolchijneko poyagotlo kiruukaka yonatkalu-
rupmaka.

Yokanatkalune Kamrure

Giwekikaluru Kpashiri Gipiratkaluru

1 Teyogwilo, muchinanu tokanchi nunkakyayi pejnurukopirana wa Geso
kamrurewatinitka ga wa runkaklewatinitka. 2 Psoluko nunkakatkayi yin-
uwakleyakawa ga wa tengogne yoptotikolgognepotunanuko. Wa ten-
gogne ma yoptotikonuwa towutamtna yokanatanune wa tsomitanune. Gi-
wekikaluru Kpashiriya towutamtna. 3 Muchinanu salewnanata Geso. Rali
salewnaletinitka, gepkoxamkojmolgogne rupgujewnayegitatkana wanna
giwekachritka. Gixo waneylu rumatpotutikolu. Goyakalu pogirewatyawaka
runkakleta. 4 Waleyma rapatanatinna, Wale yokanatna Gerosale ma mush-
pakinitipnachi, seyni wane kagwakinrina Girchi gipiratanru "wa gixa yi-
jnakotyano," china, 5 "Gi rixanu Gwa katlewata galikakni gonuya, ga wa
Giwekikaluru Kpashiri gkatikolupa gixa. Gi gixogogne potu magatatka."

Tengogne yinritka

6 Giyagni wa gapatanatachine gepomgalu. Wane chinruna, "Gitsrukaachi,
¿gi ge xawakni pugletanutnaklu Gisrayiline pogirewatyawaka muchinanu
pixka?"
7 Wale wane chinna, "Gi gimkata gimatletlu walegognekaka, gi wa gipap-
koko wa Girchi gitakanru Waleko girukotyaplu. 8 Seyni gyoptotanru giyaklu
Giwekikaluru Kpashiriya, gixa gogo gapokachripa. Nupgujtatjenepgi Gero-
saleya, ga wa psoluko Goteya, ga wa Samaryakoxaya, ga wa yoptukyawakpo-
tunanuko tyechijne."
9 Rali wane chinretinitka tyekakapirana, retanatinrina ruxenow-
nakakamtkatka. Kyachgapererumko yoptotlu ma metikotpatka. 10 Teno
yiganatna yinikopshini. Gepi jejine tunwastsitna, klatalu mkachri
gitakachine. 11 Wanna wane chinkoxna, "Jejine, Kalile gajene, ¿klu wane
ntunwanatya, tengogne gyiganata? Waleko Geso tengogne yoptotikaluru
gixyegiya, waneko pixka rixa ginretanu gishingatiniko pixkalu tengogne
yinitka."

Tenogruko rawinrina yimaklene

12 Giyagni Goliwa Magkate chinikowaka satokyatkana. Gerosale yana.
Gi gowuklu Gerosaleya, wa gapnanutikalurgogne gimkata yanretikowaka.
13 Rapokna. Ratskotna. Tenogruko yana, rawjetyawakna Petro, ga wa Gwa,
ga wa Santiyako, ga wa Gantirishi; Wilipi ga wa Tomasu; Wartolo ga wa
Matiyo; Santiyako, Galgweyo wgene, ga wa Simo Muchkopiranawatachri,
ga wa Gota, Santiyako gepuru. 14 Pejnuruneko wanna panshinikanerune
gomkagi gagjigognereta, suxoneyma, Mariyayma Geso ginro, ga wa repu-
runeyma.

Gotni gipekole tsomitkaluru

15 Walegognekaka Petro tunwata moletkakachine ganikajiteya. Wane pe-
jnu getko: satu pacha gepimole gapatjetachine. Wane china, 16 "Jejine, nomo-
lene, rumkata poyagkakletikolutka wa yonchi Gotnipirana, wa muchikawa
chinyawaka Giwekikaluru Kpashiri Tawinamaya. Gotni wa kosekna wa
Geso kashichachine. 17 Wixayma gitakgiwakatkalurni. Rutaaka tye kam-
rurchi chinanu.
18 "Giyagni galikakni waleni wenutlu chiji muglenchi wenru chinanu.
Rakaxikamta. Rupsheksatumtana. Psoluko rupkakgichkapimtana.

19 Kpoginru pejnuruneko Gerosale gwachinyegiya. Wane rixa tyechijne
Gaseltama chinkaluru wanna tokanuya. Walenwa Granchichijne. 20 Gi
rixanu Shikalchi Kirukate wane yonatkalurutkani:
Yineru mwiyawakanupni rawyawaka.
Gike gwanutkalu.
Ga wa:
Satu rupekole jiglokanru waleni girukowatyawakmaka.
21 "Giyagni satu nyi jejine wixaymalune gitakikolupa, gi rixanu psol-
gogneko wixayma rawna ginakakokta wa Wutsrukate Geso jiglokjenatini
ga wa rushpakjenatini wixaymananuko. 22 Gwa katlewatiniyakawa wa
wixyegiya tengogne yoptotikolgognepotunanuko. Satu nyi jejine rumkata
gitakletikolupa Geso yotunotinri gipgujtatachripa."
23 Rutaakana gepi: Gosi, Warsawa chinkaluru, Poyagkakachri yoklegi-
wakatachri, ga wa waleyma Matiya.
24 Ragjigognetna. Wane chinna, "Gitsrukaachi, Pixni pejnurune gimat-
gajitachriyi. Pekakgitanwu girni ptsomita wa nyi gepi. 25 Walepni tye
kamrurewatyawaka ga wa tye yokanatanru kamrure yoptotanu. Wane
rutskikyanatka Gotni rawyawakako yinripa."
26 Rutakluna gipenoklu wanna chinanu, ga wa rujruka Matiya chinanu
gipenoklu. Rutaaka pamole satupjeyma yokanatanune.

2

Giwekikaluru Kpashiri gapokinri

1 Poyagkakatkalu pamyomolegogne, Jirgikolpatkagogne. Pejnuruneko
panshinikanurune gapatjekaka. 2 Walegnapunanu waneru rakagnenekle
tengogne giyakatyachri gichkonnipgyalu pixka. Giyampotu rajpokokan-
nipgyata. Wa tuplanatyawakapjina tsepownapogimnuta psolupjipotuko.
3 Rupgujewnayegitna katmerolkaka pixkalutu gitspaljemtachri. Satkaka
wannatseptagi rapoka.

Satkaka waleko tokanu yijnakoyamnumletna

4 Giwekikaluru Kpashiri gwagajpotutatkana pejnuruneko. Yinuwaka
yanumletyaluna panerunemnu tokanu wa Giwekikaluru yanum-
sakakyawakna.
5 Gerosale rawna Goteyone jejine kgipashiregolune, pachijnemnunanuka
giyakatyachine tengogne rapukote gwachijnejetachri. 6 Rakagnenekle
gwinitka rapatjetna gixolune. Gi rumatanshinikanutanna gi rixanu
satkakneru tokanu yijnako yanumsaletkana. 7 Rumyekna. Ruglajitna.
Wane chinna, "Getanna. ¿Gi ge Kalile gajenni wa nyi pejnuruneko yanum-
satachine? 8 ¿Gi wixpoko wixa satkakwu wixako tokanuya wa wumush-
pakanru wtokanu wyijnako yanumletna? 9 Wixni Partone, ga wa Metone,
ga wa Gelamitane, ga wa Mesopotami gajene, Gote gajene, ga wa Kapatosi
gajene, Ponto gajene, ga wa Gasya gajene. 10 Prigi gajene, ga wa Pampiri
gajene, Gigipto gajene, ga wa pasretkaka Liwya, Surene tukasreta gajene,
ga wa Roma giyakatyachine, 11 Goteyone ga wa Goteyo gitaknawachine
koxa. Krete gwachine, Garawa gwachine, wyijnako yanumsaletna wixako
wtokanuya tsru ruyaklekaka Goyakalupirana."
12 Rumyekna pejnuruneko. Gi rumatanshinikanutna. Wane chinkakna,
"¿Klunerutkange?"
13 Pimrine kgixpiranataklerune. Wane chinna, "Jinanunatkana winga."

Petro ginkaklewle

14 Giyagni Petro tunwata wa pamole satupjeneyma. Gichko tokanru
runkaklewyegitna. Wane chinna, “Jejine, Goteyone, ga wa pejnuruneko
Gerosale gwachingi, gimatanru tye. Gyijnakotokanutanno. 15 Gi rixanu
gi wa gimetachinni wa nyi wa nchinanshinikanutyawaka. Gi rixanu tu-
mananustsiwani. 16 Seyni tye kgonutkala wa tokanchi geneklewatachri
Gowele chinyawaka: 17 Wane china Goyakalu:
Wane rixanu ralipregognepatka.
Giwekikaluru Gitanu napookakpotutanru
pejnuruneko gaji.
Tokanchi geneklewatachinepni pwugenene jejine
ga wa suxone.
Gmaklutene getanru kaygawlukaka.
Gixa tsrutene gipnawatanu gipnawlukaka.
18 *Galikakni walgognepatka*
nwayegrene, nwayegrerone yegi
nyokanatanru Giwekikaluru Gitanu.
Tokanchi geneklewatachinepni.
19 *Koglajrukaka nenekanu tengogneya,*
ga wa tengognempuko getkalurkaka
tyechijneya, jralu, ga wa xirnachri,
ga wa chichipgya gimomopgyatachri.
20 *Kashrijewnanu tkachi. Ruchpokanu.*
Ga wa ksuru jraplu, ma mapookanuwachi
Gitsrukaachi tsru koglajrugogne.
21 *Wane rixanu girukokta Gitsrukaachi*
giwaka tomsatanu, wale gognetkaako.

Tye Geso yotunkaka Goyakalu

22 “Jejine, Gisrayiline gyijnakotanru tye tokanchi: Geso, Nasare
gajeru, Walenwa jeji Goyakalu kiglepiranyegiru rixkakanru gixyegiya
ruyaklekakaya, ga wa koglajrekakaya, ga wa getkalurkakaya. Tyenwa
Goyakalu kamrutanru Waleya gixatskalaya, gimatyawaka koxa gixa.
23 Walenwa samyookaluru Goyakalu giglepokotyawaka wa rushinikanru,
ga wa muchikawako rumatgognenatanru. Wale gixa gixripkakanru ga wa
giylatanru wa kmukochirerunemyoya. Koroshishkita gitakjixanru. 24 Wale
Goyakalu yotunkaka. Gipukchichino kaspukyalu. Gi rixanu gi rumkata
chipetkotatka gipukchiya.
25 “Gi rixanu Tawi wane chinpiranyegitlu:
Netlu Gitsrukaachi
gita ginaple rawgognenatinri.
Gi rixanu npotuklesretate rawa,
Gi wa nkomyemyetko.
26 *Wale chinanu numuwgajita,*
ga wa numuwleymananuka nyanumata.
Ga wa xani nomane koxa gapnanutanu
kagwakikolupa chinanu.
27 *Gi rixanu gi puknokamtanno*
gipnachine gwiyawaka.
Gi koxa puchichanru
wa Pixanu mmukochiretu rujpaginripa.
28 *Pumatkakno giweklugapkaka.*
Pomjikpotutanno Pixa yegi nixinri.

29 “Jejine, nomolene, gichichanno nunkakyapgi pgujetanuwaka tsrupotni
gitsrukaachini Tawipirana. Wa gipnachrinatka. Kapnatkana. Ga wa
giyomle wixyeglu xanigognenanu. 30 Giyagni tokanchi geneklewatachri
rixinri, Tawi gimatlu wa *Wale kawchinanu* Goyakalu *wane chinru wa Tawi-*
klopishaneya gixmanetyawaka Goyakalu gipgujewnakakanru Kristo pogire-
watinripa Tawi pogirewatyawakaya. 31 Ma mapookanuwa retinitkalu,
runkakletlu Kristo yotunotinripa. *Gi wa ruknooko gipnachine gwiyawaka.*
Gi wa gigituko jpaggianu 32 Wa tye Geso yotunkaka Goyakalu. Walepirana
pejnurunekwu gipgujtatachinwu. 33 Giyagni pogirchi rutaaka Goyakalu
potuklesretate. Girchi yegi rawyalu gipiratkaluru Giwekikaluru Kpashiripi-
rana. Rawinitkalu rupkakatkalu wa tye gixa getanru ga wa gyijnakotanru.
34 Gi rixanu Tawi gi wa tengogne ya, seyni wale wane china:

Gitsrukaachi wane chinru wa Nutsrukate,
Npotuklesretate ptuplatanu,
35 *Nutakinpotukna pkamnixjene*
putspanjixgapre rixinripna.

36 “Gimatankoxlu pejnuruneko Gisrayiliklopishangi wa tyeko Geso wa
koroshishkita gitakanru, Goyakalu galikakni gitakatkalu Gitsrukaachi ga wa
Kristo rixinripa.”

Mapa waragkane katkalune

37 Giyagni yijnakotinrina tyepirana, kachingajinatkana. Wane chinkana
Petro ga wa pimrine yokanatanune, “Jejine, wumolene, ¿gi wixanutka xani?”
38 Ga wa Petro wane chinna, “Genshinikanutanu. Gkatikolupa wa gixa
satkakgi Geso Kristo giwakaya, gkaspukmukochiretikolupa. Gyoptotanru
Giwekikaluru Kpashiri geneekaluru. 39 Gi rixanu gixanupni wa gipi-
ratkaluru, ga wa gwugenenenupkoxapa, ga wa gyoptukaklopishatyawakpo-
tunanuka, gi pejnukta wa Gitsrukaachi Woyakalute tomganunepa.”
40 Gixo pimri tokanchi rupgujtalewata. Ruykolewata. Wane
china, “Gognetkakikolupa gixa tyegogne gimuweekakanatachine
mpotukanyegiya.”
41 Giyagni wa yoptotokanutjene katka. Yogniikalunni walegogne mapa
waragka getko yine.
42 Yokanatkalune ginkaklewle romkagitna. Romkagi gimatkakletna.
Romkagi jiknajroletlona jimapro. Romkagi gagjigogneretna.

Muchichachine Kristonune gimatkaklewle

43 Pejnuruneko yine pika. Gixo koglajru ga wa getkaluru kamrutka wanna
yokanatkaluneya. 44 Pejnuruneko galixachine gimwakaka. Ptowrunanuka
rejnunkatna pejnurune wane gixleni. 45 Rushankaluna rejnunkatna,
wane rixlena. Kotspalkakyana pejnuruneko wa satkaka magatyawaka.
46 Wane rixjegognenatna kpashiwakapjiya panshinikanurune pagognem-
nunanuka. Jiknajrojetlona jimapro panchikakaya. Paniikalunni gimuwat-
achine, myokwirgajine. 47 Rumalwutluna Goyakalu. Kiglepiranyegirune
pejnuruneko yinyegiya, ga wa Gitsrukaachi yognikananumtna pagognem-
nunanuka gognetkaakalunepa gapatjetachine yegi.

3

Satu myankatu gituukaaka

1 Petro ga wa Gwa kayinwaka gagjigognepapko kanikna. Kpashiwakapji
yana. 2 Satu jeji rushpakinyakawa myankatu gwapjetka. Pagogne-
nunanuka kpashiwakapji gipgyaptotestsi rutakluna, wa Kigleru potu Gip-
gyapto chinikowaka. Wa kpashiwakapji jiglokachine ragjitinripa sroschi.
3 Wale getna Petro ga wa Gwa kpashiwakapji jiglokachinepa. Sroschi
ragjitna renekyapluna.
4 Ga wa Petro Gwayma yopukgatluna. Wane chinru, "Petanwu." 5 Wa wale
getpotutna. Kagwakanata pagixanu yoptotinripa, wanna genekashatyaplu.
6 Petro wane china, "Maleshayno sroschi, gi wa koriko. Seyni satu
waneyno. Wale nenekyi. Geso Kristo Nasare gajeru giwakaya, palnanu.
Pyananu."
7 Potuklemyo kashichyalu. Palnakaklu. Waneklu gichko rixkatka gijixi
ga wa giygaleji. 8 Rupteka tunwaleta. Yanatka. Wannayma jiglokam-
tatkalu kpashiwakapji. Yanamtatka. Ruptemta. Rumalwumtlu Goy-
akalu. 9 Pejnuruneko yine geta yanretlu ga wa rumalwumtlu Goy-
akalu. 10 Rumatluna wa kpashiwakapji Kigleru Gipgyaptotestsi tuplajetachri
sroschi gagjijetachri. Ruglajpotutanna. Rumyekpotutanna wa wane rixin-
ritka.

Petro ginkakewle Salomotamnuya

11 Wa myankatunanu gigletkalurutka kashichna Petro ga wa Gwa. Pe-
jnuruneko yine potogiwnayegitna Salomotamnu chinikowakaya. Giglaji-
tachine. 12 Petro getlu. Wane chinna yine, "Jejine, Gisrayiline, ¿gi gixge
giglajita wa tyeya? ¿Klu chinanu gyopukgapotutwu, wixako wuyaklepgut-
lege, wixako wupashirenupgutlege wyankakyalu wa tye? 13 *Gawra Goy-
akalute, Gisaakanu, Gakowonu, wutsrukatenni Goyakalute* tsru pogirewlu
renekanru Gituru Geso, wa gixa samyokanru ga wa ginutatanru Pilatyegiya.
Giklukanuwnayegjixlu wa kaspuukalurupmaka. 14 Gixa ginutatlu wa
Kpashiri ga wa Poyagkakachri. Gixa gagjitlu genekikolupa kgiylalewakleru.
15 Giylatanru giweklu genekachri wa Goyakalu yotunkakanru gipnachine
tskalaya. Walenwa gipgujtatachinwu wixa. 16 Ralixgiwakatko chinanu,
giwaka gichko rixkaklu wa tye, gixa getanru ga wa gimatanru. Wa galixlu
Wale chinanu, tye gituukakpotutlu gixa pejnurunekgi getanu.

Petro chanixna renshinikanutinripna

17 "Ga wa xani, nomolene, numatlu wa gma mumatkanchinanu wane
gixlu, gitsrukatene pixka koxa. 18 Giyagni Goyakalu poyagkaklu wa
muchikawa runkaklewjixanru pejnurunniko tokanchi geneklewatachinni-
namaya, wa Kristote salewninripa. 19 Giyagni genshinikanutanu. Gkashri-
jetko, powratkalunepgi gmukochireya, 20 Gitsrukaachyegiya runinipa giyal-
ganshinikanrugogne, ga wa Geso Kristo yokanyegityapgi, wa muchikawa
gixa chinanu gitaakaluru. 21 Galikakni rumkata tengogne chipetletlu
wa rugletkoklungognepotunanuko ptowruko. Wale runkakleta Goyakalu,
Walenune kpashirine tokanchi geneklewatachinnamaya, muchikawa potu
gwapachinni. 22 Gi rixanu Moysisi wane china, *'Gitsrukaachi Goyaka-
lute gipgujewnakakyegitangi Tokanchi Geneklewatachri satu gimolepa gita
pixka. Wale gyijnakotanu pejnurkakako Wale ginkakangi.* 23 *Wane rixanu:
Girukokta yineru gi yijnakotanru Wale Tokanchi Geneklewatachri, nikatkalu-
rupni yinyegiya.'*
24 "Pejnuruneko tokanchi geneklewatachine, Samoyroni muchichachri ga
wa gapkatamtachine, pejnuruneko ginkaklewatachine ginkakletpiranatlu
tyegognekaka. 25 Gixni wa tokanchi geneklewatachinniklopishangi. Gixa

chinanni wa gipiratkaluru wa Goyakalu gipiratyana wutsrukatenni. Wane chinru Gawrani, *'Puklopisha chinanu giglenshinikanyegitkalunepni payinemnunanuka tye psolchijneko gwachine.'*

26 "Rali yotunkakletinitkalu Gituru Goyakalu gixa yegi gapka yokanatlu ruglenshinikanyegityapgi gkashrijetikolupa satkaka gma muglenuya."

4

Petro ga wa Gwa yoshmaaka

1 Wanna Petro ginkaklewyeginatinna yine, sasertotene gapyegitna kpashiwakapji gitsrukateyma ga wa Sariseyone. 2 Kojwakanshinikanutkana wa Goyakalupirana runkakikolutkana yine, ga wa Geso chinanu yotunkoklunchipa gipnachinetskalaya runkaakana. 3 Kashichkana. Yoshmakikowaka rutaakana waleprikpotunanuko, gi rixanu kayitkani. 4 Seyni gixo tokanchi yijnakonatachine galixa. Wane pejnugetkona jejine pamyo waragka.

Jemanshinikankakjetikowaka rupgujtatya Petro

5 Wane rixatka waleprikgogne Gerosale rapatjetyana rutsrukatenna, ga wa tsrune, ga wa yonchikgapine. 6 Ga wa Ganasu Sasertotene Gitsrukatpotu, ga wa Kaygwasu, ga wa Gwa, ga wa Galegantro, ga wa pejnuruneko Sasertotene Gitsrukatpotumolene. 7 Wanna ganikajite tunwakaakana. Repomsatkana, "¿Klu giyakluya, katu giwakaya wane gixyalu wa tye?"

8 Giyagni Petro Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu wane chinna, "Yine gitsrukatengi ga wa Gisrayiline tsrutengi, 9 xawakni gepomsatkalunwu wixinri, satu kigleru chinanu, jeji yayixachri kamrutikoluya, gi rixpoko gituukakota. 10 Pejnurunekgi gixa ga wa pejnuruneko Gisrayilinerune gimatanrupa tye: wa Geso Kristo giwakaya rutuka tye yineru. Geso Nasare gajerunwa gixa koroshishkita gitakanru, ga wa Goyakalu yotunkakanru gipnachinetskalaya. Gesoya wa tye jeji gixa getanu gitukachritka tunwatachri. 11 Gesonwa Tye:

Sotlu myoptotkotu gixaya sotlupji kamrupjitachingi
Wale gitaaka yoptowaka gitsejita.

12 "Gi satuna rawa gognewatikaluru. Gi rixanu maleshlu pagiwaka tengogne rapukote renekikolna yine, wa wale chinanu wumkata gognetletikolupa."

Gi wumkata kaspuka ginkakletletlu wa wetanru ga wa wyijnakotanru

13 Retkana pgujetanuwaka china ginkakletna Petro ga wa Gwa. Rumatkana jejine kiruka myimaakone, mumatkanni. Giyagni rumatkana wa Gesoyma rawanatinrina. Tsrukakalune giglajita. 14 Retanatluna jeji gituukaakaluru wannayma tunwatachri. Gike rumkata chinretna. 15 Yokanatkatkana maleka rushpakinitkana jemanshinikankakjetikowakaya. Jemanshinikankakna wannakakluko.

16 Wane chinkakna, "¿Gi wixanutkana wa nyi jejine? Gi rixanu getkaluru pgujetanuru kamrutkaluru wannaya. Pejnuruneko Gerosale gwachine yegi rumatika. Gi wumkata ginutletlu. 17 Seyni ma poshalpiranyegitikotupa yinyegiya, wkawgutanna xaniyakawa gikena ma munkakinitpatkana tye giwakaya."

18 Tomgakatnakna. Towutkana ma munkaklewatinitpatkana giketsotaji, gi wa yimaklewatanna Geso giwakaya. 19 Wa Petro ga wa Gwa gigitna. Wane chinna, "Gitakyagokanru poyagkakachri chininipa Goyakalu getanu,

wa Goyakalu pnute gyijnakotko gixa. 20 Gi rixanu gi wumkata kaspukle
ginkakletletlu wa wetanru ga wa wyijnakotanru."
21 Giyagni yokanatkatkana. Pnute kawgutkatkana, gi rixanu gi wa ruk-
shiika saletikolupna wa yine chinanu. Gi rixanu pejnuruneko Goyakalu
gimalwuta wa wane rixikolutka. 22 Gi rixanu wa jeji wa gituukaakalurutka
tye getkaluruya, wale waneya gepkoxamkojmole pnute walapu.

Galixachine gagjigogneta gi wa popiklerunepa rixinripna

23 Wa kaspuukana. Wannanune yegi yana. Runkakletluna wa pejnuruko
wa tsrukakalune sasertotene ga wa tsrune chinyawakna. 24 Rali yijnakle-
tinitkana, panshinikanurune muchkowtokanutna. Wane chinruna Goy-
akalu, "Gitsrukaachi potu, Pixni wa Goyakalyi, wa tengogne kamrutachriyi,
ga wa chiji, ga wa tsru wenu, ga wa ptowrunanuka wanerutu kamrutachriyi.
25 Wa putowreru Tawinamaya wane pchina:
¿Klu chinanu matsuwatna payinemnunanuka,
Ga wa yine gike gapri rushinikna?
26 *Tyechijne gajene pogirchine gimalpookakatka,*
Ga wa tsrukakalune potowruta
Gitsrukaachi kamnixachine,
Ga wa Kristote kamnixachine.
27 "Gi rixanu galikakpotunanu kpashiri Puturu Geso ptsomitanru chi-
nanu, tye pokchi rapatyana Girore ga wa Ponsyo Pilato, ga wa payinem-
nunanuka, ga wa Gisrayilinerune. 28 Wane rixinripa puyakleya ga wa
pushinikanruya muchikawako putakanru wane rixikolupa. 29 Ga wa xani,
Gitsrukaachi, petanru kawgurna. Penekanna pwayegrene psolpotuyako
pgujetanwaka china ginkakletyapluna ptokanu. 30 Giyagni wixyempo-
tupyi wane gixkalurkakapa gitskalgalkaka, ga wa getkalurkaka, ga wa
koglajrukaka wa kpashiri Puturu Geso giwakaya."
31 Rali gagjigogneretinitkana, rapatjetyawakapjina gimyemyeta. Gi-
wekikaluru Kpashiri psolmuchkonuko jiglokgajpotutna pejnuruneko. Goy-
akalu tokanu runkakletna pgujetanuwaka.

Ptowrunanuka rejnunkatna pejnurune wane gixleni

32 Wa gixolune galixachine panshinikanurunni. Gi satuna wane china,
"Gitanupjeni," wa wane rixlemka, seyni ptowrunanuka rejnunkatna pe-
jnurune gejnunkatni. 33 Ga wa yokanatanune gipgujtatlu Gitsrukaachi
Geso yotunotinri tsru giyaklewluya. Gimutlewatachinpotni pejnuruneko
wanna. 34 Gi satuna magatyachri wanna. Gi rixanu katukokta kwangixleru
sankaka ga wa panchikaka, rushankalu. Raniklu wa rushankanru wenru.
35 Yokanatanunejixistsi rutakluna. Reneksatkana satkaka wane rixa ma-
gletyawakna.
36 Giyagni Gosi, wa yokanatanune wane chinanru yoklegiwaka Wirnawisi
(walenwa yokaakaluru Gimnanuklewatachri) Rewineru, Supro giyakaty-
achri. 37 Waneyananru chiji. Giyagni rushankalu. Raniklu wenru.
Yokanatkalunejixistsi rutakwenutlu.

5

Ganani gipnale

1 Waneru satu jeji Ganani giwakatletachri. Sagirni ganunro. Rushankalu
wane rixlena. 2 Psoji kotnukwenutyaluna. Tumata koxa ganunro. Psoji

ranika. Yokanatkalunjixistsi rutaklo. 3 Petro wane china, “Ganani, ¿klu chinanu Satanasyo tsepotgajityi pyokwitmaklu Giwekikaluru Kpashiri, pkotnukyalu puchijne wenru? 4 Pumretanatinri ¿gi ge waneyananyi? Wa pushankinitkalu ¿gi ge pixa chinanni? ¿Klu chinanu pyanshinikangaji kamruretlu? Gi wa yine pyokwita seyni Goyakalu pyokwitmaka.”

5 Giyagni Ganani jeminitkalu tye tokanchi, yawnamtanatka. Rupnanatka. Tsru piklu rixna pejnuruneko jempiranyegitachine. 6 Palnamtna maklujine. Poyitanatkaluna. Koshpakanatkaluna. Kapnatanatkaluna.

Sagira gipnale

7 Gowukshini tjigloka ganunro. Gi tumata wane rixinrinatka. 8 Giyagni Petro wane chinro, “Punkakanno. ¿Wane pejnurge gishankiylu wa chiji?”

Wala wane china, “Gigi. Wane pejnu.”

9 Ga wa Petro wane chinro, “¿Klu chinanu wanerutu nchinanshinikanuta gyantaletyaplu Giwekikaluru Gitsrukaachinu? Petanna gipgyaptostsi rapokatkana pganurni kapnatpachine. Koshpakankoxyina pixa.”

10 Waneklu tyawnamtanatka walejixistsiya. Tupnanatka. Jiglokamtna maklujine. Gipnachroni rukshikatkana. Koshpakanatkalona. Tganurustsi kapnatanatkalona. 11 Tsru piklu rixna pejnuruneko gapatjetachine, pejnuruneko tyepirana yijnakotachine.

Gixo getkalurkaka, giglajrukaka

12 Yokanatkalune kamrujetlu gixo getkalurkaka, koglajrukaka yinetskalaya. Pejnuruneko panshinikanurune Salomotamnu rawanatna. 13 Gi pimrineko tserpiranawata gipxaletletna wanna, seyni wa yine gimalwupotutna. 14 Gitsrukaachi galixachine gixolewnananumta wanepnute gixo potu jejine, ga wa suxone koxa. 15 Giyagokni gatnugapkaka raniikana yayixachine. Gijeekakayna ga wa shechimtakakaya rutaakana, wa Petro gininipa mayawlepjeko chikletyegimtyapmaklu satu wa wanna. 16 Gerosale potowrurutyana gixolune Gerosalesputa gwapokchijetachine. Raniikana yayixachine ga wa kamchine kojwakanune. Pejnuruneko wanna gituukaakalunetkani.

Petro, Gwa gishpakachinetka

17 Wane rixna wa Sasertotene Gitsrukate potu ga wa pejnuruneko waleymalune. Wannanwa Sariseyone mkoje. Ranxatna. 18 Kashichkana yokanatanune. Yoshmakikowaka pejnurunenu rutaakana. 19 Wa Gitsrukaachitowreru goyechno kotpukaplu yoshmakikowaka gipgyaptote. Koshpakna. Wane china, 20 “Gyanutka. Kpashiwakapji ntunwatanu. Ginkakanna yine pejnupiranako tye giweklupirana.”

Yokanatkalune kashichkatnaka

21 Wa yijnakotinitkaluna goyechnokawpotuko jiglokluna kpashiwakapji. Wane runkaklewatyana.

Ga wa rapatna sasertotene gitsrukate potu ga wa waleymalune. Repuukana jemanshinikankakjetikowaka gajene, ga wa pejnuruneko tsrune mkoje Gisrayiliklopishane. Yoshmakikowaka rawapjixikna. 22 Yoshmakikowaka rapokna towrechine. Gi rukshiikana. Satokna wa towrechine. Runkaklewatna.

23 Wane china, “Yoshmakikowaka wukshika gishyatkaluru poyegishyaleru, ga wa girukowatachine gipgyapto ginaple tunwatachine. Wa wkotpukinitkalu gi satuna wukshika gitokogrukoya.”

24 Tyepirana yijnakotinna wa sasertotene gitsrukate potu ga wa kpashi-
wakapji gitsrukate, ga wa tsrukakalune sasertotene gi rumatanshinikanu-
tanna kluneru giknoganutka.
25 Satu gapoka. Runkakna, “Wa yoshmakikowaka gitakanune jejine,
kpashiwakapji tunwanatatkana. Yine runkaklewyeginatkana.”
26 Giyagni kpashiwakapji gitsrukate ga wa towrechineyma wane yana.
Wale gwapna. Gi wa psolmuchkonuko, gi rixanu pika sotlujetkotna yineya.

Gi wa yine gimkata galixkota. Goyakalu galikakni

27 Rawapkana. Jemanshinikankakjetikowaka tunwakaakana. Saser-
totene gitsrukate potu gepomgana. Wane china, 28 “Gachi wujretpotutatkagi
wa tye giwaka gma munkakletinitpatka. Psolpotuko Gerosale mposhalpi-
ranatatkalu ginkaklewle. Galuka giklukletwu tye jejigragaya.”
29 Rugitna Petro ga wa pimrine Geso yokanatanune. Wane chinna, “Gi wa
yine gimkata galixkota. Goyakalu galikakni.
30 “Wutsrukatenni Goyakalute yotunkaklu Geso, wa gixa giylatanru.
Gagmunashkita gixripkakanru. 31 Wale Goyakalu potuklesretate tsru
potu rutakanru Gitsrukaachi rixinripa ga wa Gognetkaklewatachri, ren-
shinikankakyapna Gisrayiline kaspukamukochiretikolupna. 32 Wixni ga
wa Giwekikaluru Kpashiri gipgujtatachinwu tyepirana. Wale Goyakalu
genekna ralixjene.”

Kamalye giykole

33 Wanna yijnakotinri kegeknanuwatna. Jemanshinikankakna ruy-
latikolupna. 34 Giyagni jemanshinikankakjetikowakaya tunwata satu
Gwariseyo, Kamalye giwakatletachri. Tokanchi Yokanatkaluru yimakle-
watachri. Pejnuruneko yine kagwakpiratanru. Wale maleka koshpakjixna
pshinitsonu yokanatkalune. Wane chinna wale, 35 “Jejine, Gisrayiline,
ggirukotinwa nyi jejineya wa gkamrutanruyapa. 36 Gi rixanu muchikawako
rupgujewna Teyota. Tsru chinashatnachriwa. Wane pejnu getko gep-
koxamkoje pacha jejine gapatyegitlu. Giylatkalurni. Pejnuruneko ralix-
jene gipalata. Gikeenanatkanina. 37 Wanepnute gitakgiwaakaklugogneni
Gota Kalile giyakatyachri gipgujewna. Rawapna gixo yine rawgajxigit-
jenepa. Walekoxni gipnana. Ga wa pejnuruneko ralixjene rakapalatkana.
38 Xawakni wane nchingi, getashatanutkana nyi jejine. Gkaspukanutkana.
Gi rixanu tye shinikanchi, wa tye kamrurchi yinenu rixinipa nikawnanu.
39 Wa Goyakalunu chininipa gi gimkata nikatletanru, gma mukshikikotupa
Goyakalu gyagotinri.” Wane rixa gishinikanutletna Kamalye.

Yokanatkalune gijretka. Kaspuukatkana

40 Tomgakatkana yokanatkalune. Muchinanu kochipjetkana. Rali kochip-
jeretkoklunutkana, rujretkana wa Geso giwaka ma munkakletinitpatkana.
Kaspuukatkana.
41 Giyagni wanna jemanshinikankakjetikowaka gajenyegiya yatkana
gimuwamtachine, gi rixanu rutaka yagookana rumuknina salewninrina,
reyiikana Geso giwaka chinanu. 42 Psolgogneko kpashiwakapjiya ga wa
papjikakaya gi kaspuka ginkaklewletna Geso Kristopirana, gi kaspuka yi-
maklewletna.

6

Wa payokgipre kamrurewatachine

1 Walegognekaka ruxolewnatkana yimaklene, Kriykone tokanu yanu-
matyachine yegi kegemgayegitna Gewreyone chinanu, gi rixanu wan-
nanu gipnagnurutachrone gi gislagika geneksajetikowakaya pagognem-
nunanuka. 2 Giyagni wa pamole gepine rapatkakna gixolune yimaklene.
Wane chinna, "Gi kigleru wa wixa giknokamtyalu Goyakalu tokanu wkam-
rurewatinripa wa nikikowaka chinanu. 3 Giyagni, nomolene, gijganna
payokgipre jejine gixkaklukoya kiglepiranyegirune, Giwekikaluru Kpashiri
gwagajpotutanunetka ga wa kgimatkalerune. Wanna wutakanu tye kam-
rurchi chinanupa. 4 Ga wa wixa gomkagitanru wagjigognere ga wa wkam-
rure tokanchi chinanu."
5 Pejnuruneko gixolune yine gigleretlu tye tokanchi. Ga wa tsomitkana
Gishtuwa, jeji galixachri potu Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu ga
wa Wilipi, ga wa Prokoro, ga wa Nikanoro, ga wa Timo, ga wa Parmena, ga
wa Nikolasu, Goteyo gitaknachriwa, Gantiyoki giyakatyachri.

Gixo sasertotene galixlu tokanchi

6 Wa wanna yokanatkalune ginaple tunwakaakana. Yokanatkalune gagji-
gogneyegitna. Wannatseptagi rutakamyotna.
7 Gitsrukaachi tokanu tseruwna. Ruxolewnana yimaklene Gerosaleya.
Sasertotene koxa gixolune galixlu tokanchi.

Gishtuwa kashichkaluru

8 Wa Gishtuwa kgimutlewakleru potu ga wa kgiyaklewakleru potu
rixkaklu Goyakalu. Giyagni wale kamrutlu tsru koglajrukaka, tsru
getkalurkaka yinetskalaya. 9 Giyagni wane rixna pimrine ginkakle-
wawakapji gajene Gishpakachinenu, ga wa Sureyone, ga wa Galegantri-
none, ga wa Surisyane, ga wa Gasya giyakatyachine. Yoptopiratluna Gish-
tuwa. 10 Gi wa rumkata gaaliretluna rumatkaleya, gi wa Giwekikaluru koxa
yanumkakjeru.
11 Giyagni yokshatkana jejine wane chininripna, "Wjema wane chinretlu
tokanchi mupashiregnuchi Moysisipirana ga wa Goyakalupirana."
12 Komyekanshinikanutkana yine ga wa tsrune koxa, ga wa yonchik-
gapine. Rapyegitluna. Rakapgogomtluna. Jemanshinikankakjetikowaka
ranikluna. 13 Tunwakaakana gipgujtalewashatachine kayroklewaklerune.
Wane chinna, "Tye jeji gi wa kaspuka gapatletlu tye kpashiwaka ga wa
Tokanchi Yokanatkaluru. 14 Gi rixanu wyijnako wane chinretlu, 'Wa tye Geso
Nasare gajeru nikatanru tyepji. Kashrijetgimatanru wa Moysisi genekyawu
wixjetyawaka.' "
15 Giyagni pejnuruneko jemanshinikankakjetikowaka tuplatachine
yopukgapotutlu. Retgojitluna. Wa Goyakalutowreru pixka rixgojita.

7

Gishtuwa giykoyegitnawa Gawrani tomgakikolupirana

1 Sasertotene Gitsrukate potu wane chinru Gishtuwa, "¿Wane gixachrirge?"
2 Wale wane china, "Jejine, nomolene, ga wa tsrune, Gyijnakotanu.
Goyakalu gimalwutkaluru gipgujewnayegitlu wutsrukatni Gawrani.
Mesopotami rawanatini. Chara mawakanniwa. 3 Goyakalu wane
chinru Gawra, *'Puchijne pushpakinitka, ga wa pumolenyegiya.
Nekakgichijnetyawakapyi pyanutka.'*
4 "Giyagni Kalteyonchijne rushpakamtyatka. Chara rawanatatka. Rup-
nanatka rurni. Wane Goyakalu ganikyatnaklu Gawra. Tyechijne rapoka
wa gixa gwiyawaka wa xani. 5 Waneya gi renekchijnetlu, gi psojiswaji-
nako rutakjixityawakapmaka. Seyni rupiratyalu *renekchijnetyaplu walenu*

chininripa, ga wa giklopishanenupa wanepnute. Gi wa kwugenewalu.
6 Wane chinru Goyakalu wa *waleklopishanepni pnu gajenenapni payinchi-*
jneya. Wayegrechine rutaakonna. Gepkoxamkoje pacha walapupa gi yigleko
retkona.
7 "Wane china Goyakalu, 'Gita giklukanuwnayegjixanna wa payine
wanna wayegretlewanatachine. Wanepnute rushpakanna waleklopishane.
Gewiya yonogyegitinnona.'
8 "Tokanchi gipiratkaluru reneklu, sajruka gistaklewlupirana. Gawra
wugenetlu Gisaaka. Yokgipgogne chininri sajruka gistakletlu. Gisaaka
wugenetlu Gakowo. Ga wa Gakowo wugenetna pamole gepi tsrupotunni
gitsrukaachinni.

Gishtuwa ginkakletlu Gakowni ga wa Gosnipirana

9 "Ga wa tsrupotunni gitsrukaachinni kanxalerune rushankanruna Gosni
Gigipto yinripa. 10 Seyni Goyakalu waleyma. Koshpaklu pejnuruko salew-
inriya. Goyakalu gipxaklu rumutyaplu Gwarawo, Gigipsyone pogire. Kgi-
matkaleru rixkaklu Gwarawo getanu. Wale gitaklu girukotlewatinripa
Gigiptoya ga wa pejnuruko gipji gajeruya.
11 "Runa tsru nachi psolchijnepotunanuko Gigiptoya, ga wa Kana
koxa. Tsru salewakchi. Wutsrukatenni gi rukshikluna nikanruna.
12 Giyagni Gakowo jempiranyegitinri wa Gigipto rawinri triko, yokanatna
wutsrukatenni muchinanu kata. 13 Gepi kata rapkapinitkana yegwakane.
Gosi ginkakatkana wa repurna rixinrina. Gwarawo gimatanerutatkalu Gosi.
14 Gosi gepuklu ruru Gakowo ga wa pejnuruneko gimolene, payokgipremole
pamyo yineru.
15 "Yopikatka Gakowo. Gigipto rapoka. Wane rupniyanatka waleni ga wa
wutsrukatenni. 16 Wannani Suche ganiikana. Kapna rutaakanatkana wa
Gawrani gagjityawakapna sroschi wenruya. Wa Gemoro wgenene, Suche
gajene ragjityalu.

Gishtuwa ginkakletlu Moysisni gishpakinripirana

17 "Konapu chininitka wa gogi wa Wale kawchinanu Goyakalu gipiratyalu
Gawra Gigipto ruxolewnananumtna yine. 18 *Gigipto jiglokinpotunanuko*
satu pogirchi Gosi mumatkatu. 19 Wale yokwitna wumolenni. Gi yigleko
retanna wutsrukatenni. Maleka rutakjixinpotukna gegishpaklunniwa ma
muweekananumtinitipna.
20 "Walegognekaka rushpaka Moysisi. Goyakalu gigleretanru. Mapa ksuru
rurupji tseruwakika. 21 Wa maleka rutaakoklunutka, Gwarawonshicho gwa-
patkalu. Tseruwakatkalu. Toturu pixka tixlu. 22 Psolpotuyako Gigipto gajene
gimatkale yimaaka Moysisi. Tokanchi ga wa kamrurchi gixo gimkatachrini.

Gishtuwa ginkakletlu Moysisni myoptotkotupirana

23 "Gepkoxamkojemole walapu poyagkakinitka rushinika salwayegletna
gimolene, Gisrayiliklopishane. 24 Wa retinitkalu wa satu yenetkaluru, yop-
toyegitlu. Ruylatanru Gigipto gajerni. Rapnuyegitlu yenetkaluru. 25 Wale
kagwaklu gimolene gimata jemyaplu wa Goyakalu gognetkakanna waleya.
Seyni wanna gi gimata jemlu. 26 Waleprika yagotkakna. Wale gapye-
gitna. Ruykotmakna kigle gimwakakle rixinripna. Wane china, 'Jejine,
moletkakachingi. ¿Klu chinanu gyenetkaka?'
27 "Giyagni rumwastsitanru yenetachri satkaklu. Wane china, *'¿Katu*
gitakyi wutsrukate ga wa wuklukanuwnayegjixjeru pixinripa? 28 *¿Paluka*
giylaletno kapetgogne puylatanruna pixka Gigipto gajerni pixka?'

29 “Tye tokanchi chinanu rasukatka Moysisi. Pnu gajeru rixnatkawa
Matiychijne ya. Wane gepi wugenetya.

Gishtuwa ginkakletlu gi rixpoko Goyakalu tomgalu Moysisni

30 “Gepkoxamkojmole walapu poyagkakatnaka. *Goyakalutowreru gipgu-
jewnayegitlu xirnalmero kawshipiriya, yineru mwiyawakanuya Sina Magkat-
estsiya.* 31 Giyagni Moysisi giglajita retyawaklu wa xirnachri. Kayegiklu
rumata getyaplu. Gitsrukaachi tokanu jema, 32 *‘Gitni putsrukatenni Goy-
akalutno, Gawra Goyakalute, ga wa Gisaaka Goyakalute, ga wa Gakowo
Goyakalute.’*

“Rutatatana pikle Moysisi. Gi rumkata getleta. 33 *Wane chinru Git-
srukaachi, ‘Pkoshpakanro pyoshmaklejixi. Gi rixanu kpashiwakchijne ptun-
watyawaka.* 34 *Netpotutlu nayinerutene Gigipto gwachine ma yigleko ma
metikolna. Nyijnakotlu wanna gochgire. Nujruka nkoshpakyapna. Punanu
wa xani. Gigipto nyokanatanyi.’*

Gishtuwa ginkakletlu Gisrayiline ma maluka yijnaklewlepirana

35 “Waleko Moysisi wanna ma yoptotanutu—wane chinanruna, *‘¿Katu gi-
takyi gitsrukaachi ga wa giklukanuwnayegjixlewatachri pixinripa?’* chinan-
runa. Waleko yokanata Goyakalu, wanna Gisrayilini gitsrukate rixinripa, ga
wa koshpakjerepni Goyakalutowreru chinanu. Walenwa gitowreru, kaw-
shipiri gipgujewniyachri. 36 Wale koshpakna, koglajrukaka getkalurkaka
kamrutinri Gigiptochijneya, ga wa Tsru Wenuya Sergalu, ga wa yineru
mwiyawakanuya gepkoxamkojmole walapu. 37 Tyenwa Moysisi wa Gisrayi-
liklopishane wane chinachri, *‘Gitsrukaachi Goyakalute gipgujewnakakyegi-
tangi Tokanchi Geneklewatachri satu gimolepa gita pixka.’* 38 Walekni wa
gapatikowaka gwachri yineru mwiyawakanuya, wa Goyakalu towreruyma,
wa Sina Magkate ruynumsatjeru, ga wa wutsrukatenni giynumsatachri.
Wale yoptotokanuta tokanchi giwekachri renekyapwu. 39 Walekni wut-
srukatenni ma maluka yijnakletanutu, seyni satkakmakluna. Rajiyna raluka
satokletyatnakna, Gigipto yinripatnakna.

40 “Wane chinruna Gaaro, *‘Pkamrutinwu goyakalune wkosekjenepa. Gi
rixanu tye Moysisi wa Gigiptochijne wkoshpakapjeru, gi wumata gikta rix-
anatka.’* 41 Walegognekaka kamrutlona waka wgene. Ranikyegitlona
yaglusha genekashlukaka giylatkalurupa. Rumeyiwakatluna gimyona kam-
rutinrina.

42 “Giyagni Goyakalu katjitna. Samyokna gixolurkaka tengogne
gajerkaka yonogyegityapna. Wa tokanchi geneklewatachine kirukate
chinyongatyawaka:

Gisrayiliklopishangi,
¿Ganikyegitnoge Gita
giylatkalunepa ga wa genekashlukaka giylatkalurupa
wa gepkoxamkojmole walapu wa yineru mwiyawakanuya?
43 *Gkoscheklu mkachripji Molochopji.*
Wane gixno, ga wa gkoscheklo
katagiri koxa, Rempanni goyakalute.
yagluchkaka wa gkamrutanru gyoptsojityegitanrupa.
Giyagni najriikanungi Wawilonya tukasretate.

Gishtuwa ginkakletlu Goyakalupjipirana

44 “Wutsrukatenni waneya mkachripji Goyakalu gipgujewnajetyawakapji
pochkewakaya. Goyakalu towutyawakpotuko. Wa Moysisi chinyawaka

wa retyawakpotuko, wane rixa kamruretanruna. 45 Wutsrukatenni yoptopjitatkalu. Goswuyma rutakluna payine gwanatyawakaya. Wannani panenni ruknoka Goyakalu wutsrukatenniyegiya, Tawigognepotunanuko. 46 Goyakalu gimutlu. Tawi gagjitlu retyaplu, kamrujixyaplu wa Gakowo Goyakalute gwapjityawaka. 47 Seyni Salomo kamrutlu panchi Walenupa.

48 "Seyni wa tengajeru potu gi wa myochi kamrupjitikaluru rawa. Tokanchi geneklewatachri chinyawaka:

49 *'Tengognenwa ntuplapijere.*
Chijni wa nutspanjixgapre.
¿Gi pixkapjirutu gkamrutinno?'
china Gitsrukaachi.
'¿Ga wa ginakapni wa napnanutyawakapa?
50 *¿Gi ge nomyo nkamrutyalu pejnurkakako tyekaka?'*

Gishtuwa wane chinna, "Gixni wa Giwekikaluru gyagotgognenata"

51 "Shikonshinikanurungi. Gixni msajruka gistaakongajgi ga wa gijnakopnaya koxa. Giwekikaluru Kpashiri gyagotgognenata, gitsrukatenniko pixka. Waneko pixka gixa gixa. 52 Pejnurunniko tokanchi geneklewatachinni kojwaknina gitsrukatenni. Ga wa wanna giylatanna Poyagkakachri gininripapirana ginkakletachinni. Wale Poyagkakachri samyokachingi gixa xani. Wale giylatachingi. 53 Gixni wa gyoptotlu Tokanchi Yokanatkaluru Goyakalutowrerune gitakyawaka. Gi wa gkamrutlu."

Gishtuwni sotlujetkalurni

54 Yijnakotinitkaluna kegeknanuwatna. Rashkaygityegitluna. 55 Seyni wa wale, Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu, teno yigata. Retpotuta. Retlu Goyakalu goyaknu, ga wa Geso Goyakalu potuklesretate gwachri. 56 Wane china, "Netlu tengogne gitpukachri, ga wa Yineru Wgene Goyakalu potuklesretate tunwatachri."

57 Giyagni saplewpotumtna. Kachpokajnakopnamtna. Pagakapgogomtkalune rixanruna. 58 Koshpakluna pokchiya. Sotlujetanatkaluna. Getashanatachine satu maklujijixistsi rutakamkatluna. Sawolo giwakatletachrini wale. 59 Gishtuwni sotlujetanruna.

Ragjigogneta. Wane china, "Nutsrukate Geso, pyoptotanno."

60 Yoptsojitamta. Tsru saple rixa. Wane china sapleta, "Nutsrukate, gi puklukjixanna tye mukochriya." Wane chintokanutinitka rapnanutatka. Sawolo gigleretlu ruylatikolu.

8

Sawolo kojwakna gapatjetachine

1 Walgogne tsru kojwawakchi rixkana gapatjetachine, Gerosale gwanatachine. Pejnuruneko gipalata Gotechijneya, ga wa Samarchijneya. Yokanatkalunepje gixeta. 2 Ranikanatkaluna Gishtuwni jejine kgipashiregolune. Tsru chiyaglu rixna wale chinanni. 3 Giyagni Sawolo yenetpotutna gapatjetachine. Papjimnu jigloka. Kosepowjixna jejine, suxone. Samyokjixna yoshmakikolupna.

Samari runkaklewatya Wilipi

4 Giyagni gipalatachine pasretamnunanuka yana. Runkakletananumtluna tokanchi. 5 Giyagni Wilipi yopika. Samari Pokchi rapoka. Runkaklewyegitna Kristopirana. 6 Panshinikanurune yine yijnakpotutlu Wilipi chinyawaka. Yijnakonatna, ga wa retanatluna wa getkalurkaka kamrutanru. 7 Gi rixanu kamchine puchotlewatachine gishpakyana gixo

kamchichachine. Tsru saple rixna kamchine. Gixo giktegachine, ga wa myankane gituukaakalunetka. 8 Giyagni waneru tsru gimuwlu wale pokchi.

Kagonchi Simo galixle

9 Wanenanru satu jeji Simo giwakatletachri. Muchikawa kagonchinanni wale pokchiya. Rumyekna Samari gajene. Satu tsru chinnachriwa. 10 Pejnuruneko yijnakpotutlu, mturune ga wa tsruneymananuko. Wane chinna, "Tyenwa tsru ruyakle Goyakalu chinkaluru."

11 Yijnakpotutluna gi rixanu wa kagonchitinri rumyekyana muchikawgognenanuyakawa. 12 Seyni wa ralixinitkaluna Wilipi Kiglerpotunanu Tokanchi runkakletini Goyakalu pogirewatyawakapirana, Geso Kristo giwakapirana, katkana jejine ga wa suxone. 13 Wale koxa Simo galixa. Katka. Wilipiyma rawa. Tsru getkalurkaka, ruyaklekaka wane gixkaluru reta. Rumyeka.

Samari salwatyana Petro ga wa Gwa

14 Wa yokanatkalune Gerosale gwanatachine yijnakyegitluna Samari gajene yoptotyawakatkalu Goyakalu tokanu. Giyagni wanna yegi yokanatkana Petro ga wa Gwa. 15 Wanna yopika. Rapokinitkana ragjigognetna Samari gajene chinanu wa yoptotyapluna Giwekikaluru Kpashiri. 16 Gi rixanu gi satuna rapokawa. Katashatkana Geso giwakaya. 17 Giyagni rutakamyotseptagitkana. Yoptotatkaluna Giwekikaluru Kpashiri.

18 Wa retinitka Simo wa rutakamyotseptaglewatinrina yokanatkalune, Giwekikaluru Kpashiri geneekatka, sroschi ranikyegitmakna. 19 Wane china, "Gitakankoxno gita tye chinanu, wa gi gixachrikokta nutakamyotseptagitanu, yoptotanru Giwekikaluru Kpashiri."

20 Giyagni Petro wane chinru, "Pixaymaplo pserojiprojite gamgikowaka, gi rixanu pkagwaklu Goyakalu genekashle sroschi yoptotikalurni. 21 Maleshayyi pixa tyepirana. Gi putaaka. Gi rixanu gi potukgajyi Goyakalu getanu. 22 Giyagni penshinikanutanu tye gektutuya. Gitsrukaachi pagjitanu gikta pkaspukmukochirgajitko pyanshinikanutanru. 23 Gi rixanu pachikgajitachriyi, gektutu gostutanruyi wane nixa getletyi."

24 Giyagni rugita Simo. Wane china, "Gitsrukaachi gagjiyegitanunno gixa, gi satuna wa gixa wane chinyawaka ma munyegitkanupno."

25 Giyagni wanna gipgujtatinri. Goyakalu tokanu rali ginkakletinrina, satokna. Gerosale yana. Papokchimnunanuka Samaritane pokchi wane runkakletyaluna Kiglerpotunanu Tokanchi.

Wilipi ga wa Getyope giyakatyachri

26 Gitsrukaachitowreru giynumatlu Wilipi. Wane chinru, "Palnanu. Tkachi kegnetesretate pyanu, Gerosale yopikgapotyachri. Kasa gapokgapotachri. Wanenwa yineru mwiyawakanu." 27 Palnatka. Wane yatka. Wanenanru satu Getyope gajeru, suxone girukotachri, tsru jiglokachri Kanrasa yegi Getyope gajene pogirewatyachro. Wale gitaaka pejnuruko tponikole chinanu. Wane ya, Gerosale yoptsojtapinripa. 28 Rali yoptsojityentapinitkalu, satoka. Chijiyapachrote tuplananumta. Retyongananumtlo Gisayiya tokanchi geneklewatachri kirukate. 29 Giwekikaluru wane chinru Wilipi, "Pyayegitanro. Twu chijiyapachrostsi pyanu."

30 Wilipi gasukyegitlo. Yijnako getyongaletlo tokanchi geneklewatachri Gisayiya kirukate. Wane china, "Giyagni ¿pumata jemluge wa peta yongatanru?"

31 Wale wane china, "¿Gi rixyawaka numata jeminri gi satuna ginkakpokowakatanno?"

Ragjitlu Wilipi ratskotinripa, waleyma tuplamta. 32 Tyepiranyegiktani
retyongananumta:
Gowega pixka giylajetikowaka raniika.
Gowega wgene myanumatkato tjiwjitjeru yegi, waneko pixka rixa Wale. Gi yanumata.
33 *Kamturetkoklunu gi wanepotuko rixluna girukotlewatachine.*
¿Katu *ginkakletanna walegogne gajene?*
Gi rixanu chiji konikaluru ruwekinri.
34 Suxone girukotachri gepomgalu Wilipi. Wane chinru, "Nepomganyi.
¿Katupiranni wane china tokanchi geneklewatachri? ¿Walenanuklege waka
satupiranra?"
35 Giyagni Wilipi tyepiranako yonatkaluru yinuwaka ginkakpokowak-
letyaplu. Runkaklu Kiglerpotunanu Tokanchi Gesopirana.
36 Gatnugapo yapananumtna. Gongastsi rapokna. Wane china suxone
girukotachri, "Petanru gonu. ¿Klu gimaletlu nkatikolupa?"
37 Wilipi wane chinru, "Psolpotuyako pajiya palixini, pumkatlu."
Giyagni rugita. Wane china, "Nalixlu wa Geso Kristo Goyakalu Wgene
rixinri."
38 Tunwajixlo chijiyapachro. Ruptekgamtna Wilipi ga wa suxone giruko-
tachri. Wilipi katlu. 39 Kanikatkana. Giwekikaluru Gitsrukaachinu
koschekamtatkalu Wilipi. Gi wanepnuteko suxone girukotachri getatkalu.
Yatka gatnugapo gimuwamtachri. 40 Gasoto retikatka Wilipi. Pnumnu ya.
Pejnuru pokchiko runkakletyalu Kiglerpotunanu Tokanchi, Susari rapokin-
potunanuko.

9

Sawolo kashrijetkaluru

1 ¡Gi pakawgurenanuktalu rixna Sawolo Gitsrukaachi yimaklene! Ruy-
lalewlennaspuu rixa. Sasertotene gitsrukatpotyegi ya. 2 Ragjitlu kiruka
Tamasko gajene chinanu, wa ginkaklewawakapji gajene, wa rukshikinipna
jejineko ga wa suxoneko tyepirana gomkagitachine Gerosale ranikyapna
gostutkalune. 3 Gatnugapo yapamta. Tamaskostsi rapokatka. Walegna-
punanu yochigyegitanru tengogne gajeru yochigatachri. 4 Chiji rapokam-
tana. Yijnakotlu satu tokanchi wane chinjeru, "Sawolo, Sawolo, ¿klu chinanu
pkojwakno?"
5 Wane china, "¿Katyi Pixa, Gitsrukaachi?"
Wane chinru, "Gitni Geso, wa pixa kojwakanruno. 6 Seyni palnanutka.
Pokchi pyanu. Wane punkakiko pumkata kamruretanrupa."
7 Sawoloymalune jejine menuwatachine. Plaschi galikakni yijnakotna,
seyni gikena retna. 8 Giyagni Sawolo chiji palniyatka. Rumrekgatnimkatka.
Gikena retanatka. Giyagni kanjimtanatkaluna. Tamasko Pokchi ru-
takatkaluna. 9 Mapgogne wane rawa. Metkatuna. Mniikatuna. Murkatuna.

Ganani yokanatka Sawolo yegi

10 Tamasko rawanata satu Gitsrukaachi yimakleru Ganani giwakatle-
tachri. Kaygawleya wane chinru Gitsrukaachi, "Ganani."
Wale gigita, "Gewno, Gitsrukaachi."
11 Gitsrukaachi wane chinru, "Palnanu. Gatnugapo pyanu, Potukgapolu
chinkaluru. Gotapji pujginri satu Sawolo giwakatletachri, Tarso gajeru. Gi
rixanu wale gagjigogneta. 12 Satu jeji reta kaygawleya, Ganani giwakatle-
tachri, wa pixa. Reta jiglokletyi. Pixa gitaktseptagimyogogotanru retinri-
patka."

13 Giyagni Ganani gigitlu Gitsrukaachi, “Nutsrukate, gi gepika yine njem-
piranyegityalu tye jeji, gi pejnunanukta gektutu kamrutyana Pixanune
kpashirine Gerosale gajene. 14 Gewi koxa rutakika tsrukakalune saser-
toteneya rostutyapna pejnuruneko Pixa giwaka koschekachine.”
15 Gitsrukaachi wane chinru, “Wane pyanu. Gi rixanu walenwa
nkamrurewapre ntsomitinri, ngiwaka ranikinripa payinyegiya, ga wa
pogirchinyegiya, ga wa Gisrayiliklopishanyegiya. 16 Gi rixanu Gita
gekakgitanru gi pejnunanpaktalu rumkata salewnaletinripa ngiwakaya.”
17 Giyagni Ganani wane ya. Panchi jigloka. Rutaktseptagimyogogotlu.
Wane china, “Nepuru Sawolo, Gitsrukaachi Geso, wa gatnugapoya petinri
wa puninitka, Wale yokanatno petinripa, wa Giwekikaluru Kpashiri gwaga-
jpotutyapyi.”
18 Waneklu rujruktataygalemtatka gitataji pixkalutu. Retatka. Palnatka.
Katkatka. 19 Wa nikinitka gichkonshinikanutkalu. Gi pejnugognekta Sawolo
gimwana Gitsrukaachi yimaklene Tamasko gwachine.

Tamasko runkaklewatya Sawolo

20 Waneklu ginkaklewawakapjikaka Kristopirana runkakleta. Wane chin-
jeta wa Gesonwa Goyakalu Wgene.
21 Wa pejnuruneko yijnakonatachine gimyeka. Wane chinna, “¿Gi ge
tyenwa Gerosale saletlewatyachri wa tye giwaka koschekachinni? Wale
chinanu runa gewi, gostutkalune ranikyapna wa tsrukakalune sasertotene
yegi.”
22 Giyagni Sawolo wanepnute muchkotanshinikanutka. Gi rumatan-
shinikankakna Goteyone Tamasko gajene. Runkakpokowakatna Kristokni
wa Geso.

Goteyone galuka giylaletlu Sawolo

23 Gixgogne giknoginitka Goteyone jemanshinikankaka ruylatyapluna
Sawolo. 24 Wale gimata jemanshinikankakpiranyegitluna. Wanna girukot-
potutlu gipgyaptokaka gogi ga wa goyechno ruylatyapluna. 25 Giyagni wa
Gitsrukaachi yimaklene pokchi prijere gogote rutakluna goyechno. Wane
rujruukakyaluna. Wane kojita jijrukyaluna.

Gerosale yinri Sawolo

26 Wa Gerosale rapokinitka raluka Gitsrukaachi yimaklene gipxaletleta.
Seyni pejnuruneko pikanru. Gi ralixluna wa Gitsrukaachi yimakleru rixinri.
27 Giyagni Wirnawisi gwaplu. Raniklu yokanatkalune yegi. Runkakna
gi rixpoko Sawolo getletlu Gitsrukaachi gatnugapoya, ga wa Gitsrukaachi
giynumatyawaklu. Runkaakoxna wa Tamasko Sawolo ginkaklewatya pgu-
jetanuwaka Geso giwakaya. 28 Rupxaletjetna. Wannayma yotaljeta Geros-
aleya. Pgujetanuwaka china yanumsaleta Gitsrukaachi giwakaya. 29 Wale
gigjetna Kriykone tokanu yanumatyachine. Ruylatmakluna. 30 Wa ruma-
tinitkana moletkakachine ranikluna Susarpotuko. Wane Tarso yokanaty-
atkaluna.

Ruxolewnana gapatjetachine

31 Giyagni gapatjetachine ruglewanshinikanutna psoluyako Gote, ga wa
psoluyako Kalile, ga wa psoluyako Samari. Tseruwakanshinikanutkana.
Kosekna Gitsrukaachi pikachine. Giwekikaluru Kpashiri gimnanukanune
ruxolewnana.

Geneyasa gigletkaluru

32 Wane rixa Petro. Pnumnu yapamta. Yopika koxa kpashirine Lita
gwachinyegiya. 33 Wane retyalu satu jeji Geneyasa giwakatletachri.

Yokgipi walapu gijeko rukluganatka. Giktegachrinni. 34 Wane chinru
Petro, “Geneyasa, Geso Kristo gituukakyi. Pyotunotanutka. Puglepokje-
jekotanutka.”
Waneklu yotunotatka. 35 Retluna pejnuruneko Lita gwachine, ga wa
Sarona gwachine. Wanna kashrijetka. Gitsrukaachinunepa.

Petro yotunkaklo Tawita

36 Gope twa sato Gitsrukaachi yimaklero, Tawita giwakatletachro.
Walenwa yokaakaluru Kshotero. Kigleru kamrujetachro. Kwamonurune
genekjetachro. 37 Wane rixatka walegognekaka. Tyayixana. Tupnanatka.
Rerkatkalona. Tenogruko rutakanrona. 38 Litaya gi gowuklu Gope. Giyagni
wa Gitsrukaachi yimaklene yijnakotlu wa Petro wane gwanata. Gepi jejine
yokanyegitluna. Ragjityapluna, “Gi pyoxigikamtanu. Punyegitanwu.”
39 Giyagni Petro palnamta. Wannayma wane ya. Rapokatka. Tenogruko
ranikatkaluna. Walestsi tunwatna pejnuroneko gipnagnurutachrone.
Chiyagatna. Rekakgitluna gitokoochi ga wa mkachri wa Kshoterni kamrurni
wanna yegi twanatini.
40 Giyagni pejnuruneko maleka yokanata Petro. Yoptsojita. Ragjigogneta.
Ruprotakyegitlo tomane. Wane china, “Tawita, pyotunotanutka.”
Tumrekgata. Tetlu Petro. Tuplata. 41 Romyokyegitlo. Tunwakaklo.
Giyagni tomgana kpashirine ga wa gipnagnurutachrone. Giwekachro
rekakgitatka. 42 Wale gimatka psoluyako Gopeya, ga wa gixo galixlu Git-
srukaachi. 43 Wane rixa Petro. Gi gepikgogne Gope rawa Simopji, nikchimta
yoshmojetachri.

10

Kornelyo kaygawle

1 Susari rawanata satu jeji Kornelyo giwakatletachri, ksolaloteru gixolune
solalone Gitalyanone chinkalune. 2 Kgipashiregolu. Goyakalu pikachri
pejnuruneko gipji gajeneymananuko. Kgetwamonreru. Renekashjetna
yine. Goyakalu ragjigognejeta. 3 Kayinwaka retpotutlu kaygawleya satu
Goyakalu towreru. Reta jiglokleyegitlu. Wane chinru, “Kornelyo.”
4 Retpotutlu. Pikanatka. Wane china, “¿Klunerni, Gitsrukaachi?”
Wane chinru, “Pagjigognere ga wa petwamonrekaka Goyakalu getanu
rushinikikolpatka. 5 Ga wa xani pyokanatanna jejine Gope yinripna.
Pepukanru satu Simo. Yoklegiwaka Petro. 6 Wa Simopji rawanata, kyosh-
momtakleru. Tsru wenustsi gwapjitachri,” china.
7 Wa yinitka Goyakalutowreru Kornelyo giynumsatachri. Tomgana gepi
kamrurewyegitjene, ga wa satu solalo kgipashiregolu, satu rupxaletjetan-
ruymalutu. 8 Runkakna pejnurukopirana. Yokanatatkana Gope.

Petro kaygawle

9 Waleprika yagaponatatkana wanna. Tsru pokchistsi rapokinitkana,
Petro tenogruko ratskota, ragjigognetinripa. Tumananustsitkani. 10 Wane
rixa. Nachpotunru. Raluka nikletana. Ralpokokopshinna, rushpakan-
shinikanuta. 11 Retlu tengogne gitpukachri. Reta gijrukletlu katlogam-
nuru. Tsru mkachrichrata pixka rixa. Gepkoxamkojetsojri gishrikikaluru.
Jijruukaluru. 12 Wane rawamtna ptowrunanuka nikchine gepkoxamko-
jejixirune, ga wa yosrolotachine chiji gajene, ga wa tengogne yapachine
kamejirune. 13 Satu tokanchi jema, “Palnanu, Petro. Puylatanru. Pnikanru.”
14 Giyagni Petro wane china, “Gitsrukaachi, gike nixiniko. Gi rixanu gi
pagogneko gimuteru, kapcholu nnikjejeta.”

15 Gepi kata chininri jematnaklu tokanchi wale yegi: “Wa Goyakalu
powratanru gi wa gimuteru pchinanutkalu.” 16 Mapkata wane rixatka.
Waneklu gitloga tengogne rawikatka.

Petro yoptotna Kornelyo yokanatanune

17 Petro gi rumatanshinikanunata walenanuko klunerni wa kaygawlu
retyawaka. Waneklu wa Kornelyo yokanatanune jejine gipgyapto
gapokatka. Repomsayeginanumtluna Simopji. 18 Tomgana. Repomgana
gikta xani wane rawanata Simo wa Petro yokletgiwakatletachri.
19 Yanshinikanunatiniwa Petro wa kaygawleya, wane chinru
Giwekikaluru, 20 “Pete. Mapa jejine gijgayi. Ga wa xani palnanutka.
Pujrukanutka. Gi putakyagoka yaletanu. Wannayma pyanu. Gi rixanu
Gita yokanatna.”
21 Giyagni Petro gijrukyegitna jejine Kornelyo yokanatanune. Wane china,
“Getanno. Gitni wa gijganruno. ¿Klu chinanu gina?”
22 Wa wanna wane china, “Kornelyo wa ksolaloteru, jeji poyagkakachri,
Goyakalu pikachri, kiglepiranyegirni pejnuruneko Goteyoneyegiya. Satu
Goyakalutowreru kpashiri yokanatlu wale gwapjixapyapyi, gipji pyinripa.
Yijnakotokanutanyi.”
23 Giyagni chanixna jiglokinripna. Renekna rumkiyawakapna. Waleprik-
gogne yotunota. Wannayma wane yatka. Waleymamnuna pimrine Gope
gajene moletkakachine.

Kornelyopji rapoka Petro

24 Pagognetnakni Susari rapokna. Kornelyo kagwakanatna. Rapata-
nunetka gimolene ga wa rumatletanune potu. 25 Wane rixa. Petro jiglokam-
tinitka, Kornelyo yoptotaplu. Chiji rapokamta gijixistsi. Yoptsojityegitlu.
26 Giyagni Petro palnakaklu. Wane china, “Palnanu. Yinerkoxno gita.”
27 Ruynumsakakamtatkana waleyma. Jiglokamta. Retna gixo gapatanata-
chine. 28 Wane chinna wale, “Gixa gimatlu ginanshichkaluru satu jeji Goteyo
gipxaletyaplu payineru, yayegityaplu. Ga wa Goyakalu gekakgitno gi satuna
yineru gimuteru, kapcholu chinkalurupa. 29 Giyagni nepuuka pnumnu
mchinkatno nuna. Giyagni nepomgayi, ¿klu chinanu pepukno?”

Kornelyo ginkaklu Petro klu chinanu repuklu

30 Kornelyo wane china, “Gepkoxamkojegognetkani xanipapko nogajire-
wanata. Kayinwakpapko nagjigognenata nopjiya. Netlu satu jeji. Tunwagi-
napletno. Katajimkalu. 31 Wane china, ‘Kornelyo, pagjigognere jemkalurni,
ga wa petwamonre gishiniikalurni Goyakalu getanu. 32 Giyagni Gope
pyokanrewatanu,’ chinno. ‘Pepukanru satu Simo, Petro yokletgiwakatle-
tachri. Simopji rawanata, kyoshmomtaklerupji, tsru wenustsi gwapjitachri.’
33 Giyagni waneklu nyokanrewata pixa yegi. Kigleru pkamruta punyawaka.
Ga wa xani geewu pejnurunekwu wixa Goyakalu getanu, wyijnakotyapyi
pejnuruko Gitsrukaachi yokanatyayi.”

Petro ginkaklewle Kornelyopjiya

34 Giyagni Petro yanumata. Wane china, “Galikakni numatjematkalu gi
wa manewle giglenu chinanu yoptotyaplu Goyakalu wa yineru. 35 Seyni
payinerumnunanuka Wale pikachri, poyagkakachri, walenwa Goyakalu
gigleretanru. 36 Gisrayilineklopishane yegi yokanatlu tokanchi. Tyenwa
Kiglerpotunanu Tokanchi giglewanshinikanrupirana Geso Kristo chinanu.
Walenwa pejnuruneko Gitsrukate. 37 Gixa gimatlu tokanchi pogitkaluru

psoluko Goteya. Kalile yinuwakya. Wane chininitka katlu wa Gwa runkakletanru. 38 Wa Geso, Nasare gajeru, wa Goyakalu Giwekikaluru Kpashiri gipkakyegitanru, ga wa giyaklu koxa. Wa Wale pnumnu yapananumta. Kigleru kamrunanumta: rutuukakna pejnuruneko tsru kamchi kapsakletanune, gi rixanu Waleymalu Goyakalu.

39 "Wa wixni wa gipgujtatachinwu pejnurupirankakayako wa Gotechijne kamrutinri ga wa Gerosale. Wa Wale ruylatna. Ruxripkakluna gagmunashkitaya. 40 Wa Wale Goyakalu yotunkaka mapgogne chininri. Ruchichlu rupgujewninripa. 41 Gi wa pejnuruneko yine yegi rapoka, seyni gipgujtatachinyegipje, wa Goyakalu muchikawa tsomitanune, wa wixa Waleyma nikachinwu ga wa girachinwu rapyegita, rali yotunremtinitka gipnachinetskalaya. 42 Yokanatwu wa yinyegiya wunkaklewatinripa ga wa wupgujtatyaplu; wane wchinanu wa Walenwa Goyakalu gitakanru gitakyagoklewatachripa giwekachineya ga wa gipnachineya. 43 Pejnuruneko tokanchi geneklewatachine gipgujtajenatanruni wa Wale. Wane chinna wa pejnuruneko wa Wale galixachinepa kaspukmukochiretkalunepni giwakaya."

Payineko yoptotlu Giwekikaluru Kpashiri

44 Wa yanumsatiniwa Petro tyepirana, wa Giwekikaluru Kpashiri gapokyegitna pejnuruneko wanna tokanchi yijnakonatachine. 45 Rumyekna galixachine sajrukgistaakalune Petro gimotsatachine gi rixanu payine koxa yegi rupkaaka genekashlu Giwekikaluru Kpashiri. 46 Rumyekna gi rixanu yijnako yanumsaletkana payinerunemnuka tokanu ga wa rumalwutluna Goyakalu.

Giyagni wane china Petro. 47 "¿Katu gimkata ginanshiretlu gonu wa ma katikotupna wa nyi Giwekikaluru Kpashiri yoptotachine wixako pixka?" 48 Katjixatkana Geso Kristo giwakaya. Giyagni ragjitluna pimrigognechi wanna yegi rawinripa.

11

Petro ginkakna Gerosale gapatjetyachine

1 Yokanatkalune ga wa moletkakachine Gote gwanatachine yijnakyegitna wa payineko koxa wa Goyakalu tokanu yoptotyawakatkana. 2 Wa Gerosale kanikinitka Petro, yoptopiratluna wa sajruka gistaakotachine. 3 Wane chinna, "Pixni jiglokyegitna jejine msajruka gistaakotkone. Wannayma pnika."

4 Giyagni Petro yinuwaka ginkakpokowaklepotutna. Wane china, 5 "Gope Pokchi nwanatini, nagjigognenatini. Nushpakanshinikanuta. Kaygawleya netlu katlogamnuru gijrukachri. Tsru mkachrichrata pixka rixa. Gepkoxamkojetsojri jijrukikaluru tengogneya. Gita yegi rapoka. 6 Nyopukgatlu. Netpotutlu. Nikchine chiji gajene gepkoxamkoojixirune, ga wa kmatsurune, ga wa yosrolotachine, ga wa kamejirune tengogne yapachine neta. 7 Nyijnakotlu satu tokanchi wane nchinjeru, 'Palnanu, Petro. Puylatanru. Pnikanru.'

8 "Wane nchina, 'Gitsrukaachi, gike nixiniko. Gi rixanu gi pagogneko gimuteru, kapcholu jigloknamatno.'

9 "Giyagni gepi kata chininri tengogne giyakatyachri tokanchi gigitno, 'Wa Goyakalu powratanru gi wa gimuteru pchinanutkalu.'

10 "Mapkata wane rixatka, ga wa pejnuruko tengogne rawikatka.

11 "Waneklu rapokna mapa jejine wa nwapjitanru. Susari yokanatikna gita yegi. 12 Giwekikaluru wane chinno nma mutakyagoka yaletinitipa wannayma. Giyagni nyatka. Gitaymalune koxa nyi patsrujire nomolene. Satu

jejipji wjigloka. 13 Wale ginkakwu gikta rixpoko getletlu Goyakalutowreru
gipjiya. Wane gima tunwanata. Wane chinru, ‘Gope pyokanrewatanu.
Pepukanru satu Simo, Petro yoklegiwakatletachri,’ chingimata. 14 ‘Wale
ginkakanyi tokanchi, wa wale tokanchi chinanu pognetkaako pixa ga wa
pejnuruneko pupji gajene.’
15 “Giyagni nyinuwaka ginkaklewyegletinna, rapyegitna Giwekikaluru
Kpashiri wixa muchinanu pixka, wa rapyegitinitkawu. 16 Giyagni
nushinkaplu Gitsrukaachi tokanu. Wale chinyawaka, ‘Gwa katlewata
galikakni gonuya, ga wa Giwekikaluru Kpashiri gkatikolupa gixa.’ 17 Giyagni
wa Goyakalu renekinna waleko genekashlu koxa wa wixako pixka, wa
Gitsrukaachi Geso Kristo galixachinwu, ¿gi gixachripno gita numkata
gimaletletyapmaklu Goyakalu?”
18 Giyagni yijnakpiranatluna tyekaka, ruchkekna. Rumalwutluna Goyakalu. Wane china, “Giyagni Goyakalu geneekoxna payine renshinikanutinripna, ruwekinripna.”

Gantiyoki yokanatka Wirnawisi

19 Giyagni wa gipalatachine salewakchiya Gishtuwni chinanu, pnumnu
yapananumtna, Winisipotuko ga wa Supro, ga wa Gantiyoki. Gike runkakna
wa tokanchi, ga wa Goteyonepje. 20 Wanena pimrine wa nyi jejine Supriyone
ga wa Surenensene, Gantiyoki rapokinitkana. Kriykone runkakna Kiglerpotunanu Tokanchi Gitsrukaachi Gesopirana. 21 Wannaymalu Gitsrukaachi.
Gixolune galixa. Wanna kashrijetka Gitsrukaachinunepa rixinripna.
22 Gapatjetachine Gerosale gwachine yijnakotlu tyepirankaka. Wirnawisi
yokanatna. Gantiyoki yinripa. 23 Wa wale gapokinitka, retlu Goyakalu
gimutyawakna. Rumjika. Ruykotna pejnuruneko psolgalukleya rajiyna
Gitsrukaachi yegi rawgognenatinripna. 24 Gi rixanu jeji kiglerni. Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanrupotni ga wa kalixaklerpotni. Gixolune
yogniwnananumtna Gitsrukaachi yegi.
25 Tarso yatka Wirnawisi. Sawolo rujga. Rukshiklu. Gantiyoki raniklu.
26 Psolwalapuko gapatjetachineymana. Gixolune yine runkakpokowakyegitna. Kristonune chinkana Gitsrukaachi yimaklene muchinanu gapka
Gantiyokiya.

Gakawo ginkakagnaputlu tsru nachlupa psolchijiyakopa

27 Walegognekaka Gerosale yopikyana tokanchi geneklewatachine. Gan-
tiyoki rapokna. 28 Satu tokanchi geneklewatachri palna. Gakawo giwakatletachri. Runkakna Giwekikaluruya waneplu tsru nachi psolchijne gajenpotunanuko yegi. Klawtyoklunanu wane rixanata. 29 Giyagni Gitsrukaachi yimaklene wane rixanshinikanutna yokana gipxakletinripna Gote gwachine
moletkakachine yegi. 30 Satkaka poyagotyawaka wane rixle yokanatanu.
Wanepotuko rixna. Wirnawisi, Sawolo ganiklu tsrune yokanyegitikolu.

12

Santyakni ruylajixa Girore; Petro yoshmaakaluru

1 Waneklu koxa pogirchi Girore kashichjixanna pimrine gapatjetachine
yenetyapna. 2 Gwa yegwakluni Santyakni yoglolewapi ruylajixya. 3 Retlu
Girore waleko rugleretkakna Goteyone, pnute rixa. Petro koxa kashicha.
4 Wa jimapro gisekachri myapjetkotgognekakni. Wa kashichinitkalu Petro,
yoshmakikowaka rutakjixlu. Gepkoxamkojeptogi solalone yegi samyoklu,
rumretyapluna. Ruknoginitka Tsru Giknoglushgogne raluka koshpakletlu
yine chinanu.

5 Giyagni Petro yoshmakikowaka girukotika. Ga wa gapatjetachine psolmuchkonuko Goyakalu ragjigogneyegitluna.

Yoshmakikowaka koshpakika Petro

6 Wa Girore galuka koshpakletinitkalu, walyechno Petro gimkanata gepi solalone ganikajite. Gostutkaluru gepi yowumatsaya. Wa girukowatachine gipgyapto ginapleya girukotluna yoshmakikowaka. 7 Gitsrukaachitowreru gapoka. Pokamlalu yoshmakikowaka gatajitya. Petrokwanapa ruylaka. Komyeklu. Wane china, “Giyampotu pyotunotanu.”

Rujrukatsamtatka yowumatsa gimyo gajerni.

8 Goyakalutowreru wane chinru, “Pushrikapchijitanu. Postutanru pyoshmakjixre.”

Wane rixa. Wane chinru, “Pyoshmamkatanu. Pomkagitanno.”

9 Rushpakamta. Romkagimtatkalu. Gi wa rumata wa galikaka rixinri wa Goyakalutowreru wane gixyawaka. Wale kagwaklu kaygawlu reta. 10 Ruknogamtluna muchinanuptogi girukowatachine, ga wa gepi chininriptogi girukowatachine. Yowuma gipgyapto rapokna, maleka gishpakikowaka, pokchi ganikajite. Wa gipgyapto gitpukamta walenanuko wanna chinanu. Rushpakamtna. Ruknogamtluna pagapo. Waneklu Goyakalu towreru gitspalamtyatkalu.

11 Rushinikpotutatka Petro. Wane china, “Xawakni numatatkalu galikakni wa Gitsrukaachi yokanatlu gitowreru; koshpakapno Giroremyoya, ga wa pejnurukoya Goteyone kagwakanatyatkano.”

Petro ginkakpokowakatlu yoshmakikowaka koshpakikolu

12 Rumata jematkalu. Mariyapji yatka. Gwa, Marko yokletgiwakatachri ginropji, gixo gapatanatyawaka. Ragjigognenatna. 13 Maleka gajeru gipgyapto ruylaylata Petro. Tushpakamta sato tserowaklechi, Rote giwakatletachro, tyijnakotinripa. 14 Tumat yijnakootokanutinitkalu Petro, tumuwlepoga gi tkotpuklu maleka gipgyaptote. Seyni gitokogruko tya gasukleta. Tunkaklewata wa Petro maleka gipgyaptote tunwatinritka. 15 Wanna wane chinro, “Pseprolokana.” Seyni wala tupnaje ginkakleta wane rixinri.

Giyagni wanna wane china, “Goyakalutowreru, Petro girukotachrini xani.”

16 Seyni Petro gomkagi giylaylagipgyaptotleta. Kotpukyegitinitkaluna. Rumyekna. 17 Seyni yotukamyoyegitna pochke rixinripna. Runkakna gi rixpoko koshpakletlu Gitsrukaachi yoshmakikowakaya. Wane china, “Ginkakanna Santiyako ga wa moletkakachine tye pirana.”

Rushpakamtatka. Pnuko yatka.

Girukowatachine ganiika Girore yegi

18 Wa gogi chininitka tsru kegeknanuwlu rixna solalone Petro chinanu klukta giknogyawakatkalu. 19 Girore gijgapotutlu. Gi wa rukshiklu. Repomsapotutna girukowatachine. Rali gepomsaletinna ruylajixanna.

Girore gipnale

Wanepnute Girore Gote yopikya. Susari ya. Wane rawanata. 20 Ruylakakna Girore wa Tiro gajene ga wa Sito gajeneyma. Seyni panshinikanurunetkani wale yegi yana. Rushinikanutluna Plasto, pogirchi gimkiyawaka girukotachri. Rawashatinripna ragjitna, gi rixanu wa gichijnena gajene waneyna nikanruna pogirchichijneya.

21 Rutakgognetka pagogne. Girore gitaklu pogirchimkalu. Pogirchi tuplapijere tuplata, ga wa runkaklewyegitna. 22 Saplewatna yine, “Goyakalu

tokanuktani. Gi wa yinerunni." 23 Waneklu Gitsrukaachitowreru giylatanru
Girorni, gi rixanu gi wa Goyakalu rumalwujixa. Tsomi nikanru. Rupnana.
24 Ga wa Gitsrukaachi tokanu tseruwna. Ruxolewna.

Wirnawisi ga wa Sawolo Gerosale satokya

25 Poyagkakinitkaluna kamrurna Gerosale satokyatkana Wirnawisi,
Sawolo. Raniikoxluna Gwa, Marko yoklegiwakatletachri.

13

Wirnawisi ga wa Sawolo yinuwaka yagapgaleta yokanatkalune chinanna

1 Gantiyoki gajene gapatjetachinetskalaya wanena tokanchi geneklewatachine ga wa yimaklewatachine. Wirnawisi, ga wa Simo, Nigi giwakatletachri, ga wa Losyo, Surene gajeru, ga wa Manaya tseruwaakaluru Giroreyma, pasreta girukotlewatyachri, ga wa Sawolo. 2 Wanna yonogyegitlu Gitsrukaachi, ga wa rogajirewatna. Wane china Giwekikaluru Kpashiri, "Gkotspalatinno Wirnawisi ga wa Sawolo kamrurchi chinanu. Wale chinanu ntomgana."
3 Giyagni rogajirewatna. Ragjigognetna. Wannatseptagi rutakamyotna. Yokanatkatkana.

Supro runkaklewatyana Wirnawisi, Pawlo

4 Giyagni wanna yokanatkalune wa Giwekikaluru Kpashiriya yopikna. Selesi rapokna. Wane yagapgatyana. Supro rapokna. 5 Salamina rapokatnakna. Wane runkakletyaluna Goyakalu tokanu Goteyone ginkaklewawaklepjikaka. Waneyamnuna Gwa kamrurewyegitjerna.
6 Koprutna psolu kniprekako, Papo rapokinpotukna. Wane retyaluna satu jeji kagonchi, tokanchi geneklewatachri wale potu migje. Goteyni. Wargeso giwakatletachri. 7 Sergyo Pawlo girukotlewatachriymalu Wargeso. Jeji kgimatkalerni Sergyo Pawlo. Wale gepukna Wirnawisi ga wa Sawolo. Raluka yijnakletlu Goyakalu tokanu. 8 Gilima kagonchimka gaalixna. Gilimni wa yokaakaluru Wargeso giwaka. Raluka satookakletmaklu girukotlewatachri ma malixinitipa. 9 Giyagni Sawolo, walenwa Pawlo, Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu, retpotutlu. 10 Wane chinru, "Psolpotuyako kyokwirewakleryi, mshinikanutyi. Tsru kamchi wgenyi. Poyagkaklewlu gayegixachriyi. ¡Wuya! ¡Pkaspuka yoliwgapkakletanmaklu potukgapolu Gitsrukaachinu! 11 Ga wa xani, Gitsrukaachimyo pixa yegi rapoka. Metashatkatunapyi. Gowukshinina gi petlewatanuna tkachi."
Waneklu rapyegitanatkalu yachgapere pixkalutu ga wa mapshagalu. Sajrurunatanatka. Rujgalu kanjitjerupa. 12 Giyagni wa girukotlewatachri wane gixkaluru retinitka, ralixa. Ruglajitana Gitsrukaachi tokanuya.

Gantiyoki, Pisirisreta, runkaklewatinri Pawlo

13 Papo rutspegyatkana wanna Pawlo. Perge yana Pampirisreta. Ga wa Gwa gitspalatyana. Gerosale satoka. 14 Perge yagapgatyana. Rapokluna Gantiyoki, Pisirisreta. Gapnanutikalurgogne jiglokluna ginkaklewawakapji. Wane tuplatna. 15 Retyongatka Tokanchi Yokanatkaluru ga wa tokanchi geneklewatachine kirukate. Rali getyongaletkoklunu yokanrewatna ginkaklewawakapji gitsrukatene wanna yegi. Wane chinjixkana, "Jejine, wumolene, waneygi nchininipa satu tokanchi yine giykotinripa, ginkaklewatanu."
16 Giyagni Pawlo palna. Yotukamyoyegitna pochke rixinripna. Wane china, "Jejine, Gisrayiline, wa Goyakalu pikachine, gyijnakotanu. 17 Wutsrukatenni tsomita nyi Gisrayiline Goyakalute. Pnu gajene

rixanatinna Gigiptoya, tsru potu rixkakna. Tsru ruyakle wane koshpakyana.
18 Gepkoxamkojmole walapupshini Goyakalu gakotlu rixjetyawakna yineru
mwiyawakanuya. 19 Payokgipreneru nikata Goyakalu Kanachijneya.
Payinnichijne renekna.
20 "Ruknoginitka gepkoxamkoje pacha pamyomole walapu, renekna gi-
takyagoklewatachine, Samoyro tokanchi geneklewatachriklupotunanuko.
21 Wanepnute pogirchi renekikolupna ragjitna. Goyakalu genekna Sawolo,
Susu wgene, jeji Wigamiklopisha, gepkoxamkojmole walapu rawinripa.
22 Konkoklunutka wale. Tawi renekna Goyakalu pogirna rixinripa. Wane
china gipgujtaletlu, *Netlu Tawi,* Gesi wgene, *nugleretgajityawaka.* Wale
kamrutanru pejnuruko nalukanru.
23 "Rupiratyawakpotuko waleklopishaneya Goyakalu gipgujewnakaklu
Geso, Gisrayiline Gognetkakachritka. 24 Ma munkanuwa Geso, Gwa ginkak-
letlu katlu genshinikanrupirana pejnuruneko Gisrayiline chinanu. 25 Wa
poyagkaka kamrurenanumtinitka Gwa, wane china, '¿Giru gkagwakyano?
Gi wa gitni gkagwakanru, seyni runa satu najxigi. Gi wa gita gimukluni
nkoshpirokyaplu yoshmaklejixitsa.'

Gesoya poyagkakikolu Goyakalu gipiratanru

26 "Jejine, nomolene, Gawraklopishane wgenengi, ga wa gixatskala gwa-
chine. Goyakalu pikachingi, Goyakalu yokanyegitgi gixa tokanchi tye
gognewatikalurupirana. 27 Gi rixanu wa Gerosale gwachine ga wa rut-
srukatenna gi rumatluna gognewatikalurupirana. Ga wa gi rumatluna
wa tokanchi geneklewatachine tokanu pagapnanutikalurgognemnu re-
tyongatka. Giyagni poyagkakluna tye tokanchi wa Geso ruklukanuw-
nayegjixyana. 28 Gi rukshika giklukanuwnaletluna rupninripa, seyni Pi-
lato ragjitna ruylatikolupa. 29 Poyagkakinitkaluna pejnurkakako Walepi-
rana yonatkaluru, gagmunashkitaya rawiyatkaluna. Yomlechi rutakluna.
30 Seyni Goyakalu yotunkaklu gipnachinetskalaya. 31 Gixgogne retkatnaka
rukanikanuneya wa Kalileya kanikini Gerosale. Wannanwa yine yegi
rupgujtatjene.
32 "Wixa koxa ginkaklewyegitgi Kiglerpotunanu Tokanchi wa
gitsrukatenni gipiratyegitkalurupirana. 33 Wanepotuko Goyakalu
poyagkakatkalu wannaklopishane yegi: wixa yegi yotunkakatkalu Geso.
Shikalchi gepi chininri chinyongatyawaka koxa:
Pixni Noturyi. Xawakni nwugenetyi.
34 "Kapiranalni wa tye: wa gipnachinetskalaya yotunotinri Geso, gi pa-
gogneko gijpagikowaka satokinripatka. Wane china:
Nenekangi kpashirkaka gaponshinikanutkaluru Tawinu.
35 "Giyagkoxni wane china satu shikalchiya:
Gi puchi gijpagletanru Pixa Wgene kpashiri.
36 "Gi rixanu Tawi galikakni gigogne gajene gipxaka. Rali gipxakle-
tinitkana, rapnanutatka. Rutsrukatenni yegi rutaaka. Rujpaganatka. 37 Ga
wa Wale Goyakalu yotunkakanru gi gijpaga.
38 "Giyagni jejine, nomolene, gimatanru runkakletka gixa chinanu
kaspuka mukochiretikolu Waleya. 39 Moysisi Tokanu Yokanatkaluruya gi
gimkata ptowruyako muklukanuwnakaakone gixletna yine, ga wa Gesoya
ptowruyako muklukanuwnakaakonetka rixinritkana pejnuruneko galixa-
chine. 40 Giyagni getinwa ma munyegitinitipgi wa tokanchi geneklewata-
chine chinyawaka:
41 *Getanu kgeyikaklerune.*
Giglajitanu. Gisuptaganuna.

Gi rixanu kamrurchi nkamrutanu
gixagogneklu.
Kamrurchi satumka ginkakpokowakatangi
gi galixanru."

Gixo Goteyone ga wa Goteyo gitaknachinwa gomkagitlu Pawlo

42 Goteyone ginkaklewawaklepji rushpakinitkana Pawlo ga wa Wirnawisi,
payine gagjitna tujra gapnanutikalurgogne runkaklewyegitikolupna tyepi-
rana. 43 Rungakatkana gapatachine. Gixolune Goteyone ga wa Goteyone
gitaknachinwa kyonogiklerune, Pawlo romkagitna ga wa Wirnawisi. Pawlo
ga wa Wirnawisi giynumsatna. Rushinikanutkana Goyakalu yegi rawin-
ripna Wale gimutyapna.

Wirnawisi ga wa Pawlo yayegitatkana payineko

44 Giyagni rapokinitka gapnanutikalurgogne psolu pokchi gajenen-
shinikanuko gapatjeta yijnakotyapluna Goyakalu tokanu. 45 Ga wa
Goteyone getna gixolune yine. Ranxapotutna. Giyagni Pawlo ginkaklewle
yoptopiratna mupashiregone.
46 Giyagni Pawlo ga wa Wirnawisi pgujetanuwaka china ginkakletna.
Wane chinna, "Gixa muchinanu gapka wumkata ginkakleta Goyakalu
tokanu. Seyni gi rixanu gixa giknoklu, ga wa gitakyagoknawa gi wa gimuk-
nuni gyoptotyalu giwekinri mnikawnakatu, xanipatka pnuko gayanutka
payine yegi. 47 Gi rixanu wane rixa yokanretwu Gitsrukaachi:
Nutakyi payine pokamlatyegitachripyi
Gognewatikaluru chinanu pixinripa
yoptukyawakpotunanuko chiji."

Pawlo, Wirnawisi Gantiyoki giknokikalurune

48 Payine yijnakotinri tyepirana, rumuwatna. Rumalwutluna
Gitsrukaachi tokanu. Ralixna pejnuruneko wa gitaakalune waneyapna
ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatupa. 49 Wa Gitsrukaachi tokanu
psoluko walesretaya raniika. 50 Ga wa Goteyone yokshatna suxone
kyonogiklerone wannapotune, ga wa tsrukakalune pokchi gajene. Pawlo,
Wirnawisi chinanu kojwawakchi gixkaaka. Ruknookana wanechijneya.
51 Giyagni wa wanna ruplokjiximtna gistapjixnapagi wannayegiya. Gikonyo
yatkana. 52 Giyagni Gitsrukaachi yimaklene gimuwaatachine potu ga wa
Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanune potu rixna.

14

Gikonyo rawanatinrina Pawlo, Wirnawisi

1 Wane gixlutkani Gikonyo yana. Pawlo, Wirnawisi jigloklu Goteyone
ginkaklewawaklepji. Wane rixa ginkaklewletna wa gixolune yine galixatka,
Goteyone ga wa Kriykone koxa. 2 Ga wa Goteyone malixkane komyekan-
shinikanutna yine. Yokshatkana moletkakachine chinanu. 3 Giyagni gi
gepikgogne wane rawna. Pgujetanuwaka china ginkakletna Gitsrukaachi
chinanu. Wale gipgujtajetlu tokanchi Gitsrukaachi gimutlewleyapirana.
Renekna getkalurkaka, koglajrukaka. Wannamyoya wane rixika. 4 Seyni
gixolune pokchi gajene kotspalanshinikankaka: pimrine Goteyoneyma,
pimrine yokanatkaluneyma. 5 Payine giptekyegimtmakna ga wa Goteyone
koxa, rutsrukateneymananukna. Yenetikolupmakna ga wa sotlujetikolup-
makna. 6 Wanna gimata. Rasukna. Listra, Terwe yana, pokchikaka Likayon-
isretaya ga wa sajrukyawaka chiji. 7 Wane runkakletyaluna Kiglerpotunanu
Tokanchi.

Goyakalune kagwakikna Pawlo, Wirnawisi

8 Listra gajeru jeji muglejixitu tuplanata, myankatu rushpakinyakawa.
Pagogne myanjejetkatu. 9 Wale yijnaka yanumsaletlu Pawlo. Pawlo yopuk-
gapotutlu. Retlu ralixinri rutuukakikolupa. 10 Muchkowtokanuta. Wane
china, “Palnanu. Potuktunwalepyi.” Ruptekapa. Yanamtatka.
11 Giyagni yine getinri wa Pawlo kamrutanru, saplewatna. Likayoni
gajene tokanu wane chinna, “Goyakalune, jejine pixkalune wixa yegi gi-
jrukachine.”
12 Giyagni Gopite chinruna Wirnawisi, ga wa Pawlo Merkoryo chinruna,
gi rixanu walenwa tokanchi ginkakletjepotuta. 13 Giyagni Gopite sasertotete
pokchi ginaple gwachri, gipgyaptokaka ranikna wakane jejine ga wa gigleg-
wutkaluru. Raluka genekashletlu giylatkaluru yineyma.
14 Wanna yokanatkalune Pawlo, Wirnawisi yijnakotinitkalu
suskakamkatna. Rakaxikamtna. Yine ganikajite rapokna. Saplewatna.
15 Wane chinna, “Jejine, ¿klu chinanu wane gixa? Yinkoxwu wixa. Gixa
pixka geta salewnaletachinwu. Kiglerpotunanu Tokanchi wunkakleta
gkashrijetikolupa tyekaka gike gaprimigjeya. Goyakalu giwekachrinunepgi.
Tengogne kamrutachri, ga wa chiji, ga wa tsru wenu, ga wa ptowrunanuka
wanerutu kamrutachri. 16 Giknogachri gwashlukakatka Wale getashatna
payinemnunanuka wannako gigapo yapinripna. 17 Seyni koxa gi
wa mupgujtatkotu retashyegitnawa. Seyni kigleru kamruta. Teno
giyakatyachri gina renekgi, ga wa jirgalupapko. Poyampotutyawaka renekgi
gnikjetanruya, ga wa gimuwleya.” 18 Wane chinikopshinna kyapreru
rumkata gituukakletna yine ma menekashatikotupna giylatkalurupmaka.

Listra sotlujetika Pawlo

19 Rapokna Gantiyoki ga wa Gikonyo giyakatyachine Goteyone.
Rushinikanutkana gixolune. Sotlujetluna Pawlo. Gipnachri kagwakyaluna.
Pokchi kotlolomtyatkaluna. Maleka rutakluna. 20 Wa Gitsrukaachi
yimaklene sajruklu. Yotunota. Pokchi satokatnaka. Waleprika Terwe
yatkana Wirnawisiyma.
21 Wane pokchi Kiglerpotunanu Tokanchi wanna ginkakletya. Gixo yi-
maklene rixkakna. Listra satokatkana, ga wa Gikonyo, ga wa Gantiyoki.
22 Muchkotanshinikanutkana Gitsrukaachi yimaklene. Ruykotkana romk-
aga galixletinripna. Ruykotkana wa gixo salewakchiyma wumkata jiglok-
letyaplu Goyakalu pogirewatyawaka. 23 Satkaka gapatjetikwaka rutaakana
tsrune. Ragjigognetna gogajirewatachine. Gitsrukaachi raponshinikanutna
wanna chinanu, wa ralixanrutkana.

Suri satokyana; Gantiyoki yana

24 Pisiri yapa kopruremtna. Pampiri Pokchi rapokna. 25 Perge runkak-
letyaluna tokanchi. Gatali yopikna.
26 Wane rutspegyana. Gantiyoki rapokna, wa Goyakalu gimutlewle
rumaponshinikanutikowakna kamrurchi chinanu, wa poyagkaka-
panrutkana. 27 Rapokinitkana, wanna gapatjixna gapatjetachine.
Runkaklewatna gi pejnunanukta Goyakalu gikamrurewatyawaknapirana,
ga wa Goyakalu kotpukyegitna payine galixlu gipgyaptote. 28 Gi gepikgogne
wane rawna Gitsrukaachi yimakleneyma Pawlo ga wa Wirnawisi.

15

Gepomsakaklu wa sajruka gistaklewlupiranaya

1 Wa pimrine Goteya giyakatyachine ginkakna moletkakachine. Wane
chinna, “Gma sajruka gistakletkonu wa Moysisi gixjixlewatyawaka, gi
gimkata gognetkaakotanu.”
2 Giyagni waneru tsru gigjekaklu, gepomsakaklu Pawloyma ga wa
Wirnawisi wanna chinanu. Rutaakana Pawlo ga wa Wirnawisi Gerosale
kanikinripna, pimrine wannayma, wa yokanatkalune ga wa tsrune yegi tye
gepomsakaklu chinanu. 3 Giyagni wanna gipxaletamtka gapatjetachineya.
Winisi yapa kopruremtna ga wa Samari. Runkaklewananumtna payine
kashrijetikolupirana. Tsru gimjiklu rixkakna moletkakachine. 4 Gerosale
rapokinitkana, yoptotkana gapatjetachineya ga wa yokanatkaluneya, ga wa
tsruneya. Runkaklewatna gi pejnunanukta Goyakalu gikamrurewatyawak-
napirana.
5 Giyagni tunwatna pimrine Gwariseyone mkoje galixachinetka. Wane
chinna, “Rumkata sajruka gistaakotkana. Rumkata kamrujixkotkana Moy-
sisi Tokanu Yokanatkaluru.”

Gapatyawaka Gerosaleya

6 Yokanatkalune gapatjeta ga wa tsrune rumatyapluna wa tyepirana.
7 Tsru gepomsakaklu wane chininitka, palna Petro. Wane chinna, “Jejine,
nomolene, gixa gimatlu wa muchikawako Goyakalu tsomitno gita tokanuya
wa payine yijnakotyaplu Kiglerpotunanu Tokanchi, ralixinripna. 8 Goyakalu
gaschi gimatachri gipgujtatna, wa wane rixa genekletna Giwekikaluru
Kpashiri wixako pixka. 9 Psolpotuyako pixkakakanwu rixa getletwu wixa,
wanna. Powratgajitna ralixleyna. 10 Giyagni wa xani ¿klu chinanu gyan-
taletlu Goyakalu, Gitsrukaachi yimaklene gogo gitakyawaklu gitjipije? Gi
wa wutsrukatenniko gimkata ganikletlu, gi wixako. 11 Seyni walixlu Git-
srukaachi Geso gimutlewleya wognetkaaka wannako pixka.”

Santiyako gigitanru

12 Giyagni pejnuruneko gixolune gichkeka. Yijnakotluna Wirnawisi ga
wa Pawlo runkaklewatinna gi pejnunanukta tsru getkalurkaka ga wa
koglajrukaka Goyakalu wane gixkakyawakna payinetskalaya.
13 Wa ruchkekinitkana wanna, Santiyako gigita. Wane china,
14 “Nomolene, gyijnakotanno. Simo ginkakletlu gikta rixpokotlu
Goyakalu. Muchinanu salwayegitna payine, wa wannayegiya
yoptotyapna rayinerutenepa. 15 Waneko pixka chintokanutna tokanchi
geneklewatachine, yonchi chinyawaka:
16 *Wanepnute nsatokanutnaka.*
Nugletanutnaklu Tawnipji,
wa yawnachrinatka.
Nugletanutnaklu gimtutewnachritka.
Ntunotakanutnaklu.
17 *Wa gixetachine yine gijgiyaplu Gitsrukaachi,*
ga wa pejnuruneko payinemnunanuka,
ngiwakaya chinkalune.
Wane china Gitsrukaachi
tyekaka pejnuruko kamrutachri.
18 Muchichyawakpotunanuko rumatkakatkalu Goyakalu tyekakapirana.
19 “Giyagni gita gitakyawaka mkojwaakonepni payine kashrijetkalune
Goyakalununе rixinripna. 20 Seyni yonyegitkalunepni rutspalatyapluna
puchotlewatachri yagluchishaya, ga wa gapoklewluya, wa saprinojrurusha,
ga wa granchiya. 21 Gi rixanu muchikawa potu gwashluyakawa Moysisi

waneya runkakletjene papokchikaka ginkaklewawakapjikakaya. Wane retyongapiranatika pagapnanutikalurgognemnu."

Yokanatkalune kirukate

22 Giyagni kigle getle rixluna yokanatkalune, ga wa tsrune, ga wa pejnuruneko gapatjetachine tsomitikolupna pimrine jejine wannayegiruneko, Gantiyoki yokanatikolupna Pawlo Wirnawisiyma, wa Gota, wa Warsawa yokletgiwakatachri, ga wa Sura girukotlewatachine jejine moletkakachinyegiya. 23 Kigle getle rixluna yonatkaluropa kiruka wanna ganikanropa. Wane chinachropa:

"Wixa yokanatkalunwu ga wa tsrunwu, ga wa wumolene galukgiwakatgi, wumolengi, Gantiyoki gwachine, ga wa Suri gwachine, ga wa Surisya gwachine.

24 Gi rixanu wyijnakyegitlu pimrine wixa yegi giyakatyachine kojwakgi tokanchiya. Rumtukanshinikanutgina. Gi wa wanna wyokanata. 25 Panshinikanurunwu wixanatini kigle getle wixlu wtsomitkapna jejine ga wa wyokanatyapna gixa yegi: walukanune Wirnawisi ga wa Pawloyma. 26 Giyagni wutakna jejine genekgiwekletachinemka Wutsrukate Geso Kristo giwaka chinanu. 27 Giyagni wyokanatna Gota ga wa Sura. Waneko pixka china ginkakletangina. 28 Kigle getle rixlu Giwekikaluru Kpashiri ga wa wixa koxa gi satuna kamrurchi gitakyegitko wanepnute. Tyekakapjetkani gimkata kamrutkaluru: 29 Gitspalatinri wa yagluchisha geneekalurkaka, ga wa granchi, ga wa saprinojrurusha, ga wa gapoklewlu. Wale pejnunanukaya gkamrutini, kigleru gkamruta.

Seyoka."

Gantiyoki gajene geneeka kiruka

30 Giyagni wanna yokanatkalune yopikna. Gantiyoki rapokna. Wanna gapatkakna gixolune. Kiruka yonatkaluro reneekana. 31 Retyongatinitkalona rumuwatna giykolu chinanu. 32 Gota koxa ga wa Sura tokanchi geneklewatachinkoxna wanna. Giyagni ruykolewatna gi gepika tokanchiya moletkakachine yegi. Muchkotanshinikanutkana. 33 Pshinitsonu wane rawamtna. Yokanatkana moletkakachineya kiglenshinikanurune, yokanatjenna yegi yinripna. 34 Seyni wa Sura kigle getle rixlu rutukinripa wane. Gotapje yatka. 35 Pawlo ga wa Wirnawisi Gantiyoki rawanatna. Gitsrukaachi tokanu runkakletna. Kiglerpotunanu Tokanchi runkakletna pimrine gixoluneyma.

Gepi kata chininri yagapgatna

36 Pagognetnakni Pawlo wane chinru Wirnawisi, "Wsatokanutnaka wsalwayegityapna moletkakachine papokchimnunanuka wa Gitsrukaachi tokanu wunkakletanatyawaka, gi pixkaktana."

37 Wirnawisi galuka ganikletmaklu Gwa, Marko yokletgiwakatachri. 38 Seyni Pawlo gi kigle getle rixlu ranikikolupa wannayma rixinripa gi rixanu wa Pampiri Marko gitspalamtyana; kamrurchi yegi myakatutka wannayma. 39 Jigeekakna. Wane rixlenanukna rutspalkakyana. Wirnawisi ganikatkalu Marko. Koprugatna. Supro yana. 40 Ga wa Pawlo Sura tsomitatka. Yatka. Gitsrukaachi gimutlewleya rumaponshinikanyegitkana moletkakachineya. 41 Suri ga wa Surisya yapananumtna. Muchkotanshinikanunanumtkana gapatjetachinkaka.

16

Timotiyo gimotsatna Pawlo ga wa Sura

1 Terwe rapoka Pawlo. Wanepnute Listra. Wane rawa satu Gitsrukaachi
yimakleru Timotiyo giwakatletachri, galixachro Goteyo suxo wgene. Ga
wa ruru Kriykoni. 2 Listra ga wa Gikonyo gajene moletkakachine kiglepi-
ranyegiru chinanruna. 3 Walemka Pawlo galuka waleyma chininripa.
Raniklu. Sajruka gistakletlu Goteyone chinanu wane pokchikaka gajene,
gi rixanu pejnuruneko gimatlu Kriykoni wa ruru. 4 Papokchimnu ya-
pananumtna. Renekananumtkana rumretyapluna tokanchi poyagkaakalu-
rupa wa yokanatkalune ga wa tsrune gitakanru Gerosale gwachine chinanu.
5 Giyagni wa gapatjetachinkaka muchkotanshinikanutkana ralixleyna. Pa-
gognemnunanuka ruxolewnananumtna.

Masetone gajeru gipgujewnayegita kaygawleya

6 Prigi sreta koprutna. Wanepnute Kalatasreta. Giwekikaluru Kpashiri
gijretna Gasya ma munkaklewatinitipna tokanchi. 7 Misi rapokatnakna. Wi-
tinimka yana. Giwekikaluru Gesonu gi gichichna. 8 Giyagni ruknogamtluna
Misi. Yopikna. Trowa rapokna. 9 Goyechno Pawlo getlu kayigawlu. Satu
jeji Masetoni gajeru tunwastsitlu. Ragjitlu. Wane chinru, “Pkoprutgatanu.
Masetoni punanu. Pupxakapanunwu.” 10 Wa retinitkalu kaygawlu waneklu
wupruka Masetoni gayinripa. Wale wumatyatkalu Goyakalu tomgawu
Kiglerpotunanu Tokanchi wunkaklewyegityapna.

Wilipo Pokchi terotewanshinikanutika Litya

11 Trowa wutspegyatka. Potuklega gaya. Samotrase wapoka. Walepri-
kgogne Neyapoli wapokatnaka. 12 Waneya Wilipo wapoka. Walenwa tsru
potu pokchi Masetonisretaya. Walenwa pnu giyakatyachine gwiyawaka.
Wale pokchi gawanata gi pejnugognekta.
13 Pagogne gapnanutikalurgogne pokchi gayiyatka gipgyaptoteya.
Gonustsi gayiya wa ragjigognejetyawakna. Wane wtuplata. Wuynumsatna
suxone wa gapatachine. 14 Wanenanro sato suxo Litya giwakatletachro,
Tiyatira Pokchi mkachri pakni yoshmookaluru pixkalutu gishanretjetachro.
Goyakalu yonogyegitachro. Tyijnakota. Gitsrukaachi kotpukanshinikanutlo
wala, tyijnakpotutyaplu Pawlo chinyawaka. 15 Wala katka ga wa tomolene.
Rali katkoklunutkana, tagjitwu. Wane china, “Gitakyagokinno wa
Gitsrukaachi nalixinri, gjiglokapjitanno. Wane gwanu.” Chipetpotutwu.

Makloji wa kamchi kagonchitinri waneyaluto

16 Wane rixatka. Gagjigognetikwaka gayamtini, tyoptotapwu sato makloji
wayegrechro. Waneylo kamchi kagonchiwatinri. Gixo tkanashkatanru
twapyegitna twayegitanune tkagonchitinri. 17 Tomkagimtwu Pawlo ga wa
wixa. Wane china saplenanumta, “Nyi jejine Goyakalu teno potu Gajeru
wayegrenni. Wanna ginkaklewyegitgi gognewatikalurgapopirana.”
18 Gi gepikgogne wane tixjeta. Seyni gi rugleretlu Pawlo. Ruprotaka. Wane
chinru kamchi, “Geso Kristo giwaka nyokanatyayi, pushpakanutka walaya.”
Wanekluyakawa rushpakamtatka.

Yoshmakikowaka gitaakalune

19 Retinitkana twayegitanune wa maleshatkalu kagwakanshinikanu-
tanruna kanashkatinripna, kashichanatkaluna Pawlo ga wa Sura.
Kosemtkanatkana. Tsrukakalune gapatjetyawaka raniikana.
20 Girukotlewatachine yegi rutaakoklunutkana. Twayegitanune wane china,
“Nyi jejine Goteyoneko. Tsru kojwaklu rixpokchitwuna. 21 Runkakletluna
gixjetikowaakaka ginanshichkalurni wyijnakotyaplu, wkamrutyaplu gi
rixanu Romanonwu wixa.”

22 Gixolune giptekyegimtna. Girukotlewatachine suskamkatna.
Gagaje kochipjejixikna. 23 Rali gipgoletkoklunutkana yoshmakikwaka
yoshmaakana. Kyoshmaklewakleru yokanatka rumretpotutyapna. 24 Wane
rixa towutkota, gitokpotugruko yoshmakna. Yoshmakjixitkana.

Kyoshmaklewakleru Wilipo gajeru gerotewanshinikanutka

25 Ganikajyechno ragjigognetna Pawlo ga wa Sura. Goyakalu gimalwu-
tikolu shikaletna. Wa gostutkalune yijnakotna. 26 Walgnapunanu waneru
tsru giyolikchijru. Wane rixlunanuko wa yoshmakwakapjistsigi gimye-
myeta. Wanekluyakawa pejnuru gipgyaptoteko gitpukamta. Pejnuruneko
gitkokgosturemtatka. 27 Giyagni ruyoka kyoshmaklewakleru. Retlu yosh-
makwaka gipgyaptotkaka rutpuukanatatka. Koshpaklu yoglolewapi. Ruy-
latinmakatkawa. Kagwaka gasukletatkana gostutkalune. 28 Seyni Pawlo
tsru saple rixnawa. Wane china, “Gi wa pumtukinwa, gi rixanu pejnu-
runekwu gewi.”
29 Giyagni katalo ragjita. Rakaxikamta. Jiglokagrukomta. Gitatatachri
chiji rapokamta Pawlojixistsi ga wa Sura. 30 Maleka koshpakatkana. Wane
chinna, “Tsrune, ¿klu numkata kamrureta nognetkakikolupa?”
31 Wanna wane chinru, “Palixanru Gitsrukaachi Geso Kristo. Waneklu
pognetkaako pixa ga wa pupji gajene.”
32 Runkakluna Gitsrukaachi tokanu, ga wa pejnuruneko gipji gajene.
33 Wanekluyakawa waleyechnoko ranikna. Rerkatkana wa rupgotikolna.
Waneklu katkatka wale ga wa pejnuruneko walenune. 34 Gipji ranikatkana.
Ralpokotlu nikikwaka. Rumuwata gi rixanu pejnuruneko gipji gajeney-
mananuko ralixatkalu Goyakalu.

Girukotlewatachine koshpakna Pawlo, Sura

35 Gogi chininitka girukotlewatachine yokanatna kashrewaklerune. Wane
chinna, “Pkaspukanna wa nyi jejine.”
36 Kyoshmaklewakleru ginkakatkalu Pawlo tye tokanchi. Wane china, “Wa
girukotlewatachine yokanrewata gkaspukikolpatka gixa. Giyagni wa xani
gyanutka. Kiglenshinikanurunemnupgi.”
37 Giyagni Pawlo wane chinna, “Kochipjetwuna pejnurune getanu, muk-
lukanuwnakanwu. Jejine Romanonekwu; yoshmakikwaka yoshmakwuna.
¿Ga wa xanimkalge ruknokanwuna giyogimatkalunwu? ¡Gike wixiniko!
Seyni runanna wannako. Koshpakapanwuna.”
38 Kashrewaklerune ginkakapna girukotlewatachine tye tokanchi.
Pikanna wa yijnakotinrina Romanone rixinrina. 39 Runna. Rumnanuukana.
Koshpaakatkana. Ragjitkana wa pokchiya yinripna. 40 Giyagni
yoshmakikwaka rushpakamtyatkana. Lityapji jiglokna. Retatkana
moletkakachine. Rumnanuukatkana. Wane yiyatkana.

17

Sejrewnananumtna Tesalonika gajene

1 Gampipoli yapamtna, ga wa Gapoloni. Tesalonika rapokna. Wane
rawa Goteyone ginkaklewawaklepji. 2 Pawlo gixjetyawaka jiglokyegitna.
Mapa kata gapnanutikalurgogne wale giynumsatna Tokanchi Yonatkalu-
rupiranaya. 3 Rekakgitna rumkata salewnaletinri Kristo. Rumkata gip-
nachinetskalaya yotunretinri. Wane china, “Geso wa nunkakletyegityagi
Walenwa Kristo.”
4 Pimrine wanna galixa. Pawlo, Surayma jiglokna. Wa Kriykone kyono-
gyegiklerune, gi gepikna wanna. Ga wa suxone wanna potu gixolune.

5 Giyagni Goteyone wa malixaklene ganxata. Rawapkana pimrine jejine yaglotashatachine muglene. Potowurkaakana gixolune. Sejrewnananumtna pokchiya. Ruptekyegimtluna Gasopji. Koshpaakomkana Pawlo, Sura yinyegiya. 6 Gi wa rukshiikana. Gasni kostapna, ga wa pimrine moletkakachine koxa. Pokchi girukotlewatachine yegi raniikana.

Wane china sapletna, "Nyi psolchijne gajeneko komyekanshinikanutachine gewi koxa runna. 7 Gaso yoptotatkana. Susa yokanrekaka mpoyagkaakane wanna Pawlo pejnuruneko. Wane chinna wanegimlu satu pogirchi Geso."

8 Kojwakanshinikanutkana yine ga wa pokchi girukotlewatyachine, tyepirana yijnakotinrina. 9 Yoptomtlona sroschi satkapinrip Gaso ga wa pimrine koxa. Kaspuukatkana.

10 Waneklu moletkakachine yokanatatkana Pawlo ga wa Sura goyechno, Were yinripna. Wane rapokinitkana, Goteyone ginkaklewawaklepji jiglokna.

Were Pokchina Pawlo, Sura

11 Tesalonika gajene pnute kshinikanna wanna Were gajene, gi rixanu yijnakotluna tokanchi psolgalukleyako. Pagognemnunanuka retjetluna yonchi wa galikaklege tyekakapirana. 12 Giyagni wanna gixo galixa Kriyko suxone wanna potune, ga wa jejine gixolune.

13 Giyagni Tesalonika gajene Goteyone gimatinitka Were koxa runkakletikatka Goyakalu tokanu Pawlo chinanu. Wane yana. Komyekanshinikanutkana gixolune yine. Kojwakanshinikanutkana. 14 Giyagni waneklu wa moletkakachine yokanatatkalu Pawlo. Tsru wenusreta yinripa. Ga wa Sura ga wa Timotiyo waneko gituka. 15 Wa Pawlo ganikjene Gatenpotuko ranikluna. Wanna ganiklu Pawlo tokanu giyampotu runinripna Sura ga wa Timotiyo. Yatkana.

Gatena rawanatini Pawlo

16 Kagwakinikopshinna Pawlo Gatenaya jigekanshinikanutka wa pokchi retinri gi gepiklu yagluchisha. 17 Giyagni ginkaklewwakapjiya ruynumsatna Goteyone ga wa kyonogyegiklerune. Pagognemnunanuka giputuya ruynumsatna yoptotanunkaka. 18 Pimrine galuka gimatletachine Gepikoreyone mkoje gajene ga wa Gestoyko mkoje gajene yoptopiratluna. Ga wa pimrine wane china, "¿Klu raluka chinreta tye kyanumsakleru?"

Pimrine wane china, "Kginkaklewaklergetkoni pnuko gixachine goyakalunepirana." Gi rixanu Gesopirana ga wa gipnachine yotunrepirana runkakletyegitna.

19 Kashichanruna. Gareyo Magkate ranikluna. Wane chinna, "¿Gi ge wumkata gimatletlu tye gerotu ginkaklewlu, wa pixa ginkakletanru? 20 Gi rixanu pnuko gixpiranatachri punkakwu. Giyagni waluka gimatletlu klupiranni wa tye." 21 Pejnuruneko Gatena gajene ga wa pnu gajene, walepiranapje ruknokakgognetyana, wane rixinrina yijnakotinrina gerotupirana.

Gareyo Magkate runkaklewatya Pawlo

22 Gareyo Magkate ganikajite tunwata Pawlo. Wane china, "Jejine, Gatena gajene, psoluyako netgi yonogyegjeshpotutachingi. 23 Gi rixanu wa nuknogamtini, netlu gyonogyegjetanrukaka. Netkoxlu satu genekashatikwakakwa, wane china yongatyawaka:
Goyakalu Mumatkotu Chinanu.

"Giyagni wa Wale wa gixa yonogyegitanru gma mumatanutuko, Wale nunkakletyegitangi.

24 “Tye psolchijneko ga wa ptowrunanuka tyechijne gajeru kamrutachri
Goyakalu, wa tengogne, tyechijne Gitsrukate rixinri, gi wa myochi kamru-
tikaluru kpashiwakapji rawa. 25 Gi wa yinemyo gipxakikaluru pagixanu
magatyachri pixkalutu. Gi rixanu Wale pejnuruneko geneka giwekleta, ga
wa runnipgyatinrina, ga wa pejnurkakako.
26 “Pagragapje kamrutyana panermnunanuka psolchijnemtako
rawinripna. Wale gitakyegitna rushingognetyawakapna, ga wa
yoptukyawaka rawyawakapna. 27 Wa rujgiyapluna Goyakalu, wa
kamrumrunshinikanutkamkaluna rukshikanmakluna. Gimka gowuklu
wa satkaka wixa yegi. 28 Gi rixanu Wale wuwekya, ga wa Wale wuyoljetya,
ga wa Wale gawya. Wa pimrine kiglerupirana kamrutachine gixanune
chinyawaka:
Gi rixanu Wale gishpakyachinkoxwu.
29 “Giyagni Goyakalu gishpakyachinwu wixinri, gi wumkata kori pixka-
lutu kagwakletyalu Goyakalu, gi wa sroschi pixkalutuko, gi wa sotlu pixka-
lutuko, gi wa yaglu kamrutikolu gimatkalewluya, yinerushinikannuya.
30 Giyagni mumatkonchiklushananu, retashlewata Goyakalu. Ga wa xani
yokanatna pejnurunekoneru pachijnemnunanuka gajene renshinikanutin-
ripna. 31 Gi rixanu pagogne rutaka wanepotuko rutakyagokyapna psolchi-
jne gajeneko tye jejiya Wale gitakanru. Renekna pejnuruneko ralixinripna
gi rixanu gipnachinetskalaya yotunkaklu.”

Pimrine Gatena gajene galixlewata

32 Giyagni wa yijnakotinrina wa gipnachine yotunrepirana, pimrine gix-
piranawata. Pimrine wane china, “Wumepe yijnakletanutnakyi tyepirana.”
33 Giyagni Pawlo wanna ganikajite rushpakamtyatka. 34 Pimrine jejine
galixa. Rupxaletluna. Wannaymakoxlu Tiyonisyo, Gareyo Magkate gajeru,
ga wa sato suxo Tamari giwakatletachro, ga wa pimrine wannayma koxa.

18

Korinto yinuwaka kamrurewletya Pawlo

1 Wanepnute Gatena yiyatka Pawlo. Korinto rapoka. 2 Wane retyalu
satu Goteyo, Gakila giwakatletachri, Ponto gajeru, ga wa ganunro Presura.
Gi gowukshini Gitalya giyakatyachri. Gi rixanu Klawtyo towuwata wa
pejnuruneko Goteyone Roma gishpakinripa. Pawlo yayegitna. 3 Wannapji
rawa gi rixanu waleko kamrurchi koxa kamrujeta wale. Kamrurewata.
Gi rixanu mkachripji kamrutachinni. 4 Ruynumsalewjeta pejnuruko gap-
nanutikalurgogne ginkaklewwakapjiya. Rushinikanutna Goteyone ga wa
Kriykone.

Gixolune Korintyone galixlewata. Katkatkana

5 Wa Masetoni ruyakatinitkana Sura ga wa Timotiyo, Pawlo gimupruklu
tokanchi. Goteyoneyegiya rupgujtatlu wa Gesni wa Kristo. 6 Raalixmakluna.
Mupashiregnuchi chinna. Pawlo giplokamkaluta. Wane chinna, “Gixako
chinanupni gamga giwekletanuna. Powrano gita. Xaniyakawa payine yegi
nyanutka.”
7 Wane yiyatka. Gosto giwakatletachri jiglokapjitatka. Goyakalu yonogye-
gitachri. Ginkaklewwakapjistsi rawapjita. 8 Krispo wa ginkaklewwakapji
gitsrukate galixlu Gitsrukaachi, pejnuruneko gipji gajeneymananuko. Ga
wa gixo Korintyo gajene yijnakotlu. Ralixluna. Katkatkana.
9 Giyagni Gitsrukaachi wane chinru goyechno Pawlo kaygawleya, “Gi
pikanu. Seyni punkaklewatanu. Gi wa pochkepyi. 10 Gi rixanu pixaymano.

Gike giptekyegitanyi wa rumtukyapyi. Gi rixanu gi gepikayno yineru tye pokchi."
11 Satu walapu wanepnute patsrujire ksuru wane rawa. Goyakalu tokanu runkakna.

Kalyo yegi tunwata Pawlo

12 Kalyo walenwa Gakayi girukotlewatyachri rixini Goteyone panshinikanurunni kamnixluna Pawlo. Gitaka yagoklewjetikowaka ranikluna. 13 Wane chinna, "Tye gishinikanutna yine yonogyegityapluna Goyakalu, Tokanchi Yokanatkaluru ginanshichyawaka."
14 Yanumatkastsini Pawlo, Kalyo wane chinna Goteyone, "Satu mpoyagkaakatumka ga wa yokwirumka mugletu rixinri, numkata yijnakletanmakgi, Goteyone. 15 Wa gepomsakaklusha chinini tokanchipirana, ga wa giwakchipirana, ga wa Gyokanyegitikolu Tokanchipirana, getanru gixa. Gi rixanu gi naluklu gitaka yagoklewatachri nixinri tyekakapirana."
16 Gitaka yagokjetikwakaya wane rakaxrijetyana. 17 Pejnuruneko Kriykone kashichlu Sostenese wa ginkaklewwakapji gitsrukate. Gitaka yagokjetikowakaya ginaple ruylakyanruna. Ga wa Kalyo gike rixlu tyekaka.

Rutspegatka Pawlo Suri yinripa

18 Wanepnute Pawlo gixgogne wane rawinitka, rungatkana moletkakachine. Rutspegatka. Suri ya, ga wa Presura ga wa Gakila. Senkre Pokchi jiwjitika, gi rixanu waneylu wa Pawlo Goyakalu rupiratinri. 19 Gigwiso rapoka. Wane ruknokna Pawlo. Wale ginkaklewawakapji jigloka. Ruynumsatna Goteyone. 20 Wanna gagjitlu wannayma rutukinripachi gowukshiniyaka. Seyni gi rugita. 21 Rungagonukna. Wane china, "Goyakalu galukiniplu nsatokyegitanutnakgi." Gigwiso yiyatka.

Mapa chininri Pawlo yagapgale

22 Susari yinitka. Kanika. Ralkapna gapatjetachine. Gantiyoki ya.
23 Rali wane gwaletinitka ralimta. Kalatasreta ga wa Prigisreta kopruta. Papokchimnunanuka rapokananumta. Muchkotanshinikanunanumtna pejnuruneko Gitsrukaachi yimaklene.

Gigwiso runkaklewatya Gapolo

24 Giyagni satu Goteyo Gigwiso gapoka, Gapolo giwakatletachri, Galegantri giyakatyachri, jeji gimata yanumsatachri potu, gimkatachri potu Tokanchi Yonatkalurupirana. 25 Runkakpokowakatluna Gitsrukaachgapopirana. Muchkopiranawatachri ginshinikanuya. Runkaklewata ga wa yimaklewpotuta Gitsrukaachipiranaya. Gwa katlewlepiranapje rumata. 26 Gapolo yinuwaka pgujetanwaka china ginkaklewleta ginkaklewwakapjiya. Presura ga wa Gakila yijnakotlu. Ranikluna. Runkakpokowakpotutluna Goyakalgapo.
27 Raluka koprugleta, Gaka yinripa. Moletkakachine yonyegitna Gitsrukaachi yimaklene. Ruykotikolna yoptotyapluna. Wa wale gapokinitka, gixo rupxakna wa gimutlewluya galixyachine. 28 Gi rixanu psolmuchkonuko rushinikanutna Goteyone pejnurune getanu. Tokanchi Yonatkaluru rekakgityana Kristo chininri wa Geso.

19

Gigwislu Pawlo. Pamole gepi yimaakalune yoptotlu Giwekikaluru Kpashiri

1 Wane rixatka. Korinto rawanatinikopshini Gapolo, Pawlo gitokosha potu koprunata. Gigwiso rapoka. Retna pimrine Gitsrukaachi yimaklene. 2 Wane chinna wale, "¿Gi ge gyoptotlu Giwekikaluru Kpashiri wa galixinitka?"

Wanna wane chinru, “Giyaka wyijnakpiranyegitlu wa Giwekikaluru Kpashiri wane rixinri.”
3 Wane china, “¿Giyagni klu gkatika?”
Wanna wane china, “Gwa katlewleya.”
4 Wane china Pawlo, “Gwa katlewata. Genshinikanrupirana katlewatya. Gwa wane chinna yine ralixyapluna rajxigi ginachripa. Walenwa Geso Kristo.”
5 Wa yijnakotinitkaluna katkatkana Gitsrukaachi Geso giwakaya. 6 Wa Pawlo gitakamyotseptaagogotinitkana, rapyegitna Giwekikaluru Kpashiri. Panerunmnu tokanu yanumatyana, ga wa Goyakalu tokanu reneklewatna. 7 Wane pejnugetkona pamole gepi jejine.

Tiranopji runkaklewatyawaka Pawlo

8 Mapa ksuru ginkaklewwakapji jiglokjeta. Pgujetanwaka china yanumsaleta. Ruynumsalewata. Rushinikanutlewata Goyakalu pogirewatywakapiranaya. 9 Seyni pimrine shikowata. Gi ralixna. Rapatluna Gitsrukaachgapo gixolune jemanu. Pawlo gitspalatyana ga wa Gitsrukaachi yimaklene ranika. Pagognemnunanuka Tiranopji yimaklewatywaka ruynumsalewatya. 10 Wane rixa gepi walapu. Giyagni pejnuruneko Gasya gwachine Goteyo ga wa Kriyko, yijnakotluna Gitsrukaachi tokanu.

Payokgipre Sewa wgenene

11 Metjejetkotu ruyaklekaka Goyakalu kamruta Pawloya. 12 Giyagni mkachrisamkaka, gistatlechkaka gimane gajeru yayixachine yegi ranikna. Rutuka yayixlemtatkana. Kamchine gishpakamtyatkana.
13 Wanena pimrine Goteyone kagonchine yapashawakle gwachine. Wa kamchine waneyalune chinanumka koschekmakluna Gitsrukaachi giwaka. Wane chinna, “Wa Pawlo ginkakletanru Geso kawchinanu nyokanatgi.”
14 Wanena Sewa wgenene payokgipre, Goteyo, sasertotene gitsrukate. Wanna wane gixa. 15 Kamchi gigita. Wane china, “Geso numata. Pawlo koxa numata. Ga wa gixa, ¿katgi gixa?”
16 Wa jeji kamchi gwanru ruptekyegimtna. Raalixna. Gepi pnute muchkonru. Giyagni walepji rasukyana mamkane poletkalunena.
17 Kapiranyeglu wa tye pejnuruneko Goteyone ga wa Kriykone yegi Gigwiso gwachine. Pikatkana pejnuruneko. Gitsrukaachi Geso giwaka tserutpiranyegitka. 18 Gixna galixachinetka gapoka. Rupgujtatnawana. Runkaklewatna wa kamrutanruyna. 19 Gixna wa kagonchiwanatachine kiruka rapatna. Yoxikanatkalona pejnuruneko getanu. Koshpakwenutlona. Wane pejnu rukshikwenrotyalona: pamole waragkaproji. 20 Wane rixa muchkonpotuya tseruwnaleta Gitsrukaachi tokanu. Muchkowata raalirewatinri.

Masetoni yokanatkana Timotiyo ga wa Gerasto

21 Giyagni wane rixkatka, Giwekikaluru gishinikanutlu Pawlo Masetoni ga wa Gaka yinripa. Waneya Gerosale yinripatnaka. Wane china, “Nali wane gwaletinipa, Roma koxa numkata getleta.”
22 Giyagni gepi rupxakjene Masetoni yokanata, Timotiyo ga wa Gerasto. Gasya rutukawa wale pshinitsonu.

Tiyanapji kamrurewjetyachine

23 Walegognekaka tsru kegeknanuwlu wane Gitsrukaachgapo chinanu. 24 Gi rixanu waneru satu sroschi pagixanu kamrujetyachri, Rimitri giwakatletachri. Wale sroschi kamrujetyalu kpashiwakapjiiji Tiyananupa. Gixo wenru rawyana kamrurewaklerune. 25 Wale gapatjekakna kamrurewaklerune waleko kamrurchi kamrujetachine. Wane chinna, “Gixa gimatlu

tye kamrurchi chinanu waneywu wponikowle. 26 Gixa getlu ga wa gyij-
nakotlu wa tye Pawlo, gi wa Gigwisopje seyni psolunshinikanuko Gasya,
rushinikanutananumtyana gixolune. Wale kashrijetjetna. Wane china wa
gi gima goyakalunni wa myochi kamrutikaluru. 27 Gi wa walepjeni wa tye
kamrurchi gike gaprini chinanatko, seyni wanepnute wa kpashiwakapji wa
tsro goyakalo Tiyanapji gike gapri rumkata gixkota. Yinuwaka nikatkotanu
toyaknu. Walanwa yonogyegitka psolu Gasya gajeneyako, ga wa psolchi-
jneko gajeneya."

Gigwiso gajene gixrijeptajitaa gixa

28 Wa yijnakotinitkaluna tyepirana, ramewnapotutna. Saplewatna. Wane
chinna, "Tsropotni wa Tiyana, Gigwiso gajenenu."
29 Pokchi gajene gixrijeptajitaa gixa. Panshinikanurune gakaxikamta.
Pejnurune gapatjetyawakagruko yana. Kayo ga wa Garistarcho
kashichna, Masetoni giyakatyachine, Pawlo gipxaaletanune. 30 Pawlo
galuka gishpakyegletna gixolune yine. Gitsrukaachi yimaklene gi
gichichlu. 31 Pimrine koxa tsrukakalune Gasya gajene, ralukjene,
yokantokanyegitluna. Ragjitluna pejnurune gapatjetyawakagruko ma
mutakinitipa.
32 Pimrine saplewjeta, ga wa pimrine pnuko china sapleta. Gi rixanu
gapatachine sejrewnashatachine. Gixo potu gi gimata klu chinanu rapatna.
33 Gixolune yine ganikajite koshpakluna Galegantro. Goteyone gertamtanru.
Giyagni Galegantro yotukamyoyegitna pochke rixinripna. Raluka gigle-
pokleyegitnawa wa gixolune yegi. 34 Wa rumatinitkaluna Goteyo rixinri,
pejnuruneko pasaplewatkalune. Gepi goranshinikanu saplewjetna. Wane
chinna, "Tsronwa Tiyana Gigwiso gajenenu."
35 Giyagni wa yonchikgapri kochrokatkana. Wane china, "Jejine, Gigwiso
gajene, ¿girni wa jeji mumatkatu wa Gigwiso Pokchi gajene kpashiwakapji
girukotachine wa tsro Tiyanapji, ga wa Gopite gijrukyachro. 36 Giyagni gi rix-
anu gi rumkata nutatkota, gixa gimkata gitukletatka. Gike giyampotu wane
gixanu. 37 Gi rixanu gixa gwapna nyi jejine. Gi wa mupashiregonni. Gi koxa
woyakalote kapataklerunni. 38 Giyagni Rimitri ga wa waleymalune kam-
rurewaklerune waneyna rixinna jijyegitikolu papirana satu chinanu, gap-
atikowakapa rutakanna. Wanena girukotlewatachine. Runkakletkakanna.
39 Ga wa gijginiplu satuyako, gapatjetikwaka gitaakaluru ruglepokotikolupa.
40-41 Gi rixanu gimkata tomgakota gixa yagotkakluyapa xawakni chinanu. Gi
rixanu gike chinanni wugityaplu tye potowurushatyawakapirana."
Wane chininitka, yokanatatkana gapatachine.

20

Masetoni ga wa Kresi ya Pawlo

1 Wa rutukinitka gejnugima Gitsrukaachi yimaklene repuka Pawlo. Rum-
nanukatkana. Rungatkana. Yatka. Masetoni yinripatka. 2 Wanesreta
yapamtini, ruykonanumtna gixo tokanchi. Kresi rapoka. 3 Mapa ksuru
wane rawanata. Raluka yagapgaleta, Suri yinripmaka. Goteyone je-
manshinikankakyegitlu. Wane rixa gishinikleta Masetoni satokinripa.
4 Gasyapotuko rupxaaltapyaluna Sopate Were gajeru, wanepnute Tesa-
lonika gajene Garistarcho ga wa Sekonto, wanepnute Kayo, Terwe gajeru,
ga wa Timotiyo; wanepnute Gasya gajene, Tichiko ga wa Trogimo. 5 Wanna
koseka. Trowa kagwakyawuna. 6 Wa jimapro gisekachri myapjetkotu-
gognekaka giknoginitka, Wilipo wutspegya. Pamyogogne Trowa wapyegit-
yatkana. Wane gawanata payokgipregogne.

Trowa salwatya Pawlo rungiyapna

7 Muchinangogne simanaya, rapatna Gitsrukaachi yimaklene jiknajrotyapluna jimapro. Pawlo giynumsatna. Waleprikgogne raluka yaletatka. Goginkaklewleru ganikajyechnopotunanuko. 8 Gi gepiklo katalo wa tenogruko wa rapatyawakna. 9 Satu makluji Gewticho giwakatletachri gonotaswawaka tuplanatachri. Ruxapne gaalixanruna. Wa Pawlo gogiynumsalewle rixini, ruxapne gaalixanrunatka. Mapagruko chininriya ruyaka gijrukletyana. Gipnachrinatka gwapkanatka. 10 Giyagni Pawlo yopikamta. Wale gogo rapokamta. Kanopatlu. Wane china, "Gi wa gejnugimalewatanu. Gi rixanu ruwekinri waneyawalu."

11 Giyagni ratskotatnaka. Jiknajrotatkalu jimapro. Niklu. Gixo ruynumsatna goyechnokawpotunanuko. Wane gixachri yatka. 12 Ranikatkaluna makluji giwekachri. Rumnanukpotutkana.

Trowa yiyatka; Mireto rapoka.

13 Wixa gatskotatkalo kanawa. Gaso gayatka. Wane wyoptotinri Pawlo. Gi rixanu wane rixa ginkakpokowakleta. Wale chiji yapamtanu. 14 Wale yoptotinitkawu Gasoya. Wpokotatkalu. Mitirini gayatka. 15 Wane wutspegya. Waleprikgogne wapoklu Chiyo ginaple. Pagognetnakni Samo yopjewakle wutspaka. Trogelyo gawamta. Waleprika wapoklu Mireto. 16 Gi rixanu Pawlo gishinika giknoglemtlu Gigwiso, Gasya ma mamginitpatka. Gi rixanu shireta Gerosale rumkata giknokakletyaplu Tsru Jirgikolgognepatka.

Runkaklewata rungiyapna

17 Mireto repukyana Gigwiso gajene gapatjetachine tsrutene. 18 Rapyegitinitkaluna, wane chinna, "Gixa gimata wa nejigloklegogne Gasya wanekluyakawa, gi pixka gimwale nixanatgi. 19 Gitsrukaachi wayegrerno nixa. Psolpotuyako malixkotnachriwano. Ga wa gixo noktegayma. Ga wa gixo nyantaletikolu Goteyone jemanshinikankakjetyawakno. 20 Klunerukta gimkata gipxakjerupa gi wa nyoxigika ginkakletgi yimakletgi pejnurune getanu ga wa papjikakaya. 21 Goteyone yegi ga wa Kriykone yegi nupgujtatlu genshinikanrupirana Goyakalu chinanu, ga wa Wutsrukate Geso Kristo galixikolupapirana.

22 "Ga wa xani gostutkalurno Giwekikaluruya, Gerosale nyanu. Gi numata klunerukta giknoganno waneya. 23 Seyni papokchimnunanuka Giwekikaluru Kpashiri gipgujtayegitno. Wane china wa gosturewlu ga wa salewakchi waneyapno. 24 Seyni gike rixno. Gi wa nutakyagoklu nuwekinri kigleypotno gita. Walepje, npoyagkakyaplu psoluko Goyakalu gitakyano numuwleypotuko, ga wa kamrurchi Gitsrukaachi Geso nyoptotinri, nupgujtatyaplu Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalu gimutlewlepirana.

25 "Ga wa xani, numata gita gi satuna gixa getgojitanutkano, pejnurunekgi wa gixatskalaya nyapanatini, nunkakletanatinri Goyakalu pogirewatyawakapirana. 26 Giyagni tyegogne nupgujtatlu muklukanuwnakatno gita pejnuruneko giwekgognenatinripa chinanu. 27 Gi rixanu gi wa nyoxigika ginkakletgi pejnuruko Goyakalu gishinikanru. 28 Ggirukotinwa gixnanuko, ga wa ggirukotanna pejnuruneko rowegatene. Wa wanna girukotjene Giwekikaluru Kpashiri gitakgi, ggirukotuyapna Gitsrukaachi gapatjetanune, wenutanune Walenuko gigragaya. 29 Gi rixanu numata gita, gitgajxigiyaka gixa yegi yoshmakinwana kewetnane kmatsurune, gowegane metashatkanepa. 30 Pimrine wa gixa, jejine mpotukatupirana ginkakletjetachine gipgujewnanu. Gitsrukaachi yimaklene wanna gajxigimka

rawkakanna. 31 Giyagni giyokanu. Gishinikanru wa mapa walapu goyechno
ga wa gogi gi nkaspuka giykoletgi satkaka gixa noktegayma.
32 "Ga wa xani Goyakalu naponshinikanyegitgi, ga wa tokanu rumutlew-
leya. Walenwa kgiyaklewakleru tokanchi, tseruwakyapgi, ga wa renekyapgi
kiglerkakapa gyoptotanrupa pejnuruneko kpashirine gixkaluneyma. 33 Gi
satuna neta sotanserojipjojita, gi koriteko, gi gimkaluko. 34 Gixa koxa gimata
tye nomyo nkamrurewatya nalukanru chinanu ga wa gitaymalune koxa
chinanu. 35 Psolpotuyako nyimakgi, wane gixa kamrurewlepotletinripa
gimkata gipxakletna gigrokachine. Gimkata gishinikletlu Gitsrukaachi Geso
tokanu. Wale wane china, 'Giglenshinikanyegitkaluru geneklewashatachri
yoptotachri pnute.' "

Mireto rungika Pawlo

36 Wane chininitka, yoptsojita. Ragjigogneta pejnuruneko wannayma.
37 Giyagni pejnuruneko tsru chiyaglu gixa. Kanopnojitluna Pawlo. Ram-
lutluna. 38 Kachingajpotna wane chintokanutyawakna ma metgojityan-
patkaluna. Rumotsamtatkaluna kanawyempotuko.

21

Mireto yiya. Tiro rapoka

1 Wutspalamtyatkana, wyagapgatatka. Potuklegapo gaya. Kowo wapoka.
Waleprikgogne Rota wapoka. Wane gaya. Patara wapoka. 2 Wukshiklo sato
kanawa gitsroka. Winisi koprugatachropa. Wane wuptekatka. Wyagapgata.
3 Pguje chininitka Supro. Wuknogamtlu. Wkegnetesretate rawa. Suri
gaya. Wapokatkalu Tiro. Gi rixanu wa kanawa wane koschekwunutiko.
4 Wane wukshikyana Gitsrukaachi yimaklene. Payokgipregogne wane wu-
tuka. Wanna wane chinru Pawlo Giwekikaluruya Gerosale ma kanikini-
tipa. 5 Wpoyagkakgognetinitka, wyiyatka. Pokchi suputalpotuko rumap-
wuna pejnuruneko suxone ga wa mturuneymananuko. Wanga wyoptsoji-
tatka. Wagjigognetatka. 6 Wungakakatka. Kanawa watskotatka. Wanna
rawyawakna satokatka.

Susari Pawlo salwayegitlu Wilipi

7 Tiro wuyakatyatka. Wpoyagkaka yagapgaletatka. Tolemayta wapoka.
Walukna moletkakachine. Wanna yegi pagogne wutuka. 8 Waleprika
gayatka. Susari wapoka. Wilipi Kiglerpotunanu Tokanchi ginkakletachripji
wjigloka. Walenwa payokgipre chininri. Wale yegi wutuka. 9 Gepkoxamkoje
wgenru. Maklojine. Tokanchi geneklewatachine.
10 Gi gepikgogne wane gawa. Gote yopikyana satu tokanchi geneklewat-
achri Gakawo giwakatletachri. 11 Runyegitwu. Rawlo Pawlo gishrikapchi-
jremta rawa. Waleko gijixi rostutnawa Gakawo, ga wa gimyo. Wane
china, "Giwekikaluru Kpashiri wane china, 'Goteyone Gerosale gajene wane
rixa gosturejixanruna jeji tye gishrikapchijremta waneyalutu. Payinemyo
samyokanruna.' "
12 Wyijnakotinri, wagjitlu wixa wane gajene koxa Gerosale ma kanikini-
tipachi. 13 Giyagni Pawlo gigita, "¿Gi gixanatge nchiyaganata, gwamontak-
gajitno? Gi rixanu galpokomtachritkano gi wa gostutkalurupjepno, seyni
nupninrikoxapa numkata gixkota Gerosaleya Gitsrukaachi Geso giwakaya
chinanu."
14 Gi wumkata gishinikanutletinitkalu, pochketkawu. Wane wchina,
"Wane gixkalurupa Gitsrukaachi gishinikanru."

Gerosale rapoka Pawlo

15 Walegognekaka giknoginitka, wuprukatka. Gerosale wkanikatka.
16 Wixaymakoxna Susari gajene pimrine Gitsrukaachi yimaklene. Ranikoxluna satu Gitsrukaachi yimakleru kapokotu, Mnaso, Supro gajeru. Waleyma wane gawamta.
17 Gerosale wapokinitka moletkakachine gimuwatachine yoptotwu.
18 Waleprikgogne wixayma jigloka Pawlo Santiyako yegi. Pejnuruneko tsrune gina. 19 Rali galukletinitkana, psolpotuko Pawlo ginkakna ptowruko wa Goyakalu gixyawaka payineyegiyako wale kamrureya.
20 Wa yijnakotinitkana, rumalwutluna Goyakalu. Wane chinruna, "Petewa, wumole, gi pejnu waragkananukta Goteyone galixachinetka. Pejnuruneko muchkopiranawyegitlu Tokanchi Yokanatkaluru. 21 Wanna ginkaaka pixapirana: pixa gima yimakna pejnuruneko Goteyone payinetskala gwachine wanna gitspalatyapatkalu Moysisinu. Wane pchingimata ma sajruka gistakletikotpatkana mturune; gixjetikwaka ma mixinitpatkana.
22 Giyagni ¿klu wanepa? Wa gixolune gimkata gapatleta. Gi rixanu pejnuruneko yijnakyegitinipyi papokinritka. 23 Giyagni wane pixanu wa wchinyawakyi. Wanena wixa yegi gepkoxamkoje jejine Goyakalu gipiryegitachine. 24 Panikanna nyi. Kpashiri pixkaako wannayma. Wanna chinanu pwenutanu shishyajiwutikolupna. Pejnuruneko gimatanu wa pixapirana runkaakana gikeenani, seyni pixa koxa wanepotuko gixanata. Pkamrutlu Tokanchi Yokanatkaluru. 25 Ga wa payine galixachine wyonyegita wa ginanshichkaluru yagluchisha geneekalurkakaya, ga wa granchiya, ga wa gapoklewluya."
26 Giyagni Pawlo ganikna jejine. Waleprikgogne kpashiri rixka wannayma. Kpashiwakapji jiglokatka. Runkakletyaplu poyagkakikolgognekakapa kpashirine rixikolpatkana, satkaka genekashle giylatkalurupa genekikolupa.
27 Payokgipregogne nikawnakastsi, pimrine Goteyone Gasya gajene, wa retinrina kpashiwakapji, komyekanshinikanutkana pejnuruneko gixolune yine. Kashichluna. 28 Saplewjetna, "Jejine, Gisrayiline, gipxakanunwu. Tyetkanwa jeji pasretmnunanuka pejnuruneko ginkaklewyegitachri, yine gapatachri, ga wa Tokanchi Yokanatkaluru koxa, ga wa tyepji koxa. Wanepnute Kriykone yoshmaka kpashiwakapji. Tye kpashiwaka gimuteru rixkaka." 29 Gi rixanu muchikawa retjejetanruna waleyma pokchiya Trogimo, Gigwiso gajeru. Wanna kagwaklu Pawlo jiglookakyawaklu kpashiwakapji.
30 Giyagni pejnuruneko pokchi gajene yotaljeptaajitaa rixna. Potowurutna yine. Kashichanruna Pawloni. Kpashiwakapji koshpakyaluna. Waneklu gipgyaptokaka gishyatka. 31 Ruylatanmakluna.
Runkakapka solalone gitsrukate, "Psolpokchiko Gerosale yotaljeptaajitaa gixa." 32 Waneklu solalone gitsrukate ganikna solalone ga wa ksolaloterune. Rasukamtna. Gixolune yine yegi rapokna. Giyagni retkana, solalone gitsrukate ga wa solalone, kaspuka giylaklemtluna Pawlo.
33 Giyagni rapokinitka solalone gitsrukate, kashjixlu. Rostujixanru gepitsa yowumatsaya. Repomgalu gi gixachrini, ga wa klu kamruta. 34 Wa gixolune pnumnu china sapletna. Gi rumkata gimata jemletlu galikaka wa sejrewakchi chinanu. Giyagni gitoko ranikjixatkalu solalonepji. 35 Gatskopije rapokinitka. Wane rixa koschekletatkaluna solalone psolmuchkonuko yine kamrutanru chinanu. 36 Gi rixanu gixolune gwagajxigitna. Saplewananumtna, "¡Puylaganru!"

Pawlo gagjitlu wa ruchichikolupa ruykoyegitinwa

37 Yoshmaakastsitkalu Pawlo solalonepji, wane chinru solalone gitsrukate,
"¿Gi ge munanshichkotni wa papirana nunkakyapyi?"
Wale wane china, "¿Pumatluge Kriyko tokanu? 38 ¿Gi ge Gigipsyo gajerukyi
pixa, wa muchikawako gepkoxamkoje waragka jejine kgiylalewaklerune
pkomyekanshinikanuta; yineru mwiyawakanu panikna?"
39 Wane china Pawlo, "Gita galikakni jeji Goteyno, Tarso gajerno, pokchi
kapiranyegiru Surisyasretaya. Giyagni nagjityi puchichyapno yine nunkak-
inripa."
40 Giyagni wale gichichlu Pawlo. Gatskopije tunwata wale. Yotukamyota
pochke rixinripna yine. Wa pochke potu rixinitkana, Gewreyone tokanu
yanumatya. Wane china,

22

1 "Jejine, nomolene, tsrune, gyijnakotanunno. Nuykoyegitnawa xani
gixyegiya."

Pawlo giykoyegitnawa yine getanu

2 Jeminitkana Gewreyone tokanu yanumatinna, pochkepotutkana. Wane
china, 3 "Gita galikakni Goteyno. Tarso gishpakyachrino Surisyasretaya. Tye
pokchi ntseruwakika Kamalyoyegiko. Wanepotuko yimaakalurno Tokanchi
Yokanatkaluru wutsrukatenni chinyawaka. Muchkopiranawatachrino Goy-
akaluya, pejnurunekgi gixako pixka xani. 4 Gita kojwakjenatna tyegapo
yapachine rupninpotunanukna. Nostutna. Yoshmakjetikowaka nsamyokna
jejine ga wa suxone. 5 Wa wane nixatka sasertotene gitsrukate potu walenwa
netjeru, ga wa pejnuruneko tsrune. Wanna yegi nagjityalo kiruka wumolene
chinanu. Tamaskomka nyanu, Gerosalemka nanikyapna gostutkalune wane
gwanatachine saletkalunepmaka.

Runkakletlu kashrijetanshinikanutikolupirana

6 "Wane rixatka, nyanatini, Tamaskostsi napokini, ganikajgogneni waleg-
napunanu yochigyegitno tengogne gajeru yochigatachri. 7 Chiji napokana.
Nyijnakotlu satu tokanchi wane nchinjeru, 'Sawolo, Sawolo, ¿klu chinanu
pkojwakno?'
8 "Giyagni gita gigita, '¿Katyi Pixa, Gitsrukaachi?'
"Wane chinno, 'Gitni Geso, Nasare gajeru, pixa kojwakanruno.'
9 Gitaymalune retluna galikakni yochigatachri. Pikanna. Seyni gi wa
jemluna wa nuynumsatjeru tokanu.
10 "Wane nchina, '¿Klu nkamrutanu, Gitsrukaachi?'
"Gitsrukaachi wane chinno, 'Palnanu. Tamasko pyanu. Wane punkakiko
pejnuruko putakikolupa pkamrutanrupa.' 11 Ga wa gitnitka gi netanatka
wale gatajnu yochigle chinanu. Gitaymalune kanjimtno. Tamasko napoka.

Ganani salwayegitinripirana runkakleta

12 "Giyagni satu Ganani, jeji kgipashiregolu Tokanchi Yokanatkaluru
chinyawakpotuko, kiglepiranyegiru pejnuruneko Goteyone yegi wane gwa-
chine. 13 Runyegitno. Tunwata. Wane chinno, 'Nepuru, Sawolo, petanutka.'
Wanekluyakawa netatkalu.
14 "Wane china, 'Wutsrukatenni Goyakalute muchikawako yokgitatkayi
pumatyaplu Wale gishinikanru. Petyakoxaplu wa Poyagkakachri. Pyi-
jnakotyakoxaplu tokanu ginamaya. 15 Gi rixanu Wale gipgujtatachripyi
payinmnunanuko yegi petanrupirana ga wa pyijnakotanrupirana. 16 Ga wa
xani ¿klu pyoxigikanatya? Palnanutka. Pkatkotka. Pmukochire gerkikalur-
patkayi. Pkoschekgiwakatanutkalu.'

Wale chanixikolu wa payine yegi runkaklewatinripa

17 "Wane nixatka. Gerosale nsatokatka. Kpashiwakapji nagjigognenatyatka. Nushpakanshinikanuta. 18 Netlu wane nchinjeru, 'Pshiretanu. Giyampotu pyanutka Gerosaleya. Gi rixanu wanna gi yopto gipgujtaletanyi Gitaya.'
19 "Wane nchina, 'Gitsrukaachi, wanna gimata yoshmakjetikwaka nyoshmakjenatna Pixa galixachine. Nkochipjetna ginkaklewakapjikakaya. 20 Pupgujtatjerni Gishtuwni giylatkoklununa wane koxa ntunwanata gita. Nugleretlu. Numretamkatna wa ruylatjene.'
21 "Wane chinno, 'Pyanutka. Gi rixanu Gita yokanatanyi wajra payine yegi.' "

Girukotka Pawlo wa ksolaloteruya

22 Yijnakotluna wale tokanchi chininpotunanuko. Waneklu saplewpotutna. Wane chinna, "Tye chiji gkoninri wane gixachri. Gi rumkata giwekleta."
23 Saplewjetna. Ruknopxemkatna. Yoptepagitna. 24 Solalone gitsrukate ranikjixlu solalonepjigruko. Wane china wa kochipjetikolupa, repomsatko, rumatikolupa klu chinanu wane rixa saplewjeyegitluna. 25 Nikchimtatsaya kanraakakanatluna. Pawlo wane chinru ksolaloteru wane gwanatachri, "¿Munanshichkotlege gkochipjetyaplu satu jeji Romano muklukanuwnayegjixkotuko?"
26 Giyagni ksolaloteru yijnakotinitkalu, wane ya. Runkakaplu solalone gitsrukate. Wane china, "¿Gi pixanu? Gi rixanu Romanni tye jeji."
27 Wane ya solalone gitsrukate. Wane chinru, "Punkakanno, ¿pixni Romanyi?"
Wale wane china, "Gigi."
28 Solalone gitsrukate gigita, "Tsru wenru napkapyalu Romano nutakikolu."
Ga wa Pawlo wane china, "Seyni gita wane nixa gishpakleta."
29 Giyagni waneklu rutspalamtyatkaluna saletjenepmaka. Ga wa solalone gitsrukate koxa pika, rumatinri Romano rixinri, ga wa rostujixyalu.

Jemanshinikankakjetikowaka tunwatya Pawlo

30 Waleprikgogne raluka gimatleta galikakni klu chinanu jigyegitluna Goteyone. Koshpirokjixatkalu rostutikolu. Repukatkana tsrukakalune sasertotene ga wa pejnuruneko jemanshinikankakjetikowaka gajene. Rawpatkalu Pawlo. Wanna yegi rutaklu.

23

1 Giyagni Pawlo yopukgatna jemanshinikankakjetikowaka gajene. Wane china, "Jejine, nomolene, muklukanuwnanshinikanutkatno wa nixjetyawaka xanigognenanu Goyakalu getanu."
2 Sasertotene Gitsrukate potu Ganani towutna walestsi gwanatachine giylaknamatyaplu.
3 Giyagni Pawlo wane china, "Goyakalu giylakanmakyi pixa, prijeru galatatkaluru pixkalutyi. ¿Pixa tuplanatachrirayge putakyagokyegitno Tokanchi Yokanatkaluru chinyawaka, ga wa Tokanchi Yokanatkaluru mchinyawakanu puylakjixnoge?"
4 Wane gwanatachine wane china, "¿Pyangalge sasertotene gitsrukate potu Goyakalunu?"
5 Giyagni Pawlo wane china, "Gi numata, nomolene, wa sasertotene gitsrukate potu rixinri. Gi rixanu yonatkalurni, *Gi wa gektutu tokanchi pchinyegitanru punerune gitsrukate."*

Rugjekaktokanutna Gwariseyone ga wa Sariseyone

6 Giyagni Pawlo gimatinri pimrine Sariseyone rixinri, ga wa pimrine Gwariseyone jemanshinikankakjetikowaka saplewatya, “Jejine, nomolene, gitni Gwariseyno, ga wa Gwariseyone wgenno. Nalixkalchinanru yotunkakikolupna gipnachine, gitni wa giklukanuwnayegjixkalurno.”
7 Wane chininitka rugjekaktokanutna Gwariseyone ga wa Sariseyone. Gixolune kotspalanshinikankaka. 8 Sariseyone wane china maleshlu yotunru, gi wa Goyakalutowreruko, gi wa giwekikaluruko. Seyni Gwariseyone gipgujtatlu gepiko wane.
9 Tsru saplechi rixna. Palnana yonchikgapine Gwariseyonesreta gwachine. Yawrotna. Wane chinna, “Gi satuna gektutu wukshikyalu tye jeji. Gikta xani wa giwekikaluru giynumatinri waka Goyakalutowreru.”
10 Tsru yagotkaklu wane rixinri, solalone gitsrukate pikana kochnokakyapluna Pawlo. Giyagni repukna solalone. Kashjixlu wanna ganikajiteya. Solalonepjigruko ranikjixlu.

Gitsrukaachi giglenshinikanutlu Pawlo

11 Waleprikyechno Gitsrukaachi tunwastsitlu. Wane chinru, “Kiglenshinikanupyi Pawlo. Gi rixanu Gerosale pupgujtatiniko pixkano waneko pixka pumkata gipgujtaletno Romaya koxa.”

Pawlo jiigkakyegitachine kamakpiratnamkawana

12 Gogi chininitka pimrine Goteyone jiigkaka. Kamakpiratnamkawana. Wane chinna ma muylatkangimapluna Pawlo gi nikanna, gi ruranna. 13 Gepkoxamkojmole pnutna jiigkakachine. 14 Tsrukakalune sasertotene ga wa tsrune yegi yana. Wane chinna, “Wkamakpiratnamkawa gi ptsotsotajiko wnikloknijitutanu wma kamakatkanupluchi Pawlo. 15 Giyagni wa xani gixa wa jemanshinikankakjetikowaka gajeneyma ginkakanru solalone gitsrukate, koshpakyegitangi wanepotuko galuka gimatlepgutatanru pagixanupirana waleya. Ga wa wixa ma mapookanuwa galpokotachinepwu wuylatyaplu.”

Pawlo palikleru yijnakyegitlu yogimagnaputyawakapluna

16 Giyagni Pawlo palikleru yijnakyegitlu yogimagnaputyawakapluna. Wane ya. Solalonepji jiglokamta. Runkakatkalu Pawlo.
17 Giyagni Pawlo tomgalu satu ksolaloteru. Wane china, “Panikanru tye makluji solalone gitsrukate yegi. Gi rixanu waneylu papirana runkakyaplu.”
18 Giyagni yoptotlu. Raniklu solalone gitsrukate yegi. Wane china, “Wa gostutkaluru Pawlo tomgano. Ragjitno tye makluji nanikyegityapyi. Waneygimlu papirana runkakyapyi.”
19 Wa solalone gitsrukate kanjimtlu. Kegnete ya wannapje. Repomgalu, “¿Klu waneyyi punkakyapno?”
20 Wane china, “Wa Goteyone jemkaka ragjitanyina wa yechikawa pkoshpakyaplu Pawlo jemanshinikankakjetikowaka yegi. Wanepotuko raluka gimatlepgutgimatanruna pagixanupirana waleya. 21 Giyagni gi palixanna pixa. Gi rixanu gepkoxamkojmole pnute jejine wannanune yogimagnaputlu. Wanna kamakpirjetnachinwa ma niikanupna, ma murkanupna ma muylatkanuplunachi. Xani ralpokotatkana. Kagwakluna ptokanu.”
22 Giyagni solalone gitsrukate yokanatatkalu makluji. Rujretlu, “Gikena pma munkakinitipa wa punkakapyatkano tyepirana.”

Galpokjixikowaka wa gitsrukaachi Wilisi yegi ranikikolupa Pawlo

23 Gepi ksolaloterune tomga. Wane china, “Galpokjixanna gepi pacha solalone gokaynona Susari yinripna, ga wa payokgipremole kawalyo kyapaklerune, ga wa gepi pacha kchokorejerune. 24 Gwapanna kawalyone Pawlo gwamtanropa. Kigle gapokle gixkakanru Gitsrukaachi Wilisi yegi.”

Kiruka Wilisi chinanupa

25 Yonatlo kiruka wane chinyawaka:
26 Gitni Klawtyo Risyano.
Wa kshinikanuru potu Gitsrukaachi chinanupa Wilisi.
Nalukgiwakatyi.
27 Tye jeji, Pawlo, Goteyone kashichanruna, ruylatanrupmakna. Solaloneyma napyegitlu. Nkoshpaklu. Gi rixanu numatatkalu Romano rixinri. 28 Naluka gimatletinri klu chinanu jigyegitluna. Jemanshinikankakjetyawakna naniklu. 29 Nukshiklu wa jigyegityaluna Goteyone gepomsalkakapiranaya Tokanchi Yokanatkaluruya wannanu. Gike jigyegityaluna rupninri chinanupa ga wa rostutikolupa. 30 Wa nunkakapkoklunutka jemanshinikankakatkana waleya, wanekluyakawa nyokanatatkalu pixa yegi. Nunkakna jigyegitjene runkakyapyina waleya.

Seyoka.

Wilisi yegi samyokika Pawlo wa Susariya

31 Solalone ganikatkalu Pawlo rixa towutikowakna. Goyechno Gantipatri ranikluna. 32 Waleprikgogne Pawloyma ruchi yaletkatkana kawalyo yapachine. Solalone satoka gipjigrukna. 33 Susari rapokinitkana. Kiruka renekatkaluna gitsrukaachi. Wale yegi rutaakoxluna Pawlo. 34 Gitsrukaachi getyongatatkalo kiruka. Repomgalu ginakasreta gajerunanni. Rumatinitka Surisa gajeru rixinri, 35 wane china, “Njemanyi runinipna wa pjigyegitjene.”

Girorepji, tsrupji, girukotjixyatkalu.

24

Tertolo jigyegitlu Pawlo wa gitsrukaachi yegi

1 Pamyogogne giknoginitka yopikatka Sasertotene Gitsrukatpotu Ganani, pimrine tsruneyma, ga wa satu ktokanuwakleruyma, Tertolo. Runkakletluna Pawlopirana gitsrukaachyegiya. 2 Tomgaka Tertolo. Yinuwaka jigyeglewleta. Wane china, 3 “Ga wa pixa chinanu kigle gwashlepotwu. Gixopirana giglepokotka yinyegiya pyanshinikanugnaplewle chinanu. Psolgogneko, pasretmnunanuka wyoptotyalu, psolpotuyako wpoyagnutjetyi, kanshinikanuru potu Wilisi. 4 Ga wa nma mumaletpotutyanupyi, nagjityi pyijnakotyapwu pshinitsonu wa pixjetyawaka potukalyi.

5 “Gi rixanu wukshiklu tye jeji kojwakpotlewjetachri. Yagotkaklu palnakakjetachrini wa pejnuruneko Goteyoneyegkaka psolchijiyako. Walenwa Nasarenone mkoje chinkalune kosekachri 6 Kpashwakapji gimuteru rixkakmaka. Wkashichanru. Waluka gitakyagokleyegitanru Tokanchi Yokanatkaluru wixanu chinyawaka. 7 Ga wa solalone gitsrukate Risya gapyegitwu. Psolmuchkonuyako wumyo konyawu. Yokanatna jigyegitjene pixa yegi yinripna. 8 Pixpotuko gepomsatanru, pumkata gimatletyaplu pejnuruko tyekakapiranaya wjigyegityalu.”

9 Pajigyegitkolutu rixluna Goteyone. Wanepotuko chinruna tyepirana.

Pawlo giykoyegitnawa Wilisi yegi

10 Gitsrukaachi towutlu Pawlo yanumatinripa. Giyagni Pawlo gigita, “Gi
rixanu numata gixo walapu kgitakyagoklewakleryi nyi yinyegiya, kiglen-
shinikanurno nuykoyegitinwa. 11 Gi rixanu pixa gimkata gimata jemletlu
gi wa pamole gepgognepnutewani Gerosale nkanikinri nyoptsojityeglew-
tapinripa. 12 Gi wa rukshiknona satuyma nugjekaktokanutinri kpashi-
wakapjiya. Gi koxa rukshiknona yagotkaklu palnakakachrino, gi wa ginkak-
lewwakapjiyako, gi wa pokchiyako. 13 Gi rumkata gimatkakletlu xani wa
jigyegityanona. 14 Tye nupgujtatnawa pixyegiya, rixgapotyawaka wane
chinka pnuko gixachri yimaklewlu, wanepotuko nixa kamrurewyegletlu
nutsrukatenni Goyakalute. Nalixlu ptowrukakako Tokanchi Yokanatkalu-
ruya ga wa tokanchi geneklewatachine kirukateya yonatkaluru. 15 Goyakalu
nkagwakyalu waneplu yotunru gipnachine chinanu, poyagkakachine ga wa
mpoyagkaakane. Wale koxa kagwakna wanna. 16 Wale chinanu nmuchkot-
nawa psolpotuyako muklukanuwnanshinikanutkatupno Goyakalyegiya ga
wa yinyegiya.
17 “Giyagni gixo walapu giknoginitka wane nya nenekashatyapna kwa-
monurune nonerune, ga wa genekashlukaka nanikinripa. 18 Kpashiwakapji
rukshikyanona pimrine Gasya gajene Goteyone. Kpashiri nixkaaka. Gi wa
gixoluneyma, gi wa gejnugimalewanatachineyma rukshiknona. 19 Wanna
gimkata gewi gwaleta pixa yegi jigyegitannona waneyna chininipna gitapi-
ranaya. 20 Wannako gimkata ginkaklewleta wa pagixanu mpoyagkaakotu
retinnona wa jemanshinikankakjetikowaka ntunwanatini. 21 Walepje
getko satu tokanchipje wa nsaplewatinri wanna ganikajite ntunwanatini.
Wane nchina, ‘Yotunkakikolupna gipnachinepirana gitni wa giklukanuw-
nayegjixkalurno xani gixyegiya.’ ”

Wilisi kagwakjixna ma menekanshinikanutkanuwa

22 Giyagni Wilisi yijnakpiranatinitkalu kagwakjixna, gi rixanu rumatpo-
tutlu wanna Pawlo galixlepirana. Wane china, “Wa yopikinipa wa solalone
gitsrukate Risya, numatpotutanu gixapirana.”
23 Giyagni yokanatlu ksolaloteru Pawlo girukotinripa. Kayaagostureko
rixatkaluna. Gi wa rumaletkona gimolene rupxakjenepa.

Gi gepiikata repuklu Pawlo wa Wilisi

24 Pagognetnakni runa Wilisi Trosilayma ganunro. Walanwa Goteyo.
Pawlo tomga. Yijnakyegitlu galixlu Geso Kristoya. 25 Poyagkaklupirana
ruynumsatlu, ga wa girukotmanrewlupirana, ga wa giklukanuwnayeglu-
papirana. Pika Wilisi gitsrukaachi. Rugita, “Pyanutka xani. Kagogne
nchininipa nepukanyi.”
26 Kagwaakoxlu Wilisi renekikolupa sroschi Pawlo chinanu kaspukyaplu.
Giyagni gi gepiko kata repuklu. Ruynumsatlu.
27 Gepi walapu giknoginitka, Porsyo Wisto kashrigatkalu Wilisi. Ga wa
Wilisi galuka gimutletna Goteyone. Giyagni ruknokamtatkalu gostutkaluru
Pawlo.

25

Goteyone jigyegitlu Pawlo Wisto yegi

1 Giyagni walesreta rapokinitka Wisto. Mapgogne chininitka Susari
kanikya. Gerosale rapoka. 2 Runkakluna tsrukakalune sasertotene ga
wa wanna potu Goteyone Pawlopirana. Ragjitluna. 3 Ragjitluna rupx-
akikolupna Pawlo chinanu. Gerosale ranikjixyaplu. Yogimagnaputy-
atkaluna gatnugapoya ruylatyapluna. 4 Giyagni Wisto gigita wa Pawlo

Susari girukotikaluru, ga wa waleko pshinitsonu yanutka. 5 Wane china,
"Giyagni wa gixa gimkatachine Susari giyopikanu. Gjigyegitanru wa waneya
chininipa pagixanu mugletu wa tye jeji."

Pawlo gapguwyegitlu Susa

6 Wanna yegi rawanata yokgipgognepje ga wa pamolgogne getko. Yopika.
Susari ya. Waleprikgogne gitakyagoklewjetikowaka tuplata. Rawapjix-
atkalu Pawlo. 7 Rapokinitka wale, Gerosale giyakatyachine Goteyone
sajruklu. Runkaksayempotutluna gektutpotupirana. Gi rumkata gipguj-
taletluna galikaka rixinri.
8 Ruykoyegitnawa Pawlo. Wane china, "Giketsotaji wa Tokanchi
Yokanatkaluruko Goteyonenu, gi wa kpashiwakapjiko, gi wa Susako
mugletu nkamrutya."
9 Wa Wisto galuka gimutletna Goteyone. Giyagni Pawlo rugita. Wane
china, "¿Gi ge paluka kanikleta Gerosale? Wane nutakyagokinyi tyekakapi-
rana."
10 Wane china Pawlo, "Wa Susa gitakyagoklewjetyawaka ntunwatanu.
Wane numkata giglepokletikolupa nutakyagokikolupa. Gikena mugletu
nkamrutkamka Goteyone, wa pixa gimatpotutyawaka. 11 Gi rixanu wa mu-
gletu nkamrutmaka ga wa pagixanu nupninri chinanupa, gi wa nkegemga
nma mupninitipmaka. Seyni malesha chinini wa jigyegityanona gikena
gimkata samyokletno wannayegi. Napguwyegitlu Susa."
12 Giyagni Wisto giynumsatna jemanshinikankakjetikowaka gajene. Rali
giynumsaletinitkana, wane china, "¿Papguwyegitluge Susa? Susa yegi pyanu."

Wisto ginkaklu pogirchi Gakripa Pawlopirana

13 Pagognetnakni pogirchi Gakripa ga wa Wirnisa Susari rapokna. Wisto
ralukinripna. 14 Gixgogne wane rawinitkana, Wisto ginkaklu pogirchi
Pawlopirana. Wane china, "Waneru satu jeji Wilisi giknokamtanru gos-
tutkaluru. 15 Gerosale nyini, tsrukakalune sasertotene ga wa tsrune Gotey-
one ginkakno walepirana. Ragjiyegitluna ruklukanuwnayegjixikolupa.
16 "Wanna nugita, gi wa rixjetyawakna Romanone wa satu yineru samy-
ooko wale ma metgojitkanuwana jigyegitjene wuchichyaplu ruykoyegit-
inipwa jigyegitikoluya. 17 Giyagni gewi runinitkana pejnurunemnuni, gi
nkagwakjixajitna. Waleprikgogne gitakyagokikowaka ntuplata. Nwapjixlu
jeji. 18 Rapokinitkana jigyegitjene gi satuna jigyeglewlu mugletu ranikna,
wa nkagwakanrumka. 19 Satupjeru waneyna waleya gepomsalewlukaka
rupashichanruyna, ga wa satu Gesopirana gipnachrinatka wa Pawlo gipgu-
jtatyalu giwekachri rixinri. 20 Gita gi numatanshinikanuta wane pixka-
lutu gepomsalewlupiranaya. Giyagni wane nchinru gikta Gerosale raluka
yaleta ruglepokyegitikolupa, rutakyagokikolupa tyepirankaka. 21 Wa Pawlo
gapguwata rumretikolupa Pogirchi Gakosto gimata getjerewatinrigognepo-
tunanuko. Giyagni numretjixlu Susa yegi yokanatkoklunpotunanuko."
22 Giyagni Gakripa wane chinru Wisto, "Gita koxa galuka yijnakletlu wale
jeji."
Wale wane china, "Yechikawa pyijnakotanru."

Pawlo ganiika Gakripa yegi ga wa Wirnisi koxa

23 Giyagni waleprikgogne runa Gakripa ga wa Wirnisi koxa. Tsru
pogirewlu rumupgujewnana. Jiglokjetikwaka rapokna, solalone
gitsrukateneymananuko, ga wa jejine wanna potu pokchi gajene.
Wisto gwapjixlu Pawlo. 24 Wane china Wisto, "Pogirchi Gakripa ga
wa pejnurune jejine wixaymalune, getanru tye. Pejnuruneko gixolune

Goteyone jigyegitluna gita yegi Gerosaleya ga wa gewi koxa. Wane china
saplewjeretna ma muwekinitpatka. 25 Ga wa gi satuna numata jema
rupninri chinanupa, ga wa waleko gapguwyegitlu Gakosto. Giyagni
wane nixa gishinikleta yokanatkalurupni. 26 Gi wanepotuko waneyno
walepiranaya nyonyegityaplu wa gitsrukaachi. Giyagni nkoshpaklu gixa
yegi. Pixpotuko galikaka, pogirchi Gakripa, wa repomsatkoklunpatka
waneyapno tokanchi nyonatanrupa. 27 Gi rixanu gita goya seproloklunwa
gostutkaluru yokanatkoklunchi munkaklewyegitkotuko klu chinanu
jigyegitka."

26

Pawlo giykoyegitnawa Gakripa yegi

1 Giyagni Gakripa wane chinru Pawlo, "Pumkata ginkakleyegitnawa."
Giyagni Pawlo yotukamyota. Ruykoyegitnawa, 2 "Pogirchi Gakripa, npoy-
agnutlu wa pixyegiya nuykoyegitinwa xani ptowrukopirana wa Goteyone
jigyegityano. 3 Galikakakni. Gi rixanu pixni wa Goteyone gixjetyawaka
ga wa repomsalewlekakna gimatachriyi. Giyagni nagjityi mapognanutupyi
pyijnakotyapno.

Gi rixpokotyawaka Gwariseyo rixinri

4 "Gi rixanu nmaklutinyakawa nixjetyawaka muchikawayakawa
nonerunetskalaya ga wa Gerosaleya, pejnurune Goteyone gimata.
5 Muchikawayakawa rumatnona wanna, wa raluka gipgujtaletinip-
maknona, wa wanepotuko gixa yonogletachine wixanune mkoje
pixkalutunanno Gwariseyonanno. 6 Ga wa xani kagwakikolu chinanu
Goyakalu gipiratanru wutsrukatenniya nutunwata nutakyagokikolu. 7 Wale
kagwakikolu kagwaka gapkapletna wpamolegepinerutene, Goyakalu
kamrurewyempotutachine gogi ga wa goyechno. Wale kagwakikolu
chinanu Goteyone jigyegitno, Pogirchi Gakripa. 8 ¡Gaa! ¿Gixa goya
gayroklurge gixkaklukoya wa Goyakalu yotunkakanna gipnachine?

Kristonune kojwaka Pawlo

9 "Giyagni gita galikaka gishinikanuwtapa numkata kamrureta gixo nkam-
nixyaplu giwaka Nasare Gajeru Geso. 10 Tye nkamrutapa Gerosaleya. Gi-
taakalurunanno tsrukakalune sasertoteneya. Yoshmakikwaka nushyaye-
gityana gixo kpashirine. Ruylatkoklunutkana, nugita gita. 11 Gi gepiko
kata pejnuruko ginkaklewawakapjikakaya nsaletjetyana. Psolmuchkonuko
nertatna mupashiregnuchi chininripmakna. Gimtuwnananumtachripotno
wanna chinanu. Nkojwakananumtna pasreta gajerkaka pokchipotu-
nanuko.

Yochigatachri wa Tamasko gapokgapotachriya

12 "Wane nixananumtini, Tamasko nyinitka. Nutaaka ga wa waneyno
kiruka nyokanatikolu tsrukakalune sasertoteneya. 13 Pogirchi, ganikaj-
gognetkani gatnugapo netyalu tengogne gajeru yochigatachri, tkachi gata-
jnu pnute. Ratajiwnayegitwu gita ga wa numotsane. 14 Giyagni chiji
wapokana pejnurunnikwu wixni. Satu tokanchi nyijnakota Gewreyone
tokanuya nuynumatjeru. Wane china, 'Sawolo, Sawolo, ¿klu chinanu pko-
jwakno? Pixnanniko kachinolu pixnanwa pakaxjerewatana yowumajri
pixka.'
15 "Wane nchina, '¿Katyi Pixa, Gitsrukaachi?'

"Wane china Gitsrukaachi, 'Gitni Geso wa pixa kojwakanruno. 16 Seyni palnanutka. Ptunwatanu. Gi rixanu tye chinanu nupgujewnayegityi nutakyapyi notowrerupyi ga wa gipgujtalewatachripyi petanrukakapirana ga wa nupgujewnayegityapyipirana. 17 Nkoshpakanyi yinyegiya ga wa payinyegiya, wa wanna yegi nyokanatanyi. 18 Rumrekgakakikolupna panene, ruprotakinripna, mapshagwaka rushpakinripna. Pokamlawaka yigatinripna; Satanasyo girukotlewatyawaka rushpakinripna; Goyakalu yegi yigatinripna; kaspukmukochiretikolupna, ga wa waneya rixinripna kpashirine gixkakaluneyma, gi rixanu ralixnona Gita.'

Gi wa malixkotni wale wa tengogne gekakgitikaluru

19 "Giyagni, pogirchi Gakripa, gita gi wa malixkatno wa Goyakalu gekakgityano. 20 Seyni wa Tamasko gwanatachine gapka, ga wa Gerosale gajene, ga wa psolusretako Gote gajene, ga wa payineko nunkaklewyegita renshinikanutinripna. Kashrijetikolupna Goyakalunune rixinripna, genshinikanutachine kamrure pixkapotuko kamrutinripna. 21 Wale chinanu Goteyone kashichno kpashiwakapjiya. Ruylatmaknona. 22 Giyagni Goyakalu gipxakalchinanno, xanigognenanu nomkagi gipgujtalewleyegitna mturune ga wa tsrune. Gikena nchina wanepnute. Tyepjeni tokanchi geneklewatachine chinyawaka ga wa Moysisi chinyawaka ginachripa. 23 Tokanchi ginkakletachine ginkakletlu wa Kristo salewninripa. Walenwa muchinanu gapka yotunotachripa gipnachinetskalaya, yine yegi runkakletyaplu pokamlalu ga wa payinyegiya."

Pawlo chanixlu Gakripa ralixinripa

24 Wane china giykoyegletnawa. Giyagni Wisto tsru tokanu rixnawa. Wane china, "Seproluktayi, Pawlo. Gi gepika Tokanchi Yonatkaluru pumatinri seprolookakyi."

25 Wane china Pawlo, "Gi wa seproluno, kshinikanuru Wisto, seyni tokanchi galikakpotunanu kanshinikanuru nyanumatya. 26 Gi rixanu, Pogirchi, pumatlu tyekakapirana. Pixa getanu koxa nyanumsata pgujetanwaka. Gi rixanu gi nkagwaklu yogimatika wale. Gi rixanu gi wa kegnete kamrutikalurni wa tye. 27 Pogirchi Gakripa, ¿gi ge palixna tokanchi geneklewatachine? Numatyi palixinri."

28 Giyagni Gakripa wane chinru Pawlo, "Ptsotsotaji magata pushinikanutyano Kristonu nixinripa."

29 Wane china Pawlo, "Nagjitlu Goyakalu wa ptsotsotajiyako ga wa gixpotuyako pixa ga wa pejnuruneko nyijnakotjene wa xani, gitako pixka gixachinetkani, seyni tye gosturutsapje gi waneyapgi."

Gakripa goya

30 Rali wane chinretinitka Pawlo tyepirana, Pogirchi palnatka, ga wa gitsrukaachi, ga wa Wirnisa, ga wa wannayma tuplanatachine. 31 Wa ruxrikamtinitkana, wannakakluko wane chinkakna, "Gi satuna kamruta tye jeji rupninri chinanupa, gi wa rostutikolupako."

32 Giyagni Gakripa wane chinru Wisto, "Tye jeji gimkata kaspukletkamka ma mapguwyegitkanumkalu Susa."

27

Roma yokanatkaluru Pawlo

1 Giyagni wa rutaaka wyagapgatinripatka, Gitalya gayinripatka. Ksolaloteru Golyo giwakatletachri, Gakosto solalotene yegi gwachri, samyokatkaluna Pawlo, ga wa pimrine gostutkalune waleyma. 2 Giyagni

watskotatkalo sato tsro kanawa potu Gatromentina giyakatyachro. Gasya pokchikaka galuka yaletachro. Wutspegatka. Wixaymalu Garistarcho, Tesalonika, Masetonyasreta gajeru.
3 Waleprika Sito wutspakatka. Golyo kigle getle rixlu Pawlo. Ruchi yaletlu, ralukanune yegi yinripa, rupxakyapluna. 4 Wane wutspegyatka. Suproknipreka tukasretate gayapamta. Gi rixanu kannipgyalu gakaxrikamtwu. 5 Surisya Wenne ga wa Pampiri Wenne gayapamtatka. Mira wapoka Lisyasreta pokchi. 6 Ksolaloteru wane gikshikyalo sato tsro kanawa potu Galegantri giyakatyachro, Gitalya yachropa. Wala pokotwu. 7 Gi gepikgogne wyagapgata yiglepotuko. Wixasha gapokleta Knito ginaple. Gi kaspukapanwu kannipgyalu. Kretatlapga wyapamta Salmostsi. 8 Kyapre potu gayinri. Wapoklu Kigleru Yopjewaka chinikowaka. Wane gi gowukaylu Lase Pokchi.

Pawlo giykole mjemkotu

9 Gi gepikgogne wuknokakatka. Kyowiklu yagapgalu, gi rixanu ruknogatka wa gogajirewlugogne. Pawlo giykotna. 10 Wane chinna, “Jejine, netlu tye yagapgalu waneplu tsru gimtuklupa ga wa tsru gamgalupa, gi wa wunruchipjeni ga wa kanawa koxa, seyni wuwekinriko koxa.”
11 Ga wa ksolaloteru galixna kanawa ganikachri tokanu ga wa kanawateru, wa Pawlo chinyawaka pnute. 12 Gi kiglepokyopjewakleru wuknokakyaplu ginapu. Gixo gishinika yaleta waneya, gikta rumkata gapokletluna Winisi, wane wuknokakyaplu ginapu, Kretakniprekla yopjewakle, tkachi kegnetesretateswaji ga wa potuklesretateswaji giyakatyachrinnipgya gapokannipgyajetyawaka.

Jiweylunnipgya pixkalutu

13 Tkachi kegnetesretate ruyakannipgyatya. Yiglepotuko rajpopokannipgyata. Kagwakluna waneyatkana wa rushinikanruyna. Kosetatkaluna tsataprena. Kretakniprekawnaga yana. 14 Gowukshini rapyegitlo kannipgyalu jiweylunnipgya pixkalutu, Geroklito giwakannipgyani. 15 Tushatkapka kanawa. Gi tumkata yoptoretlu kannipgyalu. Wetashatatkalo. Gayashatatka. 16 Satu mturu kanipreklu, Klawta giwakatletachri, wuknogamta. Wixasha gimkatle gishatkapletlo mturo kanawa pokotkaluro. 17 Wala ranikinitkana. Wane rixa gigleretanutkalona tsro kanawa. Rapatlona. Surtesloji pika gapokletna. Jijrukluna mkachrichrata. Wane wixa gayashletatka. 18 Giyagni wyowjeyempotutana. Waleprika ruknopjegawunnutanatkana. 19 Waleprika potu wumyoypotuko wuknokgachratatyatkalu kanawa yaninri. 20 Gixgogne gi pgujru tkachi, gi katagiriko. Wunnewgognenatana. Gike kagwaakatka wanepnute wushatkapikolupa.

Pawlo giglenshinikanutna rumotsatjene

21 Gixgogne wogajirewatanatka. Giyagni Pawlo wanna ganikajite tunwata. Wane china, “Jejine, galikaka gixa gimkata galixletkamkano. Gimka Kreta wutspeginnichi, ma munyegitkanimkawu tye gimtuklu ga wa gamgalu. 22 Ga wa xani nuykotgi kiglenshinikanupgi. Gi rixanu gi satuna gixa gamgagiwekletanu. Seyni kanawapje gamganu. 23 Gi rixanu tyeyechnoni gita yegi rapoka Goyakalutowreru. Wa Walenno gita. Wale nkamrurewyegita. 24 Wane china, ‘Pawlo, gi pikanutka. Susa yegi pumkata gapokletinripa. Ga wa Goyakalu genekyi pejnuruneko puyagapgatanune.’ 25 Giyagni, jejine, kiglenshinikanupgi. Gi rixanu gita galixlu Goyakalu, wanepotuko rixanu wa chinyawakno. 26 Seyni wumkata satu kanipreklu gitaakota.”

Galuka gasukletachinmaka

27 Pamole gepkoxamkojyechno chininri, Gatriyakoskitgatlapa
gayashatanatka. Ganikajyechno kanawa ganikachine kagwaklu gi
gowukatkalu chiji. 28 Yantagatluna. Gepkoxamkojmolekano rukshikyaluna
tennuga. Wanepnuteyaka yana. Rumepe yagotgaletatnakna. Mapmole
patsrujire metro tennuga rukshikyatkaluna. 29 Wanna piklu sotlu gwiywaka
wyoxgiyegitinripa. Giyagni tostsi ruknokgatluna gepkoxamkoje tsataprena.
Ragjigognetna rumrerekinripa. 30 Giyagni tsro kanawamka rasukyamkana
ganikachine. Jijrukgatatkalona kanawa mturo. Wala pguta rapgutanatna
jijrukgatyapluna wa tojri gajeru tsataprena. 31 Pawlo wane chinru
ksolaloteru ga wa solalone "Tsro kanawa ma mutukinna wanna, gixa gi
gimkata gishatkapkotanu."

32 Giyagni solalone gistakatsatatkalona mturo kanawa. Retasha gijruk-
letatkalona.

Tsro kanawa yagapgatyachine gali gogajirewleta

33 Pawlo nikjixatkana pejnuruneko rumrerekastsipotunanuko. Wane
china, "Pamole gepkoxamkojgognetkani tye gkagwakanata gogajirewatinri.
Giketsotaji gnika. 34 Giyagni nuykotgi gnikanutka. Gi rixanu tyenwa giwek-
inripa. Gi rixanu gi pajiwutsana gamgini pejnurunekgi gixa."

35 Wane chininitka, rawlo jimapro. Poyagnutlu Goyakalu pejnurune
getanu. Jiknajrotlu. Yinuwaka nikletatkalu. 36 Giyagni pejnuruneko kiglen-
shinikanutka. Niikoxatkana wanna. 37 Wane pejnuwu tsro kanawa, gepi
pacha payokgipremole patsrujire. 38 Jinanutkana. Komlikayakatatkalona
kanawa. Tsru wenu ruknokanatkaluna trikoji.

Taschekatka kanawa gitsroka

39 Gogi rixinitka gi wa rumatluna chiji, seyni retluna ratlogkapyawaka.
Kaksatewnaglu. Wane rushinika gitspaakakletlona kanawa
rumkatiniplona. 40 Koshpirokatsatatkaluna tsatapre. Tsru wenu
kaspukatkaluna. Waneklu koxa kogrokatsatatkaluna potukatapretsna.
Romukluna mkachrichrata teno gajeru kannipgyalu yegi. Wangasreta
ya kownokletatkalona. 41 Giskitga ganikajite, taschekatka kanawa.
Taschekajritanatka. Gi tuyoljetatka. Ga wa tostsi tutspatgastsityatka
gichkogalu chinanu.

42 Giyagni solalone gishiniklu ruylatikolupna gostutkalune, gikena ma
masuukanpakni ganogatachri. 43 Seyni ksolaloteru galuka gognetkakletlu
Pawlo. Rumaltayegitlu wanna gishinikle. Wale yokanatatkana gimkata
ganogletachine muchinanu gapka ruptekgamtinripatkana, chiji rapokin-
ripna. 44 Ga wa gixetachine, pimrineko kanawashpata, ga wa pimrineko
klunerukokta kanawa gajeru, yiyatkana. Wane rixkatka pejnuruneko chiji
gapoka. Rognewatatkana.

28

Gimnu saprikamyotlu Pawlo

1 Wognewatinitka. Giyagni wumatatkalu kaniprekluni. Melita giwakni.
2 Ga wa patokanchiko yanumatyachine retwamonpotutwuna. Pawatatkana.
Kigle yoptole rixwuna pejnurunekwu gina chinanutka ga wa kachikleru
chinanu. 3 Giyagni rapatjepluta Pawlo. Xirnachri gogo rutaklu. Satu gimnu
chichi gemnu rasukya. Saprikamyomtanru.

4 Patokanchiko yanumatyachine getinri gimnu ruxripamyonatlu, wane
chinkakna, “Tye jeji galikakni kgiylalewaklerni. Tsru wenu rognewatyani,
seyni kgiklukanuwnalu chinanu gi retashatka ruwekinripa.”
5 Giyagni wale giwlipatlu gimnu. Xirnachri rapokamtana. Giketsotaji
yayixya. 6 Kagwaka gankaletmakluna, ga wa walegnapunanu yawnamtin-
ripa gipnachri. Seyni gowukshini potu kagwakinitkana, retluna wa gike
giknoglu. Kashrijetanshinikanutna. Goyakaluktani chinruna.

Poplyo giru gituukaaka

7 Waneru kachijneru, kanipreklu gitsrukate. Poplyo giwakatletachri.
Kigle yoptole rixwu. Mapgogne gipji rutakwu. Rushinikanuwyegitwu.
8 Wane rixatka. Poplyo giru yayixachrina. Pachwatana ga wa tserugatana,
giklugachrina. Pawlo jiglokyegitlu. Ragjigogneta. Rutakamyogogotlu. Ru-
tuukaklu. 9 Wane rixinitka, pimrine koxa kanipreklu gwachine, yayixachine
ginyegitlu. Rutuukaakana. 10 Gixo renekashatwuna kagwakpiratyachinan-
wuna. Wutspeginpatka pokotyawuna walukanru.

Romatkalu Pawlo

11 Mapa ksuru giknoginitka, sato kanawa Galegantrina giyakatyachro
wutspegyatka, waneknipreka giknokakginaputetyachro. Wala waneya tu-
matikolu Gopite wgenene gepirune yaglu. 12 Surakosa wapoka. Mapgogne
wane wutuka. 13 Waneya wsajruka. Wapokatkalu Rigyo. Waleprika
tkachi kegnetesretate ruyakannipgyatya. Waleprika potu wapoklu Pote-
wolo. 14 Wane wukshikyana moletkakachine. Ragjitwuna payokgipregogne
wumwiyapna. Wane wixa yaleta Roma. 15 Wane gajene moletkakachine
yijnakyegitinitkawu, yoptotapwuna. Gapyoputu Pokchipotunanuko ga wa
Mapa Gwajetikwaka Pokchi rapokna. Pawlo getinitkana, Goyakalu poyag-
nuta. Kiglenshinikanutkalu.
16 Roma wapokatka. Ksolaloteru gostutkalune samyokatkalu solalonepji
gitsrukate. Ga wa ruchichka Pawlo waleko rawyawaka rawinripa, satu
solaloyma girukotjerupa.

Pawlo gepukna tsrukakalune Goteyone Roma gajene

17 Wane rixatka. Mapgogne giknoginitka, Pawlo gapatjixna tsrukakalune
Goteyone. Rapatinitkana wane chinna, “Jejine, nomolene, gikeyaka nkam-
ruyegitna yine. Gi wa wuneruneko gixjetyawaka nkotnuka. 18 Seyni Gero-
sale nsamyokika gostutkalurno Romanonemyoya. Wanna gitakyagokinno,
raluka kaspukletnona, gi rixanu maleshayno nuklukanuwnale nupninri chi-
nanupa. 19 Ga wa Goteyone yoptopiratno. Giyagni nerutka Susa napguwye-
gitinripa. Gi wa waneyno njigyegityapna nonerune. 20 Giyagni tye chinanu
nepukgi netyapgi ga wa nuynumsatyapgi. Gi rixanu Gisrayiline kagwakle
chinanu gostutkalurno tye yowumatsaya.”
21 Giyagni wane chinruna, “Gi Gote giyakatyachrotsotaji kiruka wyop-
toyegityi. Gi satuna wane giyakatya wumole runkakletpiranyegityapyi,
mugletu chinpiranyegityapyi. 22 Walukmaka yijnakyegletyi pchinan-
shinikanutyawaka. Gi rixanu wixa gimatlu psolusretayako nyi pnuko gixa
galixletachine mkoje gapatkalunni.”

Ma malixlenna Goteyone

23 Pagogne rutakna. Gi gepika wanna yayegitlu rawyawaka. Runk-
akpokowakatna. Wanna yegi rupgujtatlu Goyakalu pogirewatyawakapi-
rana. Rushinikanutna Gesopiranaya Moysisi Tokanu Yokanatkaluruya, ga
wa tokanchi geneklewatachine kirukateya, goyechnokawpotuko wa kaypo-
tunanuko. 24 Giyagni pimrine gishinikanutka chinyawaka chinanu, ga wa

pimrine gi galixa. 25 Gi wa panshinikanurunni wannakakluko. Giyagni
ralimtatkana. Pawlo wane china tye tokanchi, “Kigle yanumle rixa Gi-
wekikaluru Kpashiri, tokanchi geneklewatachri Gisayiyaya. Wane chinna
wutsrukatenni:
26 *Nyi yine yegi pyanutka.*
Wane pchinanu:
Gijnakopna gyijnakotini, gi gimata jemanuna.
Getini getinmaka, gi gimata getanuna.
27 *Gi rixanu shikowgajitatkana nyi yine.*
Ga wa gijnakopnayna kyapreru yijnakotyana
Ga wa rushyaygaletna. Giygalna ma metinitipna.
Gi wa gijnakopnayna yijnakotinripna.
Gi rajiyakna rumata jemyana,
ma kashrijetikotupna, nma mutuukakyanupna.
28 Giyagni gixa gimatanru payineko yokanyegitkatka tye gognetkaklewlu
Goyakalunu. Wanna yijnakotanru.”
29 Wane chininitka, Goteyone yatka. Repomsakakpotna.

Gepi walapu gostutkaluru rixinri Pawlo runkaklewatya

30 Giyagni Pawlo gepi walapu psolwalapuko gipji wenutkalurupji rawa.
Yoptotna pejnuruneko runyegitjene. 31 Goyakalu pogirewatyawakapirana
runkakleta. Pgujetanwaka china ginkakletna Gitsrukaachi Geso Kristopi-
rana. Gike gimaletlu.

Kpashiri Pawlo Kirukate
Romanone Chinanu

Kiruka yonatachri ga wa yonatanrupirana

1 Gitni Geso Kristo wayegrerno Pawlono, tomgakalurno yokanatanrupa,
nutakikolupa Kiglerpotunanu Goyakalu Tokanu chinanu. 2 Tye tokanch-
inwa muchikawa rupiratanru tokanchi geneklewatachineya Goyakalunu,
kpashiri yonchiya. 3 Tye tokanchinwa Giturupiranni. Walenwa Tawik-
lopisha gimaneya. 4 Walenwa gipgujetkaluru Goyakalu Wgene rixinri
muchkonuyma. Gipgujetkaluru Giwekikaluru Kpashirpotuya, wa gip-
nachinetskalaya yotunomtyachritka wa Geso Kristo Wutsrukate. 5 Geso
gimutlewle chinanu yokanatanru nutakikolu, ralixyapluna Wale tokanu
ptowruneko pachijnemnunanuka gajene wa giwakaya.

Kiruka yoptotachine Romanone galixachine

6 Wanna galixachinemkojenangi gixa. Geso Kristo tomganungi, 7 wa
pejnurunekgi Roma gwachingi. Goyakalu galukanungi, tomgakalungi,
kpashirinepgi, gimutkalunepgi gixa. Wa Goyakalu Wuru, Wutsrukate koxa
Geso Kristo giglenshinikankakangi ga wa rumutangi.

Pawlo galuka Roma salwayegletna galixachine

8 Muchinanu npoyagnutlu Noyakalute, Geso Kristoya pejnurunekgi
gixa chinanu, wa gixa galixle psolchijneko pogitikolutka. 9 Goyakalni
nkamrurewyegitanru nonshinikanuya Kiglerpotunanu Tokanchi Giturunu.
Walenwa netjeru, gi nutuka gishinikletgi wa gixa nagjigogneyeegognenatgi.
10 Nagjitlu patako waneplu pagogne, Goyakalu galukiniplu, kigleru
yagapgalu gixa yegi nyinripa.
11 Gi rixanu gita galuka getlepotutgi wa nkotspaltayegityapgi Goyakalu
genekashle Giwekikaluruya gmuchkotanshinikanutjerupa. 12 Walenwa wu-
gleretanshinikanutikolupa gixaymananuko satkaka galixleya, gixanni wa
gitanu koxa. 13 Seyni gi naluklu, nomolene, gma mumatyanru, wa gixo kat-
maka wane nushinika gixa yegi nyinripa, seyni xanigognenanu wane nixa
gimaletletkota. Naluklu wa gixatskalaya koxa waneyapno nkamrutanrupa,
payinetskalaya pixka.
14 Nriwishkatna Kriykone, kgimtokanurune koxa, wanepnute
kgimatkalerune ga wa mumatkalene. 15 Giyagkoxni gita pejnuruko
numkatyawaka naluklu ginkaklewyegityapgi Kiglerpotunanu Tokanchi
wa gixa koxa Roma gajengi.

Kiglerpotunanu tokanchi giyaklewle

16 Gi rixanu gi nupatewatlu gita Kiglerpotunanu Tokanchi. Gi rixanu
walenwa Goyakalu giyaklewle wa gognewatikaluru chinanu, pejnuruneko
galixachine chinanu, wa Goteyone gapka chinanu, ga wa Kriykone koxa
chinanu. 17 Gi rixanu Kiglerpotunanu Tokanchi gekakgitlu Goyakalu poy-
agkaklewle yineru galixle chinanu. Ga wa pnuteyaka galixlu waneyaplu,
Yonchi chinyawaka: *Wa poyagkakachri giwekanu ralixleya chinanu.*

Yine mukochire

18 Pgujetanurni Goyakalu jgekanu tengogneya ptowruko makag-
wakpireyna, ma poyagkaklenuyna wanna yine chinanu wa rumretanruna
galikakpotunanu tokanchi mpoyagkaakane rixinrina. 19 Gi rixanu wa

Goyakaluya gimatikolutka wanna koxa gipgujetyegitka. Gi rixanu wa
Goyakalu gipgujetlu. 20 Gi rixanu wa mpogijetkaka wa Goyakalunu,
walenwa gike rixiniko mnikawnakatu ruyakle, wa Goyakalu rixinri.
Mpogijetkaka pgujetanru wa ruyakotiniyakawlu wa tye psolchijneko.
Gimata jemkalurni wa kamrutkalurkaka chinanu. Giyagni wannako
chinanupni, wanna mpoyagkaakane.
21 Gi rixanu rumatmakluna Goyakalu, gi rupashichluna Goyakalu rix-
inri. Gi koxa poyagnutluna, seyni maleshawaka nutanshinikanutna.
Manshinikanugajine mapshaga rixgajitkana. 22 Kgimatkalerune rixashat-
nawana. Seprolokanatkana. 23 Royaknu Goyakalu mpojpakatu rupekotluna
yagluchi yineru pojpakalu pixkalutu, ga wa kamejirune pixkalutu, ga
wa nikchine gepkoxamkojejixirune pixkalutu, ga wa gistako yosroloty-
achrikaka ixkalutu.

Jejine ksotanugolune

24 Giyagkoxni wa Goyakalu samyokna puchowninripatkana sotanugnuchi
rajiyna, mpashmanene rixkakinripna wannakakluko. 25 Wanna gipekotlu
galikakpotunanu tokanchi Goyakalunu gayroklu chinanu. Yonogyegitluna,
giyakotkalunkaka wa Kgiyaklewakleru pnute. Walenwa gimalwugogne-
natkalurupa gike rixiniko mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.
26 Giyagni wa Goyakalu samyokna wa sotanugnuchi kapatmenuru
waneyapna. Gi rixanu wa suxnena kashrijetluna rixjetyawakna
rumumturetanruna wa ma mixyawakanna gimumturetkaluru. 27 Waneko
pixka koxa rixna wa jejine. Ruknokluna rixjetyawakna rumumturetanruna
wa suxoneya. Tsru sotanugnuchi rixna wa wannakakluko. Wane
rixa mapatmennuchi kamrutna wa jejine jejinkakluko. Gimanekoyna
saletikolupna rapnutikolupna pupjeyeginatanrunako pixkalutu.
28 Gi wa rugleretluna rumatpotutyapluna Goyakalu. Waneko pixka
Goyakalu samyokna satu shinikanchi mugletuya, wa kamrutyapluna
maluukotu. 29 Ptowruko mpoyagkaknuchi, muglenchi, gimkapnuglu,
gektutu gwagajpotutanunni. Ga wa wanepnute waneyna ranxalna,
ruylalewlena, yoptopirkakleyna, yokwireyna, ma nshinikannuyna.
Gixaxatachinni. 30 Kapataklerune, Goyakalu kamnixachinni,
kgektutetaklerune, galixkotnachinwa, tsru gixashatnachinewa, gektutu
koshpakachine, kaaligiruklerune. 31 Manshinikanune, mpoyagkaakane,
rumumtureta galuklewle mixkane, maluka gishinikanuwyeglekaakane,
metwamonrene. 32 Rumata jemanrukmaknina Goyakalu gitakanru, wa
wale pejnuka kamrutachine poyagkakluna wa rupninripna. Gi wa walepje
kamrutna, seyni rugleretluna pimrine koxa waneko pixka kamrutinripna.

2

Goyakalu wanepotuko gitaka yagoklewle.

1 Giyagni pixako pchinanupni, yineru, girukoktayi pixini wa
ruklukanuwna pchinyegitlu satu. Gi rixanu wa klunerukokta
ruklukanuwna pchinyegitlu, pukluknanwa pixnanniko. Gi rixanu
waneko pixkalutunyi pixni, wa pixa wane china ruklukanuwninripa.
2 Seyni wumatlu wanepotuko ruklukanuwnayegjixanna Goyakalu wale
pejnunanuka kamrutachinepni. 3 ¿Gi ge pushiniklu pixa, yineryi,
ruklukanuwnana pchinyegitna tyekaka kamrutachine, pkamrutlu waneko
pixkalutu: pixlege kaspuwnanu wa giklukanuwnalupa Goyakaluya?
4 ¿Peyikluge pixa wa Goyakalu makotkotu rumutlewle, tsru pogirewlu potu

shinikannuya, ga wa rakotanshinikanrewle? ¿Gi putakyagoklu walekni, wa
Goyakalu kosekanshinikanutyi penshinikanutinripa?
5 Seyni pshiknugajiya, wa paji gi penshinikanutya, pumretanru pixanpako
jgekanchi walegognepa jgekanchigogneklupa, rupgujewninrigognepa wa
Goyakalu wanepotuko gitakyagoklewatinipa. 6 Wale gapnutanru satkaka
rixpoko kamruretyawaka. 7 Kashnantakgognenatachine kigleru kam-
rutna, rujgaluna yochiglu, kagwakpiiru, mpojpaknuchi, Wale rapnutinna
wanna ruwekinripna gike rixiniko mnikawnakatu. 8 Seyni kgimkap-
nugaklerune, gi wa ralixluna wa galikakpotunanu, seyni ralixluna wa
mpoyagkaknuchi, Wale rapnutinna wannapni jgekanchi wanepnute gim-
tuwakchi. 9 Salewakchi, kachinolu koxa psolpotuko yineru giwekachri
chinanu wa gektutu kamrukleru, wa Goteyonepni muchichachripa, ga wa
Kriykonkoxapni. 10 Seyni pogirewlu, kagwakpiiru, giglewanshinikanru
kigleru kamrutachinepa, muchinanu Goteyonupa, Kriykonekoxapni. 11 Gi
wa manewle giglenu chinanu yoptotanru Goyakalu wa yineru.

Tokanchi Yokanatkaluru wane migjene

12 Gi rixanu ptowruneko waneyamigjene Tokanchi Yokanatkaluru
mukochirewatachine, Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjene koxa
ramganna. Ga wa ptowruneko Tokanchi Yokanatkaluruya mukochire-
watachine ruklukanuwnanna Tokanchi Yokanatkaluruya. 13 Gi rixanu
gi wa poyagkakachine Goyakalu getanuya wa yijnakoshatachine, seyni
Tokanchi Yokanatkaluru kamruklerune muklukanuwnakaakonetkani. 14 Gi
rixanu wa payine gi waneyna Tokanchi Yokanatkaluru, rumumturetanruna
kamrutluna wa Yokanatkaluru Tokanchiya, wanna Tokanchi Yokanatkaluru
waneyamigjene, seynimka waneyna Tokanchi Yokanatkaluru wannayako.
15 Rekakgitluna wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrurepa kayongalutkani
rajiyna. Rupgujtanshinikanutnawana. Wanekopshini jigyegitnawana
rushinikanuwnaleyna. Rapgutkakna panshinikanu wa satunshinikanu.
16 Wane rixanu walegognepa wa Geso Kristoya Goyakalu gitakyagokanru
yine yogimatanru, wa chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi gita
ginkakletanru.

Wa Goteyone ga wa Tokanchi Yokanatkaluru

17 Petanu, pixni Goteyo chinnachriwayi, wa Tokanchi Yokanatkaluru
munangachriyi. Ptserpiranatnawa Goyakaluya. 18 Pixa gimatlu
Goyakalu gishinikanru, pumata getanru wa kiglerpotu. Yimaakaluryi
Tokanchi Yokanatkaluruya. 19 Paponshinikanutnawa wa pixni wa
maygalene kosekachriyi; pixni wa pokamlalyi mapshagawaka gwachineya.
20 Pyimakjetna manshinikanune. Mturune yimakachriyi. Waneyyi
gimatkalewlu psoluko ga wa psoluko galikakpotunanu Tokanchi
Yokanatkaluru. 21 Giyagni pixa koxa wa satu yineru yimakachriyi
pixinipa, ¿gi ge pyimaknawa pixnanuko koxa? Pixa wa ginkaklewatachriyi
ma chowguwatikotupa, seyni ¿pchowguwatawa pixa? 22 Pixa wane
chinachriyi ma mumopatlewatikotupa, ¿pumopatlewatge pixako? Pixni wa
yagluchkaka getnanutachriyi ¿mupashiregotyi? 23 Tserpiranatnachriwayi
wa Yokanatkaluru Tokanchiya. Pma kamrutkalchinanu wa Tokanchi
Yokanatkaluru, ¿gi ge pma mupashichyanru wa Goyakalu waka gike?
24 Gi rixanu *mupashichkotu gixkaklu Goyakalu giwaka payinetskalaya,*
chinyawaka wa yonchi.

Sajruka gistaklewlu galikakpotunanu

25 Gi rixanu sajruka gistaklewlu gipxaklewata galikakpotunanni, pkamrutiniplu wa Yokanatkaluru Tokanchi. Seyni pkaspukiniplu wa Tokanchi Yokanatkaluru, wa pixa sajruka gistakikolu kamrutka masajruka gistakikotpatka. 26 Giyagni wa msajruka gistakletkotu kamrutyaplu Tokanchi Yokanatkaluru chinyawaka, ¿gi ge wale ma sajruka gistakletkoklunu gitaako sajruka gistakletikolu chinanu? 27 Girukta wa mumumture sajruka gistakletkotu seyni kamrupotutlu wa Tokanchi Yokanatkaluru, wale giklukanuwnakakanyi pixa kapiranyegirutkayi, ga wa sajruka gistakletkaluryi, seyni pkaspukinri wa Tokanchi Yokanatkaluru.
28 Gi rixanu gi wa Goteyni, wa wane rixa gipgujewnaletachrini, gi waleni koxa wa sajruka gistaklewlu gipgujewnalu wa manchiya. 29 Seyni Goteyni wa gitokoya Goteyo, ga wa sajruka gistaklewlu walenwa gaschiya, wa giwekikaluruya gi wa Tokanchi Yonatkaluruya. Gi wa rumalwurni yineya seyni Goyakaluya.

3

Panene pnute waneylu Goteyo

1 ¿Giyagni kluneru waneylu Goteyo panene pnute? ¿Klu rupxaklewata wa sajruka gistaklewlu? Gixo psoluyako. 2 Gi rixanu muchinanu Goyakalu tokanu galikakpotunanu gaponshinikanutka Goteyone yegi.
3 ¿Gi rixkoxge wa pimrine wanna malixaklene rixinrina? ¿Wanna ma malixle chinanu gi ralixikolupa Goyakalu? 4 Gike rixiniko. Seyni wa Goyakalni myokwiretu ga wa ptowruko yineru kayloklerunmakni, wa tokanchi yonatkaluru chinyawaka:
Wa Pixa, Goyakalu, muklukanuwnakaakotupyi pchina yanumsaletinri;
Wa paalirewatinripa wa putakyagokikolupmaka.
5 Yineru ma poyagkaklenu chinanu pnute pgujpotlu Goyakalu poyagkaklewle. Wane rixini galikaka, ¿gi wchinanuna? ¿Mpoyagkaakatlege wa saletlewatinri Goyakalu? (Wa yineru gixyawakako nchina.) 6 Gike rixininanuko. Wa wane rixini ¿gi rixpoko giklukanuwnayegjixletanna tye psolchijneko gwachine wa Goyakalu? 7 Seyni naylokle chinanumka tsru rixinipa Goyakalu myokwirnu, rumalwutikolupa Goyakalu, ¿klu chinanu nuklukanuwnayegjixkota gita kmukochireru pixka? 8 ¿Klu chinanu gi wane wchina, “Wkamrutanru gektutu runinripa wa kigleru”? wa pimrine wane chinyegitwu wa wane pguta wchinyawaka. Poyagkaaka ruklukanuwnayegjixikolupna wane chinachine.

Maleshlu poyagkakachri, gi satunako

9 Giyagni ¿klunerni? ¿Wanna pnutlege kiglewu wixa Goteyonwu? Gike rixininanuko. Muchinanu wunkakletanatkana Goteyone, ga wa payineko, pejnuruneko kmukochirerunni. 10 Wane chinyongatyawaka:
Maleshlu poyagkakachri, gi satunako.
11 *Maleshlu gimata jemachri.*
Maleshlu satu Goyakalu gijgachri.
12 *Pejnuruneko gitspalata.*
Gike gapine rixkanna.
Pawane gixkalunenatkanina.
Maleshlu satu kigleru kamrutachri.
13 *Yomlechi gitpukachri pixka rixaplajitna.*
Ginnuyna yokwirewatna.
Gimnu kachingate pixkalutu waneyna gispuyna rapukote.
14 *Ginamna katsepoyna kamakpiirewleyna, kapsakletlewleyna.*

15 *Teyaknanjixirunni wa ruyokyapluna granchi.*
16 *Gigapkaka rawa gimtuklewlu, tsru salewnalu.*
17 *Gi rumatluna gwashatikowakgapo.*
18 *Wannaygale getanu maleshayna pikyaluna Goyakalu.*
19 Seyni wumatlu ptowruko Yokanatkaluru Tokanchi chinyawaka, wane china Tokanchi Yokanatkaluru waneyalune chinanu, wa pejnuruko yineru pokche rixinripa wa psolchijnepotunanuko gwachri giklukanuwnakaakalurupa Goyakalu getanu. 20 Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrutkalchinanu gi pamanennako muklukanuwnakaakonepni Wale yegi. Gi rixanu Tokanchi Yokanatkaluruya rumatika wa mukochri.

Poyagkaklewlu wa galixlewluya

21 Ga wa xani Tokanchi Yokanatkaluru migje poyagkaklewle Goyakalu pgujetanurutkani. Gipgujtatkalurni wa Tokanchi Yokanatkaluruya ga wa tokanchi geneklewatachineya. 22 Poyagkaklewle Goyakalu, Geso Kristo galixikolu chinanu, wannanupni ralixjene pejnunanuka. Gi rixanu pixkakaklunni. 23 Gi rixanu pejnuruneko mukochirewata. Gi rapkapluna wa royaknu Goyakalu. 24 Ga wa rumutlewle chinanu Goyakalu muklukanuwnakaakone rixkakna. Walenwa renekashle, gi rixanu Kristo Geso wenutlu yine gognewatinripa. 25 Goyakalu galukyawaka, Geso chinanukni kaspuuka yineru mukochire ralixleya, Gesograga chinanu. Wane rixa gipgujewnakakletlu Goyakalu poyagkakachri rixinri, wa wane rixa getashletlu wmukochire wa muchikawa wkamrutanrukaka. 26 Pogetwamonrewlu rixkalchinanu Goyakalu, rumatyapluna yine wa galikakni poyagkakachrini Wale tyegognekakaya, gi rixanu tyegogneko poyagkakachrini Wale, ga wa poyagkakachri rutaklu yineru, Geso ralixinri chinanu.

Tserpiranawnalu gimaletkaluru

27 ¿Ginaakoxluge wa tserpiranawnalu? Ginanshichkaluru. ¿Giru Tokanchi Yokanatkaluru chinanu? ¿Kamrurchiylege? Gike. Seyni rixjetyawaka galixlu. 28 Giyagni wyanshinikanutlu muklukanuwnakaakotu rixinripa wa yineru ralixleya, wa Tokanchi Yokanatkaluru kamruremigjeya. 29 ¿Wa Goteyonenupjerge wa Goyakalu? ¿Gi ge payine Goyakalutkoxni wa Goyakalu? Galikakpotunanni payine Goyakalutkoxni. 30 Gi rixanu satupjerutni Goyakalu. Walenwa muklukanuwnakane rutakanna sajruka gistaakotachine galixluya, ga wa msajruka gistaakotkone koxa galixlu chinanu. 31 ¿Giyagni wutakashatlu maleshawaka wa Tokanchi Yokanatkaluru galixlu chinanu? Gike. Wmuchkotlu Tokanchi Yokanatkaluru.

4

Gawrani wyimanrupa

1 ¿Gi wchinankoxlu wa Gawra gikshikanru? Walenwa wutsrukatni wumaneya. 2 Wa Gawra muklukanuwnakaakotu rixinmaka wa kamrurchiya, ralixkotinmakwa, seyni gi wa Goyakalu getanu. 3 Gi rixanu ¿gi china wa yonchi? *Wa ralixlu Goyakalu Gawrani. Rutakyegitka poyagkaklewle rixinri.*
4 Seyni wa kamrurewatachriya gi wa genekashlu kagwaaka wa wenutikolu, seyni riwishkaachi. 5 Ga wa girukta gi kamrurewata seyni ralixlu Goyakalu wa mupashiregolune muklukanuwnakaakone gitakachri, wale galixle gitaaka poyagkakleyapa. 6 Tawi pixka koxa wane chinyegitlu giglenshinikanyegitkaluru wa yineru wa Goyakalu gitakyalu poyagkakle kamrurchi migje. 7 Wane china:
Giglenshinikanyegitkalune wanna ruklukanuwnalna

kaspukyegitkana, wa wanna
gishyamukochiretkalune.
8 *Giglenshinikanyegitkaluru wa jeji gi wa*
kmukochireru rutaaka Gitsrukaachiya.

Yaglu rixa sajruka gistaklewlu, rumatikolupa poyagkaklewle

9 Giyagni wa tye giglenshinikanyeglewlu ¿wa sajruka gistaakotkalunepjenuplege? ¿Waka msajruka gistaakotkonkoxaplege? Gi rixanu wane wchina, *wa Gawra galixle gitaaka wale poyagkakle rixinripa.* 10 ¿Gi rixpoko poyagkakachri kagwaakota wale? ¿wa sajruka gistaakotkaluru, waka msajruka gistaakotuwa? Gi wa sajruka gistakletkaluru, seyni msajruka gistaakotu. 11 Sajruka gistaakikolu yaglu rixinripa, rumatikolupa poyagkakachri rixinri ralixleya chinanu. Wane rixa msajruka gistaakotuwa, rurna rixinripa pejnuruneko galixachine msajruka gistaakone, wanna koxa poyagkakachine gitakikolupa. 12 Rurna rixinrikoxapa sajruka gistaakotkalune, gi wanna sajruka gistaakotkalunepje, seyni koxa wa gomkagitachine galixlugapo wa wutsrukatni Gawrani msajruka gistaakonuwa waneylu.

Wa gipiratkaluru tokanchi, gi wa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu

13 Gi rixanu gi wa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu, seyni wa poyagkaklewlu chinanu galixlewluya, Gawra ga wa giklopishane gipiryegitka wanna yoptotyaplu psolchijneko. 14 Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyalune wannapmakni yoptotachinepa, gike gaprimkatkani wa galixlu; giknookalurmakni wa gipiratkaluru tokanchi. 15 Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrutlu jgekanchi. Gi rixanu ginakakta maleshlu Tokanchi Yokanatkaluru, gi koxa wane kaspukika wa Yokanatkaluru Tokanchi.

Wa gipiratkaluru yoptotko galixlewlu chinanu

16 Giyagni poyagkakachine gitaaka wa galixle chinanu, wa Goyakalu gimutlewleya rixinripa, poyegi rixinripa tokanchi gipiratkaluru pejnuruneko giklopishane chinanupa, gi wa wannapje chinanupni wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyalune, seyni wanna koxa chinanupni, wa Gawra galixle waneyalune. Walenwa wutsrukatni pejnurunekwu wixa. 17 Wane chinyongatyawaka, *Gita gitakyi gixo payinerumnunanuka gitsrukatni pixinripa.* Wane rixa Gawra Goyakalu getanu. Walenwa Gawra galixanru. Walenwa gipnachine genekgiwekletachri. Walenwa wane gwachri pixka chinru wa mwakatuwa.
18 Mumkata kagwaakotupmaka, kagwaka Gawra. Ralixlu wa *gixo payinerumnunanuka gitsrukatni rixinripa,* chinyawakpotuko: *Wane pixka rixanna puklopishane.* 19 Gi wa rugroka galixluya. Gi rutakyagoknawa gimaneya gipnachritka. (Satu pacha walapustsitkani.) Gi koxa rutakyagoklu gipnachri twugenewlemapa Sara. 20 Gi koxa nutatlu Goyakalu gipiratanru ma malixlenuya. Seyni muchkotnawa ralixleya. Rumalwutlu Goyakalu. 21 Psolpotuyako rushinikanuwatya wa ptowruko rupiratanru Goyakalu, kgiyaklerni kamrutyaplu. 22 Giyagkoxni wa Gawra galixle *rutakyegitlu poyagkaklewle rixinri.* 23 Gi wa walepje chinanni yonatka wa rutakyegitikolu. 24 Seyni wixa koxa chinanu, wa wixa galixachinwu gitakyegitikolupa, gi rixanu walixlu wa Geso yotunkakachri Wutsrukate wixanu gipnachinetskalaya. 25 Walenwa samyookaluru wixa mukochire chinanu, ga wa yotunkaakaluru muklukanuwnakaakone wixinripa.

5

Muklukanuwnakaakone yoptotanrupa

1 Giyagni muklukanuwnakaakonwu galixluya, kigle gwashletkawu Goyakaluyma Wutsrukate Geso Kristo chinanu. 2 Wale chinanu koxa wapkaplu tye gimutlewlu gawyegitanru galixluya. Wumuwata wkagwakinri Goyakalu goyaknu. 3 Gi wa walepjeni, seyni wumuwatanu koxa salewakchiya. Wumatlu wa salewakchi kamrutlu kashnantakgogneru.

4 Ga wa kashnantakgogneru kamrutlu gasruglewlu. Ga wa gasruglewlu kamrutlu kagwakikolu. 5 Ga wa kagwakikolu gi wa kapatmenurni. Gi rixanu Goyakalu gishiniklewle gipkaakalurni wajiya Giwekikaluru Kpashiriya, wenekikolu.

Kristo gipna mkagwakpiraklene chinanu

6 Gi rixanu wa Kristo muchkonwu wixanatini, gipapko rupnana mkagwakpiraklene chinanu. 7 Kyapreru satu gipnanmaka poyagkakachri chinanu, seyni patako satu mpiikatu rixnawa rupninripa kigleru chinanu. 8 Seyni Goyakalu gekakgi galuklewleta wixaya, gi rixanu, kmukochirerunwu wixanatini, Kristo gipna wixa chinanu.

9 Giyagni wanepnuteyaka muklukanuwnakaakonwu gigragaya; Waleya wognetkaako wa jgekanchiyegiya. 10 Giyagni wkamnixanatinrikopshini rupoyikgayegitinwu Goyakalu Gituru gipuka chinanu, wanepnuteyaka wupoyikgayegitikolutka, wognetkaako Wale giwekle chinanu. 11 Gi wa walepjeni, seyni wumuwata Goyakaluya, Wutsrukate wixanu Geso Kristo chinanu. Wale chinanu wupoyikgayegitikolutka.

Pogirewata mukochri ga wa gipukchi

12 Giyagni, wane rixa jiglokleta mukochri tye psolchijiko satupje yineru chinanu. Mukochri chinanni wa gipukchi. Giyagni wane rixa giknogletna gipukchi pejnuruneko yine. Gi rixanu pejnuruneko mukochirewata.

13 Wa ma mwanatkanuwa Yokanatkaluru Tokanchi, tye psolchijneko rawanatatka mukochri. Seyni Yokanataluru Tokanchi mwakanuwa gi wa ruklukanuwnakaaka yineru. 14 Seyni pogirewatatka gipukchi Gatakluyakawa wa Moysisiklupotunanuko, wanna koxa chinanu gi wa Gata ma mumretkale pixka rixa mukochirewletna. Gatanwa ginachripatka yaglu.

Poyagkaklewlu genekashatkaluru

15 Seyni gi wa mukochri pixka rixa genekashlu. Gi rixanu satupje yineru mukochire chinanu rupninna gixni, pnuteyaklu wa Goyakalu gimutlewle gixo chinanu, ga wa genekashlu satupje yineru gimutlewle chinanu. Walenwa Geso Kristo. 16 Gi koxa wane pixka rixa wa genekashlu, wa satupje yineru mukochire pixka. Gi rixanu satupje mukochri runya giklukanuwnayegjixlu ruklukanuwnayegjixkolupna, seyni gixo mukochri runya gimutlewlu muklukanuwnakaakone rutakikolupna. 17 Gi rixanu satupje yineru mukochireya pogirewatinri gipukchi ga wa satupje yineru chinanu koxa, wanepnuteyaka pogirewatanna giwekachinepa satupje wa Geso Kristo chinanu, gixo gimutlewlu yoptotachinepa, wa poyagkaklewlu genekashatkaluru yoptotachinepa.

Gixo potu gimutlewlu

18 Giyagni waneko pixka rixanu satupje yineru mukochireya ruklukanuwnayegjixikolna pejnuruneko yine. Waneko pixka rixa: satupje yineru poyagkaklewleya, pejnuruneko yine muklukanuwnakaakone gitakikolu ruwekinripna. 19 Gi rixanu satupje yineru majnaknu chinanu rutaakana

kmukochirerune gixolune. Waneko pixka satupje yineru yijnakle chinanu
gixo gitaako poyagkakachinepa.
20 Wa Tokanchi Yokanatkaluru jigloka wa mukochri tseruwninripatka.
Wa mukochri tseruwninitka tseruwnapotuta wa gimutlewlu koxa. 21 Wane
rixa pogirewata mukochri rupninriyna yine, waneko pixka rixa poyagkak-
lewlu chinanu; pogirewata gimutlewlu ruwekinripna gike rixiniko mnikaw-
nakatu Geso Kristo chinanu Wutsrukate wixanu.

6

Wixa gipniyanatkalu mukochrini

1 ¿Gi wchinanu koxa? ¿Womkagitanru wmukochirewatinri tseruwninripa
gimutlewlu? 2 Gike wixiniko. Gi rixanu wixa gipniyanatkalu mukochrini.
¿Gi wixpoko satokleyegitanutnaklu wale? 3 ¿Gi ge gimatlu gixa wa wixa
girukokta katkaluru Geso Kristoya, katkaluru rupnaleya? 4 Gi rixanu katluya
kapnatkalunwu. Waleyma gipnachinetkawu. Wa Kristo wane rixa yotun-
retinri gipnachinetskalaya Girchi goyaknuya, waneko pixka wixanu wixa:
gawinripa gerotu giweklupa.

Goyakaluya wuweka Kristoya

5 Waleyma pagipnakalunetkawu wixini Wale gipnale yagluya, waneko
pixka rixa yotunotinri yaglu wixanu. 6 Wumatlu wa tye: wa kapokot-
mane wixinri Waleymananuko koroshishkita rutaaka, gike mumkatkatu
rixikolupa wa mukochrimane, ma wayegretyanpatkawu mukochri. 7 Gi
rixanu wa gipnachrinatka, gi wa mukochri giklukatkalu.
8 Kristoyma wupnini, walixlu wa wuwekinrikoxapa Waleyma.
9 Wumatlu wa Kristo yotunotinritka wa gipnachinetskalaya, gi
rupnanutka. Waleya gi pogirewatanatka gipukchini. 10 Gi rixanu rupninri,
pakatapje rupniyanatkalu mukochrini, seyni ruwekinri Goyakaluya
ruwekatka. 11 Waneko pixkapotuko gixanu gixa. Gkagwakinwa galikakni
gipniyanatkalu mukochrini, seyni Goyakaluya giweka wa Kristo Gesoya
Wutsrukate wixanu.

Genekinwa Goyakalu

12 Giyagni gi pogirewatanu mukochri gimaneya wa gimane gipnachripa,
gma yijnakotyaplu gimane retsotanrewleya. 13 Gi koxa genekanru gi-
mane psojite mukochri, mpoyagkaknuchi gapi rixinripa, seyni giwekachingi
wa gipnapachine pixkalungi genekinwa Goyakalu. Goyakalu galikaka
genekanru gimane psojite poyagkaklewlu gapi rixinripa. 14 Gi rixanu gi wa
gitsrukatetanutkalu mukochri. Gi rixanu gi wa Tokanchi Yokanatkaluruye-
gitkagi, seyni gimutlewluyegitkagi.

Poyagkaklewlu wayegrenepa

15 Giyagni ¿klunerni? ¿Wmukochirewatewge gi rixanu gi wa Tokanchi
Yokanatkaluryegwu, seyni gimutlewluyegwu? Gike wixiniko. 16 ¿Gi ge
gimata gixa wa girukokta wayegrene gitakinwa gyijnakotyaplu, wale
wayegrene gixinitka wa gyijnakotanru? Waka mukochri wayegrengi
gixinripa, waka yijnaklewlu wayegrengi poyagkakachine gixinripa.
17 Poyagnutkalurni Goyakalu, wa mukochrimka wayegretanatanungi,
gyijnakotatkalu gajiya tye pixkalutu ginkaklewlu wa wale chinanu gitaaka
gixa. 18 Mukochri yegi gishpakyatka. Poyagkaklewlu wayegretatkagi.
19 Gi rixanu yineru muchkotu gixyawakpotuko pixka nchingi. Wane gixa
genekletlu gimane psojite gimuteru wayegreru rixinripa, mpoyagkaknuchi

wayegreru rixinripa, waneko pixka gixanu xani. Genekanru gimane psojite poyagkaklewlu wayegretyaplu gipashiregnuyapa.

Mukochri wenutikolu

20 Gi rixanu mukochri wayegretanatingi, gi wa poyagkaklewlu wayegrenenangi. 21 ¿Klu koxa waneyatkagi waleya, wa xawakni gipatewatanrutka? Gi rixanu gipnalni wale yoptukyawaka. 22 Ga wa xani mukochri gishpakyatka. Goyakalu wayegrenetkagi. Ga wa gkamrure koxa kpashiritka. Ga wa yoptukyawakapni giwekinri gike rixiniko mnikawnakatupa. 23 Ga wa mukochri wenutikolni wa gipnalpotu, seyni Goyakalu genekashle yoptotachri walenwa giweklu gike rixiniko mnikawnakatupa Kristoya Geso Wutsrukate wixanu.

7

Gipniyatkalu Tokanchi Yokanatkalurupiranaya

1 Nomolene, gi wa mumatkangi, gi rixanu nuynumsatna Tokanchi Yokanatkaluru gimatachine. ¿Gi ge gimatlu wa Tokanchi Yokanatkaluru rutsrukateta yineru ruwekakopshini? 2 Gi rixanu kganururo, ruwekakopshini tganuru, Tokanchi Yokanatkaluru ginanshichawalo. Seyni rupnini tganuru, Tokanchi Yokanatkaluru gnurchipirana tushpakyatka. 3 Giyagni wa ruwekiniwa tganuru, gimopatlewatachro chinkaluropni wa satu jeji tganurutinipa. Seyni tupnagnurutinitka tushpakatka Tokanchi Yokanatkaluruya. Giyagni gi wa gimopatlewatachrotkani wa satu tganurutinitka.

Gipniyanatkalu Tokanchi Yokanatkaluru

4 Waneko pixka gixa, nomolene gitanune, gipniyanatkalu Tokanchi Yokanatkaluru Kristomaneya, satunuko gixinripatka, walenwa yotunotachritka gipnachinetskalaya, kigle kamrurewlepwu Goyakalu chinanu. 5 Gi rixanu manchi wixanatiniwa, mukochri getsotanrewle, Tokanchi Yokanatkaluruya, wumane psojitkaka kamrurewatya. Wale gwakakyaplu gipukchi. 6 Ga wa xani Tokanchi Yokanatkaluru wushpakyatka. Wupniyanatkalu wkashinatjerni, ga wa Giwekikaluruya wkamrurewatinripatka. Werotewatinritka. Gi wa yonchi kapokotewatinriya wkamrutanutka.

Tokanchi Yokanatkaluruya rumatika mukochri

7 ¿Gi wchinanu? ¿Tokanchi Yokanatkaluru mukochrirge? Gike rixiniko. Gi numatanatlu mukochri, seyni wa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu numatlu mukochri. Gi rixanu gikoxmaka numatanru getsotanrewlu, wane ma chinkanumka Tokanchi Yokanatkaluru: *Gi petsotanrewatanu.* 8 Mukochri gikshiklu ruglepoktapinri yokanruya. Wane rixkakyano ptowruko getsotanugnuchi. Gi rixanu Tokanchi Yokanatkaluru migje mukochri gipnachrini. 9 Tokanchi Yokanatkaluru migje nuwekanata. Seyni wa Tokanchi Yokanatkaluru gininitka, mukochri giwekatnaka, ga wa gita gipnana. 10 Netatkalu yokanru giweklu chinanmaka, walenwa nupnale chinanu. 11 Gi rixanu mukochri gikshiklu ruglepoktapinri yokanruya. Yokwitanno. Waleya ruylatanno. 12 Giyagni galikakni Tokanchi Yokanatkaluru kpashirni, ga wa yokanru kpashirni, poyagkakachrini, kiglerni.

Mukochri gita gitokote gwachri

13 Giyagni ¿kiglerunanu gita chinanu gipnalu rixa? Gike rixiniko. Seyni mukochri mukochri gipgujewninripa wa kigleruya ruylatno, mukochripotunanu rixinripa mukochri Tokanchi Yokanatkaluru chinanu.

14 Gi rixanu wumatlu Tokanchi Yokanatkaluru Giwekikaluruyni. Ga wa
gitni manchino, gishankakalurno mukochrinupno. 15 Gi rixanu wa nkamru-
tanru gi numata jemlu. Gi koxa wa nalukanru nkamruta. Seyni nayegixanru
wale nkamruta. 16 Wa nma malukanutu wale nkamrutini, nupgujtatlu wa
Tokanchi Yokanatkaluru kiglerni. 17 Giyagni xani gi wa gita kamrutlu, seyni
mukochri gita gitokote gwachri kamrutlu. 18 Gi rixanu numatlu gitnanuko,
walenwa nomaneya, gi rawa kigleru. Gi rixanu waneyno naluklewle,
seyni gi nukshiklu kigleru nkamrutinri. 19 Gi rixanu gi nkamrutlu naluka
kamruretanru kigleru. Seyni wa gektutu nma malukanutu wale nkamruta.
20 Ga wa nma malukanutu nkamrutini, gi wa nkamrutanutkalu gita, seyni
mukochri kamrutanru gita gitokote gwachri.

Yagotkaklu nonshinikanuya

21 Nukshiklu pnuko gixjetikowaka: wa naluka kigleru kamruretini,
gektutu gwakoxno. 22 Gi rixanu wa gitoko gajeruya numjika Tokanchi
Yokanatkaluruya Goyakalunu. 23 Seyni netlu nomane psojite pnuko gix-
pokotikowaka. Wale satkakmaklu nonshinikanu gixpokotyawaka. Rani-
ikoxno gostutkalurno nkamrutyapmaklu mukochri gixpokotyawaka no-
mane psojiteya galukyawaka.
24 ¡Kapsakletkalurno! ¿Katu koshpakanunno tye gipukchimaneya?
25 Npoyagnutlu Goyakalu, Geso Kristoya Wutsrukate wixanu. Giyagni
nonshinikanu galukyawaka nkamrutini, Goyakalu yokanrekaka
wayegrerno. Ga wa nomaneya galukyawaka nkamrutini, mukochri
gixpokotyawaka wayegrerno.

8

Gi ruklukanuwnayegjixkona wa Kristo Geso gwachine

1 Giyagni maleshpotutkalu ruklukanuwninritkana wa Kristo Geso
gwachinetka, wa galixachinetka. 2 Gi rixanu Giwekikaluru yokanre
giweklupirana Geso Kristoya wale koshpakno mukochri yokanreya,
ga wa gipukchi yokanreya. 3 Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkaluru
mumkatanatanutu, wumane gigroklewle chinanu, Goyakalu kamruta.
Wane rixa yokanretlu Waleko Gituru kmukochirerunmane pixkalutu ga
wa mukochri chinanu. Wane rixa nikatlepotutyaplu mukochri wumane
gwachrini, 4 poyagkakikolupa wa kigleru yokanruya wixaya, wa manchi
gixjetyawaka mixkanwu, ga wa Giwekikaluru gixyawaka.
5 Gi rixanu manchi pixka gixachine, manchipiranaya nshinikanutachinni;
ga wa Giwekikaluru pixka gixachine, Giwekikalurupiranapje yanshinikanu-
tachinni. 6 Gi rixanu manchinshinikanu gipnalni, ga wa Giwekikalu-
runshinikanu giwekluni, ga wa kiglenshinikangajirni. 7 Giyagni manchi
gishinikyawaka walenwa kamnixikolu Goyakalu. Gi rixanu wane gixachri
gi yijnakotlu Goyakalu yokanre. Gi koxa rumkatlu. 8 Giyagni manchi
giyakatyachine gi rumkata giglenshinikanretluna Goyakalu.

Gixa gitokote gwachri Giwekikaluru

9 Ga wa gi manchi giyakatyachingi, seyni Giwekikaluru giyakatyachingi,
wa gixa gwinri Giwekikaluru Goyakalunu. Katukta Giwekikaluru Kriston-
umigjetu, gi Kristonni wale. 10 Seyni gixa gitokote rawini Kristo, gimane
galikakni gipnachrini mukochri chinanu. Ga wa giwekikaluru giweka
wa poyagkakikolu chinanu. 11 Wa gixa gitokote rawini Giwekikaluru,
Geso yotunkakjerunu wa gipnachinetskalaya, wa yotunkakjeru Kristo Geso

gipnachinetskalaya ruweekakankoxlu gixamane popukalu Giwekikaluruya Walenu, gixa gitokote gwachri.

Kristoyma yoptotachinepwu

12 Giyagni nomolene, riwishkatachinwu, gi wa manchiyni, giyagni gi wa manchi gixjetyawakako wixinripni. 13 Gi rixanu manchi gixyawakako gixin-inapa, gipnanuna. Seyni wa Giwekikaluruya gixa gipnakakanru wa manchi kamrure waneklu giwekanu. 14 Gi rixanu pejnuruneko Giwekikaluru Goyakalunu kosekanune, wannanwa Goyakalu wgenene. 15 Gi rixanu gi gyoptotlu wayegrechinshinikanu wa mpikyapatnaka. Seyni gyoptotlu wgenchi gitaakalurunshinikanu. Wale chinanu wsaplewata, “Gawwa, Nuru.” 16 Gi rixanu Giwekikaluruko wixanshinikanu gipgujtatlu Goyakalu wgenene wixinri. 17 Wale wgenene wixini, yoptotachinkoxapwu; yoptotachinepwu Goyakalunu; Kristoyma yoptotachinepwu. Waleyma salewnachinkoxapwu wixini, Waleymapotuko pogirewlu wenekikolupa.

Pogirewlu ginachripa galuukaluru

18 Gi rixanu numatpotutlu wa tyegognekaka wsalewninri gi rumuknini pogirewlu ginachripa gipgujewnachripa wixaya. 19 Gi rixanu wa giyakotkaluru psolu galukleyako kagwakpotuta wa rupgujewninripna Goyakalu wgenene. 20 Gi rixanu moyakatu rixkaklu ruyakotanru Goyakalu, gi wa giyakotkaluru gishinikanru chinanu, seyni wane rixkakjeru wa Goyakalu chinanu. Wane rixlu wa Goyakalu wa kigleru kagwakyapna wa ruyakotanrutka. 21 Wa waleko giyakotkaluru koshpaakalurupni moyaknuchi wayegretlewatyawakaya. Rapkaplu gishpakikowaka katajiwaka Goyakalu wgenennu.

22 Gi rixanu wumatlu pejnuruko giyakotkaluru pagochgitkalune rixna, pakachinolu getkalunni xanigognenanu.

23 Gi walepjeni, seyni wannanuko, wa Giwekikaluru gekamrure waneyalune, wixa koxa ga wa wanna gitokoyako wochgita, wkagwakanatinri wa Wale wugenene gitakpotutikolupa, walenwa wumane gishpakleyapa, wenutikolutka chinanu. 24 Gi rixanu kagwakachinwu wognewatinri. Seyni wa kagwaakaluru getika, gi wa kagwaakalurni. Gi rixanu wa satu getkoklunu, ¿gi rixpoko kagwakletanru? 25 Seyni wma metanutu wkagwakini, wakotanshinikanreya wkagwakanru.

Wa Giwekikaluru gagjigognere

26 Waneko pixka rixa gipxakletwu Giwekikaluru wumenoklunshinikanruya. Gi rixanu gi wumata kluneru kigleru wagjitinripa. Seyni wa Giwekikaluruko gagjita wixa chinanu rochgiyle mumkata chinkotu. 27 Getjegajrewatachri gimatlu Giwekikaluru gishinikanru. Gi rixanu wanepotuko Goyakalu gishinikyawaka, ragjita kpashirine chinanu.

Ptowrunanuka pakamrutkolutni kigleyapna Goyakalu galukachine

28 Wumatlu ptowrunanuka pakamrutkolutni kigleyapna Goyakalu galukachine, wannanwa tomgakalune Wale galukyawaka. 29 Gi rixanu muchikawako rumatanune rutakagnaputa, Gituru yaglu pixka rixkakikolupna, Wale muchinanu gishpakachri rixinripa gixo gimolenetskalaya. 30 Wa rutakagnaputanune wanna koxa tomga. Wa tomganune wanna koxa muklukanuwnakaakone rixna. Wa muklukanuwnakaakone rixanune wanna koxa royaknu reneka.

Wakagloklewpotuta

31 Giyagni ¿gi wchinanu wa tyeya? Wixa yegi rixini Goyakalu, ¿katu
kamnixwu wixa? 32 Ga wa Wale gi chipetlu Giturpotuko, seyni samyoklu
ptowruneko wixa chinanupa ¿gi rixpokotyawaka Gituruymananuko ma
meneekanupwu ptowrunanuka? 33 ¿Katu jigyegitna Goyakalu tsomita-
nune? Goyakalni muklukanuwnakaakone gixkaklewatachri ¿Katni wa gik-
lukanuwnayegjixlewatachri? 34 Kristonwa gipnachri. Wanepnute Walenwa
yotunkaakaluru. Walenwa Goyakalustsi potuklesreta gwachri. Wale koxa
giykoyegitwu wixa. 35 ¿Giru kotspalatinwu Kristo galuklewleya? ¿sale-
wakchirge? ¿ga wa kachinolege? ¿ga wa kojwawakchirge? ¿ga wa nachlege?
¿ga wa mamkatutnuchlege? ¿ga wa kyowikolege? ¿ga wa yoglolewaprege?
36 Wa chinyawaka yonchi:

Pixa chinanu psolgogneko gipnachinwu.
Kagwaakalunwu gowegane pixka giylatkalunepa.

37 Seyni psoluyako tyekakaya wakagloklewpotuta walukjeruya. 38 Giyagni
nalixa gita, gi wa gipukchiko, gi wa giwekluko, gi wa kamchineko, gi wa
tsrukakaluneko, gi wa kgiyaklewakleruneko, gi wa xanirutuko, gi wa gi-
nachripako, 39 gi wa tenolu, gi wa gitokpotuko, gike giyakotkaluru gimkata
kotspaletyawu Goyakalu galuklewleya, wa Kristo Geso gwachri, Wutsrukate
wixanu.

9

Kachingajgognenanru Pawlo Gisrayiline chinanu

1 Galikakni wa nchinanru Kristoya. Gi nayroklewata. Giwekikaluru
Kpashiriya nonshinikanu gipgujtatno muklukanuwnanshinikanutkatno.
2 Wane nixa, tsru wamonchi nixa. Kachingajgognenanno. 3 Gi rixanu naluk-
maklu gitakmaka kamakpiratko Kristoyegiya nomolene chinanu, nonerune
nomaneya. 4 Wannanwa Gisrayiline. Wannanni wa wgenchine gitakikolu,
ga wa pogirewlu, ga wa tokanchi gipiratkaluru. Wannanwa Tokanchi
Yokanatkaluru geneekalune, wa Goyakalu kamrurewyegitachine. Wan-
nanni wa Goyakalu gipiratanru. 5 Wannanni wa gitsrukachinni. Wannanni
wa Kristo gimaneya. Walenwa Goyakalu pejnurkakayako gimalwutkalur-
gognenanu. Wane gixkalurupa.

Gipiratkaluru wugenetikalune

6 Gi wane rixa magjeretmaka Goyakalu tokanu. Gi rixanu gi wa Gisrayi-
liklopishane pejnuruneko Gisrayilinni. 7 Gi wa Gawraklopishane rixinrina
chinanu, pejnuruneko wale wugenetika. Seyni *giklopishane chinikolupna
Gisaakaya.* 8 Wane chinyawaka, wa manchi wugenetikalune, wanna
gi wa Goyakalu wgenene chinkana, seyni wa tokanchi gipiratkaluru wu-
genetikalune wannanwa kagwaaka Gawraklopishane. 9 Gi rixanu wa
tokanchi gipiratkaluru wane china:

"Xani topapko gapokinipa, nunanu. Waneypatkalo Sara toturu."

10 Gi wa walepjeni, seyni Riwika koxa mushiwata satu Gisaakaya, wut-
srukatni. 11 Gi rixanu ma mushpaakanuwana, gi koxa kigleru kam-
rutawana, gi wa mugletuko, Goyakalu galukyawaka rawgognenatinripa,
Wale tsomityawaka, gi wa kamrurchi chinanu, seyni tomgalewatachri chi-
nanu, 12 wane chinka wala, *"Wa mturu wayegretanru wa tsru."* 13 Yonchi
chinyawaka:

Gakowo naluka, ga wa Gisawo nayegixa.

Goyakalu getwamonrewle

14 ¿Gi wchinanu koxa? ¿Wanerge Goyakalu mpoyagkaklewle? Gike rixiniko.
15 Gi rixanu Moysisi wane china:
Nupxakanrupa nupxakanu,
ga wa netwamonutanrupa
netwamonutanu.
16 Giyagni wa Goyakalu tsomitinri gi wa wixa galuklewle chinanu, gi wa wmuchkowle chinanu, seyni Goyakalu getwamonrewle chinanu. 17 Gi rixanu wa yonchi wane chinru Gwarawo:
Waleko chinanu nutakyi
nekakgityaplu nuyaklewle pixaya,
runkakletikolupa ngiwaka psolchijneyako.
18 Giyagni koxa girukta raluka getwamonreta Goyakalu, retwamonutlu. Girukta raluka shikowkakleta, shikowkaklu.

Kamrurewakleru ga wa kajpa

19 Giyagni wane pchinanno, "¿Klu koxa kegemgiya?" Gi rixanu ¿katu satkakakanru Goyakalu gishinikanru? 20 Ga wa ¿giryi pixa yineru pyoptopiratyaplu Goyakalu? ¿Kajpa kamrutikolu wanerge chinanru wa kamrutjeru,? "¿Klu chinanu wane pixa kamruretno?" 21 ¿Gi ge rumkata kamrurewakleru walejpako kamrutyaplu pastono kigle getkolupa ga wa satu muglegetkotupa?
22 Goyakalu galuka gekakgiretinri jigekanu, rumatikolu raluka gixkakletlu ruyakle, wane rixa wa mapognanutu rixa gakotletlu jgekanchiyegkaka galpokotkaluru ramginripa. 23 Wane rixa rumatikolupa wa ponikolkaka royaknuya retwamonutanune chinanupa. Wannanwa ralpokotanune gimalwuru chinanu. 24 Wanna koxa tomga, ga wa wixa. Gi wanna Goteyonepjeni, seyni koxa payinkaka. 25 Wane koxa chinyawaka Goseyi tokanuya:
Nayinerutene nchinanna
nma gayinerutetanatanune koxa.
Ga wa nma malukanatanro,
nalukanro nchinanro.
26 *Wane rixanu:*
Wa chinikowakna:
Gi wa nayinerutengi gixa,
Waneya Goyakalu giwekachri wgenene
chinikolupna.

Gixetachinepje gognetkaako

27 Wane koxa china sapleta Gisayiya Gisrayilinepirana: *"Wane pejnumkana Gisrayiliklopishane tsru wenu ksatnepagi pixka pejnumkana, gixetachinepje gognetkaako."* 28 *Gi rixanu Gitsrukaachi kamrure nikatpotutanu, sustakanu tye chijiya.*
29 Muchikawa wane chinyawaka Gisayiya:
Gitsrukaachi ksolaloteru
gimka ruxetkaklopishatanunwu,
Sotoma gajenniko pixkamka wixanuna,
ga wa Komora gajenni
pixkapotukmaka wixanuna.

Sotlu gitspetkaluru

30 ¿Gi wchinanu koxa? Wa payineko poyagkaklewlu momkagitkane rapkapluna poyagkaklewlu. Walenwa poyagkaklewlu galixluya. 31 Ga wa Gisrayiline wa Tokanchi Yokanatkaluru poyagkaklewluya gomkagitachine, gi wa rapkapluna Tokanchi Yokanatkaluru poyagkaklewluya.

32 ¿Klu chinanu? Gi rixanu gi wa galixluya romkagitluna, seyni Tokanchi
Yokanatkaluru kamrureya pixka. Giyagni rutspetanna sotlu gitspetkalu-
ruya. 33 Chinyongatyawaka:
Siyo Magkate nutaklu
sotlu gitspetkaluru,
sotlu gijrukikowaka,
Tye sotlu galixachri gi wa patmenuwatanu.

10

Tokanchi Yokanatkaluru poyagkakachri walenwa Kristo

1 Nomolene, galikakni, naji gishinikyawaka, ga wa Goyakalu nagjire
wanna chinanu walenwa rognewatinripna. 2 Gi rixanu gita gipgujtatna
jmerpotna Goyakaluya, seyni gi wa gimatkalewluya. 3 Gi rixanu gi ru-
matluna wa Goyakalu poyagkaklewle ga wa wannanuko retumga kam-
ruretna. Gi wa yijnakotluna Goyakalu poyagkaklewle. 4 Gi rixanu Tokanchi
Yokanatkaluru poyagkakachri walenwa Kristo, poyagkaklewlupa pejnu-
ruko galixachri chinanupa.

Poyagkaklewlu wa galixlu chinanu

5 Moysisi yonpiranyegitlu poyagkaklewlu Tokanchi Yokanatkaluruya.
Wane china: wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrutachri walenwa poy-
agkakachri, ga wa *yineru tyekaka gixachripa ruwekanu waleya.* 6 Wa
ralixleya poyagkakachri wane china:
"Gi wane pchingajitanu, '¿Katu tengogne gatskotanu wa chiji rawapyaplu
Kristo?' "
7 Gi koxa wane pchingajitanu: *"¿Katu gijrukanu gitskata potu* rawapya-
patnaklu Kristo gipnachinetskalaya?" 8 Gike. Wane china ralixleya poy-
agkakachri, "Gi gowuklu Goyakalu tokanu. *Punamaya rawa Wale tokanu,*
ga wa paji rawa." Walenwa tokanchi galixluya, wunkakletanru. 9 Wa
punamaya pupgujtatinri Gitsrukaachi Geso, wa pajiya palixinri Goyakalu
yotunkaklu gipnachinetskalaya, pognetkaako. 10 Gi rixanu yineru ra-
jiya ralixya waneyaplu poyagkaklewlu. Ga wa ginamaya rupgujtalewata
rognetkakikolupa.
11 Gi rixanu wane china yonchi: "Pejnuruko *Goyakalu galixachripa gi wa*
patmenuwatanu." 12 Gi rixanu pixkakakanni Goteyone ga wa Kriykone.
Gi rixanu Walekni pejnuruneko Gitsrukate ponikolni pejnuruneyako Wale
tomgachine. 13 Gi rixanu pejnuruneko *Gitsrukaachi giwaka koschekachine*
ragjirgognereyna rognetkaakona.

Kristo ginkakletikolu runya galixlewlu

14 Giyagni ¿gi rixpoko koschekletanruna ma malixanatanutna? ¿Gi rixpoko
galixletanruna ma yijnakpiranyegitanruna? ¿Gi rixpoko yijnakletanruna
satu munkakletanutu? 15 ¿Gi rixpoko ginkaklewletanna myokanatkoneko
rixinna? Yonchi chinyawaka, *"¡Gi pagiglenjixinanuktana wa Kiglerpotunanu*
Tokanchi kigleruya ginkakletachine!"
16 Seyni gi wa pejnuruneko yijnakotlu Kiglerpotunanu Tokanchi. Gi rixanu
Gisayiya wane china,
"Gitsrukaachi, ¿katu galixlu wunkakle?"
17 Giyagni yijnaklu runya wa galixlu. Kristo tokanu runya yijnaklu.

Gisrayiline ma malixlena

18 Seyni wane nchina, ¿Gi ge yijnakyegitluna? Galikakni.
Psolchijneko pogiwatyana.

Yoptukyawakpotunanuko tye psolu chijiko
Pogiwatya wanna tokanu.
19 Seyni wane nchina, ¿Gi ge rumatluna Gisrayiline? Muchinanu gapka
Moysisi wane china:
Netsotankakangi yine migjeya,
ga wa payine manshinikanune numtuwnakakingi.
20 Gisayiya mpiikotu wane china:
Nukshiika nma mujgajeneya.
Nekakgitnawa nma mepomgayegitjene yegi.
21 Wa wanna Gisrayilinepirana wane china: *Psolgogneko nomyokyegitna yine malixkane, majnakone.*

11

Wanena gixjetachine tsomitkalune gimutlewluya

1 Giyagni wane nchina, ¿Ruknoknege Goyakalu rayinerutene? Gike rixiniko. Gi rixanu gitkoxni Gisrayili, Gawraklopishno, Migaminerno. 2 Gi ruknokna Goyakalu wa rayinerutene, wa muchikawa rumatanune. ¿Gi ge gimata gixa Giliyapirana? Wa yonchi chinpiranyegityawaklu, wa Goyakalu runkaka Gisrayilinepirana. Wane china, 3 "Gitsrukaachi, *wanna giylatna ptokanu geneklewatachine. Jijrolekluna penekashatikowakakwakaka. Gitapje gitukatka. Retumga giylaletmaknona."* 4 Seyni ¿gi china gigletlu Goyakalu? *"Waneyawano payokgipre waragka jejine Waalistsi myoptsojitkane."* 5 Waneko pixka rixa xawakni koxa, wanena gixetachine tsomitkalune gimutlewluya. 6 Ga wa gimutlewluya chininri, gi wa kamrurchiyni. Wane ma mixkamka wa gimutlewlu gimka gimutlewlupni.

Mshinikannuchi

7 Giyagni ¿klunerni? Gisrayiline gi gapkaplu rujganruna, ga wa tsomitkalune gapkaplu, ga wa pimrine shikpokwakatana. 8 Chinyongatyawaka:
Goyakalu genekna mshinikannuchi,
giygalna ma metinitipna,
gijnakna ma yijnakotinitipna
xanigognenanu.
9 Tawi wane chinpiranyegitanna:
Nikawaklekwakna gitspekakanunna;
gitseklutpo yanunna.
Wane rixa gapnugognenatkotanunna.
10 *Mapshagaygalepna ma metinitipna.*
Satpokgayijgapgognenatanna.

Gognewatikaluru payineko chinanu

11 Giyagni wane nchina, ¿rutspetannage wa rujrukinripna? Gike rixiniko. Seyni wa rutspetinriyna wanna runya gognewatikaluru payineko chinanu, retsotankakikolupna Gisrayiline. 12 Ga wa wanna mukochire chinanu ponikowatinrina psolchijneko gajene yine, ga wa masawatinrina chinanu ponikowatinrina payineko, wanepnute potu ponikowatanna galikakni wa katsepa potu rixa jiglokletinpatnakna Gisrayiline.

13 Gixa nuynumsata, payinekgi. Giyagni npoyagnutlu nkamrure, gi rixanu gita galikaka yokanatanruno payineko chinanu. 14 Giktako nixpoko getsotankakletinna nomolene nomaneya, wanna pimrine gognetkaako gita chinanu. 15 Gi rixanu wa ramginrina wanna, rupoyikgayegitikolna tye

psolchijneko gajene, ¿klunerupni yoptotikolupna? Walepjepni wa ruwekin-
ripatkana gipnachinenanu. 16 Rejiwle kpashiri rixini, pejnuruko kpashiri
koxa. Ga wa gitski kpashiri rixini koxa, giplukaka koxa kpashiri.

Goliwamunaplukaka

17 Wa pimriplukaka gistaakoklunu, ga wa pixa goliwa mutaakotmuna
pixkalutyi gipxaakaluryi wanna kashrigle. Walerutu goliwamunatskiya,
goliwamuna ponikolewle yoptotachri pixinri, gi palixkotinwa waleplukaka
pnute. 18 Wa palixkotinmakwa, gi wa pixa giweekaklu gitski, seyni gitski
giweekakyi pixa.
19 Giyagni wane pchinanu pixa,
"Gistaakaluru giplukaka, nupxakikolupa gita wanna kashrigle."
20 Gwu. Ma malixlenuyna gistaakalunni, seyni pixa galixlu chinanu
wane pwa. Gi wa pixnanuko tsru pkagwakinwa, seyni piklewatanu. 21 Gi
rixanu Goyakalu gi chipetinri rumaturewaplutanrukaka, pixa koxa gi wa
chipetanu.
22 Giyagni petanu kshinikanurni Goyakalu ga wa kgokolni. Galikaka
potu kgokolni gijrukachine chinanu, seyni pixa chinanu kshinikanru wa
pixa kshinikanuru gomkagletinri. Ga wa pnuko pixininapa pixkoxapni
gistaakalurunapyi. 23 Ga wa wannako gi wa romkagitinripna ma malix-
leyna rupxaakona. Gi rixanu kgiyaklewaklerni Goyakalu ruptaka gipxak-
letyapna. 24 Gi rixanu pustaakoklunu mutaakotu goliwamunapu mumture-
tanrumuna, ga wa pma mumturetanutu pupxaaka kigleru goliwmuna, ¿gi ge
wanepnuteyaka rumumtureplutanrukaka gipxaakalurupni roliwatmunna?

Gisrayiline gognetkaako

25 Gi rixanu gi naluklu, nomolene, gixa mumatanutu tye giyogi-
manatkaluru tokanchi, gma malixkotinitipnawa. Wa ptsotsotaji shikgaji
rixna Gisrayiline katsepa potu rixa jiglokletinipna payineko. 26 Wane
rixanna pejnuruneko Gisrayiline gognetkaako, chinyongatyawaka:
Siyomriji ruyakatya
yostamyoyeglewatachri.
Wale koshripatinna Gakowoklopishane
ma kagwakpirnukleyna.
27 *Nkonmukochiretinna walgogne.*
Tyenwa nupiratyana.
28 Giyagni wa Kiglerpotunanu Tokanchipirana kamnixachine rixna gixa
chinanu, ga wa tsomitkoklunupirana galuukalune rixna rutsrukatennina
chinanu. 29 Mkashrijetanshinikanutkatu Goyakalu genekashlekaka, tom-
galewle. 30 Gi rixanu gixa pixka gma malixanatkanru Goyakalu, ga wa
xani gapkaplu getwamonrewlu wanna ma malixlenu chinanuya. 31 Waneko
pixka rixna xani. Gi ralixna. Rapkapyakoxapluna getwamonrewlu wanna,
gixa getwamonutikoluya. 32 Gi rixanu Goyakalu gishyatna pejnuruneko ma
malixlenuyna, retwamonutyapna pejnuruneko.

Tsrupotunanu ponikolu Goyakalunu

33 ¡Tsrupotunanu ponikolu Goyakalunshinikanu, rumatkalewle! Mumata
jemkotpotni rutakyagoklewle. Mukshikanshinikanutkotu ratnugapote. 34 Gi
rixanu
gike gimatanshinikanutlu Gitsrukaachi.
Gike giyakotlu.
35 *Ga wa ¿katu gapka geneklu Wale,*
Goyakalu gapnu genekletyaplu?

36 Gi rixanu Waleya, ga wa Wale chinanu, ga wa Walenupa ptowrunanuka.
Walenupa royaknu rixgognenatyawaka. Wane gixkalurupa.

12

Genekashlu giwekachri

1 Giyagni, nomolene, nagjitgi Goyakalu getwamonrewle chinanu
giylatkalurunepa pixkalungi genekmanetinwa genekashlupa giwekachri,
kpashiri, Goyakalu gigleretanru. Walenwa gkamrure potukalu potu
Goyakalu yegi. 2 Gi wa tyegogne gajene pixka gixanu, seyni pnuko gixinwa
gerotewanshinikankaakalungi nchininri, gimatyaplu klunerni Goyakalu
galukanru kigleru gigleretkaluru mmagatikatu.

Kristomanepsojitkaka

3 Giyagni gimutlewlu nenekikoluya, wane nchingi satkaka gixa yegi
gwachri, gi wane rixinri pnute ralixkotinwa, seyni kanshinikanurupni yan-
shinikanyegitinwa wa Goyakalu wane rixa yagotletyawaklu satkaka galixle.
4 Gi rixanu wane rixpokota. Satkakmane waneywu gixo manchipsojitkaka,
seyni gi wa pejnuruneko waneko pixka gixa kamrureta koxa. 5 Waneko
pixka wixa pamanepjewu Kristoya, ga wa pejnurunekwu pamanepjepso-
jitwu pimrineymananuko.
6 Gi rixanu waneywu pnumnu gixachri genekashlu, rixyawakni wa gimut-
lewlu wenekikolu. Wa tokanchi geneklewatachinwu wixinri wane rixa
yagotletka galixlu wixanupa, wanepotuko wixanu. 7 Wa kamrurewatachri
rixinri, wane rixa kamrurewletanu. Wa yimaklewatachri rixinri, wane rixa
yimaklewletanu. 8 Wa kgiykolewakleru wane rixa giykolewletanu. Geneka
salewatachri machipetupni. Girukotlewatachri jmererupni. Kgetwamon-
reru rumuwleya renekashlewatanu.

Xirnanshinikanutachinepgi

9 Gi gixasha galuklewletanu. Gagnanutanru mugletu. Kigleru gomk-
agitanu. 10 Galuukakanu gixkakluko moletkakachine pixka. Satkaka gk-
agwakpirkakanu gixkakluko. 11 Gi wa mmerenepgi. Xirnanshinikanu-
tachinepgi. Gitsrukaachi wayegrenepgi. 12 Gimjikachinepgi kagwaakalu-
ruya. Gakotanshinikanutachinepgi nsalewninriya. Gomkagitanru gagji-
gognere. 13 Gapikanna magatinrinwa kpashirine. Machipepjingogne-
nanupgi.

Kigleruya paalixinri gektutu

14 Giglenshinikanyegjixanna gkojwakjene. Giglenshinikanyegjixle-
watanu. Gi gkamakpiirewatanu. 15 Gimuwatanu wa gimuwatachineyma.
Nchiyagatanu chiyagatachineyma. 16 Panshinikanurunepgi. Gi
galixkotinwa. Mpogireneymapgi. Gi wa kgimatkalewaklerune
gkagwakanshinikanutinwa.
17 Gi wa gapnutanru gektutu gixjeru gektutuya. Gkamrutanru kigleru
pejnuruneko yine getanu. 18 Rumkata wane gixkota, wa gixa gimkata wane
gixletyawaka, kigle gwalepgi pejnuruneko yineyma. 19 Nalukanune, gi
gixananuko gapnuyegitinwa, seyni getashlewatanu jgekanchi waneyapa. Gi
rixanu kayongalutkani,
Gitanni gapnuuchipa.
Gita gapnurewatanu, china wa Gitsrukaachi.
20 *Giyagni, wa nachichinipa wa pkamnixjeru peneka nikletanru. Ronunnagate-
watinipa peneka giiretanru. Wane pixini chichmero pmoljiwutanru.* 21 Gi wa
gektutu gaalixanyi seyni wa kigleruya paalixinri gektutu.

13

Pejnuruneko yijnakotanna tsrukakalune gitaakalune

1 Pejnuruneko yijnakotanna tsrukakalune gitaakalune. Gi rixanu maleshlu gitaakaluru, seyni Goyakalu gitakanrupjeni. Wanerune Goyakalu gitakna. 2 Giyagni gitaakaluru yagotachri, Goyakalu gitakanru yagota. Ga wa yagotachine giklukanuwnayegkaknawa. 3 Gi rixanu wa gitsrukaachine gi piikaklu kigleru kamrutachri, seyni gektutu kamrutachri galikaka. ¿Gi ge paluklu pma pikyanuplu tsru gitaakaluru? Kigleru pkamrutanu. Ralixkotanyi wale. 4 Gi rixanu Goyakalu kamrurewyegitachrini kigleyyi pixinripa, seyni wa gektutu pkamrutini, pikanu. Gi rixanu gi wa maleshawaka raniklu yoglolewapi. Gi rixanu Goyakalu yegi kamrurewatyachrini. Wa gektutu kamrutachri kapnuklerni, saletikolupa gektutu kamrutachri. 5 Giyagni gimkata yijnakletna gi wa jgekanchiyapje, seyni koxa muklukanuwnanshinikanutkane gixinripa.

6 Gi rixanu waleya koxa gwenutlu girukotlewatachri gitakanru. Gi rixanu Goyakalu kamrurewyegitachine. Goyakalu koxa chinanu kamrurewatna wanna. 7 Gapnutanna pejnuruneko gma mapnutanunnewa. Wa girukotlewatachine priwishkatini chiji chinanu, chiji gwenutinri, ga wa marnewlu chinanu, marnewlu gwenutinri. Katukta gmaga pikleta mpikanru. Katukta gmaga kagwakpiireta, gkagwakpiratanru.

Galuklewlu poyagkaklu Tokanchi Yokanatkaluru

8 Gikeko griwishkatanu, seyni griwishka galuukakletanu gixkakluko. Gi rixanu rumwastsitanru galukachri poyagkaklu Tokanchi Yokanatkaluru. 9 Gi rixanu: *Gi pumopatlewatanu, gi puylalewatanu, gi pchowguwatanu, gi ksotanugopyi,* ga wa wane chininipa satu yokanru koxa, tye tokanchi wanerutu rawa: *Palukanru pumwastsitanru pixnanuko pixka.* 10 Wa galuklewlu gi wa gektutu rixlu rumwastsitanru. Giyagni galuklewlu poyagkaklu Tokanchi Yokanatkaluru.

Gogitkani

11 Wane gixanu gi rixanu gimatlu wa gogi, wa rapokatka gipapko wuyokinripa wumkinriya. Gi rixanu gi gowukatkalu xani wognewatinripa, walixinrigognepapko pnute. 12 Goyechno giknogatka. Gogistsitkani. Giyagni koxa mapshagawaka kamrure wuknokanutka. Walpokotinwa pokamlalu kamrure chinanu. 13 Gogi yanachine pixkawu wixa yanretanutka; kshinikanurunepwu; gi wa tsru niklu yegi gayanu, gi wa gimruyegiko, gi wa gapoklewluyempotunanuko, gi wa mpogijpatnuchyegiko, gi wa yangakakluyegiko, gi wa sotanugnuchiyegiko. 14 Seyni Gitsrukaachi Geso Kristo gwanu. Gi wa galpokognaputanru gimane getsotanutyawakapa.

14

Gigroka galixletachine

1 Gyoptotanru gigroka galixletachri, seyni gi wa yoptopirkaklu chinanu wale getlepirana. 2 Gi rixanu satu galixlu pejnurkakako niikaluru. Satu gigrokachri sana gitaakalurupje nika. 3 Ga wa nikachri gi geyikanru wa mniikatu. Ga wa mniikatu gi wa ruklukanuwnayegjixanru nikachri, gi rixanu Goyakalu yoptotanru.

4 ¿Gi gixachriyi pixa wa pjigyegityawaklu satu yegi gipxaklewatachri? Waleko rutsrukate chinanu romkagi kamrurewletanu waka ruknooko. Gi rixanu kgiyaklewakleru rutsrukate romkagikakyaplu.

Gitsrukaachinunwu

5 Satu pnuko gixgogneyegita. Satu pagognerutu kagwakyalu. Satkaka
wane gixanshinikanutanru. 6 Gogi yanshinikanutachri, Gitsrukaachi chi-
nanu yanshinikanutanru. Gogi myanshinikanutkatu Gitsrukaachi chinanu
gi yanshinikanutanru. Nikachri Gitsrukaachi chinanu nika gi rixanu poy-
agnutlu Goyakalu. Ga wa mniikatu Gitsrukaachi chinanu gi nikanu. Poyag-
nutlu Goyakalu.
7 Gi satuna wixaya ruweka waleyako. Gi satuna waleyako rupna. 8 Gi rix-
anu wuwekini, Gitsrukaachi chinanu wuweka. Ga wa wupnini Gitsrukaachi
chinanu wupnana. Giyagni wuwekinipa waka wupninipa Gitsrukaachin-
unepwu.
9 Gi rixanu wale chinanukni rupna ga wa yotunota Kristo, ga wa ruwekat-
naka, gipnachine ga wa giwekachine Gitsrukate rixinripa.

Satkakwu wixa ginkakyegitinwa Goyakalu yegi

10 Ga wa pixa, ¿klu chinanu puklukanuwnayegjixlu pumole? Ga wa
pixa koxa ¿klu chinanu peyiklu pumole? Gi rixanu pejnurunekwu wane
tunwatanu Kristo gitakyagoklewatyawakapa. 11 Gi rixanu wane chinayon-
gatyawakatkani:
Wane china Gitsrukaachi,
Nuwekinri Gita,
Gita yegi yoptsojitanna
pejnurunpotunanuko.
Pejnuruko yineru gipgujtayegitanru Goyakalu.
12 Giyagni satkakwu wixa ginkakyegitinwa Goyakalu yegi.

Womkagitanru kiglenshinikanmenu

13 Giyagni gi wanepnuteko wuklukanuwnayegjixkakjetanu, seyni get-
jetinwa galikaka gi wa gitspetkaluru, gitseklu gitakyegitanru gimole.
14 Numata gita, nalixlu Gitsrukaachi gikeenani niikaluru walenanuko
gimuteru, seyni girukokta waleko gishinikanru pagixanu gimuteru rixinri
waleyni wa gimuteru. 15 Gi rixanu niikaluru chinanu wamontaako pumole,
gi wa galuklewatachri pixka pixa. Gi wa pnijituya pamgakakanru satu
yineru wale yineru chinankoxni rupna Kristo. 16 Gi koxa mupashichko-
tupni kigleru gixanu. 17 Gi rixanu Goyakalu pogirewatyawaka gi wa nijii-
chini, gi wa giiruni, seyni poyagkaklewluni, kiglenshinikanrewluni, ga wa
gimuwluni Giwekikaluru Kpashiriya. 18 Gi rixanu Kristo wayegreru tyeya
ruglenshinikanutlu Goyakalu. Gigleretkaluru yineya.
19 Giyagni womkagitanru kiglenshinikanmenu. Womkagitanru
klunerukta wa waleya wtseruwakanshinikankakinripa wixkakluko.
20 Gi nsaletanru satu yineru Goyakalu kamrutanru nijiichi chinanu.
Ptowrunanuka galikaka powralkakni, seyni gektutni yineruya wa
rutspekaklewatinri nikanruya. 21 Kigleru galikaka gi pnikanru
giylatkalurgitu, gi puranro winga, gikena klunerukta gimkata
gitspeekakyaplu pumole, ga wa gikena gitseklu yakakanru, gike
gigrokakanru.
22 ¿Palixge? Pixnanuko palixanu Goyakalu getanu. Giglenshinikanyegit-
kaluru muklukanuwnayegjixnachriwa rugleretanshinikanutanruya. 23 Wa
nutanshinikanutachriko nikinri ruklukanuwna, gi rixanu gi wa ralixleya
niklu. Klunerukokta galixlewlu mkamrutikotu mukochrini wale.

15

Gichkolune ga wa gigrokachine

1 Giyagni gichkolunwu wumkata gipxakletna rugrokinriyna wa
mumkatkane. Gi wumkata gimutletnawa. 2 Satkakwu wixa gimutanru
wumwastsitanru kigleruya tseruwakanshinikanutkalurupa. 3 Gi rixanu
Kristo gi wa rumutnawa. Seyni wane china yongatyawaka:
"Yangalna tokanu pyangajene gapyegitno."
4 Gi rixanu wixa chinanu yonatkaluru muchikawa yonatkalurpirankaka
wyimakikolupa kashnantakgogneruya, giykolewluya yonchi giyakatyachri
waneywu wixinripa wkagwaklepa.
5 Ga wa Goyakalu kashnantakgogneru, ruykolewle waneya-
lutu, genekangi panshinikanurungi gixinripa Kristo Gesoya.
6 Panshinikanurungi patokanurunepgi gimalwutyaplu Goyakalu Ruru
Wutsrukate wixanu Geso Kristo.

Wale chinanupa waneyapna kagwaklewlena payineko

7 Giyagni Kristo yoptotingi pixkapotuko, gixa yoptokakletanu, rumal-
wutikolupa Goyakalu. 8 Gi rixanu wane nchina, kamrurewakleru rixka
Kristo Geso sajruka gistaklewluya, tokanchi galikakpotunanu Goyakalupi-
rana chinanu, poyegityaplu gitsrukaachinni gipiratikaluru. 9 Payineko gi-
malwutyaplu Goyakalu retwamonrewle chinanu. Chinyongatyawaka:
Giyagni nupgujtatanyi
payinyegiyako.
Nshikaletgiwakatanyi.
10 Wane chinatnaka:
Gimuwatanu, payinekgi, gineruneyma.
11 Rumepetatnaka:
Gimalwutanru Gitsrukaachi
pejnuruneko payinekgi.
Galixkotanru, payinemnunanuka.
12 Gisayiya gimepetatnaka:
Waneplu Gesetski, payine Gitsrukate
yotunomtachripa.
Wale chinanupa waneyapna kagwaklewlena payineko.
13 Wa kagwaklewlu Goyakalute genekpotutangi pejnuruko gimuwlu
giglenshinikanrewlu galixinri. Tsru potu kagwaklewlu waneyapgi Gi-
wekikaluru Kpashiri giyaklewleya.

Pawlo Goyakalu kamrurewyegitachri payine chinanu

14 Naponshinikanyegitgi, nomolene gitanune, wa gixa koxa
kshinikanurunpotgi, psolpotukopirana gimatachinepgi, gimkata
giykokakletinripa gixkakluko. 15 Psoji mkagwakpiratkatno nyonyegitgi,
nomolene, wane nixa gishinkapkakletgi, gimutlewlu chinanu nenekikolu
Goyakaluya. 16 Kristo Geso kamrurewyegitachripno payineyegiyako
chinanu, Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalunu nkamruretinri. Payineko
genekashatikolu gigleretkaluru rixinripa, kpashiri rixkaklewatinripa
Giwekikaluru Kpashiriya.
17 Giyagni waneyno nalixkotpiranatyalu Kristo Gesoya Goyakalupirana.
18 Gi rixanu nkagwakpiratmaka yanumsayegletlu pagixanu pirana wa Kristo
gi kamruta gitaya yijnakotinripna payineko tokanuyna, kamrureyna, ruyak-
lewleyma giglajrukakaya, getkalurkakaya, ruyaklewle Giwekikaluru Goy-
akalunu. 19 Wane rixa wa Gerosale ga wa psolsajrukleko Giririkpotunanuko
nunkakletananumtlu psolchijneko Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana.
20 Wane nixa muchkotletnawa nunkakletyaplu Kiglerpotunanu Tokanchi,

ma koschekgiwakatikowakaya Kristo, gi wa satuna galpokotyawaka nkamrupjitinripa. 21 Seyni chinyongatyawaka:
Munkaklewyegitkonewa retanna.
Mjemkanewa rumata jemanruna.

Pawlo ginkakletlu wa Roma rushinikinri

22 Giyagni gixo kata numaletka gixa yegi nyinripa.
23 Ga wa xani gike nixatka tyesretkaka. Gixo walapu nalukpotutmaklu nyayegityagi. 24 Giyagni Gispanya nyinpatka, nyayegitangi. Gi rixanu nkagwaka getlemtgi nuknogamtinipa, ganikyapno waneya, nali getlemtinpatkagi. 25 Ga wa xani Gerosale nyanutka nupxakyapna kpashirine. 26 Gi rixanu Masetonya gajene, Gakayi gajene kigle getle rixluna genekashlu gitaklu kwamonurune kpashirine chinanu wa Gerosale gwachine. 27 Gi rixanu kigle getle rixluna nyi payineko. Ga wa galikaka rumkata gipekooyegletna Gerosale gajene, rapikonna chinanu kiglerkaka wannanu Giwekikaluruya. Payineko gimkata gipxaklekoxna gimaneyna. 28 Giyagni nnikatinpatkalu wa tye ga wa npoyegitinpatkalu tye kamrurchi, Gispanya nyinpatka, netamtangi xako. 29 Numatlu wa napyegitinipgi, Kristo giglenshinikanyegle potu numapokanu.

Pawlo gagjitna Roma gajene Kristonune ragjigognetinripna

30 Nkegemgayegitgi, nomolene, Wutsrukate Geso Kristoya, ga wa galuklewlu Giwekikaluruya, gipxakanno. Goyakalu gagjiyegitanno, 31 nushpakinripa malixkane Goteya gwachinyegiya; wa genekashlu kpashirine chinanu Gerosale gwachine, walenwa nkamruyegitanru, yoptotikolupa. 32 Gimuwatachripno napokyegitinipgi wa Goyakalu galukyawaka, gixaymananuko napnanutinripa. 33 Pejnurunekgi gixaymaplu giglenshinikanrewlu Goyakalute. Wane gixkalurupa.

16

Pawlo gimatkakyegitlo Gwewe gimolna

1 Gwewe numatkakgi gixa, wumole, Senkre gapatjetikowaka kamrurewatyachroni, 2 gyoptotyaplo Gitsrukaachi chinanu, kpashirine kgimuka; gipxakyaplo klunerukokta talukyagi. Gi rixanu gi gepika tupxaka wala, ga wa gitpotuko tupxaka.

Galukgiwaklewlu

3 Galukanna Presura, ga wa Gakila nukamrurewatanune Kristo Gesoya. 4 Wannamka geneka giwekleta nuwekinripa. Gi wa gitapje poyagnutna, seyni pejnuruneko gapatjetachine payinemnunanukaya. 5 Galukgiwakatanna gapatjetachine koxa gipjiyna. Galukanru Gipinito, nalukanru. Walenwa muchi galixletachritka Kristo Gasyaya. 6 Galukanro Mariya, kamrurewpotutachro gixyegiya. 7 Galukanna Ganroniko ga wa Gonya, nomolene, gitayma gostujenatkalune gimatkalune potu yokanatanune yegi. Wanna koxa muchi gwayegletachine Kristo gitaya.
8 Galukanru Gampli, nalukanru Gitsrukaachiya. 9 Galukanru Gorwano, wupxakjeru Kristoya, ga wa Stachi, nalukanru. 10 Galukanru Gaple, getumgakaluru Kristo yegi rixinri. Galukanna wanna Garistowolo. 11 Galukanru Gerotiyo nomole. Galukanna Narsisopji gajene, Gitsrukaachi gwachine. 12 Galukanna Trigena ga wa Trigosa, Gitsrukaachi kamrurewyegitachrone. Galukanro Persita galuukaluro, Gitsrukaachi kamrurewyempotutachro. 13 Galukanru Rogwo, Gitsrukaachi tsomitanru, ga wa runro, ga wa gitanu. 14 Galukanna Gasinkrito, ga wa Glekonte, ga wa Germa, ga wa Patropa ga

wa Germi, ga wa moletkakachine wannaymalune. 15 Galukanna Giroroko,
ga wa Golya, ga wa Nereyo, ga wa yegwaklo, ga wa Golimpa, ga wa pejnu-
runeko kpashirine wannaymalune. 16 Galuukakanu kpashiri gamluruyma.
Ralukangina pejnuruneko gapatjetyawaka gajene Kristonune.

Ruykotna kyokwirewakleruneya

17 Nagjitgi, nomolene, getanna gkotspalkakjenemka wa ginkaklewlu gixa
ginkakyegitkaluryegiya, ga wa gitspetkaluru gitakachine yimaklewluya.
Gitspalatinna wanna. 18 Gi rixanu wanna pixkalune gi wa Wutsrukate
Geso Kristo wayegrenni, seyni ginanwakna galukanru wayegretna. Kigle
tokanuyna, ga wa wane chinrena giglenshinikanyegitikolupa, wanna yok-
wigajitna myokwirewaklene. 19 Gi rixanu gixa yijnakle gimatpiranatka
pejnuruneyako. Giyagni numjikyegitgi. Naluklu kgimatkale gixinripa
kigleruya, ga wa mtsaklanepgi gektutuya.
20 Giglenshinikanrewlu Goyakalute giyampotu rumlokanunru Satanasy-
opni gixajixi rapukoteya. Wutsrukate Geso Kristo gimutlewle gixaymapa.

Pawlo gipxakjene galukle

21 Ralukangina Timoteyo nukamrurewatanru, ga wa Losyo, ga wa Gaso, ga
wa Sosupate, nomolene.
22 Gitni, Tersyo, kiruka yonatachrino, galukangi Gitsrukaachiya.
23 Ralukangi, Kayo numwapjitanru, pejnuruneko gapatjetachine gapat-
jepjijetanru. 24 Ralukangina Gerasto, sroschi gapatjejetachri pokchiya, ga wa
gimole Kwarto.

Ralipre gimalwuretlu Goyakalu

25 Gimalwutkalurupni Goyakalu, gimkata gmuchkotjerupa gixa, wane
chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi gitanu. Walenwa Geso Kristopi-
rana nunkakletanru. Wane china tokanchi yogimanatkaluru muchikaw-
gognenanuko. 26 Ga wa xani gipgujetkalurutkani tokanchi geneklewata-
chine chinyawaka. Wane rixa yokanreta wa gike rixiniko mnikawnakotu
Goyakalu, wa runkakikolupna pejnuruneko payinemnunanuka yijnakotin-
ripna; ralixinripna. 27 Satupjerutu Goyakalu kgimatkaleru gimalwutkalu-
rupni Gesokristo chinanu rixgognenatyawakpatka. Wane gixkalurupa.

1 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Korintyone Chinanu

Galuklewlu

1 Gitni Pawlono, Kristo Geso tomganruno yokanatanrupno nixinripa.
Wane nixa Goyakalu gishinikyawaka. Gita kirukatni ga wa Sostennu koxa,
wumole.
2 Gapatjetachine Goyakalununе chinanupni. Wannanwa Korinto gajene,
Kristo Geso chinanu kpashirine gixkalune. Ga wa pejnuruneko Wut-
srukate Geso Kristo giwaka koschekachine chinanupa, pasretamnunanuka
gajene. Wanna Gitsrukatni ga wa wixankoxni. 3 Gimutkalunepgi. Kiglen-
shinikanupgi Wuru Goyakalu chinanu, ga wa Gitsrukaachi Geso Kristo
chinanu.

Genekashatkalurkaka Giwekikaluruya poyagnuta Pawlo

4 Psolgogneko npoyagnutlu Goyakalu gixa chinanu, gi rixanu Goyakalu
gimutanungi gixa Kristo Geso chinanu. 5 Ga wa gixa mponikowkaaka
psoluyako Wale chinanu, ptowruko tokanchiya ga wa ptowruko
gimatkalewluya. 6 Wane rixa poyegitkota gixa yegi wa Kristopirana
gipgujtalewlu. 7 Giyagni gi satuna gkaptotya genekashatkaluru. Gixa
kagwakgognenatlu Wutsrukate Geso Kristo gipgujewninripa. 8 Walenwa
poyegitangi yoptukyawakpotunanuko, muklukanuwnakanepgi wa
Wutsrukate Geso Kristogognepa. 9 Goyakalu poyagkakachri. Wale chinanu
ntomgaka wa Gituruyma gimatkakinripa, Geso Kristo Wutsrukate.

¿Kotspaltatkege Kristo?

10 Giyagni nuykotgi, nomolene, Wutsrukate Geso Kristo giwakaya, pan-
shinikanurune nchintokanutanu. Gi wa gkotspalanshinikankakanu gixkak-
luko. Psolpotuyako panshinikanurunepgi. Pagitakyagookalunepgi. 11 Gi
rixanu nunkaaka gixapirana, nomolene, wa wanna Klowe ginkakwu wa
gixkakluko yagotkakinri. 12 Giyagni wane nchingi, satkakgi gixa wane china,
“Gitni wa Pawloymalutno.” “Gitni wa Gapoloymalutno.” Ga wa “Gitni
Sotluymalutno.” “Gitni wa Kristoymalutno.”
13 ¿Kotspaltatkege Kristo? ¿Koroshishkitlege rutaaka Pawlo gixa chinanu?
¿Waka Pawlo giwakaylege gkatika? 14 Npoyagnutlu Goyakalu gi satuna gixa
nkata, ga wa Krispopje ga wa Kayo nkata, 15 gi satuna wane chininripa
wa gita giwaka gkatika. 16 Ga wa Gishtugwapji gajene koxa nkata. Ga wa
pimrine gi satuna numata wa nkatinri. 17 Gi rixanu Kristo gi yokanatno
nkatlewatinripa, seyni Kiglerpotunanu Tokanchi nunkakletinripa, gi wa gi-
matkalewlu tokanchiya maleshawaka ma mixinitipa Kristo koroshishkitate.

Kristo, Walenwa Goyakalu giyakle ga wa Goyakalu gimatkalewle

18 Gi rixanu koroshishkitapirana walenwa manshinikanutu wa
gamgachine chinanu. Seyni Goyakalu giyakleni wa wixa chinanu
gognetkaakalunwu. 19 Gi rixanu yonatkalurutkani:
Gita nikatanru kgimatkalerune gimatkalewle,
ga wa nuknokanru kanshinikanurunenshinikannu.
20 ¿Ginaklu kgimatkaleru? ¿Ginaklu yonchikgapri? ¿Ginaklu kyoptopirakleru
tyegogne gajeru? ¿Gi ge Goyakalu manshinikanutu rixlu tye psolchijneko

gimatkalewle? 21 Gi rixanu Goyakalu gimatkalewle chinanu wa tye psolchi-
jne gajeneko gimatkalewleya gi rumatyaluna Goyakalu. Giyagni rugleretlu
Goyakalu, ginkaklewlu manshinikannuya rognetkakinni galixachine.
22 Gi rixanu wa Goteyone gagjijetlu getkalurkaka. Ga wa Kriykone gijgalu
gimatkalewlu. 23 Ga wa wixa ginkakletlu Kristo koroshishkita gitaakaluru,
wa Goteyone galikakni gitspeekakachri, ga wa payine getanu manshinikan-
rewluni. 24 Ga wa tomgakalune chinanu, Goteyone ga wa Kriykone koxa,
Kristonwa Goyakalu giyakle ga wa Goyakalu gimatkalewle. 25 Gi rixanu Goy-
akalu manshinikannumka yine pnute kanshinikanurni. Ga wa Goyakalu
gigroklemka yine pnute gichkolni.

Goyakalu tsomitanru

26 Gi rixanu gixa, nomolene, getlu ntomsatikolu. Gi wa gixo kgi-
matkalerune manchiya wane, gi wa gixo gimkatachine, gi wa gixo wanna
potu tomsatka. 27 Seyni wa manshinikanune tyechijne gajene Goyakalu
tsomita wa patewkakyapna kgimatkalerune. Ga wa gigrokachine tyechijne
gajene Goyakalu tsomita patewkakyapna gichkolune. 28 Ga wa mpogirene
tyechijne gajene, ga wa geyiikalune Goyakalu tsomita, ga wa mwakatu,
maleshawaka rixkakyaplu wa wanerutu, 29 gi satuna kamaneru galixkot-
nachripwa Goyakalu getanu. 30 Wale giyakatya gixa Kristo Gesoya.
Walenwa wixa gimatkalewle Goyakaluya, ga wa wixa poyagkaklewle, ga wa
Walenwa kpashiri wixikolu ga wa Walenwa wkoshpakjixikolu, 31 wa yonchi
chinyawaka:
Wa galixkotlewatachri Gitsrukaachi ralixkotanu.

2

Geso Kristo, ga wa Wale koroshishkita gitaakaluru

1 Ga wa gita, nomolene, wa gixa yegi napokinitka, gi wa tokanchi giglenuya
nunkakyagi gipgujtalewlu Goyakalupirana, gi wa gimatkalewluyako. 2 Gi
rixanu gike nushinika gimatleta gixatskalaya, seyni Geso Kristopje, ga wa
Tye koroshishkita gitaakaluru. 3 Ga wa gigrokachrino, ga wa pikachrino, ga
wa gitatatachripotno gixa yegi nya. 4 Ga wa ntokanu ga wa nunkaklewle
gi wa gimatkalewlu tokanchi gishinikanutlewatachrino, seyni Giwekikalu-
rupirana gekakgirewatachrino ga wa giyaklupirana. 5 Wa gixa galixle gi wa
yine gimatkalewle chinanu rixinripa, seyni Goyakalu giyaklewle chinanni.

Goyakalu gipgujewnakakyegitwu wixa Giwekikaluruya

6 Wa mmagatikaneyegiya wuynumsatlu gimatkalewluya, seyni tyenwa gi-
matkalewlu gi wa tyegogne gajerni, gi wa tsrukakalunenu tyegogne gajene.
Wannanwa nikawnachinepa. 7 Seyni Goyakalu gimatkalewle wyanumsatya
giyogimanatkaluru, wa gishyatkaluru. Tyenwa, Goyakalu gimatkalewle
wa rutakagnaputanru mawakanuwa tye psolchijneko, wixa pogirewatin-
ripa. 8 Gi satuna tyegogne gajeru tsrukakalune gimatlu. Gi rixanu ru-
matkamkaluna, gimka koroshishkita rutakanruna goyaknuchi Gitsrukate.
9 Seyni yonchi chinyawaka:
Gi paygalena getjejetlu,
Gi pajnakona jemjejetlu,
gi waleko yanshinikangaajejeta yineru,
Wa Goyakalu galpokotyana rushinikjene.
10 Gi rixanu Goyakalu gipgujewnakakyegitwu wixa Giwekikaluruya.
Gi rixanu Giwekikaluru ptowrunanuka retjeta, wa tsrupotunanu Goy-
akalunu. 11 Gi rixanu ¿giru yineru gimatlu wa yinerunu, seyni giwekikaluru

yinerunupje, wa yineru gitokote gwachri? Waneko pixka rixa. Wa Goyakalunu gike gimatlu, seyni Giwekikalurupje Goyakalunu gimatlu. 12 Ga wa wixa gi wa tyegogne gajeru giwekikaluru wyoptota, seyni Giwekikaluru Goyakalunu wyoptota, wa wumatyaplu wa Goyakalu genekashlekaka, wa wixa genekashatkaluru. 13 Wa wixa yanumatinri, gi wa tyegogne gajene tokanuya, wa chinyawakna gimatkalewlupirana, seyni wa Giwekikaluru gekakgirewata. Wa Giwekikaluru giyakatyachri wumapnu getletanru Giwekikalurunuya.

Getjetikolu Giwekikaluruya

14 Wa yinerunshinikanupje gi yoptokaklu Giwekikalurunu wa Giwekikaluru Goyakalunu, gi rixanu manshinikanutni wale chinanu. Gi rumkata gimata jemletlu, gi rixanu Giwekikaluruya retjetka. 15 Wa Giwekikaluru waneyalutu psoluko rumata geta. Seyni gike gimata getlu wale. 16 Gi rixanu
¿katu gimatanshinikanutlu Gitsrukaachi,
wa yimakyaplu Wale?
Seyni wixa waneya Kristonshinikannu.

3

Manchine, yine pixka gixjetachine

1 Ga wa gita, nomolene, gi numkata giynumsaletgi wa Giwekikaluru waneyalune pixkalune, seyni manchi pixka gixachingi, mturune Kristoya pixkalune. 2 Tnuchga nutgi. Gi wa niikaluru nenekgi. Gi rixanu gixa gi gimkatawalu. Gi koxa xani gimkatlu. 3 Gi rixanu manchinewagi. Gi rixanu gixa yegi rawini wa ganxalu ga wa yagotkaklu, ¿gi ge manchingi, ga wa yine pixka gixjetachingi? 4 Gi rixanu satu wane chininipa, “Gitni wa Pawloymalutno,” ga wa satu, “Gitni wa Gapoloymalutno,” ¿gi ge manchinenpotgi?

Goyakalu gikamrurewatanune

5 Gi rixanu ¿klunerni Gapolo? ¿klunerni Pawlo? Kamrurewaklerunni, wa wanna chinanu galixinri, wa Gitsrukaachi genekyawaklu satkaka. 6 Gita gitaklewata. Gapolo giyogata. Ga wa Goyakalu tseruwnakaklu. 7 Giyagni gi wa gitakachri chinanu, gi koxa wa giyogatachri chinanu, seyni wa tseruwnakakachri chinanupje galikaka Goyakalu. 8 Wa gitakachri ga wa giyogatachri satupjerutu pixka rixkakna. Seyni satkaka yoptotanru rapnutikolu rixa kamruretyawakapa. 9 Gi rixanu Goyakalu gikamrurewatanunwu. Gixni wa Goyakalu gisanate, ga wa gixni wa Goyakalupji Wale kamrupjitanru.

Satkaka kamrure retumgiko

10 Goyakalu gimutlewleya nenekikolu kgimatkaleru kamrupjijixachri pixkalutno, gita galpokotlu panchi gwiyawakapa. Satu wane gogo kamrupjita. Ga wa satkaka girukotinwa wa rixpoko kamruretyawakapluna. 11 Gi rixanu gi satuna panchi gwiyawakapa rumkata gali pokletikolupa, seyni walepje gali galpokletkalurutka. Walenwa Geso Kristo. 12 Satumka wa tye galpokotikowaka panawatini, koripji, sroschipji, sotlu kwenurpotupji, gagmunapji, kochkawalepji, kshanaksupji kamrutikolu, 13 satkaka kamrure pgujetanurupni. Gi rixanu walegognepa gekakgitanru. Gi rixanu xirnachri rupgujewnakakiko. Wa satkaka kamrure xirnachri retumgiko gi pixkaktalu. 14 Ga wa satu kamrurepji rawinipa wa wale kamrupjitanru, wale yoptotanru rapnutikolupa. 15 Ga wa satu kamrurepji galginina, rapnutikolupmaka

ramginina, seyni wale gognetkaako. Seyni xirnachri rognetkakiko pixka rixanu.

Kpashiwakpotugruko wa Goyakalugrukotkani wa gixa

16 ¿Gi ge gimata gixa wa Goyakalunu kpashiwakpotugruko gixinri ga wa Giwekikaluru Goyakalunu gixa rawinri? Girukokta gimtukinri kpashiwakpotugruko Goyakalunu, Goyakalu gimtukanru wale. 17 Gi rixanu kpashirni kpashiwakpotugruko Goyakalunu. Tyeyegrukotkani wa gixa.

Tyechijne gimatkalewle

18 Gi satuna yokwitinwa. Walenanuko kgimatkaleru kagwaknachriwa tyegogneya, manshinikanutu rixinwa wa kgimatkaleru rixinripa. 19 Gi rixanu tyechijne gimatkalewle wa Goyakalu getanu seprolunshinikanru rixa. Gi rixanu yonatkalurni:
Wale kashichna kgimatkalerune
rixasha gimatkalewleyna.
20 Wane chinatnaka:
Gitsrukaachi gimatanshinikanutna
kgimatkalerune,
wa magijerunshinikanutachine.
21 Giyagni gi satuna galixkowyegitanru yineru. Gi rixanu ptowrunanuka gixanni. 22 Pawloko, ga wa Gapoloko, ga wa Sotluko, ga wa psolchijneko, ga wa giwekluko, ga wa gipukchiko, ga wa wanerutuko, ga wa ginachripako, ptowrunanuka gixanni. 23 Ga wa Kristonungi gixa. Ga wa Kristo Goyakalunni.

4

Goyakalu giyogimanatanru girukotachine

1 Wane rixa getletanwuna yine Kristo kamrurewyegitachinwu, ga wa Goyakalu giyogimanatanrukaka girukotachinwu. 2 Ga wa wanepnute wa girukotachineya galuukalurni wa satkaka poyagkakachri retikolupa. 3 Ga wa gita gi wa tsru netyalu wa gixa gitakyagokyawakno, ga wa yinegogneya nutakyagokika. Ga wa gi gitako gitakyagoknawa. 4 Gi rixanu gikena nushinika giklukanuwnaletnawa, seyni gi wale chinanu muklukanuwnakaakotno. Gi rixanu Gitsrukaachinwa nutakyagokjeru. 5 Giyagni gike giklukanuwnayegjixanu ma mapookanuwa gipapko, wa Gitsrukaachi gininpotunanuko. Wale pokamlatanru mapshagawaka yogimatikaluru. Rupgujetanru yine gishinikanru rajiyna. Waneklu satkaka galixkotko Goyakalu chinanu.
6 Giyagni, nomolene, tye yaglukaka nutaknawa ga wa Gapolo wa gixa chinanu, wa gixa yimakikolupa wixaya gi wa yonatkaluru pnute gyijnakotanu wa gixa ma malixkotyanuplu satu yineru pimri pnute. 7 Gi rixanu ¿katu kotnukgi? ¿Klu waneyyi wa pma yoptotanutuya? ¿Ga wa pyoptoshatinitkalu, klu chinanu palixkotnawa wa pmayoptotanutu pixka?

Seprolunwu Kristo chinanu

8 ¿Gike mmagatikanetkagi? ¿Ponikolunetkagi? ¿Mpogirewatatka wixamigjeya? Mpogirewatanmaka galikaka wa wixkoxamka gixayma pogirewatanu. 9 Gi rixanu nkagwaklu Goyakalu pogijetwu wa wixa yokanatkalunwu wa gapkatatachinpotwu, giylajixkalunepwu gekakgitkalunepwu wa tyechijneya, ga wa Goyakalutowrerunyegiya, ga wa yinyegiya. 10 Wixni seprolunwu Kristo chinanu, ga wa gixni kanshinikanurungi Kristoya. Wixni gigrokachinwu ga wa gixni gichkolungi. Gixni wa kagwakpiratkalungi, ga wa wixni

mkagwakpiratkonwu. 11 Xanigognenanu nachwu, ga wa wonunnagate-
wata, ga wa mamkanwu, giylaakalunwu, ga wa yashalunwu. 12 Ga wa
wkamrurewpotuta. Wumyoya wkamrurewatya. Yangakalunwu ga wa
wuglenshinikanyeglewata. Wkojwakjetka ga wa wakotanshinikanutlu.
13 Gektupirana yegi wixka ga wa wuykolewata. Kapcholu giknookaluru
tyechijneya pixka wixka. Wa kapcholu pejnurkakakoya sheyitkaluru pixka
wixka xanigognenanu.

Goyakalu pogirewatyawaka giyaklu chinanu

14 Gi nyonyegitgi tyekaka npatewkakyapgi, seyni nwugenene nalukanune
pixka nuykotgi. 15 Gi rixanu pamole waragkamka waneygi ggirukotjene
Kristoya, seyni gi wa gixo girune waneygi. Gi rixanu Geso Kristonu wa
Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu nwugenetgi. 16 Giyagni nagjitgi wa gy-
imyapno.
17 Wale chinanu Timotiyo nyokanyegitgi. Walenwa noturu nalukanru
ga wa poyagkakachri Gitsrukaachiya. Wale gishinkapkakangi gitgapoya
Kristo Gesoya. Wane nixa ginkaklewleta psolusretako ga wa pejnuruko
gapatjetikowaka.
18 Ga wa pimrine galixkotnawa wa gixa yegi nma yakanumka. 19 Seyni
giyampotu gixa yegi nyanu, wa Gitsrukaachi gishinikiniplu. Numatanru
gi wa tokanna wa galixkotnachinwa, seyni wa ruyaklewlena. 20 Gi rixanu
Goyakalu pogirewatyawaka gi wa tokanchi chinanu, seyni giyaklu chinanu.
21 ¿Giru xani galuka? ¿kochipjerewapi nuyayegitangi, waka galuklewlu ga wa
mayogotu shinikanchiyma?

5

Satu gapoklewlu

1 Pejnuruneko pogitlu wa gixa yegi rawinri gapoklewlu, wane pixkalutu
gapoklewlu wa maleshpotlu payineyegiya. Wa satu ruru gnunroko waneya
rixinri. 2 Ga wa gixa galixkotnawa. Gi wa gwamonuwatanu gonuka wa
gixyegiya koniko wa wane gixachri.

Gapoklewatachri saletko

3 Gi rixanu gita galikakni wa pnu nwamanetini, seyni nonshinikanu gixa
yegi rawinri, wanerutu pixkano nixa giklukanuwnayegjixletlu wa wane
gixachri. 4 Geso Gitsrukaachi giwakaya, wa gixa gapatjetini ga wa non-
shinikanuyma, wa Wutsrukate Geso giyakleyma. 5 Wa Satanasyo yegi
samyokikolupa wa wale, saletmanetikolupa, wa gognetkaakalurupni ga wa
ruwekinripa wa Gitsrukaachi Gesogognepa.

*Kristo, Walenwa gowega Wgene wixanu wa Tsru Giknoglushgogne chi-
nanu*

6 Gi kigleru wa gixa galixkotinwa. ¿Gi ge gimata gixa wa ptsotsotaji
gisekachri psolujpako ruseekaka? 7 Giknokanutkalu kapokotu gisekachri,
wa gerotujpa gixinripa. Gi rixanu gixa gisekachri myapjetkangi. Gi rix-
anu gowega wgene Tsru Giknoglushgogne genekashatikaluru. Wixa chi-
nanu giylatkalurutka. Walenwa Kristo. 8 Giyagni wa Tsrugogne gapatini,
gi waneyapgi jimapro kapokotu gisekachri yapjetkaluru. Gi wa gektutu
gisekachri waneyapgi. Walenwa mugletkaka ga wa gektutu pixkalutu.
Seyni myokwirmenuyma ga wa galikakpotunanu tokanchiyma gapatanu.
Walenwa galikakni jimapro gisekachri myapjetkotu pixkalutu.

Ruykotkana wa kapoklewakleryegiya kotnukinwana

9 Nkirukate wane nchina yonyegletgi gi wa kapoklewakleruneko gipxaletjetanu. 10 Seyni gi wa psolpotuyako wa tye psolchijneko kapoklewakleruneyma, ga wa ksotanugoluneyma, ga wa kachowguruneyma, ga wa yagluchisha kyonogiklewakleruneyma. Gi rixanu wane gixinipa, tye psolchijneko gimkata gishpakletya. 11 Ga wa xawakni nyonyegitgi gi wa gipxaletanru girukokta molchi chinkaluru wa kapoklewakleru rixinri, ga wa ksotanugolu rixinri, ga wa yagluchisha kyonogyegikleru rixinri, ga wa kgejnugimakleru rixinri, ga wa kgimekleru rixinri, ga wa kachowguru rixinri. Wa wane gixachriyma gi gimnikanu.

12 Gi rixanu ¿klu chinanu gita gitakyagokyapna wa maleka gajene? ¿Gi ge wannanwa gapatjetikowaka gajene wa gixa gitakyagokanu? 13 Ga wa maleka gajene Goyakalu gitakyagokanu. *Gixa konanru wa tye mugletu gixyegiya.*

6

Gapatjetachine wannakakluko giglepokotanru giklukanuwnalkaka

1 Gixatskalaya wa pnu gixkoklunu satu, ¿tserpiranawatewge wa mpoyagkaakanyegiya rutakyaplu wa ruklukanuwnayegjixyaplu, gi wa kpashirine yegi? 2 ¿Gi ge gimatlu gixa wa kpashirine gitaakalunepa kgitakyagoklewaklerune tye psolchijne gajene chinanu? Ga wa tye psolchijne gajeneko chinanu gixa gitaako, pgujru gimkata gitakyagokletlu wa mtserutpotkaka. 3 ¿Gi ge gimata gixa wa wixa gitaako kgitakyagoklewaklerunwu towrechine chinanu? ¿Gi ge wanepnute wutakyagokanna tyegogne gajerkaka? 4 Giyagni tyegogne gajerkaka waneygi gitakyagookalurupa, gitakanna giyagoka kiglepiranyegirune gapatjetyawaka gajene. 5 Wane nchinanu wa gixa patewatinripa: ¿Maleshluge satu gixa yegi kgimatkaleru wa gimkata gitakyagoklewatachri gixleta wa gimolenyegiyako? 6 Seyni molchi gijgalu wa gimole giklukanuwnayegjixikolu. Ga wa wale gkamruta wa malixkanyegiya.

7 Giyagni pnuterututkani wale wa gixkakluko giklukanuwnayegjixlewle gijga. ¿Klu chinanu gi petashatini gonuka wa pnu gixkota? ¿Klu chinanu gi nchowgushatiko? 8 Seyni gixa pnu gixlewata, ga wa nchowguwata, ga wa moletkakachineko wane gixa.

Mpoyagkaakane gi yoptotanru Goyakalu pogirewatyawaka

9 ¿Gi ge gimata gixa wa mpoyagkaakane gi yoptotanruna Goyakalu pogirewatyawaka? Gi wa yokwitkalunepgi. Gi wa kapoklewakleruneko, gi wa yagluchisha kyonogyegikleruneko, gi wa kgimopatakleruneko, gi wa suxo pixkalutuko, gi wa jeji gapokachriko. 10 Gi wa kachowguruneko, gi wa ksotanugoluneko, gi wa kgimekleruneko, gi wa kgejnugimakleruneko, gi wa kchowguwakleruneko yoptotanruna Goyakalu pogirewatyawaka. 11 Ga wa pimringi gixa wane gixachinenangi. Seyni gixa gerkakalunetkagi. Seyni gixa kpashirine gitaakalunetkagi. Seyni muklukanuwnakaakonetkagi, Gitsrukaachi Geso Kristo giwakaya, ga wa Woyakalutenu Giwekikaluruya.

Gimaneya gimalwutkaluru gixkakinri Goyakalu

12 Pejnurunanuko munanshichkotni gitaya. Seyni gi wa pejnuruko gipxaklewata. Pejnurunanuko munanshichkotni gitaya, seyni gi satuna gitsrukatetyegitanno gita. 13 Niikaluru nanwakachinupa, ga wa nanwakchi niikalurunupa. Ga wa Goyakalu nikatanru wale ga wa pimri koxa. Seyni

wa manchi gi wa gapoklewlenupni, seyni Gitsrukaachinupni. Ga wa Gitsrukaachi manchi Gitsrukatni. 14 Ga wa Goyakalu yotunkaklu Gitsrukaachi,
ga wa wixa koxa ruyakleya yotunkakanu.
15 ¿Gi ge gimata gixa wa gixmanni wa Kristo psojite? Giyagni ¿nwanruge
Kristo psojite, ga wa sato kapoklewaklero psojite nixkakanru? Gike rixiniko.
16 ¿Gi ge gimatkoxlu wa girukokta kapoklewaklero gipxaletachri, pamanepje
rixatka walayma? Gi rixanu kapiranyegirutkani:
Wa gepinanna pamanepje rixanutkana. 17 Seyni girukokta Gitsrukaachi
gipxaletachri, satupje giwekikalurutkani.
18 Gasukinri gapoklewlu. Pejnuruko mukochri wa yineru kamrutanru,
manchi malekate gwachrini. Seyni wa gapoklewatachri waleko gimane
mukochirewatya. 19 ¿Gi ge gimatlu gixa wa gimane kpashiwakpotugruko rix-
inri wa Giwekikaluru Kpashirinu? Gixa gitokote gwachrini Wale. Wa Wale
waneygi Goyakalu chinanu. Gi wa gixanukni gixa. 20 Gi rixanu kwenuru
gagjitikalungi. Giyagni gimaneya gimalwutkaluru gixkakinri Goyakalu.

7

Wa gnurchi ga wa gnunrochi gimkata kamrurekakleta

1 Wa gyonyegityanopirana, kigleru wa jeji gi kamrukanro suxo.
2 Seyni gapnokawlu chinanu satkaka waleko ganunro waneyapa. Ga wa
satkaka suxo walako tganuru waneyapa. 3 Gnurchi genekanro ganunro
galuukaluru. Waneko pixka tixanru suxo tganuru. 4 Wa suxo gi wa
tutaaka walako tomane chinanu, seyni tganuru galikaka gitaaka. Waneko
pixka koxa rixa gnurchi. Gi rutaaka waleko gimane chinanu, seyni
ganunro galikaka gitaaka. 5 Gi gaalikakanu, seyni walepje chinanu wa
mumaletkonepgi gagjigognetinripa wa gepi gigkakinitka gipshinkakaya
wane gixinripa. Waneklu gipxaletkakanutnaka, wa Satanasyo ma
yantaletyanupgi gmakotnachinwa chinanu. 6 Seyni wane nchinre walenwa
gichichkaluru. Gi wa towutkalurni. 7 Nalukmaklu wa pejnuruneko jejine
gita pixkamka rixanna. Seyni satkaka wane rixa wa Goyakalu genekyalu.
Satu wane gixa. Satu pnu gixa.

Mganunrone ga wa gipnagnurutachrone giykotka

8 Wane nchinna wa mkashimyotkane ga wa gipnagnurutachrone,
kiglemkalu gita pixka rixgognenatanmakna. 9 Gakotnachinwa mumkata
gixletkane kashimyotanna. Gi rixanu kigleru galikaka kashimyotinripna
ma makchakinitipna.

Gitsrukaachi yokanre giknoka gnunrowluya

10 Ga wa kashimyotachinetka ntowutna, gi wa gita towuwata seyni Gitsrukaachi galikakni towuwata, wa suxo tma mutspalatyanuplu tganuru.
11 Ga wa tutspalatinipa, mganuruto tixgognenatanutka, waka rupoyik-
gayegkakinna tganuruyma. Ga wa jeji koxa gi ruknokanro ganunro.

Kashimyokaklu wa galixachine ga wa malixkaneyma

12 Ga wa wanepnute gita wane china, gi wa Gitsrukaachi wane china: wa
satu molchi ma malixagnunrotkanu wa wala galuka waleyma gwaletini,
gi wa ruknokanro. 13 Ga wa suxo tma malixagnurutkanu, wale galuka
gimwaletinro, gi tuknokanru tganuru. 14 Gi rixanu wa gnurchi malixkatu
kpashiri rixka ganunro chinanu. Ga wa gnunrochi malixkato kpashiro tixka
galixachri tganuru chinanu. Wane ma mixkoklunu gwugenenna mpowrane
rixinmakna. Seyni kpashirinni wa xani.

15 Wa malixkatu wa rutspalatini, rutspalashatanu. Wumole ga wa wu-
molero gi wa wayegretka wane rixini. Kigle gwashle chinanupa tomgiyawu
Goyakalu. 16 Gi rixanu ¿gi pumatge, suxo, gikta pixa gognetkakanru pga-
nuru? Waka ¿gi pumatge, jeji, gikta pixa gognetkakanro pganunro?

Wa Goyakalu tomgiyawakgi satkaka, wane gixanu

17 Seyni satkaka wa Gitsrukaachi geneksatyawakgi, wa Goyakalu
tomgiyawakgi satkaka, wane gixanu. Wane nixa towutletna pejnuruneko
gapatjetachinkaka. 18 ¿Wa satu sajruka gistaakotachri tomgikolu?
Gi wa msajruka gistaakotu rixashatinwa. ¿Ga wa satu msajruka
gistaakotu tomgikolu? Gi wa sajruka gistaakotanu. 19 Gike rixa sajruka
gistaknuchi. Gike rixa msajruka gistaknuchi, seyni Goyakalu yokanatanru
kamrutikolupa galikaka. 20 Gikta rixpokonata tomgakoklunu, waneko
rixjetanu. 21 ¿Wayegrechri pixanatini ptomgakoklunuge? Gike pixanu, seyni
pumkata gishpakletinipa wane pixanu galikaka. 22 Gi rixanu wayegrechri
tomgakoklunu Gitsrukaachiya, gishpakachri Gitsrukaachinu rixatka.
Waneko pixka rixa wa gishpakachri tomgakoklunu. Kristo wayegrerni wale.
23 Kwenuru gagjitikalungi. Gi wa yine wayegretanunepgi. 24 Nomolene,
gikta gixpokonatini satkakgi ntomgakoklunu, waneko gixjetanu Goyakalu
getanu.

Pawlo wane gixa getletlu kashimyolu

25 Maklojine jejine metkanewapirana, maleshayno wa Gitsrukaachi
tokanu yokanatkaluru, seyni gitgoya nunkakgi wa Goyakalu getwamon-
rewle chinanu poyagkakachrino. 26 Giyagni gitgoya kigleru wa tye kegek-
nanuwlu chinanu wa xawakni wanerutu wa jeji rixanatyawaka waneko
rixanu. 27 ¿Suxo gipxaletanruyge? Gi pujganru pkaspukikolupa. ¿Mganunrotu
pixinrege? Gi wa pujganro suxo. 28 Seyni pkashimyotini, gi wa pmukochire-
wata. Ga wa makloji kashimyotini gi tmukochirewata. Seyni wa wane
gixachine salewnamanetanna. Ga wa waleya nyopnuginmakgi.
29 Ga wa wane nchina, nomolene. Gi gogogneru. Wa wanerutuwagogne
kganunrolune wa mganunrone pixka rixanna. 30 Wa chiyagatachine wa
mchiyagatkane pixka rixanna. Ga wa gimuwatachine wa mumuwatkane
pixka rixanna. Ga wa gagjitachine maleshayalune pixka rixanna. 31 Wa
tyechijne gajerkaka wane gixletachine, gi wa wane gixletpotutachine pixka
rixanna. Gi rixanu tyegognepoga giknoganu.

Kashimyokakachine girukotlewle ga wa kojwakanshinikanrewlena

32 Giyagni nalukmaklu mkojwakanshinikanutkanepmakgi. Wa
mkashimyotkatu yanshinikanyegitlu Gitsrukaachipiranaya, gi rixpoko
gigletanshinikanretanru Gitsrukaachi. 33 Ga wa kashimyotachri
yanshinikanyegitlu tyechijne gajerkakapirana, gi rixpoko gigletanshinikan-
retanro ganunro. 34 Wane rixa kotspaltanshinikanreyegitka. Wa suxo
mkashimyotkato ga wa makloji jeji metkatowa Gitsrukaachipiranaya
tyanshinikanuta, wa kpashiro tixinripa tomaneya ga wa tonshinikanuya. Ga
wa kashimyotachro yanshinikanutlu tyechijne gajerkakapirana, gi tixpoko
gigletanshinikanretanru tganuru.
35 Giyagni tyepirana nunkakgi gipxakikolupa, gi wa gitseklutpo nutakye-
gityapgi. Giyagni tyepirana nunkakgi, wanepotuko gixachinepgi ga wa
mumaletkonepgi Gitsrukaachi gipxaletinri gishiniklewleya.

Makloji jeji metkatowapirana wa Pawlogoya

36 Wa satu kagwakinri wa gi kigle tixka makloji walenu, ga wa tuknog-
walaputetinitka, ga wa tumkata wane gixletini, ralukyawaka rixanu. Gi wa

mukochirewata. Kashimyokakanna. 37 Seyni wa muchkowanshinikanuwa-
tini rajiya, ga wa gike magatya, ga wa rumkata girukotanshinikanretnawa,
ga wa rajiya wane rixanshinikanutinri wa mganuruto rumretyaplo maklo-
jite, kigle rixa. 38 Giyagni girukokta kashimyojixlo maklojite kigleru kam-
ruta. Ga wa girukokta maklojite mkashimyojixkatu kigleru potu kamruta.

Gipnagnurutachronepirana wa Pawlogoya

39 Wa suxo ginanshichkalurni ruwekinikopshini tganuru. Ga wa tupnag-
nurutinitka tkaspuukatka tkashimyotyaplu talukanru, seyni Gitsrukaach-
inupje. 40 Ga wa gitgoya wanepnute tumuwatanu wane tixgognenatini.
Nkagwaklu Giwekikaluru Goyakalunu koxa waneyno.

8

Yagluchisha genekashatkalurupirana

1 Ga wa yagluchisha genekashatkalurupirana, wumatlu wa
pejnurunekwu kgimatkalerunwu. Wa gimatkalewlu galixkotnachriwa
rixkaklu yineru. Ga wa gishiniklewlu tseruwnakaklu. 2 Ga wa satu
kagwakinri pagixanu rumatinri, giketsotaji rumatawa wa rumkata
gimatletyawakamka. 3 Ga wa satu Goyakalu gishinikini, Wale gimatanruni.
4 Giyagni wa niikaluru yagluchisha genekashatkalurupirana, wumatlu
wa yagluchisha gikenanni wa tye psolchijneyako. Waneru wa satup-
jerutu Goyakalu. Maleshlu satu. 5 Gi rixanu wanemkana gixo goyakalune
chinkalunemka tengogneko ga wa chijiko. Wane rixmaka gixo goyakalune
ga wa gixo gitsrukaachine. 6 Seyni wixa chinanu waneru satupjerutu
Goyakalu, wa Girchi. Ga wa Wale ruyakatya ptowruko, ga wa wixa Wale
chinanu. Satupjerutni Gitsrukaachi Geso Kristo, ga wa ptowruko Wale
giyakatya, ga wa wixa koxa Wale giyakatya.

Giklukanuwnalupirana

7 Seyni gi pejnuruneko gimatpiranatlu wa tye. Xanigognenanu pimrine
wa yagluchisha yonogyegjetachine, yagluchisha chinanu nikluna wa nikchi
yagluchisha genekashatkaluru. Giyagni wanna gigrokanshinikanutachine
puchotanshinikanutkana. 8 Gi wa niikaluru chinanu wkayegiklu Goyakalu.
Wma niikanu, gi wmagatya. Ga wa wnikini gi wa wanepnute wixanu.
9 Ggirukotinwa. Gi wa gitspekakanna gigrokachine gixa gimkatyawakaya.
10 Gi rixanu wa satu getinipmakyi wa pixa kgimatkaleryi wa nikjetikowaka
ptuplatinipmaka wa yagluchipjiya, ¿gi ge tseruwnanshinikankaakalurupni
gigrokachri wa nikyaplu wa yagluchisha genekashatkaluru, 11 ga wa
pumatkalewleya ramganu gigrokachri pumole, wa wale chinanu rupnana
Kristo? 12 Wane pixa mukochirewleyegitinna moletkakachine, ga wa pum-
tukanshinikanutinri wa gigrokanshinikanutachri wa giklukanuwnalupi-
rana yanshinikanutinri, pmukochirewyegitlu Kristoko. 13 Giyagni wa ni-
ikaluru gitspeekakiniplu nomole, gi pagogneko nnikanutkalu gigitu nma
mutspekakyanuplu nomole.

9

Pawlo yokanatikolu gimaxikoletikolu

1 ¿Gi ge gishpakachrino? ¿Gi ge yokanatkalurno? ¿Gi ge netlu Geso
Wutsrukate? ¿Gi ge nkamrurgi gixa Gitsrukaachiya? 2 Gimka pimrine
chinanu yokanatkalurno, seyni gixa chinanu galikakakni. Gi rixanu wa
nyokanatikolu gimaxikoletikolgi gixa Gitsrukaachi chinanu.

Wa yokanatkaluru gimkatyawaka

3 Walenwa nuykoyegitnawa wa nepomsatjene yegi. 4 ¿Gi ge wumkata
nikleta ga wa wuure? 5 ¿Gi ge wumkata wixa ganiklenanumtanro wga-
nunro sato galixachro, wa pimrine yokanatkalune pixka, ga wa Gitsrukaachi
gepurune pixka, ga wa Sotlu pixka? 6 ¿Waka gitapje ga wa Wirnawisi gi ge
wumkata mkamruurewatkanwu gixleta?
7 ¿Katu pagogne solaltapa ga wa walenanuko wenutnawa? ¿Katu gitakle-
wata sana gowasha ga wa gi niklu toji? ¿Katu girukotna gowegane ga wa gi
ruratnugatlo gowega?

Kristo kamrurewyegitachri wa Kiglerpotunanu Tokanchi giwekyachri rixinripa

8 Gi yine ruyakatya wane nchinre. ¿Gi ge waneko pixka china Tokanchi?
9 Wa Moysisi Tokanu Yokanatkaluru wane china yongatyawakanatkaluru,
"Gi pushyanamatanru wa waka wa jirujitachri." Gi wa waka yanshinikanye-
gita Goyakalu. 10 ¿Gi ge psoluyako wane china wixa chinanu? Wixa
chinanu yonatkalurni, wa jitlolotachri kagwakachri jitlolotinripa. Ga wa
jirujitachri walenupa kagwaka yoptoletachri jirujitinripa. 11 Ga wa wixa
gixa yegi wanikinri Goyakalu tokanu wa Giwekikaluruya, ¿tsru potu getlu wa
pagixanu gixanu wyoptota wumane chinanu? 12 Wa pimrinemka gimkata
wane gixletlu gixanu, ¿gi ge wanepnute wumkata wixa? Seyni gi wa wane
wixa wa wumkatyawaka. Seyni wakotlu pejnuruko wma mumaletyanuplu
Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana.
13 ¿Gi ge gimata? Wa kpashiwakapji kamrurewatyachine nikjetluna wa
kpashiwakapji gajeru. Ga wa genekashlu giylatikowakakwa girukotachine
psoji yoptojetna genekashatikowakakwaya. 14 Waneko pixka rixa gitakletna
Gitsrukaachi wa Kiglerpotunanu Tokanchi ginkakletachine, wa Kiglerpotu-
nanu Tokanchi giwekyachine rixinripna.

Gi walenuko rujginri Pawlo

15 Seyni gi pagogneko wane nixa gita. Gi wa tyepirana nyonata wa
wane nixikolupa. Gi rixanu kiglemkano wa nupninripa, ga wa gi satuna
maleshawaka gixlu ntserpiranawatinri. 16 Gi rixanu gita ginkakletinri
Kiglerpotunanu Tokanchi, gi wa tye chinanu ntserpiranawata. Gi rixanu
psolmuchkonuko nerutka wane nixinripa. ¡Gi waneni gita wa nma munkak-
letkanru Kiglerpotunanu Tokanchi! 17 Gi rixanu wa gitako nushinikanu
nkamrutinri, napnutikolupa. Seyni nma malukyawakanupmaka, napon-
shinikanutika ngirukotyawakapa. 18 Giyagni ¿girni wa napnutikolupa? Wa
Kiglerpotunanu Tokanchi nunkakletinri nma mupekotikotu, gi wa gixo potu
wane nixletyaplu wa numkatyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu.

Pejnurune wayegreru rixinri, gixolune rukshikinripa

19 Pejnuruyako gishpakyachritkano. Seyni pejnuruneko wayegrerno
nixnawa, wa gixolune nukshikinripa. 20 Goteyone chinanu, Goteyo
pixka nixnawa, Goteyone naluka gikshikletkalu chinanu. Ga wa
Tokanchi Yokanatkaluru waneyalune chinanu, Tokanchi Yokanatkaluru
waneyalutu pixka nixnawa, gimka waneyno Tokanchi Yokanatkaluru,
wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyalune naluka gikshikletkalu chinanu.
21 Wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjene chinanu, Tokanchi
Yokanatkaluru waneyamigjetu pixka nixnawa, wa Tokanchi Yokanatkaluru
waneyamigjene naluka gikshikletkalchinanu. Gimka Goyakalu Tokanu
Yokanatkaluru waneyamigjetno, seyni Kristo Tokanu Yokanatkaluru
waneyalutno. 22 Gigrokachine chinanu gigrokachri pixka nixnawa
wa gigrokachine naluka gikshikletkalchinanu. Pejnuruneko chinanu,

pejnurkakako nixnawa, wa pejnuruneyako pimrine nognetkakjixinripa.
23 Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu pejnuruko nkamruta, wannayma
yoptotachripno nixinripa waleya.

Psolpotuyako girukotmanetnawa

24 ¿Gi ge gimata wa gomkamtakakachine yantaletyawakaya pejnuruneko
gomkamtakakachine gasukamta, seyni satupje yoptotlu wa gapokgap-
katachri genekikolupa? Wane gixa gasuklepotutanu wa gyoptotyaplu.
25 Pejnuruneko yantaleta gasukletachine girukotmanetnawa. Wa wanna
galikakni wane rixna wa satu sagyeta yoptotinripna pomtutewakalo. Seyni
wixa yoptotanro mpomtutewakato. 26 Ga wa gita wa xani wane nixa
gasuklemta gi wa yoxigikachri pixka. Ga wa yantalu giylakakleyawaka
wane nixya, gi wa kannipgyalu giylakachri pixka nixa. 27 Seyni nsaletmanet-
nawa. Nwayegretmanetnawa. Wa pimrine nunkaklewyegitinitka, gitako
mumkatkatno wane nma mutakikotupa.

10

Gisrayiline genekikolu

1 Gi rixanu gi naluklu gma mumatyanuplu, nomolene, wa pejnurunniko
wutsrukatenni kyachgapererumkochikle rawananumtnina, ga wa pejnu-
runniko tsru wenu yapamtnina. 2 Ga wa pejnurunniko yaglu rixikna wa
kyachgapererumko ga wa tsru wenu Moysisi chinanu katikna. 3 Ga wa pe-
jnurunniko niklu waleko niikaluru Giwekikalurunu. 4 Ga wa pejnurunniko
giiru waleko girkaluru Giwekikalurunu. Gi rixanu sotlu Giwekikalurunu
ruryana, wa sotlu romkagitjerna. Walenwa Kristo. 5 Seyni gixo wanna
gi wa rugletanshinikanutluna Goyakalu. Giyagni yineru mwiyawakanu
ruylatikanna wannani.

Gisrayiline mukochirepirana yonatkaluru, wuykotikolupa wixa

6 Tyekaka yaglu rixa wixa chinanupa wa wma metsotanutyaplu gek-
tutkaka, wannani pimrinni pixka wane rixa getsotanretnina. 7 Gi koxa
yagluchisha kyonogyegiklerunepgi, wannani pimrinn pixka. Wane chiny-
ongatyawaka, *"Tuplatnina yinni. Niknina ga wa rurnina. Palnanina. Yenewat-
nina."* 8 Gi koxa wapoklewatanu wannani pimrinni pixka rapoklewatnina.
Ga wa pagogne rupnana gepimole mapa waragkane. 9 Gi koxa wyantale-
tanru Gitsrukaachi wannani pimrinni pixka wane rixa yantaletletluna. Ga
wa gimnu nikatanna. 10 Gi koxa gkegemganu gixa wannani pimrinni pixka
kegemganina, ga wa knikatlewakleru nikatanna.
11 Tyekaka giknognina yaglu rixinripa. Wa yonatka wa wuykotikolupa
wixa, wa tyegogne yoptukyawaka gapokyegitkalunetkawu. 12 Giyagni kag-
waka tunwaletachri girukotinwa ma mupgatinitipa.

Gyantaletikolupirana

13 Wa gixa kashichka gyantaletikoluya gimkata gakotanshinikanretlu,
gi rixanu walepje gyantaletikoya, wa yine gixa yantaljetikowaka. Ga
wa Goyakalni wa poyagkakachri. Wale gi getashatangi gyantaletikolupa
wa gimkatyawaka pnute. Gimkata gishpakleta gi rixanu wa
gyantaletikoluymananuko, kamrutankoxlu gishpakyawakapa, wa gimkata
gakotanshinikanretyaplu.

Gasukinri yagluchisha yonogyegitikowaka

14 Giyagni, nalukanune, gasukinri yagluchisha yonogyegitikowaka.
15 Nunkaklewyegitgi kanshinikanurune pixka. Gixako gitakyagokanru

wa nchinyawaka. 16 Wa girapi giglenshinikanyegjixlewatachri, wa wixa
giglenshinikanyegjixanru, ¿gi ge walenwa Kristograga wumapiika? Wa
jimapro wjiknajrotanru, ¿gi ge walenwa wumapiika Kristomane? 17 Gi
rixanu satupje jimaproni, wixni gixolunwu pamanepjerunwu. Gi rixanu
pejnurunekwu pagapiikolunwu wa satupjerutu jimaproya.
18 Getanna gimaneyna Gisrayiline. Wa genekashatkaluru giylatkaluru
nikachine, ¿gi ge rumapiikakna wa genekashatikowakakwaya? 19 ¿Giyagni
gi nchina? ¿Wa yagluchisha geneekaluru pa gixanrege? ¿Ga wa yagluchisha
pagixanrege? 20 Seyni wane nchina, wa payine genekashatanru giy-
latkaluru, kamchine chinanu giylatkaluru. Gi wa Goyakalu chinanu giy-
latkalurni. Gi naluklu wa gixa kamchineyma gimapiikalungi gixinripa.
21 Gi gimkata giretyalu Gitsrukaachi girapre ga wa kamchine girapre koxa.
Gi gimkata Gitsrukaachi nikyawaka gapiikota ga wa kamchine nikyawaka
koxa. 22 ¿Wanxakakanruge Gitsrukaachi? ¿Wale pnute muchkonurunrawge
wixa?

Gishpaklewlu

23 Pejnurunanuko munanshichkotni, seyni gi wa pejnuruko gipxaklewata.
Pejnurunanuko munanshichkotni, seyni gi wa pejnuruko tseruwnakakle-
wata. 24 Gi satuna gijganru walenuko, seyni satunu galikaka. 25 Wa pejnu-
ruko nikchi gishankajetikowaka gagjitinri, gnikanru. Gi wa giklukanuwnalu
gishinikyawaka chinanu gepomlewatanu. 26 Gi rixanu *Gitsrukaachinni tye
psolchijneko ga wa ptowrunanuka chiji gajeru Walenni.*
27 Wa satu malixkatu chanixinipgi ga wa galukiniplu, wane gyanu.
Wa pejnuruko rutspakyegityapgina, gnikanru. Wa giklukanuwnalu
gishinikyawaka chinanu gike gepomganu. 28 Ga wa satu wane chininipgi,
“Tyenwa yagluchisha genekashatkaluru,” gi wa gnikanru wale chinanu
wa ginkaklewatachri, ga wa giklukanuwnalu gishinikyawaka. 29 Gi
gixanshinikanni giklukanuwnaluya, wane nchinya, seyni walenni. Gi
rixanu ¿klu chinanu nushpakinri giklukanuwnayegjixko yinerushinikannu
chinanu? 30 Ga wa gita gapiika npoyagnutinri, ¿klu chinanu napatka tye
chinanu wa npoyagnutanrutka?

Pejnuruko gkamrutanu wa Goyakalu gimalwutkaluru rixinripa

31 Giyagni wa gnikini, ga wa girini, ga wa girukokta gkamrutini, pe-
jnuruko gkamrutanu wa Goyakalu gimalwutkaluru rixinripa. 32 Gi wa
gitspekakanna Goteyone, gi wa Kriykoneko, gi wa Goyakalu gapata-
nuneko. 33 Wa gitako pixka psoluyako nugletanshinikanutna pejnuruneko.
Gi wa gitako nupxakikolupa nujga, seyni gixolune gipxakikolupa wa
rognetkakikolupna.

11

1 Gita yimjetachinepgi, gita pixka Kristo yimjetachrino.

Suxone kigle getikolu

2 Numalwutgi wa pejnuruko gishinikyano, ga wa gimretlu wa gita
samyokyagi giykolu.
3 Naluklu wa gimatyalu wa pejnuruneko jejijiwu rixinri Kristo. Ga wa
jeji suxjiwni. Ga wa Goyakalu Kristojiwni. 4 Girukta jeji gagjigognetini
ga wa Goyakalu tokanu reneklewatini gishyajiwutachri patewkaklu gi-
jiwu. 5 Girokta suxo gagjigognetini ga wa Goyakalu tokanu teneklewatini
mushyajiwutkatopni, tpatewkaklu tojiwu. Gi rixanu waneko pixka tixa
tshishyachotatkoklunmaka. 6 Ga wa suxo tma mushyajiwutkonu, waneklu

tyochotagitko koxa. Wa gektu getko tixini wa suxo yochotagruro ga wa
shishyachotluro waneklu tushyajiwutko. 7 Gi rixanu wa jeji galikaka gi
gimkata gishyajiwleta gi rixanu Goyakalu yagluni ga wa Wale pogirewleni.
Ga wa suxo jeji pogirewleni. 8 Gi rixanu wa jeji gi wa suxo ruyakatya, seyni
jeji tuyakatya wa suxo. 9 Gi rixanu koxa wa jeji gi wa suxo chinanu kamrutka.
Seyni wa suxo jeji chinanu tkamrutka. 10 Giyagni wa suxo waneyaplo tsru
gitaakaluru yaglu tojiwu chinanu Goyakalutowrerune chinanu.
11 Seyni gi rawa jeji suxomigjeya, ga wa gi koxa suxo wa jejimigjeya
Gitsrukaachiya. 12 Gi rixanu wa suxo pixka jeji tuyakatya, waneko pixka rixa
jeji. Suxo runya. Ga wa pejnuruko Goyakalu ruyakatya. 13 Gixkakluko gitaka
yagookakanru. ¿Kigle getkolu wa Goyakalu tagjigognetini suxo mushyaji-
wutkatopni? 14 ¿Gi ge wumumturetanruko gimatkakgi wa jeji rojiwuwatini,
mkagwakpiratkotu rixlu? 15 Ga wa suxo tpogirewlenwa tojiwutsa. Gi
rixanu tojiwutsa tushyatikolupa teneeka. 16 Seyni girukoktapguta galuka
yoptopirkakleta, gi wa tyekaka pixkalutu wixjetyawaka. Gi koxa gapat-
jetikowaakaka gajene Goyakalunu.

Wa Gitsrukaachmanepirana nikikowakaya gi kigle rixjetna

17 Tyekaka nyokanyegitingi, gi wa numalwutgi gi rixanu gi wa gipxakikolu
chinanu, seyni pnute rixinripa gapatjetinri. 18 Gi rixanu muchinanu gapka
nyijnakota wa gapatjetikwaka gapatjetini, waneru kotspaltakaklu gixkak-
luko. Psoji nalixlu. 19 Gi rixanu gixkakluko gkotspalkaka. Pimrine pnuko
gixa galixleta. Gimkata wane gixletko rupgujewninripna galixachine potu.
20 Gixa gi gapatjeta gnikyaplu Gitsrukaachi gipnale yaglu. 21 Gi rixanu
satkaka muchinanu gapka koscheklu nikanrupa. Ga wa satu galikaka nachi,
ga wa satu gimetachri. 22 ¿Gi ge kapjigi gixa wa gimkata nikletyawaka ga
wa gimkata giiretyawaka? ¿Waka geyikluge gapatjetikowaka Goyakalunu ga
wa mpatewkakannage wa waneyamigjene? ¿Gi nchinangi? ¿Numalwuteege?
Wale chinanu gi wa numalwutangi.

Nachnewlu Gitsrukaachimane chinanu gitaakaluru

23 Gi rixanu Gitsrukaachi nyoptotyalu wa nenekyakoxgi gixa, wa Git-
srukaachi Geso, wa samyokikolyechno, rawlu jimapro. 24 Rali poyagnut-
letinitkalu, jiknajrotlu. Wane china, “Tyenwa nomane, gixa chinanu jik-
nagkaluru. Tye pixkalutu gkamrujetanu nushinikikolupa Gita.”
25 Waneko pixka rixlo girapistono, rali nikletinitkana. Wane china, “Twu
girapistono walanwa gerotu gipiratkaluru nogragaya. Girini pejnunanuka,
gkamrujetanru nushinikikolupa Gita.”
26 Gi rixanu tye jimapro gnikini pejnunanuka, ga wa twu girapistono girini
pejnunanuka, ginkakletanru Gitsrukaachi gipnale runinpotunanuko.

Girukokta nikiniplu gi wa rumukluni giklukanuwnachripni

27 Giyagokni girukokta gimuteru pixka rixa nikletiniplu tye jimapro, ga wa
giriniplo twu girapistonoya Gitsrukaachinu, gi wa rumukluni, giklukanuw-
nachripni wa Gitsrukaachimane chinanu, ga wa gigraga chinanu. 28 Giyagni
gitakyagokinwa satkaka walenanuko. Wane gixachingi nikanru tye jimapro,
ga wa giranro twu girapistonoya. 29 Gi rixanu wa rumuknu migje nikachri ga
wa girachri ruklukanuwnayegjixikolupa nika ga wa rura walenanuko. Gi ru-
mata getlu wa Gitsrukaachimane. 30 Tye chinanu wanena gixo gigrokachine,
gixo yayixachine. Gixo gapnanuta. 31 Wa wutakyagokinwa wixnanuko, gi
wa giklukanuwnayegjixkalunepwu.
32 Giyagni giklukanuwnachinepwu, Gitsrukaachiya wsaletko gi wa tye
psolchijne gajeneymako giklukanuwnayegjixkalunepwu.

33 Giyagni, nomolene, wa gapatjetinipa gnikinipa, gkagwaakakanu. 34 Wa satu nachi chininipa, gipji nikini gma muklukanuwnayegjixikotupa gapatjetini. Ga wa magatinri wa napokinipa gita nuglepokotanu.

12

Genekashatkalurkaka Giwekikaluruya

1 Wa Giwekikalurunupirana gi naluklu nomolene gma mumatyanuplu. 2 Gimatlu wa payine gixanatini, myanumatkatu yagluchisha gomkaginatachinenangi wane gixa kosetkota. 3 Giyagni numatkakgi gikena Giwekikaluru Goyakalunu yanumatini wane china, "Kamakpiratkalurupa Geso." Ga wa gikena gimkata wane chinreta, "Gitsrukaachi Geso," seyni wa Giwekikaluru Kpashiri chinanupje.

4 Waneru pnumnu gixachri genekashatkalurkaka Giwekikaluruya, seyni Waleko satupjerutu Giwekikaluru. 5 Waneru pnumnu gixachri kamrurchi, seyni Waleko satupjerutu Gitsrukaachi. 6 Waneru pnumnu gixachri kamruretikowaka, seyni Waleko satupjerutu Goyakalu psoluyako kamrurewatya pejnuruneko chinanu.

7 Giyagni rupxakikolupna pejnuruneko, wale chinanu Giwekikaluru genekna satkaka gi rixpoko gipxaklewatinripa 8 Gi rixanu satu galikaka wa Giwekikaluruya geneeka tokanchi kanshinikanuru, ga wa satu gimatkalewlu tokanu Waleko Giwekikaluruya. 9 Satu Waleko Giwekikaluruya geneeka galixlu. Ga wa satu Waleko satupjerutu Giwekikaluruya genekashatkaluru rutskalaklewatinripa. 10 Wa satu geneeka giyaklewlu kamrutinripa. Ga wa satu geneeka Goyakalu tokanu reneklewatinripa. Ga wa satu geneeka pnumnu gixachine giwekiklurune rumata getlewatinripa. Ga wa satu geneeka patokanu pnuko gixachrikaka. Ga wa satu geneeka wale tokankaka yokakinripa. 11 Pejnuruko tyekaka kamruta Waleko satupjerutu Giwekikaluru. Satkaka reneka Wale gishinikyawaka.

Gi gepikapsojitlu satupje manchi

12 Wa manchi pixka satupjerutu rixa, ga wa gi gepikapsojitlu. Pejnuruko manchi psojitkaka, gi gepika rixinri, pamanepjeru. Waneko pixka rixa Kristo. 13 Gi rixanu koxa satupjerutu Giwekikaluru wkatika pejnurunekwu wa pamanepje wixinripa, ga wa Goteyone, ga wa Kriykone, ga wa wayegrechine, ga wa gishpakachine. Pejnurunekwu wixa satupjerutu Giwekikaluru wyoptota.

14 Gi rixanu wa manchi gi wa papsojitepjeru, seyni gixopsojitlu manchi. 15 Wane chininipmaka jiichi, "Gi rixanu gi wa myochno, gi wa manchi gajerno," gi wa wale chinanu manchi gajeru ma mixyanutka. 16 Wane chininipmaka wa jepchi, "Gi rixanu gi wa ygalchino, gi wa manchi gajerno," gi wa wale chinanu manchi gajeru ma mixyanutka. 17 Psolmanekmaka ygalchi rixini, ¿ginakapmaklu yijnaklewlu? Ga wa psoluko yijnaklewlu rixinmaka, ¿ginakapmaklu gamluru? 18 Ga wa xani Goyakalu manchi gitaklu psojitkaka satkaka Wale galukyawaka. 19 Wa pejnurukmaka papsojipje rixkamka, ¿ginakapmaklu manchi? 20 Ga wa xani galikakni gixo psojite wane, ga wa satupje manchi.

21 Giyagni wa ygalchi gi rumkata wane chinretlu myochi, "Gi nalukyi."
Gi koxa wa jiwchi gimkata wane chinretlu wa jiichi, "Gi nalukgi."

22 Seyni wa manchi psojite muchkotu kagwakikaluru wanepnute galuukalurpotni. 23 Ga wa manchi psojite mkagwakpiratkotu kagwakikaluru walepni wkagwakpirkakpotuta. Ga wa gipatkaluru walepni girukotko. 24 Wa kagwakpiratkaluru wixanu, gike magatya. Seyni Goyakalu

giglepokotlu wa manchi, wa magatachri wanepnute kagwakpiratikolupa.
25 Wa ma kotspaltatikotupa manchi, seyni wannananuko psojitkaka
girukotkakinripna. 26 Ga wa satupje wumane psojite salewninipa,
pejnurkakako wumane psojitkaka waleymananuko salewna. Ga wa
satu wumane psojite gimalwutikolupa, pejnurkakako wumane psojitkaka
waleymananuko gimuwata.

Pnuko gixachri gitakikolkaka wa gapatjetachine yegi

27 Giyagni gixni wa Kristomangi, ga wa satkaka gimane psojitgi. 28 Pnumnu
gixachrikaka galikaka Goyakalu gitaka gapatjetachine yegi: Muchinanu
gapka yokanatanune. Gapkatatachine Goyakalu tokanu geneklewata-
chine. Mapa chininri yimaklewatachine. Wanepnute giyaklewlu kamru-
tachine Wanepnute genekashatkalurkaka waneyalune: gitskalaklewlu, ga
wa gipxaklewlu, ga wa girukotlewlu, ga wa pnumnu gixachri tokanchikaka.
29 ¿Pejnuruneklege yokanatkalunni? ¿Pejnuruneklege Goyakalu tokanu gene-
klewatachinni? ¿Pejnuruneklege yimaklewatachinni? ¿Pejnuruneklege kgiyak-
lewaklerunni? 30 ¿Pejnuruneklege waneya genekashatkalurkaka gitskalak-
lewlu? ¿Pejnuruneklege patokanchikaka yanumatya? ¿Pejnuruneklege yokaka?
31 Jmerpotupgi wa tsru potu genekashatkalurkakaya.
Ga wa wanepnute kigleru gixjetyawakapa nekakgitangi.

13

Tsru potu rixinri gishiniklewlu

1 Wa yine tokanu ga wa Goyakalutowrene tokanumka nyanumatinimka
seyni gi wa kgishiniklewaklerno, sintawoshpata sejrewatachri pixka nixa,
ga wa latamta gitlotkaluro pixka, tsne tsne tsne gixachro pixka nixa. 2 Ga
wa numkata Goyakalu tokanu geneklewatinripmaka, ga wa numatanmaklu
pejnuruko giyogimanatkaluru ga wa pejnuruko gimatkaluru, ga wa psolpo-
tuyako kalixaklerupmakno, wa magkamka numkata gajrikjixleta seyni gi
wa kgishiniklewaklerno, gike gapriijno. 3 Ga wa pejnurukmaka neneksa-
tanu wane nixle, ga wa nenekmanetinimkawa wa yochpiikaluru rixinrip-
maka, ga wa gi wa kgishiniklewaklerupmakno, gike gapriijno.

Gi pixka gixachrinwa gishiniklewlu

4 Gishiniklewlunwa ma pognanuchni ga wa yiglepotuko gixlewlu.
Gishiniklewlunwa gi ganxalewata. Gishiniklewlu gi tserpiranatnawa,
gi koxa ralixkotnawa. 5 Gi wa kamrutlu gektutu. Gi wa walenuko
rujga. Gi ramewna. Gi wa gektutu kagwaka. 6 Gi wa rumuwata
mpoyagkaknuchiya, seyni rumuwata wa galikakpotunanu tokanchiya.
7 Pejnuruko rakota. Pejnuruko ralixa. Pejnuruko kagwaka. Pejnuruko
kashnantakanshinikanuta.

Tsrupotni gishiniklewlu

8 Gishiniklewlu gike rixiniko nikawna. Wane chinini tokanchi gene-
klewlu, giknookalurupni. Wane chinini patokankaka, nikawnachripni. Wane
chinini gimatkalewlu, giknookalurupni. 9 Gi rixanu psoji wumata, psoji
weneklu Goyakalu tokanu. 10 Seyni wa mmagatkatu gininipa, wa psojipje
chininri giknookalurupni. 11 Wa mturno nixanatini, mturu tokanu pixka
nixa, mturu pixka nixa gimatle jemleta. Mturu pixka nixa gishinikanuwleta.
Wa tsru jeji nixinitka, wa mturu wane gixlekaka nuknoka. 12 Gi rixanu
kmapagiriko weta wa ganigapi pixka. Ga wa walegognepa wetgojkakanu.
Wa xani psojkaka numatya, ga wa walegognepa numatpotutanu wa nu-
matikoluko pixka.

13 Ga wa xani wanewalu galixlewlu, ga wa kagwaklewlu, ga wa
gishiniklewlu. Tyekaka wa mapa. Ga wa wale tsrupotuya gishiniklewlu.

14

Tsrunwa Goyakalu tokanu geneklewatachri wa patokankaka yanumatyachri pnute

1 Gishiniklewlu gomkampotutanu. Jmererunepgi wa Giwekikalurunuya,
ga wa jmererunpotupgi Goyakalu tokanu geneklewluya. 2 Gi rixanu
pnuko gixachri tokanu yanumatyachri gi wa yine ruynumata, seyni Goyakalu ruynumata. Gi rixanu gike gimata jemlu. Ga wa giwekikaluruya yogimanatkaluru yanumatya. 3 Ga wa yine ruynumsata Goyakalu
tokanu geneklewatachri, wa tseruwakanshinikanutkalunepni, ga wa rumnanukikolupna, ga wa ruykotikolupna. 4 Wa patokanu yanumatyachri
walenanuko tseruwakanshinikanutnawa. Ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachri tseruwakanshinikanutna gapatjetachine. 5 Giyagni nalukmaklu
wa pejnurunekgi gixa yanumatinri pnuko gixachri tokanumnukaka. Seyni
wanepnute naluklu Goyakalu tokanu geneklewatachine gixinripa. Gi rixanu wa yokakachri mwakanmaka tsrunwa Goyakalu tokanu geneklewatachri wa pnuko gixachri tokankaka yanumatyachri pnute, wa gapatjetachine tseruwakanshinikanutikolupa.
6 Giyagni xani, nomolene, gixa yegi nyakamka ga wa pnuko gixachri
tokanchimka nyanumyegitingi, ¿klu rupxakingi nma yanumyegitkangi satu
gipgujetkaluru, ga wa gimatkaluru, ga wa Goyakalu tokanu geneekaluru, ga
wa ginkaklewlu?

Patokanu yanumsalu gi tseruwakanshinikanrewata

7 Giyagkoxni wa muwekletkaka pogimewatini wa tumleji ga wa gitpet-
satkaluro, tma kashrijewnagimjetkanu ¿gi rixpoko gimatkotanu girgima
tumlejitkalurgimni ga wa gitpetsatkalurgimni? 8 Ga wa tpogimewatini
kowi tma pogimewatkanu potu ¿katu galpokotinwa wa giylalu chinanupa?
9 Waneko pixka gixa koxa gixa. Wa pnuko gixachri tokanchiya gi wa
pgujetanu yanumsalpotgi gixini, ¿gi rixpoko gimatkotanu wa nchinyawaka?
Gi rixanu kannipgyalu giynumsatachingi. 10 ¡Gi pejnugimananuktalu
pnumnu gixachrigima tye psolchijneko gwachri! Ga wa maleshlu satu
wane mchinkatu. 11 Seyni wa gita nma mumatkanumkalu gikta raluka
chinreta, patokanu yanumatyachri nixa wa yanumanatachrigoya, ga wa
wale patokanu yanumatyachri rixa gitagoya. 12 Waneko pixka gixa koxa
gixa. Gi rixanu jmererunpotgi Giwekikalurunkakaya, gijga wane gixletanru
kigleru potu wa tseruwakanshinikanutikolupna gapatjetachine.

Giwekikaluru gitanu nagjigognetini, ga wa nonshinikanu koxa nagjigognetini

13 Giyagni wa pnuko gixachri tokanu yanumatyachri ragjigognetanu wa
rumkata yokakletyaplu. 14 Gi rixanu wa gitamka patokanu nagjigognetini, wa giwekikaluru gitanu nagjigognetya, seyni wa nonshinikanu gike
kamruta. 15 Giyagni ¿klunerni? Giwekikaluru gitanu nagjigognetini, ga
wa nonshinikanu koxa nagjigognetini. Giwekikaluru gitanu nshikalewatini, ga wa nonshinikanu koxa nshikalewatini. 16 Ga wa giwekikaluru
pixanu pumalwutinri, wa munkaakonewa yegi gwachri ¿gi rixpoko wane
chinretanu, “Wane gixkalurupa,” wa poyagnutinri? Gi rixanu gi rumatlu
pchinyawaka. 17 Gi rixanu pixa galikaka kigle poyagnutle gixa, seyni wa satu
gi wa tseruwakanshinikanutkalurni.

18 Npoyagnutlu Goyakalu wa gita pnuko gixachri tokankaka nyanumatya
gixa pejnurune pnute. 19 Seyni wa gapatjetikowakaya nalukmaklu pamyo
tokanchi nchininripa nonshinikannuya wa pimrine nunkaklewyegitinrip-
maka, pamole waragka tokanchi pnute paneru tokanuya nchininripmaka.

Klu chinanni wa patokanu yanumsalu genekashatkaluru

20 Nomolene, gi wa mturune gixanu ginshinikanuya, seyni mturune gix-
inwa gektutuya. Ga wa ginshinikanuya mmagatikanepgi. 21 Wane chinyon-
gatyawaka Tokanchi Yokanatkaluru:
Patokankakaya ga wa paneruspuya,
Nunkakjixinna nyi yine.
Gi waleyako yijnakotannona,
China wa Gitsrukaachi.
22 Giyagni wa pnuko gixachri tokankaka walenwa getkaluru rixa gi wa
galixachine chinanu seyni malixkane chinanu. Ga wa Goyakalu tokanu
geneklewlu gi wa malixkane chinanni, seyni wa galixachine chinanni.
23 Giyagni wa pejnuruneko gapatjetachine gapatini tyekaka chinanu, ga wa
pejnuruneko pnuko gixachri tokankaka yanumatinipna, wa jiglokinipna
munkaakone waka malixkane, ¿gi ge seprolokachine chinangina? 24 Ga
wa pejnuruneko Goyakalu tokanu geneklewatini, ga wa jigloka satu mal-
ixkatu waka munkaakotu, pejnuruneko chinanu giykotkaluru. Pejnuruneko
chinanu gepomsatkaluru. 25 Raji yogimatkaluru rupgujetko. Ga wa wale
yoptsojitanu, yonogyegitanru Goyakalu. Runkakletanru galikakni gixa yegi
rawa Goyakalu.
26 Giyagni, nomolene, ¿klunerni? Wa gapatjetini gixa, satkaka waneya
shikalchi. Ga wa satu waneya ginkaklewlu. Ga wa satu waneya gipgu-
jetkaluru. Ga wa satu waneya patokanu. Ga wa satu waneya yokaklu. Pe-
jnuruko kamrutikolupa ntseruwakanshinikanutikolupa. 27 Wa satu pnuko
gixachri tokanu yanumatini, gepipje ga wa gi wa mapa pnute yanumatanu.
Satupje gapkakaka. Ga wa satu yokakachripa. 28 Ga wa malesha rixini
yokakachri pochkeplu gapatjetikowakaya. Walenanukopa yanumatini, ga
wa Goyakalu ruynumatanu.
29 Ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine gepi, mapa yanumsatanu.
Ga wa pimrine gimata getanu. 30 Ga wa satu tuplanatachri tokanchi gipgu-
jetyegitkalurupmaka, wa muchichachri pochkepatka. 31 Gi rixanu pejnu-
runekgi gixa gimkata Goyakalu tokanu geneklewleta, satkakgi, wa pejnu-
runeko ginkaakalunepni, ga wa pejnuruneko giykotkalunepni. 32 Goyakalu
tokanu geneklewatachine giwekinri yijnakotna wanna Goyakalu tokanu
geneklewatachine. 33 Gi rixanu Goyakalu gi wa sejrewkakachrini, seyni
kigle gwashle gixkakachrini. Wane rixa pejnuruko wa kpashirine gapat-
jetyawaka.
34 Suxone pochkepa gapatjetikowaakakaya. Gi rixanu gi ruchichka
yanumatinripna, seyni yijnakotanna, wa Tokanchi Yokanatkaluru koxa
chinyawaka. 35 Ga wa raluka gimatletinipluna pagixanu, gipjina wannako
ganurna repomginna. Gi rixanu gektu getko gapatjetikowaka tyanumsatini
suxo. 36 ¿Gixyeege ruyakatya Goyakalu tokanu, waka rapyegishatgi?

Giykolu wa gapatjetyawakapirana

37 Wa satu kagwakinwa Goyakalu tokanu geneklewatachri ga wa Gi-
wekikaluru waneyalutu rixini, wale gimatpotutanru wa nyonyegityawakgi
tyenwa Gitsrukaachi yokanatanru. 38 Ga wa satu jemashatinri, wale koxa
jemashatko.

39 Giyagni, nomolene, jmererunpotupgi Goyakalu tokanu geneklewluya.
Gi gijretanru wa pnuko gixachri tokankaka yanumatikolu. 40 Ga wa psolpo-
tuyako kigle getikolupa, ga wa giglepokotkalurupa.

15

Wa Kiglerpotunanu Tokanchi wa Pawlo ginkakletanru

1 Nomolene, numatkakgi Kiglerpotunanu Tokanchi wa nunkakletyegit-
yagi, wa gixa yoptotanru, wa wale tunwatyachingi. 2 Wa wale chinanu
gognetkaaka, wa gimretinri Kiglerpotunanu Tokanchi wa gita ginkakletye-
gityagi, gma malixashatinitipmaka.
3 Gi rixanu muchinanu gapka nsamyokatkagi gixa wa gita samyookaluu
koxa: Wa Kristo gipnana wixa mukochire chinanu, wa yonchi chinyawaka;
4 wa kapnatkaluru, ga wa mapgogne chininri yotunomtatka, wa yonchi
chinyawaka. 5 Ga wa retka. Sotlu getlu. Wanepnute pamole gepi getlu.
6 Wanepnute pamyo pacha pnute moletkakachine pagetkolutu rixluna.
Xanigognenanu rawawana gixo wanna, ga wa pimrine gapnanutatka.
7 Wanepnute Santiyako getlu. Wanepnute pejnuruneko yokanatkalune
getlu. 8 Ga wa gita yegi rupgujewniya. Pejnuruneko pnute gapkatatachrino,
ma mapookanuwa gipapko gishpakachri pixka nixa gipgujewnayegitkota.
9 Gi rixanu mturu nutaaka gita pejnuruneko yokanatkalune pnute. Gi wa
numukluni yokanatkaluru nchinikolu, gi rixanu gita kojwakna Goyakalu
gapatjetanune. 10 Ga wa Goyakalu gimutlewle chinanu, wa nixyawaka
nixatka. Gi wa maleshawaka; rumutlewleyegitno. Seyni pejnuruneko pnute
nkamrurewpotuta gita. Gi wa gita, seyni Goyakalu gimutlewle gitaymalutu
galikakni kamrurewata. 11 Giyagni wa gita chinini waka wanna chinini
wane wixa ginkaklewleta. Ga wa wane gixa galixleta.

Gipnachine yotunrepa

12 Ga wa Kristo ginkakletko wa gipnachinetskalaya yotunomtinri, ¿gi
nchinkoxge pimringi gixa wa maleshlu yotunru gipnachinetskalaya? 13 Wa
malesha rixkamka yotunru gipnachinetskalaya, Kristokoxamka gi yotuno-
tanu. 14 Ga wa Kristo ma yotunotkamka, waneklu maleshawakap-
makni wunkaklewle. Ga wa gixa galixlewlekoxmaka maleshawakap-
makni. 15 Ga wa wixa Goyakalupirana maleshawaka gipgujtatachinep-
makwu wetikomka, gi rixanu wupgujtatlu wa Goyakalu yotunkakanru
Kristo. Ga wa ma yotunkaakamkalu wa galikakmakni gi yotunotmakna
gipnachine. 16 Gi rixanu gipnachinmaka gi yotunotmaka, Kristokoxmaka
gi yotunotanu. 17 Ga wa Kristo ma yotunotkamka, galixle maleshawakap-
makni. Kmukochirerungi gixmakawa. 18 Giyagkoxmakni wa Kristo gap-
nanutyachine gamgachinmakni. 19 Wa tye gwashlepjemka waneywu wkag-
wakanru Kristoya, pejnurunniko yinni pnute kwamonurunepmakwu.

Kristonwa muchichachri

20 Seyni wa xani Kristo yotunomta gipnachinetskalaya. Walenwa gap-
nanutachine gegwikalutka, wa sana gitakikaluru pixka gegwikalutka. 21 Gi
rixanu wa yineru chinanu waneru gipukchi, yineru chinanu koxa waneru
yotunru gipnachinetskalaya. 22 Gi rixanu Gatako pixka wa wale chi-
nanu pejnurunniko gipnana, waneko pixka rixna, Kristo chinanu pejnu-
runeko giweekaako. 23 Seyni satkaka ruglepokotikowakaya. Kristonwa
gegwikalu. Wanepnute wa Kristonune wa runinipa Wale. 24 Wanepnutepa

yoptukyawakapni. Waneklu Goyakalu, Girchi yegi samyokiniplu pogirewatyawaka, wa nikatinpatkalu pejnurkakako girukotikowaka ga wa pejnurkakako tsru gitakikowaka, ga wa pejnurkakako muchkowatikowaka. 25 Gi rixanu Wale gimkata pogirewleta wa pejnuruneko kamnixjene gijixipta rapukote rutakinpotunanuko. 26 Gapkatatachri potu kamnixlewatachri nikatkalunepni walenwa gipukchi. 27 Gi rixanu *gijixipta rapukote Wale gaalixanru pejnurkakako.* Wa wane chinini, "pejnurkakako gaalixkalurupni," pgujetanurni gi wa gaalixkalurni Goyakalu wa pejnurkakako gaalixachri Kristo chinanu. 28 Wa pejnurkakako gakaglookalurni chininitka, waneklu Gituruko yijnakotanru wa pejnurkakako gakaglokachri Wale chinanu, wa psoluko rixinripa Goyakalu pejnurkakakoyegiya.

Ma yotunkoklunupmakna gipnachine

29 Wane ma mixkoklunupmaka ¿gi rixanna wa katkalune gipnachine chinanu? Wa gipnachine gi yotunpotutinipmaka, ¿klu chinanu katkana wanna chinanu? 30 ¿Klu chinanu koxa wixa psolgogneko kyowikwaka gwagognenata? 31 Wa nalixkowle chinanu wane nchina, nomolene, pagognemnunanuka nupnana. Wa Kristo Geso Wutsrukate chinanu nalixkowyegityagi. 32 Wa yine gixjetyawaka Gigwisoya kmatsurune nyagotini, ¿klu kigleylu? Wa gipnachine ma yotunotkamka, waneklu *wnikanu, wuranu. Gi rixanu yechikawa wupnanu.* 33 Gi wa yokwitkalunepgi. Gektutu gimatkaklewlu gimtuklu kigleru gixjetikowaka. 34 Giponkanutka. Poyagkakachinepgi. Gi gmukochirewatanutka. Gi rixanu pimrine gi gimatlu Goyakalu. Wane nchina mpatewatinripa.

Yotunotachrimanepa

35 Seyni satu wane chinanu, "¿Gi rixpoko yotunretanna gipnachine? ¿Gi gixachripni gimanepna?"

36 Manshinikanutyi. Wa putakajitanru ma mupnakanmaka gimka giwekaako. 37 Ga wa putakajitanru gi wa gimane wa waneya rixinripa putaka, seyni kajiruji mamkajitni, triko getko ga wa satni. 38 Ga wa Goyakalu genekmanetlu gikta rixpoko galukletlu. Ga wa pajkaka waleko gimane reneka. 39 Pejnurugituko gi wa pagiturutni, seyni pnuko rixgituta wa yineru. Ga wa pagitukni wa nikchine. Ga wa pagitukni koshichine. Ga wa pagitukni shimane. 40 Waneru tengogne gajermane, ga wa chiji gajermane. Seyni pnuko rixa tengogne gajeru pogirewle, ga wa pnuko rixa tyechijne gajeru pogirewle. 41 Pnuko rixa tkachi pogirewle, ga wa ksuru pogirewle pnuko gixa. Ga wa katagiri pogirewle pnuko gixa. Gi rixanu satu katagirkaka pnuko rixa pogirewleta.

42 Waneko pixka rixa wa gipnachine yotunre. Pojpakalu rutaaka. Mpojpakatupa yotunkaaka. 43 Mkagwakpiratkatu gitaaka. Kpogireru yotunkaako. Muchkotu gitaaka. Kgiyakleru yotunkaako. 44 Tyegogne gajermane rutaaka. Giwekikalurmaneya yotunkakikotka.

Waneru tyegogne gajermane, ga wa waneru giwekikalurmane. 45 Wane chinyongatyawaka: Wa muchichachri *yineru* Gata manchi *giwekachri rixa.* Ga wa ralipre Gata, Walenwa giwekikaluru giweekaklewatachri. 46 Seyni gi wa muchinangapkanwa Giwekikalurunu, seyni tyegogne gajerunu. Wanepnute Giwekikalurunu. 47 Muchichachri yineru walenwa chiji gajeru, ga wa chiji kamrutikaluru. Ga wa gepi chininri yineru tengogne gajerni. 48 Chiji kamrutikaluru pixka rixna chiji kamrutikalurune. Ga wa tengogne gajeru pixka rixna tengogne gajene. 49 Wa chiji gajeru yaglu pixka wixa, waneko pixka wixanu, tengogne gajeru yaglu pixka wixanu.

50 Ga wa tyenwa nchina, nomolene, wa giichi ga wa granchi gi gimkata
yoptoletanru Goyakalu pogirewatyawaka. Gi wa pojpakaluko gimkata yop-
toletlu mpojpaknuchi.

Gipukchi gakaglooka

51 Giyagni giyogimanatkaluru nunkakgi. Gi wa pejnurunekwu gipnanu,
seyni pejnurunekwu kashrijetkalunepwu. 52 Pshinitsonpotuji, gijpukgalu
pshiniji, wa ralipre kowgima. Gi rixanu tpogimewatanu kowi. Ga wa
gipnachine yotunkaako mpojpakanepa. Ga wa wixa kashrijetkalunepwu.
53 Gi rixanu rumkata tye pojpakalu yoshmaakota mpojpaknuchi. Ga wa tye
gipnachripa gimkata yoshmaakota mupnaknuchi. 54 Giyagni tye pojpakalu
mpojpaknuchi yoshmaakoklunutka, ga wa tye gipnachripa mupnaknuchi
yoshmaakoklunutka, wanepatkalu wa yonchi chinyawaka:
55 *Gaalirewlu nikatanatkalu gipukchini.*
Giyagni wa xani
gipukchi gi gakagloklewatatka.
Maleshayatkawu gipukchichino.
56 Gipukchichinonwa mukochri. Ga wa Tokanchi Yokanatkaluru walenwa
mukochri muchkonu. 57 Poyagnutkalurupni Goyakalu. Wa Wale gakaglok-
lewkakjetwu wa Wutsrukate Geso Kristo chinanu.

Makaglokgognenatkonepgi. Muxriikanepgi

58 Giyagni, nomolene, nalukanune, makaglokgognenatkonepgi. Muxri-
ikanepgi. Gkamrurewgognepotutanu Gitsrukaachi kamrureya, gi rixanu
gixa gimatlu gi wa maleshawakni gkamrure Gitsrukaachi chinanu.

16

Genekashlukaka kpashirine chinanu

1 Ga wa genekashlukaka kpashirinenupapirana. Wa Kalatasreta gapat-
jetikowaakaka gajene nuglepoktapiniko pixka, waneko pixka gixanu gixa.
2 Muchinangogne simankakaya, satkaka gixa gignantakyawaka gitakanru
gikta gixpoko yoptoleta. Wa napokinipa maleshapluchi genekashlewlu. 3 Wa
napokinipa wa gixa kigle getle gixanune, wanna nyokanatanu kirukayma,
wa Gerosale ranikyapluna wa genekashle. 4 Ga wa kigle getle rixkoklunupa
wa gita koxa wane yinripa, gitaymamnupna.

Wane china Pawlo wa Korinto raluka yaleta

5 Wa Masetoni nyapamtinpatka, gixa yegi nyanutka. Gi rixanu Masetoni
nyapamtanu. 6 Gikta gixayma gixgogne nwanu. Galukta wane nuknokakinri
ginapuklu wa gipxaletyapno wa nyinripa. 7 Gi rixanu gi naluka getle-
shamtgi xani. Gi rixanu nkagwaka gimwaletgi gixgogne wa Gitsrukaachi
gichichinipno. 8 Gigwiso nwanu Jirgikolpatkagognepotunanuko. 9 Gi rixanu
njiglokpotutatka nkamrure yegi. Tsru kamrurchi yegi nuchi jiglokletatka.
Ga wa gixna kamnixlewatachine.

Timotiyo ga wa Gapolo salwatinri

10 Ga wa rapokinipa Timotiyo, getanru mpiikatupni gixa yegi rawanu.
Gi rixanu wale kamrutlu Gitsrukaachi kamrure gita pixka. 11 Giyagni gike
geyikanru. Wa kiglenshinikanuru gipxaka yaletanru gita yegi runinripa. Gi
rixanu nkagwaklu moletkakachineyma.
12 Wa wumole Gapolopirana, nagjipotutlu gixa yegi yinripa wa mo-
letkakachineyma. Gi raluka yalpotuta wa xani, seyni wane yanu ruglepok-
tapinipa.

Mpoyegitinwa galixleya

13 Getpotutanu. Mpoyegitinwa galixleya. Jejinpatkalagika. Gichkol-
unepgi. 14 Gishiniklewleya gkamrutanru psoluko.

Gishtugwa ga wa pimrine gikamrurewatachine

15 Nagjitgi, nomolene. Gixa gimatanna Gishtugwapji gajene. Wan-
nanwa muchinanu gapka galixachine Gakayi gajene. Wannananuko gi-
taknawa kpashirine yegi kamrurewatachine. 16 Gyijnakotanna wanna
pixkalune, ga wa pejnuruneko gikamrurewkakachine, ga wa kamrurew-
potutachine. 17 Numuwyegitlu Gishtugwa gapokinritka, ga wa Gortanato,
ga wa Gachayiko. Gi rixanu wa nyi gipekotlu gixa magatinri. 18 Gi rixanu
rapnanunshinikankaknona gita ga wa gixa koxa. Gimatpotutanna wanna
nyi pixkalune.

Gasya gapatjetyachinkaka galuklewle

19 Gasya gapatjetyachinkaka galukgi. Gitsrukaachiya ralukpotutgina Gak-
ila ga wa Presura, ga wa wannapji gapatjetyachine. 20 Ralukjixgina pejnu-
runeko moletkakachine. Galuukakanu kpashiri gamluruya.

Giglenshinikanyeglewlu

21 Naluklewle gitako nomyoya, Pawlo.
22 Gitsrukaachi maluukatu kamakpiratkalurupa. Gitsrukaachi ginanu.
23 Gimutkalunepgi Gitsrukaachi Gesoya. 24 Nushinikgognenatgi pejnu-
runekgi gixa Kristo Gesoya.

2 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Korintyone Chinanu

Galuklewlu

1 Pawlo kirukate. Walenwa Geso Kristo yokanatanru Goyakalu gishinikyawaka. Ga wa Timotiyo, gimole, kirukate koxa. Goyakalu gapatanune chinanni, wa Korinto gajene, ga wa pejnuruneko kpashirine, psolusretako Gakayi gajene chinanu koxa.
2 Gimutkalunepgi Wuru Goyakaluya ga wa Wutsrukate Geso Kristoya. Wale giglewanshinikankakangi.

Kgimnanuklewaklerni Goyakalu

3 Gimalwutkalurupa Goyakalu, Wutsrukate Geso Kristo Giru. Kgetwamonrewaklerni Girchi, ga wa pejnuruko kgimnanuklewaklerni Goyakalu.
4 Wale gimnanukwu pejnuruyako wsalewninri, wumkata wixa koxa gimnanukletyapna pejnurkakako salewakchi getachine. Wa wumnanukikolu wa Goyakalu gimnanukyawu wale koxa wumnanukinna wanna. 5 Wane rixa gixolewnaletinri Kristo salewnale wa Waleyma wsalewninri, waneko pixka rixa gixolewnaleta wumnanukikolu Kristo chinanu. 6 Wixa salewnini, gixa gimnanukikolu chinanni ga wa gognetkakikolu chinanni. Ga wa wumnanuukoklunupa walenwa gixa gimnanukikolu chinanni. Wa gixa gimnanukikolu chinanu gimkata gixa gakotanshinikanretlu waleko salewakchi koxa wsalewniya wixa. 7 Poyegi kagwaklewle wixyegityagi gi rixanu wumata wa wane gixa salewnakakletikolu, waneko pixka gixa gimnanuukakletikolkoxapa gixa.

Kyowikolkaka Pawlo getanru Gasyaya

8 Gi rixanu, wumolene, gi waluklu gma mumatyaplu wa wsalewninripirankaka, wa Gasya wsalewninri. Wa wumkatinri pnute, kyapreru weta. Wane wixa mkagwakgiwekletkanetkawu. 9 Seyni wixa gitakanshinikanutnawa wupninripa, wma maponshinikanutinitipnawa, seyni Goyakalu waponshinikanutinripa, gi rixanu Walenwa gipnachine yotunkakachri.
10 Walenwa gipsolutunanukta gipukchi rushatkapyawu. Ga wa rushatkapanwu. Walenwa wkagwakanru wa wanepnutechi rushatkapanwu. 11 Gixa koxa gipxakanwu gagjigognereya, wixa chinanu gixolune poyagnutyaplu wa wenekikolutka gixolune chinanu.

Myokwiretni Pawlo

12 Gi rixanu tyenwa walixkowle: wa wupgujtanshinikanyegitnawa wa kpashirinwu ga wa myokwirenwu Goyakalu chinanu. Tyechijne wane wixjetya, ga wa wanepnute wane wixa gixyegiya. Gi wane wixa gi rixanu tyegogne gajeruya kgimatkalerunwu, seyni Goyakalu gimutlewle chinanu wane wixa. 13 Gi wa papirana wyonyegitgi, seyni wa tyepjeni gixa getyongatanru ga wa gimata jemanru potu. Ga wa nkagwaklu yoptukyawakpotunanuko gimata jempotutyapa. 14 Wane gixa psoji gimatyawu wa gixa galixkowyegitanunwu. Waneko pixka gixkoxni walixkowyegitanunepgi Wutsrukate Gesogognepa.

Pawlo gishinika Korintyo yaleta

15 Tye gaponshinikanru chinanu, naluka muchinanu yayegletgi wa gepi kata gkomjikikolupa. 16 Ga wa gixa yegi nyinipa, Masetoni nyinripa, ga

wa Masetoniya numepe ginretinitnaka gixa yegi. Ga wa gixa gipxaletanno
Gote nyinripa. 17 Giyagni wane nixanshinikanutini, ¿wane nchinashata?
¿Waka wane nixanshinikanutini, tyegogne gajeru pixka nixanshinikanutlu,
wa nkoschekashatanmaklu gigi, gigi; gike, gike?
18 Poyagkakachrini Goyakalu. Giyagni wtokanu wa wchinyagi gi wa
gigi ga wa gike. 19 Gi rixanu Goyakalu Wgene Kristo Geso, wa gixa yegi
wunkakletinri gita ga wa Surwano ga wa Timotiyo, gi wa Walenwa gigi
ga wa gike gixachrini. Seyni gigi gixachrinwa Wale. 20 Gi rixanu pe-
jnurkakako Goyakalu gipiratanru gigi rixka Gesoya. Giyagni Wale chinanu,
Wane gixkalurupa wchinru Goyakalu, wixa chinanu gimalwutkalurupni.
21 Wa gixayma wpoyegitjeru Kristo chinanu ga wa wtsomitjeru Walenwa
Goyakalu. 22 Wale koxa gimaxikoletwu. Giwekikaluru genekikolupa psojite
renekagnaputwu wajiya.

Klu chinanu gi wane yawa Pawlo

23 Gita koschekgiwakatlu Goyakalu rupgujtatyapno, wa nkaspukyapgi gi
wa Korinto nyawa. 24 Gi wa wutsrukatetpiranyegitanmakgi gixa galixlew-
leya, seyni gikamrurewkakachinwu gimuwleya. Gi rixanu galixle ntun-
watya gixa.

2

1 Wane nchinanshinikanutatka, gi wa wamonuwatachrino nyayegitanut-
nakgi. 2 Gi rixanu gita wamontakinmakgi, ¿katni wa nkomjikjeru seyni
nwamontakanruko? 3 Tyepiranako nyonata, wa gixa yegi nyinipa, nma wa-
monuwatinitipa numkata komjikjene chinanu. Gi rixanu naponshinikanye-
gitgi pejnurunekgi gixa, wa gita gimuwle walenwa pejnuruneko gixa
gimuwle. 4 Gi rixanu tsru salewakchiya ga wa nwamonnupoga nyonyegitgi
ga wa gixo noktegayma, gi wa gwamontakikolupni, seyni wa gimatyaplu wa
tsru nushiniklewle potu nixyegitgi.

Yiglepotuko retlu satu jeji wamontaklewatachrimka

5 Satu jeji wamontaklewatinimka, gi wa gita wamontaaka seyni psojipje,
seyni pejnurunekgi gixa wamontaaka. Gi wa ntserutpiranatyaplu.
6 Poyagotyawakatkani wane gixachri wa gixolune saletyawakatkalu.
7 Giyagni pnuko gixanutka, wa gkaspukinitkalu. Ga wa gimnanukanutkalu.
Gi wa tsru wamonchi gakaglokanutkalu. 8 Giyagni nagjitgi, wa
gishinikpotutanutnaklu. 9 Giyagni wale chinanukni nyonyegitgi wa
gyantaletikoluya numatyapgi wa psoluyako gyijnakotinripa. 10 Ga wa
gixa kaspukinri, gita koxa kaspukyalu. Gi rixanu girukokta gita kaspukinri
wa pagixanu nkaspukini wa gixa chinanu Kristo getanu nkaspukyalu, 11 ma
mumkata gaaliretyanupwu Satanasyo. Gi rixanu gi wa mumatkanwu wale
gishinikyawakapirana.

Wamonuwnanshinikanuta Pawlo Trowaya

12 Wa Trowa nyapini wa Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana chinanu,
gipgyapto kotpuukaluru gita chinanu Gitsrukaachiya. 13 Gi napnanun-
shinikanuta gi rixanu gi nukshiklu nomole Tito. Seyni nungamtatkana
Trowa gajjene; Masetoni nyatka.

Goyakalu gakaglokyegitwu Kristo chinanu

14 Poyagnutkaluru Goyakalu wa Wale psolgogneko gakaglokyegitwu
Kristo chinanu. Rekakgitlu rumatikolu Kristo pogamlunu wixaya pasretam-
nunanukaya. 15 Gi rixanu wa Goyakalu chinanu Kristo pogamlunwu wixa,
gognetkaakaluneyegitka ga wa gamgachine yegi koxa. 16 Wa nyi gamgachine

yegi galikakni gipukchi pogamlunu pixka wixa gipukchi chinanupa. Ga wa gognetkaakalune yegi giweklu pogamlunu wixa giweklu chinanupa. ¿Katupni tye kamrurchi gimuknuni? 17 Seyni wixa gi wa gixolune pixka wixa, wa Goyakalu tokanu gishankachine sroschi chinanu, seyni mayroklene wixini, Goyakalunune wa Goyakalu getanu gwachine wixini wixa yanumsaleta Kristo chinanu.

3

Kristo kirukatkaka

1 ¿Gipguta wyinuwakatnakerge wixnanuko kiglepirana yegi wchinyegitinwa? ¿Wa pimrine pixka wmagatyage wa kiruka wixapirana wenekyapgi ga wa wmagatyage wa gixa koxa yonpiranyegityapwu? 2 Gixni wa tokanchi yonatkaluru wixaya. Wajiya yonatikalungi. Gixni wa gimatkalurungi ga wa getyongatkalurungi pejnuruneko yineya. 3 Getkalurungi Kristo kirukate gixinri, wixaya kamrutkaluru. Gi wa ksajgalu yonatika, seyni Giwekikaluru Goyakalunu giwekachri yonatika. Gi wa sotlushpata yonatka, seyni yonatkalurumta kagiturumta gajiya.

Gerotu gipiratkaluru kamrurewatyachine

4 Wane wixa gaponshinikanretlu Goyakalu Kristo chinanu. 5 Gi wa wixnanuko poyagotyachinwu, wkagwakyalu wixnanuko giyakatyachri pagixanu, seyni Goyakalu ruyakatya wpoyagotinri. 6 Wale poyagotyachine rixkakwu, gerotu gipiratkaluruya kamruklerune wixinripa, gi wa yonatkaluruya seyni Giwekikaluruya. Gi rixanu wa yonchi giylalewata, seyni wa Giwekikaluru giweekaklewata.

Wanepnute kiglepotlu wa Giwekikaluru kamrurewyeglu

7 Ga wa gipnalu kamrurewyeglu sotlu susawjeyongatkaluru pogirewlu rixapa. Wa wane rixa Gisrayilineklopishane gi gimkata getlepotutlu Moysisgoji, gigoji pogirewle chinanu, wa nikawnachripa pogirewlu. 8 ¿Gi ge wanepnute pogirewlupni wa Giwekikaluru kamrurewyeglu? 9 Gi rixanu giklukanuwnayegjixlu kamrurewyeglu pogirewlu rixkamka, wanepnute galikakni pogirewlu rixpotuta poyagkaklewlu kamrurewyeglu. 10 Gi rixanu wa kapokotu pogirewlunanupiranaya gi wa pogirewlu pixka rixatka wa tsru potu pogirewlu chinanutka. 11 Gi rixanu wa kpogirewle rixini wa nikawnananumtachri kapokotkaka, pnute kpogirewle potu rixa wa gwagognenatachripatka.

Ginakakta rawa Giwekikaluru Gitsrukaachinu waneru gishpaklu

12 Giyagni tye pixkalutu wkagwakini, pgujetanuwaka wchina yanumsaleta. 13 Gi wa Moysisi pixka wixa. Rushyagojresama gigoji rutaka wa Gisrayilini ma metgojityanpotuplu wa nikawnananumtachri pogirewle. 14 Seyni shikowanshinikanutna wanna. Gi rixanu xanigognenanu wa kapokotu gipiratkaluru getyongatkoklunu, waleko gishyagojrusama wane mkonkotu. Walenwa Kristo chinanu konkalurni. 15 Seyni xanigognenanu wa Moysisi tokanu getyongatkoklunu wa gishyagojrusama rajna rawawa. 16 Ga wa xani Gisrayiline satokyegitiniplu Gitsrukaachi, konkalurupni wa gishyagojru sama. 17 Ga wa Gitsrukaachi Walenwa Giwekikaluru. Ginakakta rawa Giwekikaluru Gitsrukaachinu waneru gishpaklu. 18 Pejnurunekwu wixa wa mushyagojitkanwu wetlu Gitsrukaachi goyaknu. Ganigapi pixka wixa getletyalu. Kashrijetananumtkalunwu Waleko yaglu wixinri pogirewlukakananumnu. Waneko pixka wixka wa Giwekikaluru chinanu Gitsrukaachinu.

4

Kiglerpotunanu Tokanchi pokamlale

1 Giyagni waneywu wchinini tye kamrurchi, wane wixa getwamonutkota,
gi wugroka. 2 Seyni wuknokatkalu patmenutlewatachri yogimatkaluru.
Gi wa yokwiri wixjeta. Gi wa wyapjetlu Goyakalu tokanu. Seyni ga-
likakpotunanu tokanchi wupgujetini, kiglepiranyegirunwu wixnawa pejnu-
runeko yinenshinikanuya Goyakalu getanu. 3 Wa kiglerpotunanu Tokanchi
wunkakletanru yogimatkaluru rixkamka, wa gamgachine chinanu ga-
likakni yogimatkalurni. 4 Wannani tyegogne goyakalute maygalenshinika-
nune rixkakanna wa malixkanena, ma matajiwnayegityapna Kiglerpotu-
nanu Tokanchi, Kristo goyaknupirana pokamlale. Walenwa Goyakalu yaglu.
5 Gi rixanu gi wa wixnanuko ginkakletnawa, seyni Kristo Geso Gitsrukaachi
rixinri wunkakleta ga wa wixni wa gixa wayegrenwu Geso chinanu. 6 Gi
rixanu Goyakalu wa wane chinachri, “Pokamlalu mapshagawaka gataji-
wnini,” Walenwa gatajitlu waji, pokamlawyegityapwu rumatikolu Goyakalu
goyaknu wa Kristogojiya.

Kajpa kamrutikolu pixka wixmaneta

7 Ga wa tye ponikolewlu waneywu kajpa kamrutikolustonoya, Goy-
akalunupni wa tsru potu giyaklu giglenu, gi wa wixanni. 8 Pejnuruko
salewakchi weta, seyni gi wa gerutkalunwu. Mumatanshinikanutkanwu
seyni gi wa mkagwaakanwu. 9 Kojwaakalunwu, seyni gi wa giknookalunwu.
Yotkaakalunwu seyni gi wa gamgachinwu. 10 Psolgogneko wumane
wanikananumtyalu Geso gipnale, wa Geso giwekle koxa wumaneya gipgu-
jetkalurupni. 11 Gi rixanu wa wixa giwekachinwu samyokgognenatkalunwu
gipnalu yegi Geso chinanu, Geso giwekle koxa gipgujetkalurupni wumane
gipnachriya. 12 Giyagni wixa giylakananumtkalunwu, ga wa gixa gi-
wekakananumtkalungi.

Tsru pogirewlu potu

13 Wane chinyongatyawaka:
Nalixa. Giyagni nyanumsata.
Waneko pixka wixanshinikanuta. Wixa koxa galixa. Giyagni koxa
wyanumsata. 14 Wumatlu wa Gitsrukaachi Geso yotunkakachri, wixa
koxa yotunkakanu Gesoyma. Gixayma tunwakakanwu. 15 Gi rixanu pe-
jnurkakako gixa chinanni, ruxolewninripa gimutlewlu gixolune chinanu,
wa poyagnutlewlu koxa gixolewninripa, gimalwutkaluru rixinripa Goy-
akalu.
16 Giyagni gi wa wugroka. Seynimka wumane waalinanumtyamka, seyni
wutokote gajeru werotewananumtya pagognemnunanuka. 17 Gi rixanu tye
salewakchikaka wa xani wsalewinri myapretni. Pshinitsonu gwachrini.
Xani giknogachripni. Ga wa wale chinanu waneyapwu tsru pogirewlu
kiglerpotunanu gike rixiniko mnikawnakatupa. 18 Gi wa wyopukgajetlu
wa getkalurkaka, seyni metkotkaka galikaka wyopukgata. Gi rixanu wa
getkalurkaka pshinitsonu gwachrini. Seyni wa metkotkaka gike rixiniko
mnikawnakatupni.

5

Panchi myochi mkamrutikotu

1 Gi rixanu wumatlu wa wumane tyechijne gajeru, gawyawaka, gima-
jechri pixka rixa. Nikawnachripni. Giyagni wa nikawnini, waneywu
wa Goyakalu kamrupjitanru. Gi wa myochi kamrutikalurni, gike rixiniko

mnikawnakatupa tengogne gajerupji, wumanepa. [2] Gi rixanu wa tye gawini
wochgita. Walukpotutlu wyoshmakikolu tengogne gajeru gawyawakapa.
[3] Galikakni wumane gerotu wyoshmaako Gerotu wumkalu ga wa gerotu
gawyawakapji pixka rixanu. Waneklu gi wa wetko mamkane wixinri. [4] Gi
rixanu gimajechri gwachine wixini, wochgita. Kyapregolunwu. Gi rixanu
gi waluka komkagkota, seyni gemkatkalunepwu wa wuweklepa nikatyaplu
tye gipnachripa wumane. [5] Goyakalni wa wane gixwu wa tyeko chinanupa.
Wa Giwekikaluru genekikolupa psojite renekagnaputwu Wale.

Kristo gitakyagoklewatyawaka

[6] Giyagni kiglenshinikangognenanwu. Wumatlu wa manchi gawana-
tiniwa, Gitsrukaachyegiya wamganatya. [7] Gi rixanu walixpiranatanrukaka
wuyanini. Gi wa wetanrukaka wuyanini [8] Kiglenshinikanwu. Ga wa
kigle getle wixlu galikakni wumane wamginripa, ga wa Gitsrukaachi yegi
gawinripa. [9] Giyagni wane wixa muchkotletinwa, waka gewi gawinipa waka
wamginipa, wuglenshinikanutyaplu. [10] Gi rixanu wumkata pejnurunekwu
wixa gipgujewnaletanu Kristo gitakyagoklewatyawaka, wa satkaka yop-
totyaplu wa gimane gixjetyawaka, waka kigleru waka mugletu.

Kristo gishiniklewle gerutwu

[11] Wumatkalchinanru Gitsrukaachi pikikolu, wushinikanutna yine. Pgu-
jerunwu Goyakalu getanu. Nkagwaakoxlu gixa getanu koxa pgujerunwu
gimata getanshinikanretyapwu. [12] Gi wa wixnanuko kiglepirana yegi
wchinyegitnatnakwa. Seyni shinikanchi nenekgi ntserpiranyegityapwu
wannayegiya, goschiya tserpiranyegitachine, gi wa gaschiya. [13] Gi rixanu
wseprolokini walenwa Goyakalu chinanu. Ga wa kanshinikanurunwu wix-
ini walenwa gixa chinanu. [14] Gi rixanu Kristo gishiniklewle gerutwu. Wane
wixa gishinikanuwleta, wa satupje gipnini pejnuruneko chinanu, waneklu
pejnuruneko gipnanatka. [15] Kristo gipnana pejnuruneko chinanu, wa gi-
wekachine gi wannako chinanu ruwekinripatkana, seyni Kristo chinanu
ruwekanutkana. Walenwa wanna chinanu gipnachri ga wa wanna chinanu
yotunotachri.

Wkamrure gipoyikgayeglewluya

[16] Giyagni xaniyakawa gikena wumata wixa gimane gixyawaka. Wa
Kristomka wumata gimane gixyawaka, seyni wa xani gi wane wixa
gimatletanutkalu. [17] Giyagni wa Kristo gwachritka, walenwa gerotu
giyakotkalurutka. Ruknogashamtatka kapokotu. Giyagni gerotutkani.
[18] Ga wa pejnuruko Goyakalu giyakatyachrini. Walenwa gipoyikgayegi-
tatkawu Waleyegiko Kristo chinanu. Wale genekwu wkamrure gipoyik-
gayeglewluya. [19] Wane rixa, wa Kristo rawa Goyakalu. Psolchijne gajeneko
rupoyikgayegitinri Waleyegiko. Gi rutakyegitna mukochirna. Wixa yegi
rutaklu tokanchi gipoyikgayeglewlupirana. [20] Giyagni Kristo gitakanunwu.
Waneko pixka wixa wa Goyakalu gagjityagi wixaya. Kristo chinanu wagjitgi,
Goyakalu yegi gipoyikgayegitikolupa gixa. [21] Wa Kristo mukochri mu-
matkatu wixa chinanu mukochri rixka, wa wixa Goyakalu poyagkaklewle
wixikolupa Waleya.

6

Kiglepiranyeglu Pawlo Goyakalu kamrurewyegitachri rixinri

[1] Rukamrurewatanune wixini, wagjitgi wa Goyakalu gimutlewle gi wa
maleshawaka yoptotikolupa gixaya. [2] Gi rixanu wane china:
Gogi galuukaluru nyijnakotyi.

Gognewatikalurgogne, nupxakyi.
Giyagni xawakninwa gogi galuukaluru. Xawakninwa gognewatikalurgogne.
3 Gi satuna wutspekaka, ma muklukikotupa wkamrure. 4 Seyni pejnuruyako kiglepiranyegirunwu wekakgitnawa Goyakalu kamrurewyegitachine wixinri, kashnantakgognenatachinpotwu salewakchiya, wmagatinriya, kachinolkakaya. 5 Giylakluya, yoshmakikowakaykaka, yawroptajruya, kamrurewpotluya, kojipgewluya, nachlukakaya. 6 Kiglepiranyegirunwu powrawlu chinanu, gimatkalewlu koxa, mapognanrewlu, getwamonrewlu, Giwekikaluru Kpashiri, gishiniklewlu mixashatkotu, 7 galikakpotunanu tokanchi; Goyakalu giyaklewle koxa chinanu; poyagkaklewlu giylalewapre chinanu wpotuklesretateya ga wa wkegnetesretateya. Kashnantakgognenatachinpotwu, 8 gimalwuru chinanu ga wa mkagwakpiiru chinanu, gektupiranyeglu chinanu ga wa kiglepiranyeglu chinanu. Ksanowaklerune pixkalunwu ga wa galikakanwu; 9 mumatkone pixkalunwu ga wa gimatkalunpotwu; wupnakastsikakni ga wa getanu giwekachinwu, saletkalune pixkalunwu ga wa muylatkonwu. 10 Wamonuwatachine pixkalunwu ga wa gimuwgognenatachinwu. Kwamonurune pixkalunwu ga wa gixolune wponikowkaka. Wa maleshayalune pixkalunwu, ga wa pejnurkakako wane wixleta.
11 Wunkakpotutgi gixa, Korinto gajengi. Tsru gishiniklewlu wixgi. 12 Gi wa wixa chipetgajityagi, seyni gixako chipetanshinikangajitwu. 13 Gapnu gishinikletanno gixa koxa. Mpogwakatanno. Nwugenene pixka nixa yanumsayegletgi.

Wixni wa kpashiwaka potu giwekachri Goyakalununwu

14 Wa gixa pixka mixkane, gi wa satupje gitjipijeya gimutjitanna, wa malixkane. Gi rixanu ¿klu gipxaletlewlu wane wa poyagkaklu ga wa mpoyagkaknuchi? ¿Klu gimatkaklewlu waneylu pokamlalu ga wa mapshagalu? 15 ¿Klu pixkakaklu getle rixna Kristoyma Weriya, wa Satanasyo? ¿Klu waneylu wa galixachriyma wa malixkatu? 16 ¿Klu gipxaletkaklu wane kpashiwaka potu Goyakalunu ga wa yagluchisha? Gi rixanu gixni wa kpashiwaka potu giwekachri Goyakalunu. Goyakalu chinyawaka:
Wanna gitokote nwanu nyananu.
Royakalutepnona.
Wannapni wa nayinerutene.
17 *Giyagni, "Wannayegiya gishpakanu.*
Gkotnukinwa."
Wane china Gitsrukaachi:
"Gi wa gkamrukanru wa kapcholu
ga wa kigle yoptole nixangi."
18 *"Gixa Girupno.*
Gixapni wa nwugenene ga wa nwugenerone."
Wane china Gitsrukaachi,
pejnuruko Girukotachri.

7

1 Nushinikanune, tye gipiratkalurkaka waneywu wixiniyakawa. Giyagni wpowratinwa ptowruyako wpuchotmanetjeru ga wa wunshinikanu puchotachri. Goyakalu wpikinri, kpashirine potu wixinripa.

Pawlo gishinikyawakna Korintyone

2 Mpogwakatanwu. Gi satuna wyeneta. Gi satuna wumtuka. Gi satuna
wumkapnugya. 3 Gi wane nchina nuklukyapgi. Gi rixanu muchikawa
wane nchinatka, wushinikgognenatgi. Gixaymananuko wupnanmaka ga
wa wuwekgognenatanmaka. 4 Pgujetanwaka potu nchina yanumsayegletgi.
Ntserpiranawyempotutgi. Numnanukpotutka. Tsru potu gimuwlu wixa
psoluyako wsalewninri.

Rumuwata wanna genshinikanrewle chinanu

5 Gi rixanu wa Masetoni wapokinitka gi wapnanmanpotuta waneya. Seyni
psoluyako wsaletika. Ruwaka waneru yagotkaklukaka. Wutokote waneru
piklukaka. 6 Seyni wa Goyakalu wa mturu gitaknachinwa gimnanukachri,
Tito gapokle chinanu rumnanukwu. 7 Gi wa rapokinri chinanupjeni, seyni
koxa wa gimnanuklu chinanu wa gixa gimnanukyalu. Runkakwu tsru
gogalukle gixinri, ga wa gichingajiya, ga wa muchkopiranawatachingi gi-
taya. Giyagni galikaka numuwatatka.
8 Wa kirukaya nwamontakingi, gi nenshinikanuta. Nenshinikanutmaka.
Netlo wa twuko kiruka pshinitsonuji wamontakgi. 9 Xawakni numuwatatka,
gi wa gwamontakikolu chinanu, seyni gi rixanu genshinikanutinripa gwa-
montakikolu. Gi rixanu Goyakalu chinanu gwamonuwata. Giyagni giketso-
taji gimtukika wixaya. 10 Gi rixanu wa wamonchi Goyakalu chinanu gen-
shinikanrewlu kamruta gognewatikaluru chinanupa. Gi wa renshinikanye-
gitikolupa. Ga wa wamonchi tyegogne chinanu gipnalu kamruta. 11 Gi rix-
anu tye wamonchiko Goyakalu chinanu, ¡gi pa muchkonunshinikanunanru
rixgi! Ga wa giykoyeglewluko, ga wa jgekanchiko, ga wa pikluko, ga wa
gogaluklewluko, ga wa muchkopiranawluko, ga wa gapnuruko. Psoluyako
gekakgitnawa powratkalunetkagi wane gixkaluruya. 12 Giyagni wa nyonye-
gitingi, gi wa yenetlewatachri chinanu, gi koxa wa yenetkaluru chinanu.
Seyni pguje rixinripa gmuchkonunshinikanu wa wixa chinanu Goyakalu
getanu.

Rumuwata Tito gimuwle chinanu

13 Giyagni gimnanuukalunetkawu. Ga wa wumnanukikolu pnute wu-
muwpotuta wa Tito gimuwle chinanu. Gi rixanu rapnanunshinikanuta
pejnurunekgi gixa chinanu. 14 Giyagni wa wale yegi ntserpiranawyegitingi
gi wa nupatewatlu. Seyni wane wixa ginkakjeretgi pejnuruko galikaka,
waneko pixka wixa tserpiranawyegletyagi Titoyegiya. Galikaka rixka.
15 Pnute rixa gishiniklepotutgi wa gyijnaklewle rushinkapini, wa mpikle
gitatleya gyoptotlu. 16 Numuwata wa psolpotuyako naponshinikanyegitgi.

8

Masetonisreta gapatjetyachinkakniwa pimrine yimanrupa

1 Giyagni, wumolene, wunkakgi Goyakalu gimutlewlepirana,
Masetonisreta gajene gapatjetachinkaka geneekaluru. 2 Wa tsru
salewakchi yantaletikna, tsru gimuwlu rixinrina ga wa wanna tsru
wamonnupogaya, ponikowpotutya renekashlewatinrina. 3 Gita gipgujtatlu
wa rumkatyawakna, ga wa rumkatyawakna pnute, renekashlewatna
wannako ginshinikanuyna. 4 Gixo ragjipotutwuna wuchichyapna wanna
koxa wa kpashirine psoji rupxakinripna. 5 Gi wa wkagwakyawaka pixka
rixna, seyni muchinanu gapka wannako reneknawana Gitsrukaachinupna.
Ga wa wixa koxa reneknawana Goyakalu gishinikyawaka. 6 Giyagni
Tito wagjita wa gi rixanu walenwa muchichachri, waneko pixka rixa
poyagkaklejixyapgi tye kamrurchiko gimutlewluya. 7 Seyni psolpotuyako

wane gixa kosekleta galixleya, ga wa tokanchiya, ga wa gimatkalewleya, ga wa gmuchkopiranawleya, ga wa gishiniklewleya wixa chinanu. Giyagni tye gimutlewluya koxa gkosekini.

Pawlo giykotna Korintyone wa waneyna rixyawakna wane rixa genekleshatanna

8 Gi wane nchina towutletgi, seyni pimrine muchkopiranawleya, nutakyagookaklu gixa gishiniklewle gikta galikakni. 9 Gi rixanu gixa gimatlu Wutsrukate Geso Kristo gimutlewle, wa ponikolu rixanatini, seyni gixa chinanu kwamonuru rixatka wa gixa ponikowatinripa Wale wamonnupoga chinanu.
10 Gita gishinikanru tyepirana nunkakangi. Gi rixanu tye gipxakangi. Gi rixanu gixa gapka muchinanu satu walaputkani gi wa gyinuwaka kamruretyapjeru, seyni galuukoxlu. 11 Giyagni xani mpoyagkakanru gkamrutanru. Wane gixa jmererungi gishinikyalu, waneko pixka gixanu mpoyagkakyaplu wa waneygi gixyawaka. 12 Gi rixanu wa muchinanu gapka jmererungi gixini, wane rixa yoptotkaluru wa waneygi gixyawaka, gi wa waneygi migje pixka.
13 Gi wa pimrine gapnanutinripni ga wa gixa salewninripa seyni pixkakakane gixinripa. 14 Wa tyegogne gixa gixetanru gipxakinna magatinriyna. Wa wanna gixetinri gixa magatinri rupxakingina. Pixkakakane gixinripa. 15 Wane chinyongatyawaka:

Wa gixo gwachri gi wa ruxetya,
ga wa ptsotsotaji gwachri
gi wa magatya.

Pawlo yokanatanune kamrurchi chinanu

16 Poyagnutkaluru Goyakalu. Wale gitakgajitlu Tito, waneko pixka rixa muchkopiranawyegletyapgi. 17 Gi rixanu galikakni Tito yijnakotwu wagjityalu gixa yegi yinripa. Ga wa wanepnute muchkopiranawpotuta waleko ginshinikanuya yayegitgi. 18 Waleyma wyokanatlu wumole, kiglepiranyegiru Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu, pejnuruneko gapatjetachinyegkaka. 19 Gi wa wanepiranapjeni, seyni koxa wa gapatjetachinkaka tsomitlu wa rupxaletgapotyapwu wa tye genekashlu gimutlewluya chinanu. Wenekashatlu rumalwutikolupa Gitsrukaachi, ga wa gi rixanu waluka genekashletlu. 20 Wgirukotinwa gi satuna jigyegityapwu wupxaklewatinri tye genekashluya. 21 Gi rixanu walpokotlu kigleru gi wa Gitsrukaachi getanupje seyni koxa yine getanu.
22 Giyagni wannayma wyokanatlu wumole. Gixopirana ga wa gixo kata wetanshinikanutlu jmereru potu rixinri. Ga wa xani wanepnute jmereru potu rixa gi rixanu gixo raponshinikanyempotutgi. 23 Waka Titopirana wumatanrupotni ga wa wukamrurewatanru gixyegiya, waka wumolenepirana gapatjetachinyegkaka yokanatkalune, wa Kristo gimalwutikolupa. 24 Giyagni gekakgitanna gapatjetachinkaka gi gixpoko gishiniklewleta, ga wa klu chinanu gixapirana wtserpiranawatinri wannayegiya.

9

Kpashirine gipxakikolu

1 Giyagni wa kpashirine gipxakikolupirana galikaka gi magata nyonyegityagi. 2 Gi rixanu numatlu gixa mernu. Wa tye nutserpiranawatgi Masetoni gajeneyegiya, wa Gakayi gajene satu walaputkani ralpokotinriyna. Ga wa gixa muchkopiranawle komyekanshinikanutna gixo.

3 Giyagni nyokanatna wumolene wa maleshawaka ma mixinitipa wtser-
piranawyegityagi tyepiranaya, wa wchinyawaka galpokotachine gixinripa.
4 Wa gitayma rapokinipna Masetoni gajene, wa wanna ma metyanupgi
malpokotkanuwagi, wma patewatinitipa wa waponshinikanrewpotutinri,
gixaya wane nma chininitipa. 5 Giyagni gita kagwaklu galuukalurni
nagjityapna wumolene wa muchinanu gapka gixa yegi yinripna ralpokog-
napjixyapluna genekashle wa gipiratanru, galpokotkalurpatkani giglen-
shinikanyegitkaluru pixka rixinripa, gi wa sotanugnuchi pixka rixinripa.

Goyakalu gishiniklu geneklewatachri gimuwatachri

6 Seyni tyepirana. Wa ptsotsotaji gitakajitachri ptsotsotaji koxa jirga. Ga
wa ruglenshinikanyegitikolupa gitakachri, ruglenshinikanyegitikolu koxa
jirga. 7 Satkaka raji rushinikyawaka geneklewatanu. Gi wa wamonuwat-
achripa. Gi koxa rerutko. Gi rixanu Goyakalu gishiniklu geneklewat-
achri gimuwatachri. 8 Goyakalu gimkatachrini ruxolewnakakyaplu psoluko
gimutlewlu gimutkalunepgi. Wane rixa psolgogneko psolpotuyako pe-
jnurkakayako mmagatikanepgi, wa pejnuruko kigleru kamrurchi chinanu
mponikowatinripa. 9 Wane chinyongatyawaka:
Poshalu genekashletyana kwamonurune.
Poyagkaklewle wane rixgognenata.
10 Goyakalu, wa gitakachri genekajitachri, ga wa nikachri geneke niklere-
watachri, Walenwa genekpotutanru gixa gitakle ga wa ruxolewnakakanru.
Wale tseruwnakakanru wa mpoyagkaklewleya wane gixikolupa. 11 Wa
pejnuruyako mponikowkaakikolupa psoluyako genekashlewpotutinripa.
Wane gixikolu gixa, wa wixaya Goyakalu poyagnutikolupa.
12 Giyagni wa tye kamrurchi gipxaklewlu chinanu, gi wa kpashirine ma-
gatinripjeni poyagotini, seyni tseruwninrikoxapa gixolune poyagnure, wa
Goyakalu poyagnutinripna. 13 Gixa genekashle chinanu pimrine gimatangi
Goyakalu yijnakotachingi. Gixa chinanu rumalwutanruna Goyakalu. Gi
rixanu gixa yijnakotlu Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana wa gipgu-
jtatanru, ga wa machipengi gitaklu genekashlukaka wannanupa ga wa
pejnurunenupa. 14 Ga wa gixa ragjigogneyegitinrina gogaluklewlu rixyegit-
gina, gi rixanu gimuwatachinpotgi rixkakgi Goyakalu. 15 Poyagnutkalurni
Goyakalu renekashleya, mumkata chinkotni renekashle.

10

Giylapi wuylalewatinri

1 Gitakni Pawlo gagjitgi, Kristo mayognuteya ga wa shinikannuya. Wa
gixastsi galikakni giyagolutno. Seyni pnu nwini ntseruwanshinikanyegitgi.
2 Giyagni nagjitgi wa napokinipa gi wa tseruwanshikanutachri nixkaako, wa
pimrine yegi pixka nkagwaka tseruwanshinikanreta. Wannanwa wkagwak-
jene wa manchi pixka gixjetachinwu. 3 Gi rixanu wa manchi wixanatini, gi
wa manchi galukyawaka wyagotlewatya. 4 Gi rixanu giylapi wuylalewatinri
gi wa manchinu, seyni gichkolu Goyakalu chinanu yawnakakikolupa tsru
prijeru. Wnikatlu shinikanchi galikaka migje. 5 Wnikatkoxlu pejnuruko tsru
potu gixachri wa tsru rutaknawa kamnixyaplu Goyakalu gimatikolu. Waal-
ixlu pejnuruko shinikanchi galikaka migje Kristo yijnakotikolupa. 6 Ga wa
galpokotachinepwu wapnutyaplu pejnuruko myijnaknuchi wa gyijnakot-
inri mpoyagkakinripatka.

Pawlo gitakikolu

7 Gista gwachripje getanu. Wa satu gaponshinikanyegitnawa Kristonu rix-
inri, tye koxa yanshinikanyegitnatnakwa, wa Kristonu rixinri wale, waneko
pixka wixa koxa wixa. 8 Gi rixanu gimka pnu nixa gitserpiranawletlu wu-
takikolu, wa Gitsrukaachi gitakyawu wa gixa tseruwakanshinikanutikolu,
gi wa gnikatikolupa. Gi wa npatewkaako gita. 9 Nma kagwakikotupa
wa npiikakyapmakgi kirukaya. 10 Gi rixanu wane chinna, “Kirukatkaka
galikakni kyapreru ga wa gichkolu, seyni gimane gewi rixini muchkotu, ga
wa tokanu geyiikalurkakni.”
11 Tye yanshinikanutanna wane gixachine: Wa wchinatokanutyawaka
kirukaya wane wmawaknuwa, waneko pixka wixa kamrurewletanu wane
wapokinipa. 12 Gi rixanu gi wtseruwanshinikanuta wixnanuko wkagwak-
nawa wannayma wixinri. Gi koxa wumata getletinwa gikta wanna pixka
wixinri, wa pimrine kiglepiranyegirune chinnachinwa. Seyni wanna wan-
nakakluko yantaletkakna ga wa rumata getlekakna gikta pixkakakane. Gi
wa rumata jemna.

Girukta tserpiranawata, Gitsrukaachi rutserpiranawatanu

13 Wixa gi wa myagotu wtserpiranawatya, seyni wanepotuko wa wu-
takikowaka yaglu, wa Goyakalu gitakyaglutyawakwu, wa gixyempotuko
wapokinripa. 14 Gi rixanu gi wa gotsgachinetkawu wma mapkapyapgi
pixka, gi rixanu gixyempotuko wapkapa Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu
Kristopirana. 15 Gi wa myagotu wtserpiranawatya wa pimrine yaprewatinri
chinanu. Seyni wkagwaklu wa gixa galixle tseruwninripatka, gixa yegi
wtseruwnakakiko wutakikowakpotuko, ruxolewninripa wkamrure, 16 gixa
tukasretkaka potu runkakletikolupa Kiglerpotunanu Tokanchi. Gi wa pim-
rine gitakikowaka galpokotkalurutka wutserpiranawatinripa. 17 *Girukta
tserpiranawata, Gitsrukaachi rutserpiranawatanu.* 18 Gi rixanu wa kiglepi-
ranyegiru chinnachriwa, gi wa walenwa kigle getle gixkaluru, seyni wa
Gitsrukaachi chinyegitanru kiglepiranyegiru.

11

Goyakalu giyakatyachri gokowlu

1 Nalukmaklu gixa kashnantakyano ptsotsotaji mshinikanutu nixinri. Ga-
likakni gkashnantakanno. 2 Gi rixanu ngokowyegitgi. Goyakalu giyakaty-
achri gokowlu nixyegitgi. Gi rixanu nupiratyagi satu jeji gnurutjixletgi
sato makloji kpashiro pixka. Kristo nenekangi. 3 Seyni npikyegitgi wa
gyokwitikolupa. Npiklu wa gimnu yokwitanro Gewni ruglenu tokanuya,
waneko pixka gixa gimtuklenshinikanutkomka. Npiklu gma yokwirnuya
ga wa mpashirnuya gimtuuko Kristo giyakatyachri ma yokwirnu ga wa
pashirnu. 4 Gi rixanu satu yineru gegapoklu ginkakletmaklu satu Geso
wixa munkakletanutu, ga wa gyoptotmaklu satu giwekikaluru wa gma
yoptotanutu, ga wa gyoptotmaklu satu kiglerpotunanu tokanchi gma yop-
totanutu, kigle kashnantakle gixmaklu. 5 Gi rixanu nkagwaklu gi wa wanna
potu yokanatkalune giyagolutno gita. 6 Gimka masrugatokanuwnaletkatno,
seyni gi wa masruukotno gimatkalewluya. Seyni psoluyako gipgujewnach-
inwu gixyegiya pejnurukopirana.

Pawlo gi galuka kojwakletna Korintyone

7 ¿Nmukochirewatge wa gitnanuko mturu gitaknawa wa gixa tsrune potu gix-
inripa? Gi rixanu gixa yegi mwenutu nunkakletlu Kiglerpotunanu Tokanchi
Goyakalupirana. 8 Pimrine gapatjetachinkaka nchowgutyana. Wanna nyop-
towenutya wa gixa yegi nkamrurewatinripa. 9 Wa gixa yegi napokinitka wa

nmagatinina, gi satuna nayapretaakaka. Gi rixanu wa wumolene Masetoni giyakatyachine getlu nmagatinri. Psoluyako ngirukotnawa mkojwaakatno nixinripa, ga wa ngirukotinwa. 10 Tyenwa Kristo galikakate gitaya, wa tye ntserpiranawle gi wa Gakayisretatkakaya numaletiko. 11 ¿Klu chinanu? ¿Gi rixanu gi nushinikgige? Goyakalu gimata wa nushinikyagi.

Yokanatkalune gixashatachine

12 Seyni wane nixa, ga wa wane nixanu wa nsustakyaplu ruglepoktapinriyna wa ruglepoktapinri galukachine tserpiranawatinripna wixa pixka gixachine retikolupmakna.

13 Gi rixanu wane gixachinni wa yokanatkalune gixashatachine, gixasha kamruretachine. Kristo yokanatanune pixkalune kogetkogna. 14 Gi wa koglajruni. Gi rixanu Satanasyoko satu Goyakalutowreru pokamlatachri kogetkoga. 15 Giyagni gi wa tsruni wa koglajru wa waletowrerune kogetkogna kamrurewaklerune poyagkakachine. Yoptukyawakapna kamrurna pixkapotuko rixanu.

Pawlo salewnale yokanatkaluru rixinri

16 Wane nchinatnaka, gi satuna kagwakanno mshinikanutu nixinri. Seyni wane gixinipa, mshinikanutu pixka gixa yoptoletanno, ptsotsotaji ntserpiranawatinripa. 17 Wa nchinyawaka gi wa Gitsrukaachi chinyawaka pixka nixa, seyni mshinikanutu pixka, tye gaponshinikanrewluya ntserpiranawatinri. 18 Gi gepika tserpiranawata manchi gixyawaka. Giyagni gita koxa tserpiranawata. 19 Gi rixanu galuka kashnantakletna mshinikanune gi rixanu gixa kanshinikanurungi. 20 Gi rixanu gixa kashnantaklu wa satu wayegretinipgi, ga wa satu nikatinipgi, ga wa satu kashichinipgi, ga wa satu tsru rutakinwa, ga wa satu giylakgojitinipgi. 21 Mkagwakpiiru pixka nchinpiranata, wa wane wixa gigrokletmaka.

Klunerukokta tseruwanshinikanuta satu, gita koxa tseruwanshinikanutlu. Mshinikannuchi pixka nchina. 22 ¿Gewreyonrege? Gewreykoxno gita. ¿Gisrayilitanrege? Gisrayilitkoxno gita. ¿Gawraklopishanrege? Gita koxa Gawraklopisha. 23 ¿Kristo kamrurewyegitachinrege? Seprolu nchina. Pnutno gita. Pnute nixa yaprewlepotuta. Gixa kata wanna pnute nyoshmaaka. Tsrupotu giylaklukaka nixka. Gixo kata gipukchiyegno. 24 Goteyoneya pamyo kata nkochipjetka. Satupje magata gepkoxamkojmole katpotuko giylaklukaka. 25 Mapa kata gagajeya nuylaaka. Pakatapje nsotlujetka. Mapa kata nupkata. Goyechno ga wa gogi tsru wenga nwa. 26 Gixo kata potu yagaplu nixa, rapga yowiknuya, kachowgurune yowiknuya, nomolene yowiknuya, payineko yowiknuya, tsru pokchi yowiknuya, gike mwiyawakanu yowiknuya, tsru wenu yowiknuya, gixashatachine molchine yowiknuya. 27 Tsru kamrurchipotuya, ga wa kyapreruya, ga wa gixo kata kojipgewluya, ga wa nachiya, ga wa gonunnagatewluya, ga wa gixo kata gogajirewluya, ga wa kachikleruya, ga wa magamkaluya. 28 Ga wa pejnuruko pnuteya wa pagognemnunanuka nutakikolu pejnuruneko gapatjetachinkaka ngirukotyapa. 29 ¿Katu gigroka ga wa gi ge nugroka gita? ¿Katu gitspeekaaka, ga wa gita gi ge namewna?

Tamasko rasukya Pawlo

30 Numkata tserpiranawletinipa, nugrokleya ntserpiranawatanu. 31 Goyakalu wa Gitsrukaachi Geso Kristo Giru gimalwugognenatkaluru gimatlu gi wa nayroklewata. 32 Tamasko gajene girukotachri Gareta solaloneyma giruktatlu Tamasko Pokchiya kashichyapno. 33 Pokchi prijere mturu gipgyaptote kojitaya njijrukika. Wannamyoya nasukya.

12

Pawlomane yoglotachri

1 Numkata tserpiranawletini; galikakni gike gaprini. Kaygawlukaka ga
wa gipgujetkalurkaka Gitsrukaachipirana gayanutnaka. 2 Numatlu satu
jeji Kristonu. Pamole gepkoxamkoje walaputkani gishatkapkalurutkani.
Mapa chininri tengogne raniika walekta. Manchi rawinri gi numata ga
wa manchi mwakatu gi numata. Goyakalu gimata. 3 Numatlu tye je-
jikta. Waka kamaneplu waka mamanetupni gi numata. Goyakalu gimatlu.
4 Rushatkapka. Gigletikowaka raniika. Yijnakotlu tokanchi mumkata
chinkotu. Ginanshichkalurni wa yineru koschekyaplu. 5 Tyepiranakta
nutserpiranawatanu, seyni gitnanuko gi nutserpiranatnawa, seyni nma
muchkonkakapjeya nutserpiranatnawa. 6 Giyagni naluka tserpiranawle-
tinipmaka gi wa mshinikanutupno, gi rixanu galikaka nchina. Ga wa
nujretnawa gi wa satuna kagwakyapno wa retyano pnute ga wa jemyano
pnute.
7 Ga wa gipgujetkalurkaka giglenu chinanu nma malixkotinipnawa, wa-
leyma renekno yoglolewatachri nogitya. Walenwa Satanasyotowreru yot-
mutyapno nma malixkotinitipnawa. 8 Wale chinanu mapa kata nagjitlu
Gitsrukaachi gita yegi ruxrikakyaplu. 9 Ga wa Wale wane chinno, “Nu-
mutlewle poyagotyayi, gi rixanu ma muchkonnuchi yegi psolutkani giyak-
lewlu.” Giyagni nugleretlu wa nma muchkonkakaya galikaka ntserpi-
ranawatinri, Kristo giyakle gita yegi rawinripa. 10 Giyagni nugleretlu ma
muchkonnuchkaka, gogimtuklukaka, ga wa magatikalurkaka, ga wa ko-
jwawakchikaka, ga wa salewakchikaka potu Kristo chinanu. Gi rixanu
muchkotu nixini, waneklu kgiyaklewaklerno.

Getkalurkaka yokanatkaluru kamrure

11 Mshinikanututkano. Gixa gerutno. Gi rixanu gixa gimkata chinretma-
kno kiglepiranyegiru. Gi rixanu gi wa wanna potu yokanatkalune giyago-
lutno gita, gike gapri migjemkano. 12 Getkalurkaka yokanatkaluru kamrure
galikakni gixa yegi kamrutika psoluko kashnantakgogneruya: getkalurkaka
ga wa koglajrukaka, ga wa giyaklewlukaka. 13 Gi rixanu ¿kluneru gkaptotya
gixa wa pimrine gapatjetachinkaka pnute? Seyni ¿gi ge tyepjeni gita gi wa
gayapretaakakgi? Gkaspukinno tye mpoyagkaknuchi.

Pawlo giykoyegitlu rushinikanru

14 Nupruka mapa kata chininri gixa yegi nyinripa. Gi wa nayapretaakak-
lewatanu. Gi rixanu gi wa gixanu naluka seyni gixako naluka. Gi rixanu
wa wgenchine gi wa rurunna chinanu rumkata gimretletna, seyni girchine
galikaka gimkata gimretleta wugenenna chinanu. 15 Giyagni nugleretlu
nsaletyaplu wane nixle ga wa gitnanuko saletikolupa gixa giwekinri chi-
nanu. Wa tsru potu gishiniklewlu nixingi ¿ptsotsotajrege nushiniiko? 16 Ga
wa wane rixini, gi wa nyaprewkakgi. Ga wa kgimatkaleru nixini, ¿nyok-
wirege nkashichyagi? 17 ¿Patako satu nyokanyegityagi walerge naalikakyagi?
18 Nagjitlu Tito wa gixa yegi yinripa, ga wa waleyma nyokanatlu wumole.
¿Patako raalixgige Tito? ¿Gi ge walerutu Giwekikaluru gayiya? ¿Gi ge
walerutugapo gaya?

Pawlo yanshinikanyegitna Korinto gajene

19 ¿Muchikawyakawlege gkagwaklu wixnanuko giykoyegitnawa gixyegiya?
Gike, nalukanune; Kristoya nyanumsata ga wa Goyakalu getanu. Pejnuruko
nkamruta gixa tseruwakanshinikanutikolu chinanupa. 20 Gi rixanu nkag-
wakpirata wa wane nyinipa gi wa netangi wa nalukyawakgi, ga wa gita getko

gixa malukyawakanu gixachripno. Gimka waneplu gejnugima, ganxalu, gamewnalu, gimkapnuglu, gektutetlu, gapatlu, galixkotnawlu, yawrolu.
21 Wa napokinpatnaka Noyakalute mturumka gitakanno gixyegiya, ga wa gimka nwamonuwnayegitanna gixolune muchikawa mukochirewatachine menshinikanutkanewa mpowrannuchiya, ga wa gapoklewluya, ga wa mpogijpatnuchi wa wanna kamrutanru.

13

Kmukochirerune giykotka

1 Tyenwa mapa kata chininri gixa yegi nyinripa. Gepi ga wa mapa gipgujtatachinenamaya pejnuruko tokanchi poyegitkalurupni. 2 Xani gepi kata chininri wa gixa yegi nwanatanu, muchinanu nunkakagnaputna wa muchikawa mukochirewatachine, ga wa pejnuruneko pimrine xani pnu nwini nunkakagnaputna wa numepe gapokletinpatnaka, gi wa netashlewatanu. 3 Gi rixanu gixa gijgalu rumatikolu wa gitnamaya yanumsatini Kristo. Wa Wale gi wa muchkotni gixatskalaya, seyni kgiyaklewaklerni gixatskalaya. 4 Gi rixanu koroshishkita rutaaka ma muchkonuya, seyni Goyakalu giyaklewle ruwekya. Gi rixanu wixa koxa muchkonwu Waleya, seyni Waleyma wuwekanu Goyakalu giyakleya gixa chinanu.

Wetjetinwa wixnanuko

5 Getjetinwa gixnanuko gikta kalixaklerungi. Gimata getanshinikanutinwa. ¿Gi ge gimata gixa wa gixa rawinri wa Geso Kristo, galikakmigjengi gma mixinitipa? 6 Ga wa nkagwaklu gixa gimatanru wa wixa gi wa galikakamigjenwu. 7 Goyakalu wagjita wa gike gektutu gkamrutanu gixa, gi wale chinanni wa wixa gipgujewinripa kiglepiranyegirunwu, seyni wa gixa kigleru gkamrutinripa galikakni, ga wa wixa gi wa galikakmigjene pixkalune wixinripa. 8 Gi rixanu gike wumkata kamrureta wa wkamnixyaplu galikakpotunanu tokanchi, seyni galikakpotunanu tokanchi chinanu wkamrurewatya. 9 Gi rixanu wumuwata wa wixa muchkonwu wixini ga wa gixa gichkopa. Wa tye wagjita wa gixa mmagatikane gixinripa. 10 Giyagni pnu nwanatini tyepirankaka nyonata, wa napokinipa gi wa yigleko metkatupno wa Gitsrukaachi gitakyawakno, wa ntseruwakanshinikanutikolupa gixa. Gi wa gnikatikolupa.

Ralipre giykoretna

11 Wanepnute, nomolene, gimuwatanu. Mmagatikanepgi. Gyijnakotanru giykolu. Panshinikanurunepgi. Kigle gwashlepgi. Gixa yegi rawinripa gishiniklewlu ga wa giglewanshinikanrewlu Goyakalute.
12 Galuukakanu kpashiri gamluruya. Pejnuruneko kpashirine galukgi.

Giglenshinikanyeglewlu

13-14 Wa pejnurunekgi gixa yegi rawinripa Gitsrukaachi Geso Kristo gimutlewle, ga wa Goyakalu gishiniklewle, ga wa Giwekikaluru Kpashiri gimatkaklewle.

Kpashiri Pawlo Kirukate Kalatane Chinanu

Galuklewlu

1 Pawlo kirukate, wa yokanatkaluru, gi wa yineya gi koxa yineru chinanu, seyni Geso Kristo chinanu ga wa Goyakalu Girchi chinanu. Goyakalunwa Geso yotunkakjeru gipnachinetskalaya. 2 Ga wa pejnuruneko moletkakachine wa gitaymalune kirukate. Kalasi gajene gapatjetachinkaka chinanupa.

3 Gimutkalunepgi. Giglewanshinikankaakalunepgi Goyakalu Wuru chinanu ga wa Wutsrukate Geso Kristo chinanu. 4 Walenanuko geneknawa wmukochire chinanu, rushatkapyapwu tye mugletgogneya, Goyakalu Wuru gishinikyawaka. 5 Gimalwugognenatkaluru rixgognenatinripa. Wane gixkalurupa.

Maleshlu satu pnuko gixachri Kiglerpotunanu Tokanchi

6 Nuglajita tyeya wa giyampotu wane gixa gixriklekaaka ntomgajeruyegiya, Kristo gimutlewleya ntomgajeru. Pnuko gixachri tokanchi, gi wa Kiglerpotunanu Tokanchiyegitkagi. 7 Walenwa gi wa pnuko gixachri. Seyni wanena pimrine gkojwakjenemka. Wanna galuka kashrijetletlu Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana. 8 Seyni ginnakokta wixako ga wa tengogne giyakatyachriko towrechri ginkaklewyegitinipmakgi satu Kiglerpotunanu Tokanchi wa wixa ginkakletanru pnute, kamakpiratkalurunepni. 9 Wa muchikawa wchinyawaka, ga wa wane nchinatnaka, wa satu ginkaklewyegitinipmakgi satu Kiglerpotunanu Tokanchi wa gyoptotanru pnute, kamakpiratkalurupni.

10 Gi rixanu ¿xanigognenanu yinrege nushinikanuta waka Goyakalu? Waka ¿yinrege naluka giglenshinikanreta? Yinemka nuglenshinikanutini, gi wa Kristo wayegrerupmakno.

Kiglerpotunanu Tokanchi Pawlo ginkakletanru

11 Gi rixanu nunkakgi, nomolene, wa Kiglerpotunanu Tokanchi wa nunkakletanru gita, gi wa yineru gishinikyawakni. 12 Gi rixanu gi wa yineru nyoptotyalu. Gi koxa nunkaaka seyni gipgujetkalurni Geso Kristoya.

13 Gi rixanu gixa jemlu gita gixjenatyawakapirana, wa Goteyone gixjetyawaka nixanatini. Wa tsru potu kojwaklu nixjenatna Goyakalu gapatjetanune. Numtukpotutna. 14 Wa Goteyone gixjetyawaka nkosekya gixo pnute wa gita pixkalune nomolene. Muchkowanshinikanutachripotno nutsrukatenni giykole chinanu.

15 Wa nunronanwakayakawa ntsomitjeru, ga wa rumutlewleya ntomgajeru Goyakalu kigle getle rixlu 16 rekakgityaplu Gituru gitaya, wa nunkakletyaplu Kiglerpotunanu Tokanchi Walepirana payineyegiya. Waneklu gi wa nyayegitlu kamaneru ga wa kagragalu. 17 Gi wa Gerosaleko nkanika wanna yegi wa muchi yokanatkalune gitaya, seyni Garawichijne nya. Nsatoka. Tamasko nyatnaka.

Pawlo salwayegitlu Petro

18 Wanepnute, wa mapa walapu giknoginitka, Gerosale nkanika, Sotlu numatinripa. Pamole pamyogogne wale yegi nwa. 19 Ga wa pimrine yokanatkalune gi neta, seyni Santiyakopje wa Gitsrukaachi gepuru. 20 Wa nyonatanru, Goyakalu getanu, gi nayroklewata.

21 Wanepnute Surisreta nya ga wa Surisisreta. 22 Mumatgojitkotno Gote
gapatjetyachinkaka yegi, wa Kristonune. 23 Jempiranyegishatnona wane
nchinikolu, “Wa muchikawa wkojwakjejenatjeru, xani runkakletlu Kigler-
potunanu Tokanchi galixlewlupirana wa muchinanu rumtukpotunatanru.”
24 Ga wa gita chinanu rumalwutluna Goyakalu.

2

Pawlo ga wa Wirnawisi gapo nshinikanyegitkalune payine yegi yokanatkalune rixinripna

1 Wanepnute, pamole gepkoxamkoje walapu giknoginitka, numepe
Gerosale kanikletatnaka Wirnawisiyma. Naniikoxlu Tito rupxaletyapno.
2 Wa nupgujetikowaka nkanika, wa payine yegi nunkakletanru
Kiglerpotunanu Tokanchi, wanna mkoje nunkaka wa kigle getle gixkalune,
gimka maleshawaka nkamrurewatinri ga wa nkamrurewatinitka.
3 Seyni wa nupxalu Tito, Kriykomkani gi wa sajruka gistaakota wale.
4 Wa moletkakachine sanowashatachine chinanni yoshmaknachinwa
pochkeruneko. Wanna jiglokyegitwu giruktatyapluna wushpakyawaka
Kristo Geso chinanu, wayegretyapmakwuna. 5 Gi wa pshinitsonuji
wuyagolewna wannaya wa wyijnakotyapna, gixa yegi rawgognenatinripa
galikakpotunanu tokanchi wa Kiglerpotunanu Tokanchipirana.
6 Wanna kiglepiranyegirune kagwaakalune, gi pixkalunekokta rixna gike
rixno (Gi wa manewle giglenu chinanu yoptotyaplu yineru wa Goyakalu),
gi rixanu wanna kiglepiranyegirune kagwaakalune gike yognikyanona.
7 Seyni pnuko rixka. Wa retinitkanona gaponshinikanyegitkalurno wa
Kiglerpotunanu Tokanchi nunkakyapna msajruka gistaakotkone, Petroko
pixka runkakna sajruka gistaakotachine. 8 Gi rixanu Goyakalu wa Petroya
kamrurewatyachri wa sajruka gistaakotachinyegiya wa yokanatkaluru rix-
inripa, Waleko gitkoxaya kamrurewatya payine chinanu. 9 Rumatluna wa
gimutlewlu wa nenekikolu. Giyagni wanna Santiyako ga wa Sotlu ga wa
Gwa, wa yoptowaka gajerustsigi pixkalunni kagwakikalune, romyokyegit-
wuna gita ga wa Wirnawisi potuklemyotna, wumatkaakalu chinanu. Wane
rixna, wa payine yegi nyinipa gita, ga wa wanna sajruka gistaakotachine yegi
yinripna. 10 Walepje wa kwamonurune rushinikjixwuna. Jmererunpotwu
wkamrutyaplu waleko.

Gantiyokiya Pawlo ginkakyalu ruklukanuwninriya Petro

11 Wa Sotlu Gantiyokiya yinitka gigojipotuko nsatkaklu gi rixanu ruk-
lukanuwna. 12 Gi rixanu ma mapookanuwana Santiyako yegi giyakatya-
chine, wale payine gimnika. Wa rapokinitkana rixashata. Ruxrikamtatka.
Gi rixanu sajruka gistaakotachine pika. 13 Waleyma koxa rixashatna pim-
rine Goteyone. Wane rixatka Wirnawisiko pupjekaaka wanna gixashle
chinanu.
14 Seyni wa netinitkana gi wa potukyaletkana; gi wa Kiglerpotunanu
Tokanchi galikakate chinyawaka pixka rixna, wane nchinru Sotlu pejnu-
rune getanu, “Wa pixa Goteyokyi wa payineko gixjetyawaka pixka pixini; gi
wanna Goteyone gixjetyawaka pixka pixini, ¿klu chinanu perutna payineko
wa Goteyone gixjetyawaka pixka rixinripna?
15 “Wixni wa Goteyonwu wumumturetanru wixinri, gi wa payine
kmukochirerunwu. 16 Wumatlu wa yineru gi wa muklukanuwnakaakotni
wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrutikolu chinanu, seyni Kristo Geso
galixikolu chinanu muklukanuwnakaakotni. Ga wa wixa galixlu Kristo Geso
wa muklukanuwnakaakonepwu Kristo galixikolu chinanu, gi wa Tokanchi

Yokanatkaluru kamrutikolu chinanu. Giyagni Tokanchi Yokanatkaluru kamrutikolu chinanu gi pamanena muklukanuwnakaakotupni.
17 "Ga wa wixa gijginri muklukanuwnakaakonwu wixinripa Kristoya, ga wa wixako kmukochirerunwu getikolunwu, ¿wale chinanrege mukochri kamrurewatyachri Kristo? Gike rixiniko. 18 Gi rixanu wa nnikatanrukaka nkamrutinitnaka, nekakgitnawa ginanshichkaluru kamrutachrino. 19 Gi rixanu gita Tokanchi Yokanatkaluru chinanu nupnanatka Tokanchi Yokanatkaluruya, Goyakalu chinanu nuwekinripa. Kristoyma koroshishkita nutaaka. 20 Giyagni gi wa gita giwekatka, seyni gita ruwekyatka Kristo. Ga wa xawakni nomaneya nuwekinritka, Goyakalu Wgene galixikolu chinanu nuweka. Walenwa nushinikjeru. Walenanuko geneknawa gita chinanu. 21 Gi wa maleshawaka nixkaklu Goyakalu gimutlewle. Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkaluru chinanupmakni wa poyagkaklewlu, waneklu maleshawakmaka rupnana Kristo."

3

Giwekikaluru galixluya yoptotikolu

1 Kalatane mshinikanungi, ¿katu yokshatgi? Gixaygale getanu rupgujewnakaaka Geso Kristo koroshishkita gitaakaluru. 2 Walepje naluka gimatletyagi: ¿Waka Tokanchi Yokanatkaluru kamrurewle chinanu gyoptotluge Giwekikaluru, waka gyijnakotinri galixluya chinanu? ¿Gi pamshinikanunangige? 3 Wa Giwekikaluru gyinuwakinitka, ga wa xani ¿manchi chinanrege mmagatikanepgige? 4 ¿Wane pejnurge maleshawaakaka nsalewniya gixa wa galikaka maleshawaka rixinipmaka? 5 Giyagni wa Goyakalu wa Giwekikaluru genekpotutyagi ga wa gixa yegi giyaklewlu kamrurewatyachri ¿waka Tokanchi Yokanatkaluru kamrurewlege chinanu waka gyijnakotinri galixluya chinanu?

Galixachine wannanwa Gawraklopishane

6 Waneko pixka rixa Gawra. *Goyakalu ralixa, ga wa wale chinanu rutakyegitka poyagkakachri rixinripa.* 7 Giyagni gixa gimata kalixaklerune wannanwa Gawraklopishane. 8 Wa yonatkaluru tokanchi rumatagnaputika wa galixlu chinanu Goyakalu muklukanuwnakaakone gitakyapna payine. Giyagni Kiglerpotunanu Tokanchi runkakagnaputlu Gawra. Wane china, *"Pixaya giglenshinikanyegitkalunepni pejnuruneko payinemnunanuka."* 9 Giyagni kalixaklerune giglenshinikanutkalunepni wa kalixakleru Gawraymananuko.

Kristo wenutlu wushpakinripa wa Tokanchi Yokanatkaluru kamakpiireyegiya

10 Gi rixanu pejnuruneko Tokanchi Yokanatkaluru kamrureyegirune, wannanwa kamakpiratkalune. Gi rixanu wane chinyongata, *"Kamakpiratkalunni pejnuruneko ginnakokta gi gomkagi kamruretyalu pejnuruko yonatika Tokanchi Yokanatkaluruya."*
11 Giyagni pgujerni wa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu gi pamanena muklukanuwnakaakotupni Goyakalu getanu. Gi rixanu: *Wa poyagkakachri giwekanu ralixleya chinanu.* 12 Ga wa Tokanchi Yokanatkaluru gi wa galixluyni, seyni wa wale kamrutachri ruwekanu waleya chinanu. 13 Kristo wenutlu wushpakinripa wa Tokanchi Yokanatkaluru kamakpiiryegiya. Wixa chinanu kamakpiratkalurni Wale. Gi rixanu wane china yongatyawaka, *"Kamakpiratkalurni girukokta gagmunashkita gixripkaakaluru."*

14 Payineko rapyegitinripa wa Gawra giglenshinikanyegitikolu Geso Kristo
chinanu, wa galixlu chinanu wyoptotyaplu Giwekikaluru gipiratkaluru.

Goyakalu gipiratyalu Gawra

15 Nomolene, yineru gixjetyawakapirana nunkakangi: Wa gipiratkaluru
kirukate gike rixa yinerunupmakni, wa poyegitkalurni pejnurune getanu,
gike giknoktokanutlu. Gike wanepnute yognikinri. 16 Ga wa gipiratkaluru
tokanchi wane china, "Gawranupa ga wa giklopishanupa." Gi wa wane
china, "Wa giklopishanenupa," wa gixolurunenupa pixka, seyni satup-
jenupa pixka, *"Wa giklopishanupa,"* china. Walenwa Kristo. 17 Goyakalu
gipiryegitlu Gawra renekyawakaplu. Wanepnute, ruknoginitka gepkox-
amkoje pacha mapmole walapu, Goyakalu genekna Gisrayiline Tokanchi
Yokanatkaluru. Giyagni tyenwa nchina, wa Goyakalu gipiratanru gi
rumkata giknoktokanreta wa Tokanchi Yokanatkaluru. 18 Gi rixanu wa
Tokanchi Yokanatkaluru chinanupmakni wa yoptotikalurupa, waneklu gi
wa gipiratkaluru tokanchi chinanupmakni. Ga wa Goyakalu wa gipi-
ratkaluru tokanchi chinanu genekashatyalu Gawra.

¿Klu chinanu wa Tokanchi Yokanatkaluru?

19 Giyagni ¿klu chinanu wa Tokanchi Yokanatkaluru? Wa mukochri
chinanu yogniika rapokinpotunanuko giklopisha gipiryegitkaluru.
Towrechineya rutaaka. Kgiykoyeglewaklerumyo rawanata. 20 Ga wa
kgiykoyeglewakleru gi wa satupje chinanni. Seyni wa satupjerutni wa
Goyakalu.
21 ¿Giyagnige wa Tokanchi Yokanatkaluru kamnixlu wa Goyakalu
gipiratanru? Gike rixiniko. Gi rixanu Tokanchi Yokanatkaluru gimkata
giweekaklewatachripmaka, waneklumka poyagkaklewlu galikaka
Tokanchi Yokanatkaluru ruyakatinmaka. 22 Seyni Tokanchi Yonatkaluru
chinanu kmukochrirerunwu pejnurunekwu, wa gipiratkaluru galixachine
renekikolupa Geso Kristo galixikolu chinanu.

Satupjerunetkawu Kristo Gesoya

23 Wa ma mapookanuwa galixlewlu, gi wumkata gishpakleta
kmukochirerune wixinriya wa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu wa
wunkaakoklunpotunanuko galixlewlupirana. 24 Giyagni wyimakjerni
wa Tokanchi Yokanatkaluru, wa Kristo yegi ranikyapwu, muklukanuw-
nakaakone wixikolupa galixlu chinanu. 25 Ga wa rapokinitka galixlewlu, gi
wa yimaklewatachri wyijnakotatka.
26 Gi rixanu pejnurunekgi gixa Goyakalu wgenenetkagi Kristo Geso gal-
ixikolu chinanu. 27 Gi rixanu pejnurunekgi gixa Kristo chinanu katkalungi,
Kristo gmakatnawa. 28 Maleshlu Goteyo, gi wa Kriykoko. Maleshlu
wayegrechri, gi wa gishpakachriko. Maleshlu jeji, gi wa suxoko. Gi rixanu
pejnurunekgi gixa satupjerunetkagi Kristo Gesoya. 29 Ga wa gixa Kristonune
nchininitka, waneklu Gawraklopishanetkagi, wa gipiratkaluru tokanchi
chinyawakpotuko wa yoptotachinepa gixinri.

4

Gi wa wayegrechinetkawu, seyni wgenchinetkawu

1 Xani yoptotachinepapirana nunkakangi. Galukta satu yineru gi-
taakaluru ruru wane gixle yoptotachripa, seyni mturu rixiniwa. Wa mturu
rixinikopshini, satu wayegrechri pixka gixkalurni. Gike rixa pejnuruko
gitsrukatmakni. 2 Mturune girukotachine yijnakota wale ga wa panchi
girukotachine, wa ruru gitakanrugogne rapokinpotunanuko. 3 Waneko

pixka wixanatini. Wa mturune pixka wixini tyegogne gajerkaka wayegre-
tanatwu. 4 Ga wa poyagkakgognepotutinitka, Goyakalu yokanatlu Gituru,
suxo giyakatyachri, Tokanchi Yokanatkaluru yijnakotachritkani, 5 wa kosh-
pakyapna Tokanchi Yokanatkaluru yijnakonatachine, Wale wgenene wu-
takikolupa. 6 Ga wa gi rixanu Goyakalu wgennetkawu, Wale yokanatlu
Giwekikaluru Giturunu waji saplewatinripa, "Gawwa." (Nuru.) 7 Giyagni
gi wa wayegrechritkayi, seyni Goyakalu wgenetkayi. Ga wa Wale wgene
pixinri yoptotachrikoxapyi Goyakalu chinanu.

Wuykotka wma wayegretikotpatnaka Tokanchi Yokanatkaluruya

8 Seyni muchikawa wa Goyakalu gma mumatkanuwa, wayegrechine-
nangi wanna yegi wa goyakalunemigjene rumumturetanruna. 9 Ga
wa xawakni gimatatkalu Goyakalu, ga wa galikakni Goyakalu gimata-
nungi. ¿Gi gixpoko satokleyegitanutnaklu tyegogne gajerkaka? Walenwa
muchkotkaka ga wa magatachrikaka. Wa wale wayegrene galuka gixle-
tatnaka. 10 Gimretpotutlu gogkaka, ga wa ksurkaka, ga wa gipapkokaka,
ga wa walapkaka. 11 Nkagwakpirata gixa chinanu gimka maleshawaka
nyaprewanatinri gixyegiya.

Pawlo chanixna Kalata gajene

12 Nomolene, nagjitgi gita pixka gixanu gi rixanu gixa pixkalutkoxno gita.
Gi satuna gimtukyano. 13 Ga wa gixa gimata wa nugrokmanetinri muchi-
nanu Kiglerpotunanu Tokanchi nunkaklewyegitgi. 14 Wa gyantaletikolu
nomaneya, gi wa geyikyano. Gi wa gagnanutyakoxno. Seyni gyoptotno
satu Goyakalutowreru pixka, Kristo Geso pixka. 15 Giyagni ¿ginakatkalu wa
giglenshinikanyegitikolu? Gi rixanu nupgujtatgi wa gimkatiniplu giygale-
jiko gkoshpakyapmaka genekyapno. 16 Giyagni ¿gkamnixjerutkange gita gi
rixanu tokanchi galikakpotunanu nunkakgi?
17 Wa wanna muchkowanshinikanyegityagi gi kigleru. Seyni raluka
gishyayegletgina gma jiglokinitipa, wa wannako gmuchkowanshinikanye-
gitinripa. 18 Kigleru wa gmuchkowanshinikangognenatinripa wa kigleruya.
Gi wa gixa yegi nwinikopshinipje wane gixanu. 19 Nwugenene, nchinowye-
gitatnakgi wa gixa gaji kamgikolpotunanuko Kristo. 20 Nalukmaklu gixa yegi
nwinripmaka wa xani wa nkashrijetokanutinripa, gi rixanu gi numatan-
shinikanyegitgi.

Yapkaklu Sara ga wa Gakarapiranaya

21 Ginkakanno, gixa Tokanchi Yokanatkaluru galuka yijnakletachingi,
¿gi ge gjemlu Tokanchi Yokanatkaluru? 22 Gi rixanu yonatkalurni wa
Gawra waneylu gepi wgenene. Satu wa wayegrechroya, ga wa satu wa
mwayegretkotoya. 23 Seyni wa wayegrechroya giyakatyachri manchi pixka
gixachri rushpakya. Ga wa mwayegretkoto giyakatyachri gipiratkaluru
tokanchi chinanu rushpakya.
24 Tyekakaktanwa yaglu. Gi rixanu wanna suxonni wa gepi gipiratkaluru
tokanchikaka yaglu. Satni wa Sina Magkate giyakatyachro. Wala wu-
genetna wayegrechinepa. Walanwa Gakara. 25 Ga wa Gakara walanwa
Sina Magkate yaglu. Garawichijne gajeru magka. Wa xawakni Gerosaletka
pixkalutni, twugeneneyma wayegrechroni. 26 Ga wa teno gajeru Gerosale
gishpakachroni, walanwa wunro. 27 Gi rixanu yonatkalurutkani:
Pumuwatanu, migato, wa pixa mwugenetonanyi.
Pupsheka saplewletanu,
pixa wa ma chinyegityi.
Gi rixanu kganururo pnute

gixo wgenro wa gapalushanatachro.
28 Ga wa gixa, nomolene, Gisaaka pixka gixa gipiryegitkalungi wgenchingi.
29 Seyni walegogne pixka wa manchi pixka gixa gishpakletachri kojwaklu
wa Giwekikaluru pixka gixa gishpakletachri, waneko pixka rixa wa xani.
30 Seyni ¿gi china wa tokanchi yonatkaluru? *"Puknokanro wayegrechro ga wa toturuyma. Gi rixanu wa wayegrechro wgene gi wa yoptotachripni wa mwayegretkoto wgeneyma."* 31 Giyagni, nomolene, gi wa wayegrechro wgenenwu, seyni mwayegretkoto wgenenwu.

5

Gishpakyawaka ntunwatanu

1 Giyagni wa gishpaklewluya wa Kristo koshpakyawu, ntunwatanu. Gi gkashichkotnaka wa wayegrechine gixinripa, wa gitjipije ganikachine pixka gixinripa.

Gimutlewlu yegi gitskikyachine

2 Seyni gita Pawlono wane nchingi, wa nsajruka gistaakoklunupa gike rupxakingi Kristo. 3 Numepe gipgujtalyegitatnaklu satkaka yineru wa sajruka gistaakoklunupa, wa wale gimkata kamruretlu pejnuruko Tokanchi Yokanatkaluru. 4 Kristo kaspukachinetkagi ginnakokta wa Tokanchi Yokanatkaluruya muklukanuwnakaakonepmakgi. Gimutlewlu yegi gitskikyana. 5 Ga wa wixa Giwekikaluru chinanu ga wa walixle chinanu wkagwakpotutlu wa poyagkakachine wutaako. 6 Gi rixanu wa Kristoya gike gimkatachrini wa sajruka gistaklewlu, gi wa msajruka gistaaknuchiko, seyni galixlu galikakni wa gishiniklewlu kamrurewatyachri.
7 Kigle gixjenata. ¿Katu gimaletgi wa gma malixyanuplu tokanchi galikakpotunanu? 8 Tye gishinikanutikolu gi wa ntomgajeru ruyakatya.
9 Ptsotsotaji gisekachri psolujpako ruseekaka. 10 Gitsrukaachi naponshinikanyegitgi, gi wa pnuko gyanshinikanutanu. Ga wa gkojwakjeru girukokta rixinri waneyaplu ruklukanuwnayegjixikolupa.
11 Ga wa gita, nomolene, wa nunkakletinmakawalu sajruka gistaklewlu, ¿klu chinanu nkojwaakawa? Gi rixanu wane nixinipmaka koroshishkita gitspekaklewatinriya nkaspukikmaka. 12 Nalukmaklu wa gkojwakanshinikanutjene rustakinwana.

Tokanchi Yokanatkaluru poyagkakikolu walenwa gishiniklewlu

13 Gi rixanu gixa, nomolene, tomgakalungi gishpakikolu chinanu. Seyni wa tyepje, wa Tokanchi Yokanatkaluru gishpakinriya gi wane gixikolupa ruglepoktapinri gimane galukyawaka chinanu. Seyni gishiniklewle chinanu wayegretkaakalunepgi gixkakluko. 14 Gi rixanu pejnuruko Tokanchi Yokanatkaluru patokanchipje poyagkakikolupa. Tyenwa wale: *Pushinikanru pumwastsitanru pixnanuko pixka.* 15 Gi rixanu gixkakluko gashkakakanmaka ga wa gniikakanmaka, xakoka gnikatpotkakapa.

Wa manchi kamrure

16 Giyagni wane nchina, Giwekikaluru gyanini, ga wa manchi getsotanrewle gi wa mpoyagkakanu. 17 Gi rixanu wa manchi getsotanrewata, kamnixyalu Giwekikaluru. Ga wa Giwekikaluru getsotanrewata, kamnixyalu manchi. Gi rixanu manchi ga wa Giwekikaluru kamnixkaka, gixa gma kamrutyanuplu galukanrukaka. 18 Ga wa Giwekikaluru kosekanungi gixini, waneklu gi wa Tokanchi Yokanatkaluryegirungi.

19 Gi rixanu pgujerni manchi kamrurkaka. Walenwa gapoklewlu,
mpowrannuchi, mpogijpatnuchi, 20 yagluchisha yonogyegru, kagonchi-
wlu, kamnixlewlu, yagotkaklu, ganxalewlu, gimtuwakchi, gimkapnuglu,
kotspalanshinikanrewlu, pnuko gixachri ginkaklewlu, 21 sotanugnuchi,
gimru, tsru niklu, ga wa wane pixkalutkaka. Wale nunkakagnaputatnakgi,
wa muchikawa pixka nixa ginkaklegnaputgi, wa kwangixaklerune gi yop-
totanruna Goyakalu pogirewatyawaka.

Wa Giwekikaluru kamrure

22 Ga wa Giwekikaluru kamrure walenwa gishiniklewlu, ga wa gimuwlu,
ga wa giglewanshinikanrewlu, ga wa ma pognanrewlu, ga wa shinikan-
nuchi, ga wa giglewlu, ga wa galixlewlu. 23 Ga wa mayognuchi, ga
wa girukotmanrewlu. Maleshlu tokanchi yokanatkaluru walekaka gi-
jretikolupa. 24 Ga wa Kristo Gesonune koroshishkita rutakmanewletna gi-
mane galuklewlekakaymana ga wa retsotanrewleymana. 25 Wa Giwekikalu-
ruya wuwekini, Giwekikalurkoxaya wyanini.

26 Gi wa wujganru maleshawaka walixkotikolupa. Gi wa wayookakanu. Gi
wa wanxakakini.

6

Gimutjikakanu

1 Nomolene, wa satu yineru gakajipgaka satu mukochriya, gixa
wa Giwekikaluru waneyalungi gigletanru wane gixachri, mayogon-
shinikanurunepgi. Pixnanuko petinwa wa pma yantaletikotupa
pixa. 2 Gimutjikakanu. Wane gixini mpoyagkakanru Kristotokanu
yokanatkaluru.

3 Gi rixanu walenanuko kagwaknachriwa pagixanu rixinri, ga wa gike-
nanni, waleko ginshinikanu yokwitnawa. 4 Giyagni satkaka gitakyagoka
kamruretinwa. Waneklu ralixkotko wa walepje chinanu, gi wa satu chi-
nanni. 5 Gi rixanu satkaka waleko wunnu rutjitanu.

6 Ga wa yimaakalurune pejnurkakako kigleru gapikanna wa tokanchi
yimaklewatachine.

Wa yineru gitakanru wale koxa jirganu

7 Gi wa yokwitkalunepgi. Gi wa gapnokatkalurni Goyakalu. Gi rixanu
wa yineru gitakanru wale koxa jirganu. 8 Giyagni wa gimane chinanu
gitakachri, gimaneya jirganru gamgikowaka. Ga wa Giwekikaluru chinanu
gitakachri, Giwekikaluru chinanu jirganru giweklu gike rixiniko mnikaw-
nakatu. 9 Gi wamanutanu kigleru wkamrutinri. Gi rixanu gipapko wjir-
galewatanu wma mugrokanupa. 10 Giyagni wa ruglepoktapini wchinini,
kigleru wkamrutinna pejnuruneko, ga wa muchinanu gapka galixlewluya
moletkakyachine.

Kristo koroshishkiteya ralixkowata Pawlo

11 Getanru. Tsru yonga potu gitako nomyo nyonatinri.

12 Ginnakokta galuka kigle getikolupa gimaneya, wanna gerutgi wa
nsajruka gistakikolupa. Walepje chinanni wa ma kojwakikonepni Kristo
koroshishkitate chinanu. 13 Gi rixanu gi wannako sajruka gistaakota-
chine kamrutlu Tokanchi Yokanatkaluru. Seyni ralukluna gixa sajruka

gistakikolupmaka, ralixkowatinripmakna gixmaneya. 14 Ga wa gita gike rixiniko nalixkowatanutka, seyni walepje Wutsrukate Geso Kristo koroshishkitateya. Wale koroshishkitate tye psolchijneko koroshishkita gitaakaluru gitanshinikanuya. Ga wa gita Kristo koroshishkitate gitaakalurno tye psolchijneko chinanu. 15 Gi rixanu gike gaprini wa sajruka gistaklewlu. Gi wa msajruka gistaklewluko, seyni gerotu giyakotkaluru galikakni. 16 Ga wa ginnakokta tye nuykolewle kosekyachine, giglewanshinikanutachinepni, ga wa getwamonutkalunepni. Ga wa Goyakalu Gisrayilitene koxa waneko pixka rixa giglewanshinikanutachinepni ga wa getwamonutkalunepni.
17 Xaniyakawa gikena yaprewkakanutkano, gi rixanu nomane nanikyalu Geso gimaxikolkaka.

Giglenshinikanyeglewlu

18 Nomolene, gixaymaplu Wutsrukate Geso Kristo. Wale gimutangi. Wane gixkalurupa.

Kpashiri Pawlo Kirukate Gigwisone Chinanu

Galuklewlu

1 Pawlo kirukate, Kristo Geso yokanatanru Goyakalu gishinikyawaka.
Wa kpashirine chinanu, Kristo Geso galixachine, Gigwiso gajene.
2 Gimutkalunepgi. Giglewanshinikanutachinepgi Goyakalu Wuru chinanu
ga wa Wutsrukate Geso Kristo chinanu.

Giglenshinikanyeglewlu Giwekikaluruya Kristo chinanu

3 Gimalwutkalurni Goyakalu wa Wutsrukate Geso Kristo Giru. Walenwa
giglenshinikanyegitwu psoluko giglenshinikanyeglewlu Giwekikaluruya
tengogneyakawa Kristo chinanu. 4 Wane rixa tsomletwu Wale chinanu
ma kamrutkonuwa tye psolchijneko, wa kpashirine wixinripa ga wa muk-
lukanuwnakanepwu Wale getanu. 5 Muchikawako rushinikagnapyegitwu
gishiniklewluya Wale wgenene wutakikolupa, Walenunepwu Geso Kristo
chinanu. Wane rixa rugleretyawaka wa Wale gishinikanruya. 6 Wane
rixa wugenetyawu, rumalwutikolupa rumutlewle giglenu. Wale chinanu
rumutyawu ralukanru potu Gituru chinanu. 7 Waleya wenutikolutka
wushpakinriya gigraga chinanu. Wkaspukmukochiretika Goyakalu gimut-
lewle ponikowleya. 8 Rumutpotutanwu psoluko gimatkalewluya ga wa
psoluko gimata jemluya. 9 Rumatkakwu giyogimanatkaluru rushinikan-
rupiranaya; rixa gigleretyawaklu rushinikanru Kristo chinanu. 10 Rixa gigle-
pokletyawaklu gogikaka, wa poyagkakgognepotutinpatka, gapatkota Kristo
chinanupni ptowrupotunanuka, tengogne gajerkaka ga wa chiji gajerkaka.
Pamanepje pixka rixanutka. Ga wa Kristo, gijiwu pixka rixanu.
11 Ga wa wixa tsomitkalunwu Kristonune wixinripa. Muchikawako
Goyakalu gitakyawakpotuko tsomitkalunwu. Gi rixpokotko tyekaka Goy-
akalu gitaka rugleretyawaka. 12 Wa wixa chinanu gimalwutkalurupni
Wale goyaknu. Wixni wa muchinanu gapka Kristo kagwakyachinwu.
13 Wale chinanu gixa koxa wa galikakpotunanu tokanchi yijnakotachingi,
wa Kiglerpotunanu Tokanchi gixa gognetkakikoluya, Wale galixachinetk-
agi. Wale chinanu gimaxikoletkalungi Giwekikaluru Kpashiriya gipi-
ratkaluru. 14 Tyenwa Giwekikaluru Kpashiri psojite xani wenekagnaputiko-
lutka, rumatikolupa wa wixanpatka psoluko wa Goyakalu koshpakgognepo-
tunanukwu. Wane rixa gimalwutkalurupni Wale goyaknu.

Pawlo gagjitlu wa Giwekikaluruwaneyapna Gigwisone

15 Giyagni gita koxa wa nyijnakpiranyegitlu wa Gitsrukaachi Geso galix-
inri gixa, ga wa pejnuruneko kpashirine gishinikinri, 16 gi nutuka poyag-
nutleyegitgi. Wa nagjigognetini nushinika gagjigogneyegletgi. 17 Wa Wut-
srukate Geso Kristo Goyakalute, wa goyaknu Giru genekyapgi Giwekikaluru
gimatkaklewatachri ga wa gipgujetkaklewatachri, rumatikolupa Wale.
18 Tye nagjitlu Goyakalu: Wa mpokamlatyegitikolupa psoluko getinripa,
waneko pixka rixangi Goyakalu. Kotpukanru ginshinikanu gimatpo-
tutyaplu psoluko Goyakalu chanixgi gyoptotinripa. Walenwa wkagwakanru
potu, wa royaknu ponikowle. Walenwa kpashirine yoptotanrupa Wa-
leya. 19 Nagjitkoxlu gimatyaplu klunerni wa tsrupotunanu ruyakle wa
wixa chinanupa, wa galixachinwu. Wane rixa kamrurewatyawaka wa
muchkonu ruyakleya. 20 Wale giyakle Kristoya kamrurewatya, wa gip-
nachinetskalaya yotunkakinitkalu ga wa potuklesretate tuplakakinitkalu

tengogneya. 21 Tengajerni. Wa pejnuruneko tsrukakalune pnute, ga wa
tsru gitaakalurkaka pnute, ga wa gichkolkaka pnute, ga wa girukotlewlu
pnute, ga wa pejnuru giwakako koscheekaluru pnute, tsrupotni Wale. Gi wa
tyegogneshlupjeya, seyni koxa wa ginachripa. 22 Ptowrupotunanuko Kristo-
jixipta rapukote rutaka Goyakalu. Reneklu pejnuruneko gapatjetachinjiwu
rixinripa. 23 Wannanwa Kristomane. Walenwa psolpotuyako chiji ga wa
tengogne koxa gike mmagatikatu.

2

Gimutlewluya gognetkaaka

1 Ga wa gixa gipnachine gixanata gektutu gkamrureya ga wa
gmukochireya. 2 Muchikawa tyekaka mukochri gimuyananatini tyegogne
gixjetyawaka pixkapotuko, ga wa tye psolchijne gajeneko gixjetyawaka.
Ga wa kawlerunnipgya gajene gitaakalurune gitsrukate gixjetyawaka
pixka. Walenwa Kamchi wa malixkane kamrurewatyachri xawakni.
3 Wannatskala muchikawa pejnurunekwu wixa koxa gawanata. Wumane
sotanugnu wumwanatini. Wumane galukyawaka wkamrujenata ga wa
wunshinikanu galukyawaka. Wixjetyawakananu wumumturetanruya
chinanu Goyakalu jigekanuwnayegitwu pimrine pixka. 4 Ga wa Goyakalu,
wa getwamonrewlu ponikowatyachri, rushinikwu tsru potu rushiniklewle
chinanu. 5 Giyagni wixa gipnachinwu wixanatini mukochriya, Kristoyma
ruweekakwu. Gimutlewlu chinanu gognetkaakalurungi. 6 Waleyma
yotunkakwu. Waleyma tengogne tuplakakwu Kristo Gesoya. 7 Wane
rixa ginachrigogneshkakapa rekakgityaplu tsrupotunanu rumutlewle
ponikolewle retwamonutkalchinanwu Kristo Gesoya. 8 Gi rixanu
gimutlewluya gognetkaaka galixlewlu chinanu. Tyenwa gi wa gixa
ruyakatya. Goyakalu genekashleni wale. 9 Gi wa kamrurchiyni gi satuna
ma malixkotinitipnawa. 10 Gi rixanu wixni wa Goyakalu kamrure. Kristo
Gesoya giyakotkalurunwu wa kigleru kamrurchikaka wkamrutinripa. Wa
Goyakalu galpokognaputanrutka tyekaka wuyaninripa.

Gipoyikgayegkaaka koroshishkitaya

11 Giyagni gishinkapanru wa muchikawa gixa payine gixanatini gi-
maneya. Msajruka gistaakone chinkalungi wa sajruka gistaakotachineya
wa myochi sajruka gistakikalune manchiya. 12 Wa walegogneklu male-
shayanangi Kristo. Maleka gajene gixanatini Gisrayilineruneyegiya. Wajra
gwanatyalu gipiratkaluru tokanchi. Maleshayanangi gkagwakle. Ga wa
moyakalutenenangi tye psolchijneyako. 13 Ga wa xani Kristo Gesoya wa gixa
wajra gwanatachingi gi gowukatkagi Kristograga chinanu.
14 Gi rixanu Walekni wa wuglewanshinikanrewle. Wa gepinanu satup-
jerutu rixkaka. Wa gepinerunanu satupjerutuneru rixkaka. Muchinanu
wkamnixkaklewle kotspalatyawu prijeru pixka. Ga wa wale gerutlu pri-
jeru, panerupje wixinripatka Gisrayilineyma. 15 Waleko gimaneya nikatlu
Tokanchi Yokanatkaluru wa gitaakalurkaka. Waleya gepiko ruyakotyaplu
satupje gerotu yineru. Kiglenshinikanrewlu rixkaka. 16 Koroshishkitateya
Goyakalu rupoyikgakaka. Wa gepineru pamanepje rixinritkana rupoyik-
gayegkaka. Walaya nikatlu kamnixkaklewlu.
17 Rapoka. Runkakletlu giglewanshinikanrewlupirana gixa yegi wa wajra
gwanatachingi, ga wa runkakletlu giglewanshinikanrewlupirana wanna
yegi koxa gowuka mwakane. 18 Gi rixanu Wale chinanu wixa ga wa pimrine
koxa kigle gapokle wixa Girchi yegi satupje Giwekikaluruya.

19 Giyagni wa xani gi wa maleka gajenetkagi. Gi koxa wajra gajenetkagi, seyni kpashirinenerunetkagi, ga wa Goyakalumolenetkagi. 20 Panchi kamrupjitkaluru pixkalungi. Kristo yokanatanune ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine wannanwa gistsigi pixkalune. Ga wa Kristo Gesoko sotlu yoptowaka gwachri pixkalutu. 21-22 Wale gogo pejnuruko kamrupjitkaluru rupxaakakpotutka. Tseruwna kpashiripji potu rixinripa Gitsrukaachi chinanu. Wale gogo gixa gipxaakaakalungi papjipje gixinripa Goyakalu gwiyawakapa Giwekikaluruya.

3

Goteyoneyma yoptotachinepni payine Kristoya

1 Tye chinanu gita Pawlono, gostutkalurno Kristo Gesonu gixa payingi chinanu.
2 Wa gyijnakpiranyegitiniplu wa gitni geneekalurno nuglepokowakatyaplu Goyakalu gimutlewlepirana gixa chinanupa. 3 Wa gipgujetikoluya numatkaaka wa yogimanatkalurupirana. Wane potuko nixa yonyegletgi, wa muchikawako nyonyegityagi ptsotsotaji tokanchi, 4 wa getyongatiniplu gimata jemanru wa Kristopirana giyogimanatkaluru numatinri. 5 Wa pimri gwashlukakni gi wa rumatpirankaakana wa xani gwachine pixka. Xani Giwekikaluru gipgujewnakaklu wa Kristo yokanatanune kpashirine yegi ga wa tokanu geneklewatachine yegi. 6 Rumatkakanna wa Goteyoneymananuko yoptotachinepna payine wa pamanepje rixinripatkana. Goteyoneymananuko Kristo Geso genekanna Goyakalu gipiratanru Kiglerpotunanu Tokanchiya.

Kamrurewatachri rutaaka Pawlo payine chinanu

7 Tye Kiglerpotunanu Tokanchipirana kamrurewatyachrino nutaaka, wane nixa geneekota Goyakalu gimutlewle genekashatkaluru. Wale giyakle pixka rixa kamrurewleta. 8 Gitni wa pejnuruneko kpashirine pnute mturpotno, tye gimutlewlu neneeka nunkakletyaplu payine yegi wa Kiglerpotunanu Tokanchi Kristo ponikolewle mukshikanshinikanutkotupirana. 9 Ga wa nutaaka nekakgityaplu gi pixka giglepokle rixa wa giyogimanatkaluru wa muchikawgognepotuyakawa yogimanatkaluru Goyakalu yegi. Walenwa ptowrunanuka giyakotachri. 10 Wa xani gapatjetachine chinanu rumatika Goyakalu gimatkalewlepirana, wa pnumnu gixachri rumatkalewle. Tsrukakalune ga wa tsru gitaakalune tengogneya gimatlu gapatjetachine chinanu. 11 Wa muchikawgognepotuyakawa Goyakalu gishinikyawakpotuko, wane rixa kamrureta Wutsrukate Kristo Gesoya. 12 Wale chinanu mpiikanwu. Ga wa Wale chinanu kigle gapokle wixa gaponshinikanutachinwu wa Wale walixle chinanu. 13 Giyagni nagjitgi gi wa gigrokanu wa gixa chinanu nsalewninriya. Walenwa gixa galixkolewle.

Pawlo gagjitlu wa Kristo gishiniklewle rumatinripna Gigwisone

14 Tye chinanu nyoptsojityegitlu Girchi. 15 Wale chinanu panerumnunanuka tengogneya ga wa chijiya giwakatka. 16 Goyakalu nagjita royaknu ponikolewle gixyawaka renekyapgi giyaklewluya. Nagjitlu gajiyako gmuchkotanshinikanutiko wa Giwekikaluru Walenu chinanu, 17 gaji rawinripa Kristo, galixlu chinanu, gishiniklewlu muchkotikalunepgi, ga wa gishiniklewlu poyegitkalunepgi. 18 Pejnuruneko kpashirineymananuko gixa gimkata potu gimatletlu gipsogishiniklewlenanuktalu Kristo gishiniklewle. 19 Wa gimkata gimatletkaluru pnute gimatyaplu Kristo gishiniklewle. Wa psoluko Goyakalunu mmagatikanepgi.

20 Walenwa gixo potu gimkata kamruretachri, ptowruko wagjitanru pnute
ga wa ptowruko wushinikanru pnute rixyawakpotuko giyaklu, wixa kam-
rurewatyachri giyaklu. 21 Gimalwutkalurupni Goyakalu gapatjetachineya
Kristo Geso chinanu pejnuruko gwashlukakayapa rixgognenatyawakapa.
Wane gixkalurupa.

4

Panshinikanrewlu Giwekikaluruya

1 Giyagni gitni, gostutkalurno Gitsrukaachi chinanu, nagjitgi gimuknu
yanre gixanu ntomgikowaka. 2 Psoluyako malixkotnachinepgiwa.
Psoluyako mayogonepgi. Mapognanunepgi gkashnantakyegkakanu
gishiniklewleya. 3 Jmererunpotupgi pagishiniklewlerunepgi gixjegogne-
natinripa Giwekikaluruya. Gostutkalunepgi giglewanshinikanrewluya.
4 Pamanepje wane ga wa satupje Giwekikaluru. Wane gixa tomgaletka
satupje kagwakluya ntomgikolu. 5 Satupjeru Gitsrukaachi. Satupjeru
galixlewlu. Satupjeru katlewlu. 6 Satupjeru Goyakalu pejnuruneko
Giru. Walenwa pejnuruneko chinanu, ga wa pejnuruneko yegi, ga wa
pejnuruneko gitokote.
7 Ga wa rumutwu satkakwu gipejnukta wumkata geneekota Kristo
genekashle. 8 Giyagni wane china:
Teno ya. Koshpakna gixolune kashichkalune.
Genekashlukaka renekna yine.
9 Ga wa wane chininri, “Teno ya Geso,” raluka chinreta wa muchi-
nanu rujrukinritka. Wa chiji ya. 10 Wa gijrukachri Walekni wa teno
yachri, psoltengogneko gogote yachri, pnumnunanuka mmagatikatu rix-
inripa. 11 Waleko genekna pimrine wa yokanatanune rixinripna, ga wa
pimrine Wale tokanu geneklewatachine rixinripna, ga wa pimrine Kiglerpo-
tunanu Tokanchi ginkakletachine rixinripna, ga wa pimrine girukotaprata-
chine gapatjetachine yegi rixinripna, ga wa yimaklewatachine rixinripna.
12 Galpokotkalunepni kpashirine Goyakalu kamrure kamrutikolupa, rapat-
jetanune, wannanwa Kristomane, tseruwakikolupa. 13 Wapkaapotutiniplu
panshinikanurune wixinripa galixluya ga wa Goyakalu Wgene gimatikolu.
Mmagatikatu yineru wixinripa, tsru yineru yaglu gixachinepwu wa Kristo
pixkapotuko, wixinripa.
14 Gi wa mturunpatkawu. Gi wa yawjewjekaakalunpatkawu. Gi wa
pnumnu ganiikalunepwu pejnurkakakonnipgya pixkalutu ginkaklewlu
chinanu, yine gapnokawle chinanu, ksanowashaklerunni yokwireyna,
pupjekaklewatachri yokwirni. 15 Seyni kaluklewaklerunepwu tokanchi
galikakpotunanu wyanumatini. Psoluyako Wale gwachinepwu
wtseruwninripa. Walenwa Jiwchi, Kristo. 16 Kristomaneya psojitkaka
gipxaakakpotutanu. Yoxpaakakatka pejnurkakako yokle gapikanru
chinanu. Wa manchi psojitkaka wa rutakikowaakaka rixa kamrurewletini,
waneklu manchi tseruwna. Waneko pixka wixa. Wa gapatjetachine
satkaka rutakikowaka rixa kamrurewletini gapatjetachine gixolewnanu.
Gishiniklewluya tseruwakinwa.

Gixa gerotewkakiko Kristoya

17 Giyagni tyenwa nchina, ga wa Gitsrukaachi chinanu nupgujtatlu: Gi
wa payine yanre pixka gixa yaletanutka wa wanna gishinikanru gike
gapri migjekakaya. 18 Mapshaganshinikanurunetkani. Pnu gajenni Goy-
akalu giwekleya mumatkalnuchi chinanu waneyna, gi rixanu shikgajirunni.

19 Mumata wamonuwatkanni. Samyoknawana mpogijpatene rixinripna.
Kgetsotanrewakleruneko kamrutyapluna pejnuruko mpowranuchkaka.
20 Seyni gi wa tye pixka gixa gimatatkalu Kristo. 21 Wa galikaka gyij-
nakotinitkalu ga wa Waleya yimaakalune gixinri, wa wane rixini wa ga-
likakpotunanu tokanchi Gesoya. 22 Muchinanu kapokone yine gixanatinri
gimtuukolunenangi nsotanuwnaleya. Giyagni xani gishpakpotutanutka.
Giknokpotutanru wa muchikawa gixjenatyawaka. 23 Ginshinikanu giwek-
inri gerotewkakiko. 24 Gerotu yinerpatkayi giyakotkaluru Goyakalu gix-
jetyawaka poyagkaklewluya ga wa galikakpotunanu gipashirewleya.

Gi gwamontakanru Giwekikaluru Kpashiri

25 Giyagni giknokanru yokwiri. *Pejnurunekgi gixa galikaka nchinjetanru*
gimwastsitanru. Gi rixanu pamanepje psojitkakwu. 26 *Gjigekanuwatinipa gi*
wanepnute gmukochirewatanu. Gi wa gimtuwnachinekgi rumxikini tkachi.
27 Gi wa kaswaji gixyegitanru kamchi gitsrukate.
28 Wa kachowgurunanu, gi wanepnuteko chowguwatanutka. Seyni kam-
rurewpotutanu, waleko gimyoya kigleru kamrutinri, waneya rixinripa pag-
ixanu waneyaplu rapikyaplu magatyachri.
29 Gi satuna tokanchi gektutu gyanumatini, seyni kigleru tokanchi
galuukaluru, tseruwakanshinikanrewatachripa tokanchi, rumutikolupna
yijnakotachine. 30 Gi gwamontakanru Giwekikaluru Kpashiri Goyakalunu.
Waleya gimaxikoletikalungi pagogne chinanupa wa gishpakinri gognepotu-
nanukopa.
31 Pejnuruko muglenshinikannuchi ga wa gimtuwnalu, ga wa jgekanchi,
ga wa saplechkaka, ga wa mupashiregnuchi gkonikolpatka, pejnuruko
gektutuymananuko. 32 Gishinikanuwyegkakanu. Kgetwamonrerunepgi.
Gixkakluko gkaspukyegkakini, wa Goyakalu pixka kaspukmukochiretgi
Kristoya.

5

Gishiniklewle gimuyananu

1 Giyagni Goyakalu yimjetachinepgi rushinikanune wugenene pixka.
2 Gishiniklewle gimuyananu Kristo pixka rushinikwu, ga wa samyoknawa
wixa chinanu genekashlu ga wa giylatkalurupa genekashlu rixinripa Goy-
akalu chinanu, pogamluwatinripa.

Pokamlalu wgenene pixka gixa yanretanutka

3 Ga wa gapoklewlu, ga wa pejnuruko mpowragnuchkaka, ga wa gimkap-
nuglu, gi wa koscheeko gonuka gixyegkakaya. Wa kpashirine gimkata
gixletyawaka gixanu. 4 Maleshpatkalu kapatmenuru, gi wa seprolu
tokanchiko, gi wa gixpiranchikakako. Walenwa gi rumuknuni. Seyni
poyagnutlewlu galikaka. 5 Gi rixanu tye gimatpotuta: Gi satuna kapok-
lewakleru, gi wa mpowratuko, gi wa ksotanugoluko, walenwa yaglusha
kyonogyegikleru, gi satuna wanna yoptotanru Kristo pogirewatyawaka ga
wa Goyakalunu. 6 Gi satuna yokwitangi tokanchi maleshawakaya. Gi rixanu
tyekaka chinanu Goyakalu jigekanuwyegitna malixaklene. 7 Giyagni gi wa
wannayma yoptotachinepgi.
8 Gi rixanu muchikawa gixni wa mapshagalunenangi. Ga wa xani pokam-
lalunetkagi Gitsrukaachi chinanu. Pokamlalu wgenene pixka gixa yanre-
tanutka. 9 Gi rixanu pejnuruyako pokamlalu kamrurni wa giglenchi ga wa
poyagkaklewlu ga wa galikaka potu. 10 Gijganru klunerni wa Gitsrukaachi

gigleretanru. 11 Gi wa pimrineymamnupgi mapshagalu kamrurkaka kamrutachine, gike gapri migje kamrureyna. Seyni galikaka pekakgitanru gektutu rixinri. 12 Gi rixanu kapatmenurni koschekpiranatikolupa wa wanna kamrutanru yogimatkaluru. 13 Ga wa pejnurkakako gektutu gekakgitkaluru pokamlalu chinanu gipgujetkalurni. Gi rixanu pejnuruko gipgujetkalurni pokamlalu. 14 Giyagni wane china:
Puyokanu pixa gimkanatachriyi.
Ga wa pyotunotanu gipnachineyegiya.
Ga wa Kristo pokamlatyegitanyi.

Giwekikaluru gwagajpotutanunepgi

15 Giyagni xakoka. Getjepotutanu gi gixpoko yanretanu gi wa seprolune pixka, seyni kgimatkalerune pixka. 16 Pchipetgognetanru ruglepoktapinrigogne, gi rixanu muglegognetkakni. 17 Giyagni gi wa manshinikanunepgi, seyni Gitsrukaachi gishinikanru gimatachinepgi. 18 Gi wa winga gimetachinepgi. Wa wale runya pachwatjeru. Seyni Giwekikaluru gwagajpotutanunepgi. 19 Giynumsakakanu Goyakalu tokanu shikaleya, ga wa gimalwuru shikaleya, ga wa pimrikaka shikalchiya Giwekikaluruya. Nshikaletanru Gitsrukaachi ga wa gimalwujetanru gajiya. 20 Psolgogneko pejnuruyako mpoyagnutanru Goyakalu Girchi. Wutsrukate Geso Kristo giwakaya mpoyagnutanru.

Giykolu gnurchine chinanu ga wa gnunrochine chinanu

21 Kristo pikikolu chinanu gyijnaakakanu. 22 Gnunrochine yijnakotanna wannako gnuru Gitsrukaachi pixka. 23 Gi rixanu suxojiwni wa gnurchi, Kristo pixka Walenwa gapatjetachinmanjiwu. Walenwa manchi gognetkakachri. 24 Wa gapatjetachine pixka Kristo yijnakotna, waneko pixka rixanna wa gnunrochine yijnakotanna ganurunna psolpotuyako.
25 Ga wa gixa jejine, gishinikanna ganunrone Kristo pixka rushiniklu gapatjetachine. Reneknawa gapatjetachine chinanu. 26 Gnunrochi pixka kpashiro rutakyaplo, powraluya gonu terkikolu tokanchiya. 27 Gapatjetachine rawapyapa Kristo ganunropa pixka. Kagwakpirpotutko. Walenupa tixinripa, mapcholetpotupni, mumtuukotopni, gike pixka tixinripa, kpashiro tixinripa, ga wa gike muklukanutopa. 28 Waneko pixka rixanna gnurchine. Rumkata gishinikletna ganunronna gimannako pixka. Wa gishinikagnunrotachri walenanuko gishiniknawa. 29 Gi rixanu gi pagogneko satu gayegixmanetnawa, seyni girukotmanetnawa. Retwamonmanetnawa Kristo pixka wane rixlu gapatjetachinemane. 30 Gi rixanu Walemanepsojitwu. 31 *Giyagni jeji giknokanna ruru, runro. Rupxaletanrotkani ganunro. Wa gepinanna pamanepje rixanutkana.* 32 Tsrunanni tye giyogimanatkaluru, seyni gita wane china Kristopirana ga wa gapatjetachinepirana. 33 Seyni satkaka gixa gishinikagnunrota, gixnanuko gishinikinwako pixka. Ga wa suxo kagwakpiratanru tganuru.

6

Giykolu girchine chinanu ga wa wgenchine chinanu

1 Wgenchine, gyijnakotanna girune ga wa ginrone Gitsrukaachiya. Gi rixanu tyenwa poyagkaklewluni.
2 Pkagwakpiratanna puru ga wa punro. Tyenwa muchinanu yokanatkaluru gipiryegitkaluru.
3 *Kigle pixinripa, ga wa gogiwekle pixinripa tyechijneya.*

4 Ga wa gixa girchingi, gi wa gimtuwnakakanna gwugenene, seyni
ntseruwakanna Gitsrukaachi tseruwakanshinikanrewleya ga wa ruyko-
leya.

Giykolu gitsrukaachine chinanu ga wa kamrurewyegitjenna chinanu

5 Ga wa gixa wayegrechingi gyijnakotanna gitsrukatene gimaneya mpik-
leyma ga wa gitatleyma. Wanepotuko gixachinepgi gajiya. Kristo yegi
kamrurewatyachine gixanu. 6 Gi wa gwayegretjeru getle chinanu gkam-
rurewatanu, wa yineru gigleretanru kamrutachine gixyawaka. Seyni Kristo
wayegrene pixka gixanu. Ginshinikanuya Goyakalu gishinikanru kam-
rurewatachinepgi. 7 Giglenshinikanrewatachinepgi, gkamrurewatanu Git-
srukaachi chinanu pixka, gi wa yine chinanu. 8 Gimatlu wa girukokta
kigleru wa satkaka kamrutinri, tyeya yoptotanu Gitsrukaachiya, waka
wayegrechriko waka gishpakachriko.
9 Ga wa gixa gitsrukaachine, waneko pixka gixanna gwayegrene. Gi
kawgutanutkana. Gi rixanu gixa gimatlu wa Rutsrukatna ga wa gixanu
tengogneru. Ga wa gi wa manewle giglenu chinanu yoptotyaplu Goyakalu
wa yineru.

Kashri yoptopi Goyakalu giyakatyachri

10 Wanepnute gichkolunepgi Gitsrukaachiya ga wa Wale muchkonu giyak-
leya. 11 Psoluko kashri yostayegipi Goyakalu giyakatyachri gitakinwa.
Gimkata poyentunwale gixletinripa kamchi gitsrukate yokwireya chinanu.
12 Gi rixanu wixa yagotkakinri gi wa kagragaluyma, gi wa kamaneruy-
mako. Seyni tsrukakaluyma, ga wa tsru gitaakaluyma, ga wa tyegogne
mapshagawaka gitsrukateneyma, ga wa kamchineyma tenowaakakaya.
13 Giyagni gkoschekanru pejnuruko kashri ga wa kashri yostayegipi Goy-
akalu giyakatyachrikaka, gimkata poyentunwale gixinripa wa mugletgognepa. Ga wa pejnuruko wane gixinpatka poyentunwale gixinripa.
14 Giyagni poyentunwalepgi. Gishrikapchijitanu galikakpotunanuya. Gis-
tatletanru poyagkaklewluya. 15 Ga wa Kiglerpotunanu Tokanchi gigle-
tanshinikanrewatachri galpokotikolu gyoshmakjixitinwa. 16 Ga wa pejnu-
ruko pnute, gkashichanru yostayegipishpata. Walenwa galixlewlu. Wa-
leya gimkata giwakletinri pejnuruko mugletu kashrekaka yochpiikaluru.
17 Ga wa gyoptotanru yowumatpu. Walenwa gognewatikaluru. Ga
wa Giwekikaluru yoglolewapre gyoptotanu. Walenwa Goyakalu tokanu.
18 Psoluyako gagjigognetanu. Gagjipotutanu. Psolgogneko Giwekikaluruya
gagjigognetini. Waleko gomkagjepotutanu giyokachinepgi. Gagjigogneyeg-
jetanna pejnuruneko kpashirine.
19 Ga wa gita chinanu gagjitanu, nenektokanutikolupa nyanumatinripa,
pgujetanuwaka nunkakletyaplu giyogimanatkaluru wa Kiglerpotunanu
Tokanchipirana. 20 Wale chinanukni gitaakalurno, gostutkalurno nixinri,
pgujetanuwaka nunkakletyaplu, wa numkata ginkaklewletinripa.

Galuklewluya

21 Ga wa gimatpiranyegityapno, Tichiko ginkakangi psoluko gi nixpokota.
Walenwa wumole wushinikanru, ga wa Gitsrukaachi kamrurewyegitachri
poyagkakachri. 22 Wale chinanukni wale nyokanyegitgi, wa gimatpiranye-
gityapwu, ga wa wale gimnanukgajityapgi.
23 Giglewanshinikanutachinepni moletkakachine. Gishiniklewlu
waneyapna ga wa galixlewlu Goyakalu Girchi chinanu ga wa Gitsrukaachi
Geso Kristo chinanu. 24 Gimutkalunepni pejnuruneko Wutsrukate Geso
Kristo gishinikgognenatachine.

Kpashiri Pawlo Kirukate Wilipone Chinanu

Galuklewlu

1 Pawlo ga wa Timotiyo, Kristo Geso wayegrene, kirukate.
Wa pejnuruneko kpashirine chinanu Kristo Gesonune, Wilipo gwachine,
ga wa girukotjenna ga wa wanna yegi kamrurewatyachine.
2 Gimutkalunepgi ga wa giglewanshinikanutachinepgi Goyakalu Wuru
chinanu ga wa Wutsrukate Geso Kristo chinanu.

Pawlo gagjiyegitna Kristonune Wilipo gajene

3 Npoyagnutlu Noyakalute nushinikingi pejnunanuka, 4 psolgogneko pe-
jnuruko nagjigognere pejnurunekgi gixa chinanu, numuwleya nagjiye-
gitgi, 5 wumatkaklewle chinanu Kiglerpotunanu Tokanchiya, muchinan-
gogneyakawa ga wa xanigognenanu. 6 Tyeko naponshinikanyegitlu wa tye,
Goyakalu wa kigleru kamrurchi yinuwakachri gixyegiya, poyagkakpotu-
tanru rapokinpotunanuko Kristo Gesogognepa.
7 Kigleru nixa wa tye nyanshinikanyegityagi pejnurunekgi gixa. Gi rix-
anu naji nushinikgognenatyagi. Ga wa gostutkalurno nixinri, kiglekoxlu
wa gitaymananuko gimutkalungi pejnurunekgi, wa nekakgityapna yine
galikakpotunanu rixinri Kiglerpotunanu Tokanchi, ga wa nuykoyegitinri.
8 Gi rixanu Goyakalni nupgujtatjeru gi nixpoko gogaluklewle nixyagi pejnu-
runekgi gixa Kristo Geso gishiniklewleyma.
9 Ga wa tye nagjitlu Goyaklu wa gixa gishiniklewle gixolewnananumtin-
ripa gimatkalewluya ga wa psoluko gimata getlewluya. 10 Gimata getyaplu
girni wa kiglerpotu. Ga wa mixashatkanepgi, ga wa mchinanuwatkanepgi
Kristogognepa. 11 Wa poyagkakachine kamrure gixo potu waneyapgi Geso
Kristo chinanu, ralixkotikolupa ga wa rumalwutikolupa Goyakalu.

Pawlo gostutkaluru Kristo chinanu

12 Naluklu, nomolene, wa gixa gimatyaplu wa nuknogjerkaka gapyegitno
kosekinripa Kiglerpotunanu Tokanchi. 13 Wane rixatka nostutikolu Kristo
chinanu rupgujetka psolupjiyako tsrupji, ga wa pejnuruneko yegi. 14 Ga wa
gixo potu moletkakachine Gitsrukaachinune gaponshinikanutlu Goyakalu
gita gostutikolu chinanu. Tseruwanshinikanutna runkakletyapatkaluna
Goyakalu tokanu mpiikane.

Pawlo gimuwyegitlu wa Kristo ginkakletpiranatikolu

15 Pimrine galikakni ranxaleyna ga wa yoptopirkakleyna, runkakletluna
Kristopirana. Ga wa pimrine ruglenshinikanrewleyna wane rixa ginkak-
letluna. 16 Wanna nyi rushiniklewleyna runkakletluna, gi rixanu ru-
matna wa gitni gitaakalurno nuykoyegityaplu Kiglerpotunanu Tokanchi.
17 Ga wa pimrine rumkapnugleyna runkakletluna Kristopirana. Wanepo-
tuko mixkane. Wanna gishinika salewnakakletyapno nostutikoluyapa.
18 Giyagni ¿klunerni? Tyepjeni. Pnumnu gixikolmaka, waka gixashluya
waka galikakaya, Kristo ginkakletpiranatikolu. Tye chinanu numuwata ga
wa numuwatanu. 19 Gi rixanu numatlu tyenwa nognewatinri chinanupni
gixa gagjigognere chinanu, ga wa Giwekikaluru Geso Kristonu gapikikolupa
chinanu.

Gita getanu giweklunwa Kristo

20 Nalukyawakpotuko ga wa nkagwakanshinikanutyawakpotuko, wa
gikena nupatewatanu, gi wa popiklerukno wa psolgogneko pixka ga wa

xani koxa. Wane nixa wa Kristo tsru potu rixinripa nomaneya, ga wa
nuwekinriyapa ga wa nupninriyapa. 21 Gi rixanu gita getanu giweklunwa
Kristo, ga wa wupnale walenwa kigleru wukshikinripa. 22 Ga wa nomane
nuwekinriwa tyenwa nkamrure gwinripa. Gi numata giru ntsomitanu.
23 Gi rixanu wa psolpotuyako gepikmaka naluka. Nalukpotutmaklu nupnale
ga wa Kristo yegi nwinripatka gi rixanu walenwa kigleru potu. 24 Seyni
nomane nwinriwa galuukalurpotni gixa chinanu. 25 Ga wa tye napon-
shinikanutinri, numatlu wa gewi nutukinripa. Ga wa pejnurunekgi gixa yegi
nwinripa. Wa gixa kosekinripa galixleya ga wa gimuwatinripa galixleya,
26 ruxolewninripa galixkowle Kristo Gesoya gita chinanu wa nyayegitinit-
nakgi.

Giyagotkakanu galixlewlu chinanu

27 Tyepjeni. Wa gixjetyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana
kgimuka gixinwa, wa netapinipgi waka pnu nwini, gixapirana nyijnakot-
inripa poyentunwale gixinri. Ga wa nyijnakotanu pagiweklepje gix-
inri, ga wa panshinikanurunepgi, gikamrurewkakanu galixlewlu chinanu
Kiglerpotunanu Tokanchiya. 28 Giketsotaji mpiikaako gkamnixjeneya.
Walenwa gamgikolu gimaxikole wanna chinanupa ga wa gixa chinanupa
gognewatikaluru gimaxikole. Ga wa tyenwa Goyakalu giyakatyachri. 29 Gi
rixanu gixa geneeka Kristo chinanupa gi wa Wale galixinripjeni seyni koxa
wa nsalewninripa Wale chinanu. 30 Gixa koxa waneya walerutu yagotkaklu,
wa getyegityano, ga wa xawakni gyijnakyegitno wa waneyno.

2

Kristo mturu rixka; wanepnute tsru potu rutaaka

1 Wane rixa. Waneru gimnanuklu Kristoya, ga wa waneru gishiniklewlu
wa ruglenshinikanyegityagi, ga wa waneru gimatkaklewlu Giwekikalu-
ruya, ga wa waneru shinikanuwlu ga wa getwamonrewlu. 2 Giyagni
mpoyankakanru numuwle, walerutu gyanshinikanutinri, ga wa walerutu
gishiniklewlu waneyalunepgi, ga wa panshinikanurunepgi gixinri. Sat-
upjerutu shinikanchi waneyapgi. 3 Gike gkamrutanu gimkapnugluya.
Gike gkamrutanu maleshawaka galixkotnachinewa gixinripa. Seyni mal-
ixkotnachinewagi gixinri satkaka kagwakanna pimrine wale pnute tsrune.
4 Satkaka gi wa gixanuko getanu, seyni pimrine koxa getanu.
5 Waneyapgi walerutu shinikanchi wa Kristo Geso waneya. 6 Walenwa
Goyakalu gixyawakpotuko rixinri, gi wa rushinika gitakletnawa wa Goy-
akalu pixka rixinripa. 7 Seyni Walenanuko maleru rixnawa. Wayegrechri-
poga yoptotapa. Yineru yaglu rixnawa. 8 Ga wa yineru pixka retikolu,
mturu rixnawa yijnaklewatinri rupnalpotunanukopa, koroshishkita rupn-
inriya. 9 Giyagkoxni Goyakalu tsru potu rutaklu. Ga wa renekgiwakatlu
pejnuruneko giwaka pnute tsru. 10 Wa Geso giwaka yoptsojityegitinripna
pejnuruneko tengogne gajerkaka, ga wa tyechijne gajerkaka, ga wa chiji
gitokote gajerkaka. 11 Ga wa pejnurune gipgujtatanru wa Gitsrukaachi
rixinri Geso Kristo, rumalwutikolupa Goyakalu Girchi.

Gapkapanru gognewatikaluru

12 Giyagni, nushinikanune, wa psolgogneko pixka gixa yijnakletyawaka,
gi wa gixa yegi nwiniko pshinipje, seyni wanepnute xawakni wa namgini,
pikachinepgi ga wa gitatatachinepgi gapkapanru gognewatikaluru. 13 Gi
rixanu Goyakalni wa gixa gitokote kamrurewatyachri galukyawakaplu ga
wa gkamrutyaplu Wale gigleretyawaka.

Katalkaka pixka gixanu tye psolchijneyako

14 Pejnuruko gkamrutanu mkegemgakanepgi ga wa mnutan-
shinikanutkanepgi. 15 Poyagkakpotutachinepgi ga wa powralunepgi. Goy-
akalu wgenenepgi muklukanuwnakanepgi gimuweekakgognenatachine
mpotukane ga wa pupjetachinetskalaya. Wannatskala mpokamlawatya
katalkaka pixka tye psolchijneyako. 16 Giweklupirana gomkagitachinepgi,
nalixkowatinripa Kristogognepa, gi wa maleshawaka nyagotlewatini, gi
wa maleshawaka nyaprewatini. 17 Wane rixa, wa Goyakalu yegi ganikinri
genekashle, ga wa wale gogo rupkaaka winga, waneko pixka nixanu. Gixa
galixle gogo, walenwa gixa genekashle ga wa gipxaklewle gogo, rupkaako
nuwekinri. Waleya numuwata ga wa numumuwatgi. 18 Waneko pixka
gixanu gixa. Gimuwatanu ga wa gimumuwatanno.

Pawlo gimatkakpiranyegitlu Timotiyo

19 Gitsrukaachi Geso chinanu nkagwaka gixa yegi yokanretlu Timotiyo
pshinitsonu, gixapirana numatinripa, kiglenshinikanupno gita koxa. 20 Gi
rixanu gikena waneyno wale pixka gixanshinikanutachri wa girukotyegit-
yapgi galikaka potu. 21 Gi rixanu pimrine pejnuruneko gijgalu wannanuko.
Gi wa Kristo Gesonu rushinikna, Timotiyo pixka. 22 Seyni gixa gimatlu wale
yantaletkalurutkani, wa satu gituru ruruyma pixka rixa gikamrurewletno
Kiglerpotunanu Tokanchiya. 23 Giyagni tye nkagwaka yokanreta wa net-
inwachi gita gikta nixpokotanu. 24 Ga wa Gitsrukaachi naponshinikanuta
gita koxa yayegitangi pshinitsonu.

Gepagrotitopirana

25 Nushiniklu galuukalurni nomole Gepagrotito koxa nyokanyegityapgi.
Walenwa nukamrurewatanru ga wa nusolaltapanru Geso chinanu ga wa
gixa yokanatanru wa nmagatinri nupxakjetjeru. 26 Gi rixanu rogaluk-
lewletgi pejnurunekgi gixa. Kojwakanshinikanuta gi rixanu gixa jem-
piranyegitlu yayixapinritka. 27 Gi rixanu yayixpootapa. Rupnakastsini.
Seyni Goyakalu getwamonutlu, ga wa gi walepjeni seyni gitni koxa. Gi
wa wamonchi wanepnute wamonchi waneyapmakno. 28 Giyagni giyam-
potu nyokanatatkalu wa getyapatnaklu gixa, gimuwatinripa, ga wa nma
wamonuwatinitipa. 29 Giyagni Gitsrukaachi chinanu gyoptotanru psolu
gimuwleyako. Gkagwakpiratanna wale pixkalune. 30 Gi rixanu Kristo
kamrure chinanu rupnakastsini. Kyowikowaka rutaknawa poyagkakyaplu
wa magatinri gixa gipxakyano.

3

Ramgiyno pejnuruko wane nixlu, wa waneyapno Kristo

1 Wanepnute, nomolene, gimuwatanu Gitsrukaachiya. Galikakni gi
nayoklu wa tye numepe yonreyegityatnakgi ga wa wale poyegitgi.

2 Ggirukotinwa wanna kewenyegiya. Ggirukotinwa gektutu kamru-
tachinyegiya. Ggirukotinwa gistakmanetachinyegiya. 3 Gi rixanu wixakni
wa sajruka gistaakotachinwu, wa Goyakalu kamrurewyegitachinwu Gi-
wekikaluruya, wa Kristo Geso galixkowatyachinwu, ga wa manchi mapon-
shinikanutkanwu.

4 Seynimka gita koxa waneya naponshinikanutyaplu nomane. Pim-
rinemka kagwaka gaponshinikanremanetnawa, ga wa gita galikakni.
5 Yokgipgogne chininri, sajruka gistaakalurno. Gisrayiliklopishno. Ga wa

Migaminerno. Gewreypotno Gewreyoneyegiya. Wa Tokanchi Yokanatkalu-
rupiranaya Gwariseyno. 6 Ga wa muchkowanshinikanrewlupiranaya gapat-
jetachine kojwakjetachrinanno. Ga wa Tokanchi Yokanatkaluru poyagkak-
lewlepiranaya, mukluukatunanno.
7 Seyni klunerkakakokta wane nixlepmaka, walenwa gamgikaluru
nushinika Kristo chinanu. 8 Seyni galikakakni nushiniklu psoluko
gamgikaluru rixinri wale chinanu wa kiglerpotunanu rumatikolu Kristo
Geso Nutsrukate. Wale chinanu ramgiyno pejnuruko, ga wa nushiniklu
giknokashatkalurupa rixinri waneyapno nixinripa Kristo. 9 Nushinika
Waleya netikolupa, gi wa gitanuko poyagkaklewle waneyalutupno.
Walenwa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu. Seyni Kristo galixikolu
chinanni, Goyakalu poyagkaklewle waneyalutupno galixlewlu chinanu.
10 Nushinika gimatletyaplu Wale, ga wa Wale yotunre giyakle, ga wa Wale
salewnale. Ga wa Wale gipnale pixkapotuko nixikolupa. 11 Gikta nixpoko
gapkapletanru gipnachinetskalaya yotunru.

Nkosekananumta potukatkaluru napkapinripa

12 Gi wa nyoptotawa. Gi koxa mmagatikatuwano. Seyni nkosekananumta
gikta nushatkapanru, ga wa gishatkapkalurupno Kristo Gesoya.
13 Nomolene, gi nkagwaklu wa nushatkapyatkalu. Seyni satupje nkamruta.
Wa giknogachritka galikaka numuslawatatka, ga wa nmuchkowamta
nyoptotyaplu wa kanashkatachri genekikolupa. 14 Nkosekananumta
potukatkaluru gimaxiklechi napkapinripa, waneyapno kanashkatachri
geneekalurupa. Walenwa Goyakalu chanixle tengogneya Kristo Geso
chinanu.
15 Giyagni pejnuruneko mmagatikane tye yanshinikanutanna. Ga wa
pnuko gyanshinikanutini, tye koxa Goyakalu gipgujetyegitangi. 16 Seyni
wapkapanruyatka wanepotuko wixjetanu.

Wkagwakpotutlu Wognetkakjeru

17 Nomolene, gixa mkoje gyimanno. Getanna wanna wane gixachine
wa wane wixini gixa yimanunwu pixka. 18 Gi rixanu wane rixna pim-
rine wa gixo kata nchinyawakgi ga wa xawakni nchinyawakgi nchiya-
gleyma, wa Kristo koroshishkitate kamnixjene pixka gixa yanretachine.
19 Wanna yoptukyawakapni wa gamgikowaka. Ga wa royakalutnanwa
ginanwakna. Ga wa ralixkowleninwa patmennuna. Wannanwa tyechijne
gajeruko gishinikachine. 20 Gi rixanu wixni wa tengognechijne gajenwu.
Waneya wkagwakpotutyalu Gitsrukaachi Geso Kristo Gognetkaklewatachri.
21 Wale kashrijetanru wumane gimupatewatkaluru Wale goyaknumane
pixka rixinripa. Waneko rixa kamruretyawaka ruyaklelya, wa rumkata
yijnaakaklewatinripa ptowrupotunanuko yijnakotyaplu.

4

Poyentunwalepgi Gitsrukaachi chinanu

1 Giyagni nomolene nushinikanune ga wa nogalukletanune, gixni wa
numuwle ga wa gixni wa nsagyeta. Poyentunwalepgi Gitsrukaachi chinanu,
nushinikanune.

Ruykotkana panshinikanurone rixinripna

2 Nagjitgi Geyotyana ga wa Suntiche panshinikanuronepgi Gitsrukaachi
chinanu. 3 Nagjitkoxyi, nukamrurewatjeru mixashatkatyi, pyoptotyapna
wanna nupxakjerone Kiglerpotunanu Tokanchiya, ga wa Klemente koxa,

ga wa pimrine nukamrurewatanune, wanna wa giweklu kirukate gitakgi-
wakatkalune.

Gimuwgognenatanu Gitsrukaachiya

4 Gimuwgognenatanu Gitsrukaachiya. Numepe wane chinretatnaka,
Gimuwatanu. 5 Pejnuruneko yine yegi rumatikolupa gmayognu.
Gi gowukatkalu Gitsrukaachi. 6 Gikeko gkojwakanshinikanutinwa.
Seyni psoluyako gagjigognereya ga wa gagjireya mpoyagnutlewleyma,
ginkakanru Goyakalu gagjitanrukakaya. 7 Ga wa Goyakalu giglewan-
shinikanrewle pejnuruko shinikanchi pnuterutu gimretgajitangi ga wa
rumretanshinikanutangi Kristo Gesoya.

Tyepirankaka gyanshinikanutanu

8 Wanepnute, nomolene, tyepirankaka gyanshinikanutanu: girkakakokta
galikakni, girkakakokta kagwakpiratkaluru, girkakakokta wanepotuko gix-
achri, girkakakokta powralu, girkakakokta gigleretkaluru, girkakakokta
kiglepiranyegiru, wane chinini wa shinikanrewlu ga wa wane chinini gi-
malwuru, tyepirankaka gyanshinikanutanu. 9 Wa gitaya gasruukakinri, ga
wa gitaya gyoptotanrukaka, ga wa gitaya gyijnakotinrikaka, ga wa gitaya
getinrikaka, tyekaka gkamrutanu. Gixaymaplu giglewanshinikanrewlu
Goyakalute.

Wa nmuchkotjeru chinanu, ptowrunanuka numkata

10 Tsru potu numuwle nixa Gitsrukaachiya wa xanitka rupgujewnatnaka
gishinikyatnakno. Wane gixa gishiniklejetyano, seyni gi giglepoktapana
gixni. 11 Gi wa magatikoluya wane nchina. Gi rixanu nasrugatkalu npoy-
agnutyalu klunerukokta netinri. 12 Numata mturu nixletkotinri, ga wa nu-
matlu nponikowatinri. Pejnurkakayako ga wa psoluyako nasrukikolu, waka
jinanru waka nachlu, waka gixoylu waka magatinriya. 13 Wa nmuchkotjeru
chinanu, ptowrunanuka numkata.

Wilipone genekashlekaka

14 Seyni kigleru gkamruta wa gipxakyawakno nsalewninriya. 15 Gixa
koxa gimatlu, Wilipongi, wa reginkakletkoklunu Kiglerpotunanu Tokanchi,
wa Masetoni nyinitka, gi wa pimrineko gapatjetachinkaka seyni gixapje
gipxakno wa genekikoluya ga wa yoptotikoluya. 16 Gi rixanu wa Tesa-
lonika nwanatini pakatkaka gyokanyegitno wa nmagatinrikaka chinanu.
17 Gi wa nujgalu nenekikolu, seyni, nujgalu gixa kamrure gwinripa, wa
ruxolewninripa gixa genekashle chinanupa. 18 Ga wa pejnuruko waneyno.
Nponikowata. Gepagrotito nyoptotyalu wa gixa yokanatanru. Walenwa
pgamluru potu pixkalutni. Genekashlu galuukalurni, wa Goyakalu gigleretanru.
19 Ga wa Noyakalute genekpotutangi pejnuruko gixa magatinri Wale
ponikowle, royaknu yegi gajeru gixyawakpotuko Kristo Geso chinanu.
20 Goyakalu Wuru gimalwugognenatkalurupa psolgognepotunanukopa.
Wane gixkalurupa.

Galuklewluya ralipretya

21 Galukanna pejnuruneko kpashirine Kristo Gesoya. Wumolene gitay-
malune galukjixgi. 22 Pejnuruneko kpashirine galukjixgi, ga wa Susapji
gajene kpashirine galukjixpotutgi.
23 Pejnurunekgi gixaymaplu Gitsrukaachi Geso Kristo gimutlewle.

Kpashiri Pawlo Kirukate Kolosane Chinanu

Galuklewlu

1 Pawlo, Kristo Geso yokanatanru, Goyakalu gishinikyawaka, ga wa wumole Timotiyo kirukate.

2 Wumolene kpashirine ga wa kalixaklerune Kristoya, Kolosa gajene chinanupa.

Gimutkalunepgi ga wa giglewanshinikankaakalunepgi Goyakalu Wuru chinanu.

Pawlo poyagnutlu Goyakalu

3 Psolgogneko wagjigogneyeegognenatinkakgi, gixa chinanu wpoyagnutlu Goyakalu, Wutsrukate Geso Kristo Giru. 4 Gi rixanu wyijnakpiranyegitgi galixyalu Kristo Geso, ga wa pejnuruneko kpashirine gishinikinri. 5 Wpoyagnutlu gkagwakanru chinanu wa tengogne gimretkaluru gixanupa, wa muchikawa gyijnakpiranatanru galikakpotunanu Kiglerpotunanu Tokanchiya. 6 Tyeni wa gixa yegi gapokachritka tokanchitka. Waneko pixka rixa psolchijnekoyako. Kigleru kamrurchi kamrurewata ga wa tseruwna. Waneko pixka rixa gixyegiya wa geyijnaklepirangognetinyakawlu ga wa gimatpotutinyakawlu Goyakalu gimutlewle galikakni. 7 Wa Gepapra wane gixa ginkakletyawakgi. Wixje wayegrechrini walukanru. Walenwa poyagkakachri ga wa Kristo kamrurewyegitachri wixa chinanu. 8 Wale koxa ginkakwu gishiniklewlepirana Giwekikaluruya.

Pawlo gagjitlu Goyakalu renekyapna rumata jemyapluna Giwekikaluruya

9 Giyagni weyijnaklepiranyegitinitkagi gi wutuka gagjigogneyegletgi. Wagjiyegitgi kgimatkalerunpotupgi Wale gishinikyawakapirana, psoluko gimatkalewleya ga wa gimata jemlewluya. Wagjitlu wa Giwekikaluru gimatkakpotutgi ga wa gimata jemkakangi. 10 Wagjitlu wa Gitsrukaachi gimuknunepgi gixa yanretinripa psoluko rugleretanruya, pejnuruko kigleru kamrurchi gomkagitinripa, ga wa ntseruwninripa Goyakalu gimatikoluya. 11 Wagjitkoxlu gixa muchkotikolupa psoluko giyaklewluyako, rixyawakpotuko royaknu muchkonu, psolpotuyako kashnantakgognenatachinepgi ga wa mapognanunepgi gimuwleymako. 12 Wagjigogneta wa Girchi mpoyagnutinripa. Walenwa gimuklu gixkakjeru kiglerkaka gyoptotinripa wa kpashirineymananuko pokamlawaka gajene. 13 Wale koshpakwu mapshagawaka gitakikalunyegiya, ga wa rushinikanru potu Gituru pogirewatyawaka rutakwu. 14 Wale chinanukni koshpaakalunwu. Kaspukmukochiretkalunwu.

Kristonwa Goyakalu yaglu

15 Kristonwa metkotu Goyakalu yaglu. Walenwa muchinanu wugenetkaluru pejnuruko giyakotkaluru pnute. 16 Gi rixanu Waleya ruyakotika pejnurkakako tengogne gajeru, ga wa chiji gajeru, getkalurkaka ga wa metkotkaka, wa pogirchine, ga wa gitsrukatetikowaakaka, ga wa tsrukakalune, ga wa tsru gitaakalune. Pejnurkakako Waleya giyakotka ga wa Wale chinanupa. 17 Ga wa Walenwa muchikawluru potu pejnurkakako pnute. Ga wa Wale chinanukni wane rixa pejnurkakako. 18 Walenwa manchijiwu; Walenwa gapatjetachinejiwu. Walenwa yinuwakikolu. Walenwa muchinanu gishpakachri gipnachinyegiya, muchinanu rixinripa ptowrupotunanukoya. 19 Gi rixanu Goyakalu gigleretyawaka Kristo

rawinripa psolpotunanuyako. 20 Wane rixa Kristo chinanu rupoyikgayegitlu
Goyakalu pejnurkakako Wale yegi rixinripa. Giglewanshinikanrewlu rixa
koroshishkitategraga chinanu. Wale chinanukni rupoyikgayegitka chiji
gajerkaka ga wa tengogne gajerkaka.

Gipoyikgayeglewlu Kristo gipnale chinanu

21 Ga wa gixa muchinanu maleka gajenenangi. Ginshinikanuya
kamnixlewanatyachingi mugletu gkamrure chinanuya. 22 Wane rixanu
wa gixa gipoyikgayegitka Gesomaneya rupnale chinanu, kpashirinetkagi.
Rupnana ranikyapgi powralunepgi ga wa muklukanuwnakanepgi
Goyakaluyegiya. 23 Wane rixanu wa gixa gomkagi galixlewleta
poyegitkalunepgi ga wa muchkowanshinikanutachinepgi. Gi koxa
gituka kagwakletanru wa psolukopirana gyijnakota Kiglerpotunanu
Tokanchiyegiya. Tye tokanchi ginkakletkalurupa pejnuruko giyakotkaluru
yegi, tengogne rapukote gajeru yegi. Tye tokanchi kamrurewatyachrino
gitni Pawlo.

Kristo gixa gitokote gwachri Walenwa goyaknu kagwakikolu

24 Wa xani numuwata wa nsalewninriya gixa chinanu, ga wa
npoyagkakanru nomaneya magatinriya wa Kristo salewnale gimane
chinanu. Gapatjetachine wannanwa Kristomane. 25 Wane nixa
kamrurewleta gapatjetachine yegi. Girukotjerna Goyakalu gitakyawakno
psoluyako numatkakyapgi Goyakalu tokanupiranaya. 26 Walenwa
giyogimanatkaluru gishyatkalurunanu muchikawgognepotunanuyakawa
ga wa gimuweekakgogneklushkakananniyegiya. Ga wa xawakni
gipgujetkalurutkani kpashiritenyegiya. 27 Wanna kpashirine, panenetskala
gwiyachine, raluka gimatkakleta Goyakalu wa giyogimanatkaluru
ponikolewlepiranaya. Tye kgoyaknuru ponikolewlunwa Kristo, gixa
gitokote gwachri. Walenwa goyaknu kagwakikolu.
28 Wale wunkakleta wixa. Pejnuruneko yine wuykota, ga wa pejnuruneko
yine wunkaka psoluko gimatkalewluya, Goyakalu yegi wanikyapna pejnu-
runeko yine mmagatikane Kristoya. 29 Wale chinanu koxa nyaprewata.
Nmuchkowata, rixa kamruretyawaka gitaya Goyakalu giyakle.

2

Ponikolewlu, wa gimata jemlewlu ga wa gimatkalewlu

1 Gi rixanu naluklu gixa gimatinripa gipsonanru yagotanshinikanru
nixa gixa chinanu ga wa Lawtise gajene chinanu koxa, ga wa gin-
nakokta nma metgojijetjene nomaneya. 2 Nagjitlu Goyakalu wanna
gaji gimnanukikolupa, ga wa wanna gipxaakakinripa rushiniklewleyna.
Nagjitlu wa psoluko gaponshinikanrewlu ponikolewle waneyapna ru-
mata jemyapluna, ga wa rumatpotutyapluna Goyakalu giyogimanatanru
Kristopirana. 3 Kristonshinikanu rawa pejnuruko gimata jemlewlu ga
wa gimatkalewlu yogimatkaluru. Walenwa ponikolewlu gignantaakaluru.
4 Tyenwa nchina, gi satuna ma yokwityanupgi kigleru tokanchiya. 5 Gi
rixanu gimka wanemanepno, seyni wa nonshinikanuya gixyegno numuw-
leyma. Netanatlu giglepoklewle ga wa netanatlu poyeggalixle gixyalu Kristo.
6 Giyagni wane gixa yoptoletlu Gitsrukaachi Geso Kristo, waneko pixka
gixa Waleya yanretanu. 7 Waleya poyegirunepgi. Wale gogo kamru-
tikalunepgi ga wa muchkotgalixletkalunepgi, wane gixa ginkaakotatka. Poy-
agnutachinpotupgi.

Ponikpotlu rixinri giweklu Kristoya

8 Getpotutinwa gi satuna koshripatangi Goyakalu tokanuyegiya, gi-
matlewlu galukalchinangi. Xakoka gi wa gike gapri migje yokwiri gomkagi-
tanu wa yine giykole gixyawaka. Walenwa tyechijne gajerkaka gixyawaka,
gi wa Kristo gixyawaka.
9 Gi rixanu Kristomane rawa psolpotuko Goyakalpoga mmagatikatu. 10 Ga
wa gixni mmagatikangi Waleya. Walenwa pejnuruneko tsrukakalunjiwu
ga wa pejnuruneko tsru gitaakalunjiwu. 11 Kristoya sajruka gistaakolungi
gixa, sajruka gistaklewluya myochi mkamrutikotu. Giyagni Kristoya sajruka
gistakikolchinangi gixa gitspalatyalu gimane gixjetyawaka. 12 Waleyma
kapnatkalungi katlewluya. Katlewlukoxaya Waleyma yotunkaakalungi,
Goyakalu kamrure galixikolu chinanu. Goyakalni Wale yotunkakachri
gipnachinetskalaya.
13 Ga wa gixa gipnanatachingi gmukochireya ga wa gma sajruka gistak-
mannuya, seyni Kristoyma giweekaakalungi. Ga wa kaspukmukochiretgi
pejnuruko gmukochire. 14 Sheyitlu wa myochi yonatikaluru wixapirana
wa tokanchi gitaakaluru wuklukanuwnakakanatjeru. Potuklewakaya kosh-
pakyalu. Koroshishkita ruxpatlu mukochri klawoyma. 15 Pejnurunniko
jijrukanna tsrukakalunni ga wa tsru gitakalunni. Rakaglokna koroshishki-
tateya. Wane gixkalunni rekakgitna pejnuruneko getanu.

Niikaluru ga wa girkaluru

16 Giyagni gi satuna gixpiranatangi niikaluruya, ga wa girkaluruya, ga
wa meyiwlupiranaya ga wa regonotle ksurkakapiranaya, ga wa gapnanu-
tikalurgognekakapiranaya. 17 Tyekakni wa ginachripa mayawlepje, seyni
wa ginachripotupa Walenwa Kristonu. 18 Gi satuna kegekangi raluukalchi-
nanru mturu gitakinwa ga wa towrechine gyonogyegitinripa, ga wa kay-
gawlupirankaka gyoshmakinripa. Tyekaka galukachri walenwa male-
shawaka galixkotnachriwa, gi rixanu yanshinikanyegitlu yinerumane. 19 Ga
wa gi wa Jiwchi yegi rawini. Wa Jiwchiya psolmaneko gapiikaluru ga wa
yoxpaakaakaluru yoklekakaya ga wa gipetskakaya. Tseruwna wa Goyakalu
tseruwnakakleya.

Gike gapri migje wa tyechijne gajerkakaya towutikalungi

20 Wa Kristoyma gipnachine gixini tyechijne gajerkakaya, gi wa tyechijne
giwekanatyachine pixka towutkalunepgi. 21 Gi satuna yineru towutangi,
“Gi gkashichanru. Gi getumganru. Gi wa gkamrukanru.” 22 Tye yokan-
rukaka walenwa yineru ginanshichanrukaka, ga wa yineru ginkakletpi-
ranatanrukaka. Ga wa kashichanrukaka, ga wa getumganrukaka, ga wa
kamrukanrukaka pejnuruko nikawnachripni. 23 Tye yokanrekaka galikaka
kagwaakaluru kgimatkalerune tokanu, gi rixanu yineruko gishiniklu gi
rixpoko yonogyeglewatanu ga wa yineru mturu rixasha gitakletnawa, ga wa
psolmuchkonuko girukotmanetnawa. Tye yokanrukaka gi gipxaklu yineru,
seyni walepje, wa manchi gishinikachri gigleretlu.

3

Teno gajerkaka gijganu

1 Giyagni Kristoyma yotunkaakalune gixini, teno gajerkaka gijganu, Kristo
yegi, Goyakalu potuklesretate tuplatachri. 2 Teno gajerkaka gyanshinikanu-
tanu. Gi wa tyechijne gajeru gyanshinikanutanu. 3 Gi rixanu gipnachinetk-
agi ga wa Goyakalu yogimagiwekletanunetkagi Kristoyma. 4 Wa Kristo
gipgujewninpatka, Walenwa gixa giwekle, waneklupa gixa koxa gipgujew-
nanu Waleyma royaknu yegi.

Giknokanutkalu wa kapokotu yineru gixanatini

5 Giyagni gkamakatanru gimane gajerkaka wa tyechijne gajeruya; gapoklewlu, mpowrannuchi, sotanugnuchi, gektutu galuklewlu, ga wa gimkapnuglu. Walenwa yagluchisha yonogyegitikolu. 6 Wale chinankaka Goyakalu jigekanuwyegitna malixaklene. 7 Tyekaka gixa koxa gimuyananatini muchikawa, wa tyekaka gimwanatini. 8 Ga wa xani giknokanru pejnuruko tyekaka wa gixyegiya: jgekanchi, gimtuwakchi, gektutkaka, mupashiregnuchi, ga wa kapatmenuru tokanchi. 9 Gi wa gyokwikakanu. Giknokanutkalu wa kapokotu yineru gixanatini wa kamrureymananuko. 10 Gerotewatanutka. Walenwa gerotewkaakaluru gimatkalewlu chinanu, giyakotjeru yaglu pixka. 11 Wane galikakni maleshlu Kriyko, gi Goteyoko, gi sajruka gistaklewluko, gi wa msajruka gistaklewluko, gi wa patokanu yanumatyachriko, gi wa Sitya gajeruko, gi wa wayegrechriko, gi wa gishpakachriko. Seyni Kristonwa psolpotuko, ga wa pejnuruneko rawa.

Kpashirinepgi ga wa kaluklewaklerunepgi

12 Giyagni Goyakalu tsomitanune gixinri kpashiringi ga wa gishiniikalungi, kgetwamonrerunepgi, ga wa gishinikanrewluyma getinna pimrine. Ga wa mturu gixlewlu, ga wa mayognuchi, ga wa mapognannuchi waneyapgi. 13 Gkashnantaakakanu ga wa gkaspuukakini waneygi nchininipa wa satu kojwakingi. Gitsrukaachi pixka kaspukyagi gixa, waneko pixka gixanu gixa. 14 Ga wa tyekaka pnute kgishiniklewaklerunpotupgi. Gishiniklewlu chinanu panshinikanurune mmagatikanepgi.

15 Kristo giglewanshinikanrewle gixa gaji girukotlewatyachripni. Tye chinanu koxa tomgakalungi pamanepjerungi. Ga wa poyagnutlewatachinepgi. 16 Kristo tokanu gixa rawanu. Wane ponikowatinripa psoluko gimatkalewluya. Ginkakakanu ga wa giykokakanu Goyakalu tokanu shikaleya, ga wa gimalwuru shikaleya, ga wa pimrikaka shikalchiya Giwekikaluruya. Mpoyagnutinri nshikaletanru Goyakalu gixa gajiya. 17 Ga wa pejnuruko wane gixanru wa ntokanu ga wa gkamrure pejnuruko Gitsrukaachi Geso giwakaya gixanru. Mpoyagnutanru Goyakalu Girchi wale chinanu.

Gerotu giweklu

18 Gnunrochine, gyijnakotanru gganurune wa Gitsrukaachinune gimuknu gixyawaka.

19 Gnurchine, gishinikagnunrotanu. Gi wa gimtuwnayegitanna ganunrone.

20 Wgenchine, gyijnakotanna girune ga wa ginrone psoluyako, gi rixanu tyenwa Gitsrukaachi gigleretanru.

21 Girchine, gi wa gimtuwnakakanna gwugenene, wa ma mernuwatinitipna.

22 Wayegrechine, psoluyako gyijnakotanna gitsrukatene gimaneya. Gi wa gwayegretjeru getle chinanu gkamrurewatanu, wa yineru gigleretanru kamrutachine gixyawaka. Seyni wane potuko gixgajitachinepgi, Gitsrukaachi pikachinepgi. 23 Ga wa pejnuruko gkamrutanru, ponshinikanurunepgi gkamrurewatini, Gitsrukaachi gkamrurewyegitini gixinri. Gi wa yineru gkamrurewyegitini pixka. 24 Gimatlu wa Gitsrukaachiya gyoptotanru gapnutikolupa gixanupa. Gi rixanu Gitsrukaachi Kristo wayegrengi. 25 Gi rixanu mpoyagkaknuchi kamrutachri, mpoyagkaklewle rapnutiko. Gi wa manewlu giglenu chinanu yoptotko yineru.

4

1 Gitsrukaachine, mpoyagkaka getletanna gwayegrene, ga wa wanepotuko
gixa getletanna. Gimata gixa koxa waneya Gitsrukate tengogne.

Gomkagi gagjigogneretanu

2 Gomkaagagjigogneretanu. Giyokanu wale chinanu. Mpoyagnuwjetanu.
3 Wane gixini wixa koxa gagjigogneyegitanu, Goyakalu kotpukgipgyapto-
tyegitanwu wa tokanchi chinanupa wunkakletyaplu giyogimanatkaluru
Kristopirana. Wale chinanukni gostutkalurno. 4 Gagjitanru Goyakalu pgu-
jetanuwaka nixa ginkakletyaplu tokanchi.

Nchipetgognenatanru ruglepoktapinrigogne

5 Gimatkalewleya gyananu maleka gajenyegiya. Gimuprekinwa ruglepok-
tapinrigogne. 6 Ntokanu psolgogneko gimutlewlu tokanchi gyanumgogne-
natini, tuwu morotikaluru pixka, gimatinripa gi gixpoko gimkata gigletanna
satkaka.

Rixje kamrurewatachine Pawlo

7 Pejnuruko gitapirana runkakangi Tichiko. Walenwa wumole
wushinikanru. Kamrurewaklerni poyagkakachrini. Wixje wayegrechrini
Gitsrukaachi chinanu. 8 Wale chinanukni nyokanatlu gixa yegi, wa gixa
gimatpiranyegityapwu ga wa gimnanukgajitkalunepgi. 9 Waleymalu
Gonesimo wumole, galixachri ga wa gishiniikaluru. Gixayegiya
giyakatyachrini. Wanna ginkakangi pejnurukopirana gewi gajeru.
10 Ralukjixgina Garistarcho, wa gitayma gostutkaluru, ga wa Marko wa
Wirnawisi palikleru. Walepirana gyoptotlu yokanrukaka. Wale yayegit-
inipgi, gyoptotanru. 11 Ga wa Geso koxa, wa Poyagkakachri chinkaluru,
galukjixgi. Wannanwa sajruka gistaakotachinemkojeyeginanna. Nyip-
jenwa nukamrurewatjene Goyakalu pogirewatyawaka chinanu. Nyinwa
numnanukjene. 12 Ralukjixgi Gepapra wa gixa yegi giyakatyachri. Walenwa
Kristo Geso wayegreru. Ragjigognereya yagotgognenata gixa chinanu,
poyentunwale gixinripa, mmagatikanepgi ga wa gishinikanutkalunpotupgi
wa psoluko Goyakalu galukyawaka. 13 Gi rixanu nupgujtatlu wa tsru potu
yaprewlu rixyegitgi gixa ga wa Lawtise gajene, ga wa Girapoli gajene.
14 Ralukjixgi Lokasu, kpinrewakleru gishiniikaluru ga wa Ntema koxa.
15 Galukanna wumolene Lawtise gwachine, ga wa Nimga, ga wa topji gap-
atjetyachine.
16 Ga wa gixa yegi tali getyongatkoklunpatka twu kiruka, waneklu wa
Lawtise gapatjetyachine yegi koxa getyongajixanro. Ga wa kiruka Lawtise
gajene koxa chinanu, gixa koxa getyongatanro.
17 Wane nchinanru Garchipo, “Pgirukotpotutanru pkamrure wa Git-
srukaachi putakika, poyagkakyaplu.”

Galuklewluya ralipretya

18 Gitni Pawlo galukgi. Nomyoya nyonatya. Gishinikinno nostutikolutsa.
Gimutikalunepgi.

1 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Tesalonikane Chinanu

Galuklewlu

1 Pawlo ga wa Surwano ga wa Timotiyo kirukate, Tesalonika gapatjetya-
chine chinanupa. Wannanwa Goyakalu Girchinune ga wa Gitsrukaachi Geso
Kristonune.

Pawlo poyagnutlu Tesalonikane galixle

2 Gimutkalunepgi ga wa giglewanshinikankaakalunepgi. Wpoyagnutgog-
nenatlu Goyakalu wa pejnurunekgi gixa chinanu. Wushinikgognenatgi
wa gixa wagjigogneyegigognenatgi. 3 Wa Goyakalu Wuru yegi gi wutuka
gishinklegognenatlu gkamrurewatinri galixle chinanu, ga wa gyaprewatinri
gishiniklewle chinanu, ga wa gkashnantaklewgognenatinri wa Wutsrukate
Geso Kristo gkagwakinri chinanu.
4 Wumatlu, wumolene, wa Goyakalu gishinikanungi, gi rixpoko
tsomitletgi Wale. 5 Wa Kiglerpotunanu Tokanchi wixa ginkakletanru, gi
wa tokanchipjeya rapyegitgi, seyni giyaklukoxaya, ga wa Giwekikaluru
Kpashiriya, ga wa gishinikanutikoluya. Wa gimatyawaka gi pixka
gixachinektawu wa gixyegiya wa gixa chinanu. 6 Ga wa wixa yimachingi
gixatka, ga wa Gitsrukaachi yimachingi gixatka. Tsru salewakchiya
gyoptotyalu tokanchi gimuwleyma Giwekikaluru Kpashiriya. 7 Wane
gixatka pejnuruneko galixachine, yimananunetkagi, Masetoni gajene ga
wa Gakayi gajene. 8 Gixyegiya pogitamtka Gitsrukaachi tokanu gi wa
Masetonipjeni, gi wa Gakayipjeni, seyni pnumnunanuko koxa Goyakalu
galixinripirana gapokatka. Giyagni gi magata pagixanu wunkakletinri
wixa. 9 Gi rixanu wannako ginkakletlu gi pixka gapokle wixyegitgi, ga
wa gi gixpoko kashrijetkota yagluchishyegiya wa Goyakalu yegi gixinripa,
wa giwekachri ga wa galikakpotunanu Goyakalu wayegrene gixinripa,
10 ga wa gkagwakyaplu Gituru tengogne giyakatyachripa, gipnachine
tskala yotunomtyachritka. Walenwa Geso. Wale gishatkapwu jgekanchi
ginachripyegiya.

2

Pawlo gishiniklewle wannaya

1 Gi rixanu gixako gimatlu, nomolene, gi wixpoko gapokleta gixa yegi.
Gi wa maleshawakni. 2 Seyni muchikawa wsalewnanatini Wilipoya ga wa
wyenetka, wa gixa gimatyawaka. Gi wa popiklerunetkawu Goyakalu chi-
nanu wa gixa yegi wunkakletyaplu Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalunu,
tsru yagotluya. 3 Gi rixanu wuykole gi wa pupjerni. Gi wa mpowranuchiya
koxa. Gi wa yokwirkoxni. 4 Seyni wane wixa kigle getle rixwu Goy-
akalu wixa yegi raponshinikanutikolni Kiglerpotunanu Tokanchi. Wane
wixa ginkaklewleta. Gi wa yineru gigleretanru kamrutachine pixka wixa,
seyni Goyakalu gigleretanru. Walenwa wetjegaajetjeru. 5 Gi rixanu gi
pagogneko wtokanuya maleshawaka walixkotlewata wa gixa gimatyawaka.
Gi wuyogimatlu gimkapnuglu. Goyakalu wupgujtatjerni. 6 Gi wujgalu yine
gimalwutyawu, gi wa gixyegiko, gi wa pimrinyegiko. 7 Gixa yegi mayogonwu
wixa. Wumkata gayapretaakaklewletmaka wa Kristo yokanatanunwu
wixinri. Seyni gixa yegi mayogonwu wixa mturune girukotachro pixka
tetwamonutna tmaturene. 8 Giyagni gi rixanu gogaluklewlu potu wixgi,

wumjika gapikletgi gi wa Kiglerpotunanu Tokanchipjeni Goyakalunu, seyni koxa wuwekinriko wapikmakgi, gi rixanu gixni wushinikanungi.

Girchi pixka wugeneneyma

9 Gi rixanu gixa, wumolengi, gishiniklu wyaprewatinri ga wa wsalewninri. Goyechno ga wa gogi wkamrurewata, gi satuna gixa wkojwakinripa, wa wunkaklewyeginatgi Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalunu.
10 Gixa gimkata gipgujtaletwu ga wa Goyakalu koxa gi wixpoko getletgi gixa galixachingi. Wa kgipashiregolunwu, ga wa poyagkakachinwu, ga wa muklukanuwnakanwu wixa gixyegiya. 11 Wa gixa gimatyawaka, wa girchi pixka wugeneneyma waneko pixka wixgi gixa satkakgi. 12 Wumnanukgi ga wa wuykotgi. Ga wa gixa wupgujtayegita, Goyakalu gimuknune gixa yanretinripa. Walenwa tomgagi Wale pogirewatyawaka ga wa royaknu yegi gixinripa.

Tokanchi yoptotinrina wanna

13 Wale chinanu koxa wixa gi gituka poyagnutlegognenatlu Goyakalu gi rixanu wa gixa yoptotinitkalu Goyakalu tokanu wa wixa gyijnakotinriya, gi wa yine tokanu pixka gixa yoptoletlu, seyni Goyakalu tokanu pixka. Wa walenwa galikaka. Walenwa gixa galixachingi kamrurewatyachri. 14 Gi rixanu gixa, wumolene, Gotesreta gajene Goyakalu gapatjetanunkaka Kristo Geso gwachine yimachinetkagi. Gi rixanu wanna salewnale pixkalutu nsalewniya gixa. Wa gixa gimolene chinanu nsalewna, waneko pixka rixna wanna: wa Goteyone chinanu salewnana. 15 Wa wanna Goteyone Gitsrukaachi Gesoko ruylatna, ga wa tokanchi geneklewatachinni koxa ruylatna, ga wa wixa koxa kojwakna. Gi rugletanshinikanutluna Goyakalu, ga wa pejnuruneko yine kamnixna. 16 Rumaleta ginkaklewlejixwuna payinyegiya ma mognetkakikotupna payine. Wane rixa poyagkaklegognenatluna mukochirna. Jgekanchi gapyegitna yoptukyawakpotunanuko.

Gixni wa walixkowle ga wa wumuwle

17 Ga wa wixa, wumolene, gixyegiya wkonika gi gowukshini wumaneya seyni gi wa wajiya, wanepnute tsru walukleyma wmuchkotnawa wetgojtapyapgi. 18 Giyagni pakatkaka waluka yayegletgi, ga wa gitni Pawlono galikaka, ga wa Satanasyo yopnugwu. 19 Gi rixanu ¿girni wa wkagwakanrupa ga wa wumuwlepa, ga wa walixkowle sagyetapa? ¿Gi ge gixapni, Wutsrukate Geso getanu Wale gininipa? 20 Gi rixanu gixni wa walixkowle ga wa wumuwle.

3

Pawlo yanshinikanyegitna gapatjetachine

1 Giyagni gi rixanu gi wumkata gakotanshinikanretatka, kigle getle wixa gitapjemka Gatena giknooko. 2 Ga wa wyokanatlu wumole Timotiyo. Walenwa Goyakalu kamrurewyegitachri Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopiranaya, muchkotanshinikanutyapgi ga wa ruykotyapgi galixleya. 3 Gi satuna kojwakanshinikanutko tye salewakchikakaya. Gi rixanu gixako gimata tye chinanukni wutaaka. 4 Gi rixanu gixa yegi gawanatini, wunkakagnaputatkagi wa waneyapwu salewakchi, xani gwachritka pixka, wa gixa gimatanrutka. 5 Giyagkoxni gita gi nakotanshinikanutinitkalu. Nyokanyegitatkagi numatpiranyegityaplu galixle, gikta xani wa kyantaletlewakleru yantaletatkagi, ga wa maleshawakatkani wyaprewatinri.

Rumnanuuka Pawlo wa Timotiyo jeminitka

6 Ga wa xani gixyegiya runinitka ga wa wixa yegi rapokatka Timotiyo.
Runkakwu galixlewleya ga wa gishiniklewleya. Wa kigle gishinikle gixgog-
nenatwu. Ga wa gogaluklewlu gixwu getyapwu, wixako pixka gogaluk-
lewlu wixgi. 7 Giyagni gixa chinanu gimnanuukalunwu pejnuruko wma-
gatinriya ga wa pejnuruko wsalewninriya, gixa galixle chinanu. 8 Gi rix-
anu wa xani wuweka wixa wa gixa poyentunwale gixini Gitsrukaachiya.
9 Gi rixanu ¿gi wchina poyagnutletanutkalu Goyakalu gixa chinanu, wu-
pekotyaplu psoluko wumuwle gixaya wa wumuwyegityagi Woyakalute
getanu? 10 Goyechno ga wa gogi wagjipotgognenata wetgojityapgi, wpoy-
agkakyaplu gmaga galixletinri.

Tseruwnanu gishiniklewle ga wa ruxolewnanu

11 Waleko Goyakalu Wuru, ga wa Wutsrukate Geso kosekgapotanwu,
gixa yegi wapokinripa. 12 Gitsrukaachi tseruwnakakanru gishiniklewle
ga wa ruxolewnakakanru, gixkakluko gishiniikakpotutinripa ga wa
pejnuruneko koxa gishinikinripotupa, wa wixa gishinikiniko pixkagi.
13 Muchkotanshinikangajityapgi kpashirine gixinri, muklukanuw-
nakanepgi gixinripa Goyakalu Wuru getanu, wa Wutsrukate Geso gininipa
pejnuruneko kpashiriteneymananuko.

4

Tyenwa Goyakalu gishinikanru: kpashirine gixinripa

1 Giyagni wanepnute, nomolene, wagjitgi ga wa wuykotgi Gitsrukaachi
Gesoya, wa wane gixa giykotikowaka wixaya gi gixpoko gimkata yanre-
tanu wa Goyakalu gigleretyawaka, wana gixa yanretanu wa pnute gixa
tseruwnaletinripa. 2 Gi rixanu gimatlu wa yokanrukaka wa wenekyagi wa
Gitsrukaachi Geso chinanu.
3 Gi rixanu tyenwa Goyakalu gishinikanru kpashirine gixinripa,
gitspalatyaplu gapoklewlu. 4 Satkakgi gixa gimata kpashi gnunrowletanu
ga wa kagwakpiratikolu. 5 Gi wa tsru getsotanrewlu galuklewle gixanu,
wa payine pixka Goyakalu mumatkane pixka. 6 Gi wa pnu gixachinepgi,
ga wa gi wa gimkapnuginri gimole. Gi rixanu Gitsrukaachi saletlewata
tyekaka pejnuruko chinanu, wa wchinagnaputyawakgi, ga wa xani gixa yegi
wupgujtapotutyalu. 7 Gi rixanu gi wa mpowrannuchiya tomgagi Goyakalu,
seyni kpashirine gixinripa. 8 Giyagni girukokta giknoklu tye tokanchi, gi
wa yineru ruknoka seyni Goyakalu ruknoka, wa Giwekikaluru Kpashiri
wenekjeru.

Gi rixpoko getletanna pimrine wa Kristonune

9 Seyni wa gishinikmolkaklewlupirana, gi wa gmagatya nyonyegityagi.
Gi rixanu gixako Goyakaluya yimaakalungi gishiniikakinripa. 10 Gi rixanu
wane gixna wa pejnuruneko moletkakachine psolusretako Masetoni gajene.
Seyni wagjitgi wanepnute nomolene, wanepnute gixpotutanu.
11 Ga wa gyagota pochke gixletinripa. Ga wa gixanuko gimuprukanu.
Ga wa wtowutyawakpotukgi gixako gimyoya gkamrurewatini. 12 Kigle geta
yanretikolupa maleka gajene getanu. Gi satuna gkagkwakanshinikanutanu
gmagatinriya chinanu.

Gitsrukaachi gininripa

13 Gi wa waluklu, wumolene, wa gixa ma mumatyanuplu wa gap-
nanutachinepiranaya, gma wamonuwatinitipa pimrine pixka, kagwaklena
waneyna mixkane. 14 Gi rixanu walixiniplu wa Geso gipna ga wa yotunota,

waneko pixka Goyakalu gixa gwapletanna Gesoyma wa Gesoya gapnanu-
tachine. 15 Giyagni wane wchingi Gitsrukaachi tokanuya wa giwekach-
inwu, gitukachinwu Gitsrukaachi gininpotunanuko, wixa gi wa muchinanu
gapka gi wkosekinna gapnanutachine. 16 Gi rixanu waleko Gitsrukaachi,
wa tengogne rujrukini, wa saplechi, ga wa gitowrerune gitsrukateplaji, ga
wa Goyakalu kownegima, rumujrukanu. Kristoya gipnachine muchinanu
yotunotanu. 17 Wanepnute wixa wa giwekachinwu wa gitukachinwu, wan-
naymananuko gwapkalunepwu kyachgapererumko yegi. Wane tengogneya
wyoptotapyaplu Gitsrukaachi. 18 Giyagni wumwagognenatanutkalu Git-
srukaachi. Giyagni gimnanuukakanu tye tokanchiya.

5

Gitsrukaachigognepa

1 Seyni, nomolene, gi gmagatya wa nyonyegityagi gigognepirana ga wa
gipapkopirana. 2 Gi rixanu gixako gimatpotutlu wa Gitsrukaachigognepa
kachowguru goyechno gapokachri pixka rixa ginretanu. 3 Wane chi-
nachinepni, “Kigle gwashlutkani ga wa kiglepokolutkani,” waneklu mk-
agwaakotu nikawakchi gapyegitanna, wa kamshirochinowle pixka. Ma
mayixawninitipna.
4 Seyni gixa, nomolene, mapshagawaka mwakanetkagi, wa
walegognepatka ma kashichyanupgi kachowguru pixkalutu. 5 Gi rixanu
pejnurunekgi gixa pokamlalu gwachinetkagi ga wa gogi gwachinetkagi.
Gi wa goyechno gajenetkagi. Gi wa mapshagawakako gajenetkagi.
6 Giyagni wa xani gi wumkanu pimrine pixka, seyni wuyokanu gonuka.
Kanshinikanurunepwu. 7 Gi rixanu wa gimkachine goyechno rumkanatna.
Ga wa gimetachine goyechno rumetna. 8 Ga wa wixa gogi gajenwu wixinri,
kanshinikanurunepwu. Wustatletanru galixlewlu ga wa gishiniklewlu. Ga
wa yowumatpu wutakinwa. Walenwa gognewatikaluru kagwakikolu. 9 Gi
rixanu Goyakalu gi gitakwu wa jgekanchi chinanu, seyni wumretikolupa
gognewatikaluruya Wutsrukate Geso Kristo chinanu. 10 Wale gipnana
wixa chinanu, waka wuyokinipa waka wapnanutinipa, Waleyma
wuwekinripa. 11 Giyagni giykokakanu ga wa ntseruwakanshinikankakanu
wa gixanatyawaka.

Pawlo giykotna moletkakachine

12 Wagjitgi, wumolene, gimatyapna gixa yegi yaprewatyachine
Gitsrukachiya, wa ggirukotjene Gitsrukaachiya, ga wa giykotjene.
13 Gkagwakpirpotutanna gishiniklewleyma kamrurna chinanu. Kigle
gimwashkaklepgi. 14 Wagjitgi, wumolene, giykotanna mmerene.
Gimnanukanna mmuchkotanshinikanutkane. Gipxakanna gigrokachine.
Ma pognanunepgi pejnuruneko yegi. 15 Getinwa gi satuna gipekotinri
gektutu wa gektutuya, seyni psolgogneko kigleru gomkagi kamrure-
gogneyegkakanu, ga wa pejnuruneko yegi.
16 Psolgogneko gimuwgognenatanu. 17 Gi gituka gagjigognergogne-
natanu. 18 Pejnurkakako mpoyagnutanu. Gi rixanu tyenwa Goyakalu
gimushinikyagi Kristo Gesoya.
19 Gi wa giwakanru Giwekikaluru. 20 Gi wa geyikanru tokanchi
genekikolu. 21 Getjetanru pejnuruko. Kigleru gimretanu. 22 Gitspalatinri
pejnuruko mugletpoga.

Giglewanshinikanrewlu Goyakalute psolpotuyako kpashirine gixkakangi

23 Waleko giglewanshinikanrewlu Goyakalute psolpotuyako
kpashirine gixkakangi. Mmagatikanepgi ga wa muklukanuwnakanepgi
gimretkalunepgi giwekikaluru gixanuya, ga wa ginshinikanuya, ga wa
gimaneya, Wutsrukate Geso Kristo gininpotunanuko. 24 Poyagkakachrinwa
ntomgajeru, ga wa Wale kamrutanru.

Ralipre galuklewleta ga wa ruglenshinikanyegitna

25 Wumolene, gagjigogneyegitanwu. 26 Galukanna pejnuruneko mo-
letkakachine kpashiri gamluruya. 27 Nagjipotutgi Gitsrukaachiya twu
kiruka getyongatanu pejnuruneko moletkakachine yegi.
28 Gimutkalunepgi Wutsrukate Geso Kristo gimutlewleya.

2 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Tesalonikane Chinanu

Galuklewlu

1 Pawlo ga wa Surwano ga wa Timotiyo kirukate, Tesalonika gapatjetya-
chine chinanupa, Goyakalu Wurunune ga wa Wutsrukate Geso Kristonune.
2 Gimutkalunepgi ga wa giglewanshinikankaakalunepgi Goyakalu Girchi
chinanu ga wa Gitsrukaachi Geso Kristo chinanu.

Pawlo gimjika Tesalonika gapatjetyachine chinanu

3 Wumkata poyagnutlegognenatlu Goyakalu psolgogneko gixa chinanu,
wumolene, rixa gimukatyawaka, gi rixanu galixle tseruwnapotunanumta.
Ga wa satkakgi gixa gishiniklewle gixolewnananumta, pejnurunekgi gixkak-
luko gishiniikakinri. 4 Giyagni wixako galixkotpiranyegitgi Goyakalu gap-
atjetanunkakayegiya, gkashnantakgognere chinanu, ga wa galixle chinanu
psoluyako gkojwawninri ga wa nsalewninri wa gakotanrukaka nsalewninri.
5 Walenwa rumatikolu Goyakalu gitakyagoklewle wanepotuko rixinri.
Wale koxa gimatikota Goyakalu pogirewatyawaka gimuknu gixinri. Wale
chinanu nsalewna gixa. 6 Gi rixanu poyagkakachrini Goyakalu sale-
wakchiya rupekotinna wa gixa saletjene. 7 Ga wa gixa saletkalungi gapnanru
rupekotingi wixayma wa rupgujewninipa Gitsrukaachi Geso, tengogne
ruyakatinipa gitowrene gichkoluneyma ga wa xirnachrimeroyma koxa,
8 Wale saletyapna Goyakalu mumatkane, ga wa Kiglerpotunanu Tokanchi
Wutsrukate Gesopirana mjemkane. 9 Wannapni saletkonna gipukchi gike
rixiniko mnikawnakatuya, Gitsrukaachi yegi mwakangognenanupni, ga wa
Wale muchkonu goyaknu yegi mwakangognenanupni. 10 Walegognepa wa
Wale gininipa kpashirine gimalwutanru ga wa pejnuruneko galixachine
giglajyegitanru. Ga wa gixa koxa gimalwutanru gi rixanu gixa galixlu
tokanchi wa gixa yegi wupgujtatinri.
11 Wale chinanukni gixa wagjigogneyeegognenata psolgogneko, wa
Woyakalute tomgiyagi gimuknunepgi, ga wa poyagkakikolupa pejnuruko
kigleru gishiniikaluru ga wa pejnuruko galixlewlu kamrure ruyakleya.
12 Wagjitkoxlu rumalwutikolupa Wutsrukate Geso giwaka gixyegiya, ga wa
pogirewlu geneeko gixa Waleya, rixa gimutlewletyawaka Woyakalute ga wa
Wutsrukate Geso Kristo.

2

Gipgujetkalurupni jeji kmukochireru

1 Wagjitgi, wumolene, Wutsrukate Geso Kristo gininripapirana, ga wa
wapatjetikolupa Waleyegipirana: 2 Gi wa pshinitsonu pnu gyanshinikanu-
tanu. Gi koxa gimyeekaako, gi wa giwekikaluruyako, gi wa tokanchiyako,
gi wa kiruka yonatkaluroyako, wa wixanu pixkamka, wane gixachro wa
gewipgutatkalu Gitsrukaachigogne. 3 Gi satunna yokwitangi gike pixkalu-
tuyako. Gi rixanu ma mapookanuwa Gesogogne, gixolune potu gitspalatinri
Goyakaluyegiya, ga wa gipgujetkalurupni jeji kmukochireru, gamgikowaka
gajeru. Gi rumkata gapokleta walegogne ma muknookanuwa tyekaka. 4 Jeji
kmukochireru kamnixlu pejnuruko goyakalu chinkaluru ga wa pejnuruko
yonogyegitkaluru. Wale pnute tsru rutaknamkawa. Wane rixa wa kpashi-
wakpotugrukoko Goyakalunu tuplata. Walenanuko rekaka gipgutatnawa
Goyakalu rixinrimka.

5 ¿Gi ge gishiniklu wa gixa yegi gawanatiniwa tyekaka nunkakgi? 6 Ga wa
xani gixa gimatlu wa gimaletachri, wa wale chinanu walegogneklupa ma
mupgujewnakanuwa. 7 Gi rixanu xawakni kamrurewanatatkana yokanru
myijnakotkane. Giyogimatkaluru wanna kamrure. Seyni wa gimaletachri
gomkagi gimaletanru, ganikaji konikoklunpotunanukopa. 8 Waneklu gipgu-
jetkalurupni kmukochireru. Gitsrukaachi Geso ginamannipgyaya ruylat-
inri. Rumtukpotutanru rapokle gipgujewnaleyapa. 9 Wane rixa gapokletanu
wa kmukochireru wa Satanasyo gixa kamrurewletyawaka. Psolu giyak-
leyako gixashatachri, ga wa gixashatachri getkalurkakaya, ga wa gixashat-
achri koglajrukakaya rumapokanu. 10 Ga wa psoluko mpoyagkaknuchi yok-
wireya rumapokanu kmukochireru wa gamgachine ma mushinikyapluna
galikakpotunanu tokanchi, ma mognetkakikotpatkana. 11 Giyagni Goy-
akalu yokanyegitna tsru gixachri yokwiri, ralixyapluna weychi, 12 wa ruk-
lukanuwnayegjixikolupna pejnuruneko wa galikakpotunanu tokanchi mal-
ixkane, seyni mpoyagkaknuchi gigleretachine.

Tsomitkalune gognetkaakalunepni

13 Seyni wixa gimkata poyagnutlegognenatlu Goyakalu psolgogneko
gixa chinanu, wumolene. Gixa Gitsrukaachi gishinikanungi. Gi rix-
anu yinuwakyawakaya Goyakalu tsomitgi gognetkaakalunepgi, kpashirine
gixkalunepgi Giwekikaluruya, ga wa galixyaplu galikakpotunanu tokanchi.
14 Tye chinanu koxa tomgakalungi Kiglerpotunanu Tokanchi wunkakletan-
ruya, waneya nchininripa Wutsrukate Geso Kristo pogirewle. 15 Giyagni
wa xani, nomolene, poyentunwalepgi. Ga wa gimretanru giykolkaka
ginkakikolu, waka tokanchiya waka wkirukateya.
16 Waleko Wutsrukate Geso Kristo ga wa Goyakalu Wuru wa wushinikjeru,
ga wa gimnanuklu gike rixiniko mnikawnakatu wenekjeru, ga wa kigle
kagwaklu wenekjeru rumutlewleya, 17 Waleko gimnanukgajitangi ga wa
Waleko poyentunwalkakangi pejnuruko kigleru kamrurchiya ga wa kigleru
tokanchiya.

3

*Pawlo gagjitna gapatjetachine ragjigognetinripna wa koseklewananumt-
inripa Goyakalu tokanu*

1 Wanepnute, nomolene, gagjigogneyegitanwu wa Gitsrukaachi tokanu
teyakawamtinripa, ga wa rumalwutikolupa gixa yegi pixka. 2 Ga wa wkosh-
pakikolupa gimtuklewatachine ga wa muglene yineyegiya. Gi rixanu gi
wa pejnuruneko kalixaklerunni. 3 Seyni poyagkakachrini Gitsrukaachi;
Wale muchkotanshinikanutangi, ga wa girukotingi mugletuya. 4 Gixa chi-
nanu waponshinikanutlu Gitsrukaachi, wa gixa kamrutyalu wtowutyagi,
ga wa gkamrutanru. 5 Ga wa Gitsrukaachi potukatgajitangi Goyakalu
gishiniklewle waneyapgi, ga wa Kristo kashnantakgognewle waneyapgi.

Gijretkalurni wa mmernuchi

6 Giyagni wtowutgi, wumolene, Gitsrukaachi Geso Kristo giwakaya,
gitspalatinri girukokta galixachri mkamrurewatkatu ga wa wuykole pixka
mixkatu wa wixaya giykotikolu. 7 Gi rixanu gixako gimatlu gi gixpoko
gimkata yimletanwu, gi rixanu gixa yegi gi wa pnu wixya. 8 Gi satuna yegi
wnikashatyalu niikaluru. Seyni wyaprewleyma ga wa tsru kamrurchiya,
goyechno gogi wkamrurewata gi satuna gixa wma kojwakinitipa. 9 Gi wma
mutakikotumka chinanni, seyni, wenekyapgi gi gixpoko yimletyawakapwu.

10 Gi rixanu gixa yegi gawanatiniwa, wa tye wtowutyagi, wa satu maluka
kamrurewletkatu gi koxa nikanu.
11 Gi rixanu wyijnakpiranyegitgi wa pimrine pnu gixjeta wa gixyegiya. Gi
kamrurewatna, seyni gixasha kamrurewletachinni. 12 Ga wa wane gixa-
chine wtowuta ga wa wagjitna Gitsrukaachi Geso Kristoya wa pochkeruneko
kamrurewatanna. Wane rixa nikletanruna nikanrupna. 13 Ga wa gixa,
wumolengi, gi gamanutanu kigleru gkamrutinri.
14 Ga wa satu ma yijnakotkanru wtokanu wkirukateya, gimatyegkakanru
wale. Gi wa gipxaletanru patewatinripa.
15 Gi wa gkamnixjeru pixka gixa getletanru, seyni gimole pixka gixa
giykoletanru.

Giglenshinikanyeglewlu

16 Giglewanshinikanrewlu Gitsrukateko genekangi giglewanshinikan-
rewle waneygognenanupgi pejnurpotunanuyako. Pejnurunekgi
gixaymaplu Gitsrukaachi.
17 Nomyoya nyonyegityagi: Nalukgi. Pawlono. Tyenwa numaxikle pe-
jnuroko nkirukatkaka. Wane nixa yonretlu.
18 Gimutkalunepgi pejnurunekgi Wutsrukate Geso Kristoya.

1 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Timotiyo Chinanu

Galuklewlu

1 Tyenwa Pawlo kirukate. Walenwa Kristo Geso yokanatanru, wa
Wognetkakjeru Goyakalu china towutyawaka, ga wa Kristo Geso china
towutyawaka. Kristo chinanu waneywu wkagwakle.

2 Timotiyo chinanupni, noturpotunanni galixluya.

Gimutkalurupyi ga wa getwamonutkalurupyi, ga wa giglewan-
shinikankaakalurupyi Goyakalu Girchiya ga wa Wutsrukate Kristo Gesoya.
Rujretna pnumnu gixachri ginkaklewluya

3 Wane nixa gagjiretyawakyi Gigwiso putukinripa wa Masetoni nyin-
patka gita, ptowutyapna pimrine gi wa pnuko china ginkaklewletinripna.
4 Ga wa ma koschekyanupluna ginkaklushkaka ga wa mnikawnakatu git-
srukaachinni giwaakakapirana. Tye chinankaka waneplu gepomsalkaka.
Gi rupxaklu Goyakalu kamrure galikakpotutanu tokanchiya. 5 Ga ga tye
chinanupni Goyakalu yokanrekaka: wa powrawlu gaschiya wushiniikakan-
ripa ga wa muklukanuwnanshinikanutkanepwu, ga wa kalixaklerune mix-
ashatkanepwu. 6 Pimrine pupjetachinni pnu yiyluna tyekaka. Gike gapri
migje yanumsayegitachinni. 7 Tokanchi Yokanatkaluru yimaklewatachine
raluka gixletnawana. Gi wannako gimata jemlu wa chinanruna. Gi wa
muchkowtokanyegitanrukna rumata jemna wanna.

Klu gaprini Tokanchi Yokanatkaluru

8 Wumatlu wa Tokanchi Yokanatkaluru kiglerni, wa satu koschekini-
plu Tokanchi Yokanatkaluru chinyawakpotuko. 9 Tye wumatini, wa poy-
agkakachri chinanu gi wa rutaaka wa Tokanchi Yokanatkaluru, seyni mpoy-
agkaakane chinanu, ga wa kaalirerune chinanu, ga wa mupashiregolune ga
wa kmukochirerune chinanu, ga wa muglene ga wa gimuterune chinanu,
ga wa kgiylagiruklerune ga wa kgiylaginroklerune chinanu, ga wa yineru
kgiylaklerune chinanu. 10 Ga wa kapoklewaklerune chinanni, ga wa rixje
jejine gapokletachine chinanu, ga wa yineru kgishanpiklerune chinanu, ga
wa kayloklerune chinanu, ga wa Goyakalu kawchinanu chinachine yok-
wireyna, ga wa satu wanepnute rixinri kigleru ginkaklewlu kamnixinri
wane gixachine chinanu. 11 Wane chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi gi-
malwutkaluru Goyakalu goyaknupirana. Tye tokanchi numaponshinikanu-
tika gita. Kmukochirerune pnuterutu.

12 Npoyagnutlu nmuchkotanshinikanutjeru Wutsrukate Kristo Geso.
Gi rixanu poyagkakachri rutakyagokyano. Rutakno kamrure yegi.
13 Muchinanu mupashiregolutno nixanatini, ga wa kojwakaklerunanno,
ga wa kgektutetaklerunanno. Seyni netwamonutka gi rixanu
mumatkatunanno wane nixa nma malixlenuya. 14 Ga wa Wutsrukate
gimutlewle tseruwnapotuta galixlewluyma, ga wa gishiniklewluyma Kristo
Gesoya.

15 Tyenwa potukalu tokanchi ga wa rumuknu psoluyako yoptotikolupa,
wa tyechijne runapa Kristo Geso rognetkakyapna kmukochirerune. Wan-
naya pnuterutno gita. 16 Seyni tye chinanuko netwamonutka, wa pnuterutu

nixanatini, gitaya Geso Kristo gekakgityaplu mmagatikatu mapognanre, yimanru nixinripa Wale galixachinepa, ruwekinripna gike rixiniko mnikawnakatupa. 17 Wa pogirchigognenanu gike rixiniko mnikawnakatu, mupnakatu, metkotu, satupjerutu Goyakalu kagwakpirgognenatkalurupni ga wa gimalwugognenatkalurupni psolgognepotunanukopa. Wane gixkalurupa.

Kigle yagotle

18 Tye yokanru nutakyi, noturu Timotiyo, wa tokanchi geneklewatachri muchinanu wane chinpiranyegityawakyi, tye chinanu kigle yagotle pixa yagotletanu. 19 Kalixaklergognenanupyi. Muklukanuwnanshinikanutkatgognenanupyi. Pimrine gituka muklukanuwnane gixleta, ga wa rujrukpotutna ralixleyna. 20 Wannanwa Gimenyo ga wa Galegantro. Satanasyo yegi nsamyokna rumatkakikolupna wa mupashiregolune ma mixinitipna.

2

Goyakalu galukyawaka wa pejnuruneko yine gognetkaakalunepni

1 Giyagni muchinanu potu gapka nagjirewata, wa gagjigogneyegletwatanu ga wa mpoyagnutlewatanu pejnuruneko yine chinanu; 2 pogirchine chinanu, ga wa pejnuruneko tsrukakalune chinanu, kigle gimwashkaklepwu ga wa pochke gawashatanu, psoluyako kgipashiregolunepwu ga wa kiglepiranyegirunepwu. 3 Tyenwa kigleru ga wa gigleretkaluru Wognetkakjeru Goyakalu getanu. 4 Wale galukyawaka wa pejnuruneko yine gognetkaakalunepni, ga wa pejnuruneko gimtapyaplu galikakpotunanu tokanchi. 5 Gi rixanu waneru satupje Goyakalu, ga wa satupje kgiglepokyeglewakleru Goyakalu ga wa yine ganikajite gwachri. Walenwa yineru Geso Kristo. 6 Walenanuko geneknachriwa pejnuruneko koshpakikolu wenru chinanupa, rupgujtatikolupa gipapkopotuko. 7 Wale chinanukni nutaaka, ginkaklewatachripno ga wa yokanatkalurupno. Galikaka potu nchina. Gi nayloklewata. Payine yimakachrino galixlewluya ga wa galikakpotunanu tokanchiya.

Suxone giykotka

8 Giyagni naluklu wa jejine psolusretako ragjigognetinripna, kpashirinemyo yotukamyotachinepa. Mjigekanunepa ga wa mnutanshinikanutkanepa.

9 Waneko pixka rixanna suxone. Gi wa gektu getkomkalunepni, gimata patewtachronepni, kshinikanuronepni makatinwana. Gi wa kamapjiwutsluyma rugletinwana, gi wa koriymako, gi wa katajirojiymako, gi wa kwenuru mkachriymako, 10 seyni kigleru kamrurchiyma rugletinwana, kyonogyegiklerone gipgujtatnachronewa kgimuka.

11 Pochkeplo tyijnakpotutanu suxo. Psoluyako yijnakotachropni. 12 Gi wa nuchichlo suxo tunkaklewatinripa, gi tsro tutakinwa wa gnurchi pnute. Seyni pochkeplo. 13 Gi rixanu Gata muchinanu kamrutkalurni. Wanepnute Gewa. 14 Ga wa Gata gi wa yokwitkalurni, seyni wa suxo yokwitkalurni pnu tixatka. 15 Ga wa suxo tushpakawgenetini tognetkaako, wa tomkagi galixletini ga wa tomkaa gishiniklewletini, ga wa kpashiro tixini, kanshinikanuro.

3

Gi gipixkalunepni wa girukotlewatachine

1 Tyenwa potukalu tokanchi. Girukokta galuka gapkatletlu girukotlewatachri gitakikolu, kigleru kamrurchi raluka. 2 Giyagni wa girukotlewatachri gimkata muklukanuwnakatu gixleta, satopje suxo gnurupni, wa

mumetkatupni, kshinikanurupni, ksuslagaklerupni, gimata yimaklewat-
achripni. 3 Gi wa kgejnugimaklerupni. Gi wa kjigekanurupni, seyni mayo-
gotupni, myagotkakakletupni. Gi wa sroschi gerupni. 4 Gimata girukotapji-
tachripni. Wugenene yijnakjixachripni. Psoluyako kiglepiranyegirunepni
wugenene. 5 Wa mumata girukotapjitkatu ¿gi rixpoko girukotletanna Goy-
akalu gapatjetanune? 6 Gi wa gerotu jiglokachripni, wa galixkotnachripwa
rixinipmaka, giklukanuwnayegjixikolu ma yinitipa kamchi gitsrukate chi-
nanu. 7 Kigle gipgujtapiranyegitikalurupni maleka gwachineya, ma muk-
lukpiranyegitikotupa, kamchi gitsrukate gitsekletpo ma yinitipa.

Gi gixachinepni Goyakalu kamrurewyegitachine

8 Waneko pixka rixanna kamrurewatachine. Kiglepiranyegirunepni. Gi
wa kashrijtatokanutachinepni. Gi wa gixo winga gishinikachinepni. Gi
wa kgimkapnugaklerunepni. 9 Waneyaplu giyogimanatkaluru galixlewlupi-
rana, powra getanshinikanutnachriwa. 10 Ga wa nyi muchinanu gimata
getanshinikanutkalunepni. Ga wa muklukanuwnakane rixinipna, waneklu
kamrurewatachinepni.
11 Ganunronna waneko pixka rixanna. Kiglepiranyegironepni. Mapatak-
lenepni. Mumetkanepni. Psoluyako poyagkakachronepni.
12 Jeji kamrurewatachri sato suxopje gnurupni. Gimkata girukotawgene-
tachinepni ga wa gipjina. 13 Gi rixanu kigle kamrurewlerune kiglerupiranye-
girunni. Ga wa gi wa popikleruneko rixna wa Kristo Geso galixikoluya.

Giyogimanatkaluru walixlewleya

14 Tyekakapirana nyonawanatini, nkagwaka pshinitsonu yayegletyi.
15 Seyni namginipa, nyonyegityi pumatinripa gi pixka gwale pumkata gixleta
Goyakalupji gajeneyegiya. Wannanwa Goyakalu giwekachri gapatjetanune.
Wannanwa galikakpotunanu tokanchi yoptowaka gwastsigitachri ga
wa yostale. 16 Wupgujtatlu wa tsrupotunanni giyogimanatkaluru
gipashichkalurupirana:
Manewatachri retika Kristo.
Poyagkakachri gekakgitkalurni Giwekikaluruya.
Goyakalutowreruneya retika.
Payine yegi ginkakletikaluru.
Galixkalurni tyechijneya.
Yoptotkalurni goyaknuchygi.

4

Runkakletagnaputlu wa pimrine gitspalatinripa galixlewlu

1 Wa Giwekikaluru wanepotuko chintokanuta, wa gapkatatachri-
gognekakapa, pimrine gitspalatinri galixlewlu. Pupjekaklewatachine
ga wa kamchine yimaklewle jemanna. 2 Gipnanshinikanutachine
pixka rixna, gi rixanu yijnakotna sanowashatachine gayroklewle.
3 Runanshi kashimyokaklewletanna. Rujretlewatna niikalurukakaya,
wa Goyakalu giyakotanrukaka poyagnutlewluyma yoptotikolupa wa
galixachineya ga wa tokanchi galikaka gimatachineya. 4 Gi rixanu
pejnuruko Goyakalu giyakotanrukaka kiglerni. Gi satuna giknookalurupni,
wa poyagnutlewluyma yoptotikolupa. 5 Gi rixanu kpashiri rixka Goyakalu
tokanuya ga wa gagjiruya.

Kigleru kamrurewatachri Kristo Geso kamrure

6 Tyekaka pushiniikakinna moletkakachine, waneklu kigleru kamrure-
watachriyi Kristo Geso kamrure. Ga wa tseruwakanshinikanutkaluryi

pixinri galixlewlu tokanuya ga wa kigleru yimaklewluya. Walepni wa
pomkampotutanru. 7 Ga wa gimuteru ginkaklushkaka ga wa tsrotsolejine
ginkakleshkaka, gi wa pajnakokyegitanru. Pasrukinwa kgipashiregolu pix-
inripa. 8 Gi rixanu wumane gasruklewle psotsotaji rupxaklewata. Ga wa
gipashiregnuchi psoluyako rupxaklewatya. Gi rixanu gipashiregnuchi gipi-
ratika tyegogne giwekle chinanu ga wa ginachripa giweklu koxa chinanu.
9 Tyenwa potukalu tokanchi ga wa rumuknu psoluyako yoptotikolupa.
10 Gi rixanu tye chinanukni wyaprewata ga wa wyagotlewata, gi rix-
anu wkagwakyalu Goyakalu giwekachri. Walenwa pejnuruneko yine
Gognetkakachri, ga wa galixachine galikakni.

Galixachine yimanrupni Timotiyo

11 Tyekaka puykolewjetini ga wa tyekakapirana punkaklewjetini. 12 Gi
satuna geyikanru pmaklutinri. Seyni galixachine yimanrupyi tokanchiya,
ga wa gixjetikowakaya, ga wa gishiniklewluya, ga wa galixlewluya, ga
wa powranuya. 13 Nma mapookanukopshini, pkamrurewpotutanu: pety-
ongayegitanna, ga wa puykolewatanu, ga wa punkaklewatanu. 14 Gi
petashatanru genekashatkaluru pixa gwachri, wa penekikolu tokanchi
geneklewatachri wane chinreya, wa tsrune gitakamyoyegitinyi.
15 Pgirukotpotutanru tyekaka. Wane pixjetanu, wa pejnuruneko yegi
rupgujewninripa pkosekinri. 16 Pgirukotinwa pixnanuko ga wa punkak-
lewleya. Pomkagitanru. Gi rixanu wa tye pkamrutini pognewatanu ga wa
pyijnakotjene koxa pognetkakjixanu.

5

Tsrune kagwakpiratkalunepa

1 Gi pchigetjetanru tsru, seyni puykotanru puru pixka, ga wa maklujine
pepurune pixka. 2 Ga wa tsrone punrone pixka pixa giykoletanna, ga wa
maklojine pepurone pixka psolu powranuyako.

Gipnagnurutachrone girukotikolupa

3 Pkagwakpiratanna gipnagnurutachrone wa galikakakni gipnagnuru-
tachrone. 4 Ga wa sato gipnagnurutachro kwugenero tixinripa, ga wa
waneya tixinipa tomekagine wannapni muchinanu gapka rasrukinwana
wannako gipjiyakna kgipashiregolune rixinripna, ga wa tsrutenna rap-
nutyapna. Gi rixanu tyenwa Goyakalu getanu gigleretkalurni. 5 Ga wa ga-
likaka gipnagnurutachro gapalushatachro Goyakalu tkagwakya. Goyechno,
gogi tomkagi gagjigogneretini. 6 Tugleretashatyawaka kamrujetachro
tuwekinimkawa seyni gipnachrotkani. 7 Tyekaka pujretlewatini, muk-
lukanuwnakane rixinripna. 8 Girukokta gi gislagyana gimoleneko, ga wa
muchinanu gapka gipji gajene, galixlewlu nutata. Malixkatu pnute mugletu
rixa.
9 Twu pixkaloto putakanu wa gipnagnurutachro tixini: gi wa
patsrujiremole walapu magatyachropni, satupje jejni gnunroni.
10 Kiglekamrurpiranyegiropni, gikta mturune tseruwaka, ga wa gikta
ksuslagaklero tixa, ga wa gikta kpashirinjixi terka, ga wa gikta salewnachine
tupxaka, ga wa gikta psoluko kigleru kamrurchi tomkampotuta.
11 Ga wa gipnagnurotachrone maklojine gi putakanu. Gi rixanu wa
ralukanuwatinrina chinanu Kristo rutspalatinna, raluka kashimyoletna.
12 Ga wa ruklukanuwnayegjixkona ruknokalchinanruna muchinanu rupi-
ratanruna. 13 Rasrugkoxna mmerene gixleta. Papjimnu yapashatna. Gi
walepje wa ma mernuwashatna, seyni koxa royanumsaleshatna ga wa gike

gapri migje kamrutna. Wa mumkata koscheekotu chinna. 14 Giyagni naluklu
gipnagnurutachrone maklojine kashimyotanna, kwugenepna, girukotapji-
tanna, ma menekyanupluna ruglepoktapinri wkamnixjeru gektutu ma chin-
piranyegityapwu. 15 Gi rixanu pimrone pupjetatka. Satanasyo gajxigi
rawanatkana.
16 Wa sato galixachro waneya tixinipa tomolene gipnagnurutachrone
walako gipxakanna. Gi wa wanna rupxakanna gapatjetachine, wa galikaka
gipnagnurutachrone rupxakinripna gapatjetachine.

Gapatjetachine tsrutene

17 Wa tsrune kigle girukotlewle gixachine, kagwaakalunepni rumuk-
nuna kagwakpiratkalunpotupni, ga wa wanna galikakni yaprewatachine
tokanchi chinanu ga wa yimaklewlu chinanu. 18 Gi rixanu wane china
wa yonchi: *Gi pushyanamatanru wa waka wa jirujitachri.* Ga wa wane
chinatnaka, “Wa kamrurewakleru rumkata yoptoletlu kamrure gipekole.”
19 Gi wa jigyegitikolu pjempiranyegitanru tsru, seyni gepi ga wa mapa
gipgujtatachine chinanu galikaka pjemanu. 20 Ga wa galikaka mukochire-
watachine, pejnuruneko getanu puklukanuwnayegkakanna, wa pimrine
koxa pikinripa.
21 Goyakalu getanu, ga wa Kristo Geso getanu, ga wa Goyakalutowrerune
tsomitkalune getanu, ntowutpotutyi tyekaka pkamritinripa; gi wa muchi-
nanu gapka putakanru pugleretashatanru seyni pejnuruneko pixkakakane
getjetachripyi.
22 Gi satuna giyampotu putakamyogogotseptagitanu. Gi pupxalet-
mukochiretanru satu. Pumretinwa kpashiri pixgognenatinripa.

Pawlo giykotlu Timotiyo gichkopiranatluya

23 Gi wa gonupje puranutka, seyni ptsotsotaji winga pniklokanu punan-
waka chinanu, ga wa gixo kata pyayixjetinri chinanu.

Mukochri ga wa kigleru kamrurchi

24 Pimrine yine mukochirna gipgujetkalurutkani. Ga wa giklukanuwnalu
ma yakanuwana; mukochirna kosekawana. Ga wa pimrine mukochire
gomkagitna. 25 Waneko pixka rixa kigleru kamrurchikaka. Pimrinenu
gipgujetka. Ga wa pimrinenu gi gimkata yogimletka.

6

Wayegrechine gimkata kamruretanru

1 Wayegrechine wane gixa getletanna gwayegretjene: Rumuknuna kag-
waakana psoluyako kagwakpiratikolupna, wa Goykalu giwaka ga wa
ginkaklewlu ma mapatikotupa. 2 Ga wa wayegretjenna galixachine
waneyalune, gi wa reyiikona moletkakachinni chinanu, seyni pnute kam-
rurewatanna gi rixanu galixachinni ga wa gishiniikalunni wa kigleru kam-
rurchi yoptotachinepa. Tyekaka punkakanna ga wa puykotanna.

Tsru wane gixlunwa gipashiregnuchi mmaganshinikannuchiyma

3 Ga wa satu pnu china ginkaklewletini ga wa gi yanshinikanutinri kigleru
tokanchi wa Wutsrukate Geso Kristo tokanu, ga wa gi yanshinikanutinri
gipashiregnuchi ginkaklewle pixka, 4 galixkotnachrinwa wale. Gi
rumata jema, seyni seprolu pixka rixa gigleretletlu gepomsalkaka ga wa
maleshawaka gigjekaklu. Tye ruyakatya ganxalu, ga wa yoptopirkaklu,
ga wa mupashiregnuchi, ga wa mugletu gimatgojrewlushkaka,
5 rejnugimgogneyegkaklena yine gimtukanshinikanutkalune, ga wa

konikalune galikakpotunanu tokanchi. Wanna kagwaklu gipashiregnuchi chinanu waneyapna wane rixlena.
6 Ga wa galikakni tsru wane gixlunwa gipashiregnuchi mmaganshinikan-
nuchiyma. 7 Gi rixanu gike wanika wa kangini tyechijne, ga wa gike
wumkata ganikletanu tyechijneya. 8 Giyagni wnikanru ga wa wumkalu
waneywu wchinini, waleko kiglenshinikanuyapwu. 9 Gi rixanu galuka
ponikowletachine yantaletikowaka yana, ga wa gitseklutpo yana, ga wa gixo
seprolokchi ga wa gimtuklewatachri getsotanrewlukaka yegi yana. Tyekaka
gimxiikakna yine salewakchiya ga wa gamgikowakaya. 10 Gi rixanu sroschi
galukikolu walenwa pejnuruko gektututski. Pimrine sroschi galuka gap-
katletachine pupjetyaluna galixlewlu. Gixo kachinoluya yoswaknawana.

Kigleru yagotlewlu galixlewluya

11 Ga wa pixa, Goyakalu gayinerutyi, pasukinri tyekaka. Ga wa
pomkagitanru poyagkaklewlu, ga wa gipashiregnuchi, ga wa galixlewlu,
ga wa gishiniklewlu, ga wa kashnantakgogneru, ga wa mayognuchi.
12 Kigleru yagotlewlu galixlewluya pyagotinri. Pkashichanru giweklu
gike rixiniko mnikawnakatu. Tye chinanuko tomgakaluryi. Ga wa tye
kigleru gipgujtalewlu pupgujtata gixolune getachinyegiya. 13 Pixa ntowuta
Goyakalu getanu wa ptowrunanuka giweekakachri, ga wa Kristo Geso
getanu. Walenwa kigleru gipgujtalewlu gipgujtatachri Ponsyo Pilato getanu.
14 Pkamrutanru yokanru. Powrapotupyi. Muklukanuwnakatupyi rupgu-
jewninpotunanuko Wutsrukate Geso Kristo. 15 Rupgujewninripapkopa
gekakgitkalurupni satupjerutu Gitsrukaachiya gimalwutkaluru. Walenwa
pogirchine Pogire, ga wa gitsrukaachine Gitsrukate. 16 Walepjenwa mup-
nakatu. Mkayegiikowakanu yochigatyawaka gwachri. Walenwa yineru
metanutu ga wa yineru mumkata getletanutu. Walepni kagwakpirgogne-
natkalurupa ga wa kgiyaklergognenanu. Wane gixkalurupa.

Kigleru kamrurna ponikowatinripna

17 Tyegogne ponikowatyachine ptowutanu gi wa galixkotnachinepniwa.
Gi koxa kagwakanshinikanyegitinrina ponikowlu mumatpiranyegitkotu
potu, seyni Goyakalu galikakni. Walenwa ptowrunanuka ponikolu wenek-
jeru wumjikyegityaplu. 18 Kigleru kamrutanna. Kigleru kamrurna
ponikowatinripna. Kgenekaklerunepni. Kapikaklerunepni. 19 Rapotanruna
wannanupa waneyapna kigleru ralpokotyawakapna, kashichyapluna ga-
likaka giweklu.

Ralipre giykoretlu Timotiyo

20 Timotiyo, pumretanru wa pixa gaponshinikanutikolu. Putspalatinri
gimuteru maleshawaakaka yanumsalu, ga wa gixasha gimatkalewlu kam-
nixleya. 21 Walekni pimrine gipgujtatnamkawa, galixlewlu pupjetyana.
Gimutkalurupyi pixa.

2 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Timotiyo Chinanu

Galuklewlu

1 Pawlo kirukate. Walenwa Kristo Geso yokanatanru Goyakalu
gishinikyawaka, chinyawaka gipiratkaluru tokanchi giweklupirana Kristo
Gesoya.
2 Timotiyo chinanupa, noturu nushinikanru. Gimutkalurupyi ga wa
getwamonutkalurupyi, ga wa giglewanshinikankaakalurupyi Goyakalu
Girchiya, ga wa Kristo Geso Wutsrukateya.

Timotiyo galixlewle mixashatkatu

3 Npoyagnutlu Goyakalu, wa nyonogyegitanru powra getanshinikanut-
nachriwano ntsrutene pixka, goyechno ga wa gogi gi nutuka gishinikletingi
nagjireya. 4 Nushinikaktegatinyi, gogaluklewlu nixa getletmakyi tsru
gimuwlu nixinripa. 5 Nushinkapjetlu palixlewle mixashatkatu. Tye gal-
ixlewlunwa muchikawa pajiro Lowita gwachri. Ga wa punro Yonisi
gwachri. Ga wa gishinikanutkalurno wa pixa koxa gwachritka. 6 Tye
chinanukni nushinkapkakyi pmuchkotanutnaklu Goyakalu genekashle wa
pixa gwachri nutakamyogogotseptagitinyi chinanu. 7 Gi rixanu Goyakalu gi
genekwu kpiklegolunshinikanu, seyni Giwekikaluru muchkotanshinikan-
rewatachri ga wa gishiniklewlewatachri ga wa kanshinikanurune gixkak-
lewatachri renekwu.

Numatlu wa nalixanru

8 Giyagni gi wa pupatewatanru Wutsrukate gipgujtatikolu. Gi koxa pu-
patewatanno gita gostutkalurno Walenu. Seyni pusalewnanno Kiglerpo-
tunanu Tokanchi chinanu, rixyawaka Goyakalu giyakle. 9 Goyakalu wa
Wognetkakjeru ga wa wtomgajeru kpashirine wixinripa, gi wa wkamrure
chinanu, seyni Wale gishinikanru chinanu, ga wa rumutlewle gixyawaka.
Wane rixa gimutletwu Kristo Geso chinanu mawakanuwa muchinan-
gognepotunanuko. 10 Ga wa xani Goyakalu gishinikanru ga wa rumutlewle
gipgujetkalurutkani Wognetkakjeru Kristo Geso gipgujewnaleya. Wale nik-
taplu gipukchi ga wa pokamlatyegitlu giweklu ga wa mupnaknuchi Kigler-
potunanu Tokanchiya. 11 Wa wale chinanu nutaaka gita, kginkaklewakleru
nixinripa, ga wa yokanatkaluru, ga wa yimaklewatachri nixinripa. 12 Wale
chinankoxni tyekaka nsalewniya. Seyni gi npatewata. Gi rixanu numatlu
wa nalixanru. Gishinikanutkalurno wa Wale gimkata gimretletlu wa Wale
naponshinikanutinri Kristogognepotunanuko.
13 Pyimanrupni wa kigleru tokanchikaka wa gita pjeminri galixlewluya
ga wa gishiniklewluya wa Kristo Gesoya. 14 Wa paponshinikanyegitikolu
kigleru pumretanu Giwekikaluru Kpashiriya, wixa gwachri.

Gonesigoro gipxakle

15 Wa tye pumatanu. Pejnuruneko Gasya gajene satokyano. Wannaymana
Wigeyo ga wa Germogene.
16 Gitsrukaachi getwamonutanna Gonesigoropji gajene. Gi rixanu gixo
kata rapnanunshinikankakno. Gi rupatewatlu nostutikolu. 17 Seyni Roma
rapokinitka rujgapotutno ga wa rukshikno. 18 Gitsrukaachi genekanru wa
walegognepa getwamonrewlu rukshikinripa Gitsrukaachi yegi. Ga wa gi
pejnunanukta rupxakyano Gigwisoya, pixa gimatpotuta.

2

Geso Kristo solalote kigleru

1 Giyagni pixa, noturu, pmuchkotinwa Kristo Geso gimutlewleya. 2 Gixo
wane gita pyijnakotinrikaka gixo getachine yegi. Tyekakapirana putakanru
jejine poyagkakachine yegi. Wane pixini pimrine koxa gimkata yimak-
letachinepa. 3 Gakota salewnaletachripyi Kristo Geso solalote kigleru
kgimuka. 4 Gi satuna kyagotkakakleru kotsaklunshinikanutnawa tye gi-
weklu kamrureya, ruglenshinikanutyaplu solalotjixjeru. 5 Kyenewakleru
wanepotuko ma mixa yenewletkanu, gi rumkata kanashkaletlu sagyeta.
6 Wa kgisanateru yaprewatachrini muchinanu gapka getumganru sana
gwiyachri. 7 Pumata jemanru wa nchinyawakyi. Gi rixanu Gitsrukaachi
genekanshinikanutanyi psoluyako.

Pawlo salewninri tsomitkalune chinanu

8 Pushinikanru Geso Kristo, wa Tawiklopisha, wa gipnachinetskalaya
yotunkakikaluru, chinyawakpotuko Kiglerpotunanu Tokanchi gita
tokanuya. 9 Tye chinanu nsalewna nostutikolpotunanuko, satu gektutu
kamrutachri pixka. Seyni Goyakalu tokanu gi wa gostutkalurni. 10 Giyagni
pejnuruko nkashnantakanshinikanuta tsomitkalune chinanu, wanna koxa
gapkapyaplu gognewatikaluru Kristo Gesoya, pogirewluymananuko gike
rixiniko mnikawnakatu.
11 Tyenwa potukalu tokanchi:
Gi rixanu Waleyma wupnini,
Waleyma koxa wuwekanu.
12 Wkashnantakanshinikanutini,
Waleyma koxa wpogirewatanu.
Wale wunutatini,
Wale koxa ginutatanunwu.
13 Wma malixinipmaka,
poyagkakachri rixgognenata.
Gi rixanu gi rumkata ginutleshatnawa.

Kamrurewatachri mpatewatkatupa

14 Tyekakapirana pushinkapkakanna ga wa ptowutpotutanna Goyakalu
getanu gi wa maleshawaka yoptopirkakashatanna gike gapri migje yop-
topirkakluya, wa yijnakotachine gimtukachri. 15 Pmuchkotinwa pekakgit-
inwa Goyakalu getanu kiglepiranyegirupyi. Kamrurewatachri mpate-
watkatupyi. Galikakpotunanu tokanchi wane potuko koschekachripyi.
16 Gimuteru maleshawaka yanumsalu pkatjitanu, gi rixanu pnute rixa
kosekletanna ma kagwakpirnukleyna. 17 Ga wa wanna tokanu poshalpi-
ranamtanu kakshiri yomawlu pixka. Waneko pixka gixachinni Gimeneyo ga
wa Wileto. 18 Wanna pupjetyaluna galikakpotunanu tokanchi. Wanna wane
china wa yotunru giknoogimatatka. Ga wa pimrine rumtuka galixletna.
19 Seyni gichko tunwale rixa Goyakalu poyegityawaka. Tyeya rumaxiko-
letka: *Gitsrukaachi gimatna Walenune.* Ga wa pejnuruneko Gitsrukaachi
giwaka koschekachine gitspalatinri mpoyagkaknuchi.

Gi pixka getle rixka pastonkaka

20 Ga wa tsrupji wanero pastonkaka, gi wa koristonopjeni ga wa sroschi,
seyni wanekoxlu gagmuna kamrutikalurstonkaka ga wa kajpa kamru-
tikalurstonkaka. Ga wa pimrikaka kagwakpiratkalurupa, ga wa pimrikaka
mkagwakpiratkotupa. 21 Giyagni girukokta tyekaka powratinwa, walepni
wa kastonolu kigle getkalurupa, kpashiri gixkaluru, ga wa kigleru gapi

Gitsrukaachinupa rixanu, galpokotachri pejnuruko kigleru kamrurchi chinanu.
22 Pasukinkoxlu wa maklujine getsotanrewle. Pomkagitanru
poyagkaklewlu, galixlewlu, gishiniklewlu, giglewanshinikanrewlu, wa
Gitsrukaachi koschekachineyma powralu rajiyna. 23 Ga wa gepomsalkaka
manshinikanutu ga wa myimaakotu putspalatinri. Pumatlu tye ruyakatya
yagotkaklukaka. 24 Ga wa Gitsrukaachi wayegreru gi gimkata yagotkakleta,
seyni pejnuruneko yiglepotuko getachripni. Gimata yimaklewletachripni.
Gakotanshinikanutachripni. 25 Mayogotuko tseruwakanshinikanutanna
kamnixlewatachine, gikta Goyakalu genekanna genshinikanrewlu wa
rumatyapluna galikakpotunanu Tokanchi, 26 ga wa tsru kamchi gitsekletpo
rushpakinripna wa kashichanune wale gishinikyawaka.

3

Ralipregognekaka wanepna muglenshinikanunepa

1 Wa tye pumatanu. Wa ralipregognekaka waneplu kyowikol-
gognekakapa. 2 Gi rixanu wanepna yine wannananuko galuknachinewa,
sroschi galukachine potu, tsru gixashatnachinewa, galixkotnachinewa,
mupashiregolune, kaaligiruklerune, poyagnu mchinkane, Goyakalu
mkagwakpiraklene, 3 rumumturetna galuklewle mixkane, mumkata
gipoyikgaletkane, kapataklerune, makotmanetnachinwa kmatsurune,
kigleru gayegixachine, 4 gitokoko gayegixlewatyachine, mgirukowjetkane,
wannananuko getpotutnachinewa. Goyakalu pnute gigleretashatkaluru
rushinikna. 5 Gipashiregowlu pixkalutu waneyna, seyni gipashiregowlu
giyakle nutatna. Nyi putspalatini pixa.
6 Gi rixanu wannayegirune panchikaka yoshmakjetnachinewa.
Kashichanshinikanutkalurone pixka rixkana suxone mshinikanune
molemukochiretachrone, gixo getsotanrewlukaka koseekanune.
7 Psolgogneko rujga gimatlegognenatna. Gi pagogneko rumkata
gapkapletluna galikakpotunanu tokanchi gimatikolu. 8 Gane ga wa
Gampre kamnixini pixkalu wa Mosisi, waneko pixka wa nyi gixa
kamnixletlu galikakpotunanu tokanchi. Jejinni gimtukanshinikanutkalune.
Gi kiglepiranyegirunni galixlewluya. 9 Seyni wannapni gi wa
kosekpotutanunna. Gi rixanu wa seproloklena gipgujetkalurupni
pejnuruneko yegi, wannani pixka.

Goyakalu gitakanshinikanutlu pejnuruko Wale tokanchi yonatkaluru

10 Ga wa pixa getjenatlu nunkaklewle, ga wa nixjetyawaka, ga wa
nushinikjetyawaka, ga wa nalixlewle, ga wa nmapognanre ga wa
nushiniklewle, ga wa nkashnantakgognewle, 11 ga wa nkojwakikolkaka,
ga wa nsalewninrikaka, wa Gantiyokiya nuknogjeru, ga wa Gikonyoya, ga
wa Listraya, gi pixkalutu kojwawakchikaka nakota. Ga wa pejnuruyako
Gitsrukaachi koshpakno. 12 Ga wa pejnuruneko kgipashiregolune galuka
gixletachine Kristo Gesoya kojwaakalunepni. 13 Ga wa muglene jejine
ga wa kyokwirewaklerune pnute rixa kosekletanna. Yokwirewatanna
ga wa yokwitkona. 14 Seyni pomkagitanru pixa wa pyimakikolu ga wa
palixpotutanru, pumatinri ginnanwa pyimakjene. 15 Ga wa pmatureyakawa
pumatlu kpashiri yonchi. Walenwa kgimatkaleru pumkata gixjeru
gognewatikaluru chinanu, Kristo Geso galixikolu chinanu. 16 Goyakalu
gitakanshinikanutlu pejnuruko Wale Tokanu Yonatkaluru. Giyagni
pejnuruko Goyakalu yonjixanrukaka walenwa yimaklewle gapi, ga wa
chigetjeru gapi, ga wa potukatlewlu gapi, ga wa tseruwakanshinikanrewlu

gapi poyagkaklewluyapa, 17 galpokotachripni Goyakalu gayinerute.
Mmagatikatupa pejnuruko kigleru kamrurchi chinanu.

4

1 Ntowutpotutyi Goyakalu getanu, ga wa Kristo Geso getanu, wa giweka-
chine ga wa gipnachine gitakyagokachripa, ga wa rupgujewnalepa chi-
nanu, ga wa pogirewatyawaka chinanu, 2 punkakletanru tokanchi. Gi wa
malpokotkatupyi ruglepoktapini ga wa ma muglepoktapini koxa. Pekakgi
giklukanuwnalerewatanu, pchigetjerewatanu, puykolewatanu psoluyako
mapognanutupyi ga wa psoluko yimaklewluya. 3 Gi rixanu pagogne
wanepa wa kigleru ginkaklewlu gi rakotanshinikanutanna. Seyni rixa
getsotanretyawakna, ruxolewnakakanna ginkaklewatachine rajepikpotin-
rinchinanna. 4 Rushyajnakyegitluna galikakpotunanu tokanchi. Ginkak-
lusha ruprotakyegitna. 5 Ga wa pixa psoluko kanshinikanuruyapyi. Pakota
salewnaletanu. Kiglerpotunanu Tokanchi kginkakletakleru kamrure pkam-
rutanu. Poyagkakanru pkamrure putakikolu.

Poyagkaklewlu sagyeta

6 Gi rixanu nuwekinri gipkaakoklunpatka. Rapokatka nyinripapkopatka.
7 Kigleru yagotlewlu nyagotlewatyatka. Nasuktale nnikatatka. Numretlu
galixlewlu. 8 Xaniyakawa waneru poyagkaklewlu sagyeta pixkalutu gim-
retkaluru gita chinanupa, wa Gitsrukaachi genekyapno walegognepa. Git-
srukaachinwa kgitakyagoklewakleru poyagkakachri. Gi wa gitapje renek-
sagyetatanu, seyni pejnuruneko Geso gininri gishinikachinkoxapa.

Timotiyo giykotka walenanukoya

9 Pyagota ginyegletanno giyampotu. 10 Gi rixanu Tema giknokamtatkano.
Tyegogne gajeru gishinikachrinwa wale. Tesalonika yatka. Ga wa Kresente
Kalata yatka. Ga wa Tito Talmasi yatka. 11 Lokasupje gitaymatka. Pwapanru
Marko. Pixaymaplu. Gi rixanu wale gimkata gipxakletno kamrurchiya.
12 Gigwiso nyokanatlu Tichiko. 13 Trowa pokchi Karpo yegi nuknokam-
tanru nopata. Panikanru xako puninipa. Ga wa kiruka koxa, ga wa
yonatkaluromta galikaka panikanu.
14 Galegantro sintawo kamrurewatyachri gixo kata gektutu nixjeru. Wa
Gitsrukaachi gapnutanru rixpoko kamruretyawaka. 15 Pgirukotinwa pixa
koxa waleya. Gi rixanu wale kamnixpotutlu wtokanu.
16 Wa muchinanu nuykoyegitnawa gi satuna gimwastsitno. Seyni
ruknokamtnona pejnuruneko. 17 Seyni Gitsrukaachi gimwastsitno, ga
wa muchkotno wa poyagkakikolupa ginkaklewlu gitaya, wa payinem-
nunanuka yijnakotyapa. Ga wa tsru mgenoklunama nkoshpakika. 18 Ga
wa Gitsrukaachi koshpakanno pejnuruko mugletu kamrurchiya. Ga wa
rognetkakanno tengogne gajeru pogirewatyawaka chinanu. Gimalwugog-
nenatkalurupni gike rixiniko mnikawnakatu. Wane gixkalurupa.

Ralipre galukleta

19 Palukanna Presura ga wa Gakila, ga wa Gonesigoropji gajene. 20 Korinto
rutuka Gerasto. Ga wa Mireto Pokchi nuknokamtlu Trogimo yayixachri.
21 Ginapuklu gnapu pyagota gapokletanu. Ralukyina Gewolo, ga wa Potene,
ga wa Lino, ga wa Klawtya, ga wa pejnuruneko moletkakachine.
22 Gitsrukaachi pixaymapa. Gimutkalunepgi.

Kpashiri Pawlo Kirukate Tito Chinanu

Galuklewlu

1 Pawlo Goyakalu wayegreru kirukatni. Geso Kristo yokanatanruno
Goyakalu tsomitanune galixlewle chinanu. Yokanatno rumatyapluna
galikakpotunanu tokanchi gipashiregnuchipiranaya, 2 kagwakikolupa gi-
weklu gike rixiniko mnikawnakatupa. Walenwa Goyakalu mayrokletu
gipiratanru. Rupiratanru mawakanuwa muchinangognepotunanuko. 3 Ga
wa gipapkoya rupgujetlu tokanu nunkaklewleya. Wale chinanu gapon-
shinikanutkalurno, wa Wognetkakjeru Goyakalu gixa yokanretyawakno.

4 Giyagni twu kiruka Tito chinanupa, noturpotunanni galixluya, wa gal-
ixlu pejnurunenupa.

Gimutkalurupyi ga wa giglewanshinikankaakalurupyi Goyakalu Girchi
chinanu ga wa Kristo Geso Wognetkakjeru chinanu.

Gi gixachinepni tsrune ga wa girukotlewatachine

5 Wale chinanukni Kreta nutakamtyi wa puglepokotyaplu wa magat-
achri. Ga wa satkaka pokchi tsrune putakyapa nchina towutletyawakyi.
6 Girukokta muklukanuwnakatu, satopje suxo gnuru, ga wa wugenene
galixachine, pachwatjerewlu ga wa gaalirewlu mukluukanune. Ga ga
wale putakanu. 7 Gi rixanu girukotlewatachri gimkata muklukanuw-
nakatu gixleta, wa Goyakalunu girukotachri rixinri. Gi wa waleko
gishinikanru kamrujetachripni. Gi wa pomtuwakalupni. Gi wa kgimek-
lerupni. Myagotkakakletupni. Gi wa kgimkapnugaklerupni. 8 Seyni
ksuslagaklerupni. Kiglerkaka galukachripni. Kshinikanurupni. Poy-
agkakachripni. Goyakalu kagwakpiratachripni. Girukotnachripni 9 Wa po-
tukalu tokanchi wa ginkaklewlu chinyawakpotuko kashgognenatachripni.
Rumkata giykolewletinripa kigleru yimaklewluya. Ga wa rumkata gik-
lukanuwnakakletyapna kyoptopiraklerune.

10 Gi rixanu wanena gixo kaalirewaklerune maleshawaka kyanumsak-
lerune ga wa kyokshalewaklerune. Ga wa wane rixna galikaka wa
sajruka gistaakotachine. 11 Wanna gimkata kochrookota. Gi rixanu
wanna gimtukanshinikanutna papjikaka gajene pejnuruneko. Runkak-
letluna mumkata ginkakletkotu gektutu rawapinripna. 12 Satu tokanchi
geneklewatachri Kreta gajeru wane china, “Kayroklerunni Kreta gajene,
gektunni kmatsurunni, tsru nikalune, mmerene.” 13 Galikakni tye gipgu-
jtalu. Wale chinanu gichko tokanu puklukanuwnakakanna, gichko gal-
ixle rixinripna. 14 Gi rushinikanutletanruna Goteyone ginkakleshkaka,
ga wa yine yokanrekaka wa galikakpotunanu tokanchi gitspalatyachine.
15 Powralune getanu pejnuruko powralni. Seyni wa kapcholune ga wa
malixkane getanu maleshlu powralu. Seyni ginshinikanna ga wa rumata
getlewlena puchotkalurutkani. 16 Wa Goyakalu gimatachine chinashat-
nawana. Seyni kamrureyna nutatluna. Gagnanutkalunni ga wa kaalire-
rune. Ga wa pejnuruko kigleru kamrurchiya muglepiranyegirune.

2

Pixa yanumsalepni kigleru yimaklewlu rumuknu

1 Ga wa pixa yanumsalepni kigleru yimaklewlu rumuknu. 2 Ga wa
tsrune mumetkanepni, kagwakpiratkaluru kgimuka rixanna. Kshinikanu-
runepni. Gichko galixlewlerunepni ga wa rushiniklewleyna ga wa kashnan-
takgognewleyna.
3 Waneko pixka rixanna tsrone. Kpashirone kgimukapnina. Gi wa kap-
atakleronepnina. Gi koxa gixo winga wayegretanunepni. Kigleru yimak-
lewatachronepni, 4 ruykotikolupna maklojine gishinikagnurutachronepni
ga wa gishinikawgenetachronepni. 5 Kshinikanuronepni. Powralonepni.
Girukotapjitachronepni. Kigleronepni. Wannako ganurunna yijnako-
tachronepni ma mapatikotupa Goyakalu tokanu.
6 Waneko pixka pixa giykoletanna maklujine kshinikanurunepni rixin-
ripna. 7 Psoluyako pekakgitinwa yimkalurupa kigleru kamrurchiya, wa
yimaklewluya ga wa powraluya ga wa kigle getikoluya, 8 ga wa kigleru
tokanchi muklukpiranyegitkotuya. Wane rixanna patewatinripa wkamnix-
jerupa, gi rixanu maleshayaplu mugletu chinpiranyegityapwu.
9 Wayegrechine yijnakotanna wannako rutsrukatenna. Psoluyako ruglen-
shinikanutikolupna rutsrukatenna. Maalirerunepni wayegrechine. 10 Gi
wa gitsrukaachinu kotnukinna, seyni psoluyako kigle poyagkakle rekakgit-
inwana, giglewlu pixka rixyapluna psoluyako Wognetkakjeru Goyakalu
ginkaklewle.

Kgipashiregolunepwu wixjetinripa tyegogneya

11 Wane rixa Goyakalu gimutlewle gognewatikaluru chinanupa pejnu-
runeko yine rupgujewnayegitatka. 12 Wale yimakwu wa mupashiregnuchi
waalixyegitinwa, ga wa tyechijne getsotanrewle koxa. Kshinikanurunepwu
ga wa poyagkakachinepwu ga wa kgipashiregolunepwu wixjetinripa tye-
gogneya. 13 Wkagwakgognenatanru gimalwutachinepwu wa rupgujew-
ninripa yochigleyma tsru potu Woyakalute wa Wognetkakjeru Kristo
Geso. 14 Walenanuko geneknawa wixa chinanu koshpakyapwu psoluyako
wmukochire, ga wa powratyapwu Walenunepwu, rayinerutenepwu. Jmere-
runepwu kigleru kamrurchiya.
15 Tyekaka pchinjetanu, ga wa tyekakapiranaya puykolewatini ga wa
puklukanuwnakaklewatanu psoluko towutlewluyapa. Gi satuna geyikanyi.

3

Wa muklukanuwnakaakonwu wixinri rumutlewle chinanu

1 Pushinkapkakanna yijnakotkona tsrukakalune ga wa tsru gitaakalune.
Kalixaklerunepni. Galpokotachinepni pejnuruko kigleru kamrurchiya. 2 Gi
satuna rapatanna. Myagotkakaklenepni. Yiglepotuko getlewatachinepni.
Psoluyako mayogonepni pejnuruneko yine yegi rekakgitinwana.
3 Gi rixanu wixa koxa muchikawa mumatkanenanwu, ga wa kaalire-
waklerunenanwu, ga wa pupjetachinenanwu. Wetsotanrewlekaka ga
wa pnumnu gixachri gigleretashatkalurkaka wayegretapwu. Gektutu ga
wa ganxalewlu wuknokakashgognenatya. Gagnanutkalunenanwu ga wa
gayegixkakanatachinwu. 4 Ga wa rupgujewninitka Wognetkakjeru Goy-
akalu shinikanrewle ga wa yine rushiniklewle, 5 rognetkakwu gi wa
poyagkaklewlu kamrure wa wixa kamrutanrukaka chinanu, seyni rixa
getwamonrewletyawaka chinanu. Wa wumepe gishpakletini wkatikolu
Wale chinanupa, ga wa Giwekikaluru Kpashiri gerotewkakle chinanupa,
rognetkakwu. 6 Wale Giwekikaluru Kpashiri renekpotutwu Geso Kristo
chinanu Wognetkakjeru. 7 Wale renekwu wa muklukanuwnakaakonwu

wixinri rumutlewle chinanu, Walenu yoptotachinwu wixinripa, wa wkag-
wakanru wyoptotinripa. Walenwa giweklu gike rixiniko mnikawnakatupa.

Manshinikannuchi gepomsalkaka pkatjitanu

8 Tyenwa potukalu tokanchi. Naluklu pixa muchkowtokanyegitanru
tyekaka, wa Goyakalu galixachine gishinika gipxaklepotutyaplu kigleru
kamrurchi. Tyekakni kigleru ga wa rupxakyapna yine.
9 Seyni manshinikannuchi gepomsalkaka ga wa gitsrukaachinni gi-
waakakapirana, ga wa yoptopirkaklu ga wa yagotkaklukaka Tokanchi
Yokanatkaluruya pkatjitanu. Gi rixanu maleshawakni ga wa gike gaprim-
igjeni. 10 Ga wa jeji kotspaltanshinikankaklewatachri pakatapje ga wa
gepi kata ruykotikolmakatkani, waneklu putspalatinri. 11 Pumatlu gim-
tutewnachritka rixinritka tye pixkalutu. Kmukochirewakleru. Walenanuko
giklukanuwnayegjixnawa.

Tito giykotka walenanukoya

12 Wa Gartemo nyokanyegitinipyi ga wa Tichiko, pyagota ginreyegitanno.
Nikopoli punyegitinno. Gi rixanu wane nushinika giknokakletyalu gina-
puklu. 13 Pyagota gipxakle yagapletanna Sena, yonchikgapri, ga wa Gapolo.
Gike magatyachinepni. 14 Wixanune gasrukinwa girukotletlu kigleru kam-
rurchikaka wa maglewlupotuya, kamrurchi mwikane ma mixinitipna.

Giglenshinikanyeglewlu

15 Pejnuruneko gitaymalune galukyi. Palukanna walukjene galixlewluya.
Gimutkalunepgi pejnurunekgi.

Kpashiri Pawlo Kirukate Wilimo Chinanu

Galuklewlu

1 Pawlo kirukatni, Kristo Geso chinanu gostutkalurno, ga wa wumole Timotiyo.

Wilimonupni wushinikanruyi wukamrurewatanruyi. 2 Ga wa wepuronupa Gapya, ga wa Garchiponupa wusolalotanru, ga wa pixapji gapatjetyachinenupa.

3 Gimutkalunepgi ga wa giglewanshinikankaakalunepgi Goyakalu Wuruya ga wa Wutsrukate Geso Kristoya.

Wilimo galuklewle ga wa ralixle

4 Wa nushinikinyi nagjigognereya npoyagnutgognenatlu Noyakalute, 5 nyijnakpiranyegitinri wa Gitsrukaachi Geso palixinri ga wa pushinikinri, ga wa pejnuruneko kpashirine koxa. 6 Nagjitlu Goyakalu wa palixle papikyapna pimrine koxa. Wane pixanu pumatyaplu pejnuruko kigleru waneywu wchininri Kristo chinanu. 7 Gi rixanu tsru gimuwlu ga wa tsru gimnanuklu nixa pushiniklewle chinanu. Rapnanunshinikankaakana kpashirine pixa chinanu, nomole.

Pawlo giglepokyegitlu Gonesimo

8 Giyagni Kristo chinanu ntseruwanshinikanuta ntowutyapmakyi wa pumkata wane gixleta. 9 Seyni gishiniklewlu chinanu nagjityi galikaka. Wane gixachrino Pawlono, tsrutsoleji, ga wa xani gostutkalurno Kristo Geso chinanu. 10 Nagjityi noturu chinanu, Gonesimo, wa nostutikowakako nwugenetinri. 11 Muchikawa gike gapri migje rixanatyi. Ga wa xani rupxakyi ga wa gita koxa rupxaka.

12 Wale nsatkakyegitatnakyi. Walenwa gitanuko nonshinikanu. 13 Naluka chipetletmaklu, wa pixa chinanu rupxakyapno nostutikoluya Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu. 14 Seyni pixa tokanu migje gike naluka kamrureta. Gi wa psolmuchkonuko ntowutanyi, pupxakyapno, seyni pixako pushinikanupni. 15 Patako xani tye chinanu pshinitsonu rutspalatyayi, wa waneygognenanyi rixinripa. 16 Gi wa wayegrechri pixka gixachritkani, seyni wayegrechri pnutetkani, wumole nushinikanru galikaka, ga wa gi pagishiniikolutunanukta pixaya manchiya ga wa Gitsrukaachiya.

17 Giyagni petyawakno wushiniikaka Gesoya, gita pixkapotuko pixa yoptoletanru, Gonesimo. 18 Ga wa pagixanu rumtukamtinipyi ga wa riwishkamtinipyi gita chinanu putakanru. 19 Gitni Pawlo nomyoya nyonatya, Gita gapnutyapyi. Wane nma chinkanupyi pixnanuko puwekinri potu priwishkatyano. 20 Gigi, nomole. Nupxakikolupmaka pixaya Gitsrukaachi chinanu. Papnanunshinikankakanno Kristoya. 21 Nyonyegityi gi rixanu naponshinikanutyi yijnakotachriyi. Numatlu wa nchinyawaka pnute pkamrutanu.

22 Waneklu koxa palpokjixinno nwiyawakapa. Gi rixanu gixa gagjigognere chinanu nkagwaka geneekota gixa yegi.

Ralipre galukleta

23 Ralukyi Gepapra nixje gostutkaluru Kristo Geso chinanu. 24 Ralukyina Marko, Garistarcho, Ntema, ga wa Lokasu, nukamrurewatanune.

25 Gitsrukaachi Geso Kristo gimutangi. Wane gixkalurupa.

Gewreyone Chinanu

Goyakalu goyaknu gatajiwniyachri

1 Muchikawa Goyakalu gixo kata ga wa pnumnu rixa giynumsaletna wut-
srukatenni tokanchi geneklewatachinniya. 2 Tye ralipregognekaka, Gitu-
ruya ruynumsatyawu. Walenwa rutakanru ptowrunanuka yoptotachripa.
Waleya koxa psolchijnemnunanukaaka kamruta. 3 Psolpotuyako Ruru
goyaknu ratajiwniya. Wale pixkapotuko rixa, ga wa ptowrupotunanuka
yostatachri ruyakle tokanuya. Wa powratmukochiretinitkawu, teno Gajeru
kgoyagknuru potuklesretate tuplata. 4 Goyakalutowrerune pnuterutu rixpo-
tutatka, gi rixanu yoptogiwakatachri kiglepotlu wanna giwaka pnute.

Tsrunwa Geso Goyakalutowrerune pnute

5 Gi rixanu gi pagogneko gi satu gitowreru wane china Goyakalu:
"Noturyi Pixa; tyegogne nwugenetyi."
Ga wa wanepnute:
"Rurupno Gita ga wa Walepni Noturu."
6 Ga wa wanepnute wa tyechijne ranikinitkalu muchinanu tsru Gituru,
wane china:
"Pejnuruneko Goyakalutowrerune yoptsojityegitanru."
7 Ga wa gitowrene wane chinpiranyegita:
Giwekikalurune kamrutna gitowrene
ga wa kamrurewyegitjene katmerolkaka rixkaka.
8 Seyni wa Gituru wane china:
"Pogirewle tuplapijere, Goyakalu,
gwagognenatachripni gike rixiniko mnikawnakatupni.
Ga wa pogirewatyawaka kanojere,
poyagkaklewlu kanojerni.
9 *Pushiniklu poyagkaklewlu,*
ga wa payegixlu mukochri.
Giyagni Goyakalu, Poyakalute,
giyokgogotyi tsru gimjiklungi
pupxalune pnute.
10 Ga wa
yinuwakikowakaya Pixa, Gitsrukaachi,
pekamruretlu psolchijneko.
Ga wa tengogne pumyo kamrutikalurni.
11 *Tyekakapni nikawnanuna,*
seyni Pixa gwagognenatanu.
Pejnurkakako mkachri pixka rutsrugananumtanu.
12 *Ga wa sapwaklu pixka psaprurukanru.*
Ga wa mkachri pixka kashrijetikolupa.
Seyni Pixa pixyawakakni Pixa.
Ga wa pwalaputkaka gi nikawnanu."
13 Gi rixanu gi pagogneko gi wane chinru satu gitowreru:
"Npotuklesretate ptuplatanu,
pkamnixjene nutakinpotunanuko
pujixi gitspangaprepa."
14 Ga wa pejnuruneko giwekikalurune kamrurewaklerunni Goyakalu
yokanata rupxakjetyapna gognewatikaluru yoptotachinepa.

2

¡Gi psonananru gognewatikaluru!

1 Giyagni wumkata wanepnute yanshinikanyempotletlu wjemanrupi-
rankakaya ma muknogamtyanupwu. 2 Gi rixanu wa tokanchi Goyakalu-
towrene ginkakletanrukaka poyegi rixinri, ga wa pejnuruko ma mumret-
nuchi ga wa ma yijnaknuchi wanepotuko rixa saletkota, 3 ¿gi wixpoko may-
ixawnaletanuna wa wma girukotkanuplu gipsonanru gognewatikaluru?
Tyenwa muchinanu Gitsrukaachi ginkakletanru. Ga wa wixa yegi poye-
gitkalurni Wale yijnakotachineya. 4 Ga wa Goyakalu gimupgujtatyana
getkalurkakayma ga wa koglajrukakayma, ga wa gixo giyaklukakayma, ga
wa Giwekikaluru Kpashiri gapiksatanrukakayma rixanshinikanutyawaka
Wale.

Ptsotsotaji Goyakalutowrerune giyagokolutni rutaaka Geso

5 Gi rixanu gi wa gitowreneko chinanu Goyakalu yijnaakakna ginachri-
gognepa gajene. Walenwa wunkakletpiranatanru. 6 Satu pasretaya wane
china gipgujtaletlu:
¿Klunerni wa yineru
wa Pixa gishinikyawaklu,
ga wa yineru wgene petyawaklu?
7 *Pshinitsonu putowrerune giyagokolutni putakinitkalu.*
Waneklu psagyetatatnaklu pogirewluya
ga wa kagwakpiiruya.
8 *Ptowrunanuka putaka gijixipta rapukote.*
Gi rixanu ptowrunanuka yijnaakakini, gi satuna gixeta myijnaakaakotu. Ga
wa xani gi wetlu ptowrunanuka Wale chinanu yijnaakaakaluru. 9 Seyni
wetlu Geso gitowrene psotsotaji giyagokolutu gitaakaluru, sagyetatkaluru
pogirewluya ga wa kagwakpiiruya gipukchi salewniyachri chinanu, wa Goy-
akalu gimutlewle chinanu Wale getumgiyaplu gipukchi pejnurune chinanu.
Salewnalu chinanu mmagatikatu rixka

10 Gi rixanu Goyakalu, wa Wale chinanu ptowrunanuka wane, ga wa
Walenupni ptowrunanuka, wa gixo wugenene ranikini royaknu yegi,
kigle getle rixlu salewnalu chinanu mmagatikatu rixkaklu rognetkakikolna
Gitsrukate. 11 Gi rixanu kpashiri gixkaklewatachri ga wa kpashirine
gixkaakalunetka satupjerutu ruyakatyana pejnuruneko. Giyagni tye chi-
nanu gi rupatewa Geso chinretna gimolene. 12 Wane china:
Pgiwaka nunkakanna nomolene.
Gapatjetachine tskalaya nshikaletinyi.
13 Ga wa wanepnute:
Gita gaponshinikanutanru Wale.
Ga wa wanepnute:
Getanno Gita, ga wa nwugenene
Goyakalu genekyano.

Gimolene pixka rixka

14 Giyagni gi rixanu wgenchine granchi ga wa giichi gapsatkalunni,
waneko pixka rixa Geso. Manewata gipukchiya nikatyaplu wa gipukchi
muchkonu waneyalutu. Walenwa kamchi gitsrukate. 15 Ga wa manewata
koshpakyapna wanna yine, wa psoluko ruwekinriyna gostutkalune pixka
rixna, gi rixanu gipukchi pikachine rixanatna. 16 Gi rixanu gi wa Goy-
akalutowrerune rushatkapa galikaka, seyni Gawraklopishane rushatkapa.
17 Wale chinanu psolpotuyako gimolene pixka rumkata gixkota Geso,

kgetwamonreru ga wa poyagkakachri Sasertote Gitsrukate potu rixinripa
Goyakalunkakaya, mukochri rupekotinripa, wa yine mukochire. 18 Gi
rixanu Gesoko yantaletlewluya salewniya, rumkata gipxakletna wa yan-
taletkalune.

3

Tsrunwa Geso Moysisi pnute

1 Giyagni, nomolene, kpashiringi, patomgakolungi tengogneya, gyan-
shinikanyegitanru wa yokanatkaluru ga wa sasertotene Gitsrukate potu
wupgujtapiranyegitanruya. Walenwa Geso. 2 Walenwa poyagkakachri
wa rutakjeryegiya, Moysisi pixka psolupjiko walepjiya. 3 Gi rixanu ru-
muknu kagwaakalurni Geso Moysisi pnute rumalwutikolupa, wa panchi
kamrutachri pixka kagwakpiratkalurupa panchi pnute. 4 Gi rixanu pe-
jnurukopji kamrutkalurni pimrineya. Seyni wa pejnurkakako kamru-
tachri Walenwa Goyakalu. 5 Ga wa Moysisi galikakni poyagkakachri rixa
psoluyako gipji, wane kamrurewatyachri pixka, rupgujtatyaplu ginkaklet-
piranatkalurkakapa. 6 Seyni Kristo wgenchi rixa gipjiyako. Walepjiwu
wixa wa gaponshinikanrewlu ga wa galixkowlu kagwaklewluya wpoyegita
gimretletini yoptukyawakpotunanuko.

Malixgajitkatu ma mixinitipa satu wa gixa

7 Giyagni wa Giwekikaluru Kpashiri chinyawaka:
"Xawakni gyijnaktokanutinri,
8 *Gi nshikpokwakgajitanu*
wa wanna jigekanuwkaklewatinrini pixka
yantaletlegogne yine mwiyawakaya.
9 *Wa gitsrukatenni yantaletyawakno*
rumata getanshinikanutyapnona.
Reta kamruretnona.
10 *Gepkoxamkojemole walapu*
njigekanuwyegitna nyi
gimuweekakgognenatachinni.
Wane nchina,
'Pupjegajgognenatna. Gi rumatluna nogapkaka.'
11 *Gita kawchinanu nchinyawaka njigekanuya,*
'Gi jiglokanruna napnanutyawaka.' "

12 Getinwa, nomolene, muglegajitu ga wa malixgajitkatu, wa Goyakalu gi-
wekachri gitspalatyachri ma mixinitipa satu wa gixa. 13 Seyni giykokakanu
pagognemnunanuka xawakni chinikowakawa. Gi satuna gixa shikpok-
wakanshinikanutinripa mukochri yokwireya. 14 Gi rixanu wixa koxa Kristo
waneyalunwu wa galikakni poyegi gimretle wixiniplu wegaponshinikan-
rewle yoptukyawakpotunanuko. 15 Wane chinkopshini:
"Xawakni gyijnaktokanutinri,
gi nshikpokwakgajitanu
wa jigekanuwkakikowaka pixka
yantaletlegogne pochkewakaya."

16 Gi rixanu ¿ginna wa jemachinemka jigekanuwkaklu? ¿Gi ge pejnu-
runeko wa Gigipto gishpakamtyachine Moysisiyma? 17 ¿Ginna wa Wale
jigekanuwnayegitanune gepkoxamkojemole walapu? ¿Gi ge wannakni wa
mukochirewatachinni, wa gimannina yineru mwiyawakaya giknookalurni?
18 Ga wa ¿ginnanwa Wale kawchinanu wane china gi wa rapnanutyawaka

jiglokanunna? ¿Gi ge malixaklenni? 19 Wetlu gi rumkata jiglokletanunna ma
malixlenna chinanu.

4

Galikakpotunanu gapnanru Goyakalu gayinerutene chinanupa

1 Giyagni waneyawawu wixa gipiratkaluru tokanchi wa rapnanjixyawaka
wjiglokinripa. Giyagni wpikanu wa satu gixate gi gimkata jiglokleta, maga-
tachri getikolu chinanupa. 2 Gi rixanu Kiglerpotunanu Tokanchi wunkaaka
wutsrukatenni pixka. Seyni tokanchi wanna jemanru gi wa rupxakna, gi
rixanu gi wa galixlewlu ruyoptotka. 3 Gi rixanu wjigloklu gapnanjixikowaka
wa wixa galixachinwu, wa chinyawaka:
Gita kawchinanu nchinyawaka njigekanuya,
Gi jiglokanruna napnajixyawaka.

Seyni nikatkalurutkani kamrure rekamruretinitkalu tye psolchijneko. 4 Gi
rixanu pnusreta wane china, *payokgipregogne chininripiranaya, wa rap-
nanuta Goyakalu pejnuruyako kamrure payokgipregogne chininri.*

5 Ga wa gewi wane chinatnaka: *Gi jiglokanruna napnanutyawaka.*

6 Giyagni gi rixanu kagwaakaluru pimrine jiglokyaplu ga wa Kiglerpotu-
nanu Tokanchi muchinanu ginkaakalune gi jiglokanna ma malixlenuyna,
7 pagognetnakni Goyakalu gitaka. *Xawakni* gi pomshinigognenanukotkani
wane china Wale, Tawi tokanuya, wa muchinanu chinikowakpotuko:
Xawakni gyijnaktokanutinri,
gi nshikpokwakgajitanu.

8 Gi rixanu Goswumka gapnankakanna gimka pagognetnaka runkakat-
nakna gapnanutikowakapirana, wa walegognekaka giknoginitka. 9 Giyagni
wanewalu wa gapnanru Goyakalu gayinerutene chinanupa. 10 Gi rix-
anu girukokta jiglokinri wale gapnanutyawaka, wale koxa gapnanuta
kamrureya, wa Goyakalu rapnanutinri pixka kamrureya. 11 Giyagni
wmuchkowa jiglokletanru tye gapnanutikowaka, gi satuna ma mujrukini-
tipa tye malixkannuchi yaglu pixkalutuya.

Goyakalu tokanu giwekachrini ga wa kamrurewpotutachrini

12 Gi rixanu Goyakalu tokanu giwekachrini. Kamrurewpotutachri. Pe-
jnuruko gepnokaka gwasputachri yoglolewapi pnute gepragaspurpotni.
Yoswaklewpotuta rutspatgapotutikolupa shinikanchi ga wa giweklu ga wa
yoklechi ga wa rashichgapu. Ga wa rumata getlu wa gaschi yanshinikan-
rewle ga wa rushinikanru. 13 Maleshlu giyakotkaluru mupgujewnakatu
Goyakalu getanu. Seyni pejnurkakako mushyatkotu ga wa pgujeru potu
wetjeruygale getanu. Ga wa Walenwa wugitanrupa.

Gesonwa sasertote Gitsrukate potu

14 Giyagni waneywu tsru sasertote Gitsrukate potu tengogne yachritka.
Walenwa Geso Goyakalu Wgene. Giyagni wumretgognenatanru wupguj-
talewle. 15 Gi rixanu gi waneywu sasertote Gitsrukate potu wugroklekaka
mumkata getwamonretkatu. Seyni psoluyako yantaletika wixa pixka seyni
mmukochiretpotni Wale. 16 Giyagni gi wa popiklerunekwu gaayegitanru
rumutlewatyawaka pogirewle tuplapijere, getwamonutkalunepwu ga wa
wukshikyaplu gimutlewlu rupxakyapwu wmagatinripapkopa.

5

Sasertote Gitsrukate potu gitakikolu

1 Gi rixanu yinerni pejnuruko sasertote gitsrukate potu. Yinetskala tsomi-
tikaluru ga wa gitaakaluru yine chinanu yayegityaplu Goyakalu. Rutaaka
ranikjetyaplu genekashlukaka ga wa genekashlu giylatkalurkaka mukochri
chinanu. 2 Rumkata yiglepotuko getletna mumatkane ga wa pupjetachine,
gi rixanu wale koxa gigroklukaka rumata. 3 Giyagni yineko pixka waleko
chinanu koxa rumkata ganikletlu giylatkaluru mukochri chinanu.
4 Gi wa satu waleko ginshinikanuya rutaknawa tye pixka kagwakpi-
ratkalurupa, seyni Goyakalu tomganrupa, Gaaro pixka. 5 Waneko pixka
rixa koxa Kristo. Gi Walenanuko galixkotnawa wa sasertote Gitsrukate potu
rixinri. Seyni rutaklu Goyakalu, wane chinjeru:
Noturyi Pixa. Tyegogne nwugenetyi.
6 Satu tokanchi wane chinyawakatnaka:
Pixni Sasertote Gitsrukatpotyi.
Gwagognenatachriyi Marchisite gitakikolu pixka.

Geso salewninrikaka chinanu yijnaklu rasruga

7 Gimaneklu gichko chiyagleyma ga wa giktegayma Geso gagjigogneyeg-
jetlu rumkata gognetkakjeru gipukchiya. Ga wa gigitkalurni gi rixanu
kagwakpiraklerni. 8 Wgenchimkani, seyni salewninrikaka chinanu yij-
naklu rasruga. 9 Ga wa mmagatikatu rixinitka Geso, pejnuruneko yij-
nakotachine gognetkakachri rixa gognewatikaluru gike rixiniko mnikaw-
nakatu. 10 Sasertote Gitsrukate potu giwakatikolu Geso Goyakalu chinanu,
Marchisite gitakikolu pixka.

Galixachine tsrune pixkalune mixkane

11 Tye tokanchipirana waneywu gixo kgimalu wunkakletanrupmaka,
seyni majnakongi. 12 Gi rixanu gi pomshingognenanukotkani gimkata
ginkaklewletmakatka, seyni gmaga gimepe ginkaakanatkawa muchinanu
gimatkaluru Goyakalu tokanupirana. Tnuchga galukanatawa. Gi wa shikolu
niikaluruko galukawa. 13 Gi rixanu pejnuruneko tnuchga gapsatkalune,
masruntokanutkanni poyagkaklewlu tokanu. Gi rixanu mturunpotni. 14 Gi
rixanu wa shikolu niikaluru tsrunenupni. Wa gasruga kamrurewlen-
shinikanutachine chinanni rumata getletluna kigleru ga wa gektutu.

6

Kristopirana romkagitinripna

1 Giyagni wa Kristopirana muchichachri wuknogamtanuchi.
Wkosekanuchi mmagatikatu shinikanchi yegi. Gi walpokotanutnaklu
tokanchi genshinikanutinripa, kamrurchi muweekatu gma kamrutinit-
patka. Gi wa Goyakalu galixikolupirana koxa walpokotanutnaka. 2 Gi wa
ginkakikolupa koxa katlupiranaya, ga wa gitakamyogogolupiranaya, ga wa
gipnachine yotunrepiranaya, ga wa giklukanuwnayegjixikolu gike rixiniko
mnikawnakatupiranaya. 3 Ga wa wane wixa kosekletanu galikaka wa
Goyakalu gichichiniplu.
4 Gi rixanu rujrukinipna wa Giwekikaluru Kpashiri gapsatkalune gi
rumkata gerotewkakletkona. Mumkatkotni wa muchinanu pokamlatyegi-
natkalune, ga wa tengogne genekashle getumganatachine, ga wa Gi-
wekikaluru Kpashiri gapsatkalune, 5 ga wa Goyakalu tokanu ga wa gi-
nachrigogneshapa giyakle getumganatachine wa kigleru rixinri, 6 wa ru-
jrukinitkana, gi rumkata gerotewkakletkona renshinikanutinripna. Gi rix-
anu wannanshinikanuya koroshishkita rutakatnakluna Goyakalu Wgene.
Pejnurune getanu kapatmenuru rixpiranyegitluna.

7 Chiji pixka rixna. Gi rixanu wa chiji wa gina gapokjetachri rachikchijita
ga wa tseruwnakaklu gitaklu rupxakyapna wanna chinanu gitaakaluru. Tye
chiji giglenshinikanyegitkaluru Goyakaluya. 8 Seyni wa chiji kona ga wa
kawshiri gwanru, muglegetkotni. Psotsotaji magata kamakpiratkalurupni.
Yoptukyawakapni wa ralginripa.

Kiglerpirankaka ga wa gognewatikalurupirana gipxaklewatachrikaka

9 Wanemka wchina yanumsayegletgi, seyni, wushinikanune, kiglerpi-
rankaka tye pnute ga wa gognewatikalurupirana wumaponshinikanutgi.
10 Gi rixanu Goyakalu gi wa mpoyagkaakatni wa rumuslawatyaplu gkam-
rure ga wa gishiniklewle, Wale giwaka chinanu gishiniklewleya gixa gipx-
akjeretna kpashirine, ga wa xanigognenanu gipxakna. 11 Ga wa walukpo-
tutlu wa satkakgi gixa waneko pixka gixanu jmererpotupyi, psolpotuyako
pkagwakpotutinripa yoptukyawakpotunanuko. 12 Giyagni gi wa gma
mernuwatanu gonuka, seyni gipiratkalurkaka yoptotachine gyimanu gal-
ixlewluya ga wa gakotanshinikanrewluya.

Goyakalu gipiratyalu Gawra

13 Wane rixa Gawrani rupiratini Goyakalu. Gi rixanu maleshlu satu
Wale pnute tsru "Wale kawchinanu" chinyegitanrupmaka, *Walenanuko,
"Gita kawchinanu," chinnawa.* 14 Wale wane china, *"Galikakni nuglen-
shinikanyempotutanyi. Nuxolewnakakyempotutanyi."*

15 Giyagni wane rixa kashnantakanshinikanregognenatinri yoptotlu
Gawra gipiratkaluru.

16 Gi rixanu wa yine wanna pnuterutu kawchinanu chinna. Ga wa
pejnuruko yoptopirkaklu wa nikatkoklunutka poyegitpiranatkaluru wale
kawchinanu chinruya. 17 Mkashrijetkotu Goyakalu. Wa tye Goyakalu galuka
gekakgityapna wanna Gawra wa gipiratkalurkaka yoptotachinepa. Giyagni
Walenanuyako poyegitpiranatanru Wale kawchinanu chinruya. 18 Giyagni
gepi shinikanchi mkashrijetkotkaka chinanu wkagwakpotutlu psoluko Goy-
akalu gipiratyawu. Walepiranaya gi rumkata weyawleta Goyakalu. Wale
chinanu psolmukchonuko wumnanuukaka. Gi rixanu wixa gasukamta
wkashichyaplu wkagwaklewle rupiratyawupirana. 19 Tye wkagwaklewle
muchkotanshinikanutwu. Poyegitkakanshinikanutwu. Ga wa gitokosre-
tate potu wanetkalu wkagwakanatanru, wa Goyakaluyempotuko, ga wa
gimaletachrichrata gitokosretate potu jiglokachri. 20 Wixa chinanu wane
jiglokatka wa wkosekjeru Geso. Walenwa Sasertote Gitsrukatpotgogne-
nanuko, Marchisite gitakikolu pixka.

7

Marchisite, Sale pogirewatyachri

1 Gi rixanu tye *Marchisite, Sale pogirewatyachri, teno gajeru potu Goyakalu
sasertotete rixa, wale yoptotaplu Gawrani, ruylatikowakanna pogirchinni
satokyachritka. Wale giglenshinikanyegitlu Gawra.* 2 *Gawra* kotspalatyalu
pejnurkakako pamolete. Walenwa Marchisite muchinanu yokakikalurni
poyagkaklewlu pogire. Wanepnute *Sale pogire.* Walenwa giglewan-
shinikanrewlu pogire. 3 Gike ruruta. Gike runrota. Rutsrukatenni mapi-
ranyegitni. Gi yinuwakgognetya. Gi koxa nikawnagiwekletyawakako. Goy-
akalu Wgene pixka gixkaluru. Mutuka sasertotetlegognenatkatu.

Tsrunwa Marchisite wa Rewiklopishane sasertotene pnute

4 Getanru. ¡Gi psopiranyeginanuktalu wale Marchisite! Wa tsrupotni git-
srukaachiini Gawrani wa muchinanu giylalu rawinri pamoletkaka reneklu.

5 Galikakni Rewiklopishane, sasertote gitaakalune towutka yoptotyaplona
yine wane gixle pamolete, Tokanchi Yokanatkaluru chinyawaka. Gimolenna
potu yoptotyalona. Gawramannimka ruyakatyanna. 6 Ga wa Rewinane git-
srukatenni maleshayalutu, walenwa Marchisite, yoptotlu Gawra wane gixle
pamolete, ga wa wale giglenshinikanyegitlu Gawra, wa gipiryegitkaluru. 7 Gi
rugjetka wa tye: Wa tsru potu giglenshinikanyegitlu kayagokolutu. 8 Ga wa
gewi pamoletkaka yoptotna yine gipnachinepa. Ga wa wane yoptotyachri
Marchisite gipgujtatkalurni ruwekinriwa. 9 Ga wa wumkata wane chin-
reta wa Rewi koxa wa pamoletkaka yoptojetachri, Gawraya reneklo pamo-
letkaka. 10 Gi rixanu ratjirumane rawanatiniwa wa Marchisite yoptotapinri.

Magatyachinni wa Rewiklopishane sasertotene

11 Giyagni wa mmagatikane rixanmakna sasertotene Rewinane kam-
rure chinanu, waneklu ¿klumka galuukaluru wa satu Sasertote gipgujew-
nakaakomka Marchisite gitakikolu pixka? Gi wa Gaaro gitakikolu pixka
chinkalurni. Gi rixanu wa sasertotene Rewinane kamrure chinanu gi-
taakaluru Tokanchi Yokanatkaluru, wa yine gitakyegitikaluru. 12 Giyagni
kashrijetkoklunmaka sasertotene gitakikolu, waneklu koxa rumkata kashri-
jetkota Tokanchi Yokanatkaluru. 13 Gi rixanu tyekaka chinpiranyegitkaluru,
panerni. Wanna gi satuna genekashlu yochpikikowakakwa getlewaty-
achrini. 14 Gi rixanu gimatpotutkalurni wa Gotaklopishni wa Wutsrukate.
Ga wa Moysisi gi wa sasertotenepnipirana chinaajitna nyinerune.

Satu Sasertote Marchisite pixkalutu

15 Ga wa pgujetanurpotni wa Marchisite pixkalutu rupgujewninri satu
Sasertote. 16 Gi wa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu gitaakaluru Geso, gi rix-
anu manchipiranni Tokanchi Yokanatkaluru. Seyni giweklu mnikawnakatu
giyakle chinanu gitaakaluru. 17 Gi rixanu Walenwa gipgujtatkaluru:
Pixni wa Sasertotgognenanyi,
Marchisite gitakikolu pixka.
18 Gi rixanu muchinanu yokanru galikakni giknookalurni muchkotu ga
wa mumkatkatu rixinri chinanu. 19 Gi rixanu Tokanchi Yokanatkaluru
gi satuna mmagatikatu rixkaka. Seyni wanepnute kigleru kagwaklewle
galikakni wane rixkaklu, wa kigleru kagwaklewle Goyaklalu gitakyegitwu.
Wale chinanu wkayegiklu Goyakalu.

Gaponshinikanutkaluru wa kigleru potu gipiratkaluru tokanchi

20 Gi wa Wale kawchinanu chinrumigjetni Wale. Gi rixanu pimrine
sasertotene gi wa Wale kawchinanu chinyegitna Goyakalu. 21 Seyni Wale
kawchinanu chinru rumutakika Wale, wane chinjeru chinanu:
Wale kawchinanu koschekatka Gitsrukaachi.
Gi kashrijetanshinikanutanu.
"Pixni wa Sasertotgognenanyi," chinru.
22 Gi rixanu Waleko kawchinanu wane chinyawaka Goyakalu, pnuteyaka
kiglepotlu wa gipiratkaluru tokanchi Geso giglepokyegitanru.

Sasertote gwagognenatachrinwa Geso

23 Wannani gixo sasertotenni galikaka rixnina, gi rixanu gipukchi gimale-
tanna ma momkaagognenatinitipna. 24 Ga wa Geso gwagognenatachrini rix-
inri, mkashrijewnakatu sasertote rutakikolu. 25 Wale chinankoxni psolpo-
tunanuyako rumkata gognetkakletna wa Wale chinanu Goyakalu yegi ya-
chine. Gi rixanu ruwekgognenata wanna chinanu ragjigogneyegitinripa.

Gesni wa Sasertote mmukochiretu

26 Gi rixanu tye pixkalutu rumkata gixleta sasertote gitsrukate potu
wixanupa: kpashiri, muklukanuwnakatu, powralu, kmukochirerune
kotspalatikaluru, ga wa tengogne pnute teno gajeru potu. 27 Gi wa
wannani sasertote gitsrukatenpotni pixka rixa magjeretya Wale,
wa pagognemnunanuka ranika genekashletnina giylatkalurkakapa
muchinanu gapka wannako mukochirna chinanu, ga wa wanepnute yine
mukochire chinanu. Gi rixanu Tye pakatapje Walenanuko genekashatnawa
giylatkalurupa rixinri. 28 Gi rixanu Tokanchi Yokanatkaluru gitakna yine
gigrokachine sasertote gitsrukatene potu rixinripna. Seyni wa tokanchi
Wale kawchinanu chinruya, wa Tokanchi Yokanatkaluru gapkatatachri. Ga
wa tye tokanchi Wale kawchinanu gitaklu Gituru mmagatikatgognenanu,
sasertotene Gitsrukate potu rixinripa.

8

Tengogne gajeru kpashiwakapji Sasertotete

1 Tyepirana gonra wane chinkalurkaka: Tye pixkalutu sasertote Gitsrukate potu waneywu. Walenwa tsru potu tengogne gajeru tuplapijere
potuklesretate tuplatachri. 2 Kpashiwaka ga wa Goyakalupji potu kamrurewatyachrini, wa Gitsrukaachi panatanruni. Gi wa yineru panatanruni.
3 Gi rixanu pejnuruneko sasertote gitsrukatene potu gitaaka ranikyapluna
genekashlukaka ga wa giylatkalurkaka. Giyagni galuukalurni waneya
rixinripa tye Sasertote koxa pagixanu ranikinripa. 4 Giyagni tyechijne
gwachri rixkamka, gimka sasertotepni, gi rixanu wanena genekashlukaka
ganikachine wa Tokanchi Yokanatkaluru chinyawaka. 5 Tengogne gajerkaka
yaglu ga wa mayawle kamrurewatyana wanna, wa Goyakalu gixa yokanretyawaklu Moysisi, wa wale kamrutinripatka Goyakalupji. Wane chinru:

"Petpotutanru, wanepotuko pkamrutinripa yaglu pixka, magka pekakgitikolu pixka."

6 Ga wa xani Kristo gapkapatkalu wanepnute kigleru potu kamrurchi,
wane rixa kigleru potu Gipiratkaluru Tokanchi chinanu kgiglepokyegiklerni. Wanepnute kigleru gipiratkalurkakapiranaya gitaakaluru.
7 Gi rixanu wa muchinanu Tokanchi Gipiratkaluru ma magatkanumka,
gimka galuukalurni wa gepi chininri. 8 Gi rixanu ruklukanuwnakakinna,
Goyakalu wane china:

"Getanu. Gigogne ginanu,"
china wa Gitsrukaachi,
"Gerotu gipiratkaluru tokanchi nupiratinna
Gisrayiliklopishane ga wa Gotaklopishane."
9 *"Gi wa gipiratkaluru tokanchi pixka*
Wa nupiratyana wa rutsrukatennina
Walegogneni wa nkosemyomtna
wa Gigiptochijne nkoshpakyapna.
Gi rixanu wannani gi gomkagitlu
nupiratanru tokanchi.
Ga wa Gita gi wa nuslagyana,"
wane china Gitsrukaachi.
10 *"Wanepnute ruknoogognetinitka walegognekaka,*
tyepni wa gipiratkaluru tokanchi,
wa Gisrayiliklopishane nupiratinri,"
china wa Gitsrukaachi.
"Ginshinikanna nutakinna ntokankaka
yokanatkaluru.

Wale nyongajitanna.
Gitapni wa Royakalutna.
Wannapni wa nayinerutene."
11 *"Gi wa satkaka yimakanru gipokchi gajeru,*
Gi wa satkaka gimoleneko,
wane chinachrimka,
'Pumatanru Gitsrukaachi'.
Gi rixanu pejnuruneko gimatanutkano,
mturu potu ga wa tsrupotuymananuko.
12 *Gi rixanu kgetwamonuklerupno*
ma poyagkaklewleyna.
Gi wa nushinikanutkalu mukochirna."
13 Wa *gerotu* chininri, kapokotu rixkaklu muchinanu chininri. Wa kapokotu ga wa tsrutsoleji gixachrinatka psotsotaji magata ramgamtinripa.

9

Chiji gajeru kpashiwakapji

1 Giyagni waleko muchinanu Gipiratkaluru Tokanchi waneylu kamrurchipirana gitakikolu. Ga wa waneylu kpashiwaka tyechijne gajeru. 2 Gi rixanu kamrutkaluru panchi. Muchinanugruko wanerwa katalgapi ga wa jimapro gwiyawakakwa, ga wa jimaprokaka gekakgitkaluru. Tyenwa Kpashiwaka chinkaluru. 3 Ga wa gepi chininri gimaletachrichrata tukasreta waneru pagruko, Kpashiwaka potu chinikowaka. 4 Wanenanro pgamlupagiri yochpikikowakakwa kori kamrutikalurokwa, ga wa topaji gipiratkaluru tokanchi gwanro, psolusretako kori makatikaluro. Topaji wanero kolpeto koripro mana gwanro, ga wa Gaaro kanojere gipweretachri, ga wa yonatkalurushpata gipiratkaluru tokanchi yegi. 5 Wala gompaji rawna giwekachine kpashirine yochigatyawaka gajene yaglu, gipoyikgikowaka chikletyegitachine. Ga wa xani gi wa tyepirankaka pnumnu gixachri rumkata ginkakletpotuta.

Genekashlukaka giylatkaluru magatyachri

6 Wane rixa kamrutkota tyekaka, muchinanugruko jiglokjetyawakna sasertotene wa poyagkaka kamruretinripna. 7 Ga wa gepi chininrigruko pakatapje pawalapkaka jiglokjeta sasertote gitsrukate potu walepje. Gi wa granchimigjeya jigloka. Wale ranikgenekashleta waleko chinanu ga wa yine mukochire chinanu wa ma mumatanutukna mukochirewatinriyna. 8 Tyeya rekakgitwu wa Giwekikaluru Kpashiri, wa mupgujetgapotkotuwa kpashiwakpotgapo, rawinikopshiniwa muchinanupji. 9 Walenwa tyegogneshaklupa yaglu. Wane gixjetikowaka ranikjetluna genekashlukaka ga wa giylatkalurkaka. Tyekaka gi gimkata muklukanuwnanshinikanutkane gixkaklepotutna wane gixa kamruretachine. 10 Tyepjepiranayni wa niikalurkakaya, ga wa girkalurkakaya, ga wa pnumnu gixachri gerkalewlukakaya. Walenwa manchipirana gitakikalurkaka, potukatpotutkoklunpotunanuko gitaakaluru.

Koshpaklewlu gike rixiniko mnikawnakatu Gesograga chinanu

11 Ga wa kayegika Kristo. Walenwa sasertote Gitsrukate potu kiglerkaka ginachripa chinanu, wa tsrupotupji chinanu ga wa mmagatikatupji, gi wa myochi kamrutikaluru. Walepjinwa gi wa tye giyakotikowaka gajerni. 12 Kristo jigloklu kpashiwaka potu. Pakatapje jiglokatkalu. Gi wa chiwogragayma, gi wa waka wgenekogragayma, seyni Waleko gigragayma jigloklu.

Wane rixa gapkapletlu yine koshpakikolu gike rixiniko mnikawnakatu. 13 Gi
rixanu chiwograga, ga wa jeji wakagraga gitslaptagatikolu, ga wa waka
yochpiikaluropagi jipolotkaluru gimuterune yegi kpashirine rixikolupna
powratmanetikolupna. 14 Giyagni ¡gi papowrananukta rixkakna Kris-
tograga! Walenwa Giwekikaluru gike rixiniko mnikawnakatuya Wale-
nanuko geneknawa. Muklukanuwnakane rixkakwu Goyakalyegiya. Wuk-
lukanuwnanshinikanutinri, Geso powratyawu kamrurchi muweekatuya,
Goyakalu giwekachri wkamrurewyegitinripa.

Gerotu Gipiratkaluru Tokanchi chinanu wuglepokyegitka

15 Giyagni kiglepokyegikleru rixa Geso wa gerotu Gipiratkaluru Tokanchi
chinanu. Ga wa Wale gipnale chinanu kaspukyegitatkana wa ma mum-
retkalchinanruna muchinanu gipiratkaluru. Wale chinanu wa tomgakalune
yoptotanruna wa gipiratkaluru gike rixiniko mnikawnakatupa.
16 Gi rixanu gipiratkaluru yoptotachripa gimkata gipgujtaletlu wa gipi-
ratachri gipnale. 17 Gi rixanu yineru giparatanru wa rupninrigogne
yoptotikolupa gike gaprini ruwekiniwa wale yineru. 18 Giyagni gi wa
muchinanu gipiratkaluruko granchi migje gitaaka. 19 Gi rixanu pejnuruko
Tokanchi Yokanatkaluru yokanrekaka, wa pejnuruneko yine runkaakok-
lunutka Moysisiya, waneklu wale koscheklu chiwograga ga wa waka wgene-
graga, gonuyma ga wa gowegapixi seroluyma, ga wa gisoposhegi. Waleya
rutslaptagatlo kiruka, ga wa pejnuruneko yine rutslaptagata. 20 Wane china:
Tyenwa *Gesograga Tokanchi gipiratkaluruya, wa Goyakalu yokanyegityagi.*
21 Waneko pixka granchiyma panchi rutslaptagata, ga wa
pejnurostonkaka Goyakalu kamrure chinanu. 22 Ga wa pejnurun-
shinikankakako, granchiya powratka, wa chinyawaka Tokanchi
Yokanatkaluru. Ga wa granchi ma muyookanu, maleshlu kaspuk-
mukochirewlu.

Kristo pakatapje reneknatkawa gixolune mukochire ranikinripa chinanu

23 Gi rixanu tengogne gajerkaka yaglu wane rixa gimkata powratkota,
seyni walepotuko tengogne gajerkaka, tyekaka pnute kigleru giylatkaluruya
powratka. 24 Gi rixanu gi wa myochi kamrutikaluru kpashiwaka jigloka
Kristo, wa galikakpotunanu kpashiwaka yaglupje, seyni tengogne gajeru
kpashiwakpotuko jigloka, wa xawakni Goyakalu getanu rupgujewninripa
wixa chinanu. 25 Gi wa gixo kata renekinipwa wa sasertote gitsrukatene
potu pixka, pawalapkaka kpashiwaka jiglokna nikchinegragayma. 26 Wane
rixkamka rekamruretkoklunuyakawamka tye psolchijneko, gixkatmaka
rumkata salewnaleta. Ga wa xani poyagkakgogneshletinitka, pakatapje
rupgujewna ruknoka mukochirewlewatinripa, reneknawa giylatkaluru rix-
inripa. 27 Wane rixa gitakikotna yine pakatapje rupninripna, wanep-
nute rutakyagokikolupna. 28 Waneko pixka rixa Kristo. Pakatapje renek-
natkawa gixolune mukochire ranikinripa chinanu. Ga wa gepi kata chininri
mukochri migje, kagwakpotutjene rupgujewnayegitanu rognetkakyapna.

10

Jeji wakagraga ga wa chiwograga

1 Gi rixanu Tokanchi Yokanatkaluruya gi wetpotutawalu psoluko
kiglerkaka wa waneyapwu. Mayawle pixka wetyalu wa kam-
rutkalurkakatka. Gi wetawalu gi pixka rixpotuta. Giyagni waleko
giylatkalurkaka pawalapumnunanuka mutuka genekjetkotu, gi
pagogneko rumkata mmagatikane gixkakletna kayegikachine. 2 Wane

rixkamka ¿gi ge rutuka ganika genekashletmakna? Gi rixanu pakatapje
powratkoklunmakna kyonogiklerune, gi wa kmukochirerune rumata
getletinmakwana. 3 Seyni tyekakaya pawalapumnunanuka rushinkapka
mukochri. 4 Gi rixanu jeji wakagraga ga wa chiwograga gi gimkata
kaspukletlu mukochri.

Genekashlu giylatkalurni wa Gesomane

5 Giyagni tyechijne rakanginitka Geso, wane china:
Genekashlu giylatkalurkaka
ga wa ganika genekashletkalurkaka
gi paluka.
Seyni manchi puglepokotyano.
6 *Genekashlukaka psoluyako yochpiikalurupa*
ga wa genekashlukaka mukochri chinanu,
gi puglereta.
7 *Giyagni wane nchina, "Petanu. Gewno Gita.*
Kirukamtapoyi nyonpiranyegitika,
Wa pushinikyawaka nkamrutinripa,
Goyakalu."
8 Wa rogwaka chinyawaka, *"Genekashlu giylatkalurkaka ga wa ganika genekashletkalurkaka, ga wa genekashlukaka psoluyako yochpiikaluru, ga wa genekashlukaka mukochri chinanu, gi paluka. Gi koxa pugleretlu.* Tyekaka Tokanchi Yokanatkaluru chinyawaka ganikjetkaluru."
9 Wanepnute wane china, *"Petanu. Gewno Gita, wa pushinikyawaka nkamrutinripa."* Wa muchinanu genekashlukaka konatka, gepi chininri rutakyapa. 10 Wane rixa gishinikletyawaka chinanu kpashirine gixkaakalunwu, Geso Kristomane pakatapje ganika genekashletkaluru chinanu.

Satupje ganika genekashlewlu giylatkaluru

11 Ga wa pejnuruneko sasertotene pagognemnunanuka tunwa kamrurewlenata. Ga wa gixo kata rumepe ganiklejetluna walekotnaka giylatkalurkaka. Tyekaka gi gimkata konretlu mukochri. 12 Seyni Geso pakatapje ganiklu giylatkalurupa mukochri chinanu. Wanekluyakawa Goyakalu potuklesretate tuplagognenatatka, 13 wanepnute kagwakinripa kamnixjene gijixipta rapukote gitaakoklunpotunanuko. 14 Gi rixanu satupje ganika genekashlewlu chinanu mmagatikane rixkakgognenatna wa kpashirine gitaakalune.
15 Ga wa Giwekikaluru Kpashiri koxa gipgujtatwu. Gi rixanu wane chininitka:
16 *"Tyenwa gipiratkaluru tokanchi*
nupiryegityapna ruknoginpatka walegognekaka,"
china wa Gitsrukaachi:
"Rajiyna nenekinna Ntokanu Yokanatkaluru.
Ga wa ginshinikanna nyonatinna.
17 *Ga wa mukochirna ga wa pnu rixlena*
gi nushinkapinitkana."
18 Gi rixanu wa tyekaka kaspukikowaka, waneklu maleshatkalu ganika genekashlu mukochri chinanu.

Gerotu gatnugapo ga wa gatnugapo giwekachri

19 Giyagni, nomolene, gi wa popiklerunekwu kpashiwaka wjigloka Gesograga chinanu, 20 gerotu gatnugapoya ga wa gatnugapo giwekachriya.

Walenwa wjigloka Wale kamrutanru gerotu wixa chinanu wa gimale-
tachrichrataya. Tyenwa Gesomane. 21 Ga wa gi rixanu tsru potu saser-
tote Gitsrukatpotu waneywu wchinini Goyakalupji chinanu, wkayegikanru.
22 Wkayegikanru potukgajirunepwu ga wa kgaponshinikanuklerunpo-
tupwu walixlewle chinanu. Gitslaptaagajitkalunepwu Gesogragaya gik-
lukanuwnanshinikanutnachinwa muglenchiya wma mixinitipa. Ga wa
gerkamanetkalunepwu gonu powragaluyma. 23 Poyegirunwu womkagi
gipgujtaletlu wkagwakanrupirana. Gi rixanu poyagkakachrinwa gipirat-
achri. 24 Wyanshinikanyegkakpotutanu, wkomyekanshinikankakinripa
wushiniklewatinripa ga wa kigleru kamrurchi wkamrutinripa. 25 Gi wa
wkaspuka gapatjeretanu wa pimrine gixjetyawaka pixka. Ga wa wanepnute
gixa gapatjeretanu ga wa giykokakanu wa geta kayegikgogneretinpatkalu,
wa Gitsrukachigognepa.

Giklukanuwnayegjixlewlupa wa wixako wushinikanuya wmukochirewatinipa

26 Gi rixanu wali yoptoretinitkalu wa galikakpotunanu tokanchi ga wa
wumatinitkalu, wixako wushinikanuya wmukochirewatinipa, wanepnute
gi wa rawatka genekashlu giylatkalurupa mukochri chinanu, 27 seyni
giklukanuwnayegjixlewlu kagwakikolu tsru pikluyma, ga wa xirnachri
pixkalutu jgekanchi wa kamnixlewatachine kamakatachripa. 28 Moysisi
tokanu yokanatkaluru giknokachri gepi, mapa gipgujtatachine chinanu
rupnanu metwamonutkotu. 29 Giyagni ¿gi pixkalutunanukta salewakchi
gkagwakyalu rumuknu retikolupa wa Goyakalu Wgene gektutetachri, ga wa
Giwekikaluru gimutlewatachri geyikachri? Walenwa granchi gimuteru kag-
wakachri, wa gipiratkaluru tokanchi chinpiranyegitanru granchi. Walenwa
kpashiri rutakjeru gipiratkaluru tokanchi. 30 Gi rixanu wumatlu wa wane
chinachri:
"Gitanni gapnuuchipa. Gita gapnurewatanu."
Wanepnute wanechinatnaka:
"Gitsrukaachi gitakyagokanutkana rayinerutene."
31 Piikalurpotupni wa yineru gijrukini, wa Goyakalu giwekachrimyo
rapokinri.

Wumkata kashnantaklegognenata walixgognenatinri

32 Seyni gishinkapanru muchinanugognekaka, gepokamlatyegitkoklunu,
wa gkashnantakgognenatyawaklu tsru yagotlu nsalewninrikakaya. 33 Psoji
wa gixa yangikolu ga wa pejnurune getanu nsaletikolu. Ga wa psoji waneko
pixka pnumnu gixkoklunu gixa gimatanune. 34 Gi rixanu gimata getwamon-
retna gostutkalune. Ga wa gimuwatachingi wane gixle getasha konretka.
Gi rixanu gixa gimatlu wa wanepnute kigleru ga wa gwagognenatachrikaka
waneygi.
35 Giyagni gi giknokanru gaponshinikanrewle wa wale chinanu waneplu
tsru gapnutikolu. 36 Gi rixanu gixa gimkata kashnantaklegognenata. Wa
Goyakalu gishinikanru gkamrutinpatka, gyoptotanru wa gipiratkaluru.
37 *Gi rixanu pshinitsonuuji magatawa*
Ga wa ginachripa gapokanu.
Gi wa ramganatanu.
38 *Ga wa poyagkakachri Gitanu*
giwekanu ralixleya chinanu.
Seyni wa yoxigikini
gi wa ruglenshinikanutanno.

39 Seyni wixa gi wa yoxigikachinwu wamginripmaka, seyni galixachinwu
waneya wixinripa wuwekinri.

11

Gi gixachrinwa galixlewlu

1 Galixlewluni wa galikakpotunanu waneyatkawu wkagwakanrukaka. Ga
wa galixlewluni wa rumatpotutikolu wa wane rawinri metkotkaka. 2 Gi
rixanu ralixlena chinanu kiglepiranyegirunni gitsrukaachinni.
3 Walixlewleya wumata jemlu wa katagirsagkaka ga wa tye psolchijne
koxa giglepokotkaluru Goyakalu tokanu chinanu. Wane rixa wa mupgujew-
nakatkaka ruyakatya wa getkalurkaka.

Gawili, ga wa Genochi, ga wa Nowe galixle

4 Galixlewlu chinanu Gawili ganikyegitlu Goyakalu kigleru genekashlu
giylatkalurupa Kayninu pnute. Galixlewlu chinanu gipgujtatkalurni poy-
agkakachri rixinrini. Gi rixanu Goyakalu gipgujtatlu renekashlekakni. Gal-
ixlewlu chinanu gipnachrinimkatkani seyni yanumsatachri pixka rixawa.
5 Galixlewlu chinanu raniikatka Genochi gipukchi ma metinitipa. *Gi wa
rukshiika gi rixanu Goyakalu ganikatkalu.* Gi rixanu ma maniikonuwa
wane rixa gipgujtaletka wa *wale giglenshinikanutlu Goyakalu.* 6 Gi rixanu
wa yineru galixlewlu migje gi gimkata giglenshinikanretlu Goyakalu. Gi
rixanu Wale yegi yachri gimkata galixleta wa wane rixinri Goyakalu ga wa
rujgapotutjene gapnutachrini Wale.
7 Goyakalu ginkakagnaputlu Nowe ma metanutuwapirana. Kagwakpi-
ratachri Nowe, ralixle chinanu kamrutlo tsro pumle wa gipji gajene
gognetkakikolupa. Wane rixinri ruklukanuwnakakna tye psolchijneko
gajene. Poyagkaklewatachri rixka ralixlewle chinanu.

Gawra ga wa Sara galixle

8 Tomgakalurni Gawra, galixlewlu chinanu yijnakota. Wane yiyatka. Yop-
tochijnetyawakapa yatka. Rushpakamtatka mumatkatni wa yiyawakapa.
9 Galixlewlu chinanu gipiratikowaka chiji rawananumta wajra gajeru pixka.
Mkachripjikaka rawananumta Gisaakayma ga wa Gakowoyma. Wannanwa
waleymalune waleko gipiratkaluru yoptotachinepa. 10 Gi rixanu kagwaklu
pokchi gichko poyegitkaluru. Wa pokowatachri ga wa kamrujixachri
walenwa Goyakalu.
11 Galixlewlu chinanu walako Sara wugenewata wa tsrotsoleji tixinitka
ga wa topapko giknogyatkalo. Goyakalu giyakleya tyoptota toklopishanepa
tkoshpakinripa, gi rixanu tkagwaklu poyankakachri wa tupiryegitjeru.
12 Giyagni satupje yineru, ga wa wale gipnachri pixkalutu, ruxolewniyna
gixolune potu. Wa tengogne gajeru katagirkaka pixka, ga wa tsru wenus-
puwnaga gajeru ksatupagi, mumkata yantaletkotupagi, ruxolewniyna.

Wajra gajenni tyechijne gwanatachinni

13 Kalixaklerunni gipnana pejnurunniko wanna nyi, wa gipiratkaluru
myoptotkanniko. Seyni gowukayako retyaluna. Rumuwyegitluna. Wan-
nananuko gipgujtatnawa wajra gajenni ga wa maleka giyakatyachinni rixna
tyechijneya. 14 Gi rixanu wane gixachine gimatkakwu wa gichijnepotupna
rujgana. 15 Ga wa rushpakchijnetyawakna galikaka rushinikinmakna, ka-
gognepmakna satokinripmakna. 16 Ga wa xani wanepnute kiglewakchijne
raluka gapkapletna. Walenwa tengogne gajerchijne. Giyagni Goyakalu gi
patewata wane chinikolu Royakalutna. Gi rixanu Wale galpokotyana pokchi.

Gawra, ga wa Gisaaka, ga wa Gakowo, ga wa Gosi

17 Yantaletkoklunu Gawra, galixlewlu chinanu ranika genekleshatyaplu
Gisaaka. Gipiratkalurkaka yoptotachri ranika genekleshatyaplu satup-
jerutu gituru. 18 Wa wane chinpiranyegitkaluru, *Gisaakaya puklopishanepa*
chinkalunepa. 19 Wale kagwaklu wa gipnachinetskalaya rumkata yotunkak-
letlu Goyakalu. Ga wa galikakni gipnachrinanni pixkalutni Gisaakni. Seyni
giwekachri yoptotatnaklu Gawra.
20 Galixlewlu chinanu Gisaaka giglenshinikanyegitna Gakowo ga wa Gi-
sawo wa ginachrikakapapiranaya.
21 Wa rupnakastsi rixinitka Gakowni, galixlewlu chinanu satkaka Gosi
wgenene ruglenshinikanyegita. *Kanojereptostsi gitspanotachri Goyakalu*
yonogyegita.
22 Wa rupnakastsi rixinitka Gosni, galixlewlu chinanu gimolene rushini-
ikaka Gisrayiliklopishane gishpakinripa. Ga wa gigapupa towyegimta.

Moysisi galixlewle

23 Wa Moysisi gishpakinitka, galixlewlu chinanu mapa ksuru yogi-
matkaluru ruruneya. Gi rixanu retluna kigleru mturu. Gi wa pikluna
pogirchi yokanre.
24 Wa tsru rixinitka Moysisi, galixlewlu chinanu rujretyalu wa
Gwarawo nshicho wgene chinikolupa. 25 Wale tsomitgonuklu Goyakalu
gayineruteneyma saletikolupa, mukochri gimeyiwatkalurkaka pnute wa
pshinitsonu waneyapmaklu. 26 Gigiptochijne ponikolewle gignantaakaluru
pnute tsru kagwaklu Kristo yangapiranyegitikolu ponikolewle. Gi rixanu
gapnuru yegi yigata. 27 Galixlewlu chinanu ruknokamtatkalu Gigipto. Gi
piklu pogirchi gamewninri. Gi rixanu metkotu getachri pixka poyentunwale
rixgognenata. 28 Galixlewlu chinanu Tsru Giknoglushgogne kamrujixa ga
wa granchi gitslaptaglewlu, wa muchinanu wgenchine giylatachri ma
mujtukyapna.

Wa Gisrayiline ga wa Raawi

29 Galixlewlu chinanu koprutluna Sergalu Wenu wa popriri chiji pixka. Wa
Gigipsyone yagota wane gixletini, ruylatkanna. Ragyekanna.
30 Wa payokgipregogne sajrurutkalurni Geriko Pokchi prijere galixlewlu
chinanu rupkolikamtana.
31 Galixlewlu chinanu wa kapnokawaklero Raawi gi tupna malixak-
leneyma gi rixanu kigle yoptole tixna getjechijnetachine.

Galixlewlu gakagloklewatinri

32 Ga wa ¿klu wanepnute nchinanu? Gi rixanu gogi nmagatya
nunkakpiranyempotutyapna Getyo, ga wa Waraka, ga wa Sansoni, ga wa
Gepite, ga wa Tawi, ga wa Samoyro, ga wa tokanchi geneklewatachinni.
33 Wannanwa galixlewlu chinanu rakaglokamtluna pogirewatyawaakaka,
poyagkaklewlu kamrutna, rapkatluna gipiratkalurkaka, tsru mgenoklunni
rushyanamamtna. 34 Gichkoxirnalerni ruwakamtna. Yoglolewapispu
mayxawniyna. Gigrokachine muchkowkaakana. Gichkolune rixkaakana
giylalu yegi. Pnu gajene solalone gwanananumtachine satkakna. 35 Suxone
wannanune gipnachine yotunkaakalune yoptotatnakna. Pimrinni
saletpotutkalunni. Gi raluka gishpakletinripna, wa rapkapyapluna
kigleru potu yotunru. 36 Pimrine yantaletika ruxpiranatikolna ga wa
kochipjetikolna, ga wa wanepnute rostutikolna ga wa yoshmakikolna.
37 Sotlujetkalunenni. Yantaletkana. Yosokotkana. Yoglolewapi
giylalewatyawaka rupniyna. Gowegamta, chiwomta gitakachine

ruyaglotatna. Magatyachinni. Salewnachinni. Yenetkalunena. 38 Gi wa
tyechijne gajenni gimukanni wanna. Yineru mwiyawakankaka pupjetyana,
ga wa magkakakaya, ga wa gitawakapnakakaya ga wa chijipnakakaya.
39 Ga wa pejnurunniko wanna nyi kiglepiranyegirunni galixlewlu chi-
nanu. Gi yoptotluna gipiratkalurkaka. 40 Gi rixanu Goyakalu galpokotatkalu
kigleru potu wixanupa, wa wixa mwaknu gi wa mmagatikane rixkaakona
wanna.

12

¡Gi pejnunanukta getachine!

1 Giyagni wixa koxa gi rixanu sajruukalunwu gi pejnunanukta
getachineya kyachgaperu pixka, wuwshokanru pejnuruko wmukochire
ginnu, wa wsajrukjeru wmukochire. Ga wa kashnantakgognenat-
achinepwu, wunaple gajeru yagotikowaka wasukamtini. 2 Geso yegi
yigatachinepwu, walixlewle muchichachri ga wa poyagkakachri. Gimuwlu
chinanu Wale ginaple gitaakaluru, Wale kashnantaklu koroshishkita.
Gike rixanru patewluni. Ga wa tuplatatka. Goyakalu tuplapijere
potuklesretate tuplatatka. 3 Giyagni gyanshinikanpotutanru Geso
gma mamanutinitipa ga wa gma mugrokanshinikanutinitipa: Wale
kashnantaklu gi pixkalutunanukta kmukochirerune yoptopirkakle
Waleyako.
4 Gixa gi wa granchipotunanuko gixa yagotletawalu mukochri wa
nsatkakyaplu. 5 Ga wa gixa gamtakatkalu giykolu, wa wgenchine pixka
gixa giynumsatikolu:

Noturu, gi wa gike migje pixka pixa getletanru
Gitsrukaachi saletlewle.
Gi koxa pugrokanshinikanutanu wa Wale chigetjetinipyi.
6 Gi rixanu Gitsrukaachi rushinikanru saleta.
Ga wa rachichotna pejnuruneko wugenene yoptotanune.

7 Gkashnantakgognenatanru nsaletikolupa. Wugenene pixka rixgi Goy-
akalu. Gi satu mturu ruru ma saletanutu. 8 Ga wa gma saletkoklunu
wa pejnuruneko salewnaletini pixka, waneklu pakochingi. Gi wa Goy-
akalu wgenengi. 9 Gi rixanu waneywu galikaka wurune wumaneya.
Saletawakletwuna, ga wa wkagwakpiratna. ¿Gi ge wanepnute galikaka wyij-
nakotanru giwekikalurune Giru, ga wa wuwekanu? 10 Gi rixanu pshinitsonu
saletawakletwuna gikta rixpoko getletyawuna. Seyni Goyakalu saletwu
rupxakyapwu ga wa rupashiregnu rapikyapwu. 11 Galikakni pejnuruko
saletlewlu xawakni gi wa gimuwlu kagwakika, seyni wamonchi. Seyni
wanepnute kigleru kamrutanna wa saletlewlu gasrukanune, kpoyankakle-
wakleruneta, kigle gwashle rixinripa.

Wuykotka kpashirinepwu wixinripa

12 Giyagni mpotukatinwa gimyo gigrokachri ga wa gitskeri muchkotu.
13 Ga wa potukgapolu gkamrutanu gijixi chinanu, pnu mayinitipa yokmat-
achri, seyni rutskalakikolupa galikaka.
14 Gijgapotutanru kigle gwakaklesha gixyapna pejnuruneko. Ga wa gij-
gapotutanru kpashirine gixikolupa. Wane gma mixkakoklunu, gi gimkata
getletlu Gitsrukaachi. 15 Ggirukotinwa satu ma maga gapkapletyaplu
Goyakalu gimutlewle. Gi satuna pachikgajitachritski ma tseruwnini-
tipa kojwaklewatachripmaka, ga wa gixolune puchotachripmaka. 16 Gi
waneplu kapnokawakleru, gi wa gimuteru gixachriko Gisawo pixka, wa
paniklupje chinanu rushagkalu muchinanu wgenchi gitakikolu. 17 Gi rixanu

gixa gimatlu wa wanepnute wa giglenshinikanyeglewlu yoptotikolupapiranaya ralukinitka giknookalurutkani. Gi rixanu gi rukshikatkalu renshinikanutyawakapmaka, rujgalewpotutnimka giktegayma.

Gepi magkakaka

18 Gi rixanu gixa gi wa kamruukaluru magka gapyegita, xirnachri galgachri yegi, ga wa yachnewlu ga wa mapshagalu, ga wa kawlenekalu,
19 ga wa kowgima, ga wa tokanchigima, wa jemachine gagjipotyegitanru
gi wanepnuteko wanna yegi yogniiko tokanchi. 20 Gi rixanu gi rumkata
gakotletatkaluna Tokanchi Yokananatkaluru: *Ga wa nikchine rakatsrek-*
magkatetiniplu sotlujetkomkana. 21 Wane rixa piikaklewleta wa getkaluru,
wa Moysisi wane china, *"Npikpotuta.* Nutatata."
22 Seyni gixa gapyegitlu Siyo Magkate, ga wa Goyakalu giwekachri pokchi,
wa Gerosale tengogne gajeru, ga wa gixolurune potu Goyakalutowrerune
meyiwlu yegi gapatachine, gapyegitlu. 23 Ga wa gapyegitlu muchinanu
wgenchine gapatjetachine tengogne gitakgiwakatkalune yegi. Ga wa Goyakalu yegi wa pejnuruneko Gitakyagokachri, ga wa giwekikaalurune poyagkakachinenu yegi, wa mmagatikane gixkaakalune. 24 Ga wa Gesoyegitkagi wa gerotu Gipiratkaluru Tokanchi chinanu kgiglepokyegikleru, ga wa granchi gitslaptagluyegi, Gawiligraga pnute kiglerkaka ginkakletachri.

Pogirewatikowaka mkomyemyetkotu

25 Ggirukotinwa gi wa giknokanru wa Yanumatachri. Gi rixanu tyechijne giykolewatyachri, Moysisi, giknokachine ma mayxawninitipna, wanepnutpotwu wixa wa tengogne Giykolewatyachri wkatjitini, wma mayxawninitipa. 26 Tye tokanchigima muchinanu komyemyetanru psolchijneko. Ga wa xani rupiirewata. Wane china, *"Pakatapje nkomyemyetanutkalu chiji.* Gi wa chijipjepni seyni *tengogne* koxa." 27 Wa tye tokanchi "pakatapjechi" gimatkakwu wa koshpaakalurupni wa komyemyetkalurkaka, kamrutkalurkaka pixka, rawgognenatinripa wa mkomyemyetkotkaka.
28 Giyagni wumuwatanu pogirewatikowaka mkomyemyetkotu yoptotachine wixinripa. Giyagni kgipashiregolunepwu ga wa kagwakpiraklerunepwu, Goyakalu yegi wkamrurewatini wuglenshinikanutyaplu Wale.
29 Gi rixanu Woyakalutni xirnachri nikatlewatachri.

13

Kristonune gimkata kamruretanru

1 Gishinikmolkakgognenatachinepgi. 2 Gi gimuslawatanru machipepjigi gixinripa. Gi rixanu wane rixinna pimrine, Goyakalutowrerune wannapji rawkaakana. 3 Gishinikanna gostutkalune wannayma gostutkalunepgi pixka, ga wa yenetkalune gishinikanu gi rixanu wanna pixka gixa koxa gixa kamanerungi.
4 Pejnuruneko yegi kagwakpiratkalurupni kashimyokaklu. Ga wa kashimyokakachine gapnokawle kpashiripni. Gi rixanu gapoklewatachine ga wa gimopatlewatachine Goyakalu giklukanuwnayegjixanna. 5 Gi wa sroschi gerune gixjetachinepgi. Wa waneygi gixinri kiglenshinikanuyapgi. Gi rixanu Goyakalu wane china:
"Gi pagogneko gi nkaspukanunyi. Gi koxa nuknokanyi."
6 Giyagni kiglenshinikanwu wane wchininripa:
"Gitsrukaachinwa nupxakjeru.
Gi npikanu. ¿Klu kamrutinno yineru?"

Gimalwurni wa genekashlu Goyakalu gigleretanru

7 Gishinikanna ggirukotjene, wa Goyakalu tokanu ginkakjene. Getje-
potutanru rixjetyawakna wa wanna chinanu yoptotkalurupa. Ralixlena
yimachinepgi. 8 Rixyawakgognenanukni Geso Kristo kapetgogneni ga wa
xani, ga wa psolu gwashlepotunanukopa gike rixiniko mnikawnakatupa.
9 Pnumnu gixachri ga wa pnu giyakatyachri ginkaklewlukaka gi wa pup-
jekakangi. Gi rixanu kiglerni wa poyegitikolu wa gaschi gimutlewlu chi-
nanu, gi wa niikaluru chinanu. Tyekaka gi wa gipxakna wa wane gixachine.
10 Waneywu genekashatikowakakwa. Wa mkachripji kamrurewyegitachine
gi wa rutaakana nikyapluna walekwaya.
11 Gi rixanu sasertote gitsrukatene potu kpashiwaka ganiklu nikchine-
graga mukochri chinanu. Ga wa pokchi malekate yoxikmanetikna nikchine.
12 Giyagkoxni Geso, wa kpashirine rixkakyapna yine Waleko gigragaya,
pokchi gipgyaptote malekate salewniya. 13 Giyagni pokchi gayinitka. Wale
yegi gayanu. Wkashnantakanru Wale yenetpiranyegitikolu. 14 Gi rixanu
gewi maleshaywu pokchi gwagognenatachripa. Seyni wujgalu papokchi
wane gixachripa.
15 Giyagni tye chinanu genekashlu wanikyegjegognenatanru Goyakalu,
wa poyagnutlewlu genekashatkaluru. Tyenwa wtokanu, giwaka gipgujtat-
achrikaka. 16 Giyagni kigleru kamrurchikaka ga wa gapsakaklu gi wa gimus-
lawatanu. Gi rixanu tye pixkalutu genekashlukaka ruglereta Goyakalu.

Galixanna ggirukotjene

17 Galixanna ggirukotjene ga wa gyijnakotanna. Gi rixanu wanna giruk-
tatanshinikanutgi gigyeglewatachine rixinna. Gyijnakotanna wa gimuwat-
achinepa rixinripna, gi wa gochgitachinepni, gi rixanu gi wa rochgirmakna
gipxakgi.

Gagjigogneyegitanwu

18 Wixa chinanu gagjigognetanu. Gi rixanu waponshinikanyegitlu
muklukanuwnanshinikanutkanepwu. Psoluyako waluklu kigleru gixje-
tachinepwu. 19 Ga wa gixo nagjipotutgi wane gixa gagjigogneyegitanno, wa
giyampotu gixa yegi nsatkakikolupa.

Giglenshinikanyeglewlu

20 Wutsrukate Gesonwa tsru potu gowegane girukotachri, wa
tokanchi gipiratkaluru gike rixiniko mnikawnakatugraga chinanu. Wale
yotunkakjeru gipnachinetskalaya Walenwa giglewanshinikanrewlu
Goyakalute. 21 Ralpokotangi pejnuruko kigleruya wa rushinikyawaka
gkamrutinripa, Geso Kristoya gkamrutinri wa Goyakalu gigleretanru, wa
Geso gimalwugognenatkalurupni gike rixiniko mnikawnakatupa. Wane
gixkalurupa.

Ralipre galukleta

22 Nagjitgi, nomolene, gakotanru nuykole, gi rixanu psotsotaji nyonyegitgi.
23 Nunkakgi gimatinripa wa wumole Timotiyo kaspuukalurutkani.
Giyampotu runinipa, waleyma netapangi.
24 Galukanna pejnuruneko ggirukotjene ga wa pejnuruneko kpashirine.
Gitalya gajene galukgi.
25 Gimutkalunepgi pejnurunekgi gixa. Wane gixkalurupa.

Kpashiri Santiyako Kirukate

Galuklewlu

1 Santiyako kirukate. Walenwa Goyakalu ga wa Gitsrukaachi Geso Kristo
wayegrerni.
Pamole gepinerune gipalatachine chinanupni. Nalukgiwakatgi.

Gimuwlu gkagwakinri wa yantaletlewlu gapyegitinipgi

2 Nomolene, pejnuruko gimuwlu gkagwakinri wa pnumnu gixachri yan-
taletlewlu gapyegitinipgi. 3 Gimatlu wa galixlewlu yantaletkoklunu, wale
kamrutlu kashnantakgogneru. 4 Giyagni kashnantakgogneru gixaya poy-
agkaka kamrurpotutanuchi, wa gixa mmagatikane gixinripa, ga wa poyam-
potutachinepgi. Gike gmagatinripa.

Galixlewleyma gagjitanru gimatkalewlepa

5 Ga wa gimatkalewlu magatinwa satu wa gixa, Goyakalu gagjitanu.
Walenwa pejnuruneko genekashatachri, ga wa myangaletni. Ga wa ge-
neeko. 6 Seyni galixlewleyma gagjitanru. Gi wa gnutanshinikanutanu. Gi
rixanu wa nutanshinikanutachri tsru wenushpurga pixka rixa, kannipgyalu
ganikashpurgatanru ga wa pnumnu yakakgatkalurni pixka rixa. 7 Giyagni
wale jeji gi kagwakanru Gitsrukaachiya yoptotyaplu pagixanu. 8 Wa jeji
kashrijtanshinikanukleru momkaagapotkatpotni.

Kwamonurune ga wa ponikolune

9 Wa wumole gimuteru galixkowatanu wa tsru rixinripa. 10 Ga wa
ponikolu galixkowatanu wa gimuteru rixinrinapa. Gi rixanu wa wale
gipnini kshanagwu pixka. 11 Gi rixanu remnuyma rushpakinitka tkachi,
kshana gipriga ga wa gigwu gijrukana, ga wa ruglenugwu salewna. Waneko
pixka rixa nikawnaletanu ponikolupni raluka kamruretanruyegkakaya.

Wa jeji yantaletlewlu kashnantakgognenatachri

12 Giglenshinikanyegitkalurni wa jeji yantaletlewlu kashnantakgognenat-
achri. Gi rixanu wa kigle getanshinikanutkoklunu waneklu yoptotanru
giweklu sagyeta, wa Goyakalu gipiratyana rushinikjene.
13 Wa satu yantaletkoklunu, gi wane chinanu, “Goyakalu nyantaletika.” Gi
rixanu Goyakalu gi wa gektutkaka yantaletika. Ga wa gi satuuna yantaleta
koxa Wale. 14 Seyni satkaka yantaletkalurni wa walenuko retsotanrewleya
rutsekletkoklunu ga wa yokshatkoklunu. 15 Giyagni wa getsotanrewlu
wugenetini, waneklu wugenetlu mukochri. Ga wa mukochri galixinitka,
rawkaklu gipukchi.

Kigleru genekashlu

16 Nushinikanune nomolene, gi mpupjekaako. 17 Pejnuruko kigleru
genekashlu, ga wa pejnuruko mmagatikatu genekashlu tengogne giyakaty-
achrini. Pokamlatachrikaka Giru yegi ginyachrini. Wale maleshaylu
kashrijewnalu, gi wa giprojtalu mayawleko. 18 Waleko rushinikanuya Wale
wugenetwu galikakpotunanu tokanchiya. Muchinanu potu wutakikolupa
ruyakotanrukakaya. Yiglepotuko jigekanuwatachinepgi 19 Gimatanru gixa,
nushinikanune nomolene. Pejnuruneko yine giyampotu yijnakotachinepa,
ga wa yiglepotuko yanumsatachinepa, ga wa yiglepotuko jigekanuwat-
achinepa. 20 Gi rixanu wa yine jgekanu gi wa Goyakalu poyagkaklewle kam-
ruta. 21 Giyagni giknokanru pejnuruko kapcholu ga wa gixo potu gektutu.

Ga wa gmayognuyma gyoptotanru tokanchi gitakanshinikanutkaluru. Wa wale gimkata gognetkakletyapgi.

Tokanchi kamruklerunepgi

22 Tokanchi kamruklerunepgi. Gi wa yijnakoshatachinepgi gixnanuko yokwitnawa. 23 Gi rixanu girukokta tokanchi yijnakotachrini, ga wa gi wa kamrutlu, walenwa jeji pixka rumumturetanrugoji retpotutnawa ganigapiya. 24 Gi rixanu wale getpotutnawa. Ralimta. Waneklu ramtaklu gi pixka gixachrini. 25 Mmagitikatni gishpaklewlu gixpokotyawakapiranaya. Giyagni girukokta yojrigi getlepotutlu gishpaklewlu gixpokotyawakapiranaya, ga wa romkagitlu, walenwa gi wa yijnakoshatachrini kamtakakleru, seyni kamrurchikaka kamrutachri. Giglenshinikanyegitkalurupni kamrureya.

Yonogyeglewlu powralu ga wa mumtuukotu

26 Wa satu kagwakinipwa Goyakalu gomkagitachri rixinri ga wa gi wa chipetannutinipwa seyni yokwigajitnawa, gi wa galikakni Goyakalu romkagitinrina. 27 Wa yonogyeglewlu powralu ga wa mumtuukotu Goyakalu Girchi getanu, walenwa wsalwayegityapna murune ga wa gipnagnurutachrone salewninriyna, ga wa wumretinwa powrapotupwu tyechijne gajeruya.

2

Gi wa manewle giglenu chinanu wyoptojetanru yineru

1 Nomolene, wa kgoyaknuru Wutsrukate Geso Kristo galixachine gixini, gi wa manewle giglenu chinanu gyoptojetanru yineru. 2 Gi rixanu wa gapatjetyawaka jiglokinipa satu jeji, kori yoshmakamyojrechi gitakachri ga wa mkachri katajimtaluyma, ga wa kwamonuru jiglokinipa kapcholu mkachriyma, 3 ga wa gixa getpotutiniplu wa katajimtalu gitakachri, ga wa wane nchinininiplu, “Gewi kiglewaka ptuplatanu.”

Ga wa kwamonuru wane nchininipa, “Wane ptunwatanu.”

Waka, “Nutspanjixgapre ptuplatanu,” nchininipa, 4 ¿gi ge gixakonshinikanuya gitakyagoklewata, ga wa giklukanuwnayegjixlewatachinetkagi mugletu shinikanchiya?

5 Nushinikanune nomolene, gyijnakotanu. ¿Gi ge Goyakalu tsomitna wa kwamonurune tyechijne gajeruya, galixlewlu ponikowatyachinni? Wannanwa rupiratanru pogirewatawaka yoptotachinepni, wa rushinikjene rupiratinri. 6 Ga wa gixa mkagwakpiratkone gixna kwamonurune. ¿Gi ge ponikolune kapsakletgi, ga wa gitakyagookikowaakaka gi gekosemtgina? 7 ¿Gi ge ponikolune mupashiregnuchi chinyegitluna wa kigle giwakalu wa gixa koschekikolu giwaka?

Pogirchi tokanu yokanatkaluru

8 Wa pogirchi tokanu yokanatkaluru mpoyagkakinipa galikaka kigleru gkamruta wane chinyongatyawaka, *“Pushinikanru pumwastsitanru pixnanuko pixka.”* Wane gixini, kigleru gkamruta. 9 Seyni manewle giglenu chinanu gyoptojetiniplu yineru, mukochri gkamruta. Ga wa Tokanchi Yokanatkaluru gekakgitgi kgiklukanurune gixinri. 10 Gi rixanu girukokta kamrutlu pejnuruko Tokanchi Yokanatkaluru, ga wa satupje yokanru pupjetini, pejnuruko rukluka Tokanchi Yokanatkaluru. 11 Gi rixanu wa wane chinachri: *Gi wa pumopatlewatanu,* wane china koxa: *Gi puylalewatanu.* Giyagni pma mumopatlewatkanu seyni puylalewatinipa, Tokanchi Yokanatkaluru kaspukachritkayi.

12 Wanepotuko nchintokanutanu ga wa wanepotuko gixa kamruretanu
gitakyagookalunepa pixkalunepgi chinyawaka wa tokanchi gishpaklu gix-
pokotyawkapiranaya. 13 Ga wa metwamonrene giklukanuwnayegjixko
metwamonutkonepni. Gi rixanu getwamonrewlu gaalixlu giklukanuw-
nayegjixlewlu.

Kamrurchi ga wa galixlewlu

14 Nomolene, ¿klu rupxaklewatya wa satumka wane chinnawa, "Kalix-
aklerno," ga wa maleshaylu kamrurchi? ¿Rumkatge gognetkakletlu ral-
ixlewlemka? 15 Gi rixanu wumole mamkatu ga wa mamkato gixinipa ga
wa maga nikletini walegogne, 16 ga wa satu gixa wane chinashatinipna,
"Gajewa. Kiglenshinikanupgi. Gi wa kachiklepatkagi. Jinanupgi." Seyni
gi wa genekinipna gimanna galukyawaka, ¿klu rupxaklewatya? 17 Waneko
pixka rixa galixlewlu. Mkamruretmaka gipnachrini wa galixlewlumka
walepje chininri. 18 Seyni satu wane chinanu, "Pixa waneya galixlewlu. Ga
wa gita waneya kamrurchi." Mkamruretyi pixini pekakgitanno palixlewle,
ga wa gita koxa gekakgitanyi nalixlewle nkamrureyma. 19 Pixa galixlu wa
satupjerutu Goyakalu. Kigleru pixa. Ga wa kamchine koxa galixlu ga wa
ruypiypiyegitluna.

20 Ga wa pixa yineru gike gaprimigjeyi, ¿gi ge paluka gimatletlu wa
galixlewlu ma kamrurnumka gike gaprini? 21 ¿Gi ge kamrurchi chinanu
muklukanuwnakaakotu rutaaka wutsrukatni Gawrani? Wa gituru Gisaaka
giylatikowakakwa ranika genekashleta. 22 ¿Gi ge getlu wa rukamrurewkaka
ralixlewle ga wa kamrure? Kamrurchi chinanu mmagatikatni galixlewlu.
23 Giyagni poyagkaakalurutkani wa yonatkaluru chinyawaka:

Gawrani galixlu Goyakalu. Ga wa rutakyegitka poyagkaklewle rixinri. Ga wa
wane chinka Goyakalu gimatanru.

24 Getanru. Kamrurchi chinanu muklukanuwnakaakotni yineru. Gi wa
galixlewlu chinanupjeni.

25 Waneko pixka tixa Raawi kapnokawaklero. ¿Gi ge kamrurchi chinanu
muklukanuwnakaakoto tixinri, wa tyoptotinna towrechine ga wa pagapoko
tkoshpakyana? 26 Gi rixanu wa manchi muwekletu pixka rixini gipnachrini,
waneko pixka rixa galixlewlu. Ma kamrurnu rixini, gipnachrini.

3

Wunnu tsrupotkaka tserpiranawata

1 Nomolene, gi wa gixolunepgi yimaklewatachinepa. Gixa gimata wanep-
nute giklukanuwnayegjixpotutko yimaklewatachine. 2 Gi rixanu pejnu-
runekwu wixa gixo wpupjetya. Satumka gi pupjetini tokanuya, tyemka jeji
mmagatikatupmakni. Rumkata gaalirmanetnawa psolpotuyako.

3 Kawalyonenama chipetapi wutakini wyijnaakakyapna, psolmaneko
wpotukatyana. 4 Getankoxlo kanawa. Tsropotmakni, ga wa gichkon-
nipgyalu tanikika. Seyni mturu potu potukatapi tpotukatika ginakakta
potukatachri gishinika gitakletlo, wane tyinripa. 5 Waneko pixka rixa
wa wunnu. Walenwa mturu wumane psojite, ga wa tsrupotkaka tser-
piranawata. Mturpotumero gipsomxiginanuktalu yochpikanru. 6 Ga wa
wunnu xirnachrimerni. Psolchijne gajeruko mpoyagkakleni wa wunnu.
Wane rixa wunnu wumane psojitkakatskalaya. Wale puchotlu psoluko
wumane. Xirnakaklu psoluko wixjetyawaka. Ga wa waleko xirnakaaka
Gigena xirnachriya.

7 Gi rixanu pejnuruko tyegogne gajeru, gepkoxamkojejixirune, ga wa
kamejirune, ga wa yosrolotachine, ga wa tsru wenga gajerkaka pejnuruko

gimkata puratkota ga wa puratkalurutkani yineya. 8 Seyni wunnu gi satuuna
yineru gimkata puratletlu. Walenwa gektutu giyoljegognenatachri. Katse-
plu kamakalu gipnamenu.
9 Waleya wumalwutlu Gitsrukaachi Girchi. Ga wa waleya wkamakpiratna
yine, Goyakalu pixka kamrutikalune. 10 Wale namchiyako rushpakya gimal-
wuru ga wa kamakpiiru. Nomolene, wane gixachrikaka gi galuukalurni.
11 Satu gishpagatyawakapnapjeya gi jimlemlegata mushgalu ga wa mrogalu
12 Nomolene, gi tumkata gikermuna gwaletlo goliwaji. Gi wa gowatsa koxa
gimkata gwaletlo gikersagi. Gi koxa mrogalu gishpagatyawaka gimkata
mushgalu gwaleta.

Gimatkalewlu teno giyakatyachri

13 ¿Wanerge satu kgimatkaleru ga wa kanshinikanuru gixa yegi? Kigleru
rixjetyawakaya kamrure rekakgitanu gimatkalewlu mayognuyma. 14 Ga wa
ganxalu pachikgajitinipgi ga wa waneygi nchinini pagajiya gimkapnuglu,
gi wa galixkotinwa. Gi wa gweyawyegitanru galikakpotunanu tokanchi.
15 Wane gixinipa gimatkalewle gi wa teno giyakatyachri, seyni tyechijne
gajerukni. Manchi giyakatyachri, kamchi wane gixle pixka. 16 Gi rixanu
ganxalu yegi ga wa gimkapnuglu yegi, wanekoxlu mumatanshinikanu-
tikowakanu, ga wa pejnuruko gektutu kamrurchi.
17 Seyni teno giyakatyachri gimatkalewlu muchinanu gapka kpashirni.
Wanepnute giglewanshinikankaklewatachrini. Ga wa mayogotni, ga wa
powixkowatachri, ga wa kgetwamonreru potu, ga wa kigleru kamrurewleru
potu, ga wa mnutanshinikanutkatu, ga wa mixashatkatu. 18 Ga wa poy-
agkaklewatachri kiglewanshinikanrewakleru kamrurewata. Wane rixna
giglewanshinikanyegkakachine.

4

Goyakalu gkamnixinri

1 ¿Ginaka ruyakatya giylalkaka? ¿Ginaka ruyakatya yagotkaklukaka gixkak-
luko? ¿Gi ge wane ruyakatya wa gigleretashatanruykaka gimane psojitkaka
yagotkakyachri? 2 Getsotanrewata ga wa gi waneygi. Giylalewata. Ganxale-
watya. Ga wa gi gimkata waneygi gixleta. Gyagotkaka ga wa giylalewata ga
wa gi waneygi, gi rixanu gi gagjirewata. 3 Gagjita ga wa gi gyoptota, gi rixanu
gektu gagjire gixa, gigleretashatanrukaka gnikatyaplu.
4 Kgimopataklerungi. ¿Gi ge gimata gixa tyechijne gajene gimatinri
walenwa Goyakalu gkamnixinri? Giyagni girukokta galuka tyechijne gajene
gimatanru gixletnawa, Goyakalu kamnixjeru rixkaaka. 5 ¿Waka gkagwak-
luge wa yonchi maleshawaklege chinyawaka: “Ganxaluyma gogaluklewlu
rixa wa Giwekikaluru wixa gwachri?” 6 Seyni tsru potu gimutlewlu rixwu.
Giyagni wane china:
Goyakalu satkakna galixkotnachinwa,
ga wa rumutna mturune gitaknachinwa.
7 Giyagni Goyakalu yijnakotachinepgi. Nsatkakanru kamchi gitsrukate ga
wa gixa yegi rasukini. 8 Gkayegikanru Goyakalu, ga wa Wale kayegikangi
gixa. Kmukochirerune, geromyoginwa. Kashrijtanshinikanuklerune,
mpowratgajitinwa. 9 Salewnachinepgi. Gwamonuwatanu, ga wa nchiya-
gatanu. Gitsolguwle nsalewnale gkashrijetiko. Ga wa gimuwle gichpokgojre
kashrijetiko. 10 Mturune gitakinwa Gitsrukaachi getanu, ga wa Wale tsru
gitakangi.

Gi wa gjigyegkakanu gixkakluko

11 Nomolene, gi wa gjigyegkakanu gixkakluko. Girukokta jigyegitlu
gimole ga wa ruklukanuwnayegjixlu gimole, wa wale jigyegitlu
Tokanchi Yokanatkaluru, ga wa ruklukanuwnayegjixlu Tokanchi
Yokanatkaluru. Ga wa pixa giklukanuwnayegjixiniplu Tokanchi
Yokanatkaluru, gi wa Tokanchi Yokanatkaluru kamruklerutkayi seyni
gitakyagoklewatachriyi. 12 Satupjerutni wa kyokanrewakleru ga wa
kgitakyagoklewakleru. Walenwa gimkata gognetkaklewletachri ga
wa gimkata gamgakaklewletachri. ¿Katyi pixa wa pumwastsitanru
gitakyagoklewachripmakyi?

Yechikawapirana

13 Wuya gixa, wane chinachingi, “Xawakni ga wa yechikawa tye pokchiko
gayanu. Satu walapu wane wuknokakini. Wmarnewatanu ga wa
waneyapwu wane wixlepa.” 14 Wa wane gixachingi gi gimatlu wa
yechikawapirana, ga wa gi pixkalutni giwekinri. Gi rixanu kapgyalu
pixkalungi gixa, pshinitsonu gipgujewnachingi. Waneklu gamgamtanu.
15 Seyni gimkata wane chinretgonuka, “Wa Gitsrukaachi gishinikiniplu,
wuwekanu ga wa tye wkamrutanu ga wa wale wkamrutanu.”
16 Ga wa xani gixa galixkowyegitlu nsanowashle. Mugletni pejnuruko
tye pixkalutu galixkowlu. 17 Giyagni kigleru gimata kamrutachri, ga wa gi
kamrutlu, wale chinanu mukochrini.

5

Ponikolune kapsakletachine saletko

1 Wuya, ponikolune, nchiyagatanu. Nsaplewjetanu nsalewninrikakayapa
wa gixa yegi gapokachripa. 2 Mponikolewle gijpagiynina. Gimkalu
kochopatewata. 3 Gkorite ga wa nsroschite tuchkatnanatkawa.
Tpuchowle gipgujtatangi ga wa xirnachri pixka tixa nikatlegitutangi.
4 Ralipregognekaka chinanupa, gapotlo. Gjemanu: Tsaplewata wa
kamrurewaklerune wenutikolupmaka, wa gixa gwiyna gisanate
jirgiyachine. Ga wa ksolaloteru Gitsrukaachi yijnakotlu tsaple.
5 Mponikowashata tyechijneya. Gmeyiwashgognenata. Jinanunshinikangi,
nikchi giylatikolgogne pixka. 6 Gixa giklukanuwnayegjixlu poyagkakachri,
ga wa giylatlu. Gi wa rujga satkakleyegitgi wale.

Mapognanunepgi

7 Giyagni, nomolene, mapognanunepgi Gitsrukaachi gapokinpo-
tunanuko. Getanru kgisanatewakleru. Kagwakgognenatlu kigleru
potu chiji gwakakanru. Mapognanutni wa yoptotinpotunanuklu
muchinanu gina ga wa ralipre gina. 8 Gixa koxa mapognanunepgi.
Gmuchkotanshinikanutinwa. Gi rixanu Gitsrukaachi gapoklepa kayegika.
9 Nomolene, gi gkegemgayegkakanu gma muklukanuwnayegjixikotupa.
Kgitakyagoklewakleru gipgyaptostsi tunwanatatka.
10 Nomolene, gyimanru waneyapgi wa tokanchi geneklewatachine salew-
nalkaka ga wa rakotanshinikanuwlena. Wannani Gitsrukaachi giwaka
ginkaklewatyachinni. 11 Giyagni giglenshinikanyegitkalunni wchinye-
gitna kashnantakanshinikanutachine. Gyijnakyegitlu Gopo kashnantakan-
shinikanrewle. Getkoxlu gi rixpokotlu Gitsrukaachi ralipregognekaka gi
rixanu kgetwamonrerpotni Gitsrukaachi ga wa kshinikanurpotni.

Gi wa Wale kawchinanu gkoschekanu

12 Ga wa pejnuruko pnute, nomolene, gi wa Wale kawchinanu
gkoschekanu, gi wa tengogne kawchinanuko, gi wa chiji kawchinanuko,

gi wa kluneru kawchinanukokta. Seyni gigi wane chinko gigi. Ga wa gike chinko gike, gma muklukanuwnayegjixikotupa.

Gagjigogneru gimkatanru

13 ¿Salewnege gixa yegi satu? Rumkata gagjigognereta. ¿Satu wane kiglenshinikanuru? Rumkata gimalwuru shikaletleta. 14 ¿Yayixge satu gixa yegi? Repuukona gapatjetachine tsrutene, ga wa ragjigognetanna wale chinanu. Ringi ruyokanruna Gitsrukaachi giwakaya. 15 Ga wa gagjigogneru galixlewluyma gitskalakanru yayixachri. Wa Gitsrukaachi yotunkakanru. Ga wa mukochri kamrutinitka, kaspukmukochiretko. 16 Giyagni gipgujta-mukochiretyegkakanu, ga wa gagjigogneyegkakanu gitskalginripa. Gichko ragjigognetini poyagkakachri, gixo gimkatachrinwa ragjigognere.

17 Giliya yinerni wixa pixka geta salewnaletachrini. Ragjigognepotuta gina ma mixinitipa. Ga wa psolchijneko mapa walapu patsrujire ksuru gi ginni. 18 Rumepe gagjigogneretatnaka, ga wa tengogne runyatka gina. Ga wa chiji rupchekyatka gitaklukaka.

Rognetkakanru ruwekinri gipukchiyegiya

19 Nomolene, wa satu gixa yegi wa galikakpotunanu tokanchi pup-jetini, ga wa satu satkakinri, 20 wa tye nunkakgi gimatinripa: Wa girukokta satkakanru kmukochireru pupjetyawakaya, wale satkakachri gognetkakanru ruwekinri gipukchiyegiya, ga wa gixo potu mukochri rushy-atanu.

1 Chininri Kpashiri Petro Kirukate

Galuklewlu

1 Petro, Geso Kristo yokanatanru kirukatni. Tsomitkalune, pnu
gajene chinanupni, gipalatachine Pontochijneya, Kalasichijneya,
Kapatosichijneya, Gasyaya, ga wa Witiniya. 2 Tsomitkalungi wa
muchikawako rumatagnaputyawaka Goyakalu Girchi. Giwekikaluru
chinanu kpashirine gixkaakalungi, yijnakotachine gixinripa ga wa Geso
Kristograga gitslaptagatkalune gixinripa. Gixa chinanu ruxolewnanu
gimutlewlu ga wa giglewanshinikanrewlu.

Wkagwaklewle giwekachrini

3 Gimalwutkalurni Goyakalu, Wutsrukate Geso Kristo Giru. Wa tsru
potu retwamonrewle chinanu, rumepe gishpaakakletatnakwu. Kagwak-
lewlu giwekachri waneywu wixinripa Geso Kristo yotunre chinanu gip-
nachinetskalaya. 4 Gyoptotanrupa waneyapgi mpojpakatupni ga wa mum-
tutewnakatupni ga wa mpochipukatupni, tengogne gimretikaluru gix-
anupa. 5 Gixni wa Goyakalu giyaklewle gimretikalungi galixlewluya
gognewatikaluru chinanupa. Walenwa galpokotkalurutkani gipgujetkalu-
rupa ralipregognepa. 6 Wale chinanu gimuwpotuta. Pshinitsonuji nsalew-
namka pnumnu gixachri gyantaletikolkakaya, wa galuukalurupmakni
wane gixa salewnaletinri, seyni gimuwpotutachingi. 7 Kiglerpotni yan-
taletikolu galixlewle kori pnute. Xirnachrimka tetumgikni korni, seyni
tsalewnana. Wanepnute kiglepotlu yantaletikolu galixlewle, retikolupa
gimalwuru chinanupa ga wa galixkowlu chinanupa ga wa kagwakpiiru
chinanupa wa Geso Kristo gipgujewninipa. 8 Gma metanutu Wale gixa
gishinika. Ga wa xawakni gi getawalu, seyni galixinri, gimuwpotuta, gimuw-
leyma mumkata chinkotu ga wa gatajiwnachri. 9 Galixle yoptukyawaka
yoptotachingi. Tyenwa giwekinri gognetkakikolu.

Tokanchi geneklewatachine gipgujtalewle

10 Tye gognewatikaluru repomsapiranyempotutna tokanchi geneklewata-
chine, ga wa rujga gimatleyempotutluna. Wannanwa tokanchi geneklew-
jeta wa gixa gimutikolupapirana. 11 Rujgapiranyegitluna klunerupni ga
wa gi pixkagogneplu runkakletpiranatanru Giwekikaluru Kristonu wanna
gwachri. Wa ma mapookanuwa rupgujtagnaputanru Kristo salewnalepa-
pirana ga wa royaknupirana gomkagitachripa. 12 Wanna gipgujetye-
gitka gi wannako chinanukni seyni gixa chinanupni tyepirankaka kam-
rurewatyana. Ga wa xani tyepirankaka ginkaaka gixa wa Kiglerpotu-
nanu Tokanchi ginkakjeneya, wa Giwekikaluru Kpashiri tengogne yoka-
natikaluru ginkaklewatyachinni. Tyepirankaka gogaluklewlu rixna Goy-
akalutowrerune tengogneya retyapluna.

Kpashirinepgi galpokonshinikanutinwa

13 Giyagni galpokonshinikanutinwa. Kanshinikanurunepgi. Psolpo-
tuyako gkagwaklewatanu gimutlewlu chinanu wa gixa gimutikolupa wa
Geso Kristo gipgujewninipa. 14 Wgenchine kajnakolune pixkalunepgi. Gi wa
muchinanu getsotanrewle wa gma mumatkanuwa gixanatini, gixachinpatk-
agi. 15 Seyni kpashirni ntomgajeru pixka, gixa koxa kpashirinepgi psoluyako
gixjetyawakaya. 16 Wane chinyongatyawaka:
Kpashirinepgi gi rixanu kpashirno Gita.

17 Ga wa Girchi gi wa manewle giglenu chinanu yoptotlu yineru, seyni
satkaka yineru rutakyagoka rixpoko kamruretyawaka. Giyagni gixa wa
Girchi koschekgiwakatachingi, pikachinepgi gewi gwanatkakopshini, gi rix-
anu payinechijne gwanatachingi galikaka. 18 Gike gapri migje gixjetyawaka
gishpakya, wa gitsrukatenni gike gapri migje giykole chinyawaka. Gimata,
gixa gi wa pojpakalkakaya sroschi ga wa kori pixka wenutkalurni gish-
pakinri. 19 Seyni Kristograga kwenuru potu wenutika, mapchotu powralu
potu gowega wgenegraga pixka. 20 Goyakalu gimatagnapunatatkalu Kris-
togragapirana ma kamrutkonuwa tye psolchijneko, seyni ralipregognekaka
rupgujetatkalu gixa chinanu. 21 Kristo chinanu gixa galixlu wa gipnachinet-
skalaya yotunkakjeru, wa royaknu renekjeru, Goyakalu, wa Goyakalu galix-
inripa ga wa Wale chinanu gkagwaklewatinripa.

Gimepe gishpakletachinetkagi Goyakalu tokanuya

22 Xani kpashirinshinikanune gixatka wa galikakpotunanu tokanchi gal-
ixkalchinanu. Giyagni mixashatkanepgi gixa gishinikletyapna moletkaka-
chine. Gishiniikakpotutanu gajiya. 23 Gixa gimepe gishpakletachinetkagi
Goyakalu tokanuya, wa kigleru kajiruji pixkalutuya. Gi wa pojpakalu
kajirujiya gimepe gishpaka, seyni mpojpakajituya, Goyakalu tokanuya, wa
giwekgognenatachri Tokanchiya ga wa gwagognenatachri Tokanchi. 24 Gi
rixanu:
Pejnurmaneko kshana pixkalutni,
Rupriga kshana ga wa gigwu gijruka.
25 *Seyni Gitsrukaachi tokanu gwagognenatachrini.*
Tyenwa kiglerpotunanu tokanchi gixyegiya ginkakletikaluru.

2

Gajerya gishpakachine pixka

1 Giyagni giknokanru pejnuruko gektutu, ga wa pejnuruko yokwiri, ga wa
gixashlewlu, ga wa ganxalu, ga wa pejnuruko gapatlewlukaka. 2 Gajerya
gishpakachine pixka galukpotutanru tnuchga makojetu. Walenwa tokanchi.
Waleya ntseruwninripa gognewatikaluru chinanu, 3 wa gixa gimatinitkalu
kshinikanuru rixinri Gitsrukaachi.

Sotlu giwekachri

4 Walenwa gyayegitanru. Sotlu giwekachri pixka rixa Wale, giknookaluru
galikaka yineya, seyni Goyakalu tsomitanruni. Kiglepotni. 5 Ga wa gixa
sotlu giwekachrikaka pixkalungi kamrutikaluru panchi, Giwekikalurupji
gixinripa. Sasertotene kpashirinemkojepgi, ganika genekashletinripa Gi-
wekikaluruya wa Goyakalu gigleretyawaka Geso Kristo chinanu. 6 Giyagni
Walepirana chinyongatyawaka:
Siyo Magkate nutaklu yoptowaka gwachri sotlu,
Tsomitkaluru ga wa kigleru potu.
Wale galixachripa gi wa patetko.
7 Giyagni gixa galixachingi chinanu kagwakpiratkalurni. Ga wa mal-
ixkane chinanu Walenwa:
Wa sotlu myoptotkotu kamrupjitachineya,
Wale gitaaka yoptowaka gitsejita.
8 *Sotlu gitspetkaluru, sotlu gijrukikwaka.*
Rutakikowakna rutspetyana
ma malixkalchinanruna tokanchi.

Goyakalu gayinerutenetkagi

9 Seyni gixa *tsominerutkalungi. Sasertotenemkojgi. Pogirewatyachingi.*
Yine kpashiringi, Goyakalu gayineruteneko, ruglenu ginkakletinripa.
Walenwa mapshagwakayegiya ntomgajeru, Wale pokamlale koglajru
gwinripa. 10 Gixa muchikawa gi wa yinenangi. Ga wa xawakni
Goyakalu gayinerutenetkagi. Metwamonunatkongi, ga wa xawakni
getwamonutkalunetkagi.

Gitspalatinri manchi getsotanrewlekaka

11 Nushinikanune, gita gagjitgi pnu gwachine gixinri ga wa payinetskala
gwakopshini, gitspalatinri manchi getsotanrewlekaka. Tyenwa gimaletlu
gixa giwekle gerotu. 12 Kigleru gixjetanu payineyegiya wa jigyegitinipgina
gektutu kamruklerune pixkamka, Goyakalu gimalwutkalurupni kigleru
gkamrure retkalna chinanupni wa Goyakalu kayegikinrigognepa.

Goyakalu wayegrenepgi

13 Pejnuruko yine tsru gitakanru gyijnakotanu Gitsrukaachi chinanu,
14 waka pogirchiko, wa tsru potu rixinri, waka girukotlewatachine wa
pogirchi yokanatanune gektutu kamrutachine saletachinepa, ga wa
kigleru kamrutachine galixkotachinepa. 15 Gi rixanu tyenwa Goyakalu
gishinikanru, wa kigleru gkamrutinriya, gkochrokyaplu manshinikanune
yine mumatkalene. 16 Gishpakachine pixkalunepgi, seyni wa gishpaklu
gi wa gektutkaka gishyale gitakanru. Seyni Goyakalu wayegrenepgi.
17 Pejnuruneko gkagwakpiratanu. Gishinikanna moletkakachine.
Mpikanru Goyakalu. Gkagwakpiratanru pogirchi.

Kristo salewnale gyimanrupa

18 Gipxaklewatachine, psolpikleyako gyijnakotanna gitsrukatene. Gi wa
kiglerunepjepni ga wa mayogone, seyni koxa mpotukane gyijnakotanu. 19 Gi
rixanu tyenwa poyagnutikolu, wa satu muklukanuwnanshinikanutkatu rix-
inripa Goyakalu getanuya, salewakchi rakotanshinikanutinipa, gi wa sale-
wakchi gimuknu rixinri. 20 Gi rixanu ¿kluneruya galixkotko wa gmukochire-
watinipa ga wa gichko getikoklunu, gakotanshinikanutiniplu? Seyni kigleru
gkamrutinipa ga wa nsalewninri, wa gakotanshinikanutiniplu, tyenwa poy-
agnutikolu Goyakalu getanuya. 21 Gi rixanu tye chinanukni ntomgaka. Gi
rixanu Kristo koxa salewna gixa chinanu. Gyimanru ruknokamtyagi, wa
gixa gomkaagapotyaplu.
22 *Gi wa mukochri kamruta Wale.*
Gi koxa yokwiri tokanu rukshikiko Wale.
23 Wa yangakoklunu, gi wa rugje yangalewleta. Wa salewnanatini gi
wa kawgurewata. Seyni kgitakyagoklewakleru poyagkakachri yegi Wale-
nanuko samyoknawa. 24 Koroshishkitaya Waleko ganikmukochiretwu gi-
maneya, wa wixa gipnachine pixka wixatka, wma mukochirewatinitpatka,
poyagkakachinepwu wuwekinriya. Walepchole chinanu gixa gitskalaaka.
25 Gi rixanu gixni wa gowegane pixka gixa pupjerenatachingi. Seyni wa xani
girukotapratachri yegi nsatkaaka, wa girukotanshinikanutjeru yegi.

3

Kashimyokakachine gimkata kamruretanru

1 Ga wa gixa gnunrochine waneko pixka gixanu. Gyijnakotanna ganurune.
Wa tokanchi ma malixinipna pimrine, Geso yegi raniikona tokanchimigjeya
wa ganunro gixjetyawaka chinanu. 2 Retjetingina gixjetyawaka powralu
gkagwakpiireymananuko. 3 Gi wa gixa giglewlepni wa rogo gwachri
giglewle, gi wa kamaprujiwutsaya, gi wa kori giglewleyako, gi wa kigleru

makatlewluyako. 4 Seyni gixa gaji yogimatachri yineru giglewle, giglewlu
mpojpakatupa. Walenwa shinikanchi mayogotu ga wa pochkeru. Kwenur-
potni Goyakalu getanuya. 5 Gi rixanu muchikawa wane rixa gigletletnawana
wa kpashirone suxone, Goyakalu kagwakanshinikanutyachrone. Wannako
ganurna yijnakotachinni. 6 Sarni pixka tyijnakotlu Gawrani. Wane chinru
gitsrukaachi. Gixni wa toklopishangi, wa kigleru gixini ga wa gi satuna
pikikolu gimyekini.
7 Ga wa gixa gnurchine waneko pixka gixanu. Ganunrone gwayegitanu
gimatkalewleya. Gkagwakpiratanna ganunrone mshikostonoto potu pixka,
giweklu genekashluru giyoptotkakachingi pixka. Wa gagjigognerepa ma
mumaletikotupa.

Gkatjitanru gektutu. Kigleru gkamrutanu.

8 Ga wa raliprepatka, pejnurunekgi gixa panshinikanurunepgi. Kgetwa-
monrerunepgi. Gishinikmoletachinepgi. Kshinikanurunepgi. Mturune
gitaknawachinepgi. 9 Gi wa gapnutanru gektutu gixjeru gektutuya. Gi
koxa yangalu gapnutinri yangaluya, seyni gagjiyegitangonukna ruglen-
shinikanyegitikolupna. Wale chinanuko ntomgaka, wa gixa yoptotyaplu
giglenshinikanyeglewlu. 10 *Gi rixanu*
Girukokta gishiniklu ruwekinri
ga wa kigleru gogi retle,
rutuukakanru gektutu yanumsale,
yokwiri ma koschekinitipa.
11 *Katjitanru gektutu. Kigleru kamrutanu.*
Rujganru giglewanshinikanrewlu
ga wa romkagitanru.
12 *Gi rixanu Gitsrukaachiygale*
getjetna poyagkakachine,
ga wa gijnakopna yijnako gagjigogneretna.
Seyni Gitsrukaachi satkakna gektutu kamruklerune.

Poyagkaklewlu chinanu nsalewnanu

13 ¿Katu gektutetangi wa kigleru jmererune potu gixinipa? 14 Seyni
poyagkaklewlu chinanu nsalewninipa, giglenshinikanyegitkalungi. Gi wa
mpikanna nsaletjene. Gi wa kojwakanshinikanutkalunepgi.
15 Seyni gajiya gipashichanru Gitsrukaachi Kristo. Galpokgognenat-
achinepgi ginkakyapna pejnuruneko gepomgajenepa gkagwaklepirana,
wa klu chinanu waneygi gkagwaklewle. 16 Gi wa kayogolunepgi, seyni
mpikleyma wane gixanu, muklukanuwnanshinikanutkanepgi, wa gjigyegit-
koklunupa patetkona, kigleru gixjetyawaka Kristoya jigyeglewashatachine.
17 Gi rixanu Goyakalu gishinikiniplu gixa salewninripa, kigleru
kamruklerune nsalewninipa galuukalurni wa gektutu kamruklerune
nsalewninipmaka pnute. 18 Gi rixanu pakatapje salewnapa Kristo mukochri
chinanu. Poyagkakachri salewna mpoyagkaakane chinanu, Goyakalu
yegi ranikyapwu. Gimane ruylatika, ga wa Giwekikaluru ruweekakika.
19 Giwekikalurkoxaya Kristo yayegitna giwekikalurune yoshmaakalune.
Runkaklewyentapna. 20 Muchikawa nyi giwekikalurune malixkanenanni
Noweklu, Goyakalu gakotanshinikanrewata kagwakinikopshini, wa tsro
pumlu kamrutkakopshini. Walaya gi gixna, walenwa yokgipi yinerupje,
gognetkaaka gonuya. 21 Gixa chinanu katlewluni wa gognewatikolu yaglu.
Gi wa gimanepcho giknokikolu gognetkakgi, seyni ginshinikanuyna kigle
gigle gixinri Goyakalu, Geso yotunotinri chinanu wa gipnachinetskalaya.

22 Wa Wale tengogne yachritka. Goyakalu potuklesretate rawa.
Goyakalutowrene ga wa tsru gitaakalune, ga wa gichkolune yijnakotlu.

4

Goyakalu gixyawaka pixka giwekanu Giwekikaluruya

1 Giyagni gi rixanu Kristo salewna gimaneya, gixa koxa galpokotinwa
waleko shinikanchiya. Gi rixanu salewnamanetachri gituka
mukochirewleta. 2 Giyagni xaniyakawa gipejnukta walapu giwekinripachi,
gi wa yine getsotanrewlekaka kamrutachinepgi, seyni Goyakalu
gishinikyawaka kamrutachinepatkagi. 3 Gi rixanu gigiyatka giknogachri-
gogneni payine galukyawaakaka wane gixinripa, ga wa mpogijpatnuchkaka
gyinripa, ga wa getsotanrewlukakaya, ga wa gimruya, ga wa tsru
nikluyegiya, ga wa gogiirewluya, ga wa ginanshichkaluru yagluchisha
yonogyegitikoluya. 4 Ruglajityaluna wa gixa gi wannayma gasukjeta
waleko seprolokchi potu yegi. Kapataklerunni. 5 Seyni runkakyegitinwana
wanna Goyakalu yegi. Galpokotachri Wale rutakyagokyapna giwekachine
ga wa gipnachine. 6 Gi rixanu tye chinanukni wa gipnachinni yegi
runkakletika Kiglerpotunanu Tokanchi. Yine gixjetyawaka pixka
ruklukanuwnayegjixikolupna manchiya, seyni Goyakalu gixyawaka pixka
ruwekinripna Giwekikaluruya.

Goyakalu gimutlewle girukotachine kiglerune pixkalunepgi

7 Ptowrunanuka yoptukyawakapa kayegikatka. Giyagni kanshinika-
nurunepgi. Ggirukotinwa gagjigognetinripa. 8 Pejnuru pnute gishini-
ikakpotutanu. Gi rixanu gishiniklewlu gishyatlu gixoluru potu mukochri.
9 Gislagkakini mkegemgakanepgi. 10 Satkakgi gixa gixa yoptoletyawaklu
Goyakalu genekashatyagi, waleya gipxakinna pimrine. Goyakalu gimut-
lewle pnumnu gixachrikaka girukotachine pixkalunepgi. 11 Wa satu yanum-
satini, Goyakalu tokanu pixka rixa yanumsaletanu. Ga wa satu kamrure-
watini, wane rixanu muchkonuyma pixka wa Goyakalu genekpotutanru.
Psoluyako rumalwutikolupa Goyakalu, Geso Kristo chinanu. Walenni goy-
aknu gwagognenatachri ga wa muchkonu gwagognenatachri gike rixiniko
mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.

Kristonune pixkalune nsalewninri

12 Nushinikanune, gi giglajyegitanru wa xirnachri pixkalutu
gyantaletikolu, wa pagixanu metjejetkotu giknogjermaka pixka. 13 Seyni
gimuwatanu wa wane gixa gimumatletlu Kristo salewninri. Wa
rupgujewninipa Wale goyaknu, gixa gimuwatinripa gimjikachinpotupgi.
14 Wa Kristo giwaka chinanu gyangikoklunupa giglenshinikanyegitkalungi.
Gi rixanu gixa yegi rawa Goyakalu goyaknu ga wa Giwekikaluru Walenu.
15 Wale chinanu gi satuna gixa kgiylalewakleru rixinri salewnachripni,
gi wa kachowguruko rixinri, gi wa gektutu kamrukleruko rixinri,
gi wa kyimaklewakleru yoshmakashatnachriwako rixinri. 16 Seyni
Kristonune gixkalchinanu nsalewnini, gi wa mpatewatanu, seyni tye
giwakaya gimalwukakinri Goyakalu. 17 Gi rixanu rapokatka gipapko
wa Goyakalupjiya yinuwakinripa gitakyagoklewlu. Ga wa wixa yegi
yinuwakini ¿gi rixpokotanu yoptukyawakapna wa Kiglerpotunanu
Tokanchi Goyakalupirana malixaklene?
18 Ga wa *ramgakastsimkatkani poyagkakachri*
¿gi rixpokotanu mupashiregotu ga wa kmukochireru?

19 Goyakalni wa giyakotachri galixkalurupa. Giyagni Wale galukyawaka
salewniyachine ruwekinrina raponshinikanyegitanruna, ga wa romkagi
kigleru kamrujetinripna.

5

Goglupratanru Goyakalu rowegatene mkoje

1 Giyagni nagjitgi gixa tsrungi, gixje tsrutsolejkoxno gita ga wa Kristo
salewninri gipgujtatachrino, ga wa gipgujetkalurupa royaknu gapiikalu-
rupno. 2 Goglupratanru Goyakalu rowegatene mkoje wa gixa yegi gwa-
chine, gi wa gerutkalunepgi seyni gixako ginshinikanuya wa Goyakalu
galukyawaka. Gi wa tyechijne gajerkaka gijgachinepgi, seyni jmererunepgi.
3 Wa gixa gitakyegitkalune chinanu, gi wa gitsrukatetyegitanna, seyni gowe-
gane yimanunepgi. 4 Ga wa rupgujewninipa wa Girukotapratachri Git-
srukate potu, gixa yoptotanru pogirewlu sagyeta mpochipukatupni.
5 Waneko pixka gixanu gixa, maklujingi. Gyijnakotanna tsrune. Pejnu-
runeko gixkakluko mturune gitakinwa. Gi rixanu
Goyakalu satkakna galixkotnachinwa.
Rumutna mturune gitaknachinwa.

Goyakalu girukotna walenune

6 Giyagni mturune gitakinwa Goyakalumyompuko, wa gichkomyolu.
Wa wale tsru gitakyapgi rapokinipa gipapko. 7 Pejnuruko gkojwakan-
shinikanutjeru Goyakalu yegi gitakanutka, gi rixanu Wale gishinikyagi.
8 Kanshinikanurunepgi, ga wa giyokachinepgi. Wa gkamnixjerni kamchi
gitsrukate, tsru mgenoklu gigritachri pixkalutu yotaljeta. Rujgalu niklokan-
rupa. 9 Wale nsatkakanu gichkolunepgi galixlewluya. Gimatlu waleko
salewakchi rutakyegitkana tyechijne gajene gimolene.
10 Wa pejnuruko gimutlewlu Goyakalute, wa ntomgajeru royaknu
gike rixiniko mnikawnakatu yegi gixinripa Kristo chinanu, wa
pshinitsonu nsalewninitka mmagatikane rixkakangi. Poyegitangi.
Muchkotanshinikanutangi. Shikowaka rutakangi. 11 Walenni wa giyaklu
gwagognenatachripa gike rixiniko mnikawnakatu. Wane gixkalurupa.

Ralipre galukleta

12 Surwanoya ptsotsotaaji nyonyegitgi. Walenwa wumole poyagkakachri
wa gita goya. Gita giykolewata ga wa nupgujtatlu tyenwa galikakpotunanu
Goyakalu gimutlewle wa mpoyentunwaletyawaka.
13 Wawiloni gajero, wa gixaymananuko tsomitkaluro, galukgi. Ga wa
noturu Marko galukgi. 14 Galuukakanu gishiniklewlu gamluruyma.
Giglewanshinikankaakalunepgi pejnurunekgi gixa Kristo gwachingi.

2 Chininri Kpashiri Petro Kirukate

Galuklewlu

1 Simo Petro kirukate. Walenwa Geso Kristo wayegreru ga wa yokanatanru.

Twu kiruka gixa galixachingi chinanupni, gi rixanu Woyakalute ga wa Wognetkakjeru Geso Kristo poyagkaklewle chinanu kiglepotlu wa tokanchi gixa galixanru, wixa galixanru pixkapotuko.

2 Goyakalu ga wa Geso Wutsrukate gimutpotutangi ga wa ruglewanshinikankakpotutangi gi rixanu gimatlu Wale.

Goyakalu giwekle gixyawaka gapiikalunepwu

3 Wa Kgiyaklewakleru rixinri Goyakalu renekwu ptowrunanuka wuwekle chinanupa ga wa wupashiregnu chinanupa wtomgajeru gimatkalewleya. Wa Walenuko royaknu yegi ga wa ruglenu yegi tomgawu. 4 Wale chinanu renekwu kigleru potu ga wa tsru potu gipiratkalurkaka. Wa tyekaka chinanu Goyakalu gixpokotyawaka gapiikalunetkawu. Pojpakalu wasukyatka, wa tyechijne gajeru pojpakalu getsotanrewlu chinanu.

5 Tye chinanuko psoluyako gmerewpotutanu gyognikyaplu galixlewleyma giglenchi, ga wa giglenchiyma gimatkalewlu, 6 Ga wa gimatkalewluyma girukotmanrewlu, ga wa girukotmanrewluyma, kashnantakgogneru, ga wa kashnantakgogneruyma gipashiregnuchi. 7 Ga wa gipashiregnuchiyma molchi galuklewlu, ga wa molchi galuklewluyma gishiniklewlu. 8 Gi rixanu waneygi gixinipa tyekaka gixolewnachrikaka, waleko wane gixkakgi gi wa mmerenepgi, gi wa mkamrurenepgi wa gimatinri Wutsrukate Geso Kristo. 9 Gi rixanu tyekaka waneya migjetu walenwa maygaletu pixkalutu, ga wa kmapagiruko retya. Ramtakatkalu wa muchikawluru mukochire powratikalurutkani.

10 Giyagni, nomolene, gmerewpotutanu mpoyegityaplu ntomgikolu ga wa ntsomitikolu. Wa tyekaka gkamrutini, gi pagogneko gijrukanu. 11 Gi rixanu wane gixa geneekotanu ponikojigloklemnupgi, wa Wutsrukate Wognetkakjeru Geso Kristo pogirewatyawaka gike rixiniko mnikawnakatu gjiglokinripa.

Klupirana rushinika Petro kiruka yonreta

12 Giyagni nushinkapkakjegognenatangi tyekakapirana. Gimatmakatkalu, ga wa poyentunwalemkatkagi galikakpotunanu tokanchi gapokachriyatka, seyni nushinkapkakjegognenatangi. 13 Nkagwaklu poyagkaklewluni, nomane nwinikopshini, nkomyekanshinikanutyapgi, nushinkapkakyapgi. 14 Numatlu wa pshinitsonu ruknokikolupa nomane wa Wutsrukate Geso Kristo chinyawakno. 15 Ga wa nmuchkowatanu wa nushpakinpatka, tyekakapirana gishinkapjetanu.

Kristo goyaknu getachineko

16 Gi rixanu gi womkagitlu gimatkalewlu ginkakleshkaka wa Wutsrukate Geso Kristo giyakle wumatkakinitkagi gixa ga wa runinripapirana. Seyni Wale tsru pogirewle potu wetpotutlu wixa. 17 Gi rixanu wa Goyakalu Girchiya yoptotinri kagwakpiiru ga wa royaknu, pogimewnayegitlu wane gixachri tokanchi tsrupotunanu goyaknuchyegiya: “Tyenwa Noturu nalukanru. Wale gigletanshinikanutno.” 18 Ga wa wixa yijnakotlu tye

tokanchi, tengogne pogimewniyachri tokanchi, wa Waleyma gawanatini wa
kpashiwaka magka.
19 Ga wa wanepnute poyegiru tokanchi, wa tokanchi geneklewatachinni
tokanu, waneywu. Kigleru gkamrutanu wa gyanshinikanutanru wa tye,
katalo pixka mapshagawaka gatajiwniyachro, gogi gimrerekamtinpotu-
nanuko, ga wa ginshinikanuya tushpakinpotunanuko gonsagi. 20 Tye gapka
gimatanu. Gi satuna tokanchi geneklewatachri tokanu, yonchi gajeru,
satupje yineru ginkakpokowakatyawakapni. 21 Gi rixanu gi pagogne waleko
rushinikanu yineru ruyakatya tokanchi geneklewatachine tokanu, seyni Gi-
wekikaluru Kpashiri gixa ganiklenshinikanutyawakna, Goyakalu chinanu
yanumatyana yine.

2

Wanepna gixasha yimaklewletachine

1 Wanenankoxna Goyakalu tokanu gixasha geneklewletachine
yinetskala, gixatskala pixka wanepna gixasha yimaklewletachine.
Pochkeruneko yoshmakanruna pnuko gixachri yimaklewlukaka
gamgamenu. Wa Gitsrukaachi potu nutatanna. Walenwa Geso ragjitjerna
wenruyma. Wanna gamgamenu ganikachine giyampotu wannananukopa
gamgakaknawa. 2 Gixolune yimanru ma pogijpatnuna. Wanna chinanu
galikakpotunanu tokanchigapo gapatkalurupni. 3 Ga wa gimkapnugluya
gixashlu tokanuyna pnumnu yokwireyna ponikowatinna gixa wane
gixlenumkaya. Muchikawayakawa wanna giklukanuwnayegjixikolu gi
gamga. Ramgalepna gi wa malpokotkatni.

Giklukanuwnayegjixlewlugognepa

4 Gi rixanu wa gitowrenenanu wa mukochirewatininna gi kaspukyana
Goyakalu, seyni kapnakaka mapshagawaka samyokanna, gamgikowaka
rumretikolupna giklukanuwnalgogne chinanupa. 5 Ga wa muchinanu
chiji gajenni gi wa kaspukya Goyakalu, wa ronnewkakininna psolchi-
jne gajeneko mupashiregolunni. Seyni rumretlu Nowe, wa poyagkak-
lewlu kginkakletakleru, ga wa waleymana payokgipre pimrine. 6 Ga wa
ruklukanuwnayegjixanna Sotoma Pokchi gajenni ga wa Komora Pokchi
gajenni nikatikolunna. Chichipagi rixkakanna, yaglu rixinripna wa mu-
pashiregolune ginachinepa chinanupa. 7 Ga wa koshpaklu poyagkakachri
Lote. Walenwa kojwakanshinikanutkaluru wa ginanshichkaluru kamru-
jetachine gixjetyawaka mpogijpatnuchi chinanu. 8 Gi rixanu wanna yegi
rawini poyagkakachri, pagognemnunanuka saletkaluru ginshinikanu poy-
agkakachri retinri ga wa yijnakotinri wanna kamrutanru ginanshichkaluru.
9 Giyagni Gitsrukaachi gimata koshpakletna kgipashiregolune yantaletle-
watikowakaya. Rumata gimretletna mpoyagkaakane giklukanuwnal-
gognepotunanuko wa saletikolupna.

Gixasha yimaklewletachine yoptukyawakapni

10 Ga wa wanna galikakni wa manchi pixka gixachine, wa getsotanrewlu
puchotlewatachri gixjetachine, wa gitsrukaachine geyikachine.
Tseruwanshinikanutachinni. Wannako gishinikanru kamrujetachinni.
Wanna gi pika gapatletluna pogirewlukaka. 11 Ga wa Goyakalutowreruneko
wanna pnute muchkonurune ga wa gimkatachine potu gi wa giklukanuw-
nayegjixlu gapatle ranikyana Gitsrukaachi yegi. 12 Seyni wannanwa gep-
koxamkojejixirune manshinikanune pixkalune. Rixa gishpakletyawaknina

kashichkalunepni ga wa nikatkalunepni. Rapatluna ma mumatanutkakna.
Nikatikowakna wanna koxa nikatko.
13 Gektutu kamrutikna rupekotikolupa wanna gektutu kamrure. Wanna
kagwaklu gigleretkaluru gogiko ponikowashatinrina. Wannanwa kap-
cholkaka ga wa kapatmenurunkaka. Yokwireyna meyiwatna wa tsru
niklu rumnikyagina. 14 Gimopatlewlu ksotanugoygalegolunni. Gi rumkata
kaspuka mukochirewletna. Mpoyeginshinikanune rumlukanutna. Gimkap-
nuglu gasrukgajitachinni. Kamakpiiru wgenenni. 15 Ruknokamtatkaluna
potukgapolu, ga wa pupjetatkana. Walaami Wosoro wgenegapo romkag-
itna. Walenwa mpoyagkaknuchi wenutikolu gishinikachri. 16 Chigetjetka
waleko mukochire chinanu. Mtokanuto mporo, yineru tokanu yanumaty-
achro, gijretlu tokanchi geneklewatachri seprolokinri.

Pojpakalu wayegrene

17 Wannanwa gonu gishpakgatyawakmaka magatu pixkalune. Ga wa
kyachgapereru gichkonnipgyalu ganikanru pixkalune. Wanna chinanu
gimretkalurni mapshagalsajnu. 18 Gi rixanu magijeru tokanushatna
tsrupotunanu tokanchi wa manchi getsotanrewleya rumlukikolunapna
gajeryako gasukachine wa pupjeru gixjetachinyegiya. 19 Rushpakinripna
gipiratikalunni, seyni wa gipiratachineko pojpakalu wayegrene rixna. Gi
rixanu klunerukokta gaalixlu yineru, wale chinanu wayegretika yineru.
20 Gi rixanu wa Gitsrukaachi Gognetkaklewatachri Geso Kristo rumatkalchi-
nanna wanna, rasukinitkaluna tyechijne gajeru puchotlewatachri ga wa
wanepnute yoshmaakana, ralipretinrina gektutu rixa yinuwakinrina pnute.
21 Gi rixanu kiglemkalu wanna chinanu ma mumatkanumkaluna poy-
agkaklewlugapo, wanepnute rumatinmakluna ga wa satokyegitinmakluna
kpashiri yokanrukaka, wa wanna geneekaluru. 22 Wane rixatkana ga-
likakpotunanu yapkaklu:
Kewe satokyegitlu waleko raplire.
Ga wa kochi gerkakalurutka
satoka posujpalu yegi ruprurugatinripa.

3

Ralipregognekakapa runanna kgixpiranataklerune

1 Nushinikanune, twunwa gepi chininro kiruka nyonyegityagi. Twu
kiruukakaya nkomyekanshinikanutgi ginshinikanuya powralu, nushinkap-
kakyapgi. 2 Gishinikyaplu tokanchi muchinanu chinkaluru kpashirine
tokanchi geneklewatachinniya, ga wa Gitsrukaachi Gognetkaklewatachri
yokanre gixa yegi yokanatkaluneya.
3 Muchinanu gapka gimatanru tye, wa ralipregognekakapa runanna
kgixpiranataklerune. Ruxpiranatlewatanna. Rixa getsotanretyawakna
rixjetanna. 4 Wane chinanna, “¿Ginaklu gipiratkaluru Geso gininripapi-
rana? Gi rixanu wa gitsrukaachinni gapnanutiniyakawa rixyawakakni
ptowrunanuka reyinuwakleyakawa giyakotkalurkaka.”
5 Gi rixanu wannako ginshinikanuyna gi rumatluna wa muchikawako
wanetkalu tengogne ga wa chiji, gonu gimlikyachri ga wa gonu gwachri.
Goyakalu tokanu chinanu rixkakikowakni. 6 Giyagni tye gonu muchikawa
gwachrini chiji gonnewatachrini nikawna. 7 Ga wa xawakni gwachri
tengogne ga wa chiji Wale tokanuya gimretkalurni xirnachri chinanupa,
tsru giklukanuwnalgognepotunanuko, yine mupashiregolune gamginri-
gognepatka.

Gitsrukaachigognepa ginanu

8 Giyagni gixa, nushinikanune, gi wa mumatkanepgi tyepirana, wa Gitsrukaachi getanu satu waragka walapu pixka rixa pagognepje, ga wa pagognepje pixka rixa satu waragka walapu. 9 Wa Gitsrukaachi gi kaptotyalu rupiratanruya wa pimrine kagwakyaluna kaptotinri. Seyni mapognanutu rixyegitwu. Gi raluklu satuna gamginripa, seyni pejnuruneko yoptotanru genshinikanrewlu.

10 Ga wa Gitsrukaachigognepa kachowguru pixka rixa gapokletanu. Walegogne tsru sejrewakchiya nikawnanu tengogne. Ga wa tyegogne gajerkaka yochpiikalurupni nikawnanu. Ga wa chiji koxa ga wa chiji gajerkaka kamrurchi nikawnanu.

Gerotu tengogne ga wa gerotu chiji

11 Gi rixanu pejnuruko tyekaka nikawnachripni, ¿gi pixkalune gimkata gixleta? Kpashirinepgi ga wa kagwakpiraklerunepgi. 12 Kagwakachinepgi ga wa jmererunepgi Goyakalgogne gapokinipa. Gigogne gapokinri chinanu tengogne galgachripa nikawnanu, ga wa tyegogne gajerkaka yochpiikalurupa rupragkanu. 13 Seyni wkagwaklu gerotu tengogne ga wa gerotu chiji wa rixa gipiiretyawaka, wa poyagkaklewlu gwiyawakapa.

Wuykotka galpokotachinepwu wixinripa

14 Giyagni, nushinikanune, tyekaka gkagwakanatini, gyagota mapchone gixleta Goyakalu getanu, ga wa muklukanuwnakanepgi Waleya giglewanshinikanrewleymapa. 15 Ga wa gyanshinikanutanru wa Wutsrukate ma mapognannu gognewatikaluru rixinri, china yonyegletyawakgi wushinikanru wumole Pawlo, rixa genekashletikowaka rumatkalewle. 16 Wane rixyawaka, wa pejnuruko kirukatkakaya, tyepirankakaya runkaklewatya. Wa twukakaya waneru kgimalu tokanchikaka, wa myimaakone ga wa mpoyeginshinikanune katpa rixkakluna, pimri yonatkaluru koxa pixka, wannako ramginripna chinanu.

17 Giyagni gixa, nushinikanune, gimatagnaputinri, gimretinwa. Wa ginanshichkaluru kamrujetachine pupjere gma kosetikotupa, gixanuko poyentunwaleya gma mujrukinitipa. 18 Seyni ntseruwnanu gimutlewluya ga wa rumatikoluya Wutsrukate Wognetkakjeru Geso Kristo. Walenni wa goyaknuchi xawakni ga wa psolgogneshpotunanuko mnikawnakatupa.

1 Tixinri Kpashiri Gwa Kirukate

Giwekikaluru Tokanchi, Geso Kristo

1 Wa yinuwakikoluyakawa wanetkalu wa wyijnakotanru ga wa wetanru
wuygaleya, ga wa wyopukgatanru, ga wa wkamrukanru wumyoya wa
giweekaklewatachri tokanchiya. 2 Wa giweklu gipgujetkalurni ga wa wetlu.
Ga wa wupgujtatlu ga wa wunkakletyegitgi Wale giweklu gike rixiniko
mnikawnakatu. Walenwa Girchi yegi gwachri, ga wa wixa yegi gipgu-
jetikaluru. 3 Wa wetanru ga wa wyijnakotanru, Wale wunkakletyegitgi wa
gixa koxa wumumatanunepgi, ga wa wumumatkakle galikakni walenwa
Girchi ga wa Gituruyma Geso Kristo. 4 Tyekakapirana wyonyegitgi poy-
agkakikolupa wumuwle.

Goyakalni wa pokamlalu

5 Tyenwa ginkaklu wyijnakotanru Waleya, ga wa wunkakyagi, wa Goy-
akalni wa pokamlalu. Wale maleshaya mapshagalu. 6 Ga wa wane
wchininipa wa wumumatkaka Waleyma ga wa mapshagawaka kamrure
womkagitiniwa, wayroklewata. Gi wa galikaka wkamruta. 7 Ga wa
pokamlawaka gayapini Wale pixka pokamlawaka rawa, wixkakluko wumu-
matkaka. Ga wa Gituru Gesograga psolpotuyako powratmukochiretwu.
8 Wa mmukochirenwu wchininmakwa wixnanniko wyokwitnanwa. Gi
wa wixa rawa galikakpotunanu tokanchi. 9 Goyakalni wa gimkata gal-
ixletkalurni ga wa poyagkakachrini. Giyagni wupgujtamukochiretini, Wale
kaspukmukochiretanwu ga wa psoluko powratanwu wma poyagkaklenuya.
10 Wane wchininipmaka gi wa wmukochirewata, kayroklewaklermaka wch-
inru Goyakalu ga wa Wale tokanu gi wa gwawu.

2

Kristonwa wuglepokyegitjeru

1 Nwugenene tyepirankaka nyonyegitgi gma mukochirewatinitipa. Ga wa
satu mukochirewatini waneywu wuglepokyegitjeru Girchiyegiya. Walenwa
Geso Kristo poyagkakachri. 2 Walenwa wmukochire gipekole. Gi wa wix-
anupjeni seyni koxa psolchijne gajenenni.
3 Wa tye chinanu wumatlu wa wumatanru Wale, wkamrutyokanretinri.
4 Wa wane chinachri, “Gita gimatlu,” ga wa gi kamrutlu yokanrekaka,
walenwa kayloklerу. Gi wa wale rawa galikakpotunanu tokanchi. 5 Ga
wa girukokta gimretatokanutinri, wale galikakni, gishiniklewatachri potu
rixkaklu Goyakalu. Tye wkamrutini wumatlu Goyakalu gawinri. 6 Wa wane
chinachri Wale rawinri, wa Wale gixa yanretyawaka pixka rumkata gixa
yanreretanu.

Yokanru gerotu

7 Nushinikanune, gi wa gerotu yokanru nyonyegitgi, seyni muchikawluru
yokanru yinuwakikowakayakawa waneyatkagi. Wa muchikawluru yokan-
runwa wa gixa yijnakotanru tokanchi. 8 Numepe yonyegletatnakgi yokanru
gerotu. Walenwa galikaka potu Waleya ga wa gixaya. Gi rixanu ruknogatka
mapshagalu ga wa galikaka pokamlalu pokamlatyeglewatatka.

9 Wa wane chinachri pokamlawaka gwachrini ga wa rayegixlu gimole,
mapshagawaka rawgognenatawa. 10 Ga wa gishinikmoletachri pokam-
lawaka rawa. Maleshaylu mukochirewkaklewlu. 11 Ga wa gayegixmole-
tachri mapshagawaka gwachrini ga wa mapshagawaka yanachrini. Ga
wa gi rumatlu ginaka yanu, gi rixanu mapshagalu maygaletu pixkalutu
gixkaklu.
12 Wiwine, nyonyegitgi
gi rixanu gkaspukmukochiretka
Geso giwaka chinanu.
13 Girchine, nyonyegitgi
gi rixanu gimatlu wa yinuwakikoluyakawa
gwagognenatachri.
Maklujine, gixa nyonyegita
gi rixanu gixa gakagloklu mugletu.
14 Nyonyegitgi gixa, mturune, gi rixanu gixa gimatatkalu Girchi. Girchine,
nyonyegitgi gi rixanu gimatlu wa yinuwakikoluyakawa gwagognenatachri.
Maklujine, nyonyegitgi gixa, gi rixanu gichkolungi gixa, ga wa Goyakalu
tokanu gwagi, ga wa gixa gakagloklu mugletu.

Gi gishinikanru tye psolchijneko

15 Gi gishinikanru tye psolchijneko, gi wa tyechijne gajerkakako. Wa satu
gishinikinri tyechijne, gi wa Girchi gishiniklewle gwagajitlu. 16 Gi rixanu
ptowruko tye psolchijneko gwachri, wa galuukaluru potu manchi chinanu,
ga wa getsotanutkalurkaka, ga wa galixkowlu ponikolewlu chinanu, gi wa
Girchi giyakatyachrini, seyni tyechijne giyakatyachrini. 17 Ga wa tye psolchi-
jneko gisuptaganu, ga wa psolchijneko sotanuwnale, seyni wa Goyakalu
gishinikyawaka kamrutachri gwagognenatanu.

Gi gepikatkana Kristo kamnixachine

18 Mturune, raliprepapkotkani. Wa gixa yijnakpiranyegityawaklu Kristo
kamnixachri gininripa, ga wa xani gi gepikatkana Kristo kamnixachine. Tye
chinanu wumatatka wa raliprepapkotkani. 19 Wixa yegi rushpakamtyana.
Seyni gi wa wixaymalunenanni, gi rixanu wixaymalune rixkamkana,
wixyegikmaka rutukanmakna. Seyni rushpakamtna pgujetanuwaka rixin-
ripa wa pejnuruneko gi wa wixaymalunni.
20 Seyni gixa waneygi giyokyegitikolu Kpashiriya. Ga wa psoluko gi-
mata. Gi wa gma mumatkalchinanru galikakpotunanu tokanchi nyonye-
gitgi, 21 seyni gimatkalchinanru nyonyegitgi. Ga wa gixa gimata gi sat-
una gayroklewlu giyakatyalu galikakpotunanu tokanchi. 22 Walenwa kay-
rokleru, wa Geso wa Kristo rixinri nutatachri. Walenwa Kristo kamnixachri
ga wa Girchi nutatachri ga wa Gituru nutatachri. 23 Girukokta nutatlu
Gituru, gi koxa Girchi waneylu. Wa Gituru gipgujtatachri waneykoxlu
Girchi.
24 Wa yinuwakikoluyakawa gyijnakotanru tokanchi gwangi gixa. Wa gixa
rawini yinuwakikoluyakawa gyijnakotanru, gixa koxa Gituru gwa ga wa
Girchi gwa. 25 Ga wa tyenwa rupiratanru wa wixa rupiratinri, giweklu gike
rixiniko mnikawnakatupa.

Kristo gwanu gixa

26 Tyekaka nyonyegitgi gyokwitjenmakapiranaya. 27 Ga wa Geso Gi-
wekikaluru Kpashiri giyokyegityagi gixa yegi rawa. Gi wa gmagatya
satumka ginkakpokowakyegityapgi. Seyni giyokyegitikoluko wane rixa
ginkakpokowakyegityapgi pejnurukopirana, ga wa Walenwa galikaka. Gi

wa gayrokluni. Wa Wale ginkakpokowakako pixkagi, wane gixa gwaletanru
Wale.
28 Ga wa xani, wiwine, Geso gwanu gixa, wa rupgujewninipa kgapon-
shinikanrerunepwu. Ga wa gi wpatewatanu Geso getanu wa runinipa.
29 Wa gimatinri poyagkakachri rixinri Geso, gimatkoxlu wa girukokta
poyagkaklewlu kamrutachri Wale wugenetika.

3

Goyakalu wgenene

1 ¡Gi pagishiniklewlenanukta rixwu Girchi, wa Goyakalu wgenene
wchinikolu! Ga wa wane wixa. Wale chinanu tyechijne gajene gi
gimatwu gi rixanu gi rumatluna Wale. 2 Nushinikanune, xawakni
Goyakalu wgenenetkawu. Gi pgujewalu wa wixyawakapa, seyni wumatlu
wa Wale gipgujewninipa Wale pixka wixanu. Gi rixanu wetanutkalu
rixyawakpotuko Wale. 3 Tye kagwakachri, kpashiri rixinwa, Wale pixka
kpashirni.

Wa mukochri ga wa poyagkaklewlu

4 Girukokta mukochirewata kaspuukoxlu Tokanchi Yokanatkaluru. Ga wa
mukochri walenwa kaspukikolu Tokanchi Yokanatkaluru. 5 Gimatlu Kristo
gipgujewnapa mukochri koninripa. Ga wa maleshaylu mukochri Wale.
6 Girukokta wa Wale gwachri gi mukochirewata. Girukokta mukochirewa-
tini gi wa retlu Geso. Gi koxa rumatlu.
7 Wiwine, gi satuna yokwitangi. Wa poyagkaklewlu kamrutachri walenwa
poyagkakachri, Wale pixka poyagkakachrini. 8 Wa mukochri kamrutachri
Satanasyonni wale. Gi rixanu Satanasyo reyinuwakleyakawa mukochire-
wata. Wale chinanukni rupgujewnapa Goyakalu Wgene, maleshpotlu
rixkakyaplu Satanasyo kamrure. 9 Girukokta Goyakalu wgene rixinritka,
gi wa mukochirewata. Gi rixanu Wale gitakleji gwalu. Gi rumkata
mukochirewleta, gi rixanu Goyakalu wugenetika. 10 Tye chinanu pgujru
ginnanwa Goyakalu wgenene ga wa ginnanwa kamchi gitsrukate wgenene.
Girukta gi wa poyagkaklewata ga wa girukta gi wa gishiniklu gimole, gi wa
Goyakalu ruyakatya.

Wushiniikakinripa

11 Gi rixanu tyenwa ginkaklewlu wa yinuwakikoluyakawa gyijnakotanru
wane chinanchri wushiniikakinripa. 12 Gi wa Kayni pixka gixachinepgi.
Walenwa mugletu giyakatyachrini, ga wa ruylatanru repurni. ¿Ga wa
klu chinanu ruylatanru? Gi rixanu waleko kamrurni mugletu, ga wa
repurni kamrurni kpoyagkakaklerni. 13 Nomolene, gi giglajitanu wa tye
psolchijneko gajene gayegixyagi. 14 Wixa gimatlu gi gipnachinetkawu, seyni
giwekachinetkawu, gi rixanu wushinikna wumolene. Ga wa mushiniklewatkatu gipnapotutachrini. 15 Girukokta gayegixmoleta walenwa kgiylalewakleru. Ga wa gixa gimata gi satuna kgiylalewakleru waneylu ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu.
16 Geso gitaklu ruwekinri wixa chinanu. Wale chinanu wumatatkalu
klunerni gishiniklewlu. Ga wa wixa gimkata gitakletlu wuwekinri wumole
chinanu. 17 Girukokta waneya tyechijne gajeru wane rixle ga wa reta
magletinri gimole ga wa rushyanshinikanyegitlu ma metwamonutyaplu
¿gi rixpoko gishiniklewleta Goyakalu gishiniklewleya? 18 Wiwine, gi wa
wtokanupjeya wushiniklewatini seyni wkamrureya ga wa galikakpotuya.

19 Tye chinanu wumatanru wa galikakpotunanu tokanchi gomkagitachinwu, ga wa Wale getanu wuglewanshinikanuta. 20 Wa wajiko jigyegitinwu, Goyakalni wa tsru potu waji pnuterutu, ga wa ptowrunanuka gimatachri.
21 Nushinikanune, wajiko gi wa jigyegitinwu, kgaponshinikanuklerunwu Goyakalu yegi. 22 Ga wa klunerukokta wagjitini, Waleya wyoptotlu, gi rixanu wkamrutlu yokanrekaka, ga wa Wale gigleretanru wkamrujeta. 23 Ga wa tyenwa Wale yokanre, wa walixinri Gituru giwaka Geso Kristo, ga wa wushiniikakinripa wa yokanatyawakwu. 24 Ga wa yokanrekaka kamrutachri Goyakalu rawa. Ga wa Goyakalu wale gwa. Tye chinanu wumata Wale gwiywu, wa Giwekikaluru chinanu Wale genekyawu.

4

Giwekikaluru Goyakalunu ga wa giwekikaluru Kristo kamnixjeru giyakatyachri

1 Nushinikanune, gi galixanna pejnuruneko giwekikalurune, seyni gimata getanna gikta Goyakalu giyakatyachinni. Gi rixanu gi gepikna gixashatachine Goyakalu tokanu geneklewatachine tyechijne gipgujewniyachine. 2 Tye chinanu gimatanru Goyakalunu Giwekikaluru. Pejnuruneko giwekikalurune Geso Kristo gipgujtatachine wa manchi runyatka, walenwa Goyakalu giyakatyachrini. 3 Ga wa pejnuruneko giwekikalurune wa Geso mupgujtatkatu, gi wa Goyakalu giyakatyachrini wale. Ga wa walenwa Kristo kamnixachri, wa gixa yijnakpiranyegitanru wa ginachripni. Ga wa xawakni tyechijnetkalu.
4 Wiwine, gixni wa Goyakalu giyakatyachingi. Gixa gaalixatkana Kristo kamnixachine. Gi rixanu tsrupotni wa gixa gwachri Giwekikaluru Kpashiri wa tyechijne gwachri pnute. 5 Wannanwa tyechijne giyakatyachinni. Giyagni tyechijne gajene pixka rixa yanumsaletna, ga wa tyechijne gajene yijnakotna. 6 Wixni wa Goyakalu wgenenwu. Wa Goyakalu gimatachri yijnakotwu. Wa Goyakalu mwugenetanutu gi wa yijnakotwu. Tye chinanu wumatlu Giwekikaluru galikakpotu, ga wa giwekikaluru kamchinu pupjekaklewatachri.

Goyakalni gishiniklewlu

7 Nushinikanune, wushiniikakanu, gi rixanu gishiniklewlunwa Goyakalu giyakatyachri. Girukokta gishiniklewata Goyakalu wugenetika, ga wa rumatlu Goyakalu. 8 Mushiniklewatkatu gi gimatlu Goyakalu. Gi rixanu Goyakalni kgishiniklewakleru. 9 Tyeya gipgujetkalurni Goyakalu gishiniklewle wixa chinanu, gi rixanu Goyakalu tyechijne yokanatlu satupjerutu Wale Wugenetanru, Wale chinanu wuwekinripa. 10 Tye chinanu waneru gishiniklewlu. Gi wa wixako wushinikalchinanru Goyakalu, seyni wa Wale gishinikalchinanwu. Ga wa yokanatlu Gituru wmukochire gipekole rixinripa. 11 Nushinikanune, Goyakalu wane gixa gishinikletwu, wixa koxa gimkata gishiniikakleta. 12 Gi pagogneko gi satuna getlu Goyakalu. Wa wushiniikakini, Goyakalu gwawu ga wa rushiniikakpotutwu.

Gishiniklewlu mmagatikatu maleka giknoklu piklu

13 Tye chinanu wumata Wale gawinri, ga wa wixa rawinri Wale, gi rixanu renekwu Giwekikaluru Walenu. 14 Ga wa wixa getlu, ga wa wupgujtatlu Girchi yokanatlu Gituru wa tye psolchijne gajeneko Gognetkakachri rixinripa. 15 Girukokta gipgujtatlu Geso Goyakalu Wgene rixinri, Goyakalu gwalu ga wa wale Goyakalu gwa. 16 Ga wa wixa gimatatkalu ga wa walixatkalu rushiniklewle wa Goyakalu gishinikyawu.

Goyakalni kgishiniklewakleru, ga wa yineru gishiniklewgognenatachri
Goyakalu rawa ga wa Goyakalu gwalu wale. 17 Tyeya mmagatikatu rixkaaka
gishiniklewlu wixa gajiya, kgaponshinikanuklerunepwu gitakyagokikol-
gognepa. Gi rixanu Kristo gwiyawaka pixka waneko pixka wixa gwaleta
tyechijneya. 18 Maleshlu piklu gishiniklewlu yegi. Seyni gishiniklewlu
mmagatikatu maleka giknoklu piklu. Gi rixanu piklu waneya salewnalu.
Kpiklegolu magatyalu gishiniklewlu.
19 Wixa gishiniklu Goyakalu gi rixanu Wale gapka gishinikwu.
20 Girukokta wane chinini, "Gita gishiniklu Goyakalu," ga wa rayegixlu
gimole, kayroklerni. Gi rixanu mushinikmoletkatu wa retanru, gi rumkata
gishinikletlu Goyakalu wa ma metanutu. 21 Ga wa wixa waneya tye yokanru
Goyakalu yokanatyawu, wa Goyakalu gishinikachri rushinikankoxlu
gimole.

5

Walixle gaalixlu tye psolchijneko

1 Pejnuruneko Geso wa Kristo rixinri galixachine, wannanwa Goyakalu
wugenetikna. Girukokta gishiniklu wugenetachri, wugenetkaluru koxa
rushinika. 2 Tye chinanu wumatlu wa wushinikna Goyakalu wgenene, wa
Goyakalu wushinikini, ga wa wkamrutinri yokanrekaka. 3 Gi rixanu tyenwa
Goyakalu gishinikikolu, wa wkamruretyaplu yokanrekaka. Ga wa Wale
yokanrekaka gi wa kojwaklewatachrini. 4 Gi rixanu girukokta Goyakalu wu-
genetikaluru gaalixlu tye psolchijne gajerkakako. Ga wa gaalixlewatachri,
tye psolchijne gajerkakako gaalixikolupa, walenwa walixle. 5 ¿Katni wa tye
psolchijne gajerkakako gaalixachri? Walekni girukokta Geso wa Goyakalu
Wgene rixinri galixachri.

Wa Giwekikaluru Walenwa gipgujtatachri

6 Geso Kristonwa gonuya ga wa granchiya ginyachri. Gi wa gonupjeyni,
seyni gonuya ga wa granchikoxaya. Ga wa Giwekikaluru Walenwa gipgu-
jtatachri, gi rixanu wa Giwekikaluru Walenwa galikakpotu. 7 Gi rixanu
mapni wa gipgujtatachrikaka. 8 Walenwa Giwekikaluru, ga wa gonu, ga wa
granchi. Ga wa mapa satupjerutu rixa. 9 Wa yine gipgujtalewle wyoptotini,
wanepnute tsrunwa Goyakalu gipgujtalewle. Gi rixanu tyenwa Goyakalu
gipgujtalewle wa Giturupirana rupgujtatinri. 10 Goyakalu Wgene galixachri
waneylu gipgujtalewlu ginanwakaya. Goyakalu malixkatu kayroklewaklerr-
maka chinru, gi rixanu gi ralixatkalu Goyakalu gipgujtalewle wa Giturupi-
rana rupgujtatinri. 11 Ga wa tyenwa gipgujtalewlu: wa Goyakalu genekyawu
wuwekinri gike rixiniko mnikawnakatu, ga wa Giturni wa kgiweekaklewak-
leru. 12 Goyakalu Wgene waneyalutu waneylu ruwekinri. Ga wa Goyakalu
Wgene waneyamigjetu maleshaylu ruwekinri.

Giwekinri gike rixiniko mnikawnakatu

13 Tyepirankaka nyonyegitgi wa gixa Goyakalu Wgene giwaka
galixachine, wa gimatyaplu waneygi giwekinri gike rixiniko mnikawnakatu.
14 Waponshinikanutyalu wa klunerukokta wagjitinri rixa gishinikletyawaka
Wale, Wale yijnakotwu. 15 Ga wa wumatinri Wale yijnakotyawu
klunerukokta wagjityalu, wumatlu wa waneywu wagjitanrukaka wa
Waleya wagjitanru.
16 Wa satu geta mukochirewletinri gimole, mukochri gi wa gipukchi chi-
nanupa, ragjigogneyegitanru ga wa Goyakalu genekanru giweklu. Wane
rixanna yine wa mukochirna gi wa gipnalu chinanu. Waneru mukochri

gipukchi chinanu. Gi wa wane nchina wa ragjitinripa wale chinanu.
17 Pejnuruko mpoyagkaknuchi mukochrini. Waneru mukochri wa wane
gixachri gi wa rupnapotutanu.

Tyenwa galikakpotunanu Goyakalu

18 Wumatlu wa girukokta Goyakalu wugenetikaluru gi wa mukochire-
wata. Seyni wa Goyakalu Wugenetikaluru, Geso, gimretlu. Ga wa mugletu gi
wa kamruklu. 19 Wumatlu wa Goyakalu wgenenwu wixinri, ga wa psolchi-
jne gajeneko mugletu rawinri. 20 Ga wa wumatlu Goyakalu Wgene ginapinri,
ga wa renekanshinikantapwu wumatyaplu galikakpotunanu Goyakalu. Ga
wa galikakpotunanu Goyakalu gawinri, ga wa Gituru Geso Kristo gawinri,
tyenwa galikakpotunanu Goyakalu, ga wa giweklu gike rixiniko mnikaw-
nakatu.
21 Wiwine, gimretinwa yagluchishaya.

2 Tixinri Kpashiri Gwa Kirukate

1 Tyenwa wa tsru kirukatni.
Tsronupa, tsomitkaluro ga wa twugenenenupa. Wannanwa nushinikanune galikaka. Gi wa gitapjeni seyni koxa pejnuruneko galikakpotunanu tokanchi gimatachine gishinikna, 2 wa galikakpotunanu tokanchi chinanu, wixa gwachri ga wa wixayma gwagognenatachripa.

Galuklewlu

3 Gimutkalunepgi ga wa getwamonutkalunepgi, ga wa giglewanshinikankaakalunepgi Goyakalu chinanu Girchi, ga wa Geso Kristo chinanu Girchi Wgene galikakaya ga wa gishiniklewluya.

Kristo yimaklewle gwanu

4 Numuwpotuta wa pimrine pwugenene neta, tokanchi galikaka potu ruyanna, yokanru gixyawakpotuko wa Girchi wyoptotinri. 5 Ga wa xani nagjityi, tsro. Gi wa gerotu yokanru nyonyegitinikopixkayi, seyni yinuwakikoluyakawa waneywu, wa wushiniikakinripa. 6 Ga wa tyenwa gishiniklewlu, wa wkamrujetanru Goyakalu yokanrekaka gixyawakpotuko. Tyenwa Goyakalu yokanre wa yinuwakikoluyakawa gixa jemletyawaka. Waneko pixka gkamrutanu.
7 Gi rixanu gixo kyokwirewaklerune gipgujewna tye psolchijneko. Wanna gi wa gipgujtatlu wa Geso Kristo kamaneru rixa ginretinri. Tyenwa kyokwirewakleru ga wa Kristo kamnixachri. 8 Getinwa gixnanuko wa gixa kamruretanru gma mamginitipa, seyni gyoptotyaplu gapnutikolu potu. 9 Girukokta pnu yini ga wa Kristo ginaklewle gi wa rawini, wale gi wa Goyakalu waneylu. Kristo ginkaklewle gwachri, wale waneya Girchi ga wa Gituru. 10 Ga wa satu yayegitinipgi ga wa tye ginkaklewlu gi ranika, gi wa gipji gyoptotinri. Gi wa galukanru. 11 Gi rixanu wale galukachri mugletu kamrure rukamrutlu.

Nkagwaklu gixa yegi nyinripa

12 Gixo waneyno nyonyegityapmakgi, seyni gi naluka yonyegletgi kirukaya ga wa ksajgaluya. Seyni nkagwaklu gixa yegi nyinripa, ga wa getgojkakachinepwu wuynumsakakanu, wa wumuwle poyagkakikolupa.
13 Pumole tsomitkaluro wgenene galukyi.

3 Tixinri Kpashiri Gwa Kirukate

Galuklewlu

1 Tyenwa tsru kirukatni.
Gishiniikaluru Kayo chinanupa, galikakni nushinikanru.
2 Nushinikanru, nagjigogneyegityi waneyapyi kigle gwashle psoluyako ga
wa gichkopyi, wa kigle pixanshinikanutyawaka pixka. 3 Gi rixanu numuw-
potuta wa rapokinitkana wumolene, wanna gipgujtayegityi wa wanepotuko
pixinri, wa wane pixa gomkagitinri galikakpotunanu tokanchi. 4 Gi wa
tye pnute tsru gimuwlu waneyno, nyijnakpiranyegityapna nwugenene wa
galikaka potu tokanchi romkagitna.

Kayo ruslaginri ralixkota

5 Nushinikanru, poyagkakachriyi pixa kamrutlu klunerukokta kamrurchi
wa molchine chinanu ga wa pnu giyakatyachine chinanu koxa. 6 Wanna
gipgujtatlu pushiniklewle gapatjetachinkaka getanu. Kigleru pkamrutanu
wa pupxaka yaletanna Goyakalunu kgimuka. 7 Gi rixanu Geso giwaka
chinanu rushpakna. Gikena rawyana payine. 8 Giyagni wixa gimkata
yoptoretna wane gixachine, rukamrurewatanunepwuna galikakpotunanu
tokanchiya.

Riyotrigi gimaletna

9 Satu tokanchi nyonyegitna gapatjetachine, seyni Riyotrigi galuka tsru
gitakletnachriwa wanna yegi; gi wa yoptotwu. 10 Giyagni wale kamrure
wa kamrutanru nupgujtatanu wa wane nyinipa. Mugletu tokanchiya male-
shawaka jigyegishatwu. Ga wa tyekaka gi wa poyagotyawalu, seyni gi
waleko yoptotna wumolene ga wa galukayoptoletachine rumaleta. Wale
giknokna gapatjetachinyegiya.

Rimitri kiglepiranyegiru pejnuruneyako

11 Nushinikanru, gi wa pyimanru gektutu seyni wa kigleru galikaka.
Kigleru kamrutachri walenwa Goyakalu giyakatyachri. Gektutu kamru-
tachri, gi wa Goyakalu reta. 12 Rimitri kiglepiranyegiru pejnuruneyako,
ga wa galikakaya koxa. Ga wa wixa gipgujtatlu. Ga wa gixa gimatlu
wupgujtalewle galikakpotunanu.

Ralipre galukleta

13 Gixo waneyno nyonyegityapmakyi, seyni gi naluka yonyegletyi ksaj-
galuyma ga wa yonawapiyma. 14 Seyni giyampotu nkagwaka getletyi. Ga
wa getgojkakachine wuynumsakakanu.
15 Giglewanshinikankaakalurupyi. Pumatjene galukyi. Ga wa pixa
palukgiwakatanna pumatanune satkaka.

Kpashiri Gota Kirukate

Galuklewlu

1 Tyenwa Gota Geso Kristo wayegreru kirukate, Santiyako gepuru.
Goyakalu Girchi tomganune, rushinikanune chinanupa, Geso Kristo chinanu gimretkalune.
2 Getwamonrewlu ga wa giglewanshinikanrewlu ga wa gishiniklewlu gixa chinanu gixolewnakaakalurupni.

Kyagotlewaklerunepgi tokanchi galixkaluru chinanu

3 Nushinikanune, psoluyako nmerewata nyonyegitgi gixa gognewatikalurupirana, pejnurunenupmaka gognewatikaluru. Numkata yonyegletgi nuykotyapgi kyagotlewaklerunepgi tokanchi galixkaluru chinanu, pakatapje samyokyegitkana kpashirine. 4 Gi rixanu pimrine yine pochkeruneko yoshmaknawa. Wannanwa muchikawako yonpiranyegitkalunni wa wannanupa tye giklukanuwnayegjixlu. Mupashiregolunni. Goyakalu gimutlewle rupekotluna mpogijpatnuchi. Ga wa satupjerutu tsru potu Girukotlewatachri ga wa Wutsrukate Geso Kristo runutatna.

Goyakalu giklukanuwnayegjixanna malixkanni

5 Muchinanu psoluyako gimatmakatkalu, seyni naluka gishinkapkakletgi, wa Gitsrukaachi Gigiptoya rognetkakinitkana rayinerutene, wanepnute malixkanni ruylata. 6 Ga wa Goyakalutowrenenanu rutakikolna mumretkanni, seyni ruknokamtluna rawyawakna, tsru giklukanuwnalgogne chinanu Wale gimretanna gostutkalunni mapshagawaka gike rixiniko mnikawnakatu rawinripna. 7 Sotoma gajenni ga wa Komora gajenni pixka ga wa rumwastsipokchijetanrukakni pixka waneko pixka rixanna kapoklewaklerunni, ga wa pnumnu rixnina manchiya. Yaglu rixkanna xirnachri gike rixiniko muwnakatu saletikanna.

Gixasha yimaklewletachine gikluuka

8 Seyni waneko pixka rixkoxna wa nyi gipnawjetachine. Wanna galikaka puchotmanetna. Gi yijnakotluna tsru gitaakalurkaka. Pogirewlukaka rapatna. 9 Ga wa Mikili, Goyakalutowrerune gitsrukate, kamchi gitsrukate yagotini ga wa yoptopirkakini Moysisimane chinanu, waleko Mikili gi tseruwanshinikanuta giklukanuwnalu gapatle koschekinripa, seyni wane china, “Gitsrukaachi chigetjetanunyi.”
10 Seyni wanna nyi ma mumatanutkakna rapatna. Ga wa rumumturetanruna rumatanrukakna gepkoxamkojejixirune manshinikanune pixka, tyekakaya nikawniyna.
11 ¡Gi waneni wanna! Gi rixanu Kaynigapo yachinena. Ga wa Walaami pupjetinri pixka, reneknawana yoptotyapluna gipekolu. Ga wa Kore yoptopiire ramgiyna.
12 Wa gishiniikaklewle meyiwlu wannanwa gijrimtakaka pixkalune. Mpiikane tsru niklu rumnikgina. Goglutnachinwa. Kyachgapererumko magatu pixkalunni, kannipgyalu ganikanrukaka. Gagmuna maleplutskigiru, majitu, gepi kata gipnachrinatka, gopliikaluru pixkalunni. 13 Tsru wenushpurga mgirukotkotu, waleko patmenuwleya gashlirikachrishpurga pixkalunni. Katagiri yaglotashatachrokaka pixkalunni. Wanna chinanu gimretkalurni mapshagalsajnu rixgognenatyawakapa. Tokanchi reneklewatinri Genocho

14 Wannapirana koxa runkakleta Genocho, wa Goyakalu tokanu reneklewatini. Walenwa Gataklopisha payokgipre chininri. Wale wane china, “Gitsrukaachi gina gixolune potu kpashiriteneyma, 15 pejnuruneko ruklukanuwnayegjixyapa. Mukochirna rekakgitanna. Wane rixawanna mukochire: Mupashiregolunni. Pejnuruyako mupashiregnuchi kamrutna wanna. Mupashichlewatkanni. Giyagni pejnuruko tokanchi wanna mupashiregolune kmukochirerune chingajita ga wa pejnuruko mupashiregolu wanna chinyegitlu Goyakalu, ruklukanuwnayegjixanna.”
16 Wannanwa kegemgaklerune ga wa getwamonutnachinwa. Romkaa getsotanrewletna. Tsrupotunanu tokanchi yanumsatokanushatyana. Ralixkotmanewlerewatna rupxakikolupna.

Ginkaklewlu ga wa giykolu

17 Seyni gixa, nushinikanune, gishinikanru Wutsrukate Geso Kristo yokanatanune tokanu muchinanu wane chinkalurutka. 18 Wa wane chinyagina, “Wa ralipregognepa wanepna kgixpiranataklerune. Wannako getsotanrewle mupashiregotu ruyanna.” 19 Wanna kotspalkaklewata wa manchi galukyawaka. Giwekikaluru gi waneyna.
20 Seyni gixa, nushinikanune, kpashiri potu galixlewleya ntseruwnanshinikanutini. Giwekikaluru Kpashiri gagjigognetini. 21 Gimretinwa Goyakalu gishiniklewleya. Wutsrukate Geso Kristo getwamonrewle gkagwakanu waneyapgi giwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. 22 Getwamonutanna nutanshinikanutachine galikaka. 23 Xirnachri gishatkapikaluru pixka gixa gognetkakletanna pimrine. Ga wa pimrine getwamonutanu mpikleymananuko. Gayegixanru mkachriko wa manchi puchotikaluru.

Giglenshinikanyeglewlu

24 Gimalwutkalurupa wa gimkata gimretletjeru mujruukanepgi ga wa gimkata tunwakakletjeru royaknu yegi, muklukanuwnakanepgi gimjikleyma. 25 Satupjerutu Goyakalu Wognetkakjeru, Geso Kristo Wutsrukate chinanu, walenni goyaknuchi, ga wa tsru potu pogirewlu, ga wa muchkonu, ga wa girukotlewlu ma mapookanuwa muchinanpotgogne, ga wa xani, ga wa psolgogneshpotunanuko gike rixiniko mnikanwnakatupa. Wane gixkalurupa.

Gipgujetkaluru Geso Kristopirana

1 Tyenwa Gipgujetkaluru Geso Kristopirana wa Goyakalu genekanru,
wayegrene rekakgitinripa pshinitsonu gimkata ginretachrikakapa, ru-
matkakpirantaplu. Yokanatlu gitowreruya. Wayegreru Gwa yegi yokanatlu.
2 Wale Gwa gipgujtatlu Goyakalu tokanu ga wa Geso Kristopirana gipgu-
jtatikolu, ga wa retanru pejnunanuka. 3 Giglenshinikanyegitkalunni wa
tyepirankaka getyongatachine, wa tye tokanchi Goyakalu genekanru gety-
ongatachine ga wa yijnakotachine. Giglenshinikanyegitkalunni wa gewi
yonatikaluru gimretachine, gi rixanu gi gowukatkalu gigogne.

Payokgipre gapatjetachinkaka galuuka

4 Tyenwa Gwa kirukate.
Wa payokgipre gapatjetyachinkaka Gasya gwachine chinanu.
Gimutkalunepgi, ga wa giglewanshinikankaakalunepgi Waleya,
wa wanerutu, ga wa muchikawluru, ga wa ginachripa, ga wa
payokgipre giwekikaluruneya, tuplapijere ginaple gwachine. 5 Ga
wa Geso Kristoya gipgujtalewatachri poyagkakachri, muchinanu potu
wugenetika wa gipnachinyegiya, tyechijne pogirene Gitsrukatpotu,
wushinikjeru, wkaspukmukochiretjeru Waleko gigragaya. 6 Goyakalu,
Ruru, pogirewatyawaka gajene rixkakwu, ga wa sasertotene rixkakwu Wale
chinanu. Walenupni goyaknuchi ga wa muchkonchi gwagognenatachri gike
rixiniko mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.
7 Getanru. Kyachgapererumko rumunanu.
Pejnuruneygalepotunanuko getanru,
ga wa yoglotjene koxa getanru.
Ga wa payinerumnunanuka psolchijneko gajene
wamonuwatanna Wale chinanu.
Gigi. Wane gixkalurupa.
8 "Gitni wa muchinanu gwachri yongano ga wa ralipre yongano."
Wane china wa Gitsrukaachi Goyakalu, wa wanerutu, ga wa
muchikawluru, ga wa ginachripa, pejnuruko Girukotachri.

Klu chinanu yonatkalurni twu kiruka

9 Gitni, Gwano, gimolno, ga wa gimumatjerno wa salewakchiya ga
wa pogirewatyawa kaya, ga wa kashnantakgognewluya Geso chinanu.
Patmoknipreka chinikowaka nwanatini Goyakalu tokanu chinanu ga wa
Geso gipgujtatikolu chinanu. 10 Gitsrukaachigogne Giwekikaluru nwini.
Notjimnesreta tsruplaji nyijnakota kowi pixka. Wane china, 11 "Wa petan-
rukaka kiruka pyonatanru. Ga wa pyokanatanro payokgipre gapatjety-
achinyegkaka: Gigwiso, ga wa Smirna, ga wa Perkamo, ga wa Tiyatira, ga
wa Sarti, ga wa Wilatelgi, ga wa Lawtise."

Yineru Wgene kaygawlu retika

12 Ga wa nuprotaka netyaplu tye tokanchi nuynumsatjeru. 13 Ga wa
nuprotakinitka netlu payokgipre kori katalo gapi. Ga wa katalgapkaka
ganikajite netyalu Yineru Wgene pixkalutu, gopwalu gitakachri, gishrikak-
jeputachri korimtaya. 14 Ga wa gijiwu ga wa gijiwutsa gowegapixi klatalu
pixka rixa, giwru klatalu pixka. Ga wa giygale xirnachrimero pixka
rixa. 15 Ga wa gijixi sintawo xirnachripro gatajitikaluru pixkalutu rixjixita.
Ga wa giplaji gixpotkaka gongima pixka rixaplajgimata. 16 Payokgipre

katagirkaka gwapotuklesretatemyotlu. Ginama rushpakya yoglolewapi
gepnokaka gwasputachri gepragaspuru. Ga wa gigoji tkachi pixka rixa,
muchkonu yochigatyachri.
17 Ga wa gita getinitkalu gijixipta nyawnamtya gipnachri pixka. Giyagni
Wale gitakamyogogotno potuklemyoteya. Wane chinno, 18 "Gi pikanu. Gitni
wa muchichachrino ga wa ralipreno. Ga wa giwekachrino. Gipnachri-
nanno ga wa xani nuwekgognenata gike rixiniko mnikawnakatu. Ga wa
waneyno gipukchi yoskekapre ga wa gipnachine gwiyawaka yoskekapre.
19 Giyagni pyonatanru petanrukaka, ga wa wanerutkaka, ga wa wanepnute
gwachrikakapa. 20 Wa giyogimanatkaluru tokanchi payokgipre katagiripi-
rana, wa petinro npotuklesretatemyoya, ga wa payokgipre katalgapi kori,
wa payokgipre katagirkaka, wannanwa Goyakalutowrene wa payokgipre
gapatjetyachinkaka chinanu. Ga wa payokgipre katalgapi wannanwa
payokgipre gapatjetyachinkaka.

2

Tokanchi wa Gigwiso gapatjetyachine chinanu

1 "Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Gigwiso gapatjetyachine
chinanu:
Tyepirankaka china wa payokgipre katagiri kashichachri potuklemy-
oya, wa payokgipre katalgapi kori ganikajite yapachri:
2 Numatlu pkamrure ga wa pyaprewatinri ga wa pkashnantakgognere,
ga wa pixa gi pumkata gakotletna muglene. Ga wa petumgana
yokanatkalune chinnachinwa ga wa gi wane rixna. Ga wa petna
kayroklewaklerunni. 3 Wa kashnantakgognekleryi, ga wa Gita giwaka
chinanu pakotlewata. Gi wa pamanuta.
4 Seyni waneyno pagixanu gektutu pixayma. Wa pkaspukatkalu
muchinanu pushiniklewle. 5 Giyagni pushinkapanru ginaka pujrukyana.
Ga wa penshinikanutanutka. Muchinanu pkamrure pkamruretanutka.
Wane pma mixkanu, pixa yegi nyanu. Ga wa nkoninyi pkatalotgapi
twiyawakaya, pma menshinikanutkanupa. 6 Seyni tye galikaka waneyyi,
wa payegixlu wa Nikolaytane kamrure wa Gita koxa gayegixanruni. 7 Wa
kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwiwekikaluru chinyawakna wa gapat-
jetachinkaka. Gaalirewatachri neneka nikletanru giweekaklewatachri
gagmuna gwachri. Walenwa Goyakalu gigletyawaka ganikajite gwachri.

Tokanchi wa Smirna gapatjetachine chinanu

8 "Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Smirna gapatjetachine chi-
nanu:
Tyepirankaka china wa muchichachri ga wa ralipre, wa gipnachrinanni
ga wa giwekachritka.
9 Numatlu psalewnale ga wa pwamonnupoga, seyni ponikolyi. Nu-
matkoxlu ma mupashiregnunna Goteyone chinachinwa ga wa gi wane
rixa. Seyni Satanasyo ginkaklewawaklepji gajenni. 10 Gi pikanu psalewn-
inripatka. Gixapni kamchi gitsrukate wa yoshmakikowaka rutakjixa-
nungi pimringi, gyantaletikolupa. Pamolgogne salewnalu waneyapgi.
Pupninpotunanuko poyagkakachripyi ga wa giweklu sagyeta nenekanyi.
11 Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa
gapatjetachinkaka. Gaalirewatachri gi gimtuko gepi chininri gipukchiya.

Tokanchi wa Perkamo gapatjetyachine chinanu

12 "Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Perkamo gapatjetyachine
chinanu:

Tyepirankaka china wa yoglolewapi gepnokaka gwasputachri
gepraspuru waneyalutu.
13 Numatlu pwiywaka, wa Satanasyo tuplapijere yegi. Ga wa ngiwaka
pumreta. Gi wa pnutatlu nalixikolu, Gantipaklupotuko, nupgujtatjeru
poyagkakachri, wa gixa yegi giylatikaluru, wa Satanasyo gwiyawakaya.
14 Seyni psotsotaji waneyno gektutu pixayma. Gi rixanu waneyyi
wane Walaami yimaklewle gomkagitachine. Wale yimaklu Walaka
rutspetkakyapna Gisrayiliklopishane, wa nikyapluna yagluchisha ge-
neekalurkaka, ga wa rapoklewatinripna. 15 Waneko pixka pixa. Waneyyi
Nikolaytane ginkaklewle gimretachine. 16 Giyagni penshinikanutanu.
Wane pma mixkanupa, giyanpotu napyegitanyi, ga wa nyagotanna
nonama gwachri yoglolewapiyma.
17 Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa
gapatjetachinkaka. Gaalirewatachri neneka nikletanru mana yogi-
matkaluru. Ga wa nenekanru klatsotlejirpotu, ga wa sotluji yonatkaluru
gerotu giwakchi satuna mumatanutu. Seyni yoptotachripjepa gimatanru.

Tokanchi wa Tiyatiri gapatjetyachine chinanu

18 “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Tiyatira gapatjetyachine
chinanu:
Tyepirankaka china Goyakalu Wgene, xirnachrimero pixka gixaygale-
tachri, ga wa sintawo gatajitkaluru pixka gixjixitachri.
19 Numatlu pkamrure ga wa pushiniklewle, ga wa palixlewle, ga wa
pupxaklewle, ga wa pkashnantakgognewle, ga wa pkamrure, ga wa
ralipre gixo potu muchichachri pnute.
20 Seyni waneyno pagixanu gektutu pixayma. Gi rixanu wa suxo
Gesawera wa Goyakalu tokanu geneklewtachro chinnachrowa puchi
yimaklewleta ga wa tyokwitna nwayegrene, rapoklewatinripna ga wa
nikyapluna wa yagluchisha geneekalurkaka. 21 Neneklo gogi ten-
shinikanutinripa. Gi taluka genshinikanreta tapoklewatinri. 22 Giyagni
pajeko nuknokanro wala ga wa walayma gimopatlewatachine, tsru sale-
wakchi yegi, ma menshinikanutkanupna kamrureyna. 23 Gipukchi nuy-
latinna twugenene. Ga wa pejnuruneko gapatjetachinkaka gimatanu
wa Gitni wa shinikanchi ga wa gaschi getjetachrino. Ga wa nenekangi
satkakgi gi gixpoko kamrurewatyawaka. 24 Ga wa wane nchina, pimringi
Tiyatira gwachingi ginnakokta tye ginkaklewlumigjeya, wa Satanasyo
gitokpotu chinyawakna, mumatkangi. Wane nchingi, gi satuna kamrurchi
nutakyegitangi wanepnute. 25 Seyni wa waneygi gixinri gimretanru
napokinpotunanuko.
26 Wa gaalirewatachri ga wa nkamrurkaka gimretachripa
yoptukyawakpotunanuko, wale nutakanu payine chinanu.
27 Kanojerchi yowumaje rugirukotanna.
Kajpastono pixka rumlookona, 28 nixa yoptoretyawaklu Nuryegiya.
Ga wa gonsagi nenekanru. 29 Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Gi-
wekikaluru chinyawakna gapatjetachinkaka.

3

Tokanchi wa Sarti gapatjetyachine chinanu

1 “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Sarti gapatjetyachine chi-
nanu:

Tyepirankaka china wa payokgipre giwekikalurune Goyakalunu ga wa payokgipre katagirkaka waneyalutu. Numatlu pkamrure. Wa kgiwakyi. Wa puwekinri, ga wa gipnachrinatkayi.
2 Puyokanutka, ga wa gixetachrikaka pmuchkotanu wa galuka gipnaletachrikakanatka. Gi rixanu gi nukshiklu pkamrure poyagkakikolu Noyakalute getanu. 3 Giyagni pushinkapanru pyoptotanrukaka ga wa pyijnakotanrukaka ga wa pumretanru. Ga wa penshinikanutanu. Giyagni pma muyookanupa, kachowguru pixka nixa gapyegletanyi. Gi pumata gipapko napyegitanyi.
4 Seyni Sarti pimrine waneyyi, wa gimkalna mpuchotkane. Ga wa Gitayma yananna klatalu mkachri gitakachine, gi rixanu rumuknunina. 5 Gaalirewatachri klatalu mkachri makatkalurupni. Ga wa giweklu kirukateya gi nsheygiwakatinri. Ga wa Nuru getanu nupgujtagiwakatanyi, ga wa Nurutowrene getanu. 6 Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka.

Tokanchi wa Wilatelgi gapatjetyachine chinanu

7 “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Wilatelgi gapatjetyachine chinanu:
Tyepirankaka china wa kpashiri, wa galikakpotu, wa Tawi yoskekapre waneyalutu, wa kotpukachri ga wa gi satuna gishyatlu, ga wa gishyatachri ga wa gi satuna kotpuklu.
8 Numatlu pkamrurkaka. Petanu. Nenekyi kotpuukaluru gipgyapto pixa getanu. Gike gimkata gishyaletlu. Gi rixanu waneyyi ptsotsotaji pmuchkonu. Ga wa pumretlu ntokanu. Ga wa gi pnutatlu ngiwaka. 9 Giyagni pimrine Satanasyo ginkaklewaklepji gajene wa Goteyo chinnachinwa ga wa gi wane rixna, seyni rayroklewashatna, wane nixkakanna: runinripna ga wa pujixistsi yoptsojitinripna. Ga wa rumatanruna nushinikyayi. 10 Gi rixanu pumretlu ntokanu nkashnantakgognewlepirana, Gita koxa gimretanyi gyantaletikolgogneklupa, wa psolchijne gajeneko yegi ginachripatka, yantaletikolupna psolchijneko gajene. Giyampotu nunanu.
11 Pumretanru waneyyi pixinri. Gi satuna gwinyi psagyetapa. 12 Wa gaalirewatachri kpashiwakpotugrukostsigi nixkakanru Noyakalutepjiya. Gi wa maleka rushpakanutka. Ga wa Noyakalute giwaka nyonatanru, ga wa Noyakalute pokchi giwaka. Walenwa gerotu Gerosale, tengogne Noyakaluteyegiya gijrukyachripa. Ga wa ngiwaka gerotu nyonatanru. 13 Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka.

Tokanchi wa Lawtisi gapatjetyachine chinanu

14 “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Lawtisi gapatjetyachine chinanu:
Tyepirankaka china wa Wane gixkalurupa, wa gipgujtalewatachri poyagkakachri ga wa galikakpotu, wa Goyakalu giyakotanrukaka yinuwakjixachri.
15 Numatlu pkamrurkaka, gi wa kachikleryi, gi koxa gemeryi. Nalukmaklu kachikleru pixinri waka gemeru. 16 Giyagni gi rixanu psotsotaji gemeryi. Gi wa gemyi. Gi koxa kachikleryi. Giyagni nonama naplitinyi. 17 Gi rixanu wane pchina, ‘Ponikolno. Nponikowatatka. Gike nmagatya.’ Ga wa gi pumatnawa salewnachriyi, ga wa getwamonutkaluryi, ga wa kwamonuryi, ga wa maygaletyi, ga wa mamkatyi. 18 Nuykotyi Gita yegi pagjitinro kori xirnachri gatajitikaluru ponikowatinripa, klatalu mkachri

pmakatko ma mupgujewninitipa pmamkatinri patewle. Ga wa ygalchipinre pagjitanu psagaygaletinripa. Petinripa.
19 Gita chigetjetna pejnuruneko nalukanune, ga wa nsaletanna. Giyagni
pmuchkowatanu ga wa penshinikanutanu. 20 Gita gipgyapto nwa. Nuy-
laylagipgyaptoteta. Satu jeminri ntokanu ga wa kotpukgipgyaptotetini,
njiglokyegitanru wale. Nnikanu waleyma ga wa wale Gitayma.
21 Gaalirewatachri nenekanu wa ntuplapijere ruxiplatanno, wa Gita
gaalirewatinri pixka ga wa Nuru tuplapijere nuxiplatlu Nuru. 22 Wa
kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatje-
tachinkaka."

4

Kaygawlu getikaluru wa pogirchi tuplapije tengogne gajeru

1 Wanepnute netatka wa tengogne gitpukgipgyaptoteta. Ga wa muchinanu
plaschi kowi pixkagimalutu nyijnakotanru. Gita ruynumsata. Wane china,
"Gewi teno punanu. Ga wa nekakgitanyi wa wanepnute gimkata ginre-
tachrikaka."
2 Waneklu Giwekikaluru jiglokno. Wale chinanu netlu pogirchi tuplapi-
jere tengogne gwachri. Ga wa tuplapije rawa tuplanatachri. 3 Wa tuplanat-
achri getikolu gaspe sotlejiru pixka ga wa sartiyo klatalsotlejiru pixka. Ga
wa kshi tuplapije sajrukachro, gesmeralta katwergalu polersotlejiru pixka
getikolu. 4 Ga wa tuplapije sajruka gepmole gepkoxamkoje tuplapijkaka.
Ga wa tuplapijkaka tuplatna gepmole gepkoxamkoje tsrune klatalu mkachri
gitakachine. Ga wa gijiwna waneyna kori sagyeta. 5 Ga wa pogirchi tu-
plapijere rushpakya rawrakle ga wa plaschigimkaka, ga wa rutlogle. Ga wa
payokgipre katalo yochpikjetkaluro xirnachri tuplapije ginaple. Wannanwa
payokgipre giwekikalurune Goyakalunu. 6 Ga wa tuplapije ginaple waneru
tsru wenu potu witryo pixkalutu. Katwergalu pixkalutni.
Ga wa tuplapije ganikajiteswaji ga wa tuplapije sajrukle wanena gepkox-
amkoje gepkoxamkoje giwekachine, gixo potu ygalchi waneyalune gistas-
reta ga wa gitjimnesretna.

Tengogne gajene gimalwure

7 Ga wa muchinanu giwekachri, tsru mgenoklu pixka gixachrini. Ga
wa gepi rixinri giwekachri waka wgene pixkalutni. Ga wa mapa rixinri
giwekachri, yinerugoji pixka waneyalutu. Ga wa gepkoxamkoje rixinri
giwekachri walenwa tsru klatatalu galnachri pixkalutu. 8 Ga wa gepkoxam-
koje giwekachri satkaka waneya patsrujiremeji. Gixo potu ygalchi waneyna
psolumtako ga wa gimejimpuko. Ga wa psolgogneko psolyechnoko gi rap-
nanu wane chinretna:
Kpashiri, kpashiri, kpashiri Gitsrukaachi Goyakalu,
pejnuruko Girukotachri,
wa muchikawluru ga wa wanerutu ga wa ginachripa.
9 Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri, wa giwekgognenatachri gike rix-
iniko mnikawnakatu rumalwutna giwekachine, ga wa kagwakpiratluna,
ga wa poyagnutluna. 10 Waneklu wa gepimole gepkoxamkoje tsrune chiji
rapokna wa tuplapije tuplatachri getanu. Yoptsojityegitluna wa giwekgog-
nenatachri gike rixiniko mnikawnakatu. Ruknoklona sagyetna tuplapije
ginaple. Wane chinna:
11 Pumuknuni, Wutsrukate Woyakalute,
pyoptotyalu goyaknuchi ga wa kagwakpiiru, ga wa giyaklu
gi rixanu ptowrunanuka puyakota.

Ga wa pushinikyawaka chinanu
wanetkalu ga wa giyakotkalurutkani.

5

Kiruka payokgipre gipre kgimaxikolero gishyatikaluro

1 Ga wa tuplapije tuplatachri potuklemyo netyalo kirukpoyi, gitoko yonatikaluro ga wa totji yonatikaluro. Ga wa payokgipre gipre kgimaxikolero gishyatkaluro. 2 Ga wa netlu Goyakalutowreru gichkolu gichkoplaji wane china sapletachri,
"¿Katni wa gimuknu kopralatyaplo kirukpoyi, ga wa kotpuka gipretyaplo?"
3 Ga wa gike gimkatlu, gi wa tengogne gajeruko, gi wa chiji gajeruko, gi wa chiji gitokote gajeruko. Gike gimkata kopraaletlo kirukpoyi. Gi koxa rumkata getletlona. 4 Ga wa nchiyampotuta, gi rixanu gike gikshiika rumuknu kopralatyaplo kirukpoyi ga wa retyaplo. 5 Ga wa satu wa tsru wane chinno, "Gi pchiyagatanu. Petanu. Rakagloklewata tsru mgenoklu Gotaklopishaneru, Tawitski. Wale gakagloklewata kotpukyaplo kiruka ga wa payokgipre tupre kgimaxikoleroymananuko."

Gowega Wgene gakagloklewatinri

6 Ga wa tuplapije ganikajiteswaji, ga wa gepkoxamkoje giwekachine ganikajite ga wa tsrune ganikajite, netyalu gowega Wgenni tunwanatachri giylatkaluru pixka, payokgipregwalutu, ga wa payokgipreygalerutu. Payokgipreygalenwa payokgipre giwekikalurune Goyakalunu psolchijneko yokanatkalune. 7 Gowega Wgene wane ya. Wa tuplapije tuplatachri potuklemyo yoptotyalo kirukapoyi. 8 Giyagni kiruka yoptotinitka, wa gepkoxamkoje giwekachine, ga wa gepimole gepkoxamkoje tsrune chiji rapokna gowega Wgene getanu. Satkaka waneya gitlotsatkaluro, ga wa koripro katseplu pgamlupagiri. Walenwa kpashirine gagjigognerkaka. 9 Ga wa shikaletluna gerotu shikalchi. Wane chinna:
Pumuknuni kiruka pyoptotinri
ga wa pkotpukyaplu tupre kgimaxikolero.
Gi rixanu giylatkaluryi ga wa pugragaya
pupekotanna yine Goyakalu chinanu,
panerumnunanukaya, ga wa
patokanumnunanuka yanumatyachineyegiya,
ga wa payinerumnunanukaya,
ga wa pachijne gajenemnunanukaya.
10 Ga wa Goyakalu getanu
pogirchine ga wa sasertotene pixkakna.
Ga wa chiji pogirewatinna.
11 Giyagni netatka. Ga wa gixolune Goyakalutowreruneplaji njema, tuplapije sajrukachine, ga wa giwekachine ga wa tsrune. Ga wa wane pejnuna gixolune potu ga wa gixo waragka waragkane, 12 gichkoplaji wane chinachine:
Rumuknuni gowega Wgene giylatkaluru
yoptotyaplu giyaklu ga wa ponikowlu,
ga wa gimatkalchi, ga wa muchkonchi,
ga wa kagwakpiiru, ga wa gimalwuru,
ga wa galixkowlu.
13 Ga wa pejnuruko giyakotkaluru tengogne gajeru ga wa chiji gajeru, ga wa chiji gitokote gajeru, ga wa tsru wenumta gwachine, ga wa pejnuruko wane gajerkaka, nyijnako wane chinreta:

Pogirchi tuplapijere tuplatachri,
Ga wa gowega Wgene
waneyapa gimalwuru ga wa kagwakpiiru,
ga wa goyaknuchi, ga wa muchkonchi,
rixgognenatanu gike rixiniko mnikawnakatu.
14 Ga wa gepkoxamkoje giwekachine wane china, “Wane gixkalurupa.”
Ga wa tsrune chiji rapokna ga wa yoptsojityegitluna.

6

Muchinanu gipre: Kawalyo gogo tuplatachri gakagloklewatachri

1 Ga wa netlu gowega Wgene kotpukgipretyawaklo muchinanu gipre wa payokgipre gipre kgimaxikoleroya. Ga wa gepkoxamkoje giwekachine satute nyijnakoplajita rutlogle pixka chinachri, 2 “Punanu.”

Giyagni netatka. Ga wa netlo kawalyo klatalo. Ga wa wala gogo tuplatachri waneylu kashritwa. Ga wa sagyeta reneeka. Giyagni rushpaka gakagloklewatachri rakagloklewatinripa.

Gepi rixinri gipre

3 Ga wa gepi rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnakotlu gepi rixinri giwekachine wane chinachri, “Punanu.”

4 Tushpakatnaka sato kawalyo serolo. Ga wa wala gogo tuplatachri geneeka rawyaplu chijiya kigle gwashlu, ruylakakinripna. Ga wa wale geneeka yoglolewapi gitsruka.

Mapa rixinri gipre

5 Ga wa mapa rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnakotlu mapa rixinri giwekachine wane chinachri, “Punanu.”

Ga wa netlo ksajiro kawalyo. Ga wa wala gogo tuplatachri waneylu yantapi gimyoya. 6 Ga wa nyijnakotlu plaschi pixkalutu wa giwekachine ganikajiteya wane chinachri, “Satu masu trikoji paproji wenroloto chinanu, ga wa mapa masu triko pixkalutuji paproji wenroloto chinanu. Ga wa goliwangi ga wa winga gi pumtukanu.”

Gipnalu

7 Ga wa gepkoxamkoje rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnaktokanutlu gepkoxamkoje rixinri giwekachine wane chinachri, “Punanu.”

8 Giyagni netatka. Ga wa pwalolo kawalyo wanetka. Ga wa wala gogo tuplatachri Gipnalu giwaka waneyalutu. Ga wa gipnachine gwiyawaka gomkagitlu. Ga wa wanna gitaaka satupje gepkoxamkojete chiji gajene chinanu, yoglolewapiyma ruylalewatinripna, ga wa nachluyma, ga wa gipnaluyma, ga wa kmatsuruneyma, chiji gajene.

Pamyo rixinri gipre: Giylatkalune Goyakalu tokanu chinanu

9 Ga wa pamyo rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, yochpikikowakakwa rapukote netyana giwekikalurune wannanu wa giylatkalune Goyakalu tokanu chinanu, ga wa rupgujtalewlena chinanu, giylatkalunni. 10 Ga wa gichkoplaji china sapletna, “Gitsrukaachi kpashiri ga wa galikakpotu, ¿giklunanu gi puklukanuwnayegjixawana psolchijneko gajene, ga wa gi papnuyegitawalu wugraga?”

11 Ga wa satkaka geneeka klatalu gowukalu mkachri. Wane chinkana wa rapnanutanunnachi pshinitsonu pejnuruneko rixinripna rixje Geso wayegrene ga wa gimolenna wanna pixka gixa giylaletkalunepa.

Patsrujire rixinri gipre: Psolchijneko komyeeka

12 Ga wa patsrujire rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, netatka.
Ga wa wanetkalu tsru giyolikchijru. Ga wa tkachi ksaji rixa kawshistu-
galu mkachri kapixiru pixka. Ga wa psoluko ksuru granchi pixka rixa.
13 Tengogne gwachro katagirkaka chiji gijruka, gikera tujirsagitini pixka
totsotsagi, tsru kannipgyalu komyekshegitinro pixka. 14 Ga wa tengogne
gixrikamtatka kirukpoyi pixka poyitkoklunu. Ga wa pejnuruko magka ga
wa pejnuruko kanipreklukaka rawyawaka rajrikika.
15 Ga wa tyechijne pogirewatyachine, ga wa tsrukakalune, ga wa kso-
laloterune, ga wa ponikolune, ga wa gichkolune, ga wa pejnuruneko
wayegrechine, ga wa pejnuruneko gishpakachine, gitawakapna ga wa tsru
sotlu magka gajeru yogimatnawana. 16 Ga wa wane chinruna wa magkakaka
ga wa tsru sotlu, “Pujrukanu wixa gogo. Pyogimatanwu pogirchi tuplapijere
tuplatachrigojiya, ga wa gowega Wgene jgekanuya. 17 Gi rixanu rapokatka
jigekanna tsrugogne. Ga wa ¿katu gimkata tunwaleta?”

7

*Satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane gimaxiko-
letkalune*

1 Wanepnute netna gepkoxamkoje Goyakalutowrene, gepkoxamkoje chi-
jisretate tunwanatachine, wa gepkoxamkoje chijisretate giyakannipgyaty-
achri gimretachine, ma majpopokannipgyatinitipa chiji, gi wa tsru wenuko,
gi wa satu gagmunyegiko. 2 Ga wa satu Goyakalutowreru netatnaka, tkachi
gishpatyawakasreta gipgujewniyachri. Goyakalu giwekachri gimaxikole
gipipre waneyalutu. Gichkoplaji china sapletna gepkoxamkoje Goyakalu-
towrene, geneekalune wa chiji rumtukyapna ga wa tsru wenu. Wane china
sapleta, 3 “Gi gimtukanru chiji, gi wa tsru wenuko, gi wa gagmunkakako,
wumaxikoletinpotukna Woyakalute wayegrene gijrotayna.”
4 Ga wa njemlu gi pejnu gimaxikoletkalune: satu pacha gepkoxamkojmole
gepkoxamkoje waragkane gimaxikoletkalune panerumnunanuka Gisrayi-
liklopishane.
5 Gotaklopishanerune pamole gepi waragkane gimaxikoletkalune.
Ga wa Roweklopishanerune pamole gepi waragkane.
Ga wa Kateklopishanerune pamole gepi waragkane.
6 Ga wa Gaseriklopishanerune pamole gepi waragkane.
Ga wa Neptaliklopishanerune pamole gepi waragkane.
Ga wa Manaseklopishanerune pamole gepi waragkane.
7 Ga wa Simoklopishanerune pamole gepi waragkane.
Ga wa Rewiklopishanerune pamole gepi waragkane.
Ga wa Gisachaklopishanerune pamole gepi waragkane.
8 Ga wa Sapolonoklopishanerune pamole gepi waragkane.
Ga wa Gosiklopishanerune pamole gepi waragkane.
Ga wa Migamiklopishanerune pamole gepi waragkane gimaxikoletkalune.

Gixolune potu yine klatalu mkachri gitakachine

9 Wanepnute netatka. Wanena gixolune potu yine, gike mumkata yan-
taletanune, pachijne gajenemnunanukaya, ga wa panerumnunanukaya, ga
wa payinemnunanukaya, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachineya,
pogirchi tuplapijere ginaple ga wa gowega Wgene getanu tunwatachine.
Klatalu mkachri gopowalu gitakachine. Ga wa kasureru waneyna gimy-
oyna. 10 Ga wa gichkoplaji china sapletna:
Woyakalutenni gognetkaklewlu
wa pogirchi tuplapijere tuplatachri,

ga wa gowega Wgenenni.
11 Giyagni tuplapije ga wa tsrune ga wa giwekachine sajruka tunwaletna
pejnuruneko Goyakalutowrene. Tuplapije ginaple chiji gapokjiwutachinni.
Ga wa yoptsojityegitluna Goyakalu. Wane chinna:
"Wane gixkalurupa.
12 Goyakalunupni gimalwuru,
ga wa goyaknuchi,
ga wa gimatkalchi,
ga wa poyagnutikolu,
ga wa kagwakpiiru,
ga wa giyaklu,
ga wa muchkonchi rixgognenatanu gike rixiniko mnikawnakatupa.
Wane gixkalurupa."
13 Ga wa rugita satu wanna tsrune. Wane chinno, "Wa nyi klatalu mkachri
gopowalu gitakachine ¿gi gixachinni ga wa ginaka ruyakatyana?"
14 Giyagni wane nchinru, "Nutsrukate, pixa gimata."
Wane chinno, "Nyinwa tsru salewakchi giyakatyachinni. Ga wa ropowa-
lutna rerkana ga wa klata rixkakluna gowega Wgenegragaya. 15 Wale
chinanu Goyakalu tuplapijere ginaple rawna.
Yonogyegitluna gogi ga wa goyechno kpashiwakategrukoya.
Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri gipjiya gishyatna.
16 Gi nachpatkana.
Gi ronunnagatewatanutkana.
Ga wa tkachi gi gapyegitanutkana,
ga wa giketsotaaji gemeruko.
17 Gi rixanu gowega Wgene
wa pogirchi tuplapijere ganikajiteswaji gwachri girukotanna.
Gonu gishpakgatyawaakaka giwekgatachrigonu yegi kosekanna.
Ga wa Goyakalu sheyiygaletanna pejnuruko ktechgaya."

8

Payokgipre rixinri gipre

1 Ga wa payokgipre rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, gowukshin-
ina pochkepotlu tengogne.
2 Payokgipre Goyakalutowrene neta, Goyakalu ginaple tunwatachine.
Payokgipre kowi geneekalune.
3 Ga wa satu Goyakalutowreru gina. Yochpikikowakakwastsi tunwata.
Pgamlupagiri yochpikgapi kori kamrutikaluru waneylu. Ga wa gixo pgamlu-
pagiri reneeka, pejnuruneko kpashirine gagjigognereyma rutakyaplu wa
korikwa yochpikikowakakwaya pogirchi tuplapijere ginaple. 4 Ga wa
pgamlu pagiripgya gatskota kpashirine gagjigognereyma Goyakalutowre-
rumyoya Goyakalu getanu. 5 Ga wa gitowrerupgamlupagiri yochpikgapi
rawa. Ga wa tsepotlu xirnachrimero yochpikikowakakwaya. Ga wa chiji
ruknoklu. Giyagni wanetkalu rutlogle, ga wa plaschi gimkaka, ga wa
rawrakle, ga wa giyolikchijru.

Payokgipre kowi waneyalune

6 Ga wa payokgipre gitowrerune, wa payokgipre kowi waneyalune
galpookowletachine.

Muchinanu kowi

7 Ga wa muchinanu gitowreru kowitatka. Ga wa wanetkalu giwruji ga
wa xirnachri, granchi kojetachri. Chiji giknookalurni. Satupje mapate chiji

ga wa satupje mapate gagmuna galga. Ga wa pejnurniko kshanni polerni galgana.

Gepi rixinri kowi

8 Ga wa gepi rixinri gitowreru kowita. Ga wa tsru magka pixkalutu xirnachri galgachri, tsru wenu ruknooka. Ga wa tsru wenu mapate granchi rixatka. 9 Ga wa satupje mapate giyakotkalune tsru wenu gajene giwekachine gipnana. Ga wa satupje mapate kanawkaka gimtuuka.

Mapa rixinri kowi

10 Ga wa Goyakalutowreru mapa rixinri kowita. Ga wa tengogne tujrukya tsro katagiri xirnachri katalo pixka. Giyagni satupje mapate wenkaka tapoka, ga wa gonu gishpakgatyawaka tapoka. 11 Ga wa katagiri giwaka wane chinka kapsagalu kshana. Ga wa satupje mapate gonkaka kapsagalu kshana pixka rixatka. Giyagni gixo yinerni gipnana gonu chinanu gi rixanu kapsagalutkani.

Gepkoxamkoje rixinri kowi

12 Ga wa gepkoxamkoje rixinri gitowreru kowita. Ga wa rumtuuka satupje mapate tkachi, ga wa satupje mapate ksuru, ga wa satupje mapate katagirkaka. Giyagni satupje mapate tyekaka ruchpokinripa. Ga wa satupje mapate gogi gi pokamlata. Ga wa goyechno waneko pixka rixa.

¡Gi waneni! wa ginachripa chinanu

13 Ga wa netatka. Ga wa nyijnakotlu tsru klatatalu tengogne ganikajite galnachri gichkoplaji wane chinachri, "¡Gi waneni, gi waneni, gi waneni tyechijne gwachine pimri kowigimkaka chinanu wa mapa gitowrene kowitachinpatkagima!"

9

Pamyo rixinri kowi

1 Ga wa pamyo rixinri Goyakalutowreru kowita. Ga wa netlo sato katagiri tengogne gijrukyachro. Chiji gapokachro. Ga wa gopnalutskata potu yoskekapre geneekaluru. 2 Ga wa kotpuklu gitskatpotupna. Gopnalu ratskopgyatya, xirnachripropgya pixka. Ga wa tkachi ga wa kawlennipgyalu mapshaga rixka gopnalu giyakatyachrinnipgyaya. 3 Ga wa gipgya rushpakyana tsetsene. Chiji rapokna. Geklo pixka rumkata gixletatka tsetse. Geklo kachingate pixka reneeka. 4 Ga wa tsetsene wane chinkalune ma mumtukyapluna kshana chiji gajeru, gi wa girukokta poleruko, gi wa girukokta gagmunako, seyni yinepje wa Goyakalu gimaxikle gijrotayna waneyamigjenepje. 5 Ga wa tsetsene geneeka ma muylatyapna yine seyni pamyo ksuru saletpotutkona yine. Ga wa wanna saletlewle geklo saletlewle pixka wa yineru tashkatini pixka. 6 Ga wa walegognekakapa rujga gipnaletanunna yinepni, ga wa gi rukshikanruna. Ga wa raluka potu gipnaletannimkana. Ga wa rasukininna gipnalu.

7 Ga wa wane rixa gipgujewnaletna tsetskaka. Kawalyo pixka rixna, giylalu galpokyegitachine. Ga wa gijiwna waneyna sagyeta pixkaluto, kori pixkaluto. Ga wa gigojna yingoji pixka. 8 Ga wa kajiwutsalune suxojiwutsa pixka. Ga wa giygina tsru mgenokluygi pixka. 9 Ga wa waneyna rustatlena yowuma gistatlechishpata pixka. Ga wa gimejna pogimnu chiji yapachro kawalyo kosetanro gima pixka rixmejitna wa giylalu yegi gasukyegimtachine pixka. 10 Ga wa waneyna ginshina, geklonshi pixka, ga wa gisruna. Ga wa ginshina rawa muchkonna yine rumtukyapna pamyo ksuru. 11 Kpogirna.

Towrechri gitsrukate gitskata potu gajeru walenwa pogirna. Ga wa wale giwakni Gewreyone tokanuya Gawato. Ga wa Kriyko tokanuya Gapolyo.
12 Wa muchinanu wamonchi giknogatka. Wanewalu gepi wamonchi wanepnute.

Patsrujire rixinri kowi

13 Ga wa Goyakalutowreru patsrujire rixinri kowita. Ga wa nyijnakotlu satu plaschi wa gepkoxamkoje gwacha yegi giyakatyachri, wa korikwa yopchikikowakakwa gwagwachatachri yegi giyakatyachri Goyakalu getanu.
14 Ga wa wane chinru wa patsrujire rixinri gitowreru kowi waneyalutu, "Pkaspukanna wa gepkoxamkoje towrechine wa gostukalune tsru Geyoprate Gapga."
15 Giyagni kaspuukatkana wa gepkoxamkoje towrechine wa galpokotkalune gipapko ga wa gogi ga wa ksuru ga wa walapu chinanu wa satupje mapate yine ruylatinripna. 16 Ga wa wane pejnuna solalone kawalyo yapachine: Gepi kata wa pamole waragka kata pamole waragka. Nyijnakotlu gi pejnuna.
17 Ga wa wane nixa getletna kawalyone kaygawluya, ga wa wanna gogo tuplatachine. Waneyna gistatlechishpata xirnachri pixkalutu ga wa ksajsernuru ga wa gasogre pixkalutu. Ga wa kawalyonejiwu tsru mgenoklujiwu pixka rixa. Ga wa tonama rushpakya xirnachrimero ga wa kapgyalu ga wa gasogre. 18 Tye mapa tsru salewakchikaka kamakatna satupje mapate yinni. Wa xirnachriya ga wa kapgyaluya, ga wa gasogreya, wannanama gishpakyachriya. 19 Gi rixanu kawalyone muchkonu ginamna rawa, ga wa ginshina rawa. Gi rixanu ginshina gimnu pixka rixa kajiwuru. Waleya rumtuklewatyana.

Menshinikanutkane

20 Ga wa gixetachine yine tyekaka tsru salewakchiya mupnikatu, gi koxa renshinikanutna wa gimyona kamrurnaya, ma yoptsojityegityanupluna kamchikaka ga wa yagluchishkaka. Walenwa kori ga wa sroschi, ga wa sintawo, ga wa sotlu, ga wa gagmuna kamrutikaluru yagluchisha. Walekaka gi gimkata getleta. Gi rumkata yijnakleta. Gi rumkata yanreta. 21 Gi koxa renshinikanyegitluna ruylalewlena, gi wa kagonchiwleynako, gi wa rapoklewleynako, gi wa gichowguynako.

10

Mturo kirukpoyi

1 Ga wa satu Goyakalutowreru neta, tengogne gijrukyachri. Kyachgaperrumko sapowakamtachri. Ga wa kshitpo gijiwu gogo gwa. Ga wa gigoji tkachi pixka gixa. Ga wa gijixi xirnachristsigi pixka rixa. 2 Ga wa gimyo mturo kirukpoyi kopralatkaluro waneylu. Ga wa potuklejixi tsruwenu rutaka. Ga wa kegnetjixi chiji rutaka. 3 Ga wa gichkoplaji saple rixa, wa tsru mgenoklu gigritini pixka. Ga wa wale saplewatini, payokgipre rutlogle gimkaka yanumatatka.
4 Ga wa payokgipre rutlogle yanumatinitka nyonatmakatkalu. Ga wa tengogne giyakatyachri tokanchi njema, wane nchinjeru, "Pushyapotutanru wa payokgipre rutlogle chinyawaka. Gi wa pyonatanru."
5 Giyagni wa Goyakalutowreru, wa tsru wenu ga wa chiji neta tunwaletanru, teno yotunomyota potuklemyo. 6 Ga wa giwekgognenatachri gike rixiniko mnikawnakatu kawchinanu china. Tengogne ga wa tengogne gajerkaka giyakotachri, ga wa chiji ga wa chiji gajerkaka giyakotachri, ga wa tsru wenu ga wa tsru wenu gajerkaka koxa giyakotachri Wale kawchinanu

wane china wa maleshaplu gogi. 7 Seyni wa Goyakalutowreru payokgipre
rixinri kowikle gimaklu, wa kowitinpatka, poyagkakpotutikolpatka Goy-
akalu giyogimatanru, chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi, wayegrene
runkakyawaka, wa tokanu geneklewatachine.

Gwa niklo mturo kirukpoyi

8 Ga wa tengogne giyakatyachri tokanchi nyijnakotanru, numepe giynum-
saletjeru. Wane china, “Gajewa. Pyoptotapanro wa kiruka kopralatkaluro,
wa Goyakalutowrerumyo gwachro, wa tsru wenu ga wa chiji tunwatachri.”
9 Giyagni towrechri yegi nyatka. Wane nchinru, “Mturo kirukpoyi
penekanno.”
Giyagni wane chinno, “Pyoptotanro ga wa pnikanro. Ga wa tkapsatnan-
wakatanyi, seyni punama pochwaa rixnamatanyi wrolga pixka.”
10 Giyagni towrechimyoya nyoptotlo mturo kirukpoyi. Ga wa nniklo.
Giyagni nonama pochwaa rixa wrolga pixka. Wa nnikinitkalu, kapsanan-
wakataa nixa. 11 Ga wa wane chinnona, “Goyakalu tokanu pumkata gene-
klewletatnaka gixolune yinepirana, ga wa payinepirana, ga wa patokankaka
yanumatyachinepirana, ga wa pogirchinepirana.”

11

Towutkaluru wa kpashiwakpotugruko yantatinripa

1 Ga wa neneeka yantapije kanojerchi pixkalutu. Wane china, “Pal-
nanu. Pyantatanru kpashiwakpotugruko Goyakalunu, ga wa yochpik-
jetikowakakwa ga wa wane yoptsojityachine. 2 Ga wa kpashiwakpotuputu
maleka gajeru petashatanu. Gi wa pyantatanru. Gi rixanu payine ge-
neekalurni. Ga wa gepkoxamkojmole gepi ksuru kpashiwaka pokchi raka-
tokanna.

Wa gepi gipgujtalewatachine

3 “Ga wa gepi nupgujtatjene nutakanu. Ga wa satu waragka gepi pacha
patsrujiremolgogne tokanchi reneklewatanna, kawshistugalu mkachri gi-
takachine.”
4 Wannanwa gepi goliwamuna ga wa gepi katalgapi, tye psolchijneko
Gitsrukate getanu tunwatachrikaka. 5 Ga wa satu galuka gimtukletinipna,
xirnachrimero gishpaknamatanna ga wa kamnixjene ruylatanu. Ga wa
satu galuka gimtukletinipna, rumkata wane gixa giylaletkota. 6 Wanna
gitaaka rushyatyapluna tengogne, gina ma mixinitipa Goyakalu tokanu
reneklewatinrinagogne. Ga wa rutaakana gonu chinanu, kashrijetyapluna
gonu granchi rixinripa. Ga wa rutaakana chiji rumtukinripna pejnuruko
tsru salewakchiya gi pejnu katananukta ralukyawakna.
7 Ga wa rali gipgujtalewletinitkana, kmatsuru wa gitskata potu gishpaky-
achri wannayma ruylakakanu. Ga wa raalixanunna, ga wa ruylatanunna.
8 Ga wa gimanepnina tsru potu pokchi gatnugapote rawanna. Tye tsru
pokchinwa shinikanchiya Sotoma ga wa Gigipto chinkaluru. Wane koxa
Rutsrukatna koroshishkita gitakikowaka. 9 Ga wa pimrine yine, ga wa
panerune, ga wa patokanu yanumatyachine, ga wa payine getmanetanna
mapgogne ganikaji. Gi wa ruchi kapnatkomanetanna. 10 Ga wa tyechijne
gwachine gimuwyegitanna, ga wa meyiwatanna, ga wa genekashlukaka
yokanyegkakanna. Gi rixanu wanna nyi gepi gipgujtalewatachine saletpo-
tutanna tyechijne gwachine.
11 Mapgogne ganikajgogne chininri giknoginitka, giweklunnipgya Goy-
akalu giyakatyachri jiglokna. Ga wa tunwatna. Ga wa tsru piklu rixna wa

getachine. 12 Ga wa yijnakotluna gichkotokanuru tengogne giyakatyachri.
Wane chinna, “Gewi gatskotanu.”
Ga wa tengogne ratskotatkana kyachgapererumkoya. Ga wa kamnixjenna
getna.
13 Ga wa walepapko wanetkalu tsru giyolikchijru. Ga wa satupje pamolete
tsru potu pokchi yawnana. Ga wa rupnanna giyolikchijruya wane pejnuna:
payokgipre waragka yinni. Ga wa gixetachinni pikpotutana. Rumalwutluna
Goyakalu tengogne Gajeru.
14 Gepi chininri wamonchi giknogatka. Mapa chininri wamonchi giyam-
potu gapokanu.

Payokgipre rixinri kowi

15 Ga wa payokgipre rixinri Goyakalutowreru kowita. Ga wa tengogne
gichkolu plaschi wane, wane chinachri:
Tyechijne pogirewatyawaka Wutsrukatenutkani ga wa Kristotenutkani.
Ga wa Wale pogirewgognenatanu
gike rixiniko mnikawnakatupa.
16 Ga wa gepmole gepkoxamkoje tsrune Goyakalu getanu tuplapijerkakna
tuplatachine chiji yonogjiwutna. Ga wa yoptsojityegitluna Goyakalu. Wane
chinna:
17 Wpoyagnutyi, Wutsrukate Goyakalu,
pejnuruko Girukotachri,
wa wanerutu ga wa muchikawluru,
gi rixanu pwatkalu tsru potu puyaklewle
ga wa pogirewatatka.
18 Ga wa payine jigekanuwata.
Ga wa pjigekanu gapokatka.
Ga wa gipnachine gitakyagokikolpapko gapoka gapnuru renekikolupna
pwayegrene ga wa ptokanu geneklewatachine
ga wa kpashirine, ga wa pgiwaka pikachine, mturune ga wa tsrune.
Ga wa rumtukikolupna tyechijne gimtukachine.
19 Ga wa tengogne kpashiwakpotugruko Goyakalunu kotpuuka. Ga
wa tetka rupiratanru tokanchi gwanropaji kpashiwakpotugruko Walenu
gwachropaji. Ga wa waneru rawrakle, ga wa plaschi gimkaka, ga wa
rutlogle, ga wa giyolikchijru, ga wa tsru potu giwrujkaka.

12

Wa suxo ga wa gimnu gitsruka

1 Ga wa tsru getkaluru gipgujewna tengogneya, suxo tkachi makatachro.
Ga wa ksuru tojixi rapukote rawa. Ga wa tojiwu twa sagyeta pamole gepi
katagiri gwanro. 2 Ga wa kamshiro. Tsaplewjeta tochinoya. Ga wa chi-
nowatatka tushpakawgenetinripa. 3 Ga wa satu getkaluru gipgujewna ten-
gogneya. Ga wa wanetkalu serolu gimnu gitsruka. Waneylu payokgiprejiwu,
ga wa pamolegwalutu. Ga wa gijiwkaka waneru payokgipre pogirchi
sagyetatkaka. 4 Ga wa ginshi kosetyalu satupje mapate katagirkaka tengogne
gajerkaka. Tyechijne ruknooka. Ga wa gimnu gitsruka wa suxo gishpakaw-
genetachropatka getanu tunwata nikawgenetyaplo wa rushpakinipa. 5 Ga
wa wala tushpakawgeneta. Jejni. Wa Wale payinemnunanuka giruko-
tachripni kanojerchi yowumajeya. Ga wa rushatkapkatka Toturu. Goyakalu
yegi ga wa tuplapijere yegi rutaaka. 6 Ga wa suxo yineru mwiyawakanu
tya gasukleta. Wane waneylo twiyawaka, Goyakalu galpokotyawaka. Wane
toglutikolupa satu waragka gepi pacha patsrujirmolegogne.

Mikili tengogne giknokyalu gimnu gitsruka

7 Ga wa tsru giylalutkani tengogneya. Mikili ga wa waleymalune Goyakalutowrene yagotlu gimnu gitsruka. Ga wa gimnu gitsruka ga wa waleymalune gitowrene yagotlewata. 8 Ga wa gi rumkatlewatna. Ga wa wanepnute maleshayatkana rawyawakakna tengogneya 9 Ga wa ruknooka tsru potu gimnu gitsruka wa kapokotu gimnu, wa kamchi gitsrukate chinkaluru, ga wa Satanasyo. Walenwa psolchijneko gwachine yokwitachri. Ruknooka. Tyechijne rapoka. Ga wa gitowrene waleymananuko giknooka.

10 Ga wa gichkoplajiru tengogne nyijnakotya, wane chinachri:
Xawakni wanetkalu gognewatikaluru ga wa giyaklu,
ga wa Woyakalute pogirewatyawaka,
ga wa Kristote girukotyawaka.
Gi rixanu giknookalurunatkani wumolene jigyegitachri.
Gogi, goyechno jigyegitna Goyakaluyegiya.
11 Ga wa wanna gaalixlu jigyegitjerna gowega Wgenegragaya,
Ga wa rupgujtalewlena tokanuya.
Ga wa gi chipetgiwekletna rupninpotunanukna.
12 Wale chinanu gimuwatanu tengogne ga wa tengogne gwachingi.
¡Gi waneni tyechijne gajene ga wa tsru wenu gajene,
gi rixanu gixa yegi rujrukatka kamchi gitsrukate!
Tsru gimtuwnalu rixa.
Gi rixanu rumatlu pshinitsongognepje waneylu.

Wa gimnu gitsruka kojwaklo suxo

13 Ga wa gimnu gonru gitsruka getnatkawa giknookalurutka ga wa tyechijnetkalu. Waneklu kojwaklo suxo jeji wugenetachro. 14 Ga wa suxo geneeka gepmeji tsru klatatalumeji pixkalutu yineru mwiyawakanu talninripa, gimnu gonruyegiya talninripa, twiyawakapa tyinripa. Wane toglutikolupa gogi ga wa gogkaka ga wa ganikajgogne. 15 Ga wa suxo gajxigi raplikgatlu gonu gimnu, rapga pixka, rapogyegimtyaplo. 16 Ga wa chiji gipxaklo suxo. Chiji namata, ga wa rapga nikloka, gimnu gonru gitsruka gaplikgatanru. 17 Giyagni gimnu gonru gitsruka jigekanuwpotuta suxo chinanu. Ralimta. Ruylalewatinripa gixetachine toklopishaneyma, wa Goyakalu yokanatanrukaka kamrutachine, ga wa gipgujtalewlu Gesopirana waneyalune. 18 Ga wa tsru wenu ksate tunwata gimnu gonru gitsruka.

13

Kmatsuru tsru wenuya kanikyachri

1 Ga wa netlu kmatsuru tsru wenuya kanikyachri. Ga wa waneyalutu pamolegwa ga wa payokgiprejiwuruta. Ga wa gigwakaka rawa pamole pogirchi sagyetate pixkalutu. Ga wa gijiwkaka rawa yonatkaluru mupashiregnuchi giwaakaka. 2 Ga wa kmatsuru netanru mgenoklu pixka rixa. Ga wa gijixi magemjixi pixka rixa. Ga wa ginama tsru mgenoklunama pixka rixa. Ga wa gimnu gitsruka geneklu ruyakle ga wa tuplapijere. Ga wa tsru potu rutaklu. 3 Ga wa satu gijiwu gistakapgutatkaluru rupninripmaka. Ga wa rustakikolu rupninripmaka gituukaaka. Ga wa ruglajitna psolchijne gajeneko kmatsuru gajxigi rawinrina. 4 Ga wa yoptsojityegitluna gimnu gitsruka gi rixanu wale gitaklu kmatsuru. Ga wa yoptsojityegitluna kmatsuru. Wane chinna, “¿Girupni wa kmatsuru pixkalutu? ¿Katu gimkata giylakakleta waleyma?”

Kmatsuru gitaaka psolchijne gajeneko chinanu

5 Ga wa kmatsuru geneeka namchiya yanumatyaplu tsrupirankaka ga
wa mupashiregnuchkaka. Ga wa rutaaka gepkoxamkojmole gepi ksuru
wane rixinripa. 6 Ga wa yanumata mupashiregnuchi chinpiranyegityaplu
Goyakalu. Mupashiregnuchi chingiwakatyaplu ga wa gipji, ga wa tengogne
gwachine. 7 Ga wa ruchichka yagotyapna kpashirine, ga wa raalixyapna.
Ga wa rutaaka wale panerumnunanuka yegi, ga wa pejnuruneko yine
yegi, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachine yegi, ga wa payinem-
nunanuka yegi. 8 Ga wa pejnuruneko tyechijne gwachine yoptsojityegitlu
mapiranyegine giweklu kirukatyegiya wa gowega Wgene kirukatyegiya.
Walenwa gilyatkaluru rekamrutkoyakawa tye psolchijneko.
9 Wa kajnakopnalu yijnakotanu:
10 Kashrewlu ganikachri, kashichkalurupni ralimtanu.
Girukokta yoglolewapi giylalewatya, yoglolewapi rumkata giylaletikolupa.
Ga wa tyenwa kpashirine kashnantakgognewle ga wa ralixlewlena.

Kmatsuru chiji gishpakyachri

11 Ga wa netlu satu kmatsurutnaka chiji gishpakyachri. Gepigwalutni
gowega Wgene pixka. Ga wa gimnu gitsruka pixka rixa yanumsaleta.
12 Ga wa muchinanu kmatsuru pixka rixa gitaakotu koxa wale psolpo-
tuyako, wale getanu. Ga wa psolchijneko ga wa chiji gwachine yoptsojitjixa,
yoptsojityegityapluna wa muchinanu kmatsuru, wa gistaakaluru gipnin-
ripmaka gitukachritka. 13 Ga wa tsru getkalurkaka kamruta. Tengogne
rujruukakyalu xirnachri. Chiji rapoka yine getanu. 14 Giyagni yokwitna
tyechijne gwachine getkalurkakaya wa renekikolu kamrutyaplu kmatsuru
getanu. Wane chinna tyechijne gwachine kamrutyapluna kmatsuru yaglu.
Walenwa yoglolewapi gitsakikaluru ga wa ruweka. 15 Ga wa reneeka
ruweekakyaplu kmatsuru yaglu, wa kmatsuru yaglu yanumatinripa. Ga wa
reneeka ginnakokta ruylajixyapa wa kmatsuru yaglu myoptsojityegitkane.
16 Ga wa wane rixkakna pejnuruneko mturune ga wa tsrune, ponikolune
ga wa kwamonurune, gishpakachine ga wa wayegrechine, potuklemyona
rutakagimaxikletikolupna waka gijrotna. 17 Ma mumkata gagjiretinitipna
ga wa gishankalu mumaxikolenena kmatsuru giwaka waka giwakpejnu.
18 Ga wa tyenwa gimatkalewlu. Kanshinikanuru yantatanru kmatsuru
pejnu. Gi rixanu yineru pejnuni. Ga wa wale pejnuni wa patsrujire pacha
patsrujiremole patsrujire.

14

Wa satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane shikalwatinri

1 Netatkalu Gowega Wgene Siyo Magkate tunwatachri. Ga wa Waley-
malune satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane, Wale gi-
waka ga wa Ruru giwaka yonajrotatkalune. 2 Ga wa nyijnakotlu pagima
tengogne giyakatyachri, gixo gonugimkaka pixka. Ga wa tsru rutloglegima
pixka rixa. Ga wa nyijnakotanrugima, kgitloklerune rutlotsaprena rut-
lotinrina pixka rixgimata. 3 Ga wa shikalchi gerotu shikaletna, pogirchi
tuplapijere getanu ga wa gepkoxamkoje giwekachine getanu ga wa tsrune
getanu. Ga wa gike gimkata gimatletlu shikalchi seyni wannapje, wa
satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane, gipekotikalune
chiji gajeneyegiya. 4 Nyinwa suxoneyma mpuchotkone, gi rixanu suxo
metkanewa. Nyinwa gowega Wgene gomkagitachine ginakakokta yinri. Ny-
inwa yinyegiya gipekotikalune. Nyinwa gegwikane Goyakalu chinanupa ga
wa gowega Wgene chinanupa. 5 Ga wa ginamayna gi rukshigayrokletkana.
Muklukanuwnakane.

Kiglerpotunanu Tokanchi gike rixiniko mnikawnakatu

6 Ga wa satu Goyakalutowreru neta tengogne ganikajite yapa galnalenata.
Kiglerpotunanu Tokanchi gike rixiniko mnikawnakatu waneyalutu, tyechi-
jne gwachine runkakleyegitanrupa, ga wa payinemnunanukyegi, ga wa
panerumnunanukyegi, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachinyegi,
ga wa pejnuruneko yine yegi. 7 Gichkoplaji wane chinreru, “Mpikanru
Goyakalu ga wa gimalwutanru. Gi rixanu rapokatka rutakyagoklewlepapko.
Gyoptsojityegitanru tengogne kamrutachri, ga wa chiji, ga wa tsru wenu, ga
wa gonu gishpakgatyawaakaka kamrutachri.”

Rujrukanatka tsrupotni Wawiloni

8 Ga wa romkagitlu satu Goyakalutowreru gepi chininri. Wane china,
“Rujrukanatka. Rujrukanatka tsrupotni Wawiloni. Suxo pixka tapoklewle
getsotanrewle wingate, payinemnunanuka tutagata.”

Ruykotkana ma yonogyegityapluna wa kmatsuru

9 Ga wa satu Goyakalutowreru mapa chininri gomkagitna. Gichkoplajiya
wane china, “Girukokta yoptsojityegitlu kmatsuru ga wa wale yaglu, ga
wa girukokta gijrota ga wa gimyo gimaxikole yoptotachri, 10 wale koxa gi-
ranru Goyakalu gimtuwnale wingate, myapjetu giyookaluru. Wale jgekanu
girikalurostono giyookalurupa. Ga wa walepni saletpotutkona xirnachriya
ga wa gasogreya kpashirine towrechine getanu, ga wa gowega Wgene
getanu. 11 Ga wa wanna tsru salewnalepgya gatskogognenatanu gike rix-
iniko mnikawnakatupa. Gi rapnanutanunna gogi ga wa goyechno, wa kmat-
suru ga wa wale yaglu yoptsojityegitachinepni, ga wa girukokta yoptotlu
giwaka gimaxikle.” 12 Ga wa tyenwa kpashirine kashnantakgognerewle:
Goyakalu yokanatanrukaka kamrutinripna ga wa Geso romkagi galixlet-
inripna.

Giglenshinikanyegitkalunni Gitsrukaachi gwachine gipnakane

13 Ga wa nyijnakotlu tokanchi tengogne giyakatyachri, wane chinachri,
“Pyonatanru: Giglenshinikanyegitkalunni gipnachine xanigognenanu, Git-
srukaachi gwachine gipnakane.”
“Gigi,” china Giwekikaluru, “yaprewatinrina rapnanutinripna. Gi rixanu
kamrurna gomkagitanna.”

Tyechijne jirgika

14 Ga wa netatka. Ga wa waneru kyachgapererumko klatalu. Ga
wa kyachgapererumko tuplata yineru Wgene pixkalutu, kori sagyeta
wanejiwurutu. Ga wa satpokachri gistakapi gepragaspuru rawamyota.
15 Ga wa kpashiwakpotugruko rushpakya satu Goyakalutowreru. Gichko-
plaji china saplewyegitlu kyachgapererumko tuplatachri. Wane chinru,
“Pkashichanutkalu pustakapre. Pjirganutka. Gi rixanu rapokatka jirgikol-
papko. Ga wa ruprigatka tyechijne jirgikolu.”
16 Giyagni kyachgapererumko tuplatachri chiji ranikatkalu rustakapre.
Ga wa chiji jirgakatka.

Wa tapatgatyawaka Goyakalu gimtuwnalyegi

17 Ga wa tengogne gwachri kpashiwakpotugruko rushpakya satu Goyaka-
lutowreru. Waneykoxlu wale satpokachri gistakapi gepragaspuru. 18 Ga
wa yochpikjetikowakakwa ruyakatya satu Goyakalutowreru. Wale gi-
taaka xirnachri chinanu. Gichkoplaji saplewyegitlu gistakapi gepragaspuru
waneyalutu. Wane chinru, “Pkashichanru pustakapre gepragaspuru, ga wa
pjirganru gowapitsgawa chiji gajero. Gi rixanu ralixatka gowaji chiji gajero.”

19 Ga wa Goyaklalutowreru chiji raniklu rustakapre. Ga wa jirgalu
chiji gajero gowaji. Ga wa tapatgatyawaka Goyakalu gimtuwnalu yegi,
ruknoklu. 20 Ga wa tapatgatyawaka gakatooka pokchi malekate. Ga wa
tapatgatyawaka rushpakya granchi, kawalyo chipetapre tennu gapokagra-
gatachri, ga wa satu pacha waragkastsi rowuknu.

15

Payokgipre ralipre tsru salewakchikaka

1 Ga wa tengogne netyalu satu getkaluru, tsrupotu koglajrewatachri.
Payokgipre Goyakalutowrene payokgipre ralipre tsru salewakchikaka
waneyalune. Gi rixanu tyekakaya ralipreta Goyakalu gimtuwnale. 2 Ga
wa netlu tsru wenu witryoga pixkalutu xirnachrimero yapjetachri. Ga
wa kmatsuru gaalixachine, ga wa yaglu, ga wa giwakpejnu gaalixachine,
witryo pixkalutu tsru wenu gogomta tunwatachine. Ga wa gitlopitskaka
Goyakalunu waneyalune. 3 Ga wa shikaletluna Goyakalu wayegreru Moysisi
shikale ga wa gowega Wgene shikale. Wane china shikaletna:
Tsrupotkakni ga wa koglajrewatachrikaka pkamrure,
Wutsrukate Goyakalu, pejnuruko Girukotachri.
Potuko potu ga wa galikakpotunanu pixjetyawaka.
Payinemnunanuka Pogiryi.
4 ¿Girupni gi wa pikanyi Pixa, Wutsrukate?
¿Ga wa katupni gi gimalwugiwakatanyi?
Gi rixanu Pixapjeni wa kpashiryi.
Gi rixanu payinerumnunanuka ginanu
ga wa yoptsojityegitanyina.
Gi rixanu gipgujetkalurutkani kiglerkaka pkamrutinri.

Payokgipre koripro

5 Wanepnute neta. Ga wa kotpuukalurni kpashiwakpotugruko,
gipgujtatikowakapji gajerugruko tengogne gajeru. 6 Ga wa kpashi-
wakpotugruko rushpakyana payokgipre Goyakalutowrene, payokgipre
tsru salewakchikaka waneyalune. Katajimtalu powralu mkachrichrata
gitakachine. Ga wa gishrikakjeputachine korimtaya. 7 Ga wa satu
wa gepkoxamkoje giwekachine genekna payokgipre Goyakalutowrene
payokgipre koriproswaga katseplu rumtuwnale giwekgognenatachri gike
rixiniko mnikawnakatu Goyakalu. 8 Ga wa kpashiwakpotugruko katseplu
kapgyalu Goyakalu goyaknu chinanu ga wa ruyakle chinanu. Ga wa gike
gimkata jiglokletlu kpashiwakpotugruko nikawninpotunanuko payokgipre
tsru salewakchikaka payokgipre Goyakalutowrerunenu.

16

Towutkana rupkakyapluna koriproswaga gwanru

1 Ga wa kpashiwakpotugruko giyakatyachri gichkoplaji nyijnakota.
Wane chinna payokgipre Goyakalutowrene, “Gajewa. Chiji gipkakanru
payokgiprepro Goyakalu gimtuwnale yegi.”

Muchinanuproswaga

2 Giyagni muchinanu ralimta. Chiji rupkakaproswagatlu walenu. Ga
wa gektutu mugletu trechi waneyatkana yine, wa kmatsuru gimaxikle
waneyalune ga wa wale yaglu yoptsojityegitachine.

Gepi rixinriproswaga

3 Ga wa gepi rixininri tsru wenu gipkakaproswagatlu walenu. Ga wa
gipnachrigraga pixka rixatka. Ga wa pejnuruneko giwekachine tsruwenu
gajene gipnana.

Mapa rixinriproswaga

4 Ga wa mapa rixinri rapgakaka ga wa gonu gishpakgatyawaakaka rup-
kakaproswagatlu walenu. Ga wa granchitkani. 5 Ga wa nyijnakotlu Goyaka-
lutowreru gonu gitakikaluru wane chinreta:
Pixni poyagkakachriyi, wa wanerutyi
ga wa muchikawluryi, kpashiryi,
gi rixanu tyekaka puklukanuwnayegjixa.
6 Gi rixanu wanna gipkaklu kpashirinegraga,
ga wa ptokanu geneklewatachinegraga,
ga wa granchi putna. Rumuknunina.
7 Ga wa yochpikikowakakwa njema wane chinreta:
Gigi, Nutsrukate Goyakalu, Pejnuruko Girukotachri.
Galikakpotunanu ga wa poyankaklewluni
puklukanuwnayegjixlewle.

Gepkoxamkoje rixinriproswaga

8 Ga wa gepkoxamkoje rixinri tkachi gipkakaproswagatlu walenu. Ga
wa tkachi geneeka jimyapna yine xirnaleya. 9 Ga wa yine tsru gemeruya
ralgakakikna. Ga wa mupashiregnuchi chingiwakatluna Goyakalu, tyekaka
tsru salewakchikaka girukotachri. Gi renshinikautna rumalwutyapluna.

Pamyo rixinriproswaga

10 Ga wa pamyo rixinri Goyakalutowreru kmatsuru tuplapijere rup-
kakaproswagatlu walenu. Ga wa mapshagalutkani wale pogirewatyawaka.
Ga wa gichino chinanu rashkannutanna. 11 Ga wa mupashiregnuchi
chinpiranyegitluna Goyakalu tengogne Gajeru gichinyegna chinanu ga wa
gitrena chinanu. Gi wa renshinikanutna kamrureyna.

Patsrujire rixinriproswaga

12 Ga wa patsrujire rixinri Goyakalutowreru tsru Geyopreta Gapga rup-
kakaproswagata walenu. Ga wa walega gipriga ralpokgapotikolupa tkachi
gishpatyawakasreta pogirene gatnugapotepa. 13 Ga wa neta gishpakletna
mapa puchotlewatachine kamchine tolojru pixkalutkaka, gimnu gitsruk-
nama gishpakyachri, ga wa kmatsurnama gishpakyachri, ga wa gixashata-
chine tokanchi geneklewatachinenama gishpakyachri. 14 Gi rixanu nyinwa
kamchine getkalurkaka kamrutachine. Rushpakna, psolchijne gajeneko
pogirene yegi yachine, rapatkakikolupna giylalu yegi, Goyakalu pejnuruko
Girukotachri tsrupotgogne giylale.
15 “Xakoka kachowguru pixka nixa ginretanu. Giglenshinikanyegitkalurni
giyokachri ga wa girukotamkatachri, mamkatu ma yaninitipa. Ga wa ma
metikotupa patewle.”
16 Ga wa Gewreyo tokanu Garmaketo chinikowaka rapatkakikowakapna.

Payokgipre rixinriproswaga

17 Ga wa payokgipre rixinri Goyakalutowreru kawleru rupkakaproswa-
gatlu walenu. Wa tengogne gajeru kpashiwakpotugruko pogirchi tuplapi-
jeryegiya rushpakya gichkoplaji, wane chinachri, “Wane gixkalurutkani.”
18 Giyagni wanetkalu rawrakle ga wa plaschigimkaka ga wa rutlogle, ga wa
tsru giyolikchijru. Yine gapokchijitiniyakawlu mwajejetkatu tye pixkalutu
tsrupotu giyolikchijru. 19 Ga wa tsru pokchi mapasreta kotspaltatikaluru. Ga

wa payine pokchikaka gijrukana. Ga wa tsru Wawiloni gishiniika Goyakalu
getanu, wa renekyaplu jigekanu gimtuwnale wingate girikalurostono. 20 Ga
wa pejnuruko kanipreklu galimta. Ga wa magkakaka gi rukshiika. 21 Ga
wa tengogne rujrukya giwruji tsru potu pamyomole ginnu pixka, yine
gogo gijrukachri. Ga wa yine mupashiregnuchi chinpiranyegitlu Goyakalu
tengogne Gajeru, tsru salewakchi giwruji chinanu. Gi rixanu tsrupotni tye
salewakchi.

17

Tuklukanuwnayegjixikowaka tsro kapoklewaklero

1 Ga wa runa wa payokgipre Goyakalutowrene satute, wa
payokgipreproswaga waneyalune satute, gita giynumsatachri. Wane
chinno, "Punanu. Nekakgitanyi tuklukanuwnayegjixikowaka tsro
kapoklewaklero gixo gonkaka tuplatachro. 2 Walayma rapoklewatna
tyechijne pogirene. Ga wa psolchijneko gwachine gimeta tapoklewle
wingateya."
3 Ga wa ranikno Giwekikaluruya. Yineru mwiyawakanu ranikno. Netlo
suxo serolu kmatsuru gogo tuplatachro. Waneylu wale gixo mupashireg-
nuchi giwaakaka. Payokgiprejiwurutu ga wa pamolegwalutu. 4 Ga wa
suxo pakniga yoshmookaluru pixkalutu ga wa serolumkachri gitakachro.
Ga wa kori tugletika, ga wa kwenuru potu sotlejiruya, ga wa katajiroji
perlajkakaya. Ga wa tomyo waneylo kori girapistono. Gagnanutkalurkaka
ga wa kapcholkaka tapoklewleya katsepostonoyalo. 5 Ga wa tgiwaka tojrota
tyonatika:

Giyogimanatkaluro, Tsro Wawiloni,
Kapoklewaklerone Ginro
ga wa Gagnanutkalurkaka Chiji Gajeru Ginro.

6 Ga wa netlo suxo, kpashirinegraga ga wa Geso gipgujtatachinegraga
gimetachro. Ga wa netinitkalo nuglajita. Tsru giglajru nixa.

Giyogimanatkaluru tokanchi suxopirana ga wa kmatsurupirana

7 Ga wa Goyakalutowreru wane chinno, "¿Klu chinanu puglajita? Gita
ginkakanyi giyogimanatkaluru tokanchi suxopirana, ga wa kmatsuru tutjit-
jerupirana, payokgiprejiwurutu ga wa pamolegwalutu. 8 Wa kmatsuru
wa petanru, wa muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu, gitskata
potu gishpakyachripni ga wa gamgikowaka yanu. Tyechijne gwachine
wa giweklu kirukate tye psolchijneko rekamrutkoklunuyakawa myongi-
wakatkone ruglajitanna retinipluna kmatsuru wa muchinanu wanenanru
ga wa gi wanetkalu ga wa gapokachripa.
9 "Ga ga tyenwa shinikanchi kgimatkaleru. Payokgipre jiwchikaka
walenwa payokgipre magka, wa suxo tuplatyawaka. 10 Ga wa walenwa
payokgipre pogirchine. Pamyone gijrukanatka. Satu wane. Ga wa satu
gi gapokawa. Ga wa rapokinipa, pshinitsonu rumkata gwaleta. 11 Ga wa
kmatsuru muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu, tyenwa pogirchi
yokgipi rixinri. Ga wa payokgipreymalutni. Ga wa gamgikowaka yanuna.
12 "Ga wa pamolegwakaka petanru wannanwa pamole pogirchine. Wan-
nanwa gi yoptotawalu pogirewatyawakna, seyni kmatsuruyma pshinitsonu
rutaakona. 13 Ga wa wanna waneya satupje shinikanchi. Ga wa muchkonna
ga wa rutakikolna renekanruna kmatsuru. 14 Gowega Wgene yagotanna.
Ga wa gowega Wgene gaalixanna. Gi rixanu Walenwa gitsrukaachine
Gitsrukate ga wa pogirchine Pogire. Ga wa Waleymalune tomgakalune ga
wa tsomitkalunni ga wa poyagkakachinni."

15 Ga wa Goyakalutowreru wane chinno, “Wa gonkaka petanru, kapoklewaklero tuplatyawaka, walenwa yine ga wa gixolunkaka, ga wa payine, ga wa patokankaka yanumatyachine. 16 Ga wa pamolegwa wa petanru, wanna ga wa kmatsuru gayegixanro kapoklewaklero. Ga wa giknookaluro ga wa mamkato rixanunrona. Ga wa togitu nikanna. Ga wa xirnachrimeroya yoxikininrona. 17 Gi rixanu Goyakalu gitakgajitna Wale gishinikanru kamrutinripna. Ga wa satupje shinikanchi rixanna. Ga wa pogirewatyawakna kmatsuru renekanna poyagkakikolpotunanuko Goyakalutokankaka. 18 Ga wa suxo petanro walanwa tsru pokchi, tyechijne pogirene chinanu pogirewatachri.”

18

Nikawnanatka tsro Wawiloni

1 Wanepnute netlu satu Goyakalutowreru tengogne gijrukyachri. Tsru potu rutakikolu. Ratajiwnale pokamlatlu tye chiji. 2 Ga wa gichkoplaji china sapleta. Wane china:

¡Nikawnanatka, nikawnanatka tsro Wawilonyani!
Kamchine gwiyawaka tixatka
ga wa pejnuruneko kamchine puchotlewatachine gishyatikowaka,
ga wa pejnuruneko koshichine kapcholune ga wa gayegixkalune.
3 Gi rixanu tapoklewle getsotanrewle wingate
payinemnunanuka gira.
Walayma rapoklewatna tyechijne pogirene.
Ga wa marnewatachine tyechijne gajene
ponikowata tshichponponikowleshatinriya.
4 Ga wa satu tokanchi tengogne giyakatyachri njema. Wane china:
Gishpakinitkalo, nayinerutene, gma mumukochirewatyanuplo,
ga wa gma yoptotyanuplu tsru tsaletikoluya.
5 Gi rixanu tengognepotuko rapokmoletinitka tmukochire.
Ga wa Goyakalu gishinikatkalu tma poyagkaklenu.
6 Papnutanro tixa gapnulewletyawaka.
Gepi kata psatkakyegitanro tkamrure pixka.
Wa girapistono tutakgatanru,
gepi kata putakgatinro.
7 Wane tixa galixkotletnawa ga wa tponikowashatinri wanekpejnu penekanro tsalewnapotutinri ga wa twamonuwatinri.
Gi rixanu wane chingajita, “Gita pogirewatachrono tuplatachrono.
Gi wa mkapyalno.
Gike nixiniko wamonchi netanu.”
8 Wale chinanu pshinitsonuji rapokanu tsalewninripotu:
gipnalu, wamonchi, ga wa tsru nachlu.
Ga wa xirnachri tyoxikikolupa.
Gi rixanu gichkolni Gitsrukaachi
Goyakalu tuklukanuwnayegjixjeru.

Wawiloni ruchiyagatanna

9 Wala ruchiyagatanna ga wa rukegeknanuwatanrona tyechijne pogirene, walayma gapoklewatachine ga wa tixje ponikowashatachine, wa wanna getiniplu tyoxikikolupgya. 10 Tsalewnapotutinri, piklena chinanu wajra tunwatanna. Wane chinachinepni:

¡Gi waneni! Tsru potu pokchi Wawiloni, gichkolu pokchini.
Gi rixanu pshinitsonuji rapokatka puklukanuwnayegjixikolu.

11 Ga wa saplewjekteyegitanrona tyechijne gajene kmarnewaklerune ga
wa ruwamonuwatanrona. Gi rixanu gike wanepnute gagjitanunna rej-
nunkatna. 12 Rejnunkatna walenwa kori, ga wa sroschi, ga wa kwenur-
sotleru, ga wa katajiroji perlaji, ga wa wale potu mkachrichrata, ga wa
pakniga yoshmookaluru pixkalutu mkachri, ga wa pgayamtalu, ga wa serolu
mkachri, ga wa pejnuruko pgamlumunalu, ga wa pejnurukostono nikchi
gitsruka gapkajere kamrutikalurustono, ga wa pejnuruko kwenuru potu
gagmunastonkaka, ga wa sintawoshpata, ga wa yowuma, ga wa kigle-
sotlerushpata. 13 Ga wa kanilata, ga wa pgamluru, ga wa pgamlugalo, ga wa
pgamlupagiri yochpiikalurupa, murmunga, pgamlupagirpotu, ga wa winga,
ga wa goliwangi, ga wa wale potu trikopagi, ga wa triko, ga wa prachine,
ga wa gowegane, ga wa kawalyone, ga wa chiji yapachrokaka kawalyo
kosetanro, ga wa manchikaka, ga wa yine giwekinri.
14 Wa gejnuji punshinikanu getsotanutanru gitspalatinyi.
Ga wa pejnuruko ponikolu
ga wa pejnuruko gatajiwnachri pamginina.
Gi pagogneko rukshiiko.
15 Ga wa tyekaka marnewatyachine, walaya ponikowatachine tsalewnapo-
tutinri piklena chinanu wajra tunwatanna. Ruchiyagatanrona ga wa ruwa-
monuwatanrona. Wane chinanna:
16 ¡Gi waneni! ¡Gi waneni, tsru pokchini!
Wale potu klatalu mkachri,
ga wa pakniga yoshmookaluru pixkalutu,
ga wa serolu mkachri gitakachro.
Ga wa kori tugletika, ga wa kwenuru potu sotlejiruya
ga wa katajiroji perlajkakaya.
Gi rixanu pshinitsonuji
giknookalurni gi pejnunanukta ponikolewlu.
17 Ga wa pejnuruneko kanawa ganikachine, ga wa pejnuruneko kya-
gapgaklerune ga wa pejnuruneko kanawa kamrurewatyachine, ga wa pe-
jnuruneko tsru wenu kamrurewatyachine, wajra tunwatanna. 18 Ga wa
saplewjektetna retinrina tyoxikikolupgya. Wane chinna, “¿Girupni tye tsru
pokchi pixkalutu?”
19 Chijipagi rupkajiwutna. Ga wa saplewjetanna. Chiyagatanna ga wawa-
monuwatanna. Wane chinna:
¡Gi waneni! ¡Gi waneni! Tsru potu pokchini.
Walaya ponikowatna
pejnuruneko kanawa waneyalune tsru wenu, tponikowleya.
Gi rixanu pshinitsonuji giknookalurotkani.
20 Gimuwatanu wala chinanu,
tengogne gajene ga wa kpashirine,
ga wa yokanatkalune, ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine,
gi rixanu Goyakalu giklukanuwnayegjixlo gixa chinanu.

Gike rixiniko rukshikonatka Wawiloni

21 Ga wa satu Goyakalutowreru gichkolu gwalu sotlu, tsru ginripi sotle
pixka. Tsru wenu ruknoklu. Wane china:
Tye pamuchkonu pixka tixa giknookota Wawiloni,
wa tsru potu pokchi.
Ga wa gike rixiniko rukshiikonatka.
22 Ga wa kgitpetsaklerunegima
ga wa kgitloklerunegima
ga wa ktumlejiklerunegima,

ga wa kowiklerunegima
gike rixiniko jemkotka pixaya.
Ga wa pejnuruko kamrurchi gike rixiniko rukshiikotka pixaya.
Ga wa ginripsotlegima gike rixiniko jemkotka pixaya.
23 Ga wa katalo pokamlale gike rixiniko pokamlatyegityi.
Ga wa gnunrowatachriplaji ga wa gnuruwatachroplaji
gike rixiniko jemkotka pixaya.
Gi rixanu kmarnewakleru pixanu
wannanwa tsrukakalune tyechijneya.
Gi rixanu pkagonchiwle payinemnunanuka pyokwitinri.
24 Ga wa walaya rukshikika Goyakalu tokanu geneklewatachinegraga,
ga wa kpashirinegraga,
pejnurunniko giylatkalurunena tyechijneya.

19

Gimuwlu tengogneya

1 Wanepnute pagima nyijnakota tengogneya gixolune yineplajgima pixkalutu. Wane chinna:
¡Gimalwutanru Goyakalu!
Woyakalutenupni gognetkaklewlu, ga wa goyaknuchi
ga wa giyaklu.
2 Gi rixanu galikakpotunanni ga wa poyagkaklewluni
putakyagoklewle.
Gi rixanu Wale giklukanuwnayegjixlo tsro kapoklewaklero,
chiji gajene gimtukachro tapoklewleya.
Wayegrenegraga rapnuyegitna walamyoya.
3 Rumepe wane chinretna,
¡Gimalwutanru Goyakalu!
Tyoxikikolupgya gatskogognenatanu gike rixiniko
mnikawnakatupa.
4 Ga wa gepmole gepkoxamkoje tsrune ga wa gepkoxamkojene gepkoxamkojejixirune chiji gapoka. Yoptsojityegitluna Goyakalu, pogirchi tuplapijere tuplatachri. Wane chinna:
Wane gixkalurupa. ¡Gimalwutanru Goyakalu!
5 Ga wa pogirchi tuplapijere rushpakya satu tokanchi wane chinachri:
Nshikaletgimalwuretanru Woyakalute,
pejnurunekgi wayegrengi, ga wa pikjengi,
mturune ga wa tsrune.
6 Ga wa pagima nyijnakota, gixolune yineplajgima pixka, ga wa gixo gonkakgima pixka, ga wa rutloglegima pixka, wane chinachri:
¡Gimalwutanru Goyakalu!
Gi rixanu pogirewata Wutsrukate
Woyakalute pejnuruko Girukotachri.
7 Wumuwatanu ga wa wumjikpotutanu.
Ga wa wumalwutanru.
Gi rixanu rapokatka gowega Wgene kashimyole.
Ga wa ganunropa galpokotachrotka.
8 Ga wa teneeka tyoshmakyaplu
wale potu klatalu mkachri katajimtalu ga wa powralu.
Gi rixanu wale potu klatalu mkachri
walenwa kpashirine poyagkaklewle.

Gowega Wgene kashimyole meyiwlu nachnewlupa

9 Giyagni wane chinno, “Pyonatanru: Giglenshinikanyegitkalunni gowega
Wgene kashimyole meyiwlu nachnewlupa chanixkalune.”
Ga wa wane chinno, “Tyenwa Goyakalu tokanu galikakpotu.”
10 Ga wa gijixipta napoka nyoptsojityegityaplu. Ga wa wale wane chinno,
“Pgirukotinwa. Gi waneko pixanu. Pixje wayegrechrino gita, satu wannatno
gita, wa pumolene gipgujtalewlu Gesopirana waneyalune. Goyakalu pyopt-
sojityegitanu. Gi rixanu wa gipgujtalewlu Gesopirana walenwa Goyakalu
tokanu genekikolu pixka.”

Goyakalu Tokanu gakagloklewatachri

11 Ga wa netlu tengogne kotpuukaluru. Ga wa wane netyalu kawalyo
klatalu. Ga wa wale gogo tuplatachri Walenwa Poyagkakachri chinkaluru,
ga wa Galikakpotu. Poyagkaklewleya rutakyagoklewata ga wa yagotlewata.
12 Ga wa giygale xirnachrimero pixka rixa. Ga wa gijiwu rawa gixo pogirchi
sagyeta. Waneylu giwaka yonatkaluru, gi satuna gimatanru, seyni Walepje
gimatlu. 13 Ga wa mkachri granchi yoshmookaluru gitakachrini. Ga wa
giwaka wane chinka Goyakalu Tokanu. 14 Ga wa solalone tengogne gajene
gomkagitlu, klatalone kawalyone yapachine, wale potu mkachri gitaka-
chine klatalu ga wa powralu. 15 Ga wa ginama rushpakya yoglolewapi
gepragaspuru, payinkaka ruylakinripa. Ga wa kanojerchi yowumaje ru-
girukotanna. Ga wa Wale gakatoklu tapatgatyawaka, Goyakalu pejnuruko
Girukotachri jigekanu gimtuwnale wingate yegi. 16 Ga wa gimkalu ga wa
gitpali yonatika giwaka: Pogirchine Pogire, ga wa gitsrukaachine Gitsrukate.

Kmatsuru ga wa gixashatachri Goyakalu tokanu geneklewatachri gipnale

17 Ga wa satu Goyakalutowreru neta tkachi tunwatachri. Tsruplaji rixa
saplewleyegitna. Wane chinna pejnuruneko koshichine ga wa kamejirune
tengogne ganikajite galnachine:
Ginanu. Gapatanu tsru nachnewlu yegi Goyakalunu.
18 Gnikyaplu pogirchinegitu, ga wa solalone gitsrukatenegitu, ga wa
gichkolungitu, ga wa kawalyonegitu, ga wa wanna gogo tuplanatachinegitu,
ga wa pejnuruneko gishpakachinegitu, ga wa wayegrechine ga wa mturune
ga wa tsrunegitu.
19 Ga wa netlu kmatsuru, ga wa tyechijne pogirene, ga wa wanna so-
lalotene gapatachinni yagotyapluna kawalyo gogo tuplatachri ga wa Wale
solaloteneyma. 20 Ga wa kmatsuru kashichkaluru ga wa waleymalu gixas-
hatachri Goyakalu tokanu geneklewatachri, wa getkalurkaka kamrutachri
wale getanu. Wa tyekakayma yokwitanna kmatsuru gimaxikle yoptota-
chine, ga wa yaglu yoptsojityegitachine. Wa nyi gepi giwekachinni xir-
nachripowga giknookana, wa gasogre xirnyachripowga. 21 Ga wa gixe-
tachinni giylatkana kawalyo gogo tuplatachri yoglolewapreya ginama gish-
pakyachriya. Ga wa pejnuruneko koshichine jinanna wannanigituya.

20

Satu waragka walapu rostutikolu Satanasyo

1 Ga wa netlu Goyakalutowreru tengogne gijrukyachri. Ga wa gitskata
potu yoskekapre ga wa tsru yowumatsa gimyo waneyalutu. 2 Ga wa wale
kashichlu gimnu gitsruka, kapokotu gimnu. Walenwa kamchi gitsrukate, wa
Satanasyo. Rostutlu. Satu waragka walapu rostutikolupa. 3 Ga wa gitskata
potu ruknoklu. Rushyayegitlu ga wa rogo rupityalu, ma yokwityapatkana

payinkaka, satu waragka walapu poyagkakinpotunanuko. Wanepnutepa rumkata kaspuukota pshinitsonu.

Muchinanupa yotunru

4 Ga wa netlo pogirchi tuplapijerkaka, ga wa wala gogo tuplatachine. Ga wa rutaakana rutakyagoklewatinripna. Ga wa netna giylatkalunemka, Geso gipgujtatikolu chinanu gistaknojitkalunni ga wa Goyakalu Tokanu chinanu. Wannanwa gi wa yoptsojityegitluna kmatsuru, gi wa yagluko. Gi koxa yoptotluna rumaxikole gijrotayna ga wa gimyoyna. Ga wa Kristoyma ruwekanna ga wa pogirewatanna satu waragka walapu. 5 Ga wa pimrine gipnachine gi giwekawa ma poyagkaakanupachi satu waragka walapu. Tyenwa muchinanupa yotunru. 6 Giglenshinikanyegitkalunni ga wa kpashirine wa muchinanu yotunrupa waneyalunemnupa. Wanna chinanu gi rutaaka wa gepi chininri gipnalu. Seyni wannapni wa Goyakalu ga wa Kristote sasertotetene. Waleyma pogirewgognenatanna satu waragka walapu.

Satanasyo gapatkakna Koki gajene ga wa Makoki gajene giylalu chinanu

7 Ga wa satu waragka walapu poyagkakinpatka, kaspuukotka Satanasyo yoshmakikowakaya. 8 Ga wa rushpakanu yokwityapna payinkaka, gepkoxamkojesretate chijiya gajene, Koki ga wa Makoki, rapatkakikolupna giylalu chinanu. Tsru wenu ksatnepagi pejnupna. 9 Ga wa psolchijneko tsernu yanna. Ga wa kpashirine gwamtyawaka ga wa galuukaluru pokchi sajrukna. Ga wa tengogne rujrukya xirnachri ga wa ruylatanna. 10 Giyagni kamchi gitsrukate yokwitjerna, xirnachri ga wa gasogre xirnachripowga ruknooka. Wanekoxna kmatsuru ga wa gixashatachri Goyakalu Tokanu geneklewatachri. Saletpotgognenatkona gogi goyechno gike rixiniko mnikawnakatu.

Tsro klatalo tuplapije, ga wa gitakyagoklewlu

11 Ga wa netlo tsro klatalo tuplapije, pogirchi tuplapijere. Wala gogo tuplatachri yegi rusuptagamtyatka chiji ga wa tengogne. Ga wa gi rukshika gwikowakatatkana. 12 Ga wa netna gipnachine tsrune ga wa mturune tuplapije ginaple tunwatachine. Ga wa kiruukaka kopraakalurni. Ga wa sato kiruka kopraaka. Walanwa giweklu kirukate. Ga wa gipnachine gitakyagookikolu kiruukaka yonatikaluruya, rixa kamruretyawakna. 13 Ga wa tsru wenga genekatkana gipnachine wane gwanatachine. Ga wa gipukchi ga wa gipnachine gwiyawaka genekna wane gwanatachine rushpakinripna. Giyagni satkaka gitakyagooka rixa kamruretyawaka. 14 Ga wa gipukchi ga wa gipnachine gwiyawaka xirnachripowga ruknooka. Tyenwa gepi chininri gipnalu, wa xirnachripowga. 15 Ga wa giweklu kirukate mwagiwaakatkatu xirnachripowga ruknooka.

21

Gerotu tengogne ga wa gerotu chiji

1 Ga wa netlu gerotu tengogne ga wa gerotu chiji. Gi rixanu wa muchinanu tengognenanu ga wa muchinanu chijinanu gisuptagamtatka. Ga wa maleshatkalu tsru wenu. 2 Ga wa kpashiri pokchi gerotu Gerosale neta gijrukleta tengogneya Goyakaluyegiya, galpokotkaluru gnuruwatachro pixka gigletkaluro tganurupa chinanu. 3 Nyijnakotlu gichkotokanuru pogirchi tuplapijere giyakatyachri, wane chinachri, “Xaniyakawa Goyakalupji yineymatka. Rumwapjitanna. Wannapni rayinerutene. Ga wa Waleko Goyakalu wannaymapa. 4 Wale sheyiygaletanna pejnuruko giktegna. Ga wa gipukchi

maleshpatkalu, gi wa wamonchiko, gi wa saplewjekteruko, gi kachinoluko. Maleshpatkalu. Gi rixanu muchinankaka gisuptagamtatka."
5 Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri wane china, "Xani psoluko gerotu nkamruta."
Ga wa wane china, "Pyonatanru. Gi rixanu tye tokanchikakni wa poyagkakachri ga wa galikakpotunanu."
6 Ga wa wane chinno, "Wane gixkalurutkani. Gitni wa muchinanu gwachri yongano ga wa ralipre yongano, wa yinuwakachrino ga wa ralipreno. Wa gonunnagatewatachripa Gita genekanru gonu gishpakgatyawaka giwekgatachri gonu genekashatkaluru. 7 Wa gaalirewatachri tyekaka yoptotachripni. Gitapni Royakalutno. Walepni nwugene. 8 Ga wa kpiklegolune, ga wa malixkane, ga wa gagnanutkalurune, ga wa kgiylalewaklerune, ga wa kapoklewaklerune, ga wa kagonchiwatachine, ga wa yagluchisha kyonogyegiklerune, ga wa pejnuruneko kayroklerune giknookona gipowgaya, xirnachri ga wa gemsotleru gipragkachri galgikwaka. Tyepni wa gepi chininri gipukchi."

Gerosale gerotu

9 Ga wa runa satu Goyakalutowreru, wa payokgiprepro katsepolu payokgipre ralipre tsru salewakchi waneyalune satute, gita giynumsatachri. Wane chinno, "Punanu. Nekakgitanyi gnuruwatachro, wa gowega Wgene gnunropa." 10 Ga wa Giwekikaluruya ranikno. Tsru magka tenolu rutakno. Ga wa rekakgitno kpashiri pokchi Gerosale, tengogne gijrukyachri Goyakaluyegiya. Goyakalu goyaknu waneyalutu. 11 Ga wa pokamlale kwensotlejiru pixka, gaspe sotleji pixka, katwergalu pixkalutu. 12 Kaprijererni, tsru tenolu potu prijeru. Pamole gepi gipgyaptoterutu. Ga wa gipgyaptokaka yegi pamole gepi Goyakalutowrene. Ga wa giwakchikaka yonatikalurni. Wannanwa pamole gepinerune Gisrayiline giwaka. 13 Tkachi gishpatyawakasreta wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi potuklesretate wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi kegnetesretate wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi gimxityawakasretate wanero mapa gipgyapto. 14 Ga wa pokchi prijere rapuko gwachri sotlukaka waneylu pamole gepi giwaka, wa gowega Wgene pamole gepi yokanatanune giwaka.

Wa pokchi gepkoxamkoje tsojrirutu

15 Ga wa Goyakalutowreru gita giynumsatachri waneylu korije yantapije, yantatyaplu pokchi ga wa gipgyaptokaka ga wa prijere. 16 Ga wa pokchi gepkoxamkojetsojrirutu. Rowuknu ga wa waneko pshinru tsernu. Ga wa yagotpokchitlu yantapijeya, payokgipre pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkastsi. Rowuknu ga wa tsernu ga wa tennu patenkakluni. 17 Ga wa pokchi prijere yantata. Gepi waragka gepi pacha kilometro, yineru yantale pixka, wa towrechri yantale. 18 Ga wa gaspe sotle kamrutikaluru prijere. Ga wa pokchi kori makojni witryo pixka katwergalu. 19 Ga wa pokchi prijere tuplatyawaakaka pejnuruko kwenuru sotlu gigletikaluru. Wa muchinanu tuplatyawaka gaspe sotleni. Ga wa gepi rixinri ksagiro polsotlerni. Ga wa mapa chininri kalsetoni klatsotlerni. Ga wa gepkoxamkoje rixinri gesmeralta poletwergasotlerni. 20 Ga wa pamyo rixinri sartonika serotwergayongalni. Ga wa patsrujire rixinri sartyo gasersotlerni. Ga wa payokgipre rixinri krisolito pwalpootwergasotlerni. Ga wa yokgipi rixinri weriro gamampolnursotlerni. Ga wa mturuji rixinri topasyo ksajipwalnursotlerni. Ga wa pamole rixinri krisoprasopwaltwergasotlerni. Ga wa pamole satupje rixinri gasinto ksajpolnursotlerni. Ga wa pamole gepi rixinri gamatista pakni pixkalutu sotlerni. 21 Ga wa pamole gepi gipgyaptonwa

pamole gepi katajiro perla. Satkaka gipgyaptonwa satu perla. Ga wa pokchiputni wa kori mkoje, witryo pixka katwergalu.

Wa gowega Wgene Walenwa pokchi katalote

22 Ga wa kpashiwaka potu gi wane netya. Gi rixanu Gitsrukaachi Goyakalu pejnuruko Girukotachri ga wa gowega Wgene Walenwa kpashiwaka potu tye pokchiya. 23 Ga wa pokchi gi galuklu tkachi gi wa ksuruko pokamlatyegityapmaklu. Gi rixanu Goyakalu goyaknu pokamlatyegitlu. Ga wa gowega Wgene Walenwa pokchi katalote. 24 Ga wa pokchi pokamlanu yananna payine. Ga wa tyechijne pogirene ganikyegitanru pogirewlena. 25 Ga wa rupgyaptotkaka gike rixiniko gishyatka gogi. Gi rixanu maleshaplu goyechno wane. 26 Ga wa payinkaka ganikyegitanru pogirewlena ga wa kagwakpiirena. 27 Ga wa gike rixiniko wane jiglokanu gi satuna gimuteru, gi wa gagnanutkaluru kamrutachriko, gi wa gayroklewatachriko, seyni wannapje giweklu kirukate gowega Wgenenu yonatkaluru.

22

Pagapga gonu giwekgatachri

1 Rekakgitno pagapga gonu giwekgatachri, katajgalu ga wa katwergalu. Goyakalu tuplapijere ga wa gowega Wgene tuplapijere giyakgatyachri. 2 Ga wa ganikajputu ga wa pasretaspuwnagkaka waneru giweklu gagmunate, pamole gepi gejnuji gwajetyachri, paksurkaka satuko gejnujitnaka rawa. Ga wa gisure payine gitskalaakakachripni. 3 Gi wa kamakpiiruko wanepatka. Ga wa wane rawa Goyakalu tuplapijere, ga wa gowega Wgene tuplapijere. 4 Ga wa wayegrene yonogyegitanru. Ga wa retgojitanruna. Ga wa gijrotna rawgiwakatanu. 5 Ga wa maleshpatkalu goyechno wane. Ga wa gi galuukaluropni yochpiikaluro pokamlanu. Gi wa tkachi pokamlanuko. Gi rixanu Gitsrukaachi Goyakalu pokamlatyegitanna. Ga wa wanna pogirewgognenatanutka gike rixiniko mnikawnakatu.

Pshinitsonu nunanu

6 Wane chinno, “Tyekakni wa poyagkakachri tokanchi ga wa galikakpotunanu tokanchi. Gitsrukaachi wa tokanu geneklewatachine giwekinrikaka Goyakalute, yokana towreta rekakgityapna wayegrene pshinitsonu gimkata wane gixkalurkakapa.

7 “Pshinitsonu nunanu. Giglenshinikanyegitkalurni wa tokanchi gimretachri twu tokanchi geneklewatachri kirukate gajeru tokanchi.”

8 Ga wa gitni Gwano tyekaka jemachrino ga wa getachrino, ga wa njeminitka ga wa netinitka, chiji napoka nyoptsojityegityaplu Goyakalutowrerujixi ginaple, wa tyekaka nekakgitjeru. 9 Wale wane chinno, “Pgirukotinwa. Gi waneko pixanu. Pixje wayegrechrino gita. Satu wannatno gita, wa pumolene tokanchi geneklewatachine, ga wa twu kiruka tokanu gimretachine. Pyoptsojityegitanru Goyakalu.”

10 Ga wa wane chinno, “Gi wa gipre kgimaxikoleru pushyatinri twu kiruka gajeru tokanu, wa tokanchi geneklewatachri chinanru. Gi rixanu gi gowukatkalu gigogne. 11 Wa mpoyagkaakatu mpoyagkaakatpatkani. Ga wa kapcholu kapcholpatkani. Ga wa poyagkakachri poyagkakpatkani. Ga wa kpashiri kpashirpatkani.”

12 “Pshinitsonu nunanu. Ga wa napnure Gitaymaplu, satkaka nenekyapa rixa kamruretyawaka. 13 Gitni wa muchinanu yongano ga wa ralipre yongano, wa muchichachrino ga wa ralipreno, ga wa yinuwakachrino ga wa yoptukyawakno.

14 “Giglenshinikanyegitkalunni gerkamkatnachinwa, rutakikolupna giweklu gagmunate chinanu, ga wa pokchi gipgyaptote jiglokinripna. 15 Malekna kewene, ga wa kagonchiwatachine, ga wa kapoklewaklerune, ga wa kgiylalewaklerune, ga wa yagluchisha kyonogyegiklerune, ga wa pejnuruneko gayroklewlu galukachine ga wa gayroklewlu koschekachine.
16 “Gitni Geso nyokanatlu notowreru gixa yegi rupgujtatyaplu tyepirankaka gapatjetachinkaka chinanu. Tawitskino Gita, ga wa Tawiklopishno. Ga wa Gitni Gonsagno gatajiwnachrino.”
17 Ga wa Giwekikaluru ga wa gnuruwatachropa wane china, “Tekali.”
Ga wa yijnakotachri wane koxa chinanu, “Tekali.” Ga wa gonunnagatewatachri runanu. Ga wa girukokta galuklu gonu giwekgatachri genekashatkaluru yoptotanru.
18 Goyakalu tokanu geneklewatachine chinyawaka, wa twu kiruka gwachri, pejnuruneko yijnakotachine nupgujtayegita gita. Girukokta yognikyegitinri tokanchi tye pnute, Goyakalu yognikinri wale tsru salewakchi, wa twu kiruka yonpiranyegitkaluru salewakchi. 19 Ga wa girukokta tye tokanchi geneekaluru kontokanutinri twu kiruka gajeru, Goyakalu koninri walenupmaka giweklu gagmunateya wa kpashiri pokchi gajeruya, twu kiruka yonpiranyegitkaluru.
20 Tyepirankaka gipgujtatachri Wutsrukate wane china, “Gigi. Pshinitsonu nunanu.”
Wane gixkalurupa. Punanu, Wutsrukate Geso.
21 Gitsrukaachi Geso gimutangi pejnurunekgi gixa. Wane gixkalurupa.